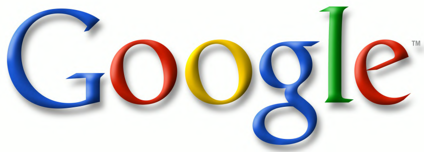

WIDENER LIBRARY
HX Q443 1

BIBLIOTHECA GRAECA

VIRORUM DOCTORUM OPERA RECOGNITA ET COMMENTARIIS IN USUM SCHOLARUM INSTRUCTA

CURANTIBUS

FRIDERICO JACOBS

ET

VAL. CHR. FR. ROST.

B.

SCRIPTORUM ORAT. PEDESTRIS

VOL. XVI.

CONTINENS

LYSIAE ET AESCHINIS ORATIONES SELECTAS

ED.

DR. JOH. HENR. BREMI.

GOTHAE ET ERFORDIAE

SUMTIBUS GUIL. HENNINGS.

MDCCCXXVI.

LYSIAE ET AESCHINIS

ORATIONES SELECTAE

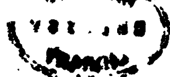

COMMENTARIIS IN USUM SCHOLARUM INSTRUCTAE

A

DR. JOH. HENR. BREMI,
CANONICO ET AD CAROL. TIGUR. PROF.

GOTHAE ET ERFORDIAE
SUMTIBUS GUIL. HENNINGS.
MDCCCXXVI.

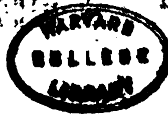
HARVARD
COLLEGE
LIBRARY

PRAEFATIO.

Quum Fr. Jacobsius, vir praestantissimus, per litteras me adiisset, ut in usum Bibliothecae Graecae, quam cum Val. Chr. Fr. Rostio, V. D., paraturus esset, ex oratoribus Atticis aliquot orationes Lysiae, Aeschinis et Demosthenis ejusmodi annotationibus, quas conspectus commendaret, instruendas reciperem: viro de studio Graecarum litterarum egregie merito facile obtemperavi, et ita jam primum volumen absolutum est, continens potissimas Ly-

siae orationes et unam Aeschinis in Ctesiphontem.

Dignus imprimis Lysias videtur, ad cujus accuratam cognitionem et rerum et verborum homines elegantiores adducantur. Subtilis est scriptor, cui multa debemus indicia grave momentum ad historiam Graecorum, imprimis civitatis Atheniensium, habentia, et, quod majus est, veritatis amans, sobrius, modum ubique tenens, quamvis incensus dolore publicarum injuriarum et corruptorum civitatis morum. Origine μέτοικος, animo autem dignus, qui esset πολίτης, sponte civis officia praestitit ἰσοτελής, et bonarum partium fuit, i. e. democratiae addictus. Patrem habuit Cephalum, Syracusanum, qui postquam se impulsu Periclis Athenas contulerat, domicilio ibi constituto versabatur cum hominibus humanitate et intelligentia praecipuis, ita ut apud Platonem Socratem videamus ad eum ejusque familiam festo Panathenaeorum divertentem et cum patre filioque Polemarcho, fratre Lysiae, qui per triginta tyrannos necatus est, colloquentem. Lysias natus est Athenis Ol. LXXX. 2. archonte Philocle. Quum Ol. LXXXIV. 1. Athenienses coloniam Thurios, urbem magnae Grae-

ciae ad sinum Tarentinum sitam, mitterent, Lysias, quindecim annos natus, comitem se adjunxit. Ibi Tisiam et Niciam, rhetores Syracusanos, audivit. Atheniensium vero rebus in Sicilia fractis et cum dominorum fortunis commutatis etiam Thuriorum animis, Lysias ἀττικίζειν αἰτιαθεὶς (Atheniensium partibus studere accusatus) solum vertere cogitur et Athenas revertitur Ol. XCII. 1., annos natus septem et quadraginta. Obiit Athenis Ol. CII. 2. vel 3. natus annos amplius octoginta. Orationes, quae supersunt, omnes post expulsos triginta tyrannos conscriptae esse videntur, i. e. post Ol. XCIV. 2., pleraeque tamen haud ita multo post; cunctae spirant prudentiam et sobrietatem hominis adulti et severi. Iis, qui ad acta publica accedere, et de rebus sive publicis coram magistratu sive forensibus coram judicibus referre vel velint vel debeant, hic orator, si sapiant, ipse se commendabit eumque pro viribus aemulari studebunt. Est enim Lysias exemplum probe referentis: pressus in narrando, ita ut interpretum ii, qui adsueverunt, non dicam verborum volubilitati, sed copiosae orationi, saepe multa deesse suspicentur: quod Marklando et optimo Reiskio nimium quantum accidit. Sed Lysias verbis parcit: quae ipsa

est via ad orationis subtilitatem. Qui enim brevitati studet, etiam operam ponet et in acumine sententiarum et in concinnitate verborum: quas virtutes in Lysia nemo non agnoscet sensu communi et incorrupto praeditus, nedum acris ingenii homo*).

Conspectus jubebat optimam recensionem textus fundamenti loco poni. Oratorum Atticorum quae etiam curioso critico sufficiat, non difficile est invenire. Immanuel enim Bekkerus**) et copias omnium Europae bibliothecarum diligen-

*) Adscribamus Ciceronis de hoc oratore judicium in Bruto c. IX. 35. Lysias — egregie subtilis scriptor atque elegans, quem jam prope audeas oratorem perfectum dicere. — Nihil acute inveniri potuit in iis caussis, quas scripsit, nihil, ut ita dicam, subdole, nihil versute, quod ille non viderit: nihil subtiliter dici, nihil presse, nihil enucleate, quo possit fieri aliquid limatius: nihil contra grande, nihil incitatum, nihil ornatum vel verborum gravitate vel sententiarum, quo quicquam esset elatius. — Cf. Idem de optimo genere Orator. c. 3. Quinctilian. Instit. Orat. X. 1. Lysias subtilis atque elegans, et quo nihil, si oratori satis sit docere, quaeras perfectius. Nihil enim est inane, nihil arcessitum; puro tamen fonti, quam magno flumini propior.

**) Edidit vir praestantissimus oratores Graecos septem voluminibus, quorum primum Antiphontem complectitur cum Andocide et Lysia. Oxonii. 1822. 8.

ter conquisitas summa cum cura in doctorum hominum usum converterat et cum subtili linguae Graecae tum universae, tum singularum aetatum singulorumque scriptorum scientia textus recensionem instituerat, ita ut nunc demum sperandum sit fore, ut accuratum de rebus, quemadmodum gravissimis sic levissimis antiquitatis Graecae judicium constitui possit. Dolendum, quod vir intelligentissimus, verborum nimium parcus, noluerit usquam fundamenta aperire rationis, quam in lectione constituenda dubiorum locorum secutus sit; nec tamen quemquam poenitebit ipsum rationes investigare, licet diu in multis dubius haereas; et, si quando erraveris, per errorem etiam profeceris. Hoc certe nos omnes lucrifecimus, ut nunc demum constet, quaenam lectiones codicibus manuscriptis debeantur, quot unaquaeque testibus nitatur, quibus in locis manuscripti nos deserant, in quibus denique virorum doctorum conjecturae libris vetustis confirmentur. Quicquid enim, nulla commemorata varietate aut nulla notula addita, in contextu legitur, id ex Mss. fluxisse censendum est, et quidem ex omnibus, quos super aliqua oratione consuluit editor. De qua re quanquam diu incertus haesi dubi-

tanterque locutus sum, dubitatio tandem evanuit ipsius viri gravissimi auctoritate. Bekkeri igitur editionem fideliter expressi, paucis locis exceptis, ad quos cur discesserim in notis exposui. Quum tamen, nostris certe in terris, textus Bekkerianus nondum pro vulgato quem vocant haberi possit, sed Reiskianus *), ubi Bekkerus a Reiskiana lectione recesserit, varietatem enotavi, sperans fore, ut sic Bekkerianus sensim eam, quam decet, auctoritatem accipiat: cui rei inservire videntur etiam editiones, quae Teubneri sumtibus prodeunt: idque institutum opportuno tempore susceptum Graecis litteris, opinor, magno emolumento erit, praesertim si varietas lectionis accesserit. Editiones enim, quae

---

*) In oratoribus Graecis a Reiskio editis Lysias quintum sextumque volumen implet (Lipsiae 1772.), praeter textum complectentia Taylori et Marklandi annotationes locupletissimas, prioris etiam Lectiones Lysiacas et Indicem Graecitatis Lysiacae. Jo. Taylor, vir doctus et juris Attici imprimis studiosus, bis edidit Lysiam; primum Londini 1739. 4., ex cujus editionis instructissimae copiis Reiskiana profluxit; tum Cantabrigiae 1740. 8. in usum studiosae juventutis cum notis brevissimis et indice sermonis Lysiaci. De eodem scriptore mereri studuit Athanas. Auger, qui et textum pro sua Graeci sermonis scientia emendatiorem edidit, et interpretationem notasque adjecit Paris. 1783. 8. 2 Voll. Idem Lysiam in sermonem Gallicum convertit. Paris. 1783. 8.

trans mare cucurrerunt, superant et eruditorum et studiosorum opes. Earum tamen usu carere non possumus, si disciplinae ratio ad eam, quam par est, perfectionem assurgere debeat.

In textu Lysiae recensendo ex multis codicibus, quorum tamen plurimi nec antiqui sunt nec boni, duos Bekkerus elegit, quos totos compararet, litteris apud eum C et X insignitos, qui semper intelligendi sunt, quum dixi ex optimis codicibus receptam esse lectionem; quum vero dico ex optimo, intelligi debet C, qui est Laurentianus, praestantior ille codice X, qui est Palatinus sive Heidelbergensis. Hi libri igitur fundamentum constituunt textus. Ceteri, quos in paucis aliquot orationibus comparavit, sunt vel Italici vel Parisini: D E item Laurentiani, Marciani I et K, Vaticani M et N, Urbinas O, Parisiensis U, (regius 3017) V Coislinianus 249., S T (regii 1983, 2944). Singulis orationibus litteras praescripsi codicum, quorum varietatem excerpsit Bekkerus. Ubi nullae sunt praescriptae, duos optimos solos consultos esse tenendum est.

In commentario id pro viribus secutus sum, ut qui per sollertem magistrum

linguam Graecam didicerit, et partem voluminis v. c. secundi libri Jacobsiani elementaris accurate perlegerit, nihil desideret, quod ad oratorem intelligendum requiri possit. Hanc ob caussam cuivis orationi praemisi prooemium, in quo pro argumenti ratione modo copiosius, modo brevius exposui tum de re, tum de hominibus. In varietate lectionis et annotationibus, ubi opus videbatur, de sententia, de rebus grammaticis disputavi, libere, ut par erat, opinor etiam humane, si quando videbatur ab aliorum sententia discedendum esse. Nam ut ego editorum doctissimorum humanitati maximas gratias ago, si quando visum est notis meis aliquid vel addere vel corrigere, sic ipse pro natura mea et aetate, quanquam libere sententiam profero nec aegre fero, si cui displiceat et vel aspere vel inficete perstringatur, meae imbecillitatis probe conscius humanitati prae ceteris studeo. Spero itaque me nusquam inhumanitatis culpam contraxisse; sed, si quid inscio et imprudenti exciderit, ex animo veniam peto.

Quum mihi gravissimum videatur scriptorem ex se ipso explicare, et quum accuratam Graecae antiquitatis cognitionem

maxime ab accurato ejusmodi studio proficisci existimem, Lysiam ex Lysia potissimum interpretari studui, et in hac re aliquid me praestitisse opinor, meque spero harum rerum studiosis in Excursibus specimina non inutilia proposuisse, optans, ut qui antiquos scriptores legunt in singulis ea praeparent, quibus vocabulorum ab omni parte proprietatem suam reddant: cui rei si diligens et attentus homo ab adolescentia assiduam justamque operam impenderit, virili aetate laetissimos inde fructus percipiet, nec elegantiam hoc modo sibi comparatam senili aetate prorsus evanescere sentiet.

Sic opera, quam in Lysiam impendi, mihi pergrata fuit, animumque recreabat et oblectabat, praesertim quum in villa suburbana, commoda et amoena, inter honestos amicos rei operam darem.

Aliud accidit, quum instaret opera Aeschini praestanda. Paullo ante Aeschinis editionem typis exprimendam curaveram, idem aut simile in interpretando secutus consilium. Ipse intellexi, quum recens esset res, nova subsidia conquirenda esse, quae fortasse disputandi praeberent mate-

riam et rei molestiam averterent. Quod quum forte Georgius Bacterus, discipulus olim noster, Monachii versaretur, ut, duce Thierschio, animum mentemque ita optimarum litterarum cognitione et scientia conformaret, ut aliquando sollers et probus evaderet ludi magister, eum rogavi, num quid in bibliothecae Monacensis copiis, imprimis Victorianis, esset, quod orationi Aeschinis in Ctesiphontem usui esse posset. Is, ut mihi dilectus, ita addictus, pro sua in me laudabili pietate statim quae aderant diligenter et accurate excussit; erant autem adscripta in margine editionis Aldinae et Venetae. Quae missa etsi summa me laetitia afficerent ut pietatis documentum, tamen rem invisam jucundam reddere non potuerunt, nec multum inde labor profecit. Tum taedii plenus adii Rudolphum Rauchensteinium nostrum flagitans, ut acerbam crisin faceret annotationum mearum in orationem, qua tandem mentis fieret percussio. Hic, φίλος ἔργοισι χρηστός, οὐ λόγοις, multum consumsit temporis et operae, ut de plurimis locis sententiam suam exprometret: quo gravissimo beneficio me a morbo ob animi tristitiam et molestiam jam per corpus serpente defendit.

In Aeschinis recensione tredecim codicibus usus est Bekkerus*), quorum vix ullus superat Helmstadiensem, cujus accuratam collationem dedit Reiskius. Nonnulli, Parisienses, jam in usum Taylori collati fuerant, sed, ut tum solebat fieri, parum accurate. Eminet Coislinianus Parisiensis et Harlejanus ex bibliotheca Eduardi, comitis Oxoniensis. Excerpta etiam Ed. Bernardi et J. Mori ex codicibus ignotis nonnulla continent bona et nova.

Est Aeschines ingeniosus, at in hac praecipue oratione calumniosus et mendax. Patriae quidem amans, sed blanditiis, opinor, Philippi magis, quam donis corruptus, et, ut fit, quum adversarium nactus esset et ingenio et civili virtute superiorem, nulli rei pepercit, qua noceret adversario vel, ut vere loquamur, inimico. Condonandum, quum similia ab adversario pateretur. Oratio est pura, nitida, lenis, non tumida, gravis et severa**). Graecum

*) Aeschines tertio volumini oratorum editionis Bekkerianae inest; in Reiskiana etiam tertium vol. implet cum parte quarti.

**) De vita, ingenio et arte Aeschinis acute et accurate disputavit F. Passow in Erschii et Gruberi Encyclopaedia. Tom. II. p. 73. ss. Cf. Ciceron. de Orator. III. 7. F. J.

prooemium omnia continet, quibus opus est, ut introducamur in rem. Scribebam Turici VI Nonas Julias MDCCCXXVI.

J. H. BREMIUS,
Helveto-Turicensis.

Hoc volumine continentur

I.

II.

Orationes Lysiae.

Supersunt praeterea Lysiae

Orationes hae:

**

III.

Aeschinis

Praeterea supersunt duae Aeschinis Orationes, una in Timarchum, altera de Falsa Legatione. Posterior scripta tantum, non habita.

IV.

V.

ΛΥΣΙΟΥ ΒΙΟΣ

ΚΑΙ ΠΕΡΙ ΤΟΥ

ΧΑΡΑΚΤΗΡΟΣ ΤΩΝ ΑΥΤΟΥ ΛΟΓΩΝ.

ΕΚ ΤΩΝ

ΔΙΟΝΥΣΙΟΥ ΤΟΥ ΑΛΙΚΑΡΝΑΣΣΕΩΣ.

T. V. p. 452. ed. Reisk. Excerpta, quae Lysiae praecipuas virtutes describant.

1. Λυσίας ὁ Κεφάλου Συρακουσίων μὲν ἦν γονέων, ἐγεννήθη δὲ Ἀθήνησι μετοικοῦντι τῷ πατρί, καὶ συνεπαιδεύθη τοῖς ἐπιφανεστάτοις Ἀθηναίων· ἔτη δὲ πεντεκαίδεκα γεγονὼς εἰς Θουρίους ᾤχετο πλέων σὺν ἀδελφοῖς δυσί, κοινωνήσων τῆς ἀποικίας, ἣν ἔστελλον Ἀθηναῖοί τε καὶ ἡ ἄλλη Ἑλλὰς δωδεκάτῳ πρότερον ἔτει τοῦ Πελοποννησιακοῦ πολέμου· καὶ διετέλεσεν αὐτόθι πολιτευόμενος ἐν εὐπορίᾳ πολλῇ τῆς συμφορᾶς τῆς κατασχούσης Ἀθηναίους ἐν Σικελίᾳ. μετ' ἐκεῖνο δὲ τὸ πάθος στασιάσαντος τοῦ δήμου ἐκπίπτει σὺν ἄλλοις τριακοσίοις Ἀττικισμὸν ἐγκληθεὶς· καὶ παραγενόμενος αὖθις εἰς Ἀθήνας κατὰ ἄρχοντα Καλλίαν, ἕβδομον καὶ τεσσαρακοστὸν ἔτος ἔχων, ὡς ἄν τις εἰκάσειεν, ἐξ ἐκείνου τοῦ χρόνου διετέλεσε τὰς διατριβὰς ποιούμενος Ἀθήνησι. πλείστους δὲ γράψας λόγους εἰς δικαστήριά τε καὶ βουλὰς καὶ πρὸς ἐκκλησίας εὐθέτους, πρὸς δὲ τούτοις πανηγυρικούς, ἐρωτικούς, ἐπιστολικούς, τῶν

μὲν ἔμπροσθεν γεγενημένων ῥητόρων ἢ κατὰ τὸν αὐτὸν χρόνον ἀκμασάντων ἠφάνισε τὰς δόξας· τῶν δὲ ἐπιγενομένων οὐ πολλοῖς τισι κατέλιπεν ὑπερβολήν, ἅτ᾽ ἐν ἁπάσαις ταῖς ἰδέαις τῶν λόγων καὶ μὰ Δί᾽ οὔτοιγε ταῖς φαυλοτάταις εὐδοκιμῶν. τίνι δὲ κέχρηται χαρακτῆρι λόγων, καὶ τίνας ἀρετὰς εἰςενήνεκται, τίνι τε κρείττων ἐστὶ τῶν μετ᾽ αὐτὸν ἀκμασάντων, καὶ πῆ καταδεέστερος, καὶ τί δεῖ λαμβάνειν παρ᾽ αὐτοῦ, νῦν ἤδη πειράσομαι λέγειν.

2. Καθαρός ἐστι τὴν ἑρμηνείαν πάνυ, καὶ τῆς Ἀττικῆς γλώττης ἄριστος κανών, οὐ τῆς ἀρχαίας, ᾗ κέχρηται Πλάτων καὶ Θουκυδίδης, ἀλλὰ τῆς κατ᾽ ἐκεῖνον τὸν χρόνον ἐπιχωριαζούσης, ὡς ἔστι τεκμήρασθαι τοῖς τε Ἀνδοκίδου λόγοις καὶ τοῖς Κριτίου καὶ ἄλλοις συχνοῖς. κατὰ τοῦτο μὲν δὴ τὸ μέρος, ὅπερ ἐστὶ πρῶτον καὶ κυριώτερον ἐν λόγοις, λέγω δὲ τὸ καθαρεύειν τὴν διάλεκτον, οὐδεὶς τῶν μεταγενεστέρων αὐτὸν ὑπερεβάλετο· ἀλλ᾽ οὐδὲ μιμήσασθαι πολλοὶ δύναμιν ἔσχον, ὅτι μὴ μόνος Ἰσοκράτης. καθαρώτατος δὴ τῶν ἄλλων μετά γε Λυσίαν ἐν τοῖς ὀνόμασιν οὗτος ἔμοιγε δοκεῖ γενέσθαι ὁ ἀνήρ. μίαν μὲν δὴ ταύτην ἀρετὴν ἀξίαν ζήλου καὶ μιμήσεως εὑρίσκω παρὰ τῷ ῥήτορι· καὶ παρακελευσαίμην ἂν τοῖς βουλομένοις καθαρῶς γράφειν, ἢ καὶ λέγειν, ἐκεῖνον τὸν ἄνδρα ποιεῖσθαι παράδειγμα ταύτης τῆς ἀρετῆς.

3. Ἑτέραν δέ, οὐδὲν ἐλάττω ταύτης, ἣν πολλοὶ μὲν ἐζήλωσαν τῶν κατὰ τὸν αὐτὸν χρόνον ἀκμασάντων, οὐδεὶς δὲ βεβαιότερον ἐπεδείξατο. τίς δ᾽ ἔστιν αὕτη; ἡ διὰ τῶν κυρίων τε καὶ κοινῶν καὶ ἐν μέσῳ κειμένων ὀνομάτων ἐκφέρουσα τὰ νοούμενα. ἥκιστα γὰρ ἄν τις εὕροι Λυσίαν τροπικῇ φράσει χρησάμενον. καὶ οὐκ ἐπὶ τούτῳ μόνον ἐπαινεῖν ἄξιον· ἀλλ᾽ ὅτι καὶ περιττὰ καὶ σεμνὰ καὶ μεγάλα φαίνεσθαι τὰ πράγματα ποιεῖ, τοῖς κοινοτάτοις χρώμενος ὀνόμασι, καὶ ποιητικῆς οὐχ ἁπτόμενος κατασκευῆς. τοῖς δὲ προτέροις οὐχ αὕτη ἡ δόξα ἦν· ἀλλ᾽ οἱ βουλόμενοι κόσμον τινὰ προςεῖναι τοῖς ὅλοις ἐξήλλαττον ἰδιώτην, καὶ κατέφευγον εἰς

τὴν ποιητικὴν φράσιν, μεταφοραῖς τε πολλαῖς χρώμενος καὶ ὑπερβολαῖς καὶ ταῖς ἄλλαις τροπικαῖς ἰδέαις, ὀνομάτων τε γλωττηματικῶν καὶ ξένων χρήσει, καὶ τῶν οὐκ εἰωθότων σχηματισμῶν τῇ διαλλαγῇ, καὶ τῇ ἄλλῃ καινολογίᾳ καταπληττόμενοι τὸν ἰδιώτην. — Λυσίας δὲ τοιοῦτον οὐδὲν ἤσκησεν (ἐν γοῦν τοῖς σπουδῇ γραφομένοις δικανικοῖς καὶ συμβουλευτικοῖς λόγοις) ποιῆσαι, πλὴν εἴ τι μικρὸν ἐν τοῖς πανηγυρικοῖς. περὶ γὰρ τῶν ἐπιστολικῶν αὐτοῦ καὶ ἑταιρικῶν καὶ τῶν ἄλλων, οὓς μετὰ παιδιᾶς ἔγραψεν, οὐδὲν δέομαι λέγειν. ὁμοίως δὲ τοῖς ἰδιώταις διαλέγεσθαι δοκῶν, πλεῖστον ὅσον ἰδιώτου διαφέρει. καὶ ἐπεὶ ποιητὴς κράτιστος λόγων, λελυμένης ἐκ μέτρου λέξεως, ἰδίαν τινὰ λόγων εὑρηκὼς ἁρμονίαν, ᾗ τὰ ὀνόματα κοσμεῖ τε καὶ ἡδύνει, μηδὲν ἔχοντα ὀγκῶδες μηδὲ φορτικόν. ταύτην δευτέραν τὴν ἀρετὴν κελεύω παρὰ τοῦ ῥήτορος τούτου λαμβάνειν, εἴ τινες ἀξιοῦσι τὸν αὐτὸν ἐκείνῳ διαλέγεσθαι τρόπον. ἐγένοντο μὲν οὖν πολλοὶ τῆς προαιρέσεως ταύτης ζηλωταὶ συγγραφεῖς τε καὶ ῥήτορες· ἔγγιστα δὲ αὐτῆς μετὰ Λυσίαν ἥψατο τῶν πρεσβυτέρων νέος ἐπασκήσας Ἰσοκράτης· καὶ οὐκ ἂν ἔχοι τις εἰπεῖν, προσωτέρω τούτων σκοπῶν, ἑτέρους ῥήτορας ἰσχὺν καὶ δύναμιν τοσαύτην ἐν ὀνόμασι κυρίοις καὶ κοινοῖς ἀποδειξαμένους.

4. Τρίτην ἀρετὴν ἀποφαίνομαι περὶ τὸν ἄνδρα τὴν σαφήνειαν, οὐ μόνον τὴν ἐν τοῖς ὀνόμασιν, ἀλλὰ καὶ τὴν ἐν τοῖς πράγμασιν. ἔστι γάρ τις καὶ πραγματικὴ σαφήνεια, οὐ πολλοῖς γνώριμος. τεκμαίρομαι δὲ, ὅτι τῆς μὲν Θουκυδίδου λέξεως καὶ Δημοσθένους, οἳ δεινότατοι πράγματα ἐξειπεῖν ἐγένοντο, πολλὰ δυςείκαστά ἐστιν ἡμῖν καὶ ἀσαφῆ καὶ δεόμενα ἐξηγητοῦ· ἡ δὲ Λυσίου λέξις ἅπασά ἐστι φανερὰ καὶ σαφὴς καὶ τῷ πάνυ πόῤῥω δοκοῦντι πολιτικῶν ἀφεστάναι λόγων. καὶ εἰ μὲν δι' ἀσθένειαν δυνάμεως ἐγίνετο τὸ σαφὲς, οὐκ ἄξιον ἦν αὐτὸ ἀγαπᾶν· νῦν δὲ ὁ πλοῦτος τῶν κυρίων ὀνομάτων ἐκ πολλῆς αὐτῷ περιουσίας ἀποδείκνυται ταύτην τὴν ἀρετήν. ὥστε τὴν σαφήνειαν αὐτοῦ ζηλοῦν ἄξιον· καὶ μὴν τό γε βραχέως ἐκφέ-

τοῖς δὲ καὶ τῶν φιλολόγων, ὅσοι μὴ μεγάλας ἔχουσι τριβὰς περὶ λόγους, τοιαύτην τινὰ παράσχει δόξαν, ὅτι ἀνεπιτηδεύτως καὶ οὐ κατὰ τέχνην, αὐτομάτως δέ πως καὶ ὡς ἔτυχε σύγκειται. ἔστι δὲ παντὸς μᾶλλον ἔργου τεχνικοῦ κατεσκευασμένος· πεποίηται γὰρ αὐτῷ τοῦτο τὸ ἀποίητον, καὶ δέδεται τὸ λελυμένον· καὶ ἐν αὐτῷ τῷ μὴ δοκεῖν δεινῶς κατεσκευάσθαι τὸ δεινὸν ἔχει. τὴν ἀλήθειαν οὖν τις ἐπιτηδεύων, καὶ φύσεως μιμητὴς γίνεσθαι βουλόμενος οὐκ ἂν ἁμαρτάνοι τῇ Λυσίου συνθέσει χρώμενος. ἑτέραν γὰρ οὐκ ἂν εὕροι ταύτης ἀληθεστέραν.

8. Οἶμαι δὲ καὶ τὸ πρέπον ἔχειν τὴν Λυσίου λέξιν οὐδενὸς ἧττον τῶν ἀρχαίων ῥητόρων, κρατίστην ἁπασῶν ἀρετὴν καὶ τελειοτάτην, ὁρῶν αὐτὴν πρός τε τὸν λέγοντα καὶ πρὸς τοὺς ἀκούοντας καὶ πρὸς τὸ πρᾶγμα (ἐν τούτοις γὰρ δὴ καὶ πρὸς ταῦτα τὸ πρέπον) ἀρκούντως ἡρμοσμένην. καὶ γὰρ ἡλικίᾳ καὶ γένει καὶ παιδείᾳ καὶ ἐπιτηδεύματι καὶ βίῳ καὶ τοῖς ἄλλοις, ἐν οἷς διαφέρει προσώπων τὰ πρόσωπα, τὰς οἰκείας ἀποδίδωσι φωνάς· πρός τε τὸν ἀκροατὴν συμμετρεῖται τὰ λεγόμενα οἰκείως, οὐ τὸν αὐτὸν τρόπον δικαστῇ τε καὶ ἐκκλησιαστῇ καὶ πανηγυρίζοντι διαλεγόμενος ὄχλῳ. διαφορὰς τε αὐτῷ λαμβάνει κατὰ τὰς ἰδέας τῶν πραγμάτων ἡ λέξις. ἀρχομένῳ μὲν γάρ ἐστι καθεστηκυῖα καὶ ἠθική, διηγουμένῳ δὲ πιθανὴ καὶ ἀπερίεργος· ἀποδεικνύντι δὲ στρογγύλη καὶ πυκνή· αὔξοντι δὲ καὶ παθαινομένῳ σεμνὴ καὶ ἀληθινή· ἀνακεφαλαιουμένῳ δὲ διαλελυμένη καὶ σύντομος. Ληπτέον δὲ καὶ τὸ πρέπον τῆς τάξεως παρὰ Λυσίου. — — — —

9. Ὅτι μὲν γὰρ πιθανὴ καὶ πειστικὴ καὶ πολὺ τὸ φυσικὸν ὑποφαίνουσα, καὶ πάνθ' ὅσα τῆς τοιαύτης ἰδέας ἔχεται, πρὸς εἰδότας οὐδὲν ἴσως δεῖ λέγειν. δι' ὄχλου γὰρ ἤδη τοῦτό γε, καὶ οὐδείς ἐστιν, ὅστις οὐχὶ καὶ πείρᾳ καὶ ἀκοῇ μαθὼν ὁμολογεῖ πάντων ῥητόρων αὐτὸν εἶναι πιθανώτατον. ὥστε καὶ ταύτην τὴν ἀρετὴν ληπτέον παρὰ τοῦ ῥήτορος.

ΛΥΣΙΟΥ

ΥΠΕΡ ΤΟΥ

ΕΡΑΤΟΣΘΕΝΟΥΣ ΦΟΝΟΥ

ΑΠΟΛΟΓΙΑ.

PROOEMIUM.

Lex erat Solonis, quam Lysias affert §. 30., τοῦτον μὴ καταγινώσκειν φόνον, ὃς ἂν ἐπὶ δάμαρτι τῇ ἑαυτοῦ μοιχὸν λαβὼν ταύτην τὴν τιμωρίαν (φόνου) ποιήσηται. Euphiletus, qui hanc orationem habet, Eratosthenem quendam necaverat ut moechum deprehensum. Euphiletum cognati interfecti πρὸς βασιλέα, archontem secundum, φόνου accusaverunt. Quum Euphiletus autem caedem se patrasse non negaret, jure vero patrasse affirmaret, βασιλεὺς caussam cognoscendam detulit ad judicium ἐπὶ Δελφινίῳ, de quo loquitur Demosthenes κατὰ Ἀριστοκρ. p. 644. Cf. Aug. Matthiae Misc. Philoll. p. 151. Eo autem loco, qui Delphinium appellabatur, de hoc genere caedis patratae judicabant Heliastae. Vide der Attische Process p. 142 ss. Nomen, quo alloquitur judices, ubique est ὦ ἄνδρες, semel ὦ Ἀθηναῖοι: quod utrumque proprium Heliastarum. In exordio reus ait summum hoc crimen non solum ab Atheniensibus, sed ab omnibus Graecis haberi, cujus ulciscendi caussa ipse caedem patraverit. Tum rem factam accurate exponit; cujus narrationis momenta haec sunt: summam se fidem uxori, filiolo genito, habuisse, quippe quam usque ad id temptis probam ac sedulam cognoverit. Eam autem suae, mariti, matris mortuae exsequias prosecutam ab Eratosthene conspectam: qui abreptus turpi libidine per uxoris ancillam eam corrumpendam tentaverit, quod ipsi, nihil se mali suspicante, tandem contigerit. Inopinato autem in via ad se accessisse anum eamque dixisse: Gravi te, Euphilete, caussa interpello. Inimicus noster, qui multas jam uxores, tuam etiam constupravit, isque est Eratosthenes ex demo Oee. Si ex ancilla tua opsonatrice quaesie-

ris, omnem rem comperies. Ut fit, maritus completur suspicione, et quae antea parum attenderat, animum jam angunt et cruciant. Ancillam ad unum familiarium adducit, et aperit omnia se, quae domi fiant, comperta habere. Ancilla primum audacter negat, nec terretur minis; quum autem Eratosthenes nominatur, opinans omnem rem esse detectam, percussa cuncta fatetur. Ad genua domini prolapsa rem totam accurate exponit, et accepta fide nihil se quicquam mali passuram, si effecerit, ut dominus moechum in facto deprehendat, id se effecturam pollicetur. — Diebus quatuor vel quinque praeterlapsis, Sostratus, amicus Euphileti, sero vespere rure rediens ab Euphileto invitatur ad coenam. Utroque in superiore conclavi coenato, Sostratus domum abit, Euphiletus cubitum se confert. Somno jam sopitus subito excitatur ab ancilla, adesse Eratosthenem. Quum monuisset, ut januam diligenter servaret, foras exit, ut conquireret amicos. Cum iis, quos domi invenerat, domum suam ingressus est, et foribus cubiculi, in quo uxor dormiebat, effractis, qui primi intrant, conspiciunt hominem una cum uxore accubantem, qui posteriores, nudum vident lecto adstantem. Euphiletus ictu hominem humi prosternit, qui dein manibus religatis, injuriam a se factam confessus, orat ploratque, ne se maritus interficiat, sed pecuniam exigat. »Non ego, inquit Euphiletus, te interficio, sed patriae leges.« His dictis, moechum trucidat.

Hac narratione absoluta, refutat calumnias quas dicit adversariorum, qui hominem e via abreptum, quum, quid ageretur, intelligeret, ad aram confugisse clamabant. Quibus satis probabiliter refutatis, appellat leges, quae non solum caedem concesserint moechi, sed vel commendarint: qua in re hoc unum videtur in dubitationem vocari posse, num hic revera acciderit, quod lex intelligit locutione ἐπὶ δάμαρτι. Alibi enim explicativum additur ἐν ἔργῳ, et, si fides Luciano in Eun. c. 10. T. II. p. 358., in Ἄξονι, h. e. legibus ipsis Solonis (cf. hujus orationis notam ad §. 30.) erat ἄρθρα ἐν ἄρθροις ἔχων: quod disertis verbis ne is quidem, qui loquitur, enuntiare audet. Rerum tamen conditio, de cujus veritate vix dubitare licet, probabile reddit hominem ἐν ἔργῳ deprehensum esse.

Περὶ πολλοῦ ἂν ποιησαίμην, ὦ ἄνδρες, τὸ τοιούτους ὑμᾶς ἐμοὶ δικαστὰς περὶ τούτου τοῦ πράγματος γενέσθαι, οἷοίπερ ἂν ὑμῖν αὐτοῖς, εἰ ἦτε τοιαῦτα πεπονθότες. εὖ γὰρ οἶδ' ὅτι, εἰ τὴν αὐτὴν γνώμην

In hac oratione Bekkerus varietatem e quinque codd. notavit CMNOX.

1. εἰ ἦτε τοιαῦτα πεπονθότες] Quod Reiskius sine libris dederat εἴητε, id Bekkerus duorum librorum auctoritate retinuit. Equidem antiquam lectionem revocavi, quam tuentur libri optimi. Nam ad οἷοίπερ ἂν ex antecedente γενέσθαι supplendum ἐγένεσθε, cui per-

περὶ τῶν ἄλλων ἔχοιτε, ἥνπερ περὶ ὑμῶν αὐτῶν, οὐκ
ἂν εἴη, ὅςτις οὐκ ἐπὶ τοῖς γεγενημένοις ἀγανακτοίη,
ἀλλὰ πάντες ἂν περὶ τῶν τὰ τοιαῦτα ἐπιτηδευόντων
τὰς ζημίας μικρὰς ἡγοῖσθε. καὶ ταῦτα οὐκ ἂν εἴη 2
μόνον παρ' ὑμῖν οὕτως ἐγνωσμένα, ἀλλ' ἐν ἁπάσῃ
τῇ Ἑλλάδι. περὶ τούτου γὰρ μόνου τοῦ ἀδικήματος
καὶ ἐν δημοκρατίᾳ καὶ ὀλιγαρχίᾳ ἡ αὐτὴ τιμωρία
τοῖς ἀσθενεστάτοις πρὸς τοὺς τὰ μέγιστα δυναμένους ἀποδέδοται, ὥςτε τὸν χείριστον τῶν αὐτῶν τυγχάνειν τῷ βελτίστῳ. οὕτως, ὦ ἄνδρες, ταύτην τὴν
ὕβριν ἅπαντες ἄνθρωποι δεινοτάτην ἡγοῦνται. περὶ 3

quam apte respondet *εἰ ἦτε – πεπονθότες*. In utroque autem membro proprius est in hac constructione indicativus, quoniam ponitur res, quae nec est nec erit. In seqq. vero *εἰ – ἔχοιτε* recte adhibetur optativus, quum sermo sit de re, quam orator vel esse vel esse posse negare non vult.

μικρὰς] quod ex Stephani conjectura profectum est, nunc confirmavit O. Ceteri codd. *μακράς*, Quod quum plurimi optimique codd. firmiter teneant, possit forsitan sic intelligi: »Opinaremini nimis lentas esse poenas; clamaretis omnes eum, qui adulterium commiserit, in ipso facto poenas meruisse.«

2. *καὶ ἐν δημοκρατίᾳ καὶ ὀλιγαρχίᾳ*] Auger de conjectura addidit *ἐν* ante *ὀλιγαρχίᾳ*; nec potest negari raro post *καὶ – καὶ* praepositionem in altero membro omitti, nec eam omissam esse in nousum copiosius illustravit Joannes Luzac in Annotationibus ad orationem de Socrate cive p. 63 — 74.

2. *καὶ ἐν δημοκρατίᾳ καὶ ὀλιγαρχίᾳ*] Nota apud Graecos *δημοκρατίᾳ* semper opponi *ὀλιγαρχίαν* (h. e. illam civitatis formam, in qua pauci quidam seu natalium jure seu censu, etiam factionis opibus et potentia ad summam rerum administrandam adspirare queant, ceteri excludantur), non *ἀριστοκρατίαν*, *ἣν Σωκράτης ἐνόμιζεν εἶναι τὴν πολιτείαν, ἐν ᾗ ἐκ τῶν τὰ νόμιμα ἐπιτελούντων αἱ ἀρχαὶ καθίστανται.* Xenoph. Mem. IV. 6, 12. quae non omnibus omnino tribuebat idem, sed singulis id, quo digni essent, optimisque et virtute civili praestantissimis summos in republica honores. Graecorum de hac re rationem et

τοῖς ἀσθενεστάτοις] *Ἀσθενής* et *ἀσθένεια* interdum absolute, interdum addito *χρήμασιν* aut simili aliquo vocabulo de paupertate, ut *δύνασθαι* et *δυνατός* eadem ratione de divitiis. Cf. Valckenaer ad Herodot. VIII. 51.

ταύτην τὴν ὕβριν] Res nondum disertis verbis in oratione expressa est; significata illa in libello, qui ante orationem habendam praelegebatur.

μὲν οὖν τοῦ μεγέθους τῆς ζημίας ἅπαντας ὑμᾶς νομίζω τὴν αὐτὴν διάνοιαν ἔχειν, καὶ οὐδένα οὕτως ὀλιγώρως διακεῖσθαι, ὅςτις οἴεται δεῖν συγγνώμης τυγχάνειν, ἢ μικρᾶς ζημίας ἀξίους ἡγεῖται τοὺς τῶν
4 τοιούτων ἔργων αἰτίους· ἡγοῦμαι δέ, ὦ ἄνδρες, τοῦτό με δεῖν ἐπιδεῖξαι, ὡς ἐμοίχευεν Ἐρατοσθένης τὴν γυναῖκα τὴν ἐμήν, καὶ ἐκείνην τε διέφθειρε καὶ τοὺς παῖδας τοὺς ἐμοὺς ᾔσχυνε καὶ ἐμὲ αὐτὸν ὕβρισεν, εἰς τὴν οἰκίαν τὴν ἐμὴν εἰςιών. καὶ οὔτε ἔχθρα ἐμοὶ καὶ ἐκείνῳ οὐδεμία ἦν πλὴν ταύτης, οὔτε χρημάτων ἕνεκα ἔπραξα ταῦτα, ἵνα πλούσιος ἐκ πένητος γένωμαι, οὔτε ἄλλου κέρδους οὐδενὸς πλὴν τῆς κατὰ νόμους τιμωρίας.

5 Ἐγὼ τοίνυν ἐξ ἀρχῆς ὑμῖν ἅπαντα ἐπιδείξω τὰ ἐμαυτοῦ πράγματα, οὐδὲν παραλείπων, ἀλλὰ λέγων τἀληθῆ. ταύτην γὰρ ἐμαυτῷ μόνην ἡγοῦμαι σωτηρίαν, ἐὰν ὑμῖν εἰπεῖν δυνηθῶ ἅπαντα τὰ πεπραγμέ-
6 να. ἐγὼ γάρ, ὦ ἄνδρες, ἐπειδὴ ἔδοξέ μοι γῆμαι καὶ

stra formula usquam animadverti. Qui possunt ex Lysia afferri loci ad tuendam librorum lectionem, hi sunt. πρὸς Σίμ. §. 38. p. 155. s. R. ἐν ᾧ καὶ περὶ τῆς πατρίδος καὶ τῆς οὐσίας ἐμαυτοῦ ἁπάσης κινδυνεύω. κατ᾽ Ἀγορ. §. 11. καὶ διὰ τὸν πόλεμον καὶ τὰ κακά. περὶ δημ. τ. N. ἀδ. ἐπιλ. §. 6. καὶ διὰ τοὺς προγόνους καὶ αὐτόν, ubi Reiskius vult καὶ δι᾽ αὐτόν. §. 13. p. 606. R. καλὴν εἶναι τὴν ἐπίδειξιν καὶ πρὸς τοὺς πολίτας καὶ τοὺς ξένους.

3. περὶ μὲν οὖν τοῦ μεγέθους τῆς ζημίας] Reiskius pro τῆς ζημίας legendum opinatur τῆς ὕβρεως vel τῆς παρανομίας: quod non aptum consilio oratoris. Ex iis enim, quae proxime dixerat, concludit omnibus esse persuasum, magnam poenam meruisse eum, qui commiserit factum, idque in hac enuntiatione quomodo intelligat, exponit; in sequenti vero, ut decebat hominem probum, addit non temere credendum esse loquenti, sed factum ei certis argumentis probandum.

4. ἐκείνην – διέφθειρε] Vid. Lobeck ad Phrynichum Eclog. p. 70. θυγατέρα διεφθαρμένην habemus in Aeschine c. Tim. c. 74. Infra §. 8. ἡ ἐμὴ γυνὴ – χρόνῳ διαφθείρεται. §. 16.

πλὴν ταύτης] Praeter eam, quae ex hac illata contumelia exorta est.

ἔπραξα ταῦτα] Per euphemismum pro ultus sum, eum occidi.

5. σωτηρίαν] salutem, liberationem coram judicio.

γυναῖκα ἠγαγόμην εἰς τὴν οἰκίαν, τὸν μὲν ἄλλον
χρόνον οὕτω διεκείμην, ὥςτε μήτε λυπεῖν μήτε λίαν
ἐπ' ἐκείνῃ εἶναι, ὅ τι ἂν θέλῃ ποιεῖν· ἐφύλαττόν τε
ὡς οἷόν τε ἦν, καὶ προςεῖχον τὸν νοῦν, ὥςπερ εἰκὸς
ἦν. ἐπειδὴ δέ μοι παιδίον γίγνεται, ἐπίστευον ἤδη,
καὶ πάντα τὰ ἐμαυτοῦ ἐκείνῃ παρέδωκα, ἡγούμενος
ταύτην οἰκειότητα μεγίστην εἶναι. ἐν μὲν οὖν τῷ 7
πρώτῳ χρόνῳ, ὦ Ἀθηναῖοι, πασῶν ἦν βελτίστη· καὶ
γὰρ οἰκονόμος δεινὴ, καὶ φειδωλὸς ἀγαθὴ, καὶ ἀκρι-
βῶς πάντα διοικοῦσα. Ἐπειδὴ δέ μοι ἡ μήτηρ ἐτε-
λεύτησε, πάντων τῶν κακῶν ἀποθανοῦσα αἰτία μοι
γεγένηται. ἐπ' ἐκφορὰν γὰρ αὐτῇ ἀκολουθήσασα ἡ 8
ἐμὴ γυνὴ ὑπὸ τούτου τοῦ ἀνθρώπου ὀφθεῖσα, χρό-
νῳ διαφθείρεται. ἐπιτηρῶν γὰρ τὴν θεράπαιναν τὴν
εἰς τὴν ἀγορὰν βαδίζουσαν καὶ λόγους προςφέ-

6. *ὅ τι ἂν θέλῃ*] Sic Bekkerus ex omnibus suis codd. Vulgo *θέλοι*.

6. *γυναῖκα ἠγαγόμην*] Thomas M. p. 6. *ἄγεται γυναῖκα, οὐκ ἄγει.* Forma media Atticis significatione bona plerumque adhibita, activa autem de meretrice. Non tamen ubique hoc discrimen obtinet. Cf. Wesseling. ad Diodor. Sic. XVIII. 23. Valckenaer ad Herodotum IV. 78. monet plenam esse phrasin *γυναῖκα ἄγεσθαι εἰς τὴν οἰκίαν*, Herodotum autem nove ibi dixisse *γαμεῖν ἐς οἴκια γυναῖκα.* – Quod praecedit *γῆμαι*, hoc unum probat Thomas M. p. 194., rejiciens *γαμῆσαι*: quod recentioris est aetatis. Cf. Lobeck ad Phrynich. p. 742. Activum autem *γῆμαι* est viri, medium *γήμασθαι* mulieris.

ὥςτε μήτε λυπεῖν cet.] Ut nec morosus essem nec faciendi quicquid vellet, licentiam ipsi concederem. Maritorum apud antiquos erat major in uxores potestas, quam nostra aetas patitur.

7. *οἰκονόμος δεινὴ*] Apta et diligens ad rem familiarem tuendam et augendam; *φειδωλὸς ἀγαθή* imprimis ea, quae nil temere impendit, sed, quamvis honesta sint omnia, ea tamen minimo sumtu parat et servat; *ἀκριβῶς πάντα διοικοῦσα*, accurata imprimis ratione hominum, qui ad familiam pertinebant.

πάντων τῶν κακῶν ἀποθανοῦσα αἰτία μοι γεγένηται] Caussa eorum, quae post mortem hominis accidunt, nec eo vivo accidissent, ad defunctum quodammodo refertur, quod hic illa, quae vivus impedivisset, nunc impedire non potuit. [Sic malim: *ἡ μήτηρ ἀποθανοῦσα* est *ὁ τῆς μητρὸς θάνατος*; haec mors caussa malorum facta ob ea, quae insecuta sunt, funus nimirum, et consuetudo cum moecho in funere illo exorta. F. J.] Ceterum, quod mulieres atque innuptas etiam virgines licebat cognatorum funera prosequi, id saepe amoribus et flagitiis locum dedit. Vid. Victor. Var. Lectt. III. 12. Innuptas tamen abesse jussit Plato. Vid. Dorvill. ad Char. p. 242. inf. Lips.

9 ρων ἀπώλεσεν αὐτήν. πρῶτον μὲν οὖν, ὦ ἄνδρες,
(δεῖ γὰρ καὶ ταῦθ' ὑμῖν διηγήσασθαι,) οἰκίδιόν ἐστί
μοι διπλοῦν, ἴσα ἔχον τὰ ἄνω τοῖς κάτω, κατὰ τὴν
γυναικωνῖτιν καὶ κατὰ τὴν ἀνδρωνῖτιν. ἐπειδὴ δὲ
τὸ παιδίον ἐγένετο ἡμῖν, ἡ μήτηρ αὐτὸ ἐθήλαζεν·
ἵνα δὲ μὴ, ὁπότε λούεσθαι δέοι, κινδυνεύῃ κατὰ τῆς
κλίμακος καταβαίνουσα, ἐγὼ μὲν ἄνω διῃτώμην, αἱ
δὲ γυναῖκες κάτω. καὶ οὕτως ἤδη συνειθισμένον ἦν,
ὥστε πολλάκις ἡ γυνὴ ἀπῄει κάτω καθευδήσουσα ὡς
τὸ παιδίον, ἵνα τὸν τιτθὸν αὐτῷ διδῷ καὶ μὴ βοᾷ.
10 καὶ ταῦτα πολὺν χρόνον οὕτως ἐγίνετο, καὶ ἐγὼ οὐ-
δέποτε ὑπώπτευσα· ἀλλ' οὕτως ἠλιθίως διεκείμην,

9. *κινδυνεύῃ*] Sic Bekkerus ex omnibus suis codd. pro vulgato *κινδυνεύοι*. Vide Exc. I.

8. *ἀπώλεσεν αὐτήν*] sc. *τὴν θεράπαιναν*. *Ἀπολλύναι* h. l. pecunia corrumpere.

9. *οἰκίδιον διπλοῦν*] Idem est quod *διόροφον*, *δίστεγον*, duabus contignationibus instructum. Quae sequuntur, continent explicationem *οἰκιδίου διπλοῦ*. Eadem erat utriusque partis ratio; *ἴσα ἔχον τὰ ἄνω τοῖς κάτω*. Ex more erant *τὰ ἄνω ἡ γυναικωνῖτις*, *τὰ κάτω ἡ ἀνδρωνῖτις*. Quum autem mater infantulo mammam praeberet et balneo uteretur, quod videtur in inferiore domus parte fuisse, sollicitus maritus concessit, ut uxor cum famulis et infante in inferiore parte habitaret, ne quid accideret descendenti in balneum. De ratione domorum Graecarum multa etiamnum dubia sunt. Videatur tamen Schneiderus in Epimetro ad Xenophontis Mem. edit. 1801., qui nostrum locum tangit p. 292.

ἡ μήτηρ αὐτὸ ἐθήλαζεν] Grammatici plerique antiqui affirmant activum *θηλάζειν* esse matris aut nutricis puerum lactantis, lac praebentis; medium *θηλάζεσθαι* pueri lactentis, lac sumentis. cf. Graevium ad Luciani Soloec. c. 4. Zonaras: *θηλάζειν ἐνεργητικῶς ἡμεῖς* (nostrae aetatis homines) *ἀντιλαμβανόμεθα τοῦ ῥήματος ἐπὶ τῶν παιδίων τῶν θηλαζόντων· Λυσίας δὲ παθητικῶς κέχρηται ἐπὶ γυναικὸς παρεχούσης γάλα.*

10. *καθευδήσουσα*] A barytono *καθεύδω*. Cf. Matthiae Gr. Gr. §. 178. 3. Rost Gr. Gr. §. 82. annot. 5. 1.

καὶ ἐγὼ οὐδέποτε ὑπώπτευσα] Herodianus quidem post Moerin p. 460 s. ait: *τὸ οὐδέποτε ἐπὶ τοῦ μέλλοντος, τὸ οὐδεπώποτε ἐπὶ παρεληλυθότος.* Sed jam Sallier et Pierson monuerunt *οὐδέποτε* plerumque cum futuro construi, nec tamen vitiosam esse ejus cum aoristo constructionem. Brunckium aliosque Herodiani praeceptum secutos merito castigavit Fr. A. Wolfius ad Demosth. Leptin. p. 313. Infra §. 17. *ὃ οὐδέποτε ἐγένετο*. *πρὸς Σίμ.* §. 26. p. 149. R. *φανερός ἐστιν ἐγκαλέσας οὐδέποτ' ἀργύριον*. *κατ' Ἀλκιβ.* A. §. 38. p. 548. R. *οὐδέποτ' ἐλθὼν εὐθύνας ἐτόλμησε δοῦναι*. *κατ' Εὐάνδρ.* §. 20. p. 804. R. *καὶ οὐδέποτε αὐτοῖς μετεμέλησε.*

ὥστε ᾤμην τὴν ἐμαυτοῦ γυναῖκα πασῶν σωφρονεστάτην εἶναι τῶν ἐν τῇ πόλει. Προϊόντος δὲ τοῦ χρόνου, 11
ὦ ἄνδρες, ἧκον μὲν ἀπροσδοκήτως ἐξ ἀγροῦ, μετὰ δὲ τὸ δεῖπνον τὸ παιδίον ἐβόα, καὶ ἐδυσκόλαινεν ὑπὸ τῆς θεραπαίνης ἐπίτηδες λυπούμενον, ἵνα ταῦτα ποιῇ. ὁ γὰρ ἄνθρωπος ἔνδον ἦν· ὕστερον γὰρ ἅπαντα ἐπυθόμην· καὶ ἐγὼ τὴν γυναῖκα ἀπιέναι ἐκέλευον, καὶ 12
δοῦναι τῷ παιδίῳ τὸν τιτθὸν, ἵνα παύσηται κλαῖον. ἡ δὲ τὸ μὲν πρῶτον οὐκ ἤθελεν, ὡς ἂν ἀσμένη με ἑωρακυῖα ἥκοντα διὰ χρόνου. ἐπειδὴ δὲ ἐγὼ ὠργιζόμην, καὶ ἐκέλευον αὐτὴν ἀπιέναι, »Ἵνα σύ γε« ἔφη »πειρᾷς ἐνταῦθα τὴν παιδίσκην· καὶ πρότερον δὲ μεθύων εἷλκες αὐτήν.« κἀγὼ μὲν ἐγέλων· ἐκείνη δὲ ἀνα- 13
στᾶσα καὶ ἀπιοῦσα προστίθησι τὴν θύραν, προσποιουμένη παίζειν, καὶ τὴν κλεῖν ἐφέλκεται. κἀγὼ τούτων οὐδὲν ἐνθυμούμενος, οὐδ' ὑπονοῶν, ἐκάθευδον ἄσμε-

12. παιδίῳ] Sic Bekkerus de conjectura pro lectione librorum παιδί, – παιδίον enim est vocabulum proprium de infante, qui est in cunis, ut ubique in hac oratione, nec παῖς de tali infante usquam apud Lysiam inveni.

11. ἐπίτηδες] De industria, consulto aut ex composito.

12. ἵνα σύγε πειρᾷς τὴν παιδίσκην] Scholiastes ad Aristoph. Eqq. v. 514. πειρᾶν, inquit, τὸ προσβαλεῖν τῇ γυναικὶ περὶ ἀφροδίτης. Plut. 149. ss.

καὶ τάς γ' ἑταίρας φασὶ τὰς Κορινθίας,
ὅταν μὲν αὐτάς τις πένης πειρῶν τύχῃ,
οὐδὲ προσέχειν τὸν νοῦν.

Παιδίσκη Phrynichus p. 239. τοῦτο ἐπὶ τῆς θεραπαίνης οἱ νῦν τιθέασιν, οἱ δ' ἀρχαῖοι ἐπὶ τῆς νεάνιδος, οἷς ἀκολουθητέον. Servas tamen juvenes, non solum ingenuas puellas insignivisse hoc nomine antiquos docet praeter alios hic noster locus; κατ' Ἀγορ. §. 67. p. 489 s. R. ἐκεῖθεν δὲ παιδίσκην ἀστῆς ἐξαγαγὼν ἀλίσκεται.

εἷλκες] Item verbum libidinis, quod respondet Latinorum vellicare, de impudicis contrectationibus et irritationibus.

προστίθησι τὴν θύραν] Proba locutio προστιθέναι τὴν θύραν, adducere fores, occludere, in qua haerere non oportebat viros doctos apud Diogen. Laert. II. 105. ubi de Phaedone: τὸ θυρίον προστιθεὶς μετεῖχε Σωκράτους. Is scilicet quum a domino cogeretur turpi se quaestui dare ex aliorum libidine redundanti, janua clausa, Socratis utebatur disciplina. Pollux X. 25. ἀπὸ δὲ τῶν κλειδῶν τὸ κλεῖσαι, συγκλεῖσαι, παρακλεῖσαι, ἐπικλεῖσαι, ἐφ' οὗ καὶ τὸ προσθεῖναι τὴν θύραν. — τὴν κλεῖν ἐφέλκεται. extrahit e foramine claustri clavim et secum aufert, ne maritus exire possit, idque quasi jocans fecit, ne scilicet ancillam arripere posset.

14 νος, ἧκον ἐξ ἀγροῦ. ἐπειδὴ δὲ ἦν πρὸς ἡμέραν,
ἧκεν ἐκείνη καὶ τὴν θύραν ἀνέῳξεν. ἐρομένου δ' ἐμοῦ,
τί αἱ θύραι νύκτωρ ψοφοῖεν; ἔφασκε τὸν λύχνον
ἀποσβεσθῆναι τὸν παρὰ τῷ παιδίῳ, εἶτα ἐκ τῶν
γειτόνων ἐνάψασθαι. ἐσιώπων ἐγὼ καὶ ταῦτα οὕτως
ἔχειν ἡγούμην. ἔδοξε δέ μοι, ὦ ἄνδρες, τὸ πρόςω-
πον ἐψιμυθιῶσθαι, τοῦ ἀδελφοῦ τεθνεῶτος οὔπω τριά-
κονθ' ἡμέρας. ὅμως δ' οὐδ' οὕτως οὐδὲν εἰπὼν περὶ
15 τοῦ πράγματος, ἐξελθὼν ᾠχόμην ἔξω σιωπῇ. Μετὰ
δὲ ταῦτα, ὦ ἄνδρες, χρόνου μεταξὺ διαγενομένου καὶ
ἐμοῦ πολὺ ἀπολελειμμένου τῶν ἐμαυτοῦ κακῶν, προς-
έρχεταί μοί τις πρεσβῦτις ἄνθρωπος, ὑπὸ γυναικὸς
ἐπιπεμφθεῖσα, ἣν ἐκεῖνος ἐμοίχευεν, ὡς ἐγὼ ὕστερον
ἤκουον· αὐτὴ δὲ ὀργιζομένη καὶ ἀδικεῖσθαι νομίζουσα,
ὅτι οὐκέτι ὁμοίως ἐφοίτα παρ' αὐτήν, ἐφύλαττεν ἕως
16 ἐξεῦρεν ὅ τι εἴη τὸ αἴτιον. προσελθοῦσα οὖν μοι ἐγγὺς
ἡ ἄνθρωπος τῆς οἰκίας τῆς ἐμῆς ἐπιτηροῦσα, »Εὐφί-
λητε« ἔφη »μηδεμιᾷ πολυπραγμοσύνῃ προσεληλυθέ-
ναι με νόμιζε πρός σε. ὁ γὰρ ἀνὴρ ὁ ὑβρίζων εἰς
σὲ καὶ τὴν σὴν γυναῖκα ἐχθρὸς ὢν ἡμῖν τυγχάνει.

14. ἐψιμυθιῶσθαι] Omnes Bekkeri codd. uno tantum μ. Et Atticos semper ψιμύθιον scripsisse docet Hemsterhusius ad Aristophanis Plutum v. 1065.

14. ἐνάψασθαι] Forma media haud raro vim habet curo aliquid faciendum. Vide Matthiae Gr. Gr. §. 492. c. Rost Gr. Gr. §. 113. 4.

ἐψιμυθιῶσθαι] Ψιμύθιον fucus albi coloris, cerussa, qua femina effecit, ut verbis utar Xenophontis in Oecon. X, 2. ὅπως λευκοτέρα ἔτι δοκοίη εἶναι, ἢ ἦν, quemadmodum ἐγχούσῃ, ὅπως ἐρυθροτέρα φαίνοιτο τῆς ἀληθείας.

τοῦ ἀδελφοῦ τεθνεῶτος οὔπω τριάκονθ' ἡμέρας] Post propinquorum mortem moris erat ad minimum per mensem fuco ceterisque ejusmodi vanitatibus abstinere.

15. αὐτὴ δὲ ὀργιζομένη] Αὐτή significat participium referri debere ad mulierem, quae misorat, non ad servam missam. Αὐτός enim personam indicat principem.

16. προσελθοῦσα οὖν μοι ἐγγὺς ἡ ἄνθρωπος τῆς οἰκίας τῆς ἐμῆς ἐπιτηροῦσα] Notandum quidem hyperbaton vocabuli ἐγγύς, minime tamen illud tam durum, ut opus sit mutatione. Saepissime separatur vocabulum a nomine, quod ex eo pendet. ἐγγὺς τῆς οἰκίας τῆς ἐμῆς jungendum cum ἐπιτηροῦσα. §. 17. πάντα μὲν εἰς τὴν γνώμην εἴσῃει. κατ' Ἀγορ. §. 28. p. 463. R. καὶ αὐτὸ τὸ ψήφισμα σοῦ τὸ τῆς βουλῆς καταμαρτυρήσει, ubi σοῦ pendet ex καταμαρτυρήσει.

ἐὰν οὖν λάβῃς τὴν θεράπαιναν τὴν εἰς ἀγορὰν βαδί-
ζουσαν καὶ διακονοῦσαν ὑμῖν καὶ βασανίσῃς, ἅπαντα
πεύσῃ. ἔστι δ'« ἔφη »Ἐρατοσθένης Οἦθεν ὁ ταῦτα
πράττων, ὃς οὐ μόνον τὴν σὴν γυναῖκα διέφθαρκεν,
ἀλλὰ καὶ ἄλλας πολλάς· ταύτην γὰρ τέχνην ἔχει.«
ταῦτα εἰποῦσα, ὦ ἄνδρες, ἐκείνη μὲν ἀπηλλάγη, ἐγὼ 17
δὲ εὐθέως ἐταραττόμην, καὶ πάντα μου εἰς τὴν γνώ-
μην εἰσῄει, καὶ μεστὸς ἦν ὑποψίας, ἐνθυμούμενος
μέν, ὡς ἀπεκλείσθην ἐν τῷ δωματίῳ, ἀναμιμνησκό-
μενος δέ, ὅτι ἐν ἐκείνῃ τῇ νυκτὶ ἐψόφει ἡ μέταυλος
θύρα καὶ ἡ αὔλειος, ὃ οὐδέποτε ἐγένετο, ἔδοξέ τέ
μοι ἡ γυνὴ ἐψιμυθιῶσθαι. ταῦτά μου πάντα εἰς τὴν
γνώμην εἰσῄει, καὶ μεστὸς ἦν ὑποψίας. ἐλθὼν δὲ 18
οἴκαδε ἐκέλευον ἀκολουθεῖν μοι τὴν θεράπαιναν εἰς
τὴν ἀγοράν, ἀγαγὼν δ' αὐτὴν ὡς τῶν ἐπιτηδείων τι-

16. εἰς ἀγορὰν] Reiskius de conjectura dedit εἰς τὴν ἀγοράν, quia, ubi forum Atheniense intelligitur, addi solet articulus. Contra libros tamen nil mutem. Nam etiam κατὰ Παγκλ. §. 9. p. 734. R. εἰς ἀγορὰν ᾤχοντο ἀπιόντες. Alio loco disputabitur de substantivis, quae quamquam certam aliquam rem indicent, ex usu tamen articulo carent.

17. ταύτην γὰρ τέχνην ἔχει] Sic Bekkerus ex conjectura. Libri habent τὴν τέχνην. Vide Exc. II.

βασανίσῃς] Dorville ad Charit. p. 234. Lips. »Ob quaevis alia peccata et crimina privatim a dominis olim, sed in adulterii et incestus suspicione etiam publice servitia torquebantur.«

Οἦθεν] Harpocration s. v. δῆμος τῆς Πανδιονίδος ἡ Οἤη, ὡς Διόδωρος· Οἦθεν δὲ ἐκ τόπου ἐπίῤῥημα. Diversa ab Οἤη — Οἶον, cujus nominis duo erant δῆμοι, alter τῆς Λεοντίδος, alter τῆς Ἱπποθοωντίδος· οἱ δὲ δημόται ἑκατέρωθεν ἐλέγοντο ἐξ Οἴου. Cf. Harpocrat. s. v. Οἶον.

διέφθαρκεν] Moeris quidem p. 127. διέφθορεν Ἀττικοί. διέφθαρκεν Ἕλληνες. Moeris vero ad certum quendam Attici scriptoris locum respexit potius, quam ad communem Atticorum usum. Frequentem enim esse optimis scriptoribus Atticis formam διέφθαρκα, vere monuit Piersonus ad laudat. loc. Moer.

17. ἡ μέταυλος θύρα καὶ ἡ αὔλειος] Αὔλειος θύρα sunt fores vestibuli, quae aulam claudunt versus viam: ἡ ἀπὸ τῆς ὁδοῦ πρώτη θύρα εἰς αὐλήν; aulam autem si quis permearat, veniebat ad μέταυλον θύραν, per quam ex aula introitus erat in ipsam domum. Qui igitur domo exibat, ei primum erat per μέταυλον θύραν transeundum, tum per aulam et per θύραν αὔλειον in viam. — ψοφεῖν est verbum proprium exeuntis per januam, κόπτειν intrantis. Cf. Moeris p. 211. ibique Piersonum.

νὰ ἔλεγον, ὅτι ἐγὼ πάντα εἴην πεπυσμένος τὰ γιγνό-
μενα ἐν τῇ οἰκίᾳ. »σοὶ οὖν« ἔφην »ἔξεστι δυοῖν ὁπό-
τερον βούλει ἑλέσθαι· ἢ μαστιγωθεῖσαν εἰς μύλωνα
ἐμπεσεῖν, καὶ μηδέποτε παύσασθαι κακοῖς τοιούτοις
συνεχομένην, ἢ κατειποῦσαν ἅπαντα τἀληθῆ, μηδὲν
παθεῖν κακόν, ἀλλὰ συγγνώμης παρ' ἐμοῦ τυχεῖν τῶν
ἡμαρτημένων. ψεύσῃ δὲ μηδέν, ἀλλὰ πάντα τἀληθῆ
19 λέγε.« κἀκείνη τὸ μὲν πρῶτον ἔξαρνος ἦν, καὶ ποιεῖν
ἐκέλευεν ὅ τι βούλομαι· οὐδὲν γὰρ εἰδέναι· ἐπειδὴ δὲ
ἐγὼ ἐμνήσθην Ἐρατοσθένους πρὸς αὐτήν, καὶ εἶπον,
ὅτι οὗτος ὁ φοιτῶν εἴη πρὸς τὴν γυναῖκα, ἐξεπλάγη
ἡγησαμένη με πάντα ἀκριβῶς ἐγνωκέναι. καὶ τότε ἤδη
πρὸς τὰ γόνατά μου πεσοῦσα, καὶ πίστιν παρ' ἐμοῦ
20 λαβοῦσα μηδὲν πείσεσθαι κακόν, κατηγόρει πρῶτον μὲν
ὡς μετὰ τὴν ἐκφορὰν αὐτῇ προςίοι, ἔπειτα ὡς αὐτὴ
τελευτῶσα εἰςαγγείλειε· καὶ ὡς ἐκείνη τῷ χρόνῳ πει-
σθείη, καὶ τὰς εἰςόδους οἷς τρόποις προςίοι, καὶ ὡς

20. πεισθείη] libri προσθείη. Emendavit Reiskius.

18. εἰς μύλωνα ἐμπεσεῖν] in pistrinum servi conjiciebantur in poenam. Durus ibi labor et vix quies erat per aliquam noctis partem. Cf. Hemsterhus. ad Lucian. Tim. c. 23.

ψεύσῃ δὲ μηδέν] futuro cum negatione juncto gravis inest admonitio, ne quis quid faciat. Proxima eandem sententiam exprimunt per imperativum affirmantem.

19. ποιεῖν ἐκέλευεν ὅ τι βούλομαι] Reiskius, »melius« inquit, »conveniret βουλοίμην.« Nec tamen indicativum excusaverim ea, qua ipse utitur, accusatione »videre se Graecos in modis non admodum diligentes fuisse.« Immo diligentissimos eos fuisse invenies, si recte eos perceperis. Hic loquenti ob animum versantur, quibus usa est verbis serva: ποίει ὅ τι βούλει, et ex his ortum est βούλομαι. Interdum enuntiationi indirectae immiscentur, quae sunt rectae, κατὰ Διογ. §. 12. p. 899. R. ἐπειδὴ δὲ συνήλθομεν, ἤρετο αὐτὸν ἡ γυνή, τίνα ποτὲ ψυχὴν ἔχων ἀξιοῖ περὶ τῶν παίδων τοιαύτῃ γνώμῃ χρῆσθαι, ἀδελφὸς μὲν ὢν τοῦ πατρός, πατὴρ δ' ἐμὸς (erat is pater mulieris loquentis), θεῖος δὲ αὐτοῖς καὶ πάππος.

πρὸς τὰ γόνατά μου πεσοῦσα] Tenendum praestantissimos scriptores non minus simplex πίπτειν cum praepositione πρός usurpasse, quam compositum προςπίπτειν cum simplice accusativo.

20. εἰςαγγείλειε] Εἰςαγγέλλειν proprie est janitoris, qui annuntiat domino eum, qui velit admitti. Hinc facile transfertur ad ancillam, quae a moecho corrupta ejus amorem herae indicat, commendat, ipsum etiam introducit et quae fieri solent, procurat.

καὶ τὰς εἰςόδους οἷς τρόποις προςίοι] Haec conjungenda; οἷς τρόποις προςίοι est explicatio vocabulorum τὰς εἰςόδους.

Θεσμοφορίοις, ἐμοῦ ἐν ἀγρῷ ὄντος, ᾤχετο εἰς τὸ ἱερὸν μετὰ τῆς μητρὸς τῆς ἐκείνου· καὶ τἄλλα τὰ γενόμενα πάντα ἀκριβῶς διηγήσατο. ἐπειδὴ δὲ πάντα εἴρητο αὐτῇ, εἶπον ἐγώ, »Ὅπως τοίνυν ταῦτα μηδεὶς ἀνθρώ- 21
πων πεύσεται· εἰ δὲ μή, οὐδέν σοι κύριον ἔσται τῶν πρὸς ἔμ' ὡμολογημένων· ἀξιῶ δέ σε ἐπ' αὐτοφώρῳ ταῦτά μοι ἐπιδεῖξαι· ἐγὼ γὰρ οὐδὲν δέομαι λόγων, ἀλλὰ τὸ ἔργον φανερὸν γενέσθαι, εἴπερ οὕτως ἔχει«. ὡμολό-
γει ταῦτα ποιήσειν. καὶ μετὰ ταῦτα διεγένοντο ἡμέραι 22
τέσσαρες ἢ πέντε, ὡς ἐγὼ μεγάλοις ὑμῖν τεκμηρίοις ἐπιδείξω. πρῶτον δὲ διηγήσασθαι βούλομαι τὰ πρα-

21. *πεύσεται*] Sic Reiskius ex cod. Vindob., quocum consentiunt duo Bekkeri, O X. Ceteri *πεύσηται*: quod non ideo mutandum erat, quod ab Atticis *ὅπως μή* non construatur cum aor. 1. conj. act. et med. (Cf. fasciculum annotationum nostrarum in Demosth. p. 74 s.). Sed verbum *πυνθάνομαι* apud Atticos non habet aor. 1. sed 2. Multa hujus generis menda a librariis profecta ex usu seriorum temporum indicavit L o b e c k i u s ad Phryn. in Parerg. p. 720. J a c o b s i u s Addit. Emendd. in Athen. p. 28. suadet *πευσεῖται*; quod *πεύσηται* ex recentiore Graecorum pronuntiatione corruptum sit. Equidem illam futuri formam in Attico prosae scriptore contra libros reponere non ausim. Lysias certe nonnisi semel habet a verbo *συνεκπλεῖν κατὰ Ἀγορ*. §. 25. p. 461. R. *συνεκπλευσεῖσθαι*.

Θεσμοφορίοις] *Θεσμοφόρια* celebrabantur Cereri *τῇ Θεσμοφόρῳ*, instituta ab Orpheo. Per quinque dies continuos celebrabantur a feminis legitimo matrimonio natis, inde a die XI. mensis Pyanepsionis (Septembris). Praeerant ex singulis demis feminae binae, electae a mulieribus. Ad sumtus contribuebant pro uxoribus mariti locupletiores. Proprius erat sacerdos *στεφανηφόρος* appellatus, constitutus a Mystarum conventu. Erudite cuncta exponit Meursius G r a e c i a f e r. s. v.

21. *οὐδέν σοι κύριον ἔσται τῶν πρὸς ἔμ' ὡμολογημένων*] *Κύριον* est r a t u m, quod non dictum, sed argumentis vel factis probatum est. *Τὰ πρὸς ἐμὲ ὡμολογημένα* sunt »quae tu praestitisti tamquam vera, quae in te suscepisti probanda.« Nempe si res enuntiata fuisset, et moechus et uxor sibi cavissent. Affirmat autem se tum demum fidem habiturum, si facto esset edoctus. Vel etiam: n i l e o r u m t i b i o b t i n g e t, q u a e i n t e r n o s c o n v e n e r u n t.

ἐγὼ γὰρ οὐδὲν δέομαι λόγων, ἀλλὰ τὸ ἔργον φανερὸν γενέσθαι] Vide Excursum III.

22. *καὶ μετὰ ταῦτα διεγένοντο ἡμέραι τέσσαρες ἢ πέντε*] Post haec videntur Reiskio deesse: *καὶ ἐπ' αὐτοφώρῳ τὸν μοιχὸν ἔνδον ἔλαβον*. Sed haec ipsa sententia ut ex antecedente *καὶ ὡμολόγει ταῦτα ποιήσειν*, sic ex seqq. *ὡς ἐγὼ μεγάλοις ὑμῖν τεκμηρίοις ἐπιδείξω*, et ex tota narratione per se patet.

μὲν ἔμπροσθεν γεγενημένων ῥητόρων ἢ κατὰ τὸν αὐτὸν χρόνον ἀκμασάντων ἠφάνισε τὰς δόξας· τῶν δὲ ἐπιγενομένων οὐ πολλοῖς τισι κατέλιπεν ὑπερβολήν, ἅτ' ἐν ἁπάσαις ταῖς ἰδέαις τῶν λόγων καὶ μὰ Δί' οὔτοιγε ταῖς φαυλοτάταις εὐδοκιμῶν. τίνι δὲ κέχρηται χαρακτῆρι λόγων, καὶ τίνας ἀρετὰς εἰςενήνεκται, τίνι τε κρείττων ἐστὶ τῶν μετ' αὐτὸν ἀκμασάντων, καὶ πῇ καταδεέστερος, καὶ τί δεῖ λαμβάνειν παρ' αὐτοῦ, νῦν ἤδη πειράσομαι λέγειν.

2. Καθαρός ἐστι τὴν ἑρμηνείαν πάνυ, καὶ τῆς Ἀττικῆς γλώττης ἄριστος κανών, οὐ τῆς ἀρχαίας, ᾗ κέχρηται Πλάτων καὶ Θουκυδίδης, ἀλλὰ τῆς κατ' ἐκεῖνον τὸν χρόνον ἐπιχωριαζούσης, ὡς ἔστι τεκμήρασθαι τοῖς τε Ἀνδοκίδου λόγοις καὶ τοῖς Κριτίου καὶ ἄλλοις συχνοῖς. κατὰ τοῦτο μὲν δὴ τὸ μέρος, ὅπερ ἐστὶ πρῶτον καὶ κυριώτερον ἐν λόγοις, λέγω δὲ τὸ καθαρεύειν τὴν διάλεκτον, οὐδεὶς τῶν μεταγενεστέρων αὐτὸν ὑπερεβάλετο· ἀλλ' οὐδὲ μιμήσασθαι πολλοὶ δύναμιν ἔσχον, ὅτι μὴ μόνος Ἰσοκράτης. καθαρώτατος δὴ τῶν ἄλλων μετά γε Λυσίαν ἐν τοῖς ὀνόμασιν οὗτος ἔμοιγε δοκεῖ γενέσθαι ὁ ἀνήρ. μίαν μὲν δὴ ταύτην ἀρετὴν ἀξίαν ζήλου καὶ μιμήσεως εὑρίσκω παρὰ τῷ ῥήτορι· καὶ παρακελευσαίμην ἂν τοῖς βουλομένοις καθαρῶς γράφειν, ἢ καὶ λέγειν, ἐκεῖνον τὸν ἄνδρα ποιεῖσθαι παράδειγμα ταύτης τῆς ἀρετῆς.

3. Ἑτέραν δέ, οὐδὲν ἐλάττω ταύτης, ἣν πολλοὶ μὲν ἐζήλωσαν τῶν κατὰ τὸν αὐτὸν χρόνον ἀκμασάντων, οὐδεὶς δὲ βεβαιότερον ἐπεδείξατο. τίς δ' ἔστιν αὕτη; ἡ διὰ τῶν κυρίων τε καὶ κοινῶν καὶ ἐν μέσῳ κειμένων ὀνομάτων ἐκφέρουσα τὰ νοούμενα. ἥκιστα γὰρ ἄν τις εὕροι Λυσίαν τροπικῇ φράσει χρησάμενον. καὶ οὐκ ἐπὶ τούτῳ μόνον ἐπαινεῖν ἄξιον· ἀλλ' ὅτι καὶ περιττὰ καὶ σεμνὰ καὶ μεγάλα φαίνεσθαι τὰ πράγματα ποιεῖ, τοῖς κοινοτάτοις χρώμενος ὀνόμασι, καὶ ποιητικῆς οὐχ ἁπτόμενος κατασκευῆς. τοῖς δὲ προτέροις οὐχ αὕτη ἡ δόξα ἦν· ἀλλ' οἱ βουλόμενοι κόσμον τινὰ προςεῖναι τοῖς ὅλοις ἐξήλλαττον ἰδιώτην, καὶ κατέφευγον εἰς

τὴν ποιητικὴν φράσιν, μεταβολαῖς τε πολλαῖς χρώμενος καὶ ὑπερβολαῖς καὶ ταῖς ἄλλαις τροπικαῖς ἰδέαις, ὀνομάτων τε γλωττηματικῶν καὶ ξένων χρήσει, καὶ τῶν οὐκ εἰωθότων σχηματισμῶν τῇ διαλλαγῇ, καὶ τῇ ἄλλῃ καινολογίᾳ καταπληττόμενοι τὸν ἰδιώτην. — Λυσίας δὲ τοιοῦτον οὐδὲν ἤσκησεν (ἐν γοῦν τοῖς σπουδῇ γραφομένοις δικανικοῖς καὶ συμβουλευτικοῖς λόγοις) ποιῆσαι, πλὴν εἴ τι μικρὸν ἐν τοῖς πανηγυρικοῖς. περὶ γὰρ τῶν ἐπιστολικῶν αὐτοῦ καὶ ἑταιρικῶν καὶ τῶν ἄλλων, οὓς μετὰ παιδιᾶς ἔγραψεν, οὐδὲν δέομαι λέγειν. ὁμοίως δὲ τοῖς ἰδιώταις διαλέγεσθαι δοκῶν, πλεῖστον ὅσον ἰδιώτου διαφέρει. καὶ ἐπεὶ ποιητὴς κράτιστος λόγων, λελυμένης ἐκ μέτρου λέξεως, ἰδίαν τινὰ λόγων εὑρηκὼς ἁρμονίαν, ᾗ τὰ ὀνόματα κοσμεῖ τε καὶ ἡδύνει, μηδὲν ἔχοντα ὀγκῶδες μηδὲ φορτικόν. ταύτην δευτέραν τὴν ἀρετὴν κελεύω παρὰ τοῦ ῥήτορος τούτου λαμβάνειν, εἴ τινες ἀξιοῦσι τὸν αὐτὸν ἐκείνῳ διαλέγεσθαι τρόπον. ἐγένοντο μὲν οὖν πολλοὶ τῆς προαιρέσεως ταύτης ζηλωταὶ συγγραφεῖς τε καὶ ῥήτορες· ἔγγιστα δὲ αὐτῆς μετὰ Λυσίαν ἥψατο τῶν πρεσβυτέρων νέος ἐπασκήσας Ἰσοκράτης· καὶ οὐκ ἂν ἔχοι τις εἰπεῖν, προσωτέρω τούτων σκοπῶν, ἑτέρους ῥήτορας ἰσχὺν καὶ δύναμιν τοσαύτην ἐν ὀνόμασι κυρίοις καὶ κοινοῖς ἀποδειξαμένους.

4. Τρίτην ἀρετὴν ἀποφαίνομαι περὶ τὸν ἄνδρα τὴν σαφήνειαν, οὐ μόνον τὴν ἐν τοῖς ὀνόμασιν, ἀλλὰ καὶ τὴν ἐν τοῖς πράγμασιν. ἔστι γάρ τις καὶ πραγματικὴ σαφήνεια, οὐ πολλοῖς γνώριμος. τεκμαίρομαι δέ, ὅτι τῆς μὲν Θουκυδίδου λέξεως καὶ Δημοσθένους, οἳ δεινότατοι πράγματα ἐξειπεῖν ἐγένοντο, πολλὰ δυςείκαστά ἐστιν ἡμῖν καὶ ἀσαφῆ καὶ δεόμενα ἐξηγητοῦ· ἡ δὲ Λυσίου λέξις ἅπασά ἐστι φανερὰ καὶ σαφὴς καὶ τῷ πάνυ πόῤῥω δοκοῦντι πολιτικῶν ἀφεστάναι λόγων. καὶ εἰ μὲν δι' ἀσθένειαν δυνάμεως ἐγίνετο τὸ σαφές, οὐκ ἄξιον ἦν αὐτὸ ἀγαπᾶν· νῦν δὲ ὁ πλοῦτος τῶν κυρίων ὀνομάτων ἐκ πολλῆς αὐτῷ περιουσίας ἀποδείκνυται ταύτην τὴν ἀρετήν. ὥστε τὴν σαφήνειαν αὐτοῦ ζηλοῦν ἄξιον· καὶ μὴν τό γε βραχέως ἐκφέ-

ρειν τὰ νοήματα μετὰ τοῦ σαφοῦς, χαλεποῦ τοι πράγματος ὄντος φύσει, τοῦ συναγαγεῖν ἄμφω ταῦτα καὶ κεράσαι μετρίως, μάλιστα ἢ οὐδενὸς ἧττον τῶν ἄλλων ἀποδείκνυται Λυσίας χρώμενος· ὥστε οὐδὲν τοῖς διὰ χειρὸς ἔχουσι τὸν ἄνδρα οὔτε ἀκυρολογίας οὔτε ἀσαφείας δόξαν λαβεῖν. τούτου δὲ αἴτιον, ὅτι οὐ τοῖς ὀνόμασι δουλεύει τὰ πράγματα παρ' αὐτῷ, τοῖς δὲ πράγμασιν ἀκολουθεῖ τὰ ὀνόματα, τὸν δὲ κόσμον οὐκ ἐν τῷ διαλλάττειν τὸν ἰδιώτην, ἀλλ' ἐν τῷ μιμεῖσθαι λαμβάνει. Καὶ οὐκ ἐπὶ μὲν τῆς ἑρμηνείας τοιοῦτός ἐστιν, ἐν δὲ τοῖς πράγμασιν ἄκαιρός τις καὶ μακρός· συνέστραπται δέ, εἴ τις καὶ ἄλλος, καὶ πεπύκνωται τοῖς νοήμασι. καὶ τοσούτου δεῖ τῶν οὐκ ἀναγκαίων τι λέγειν, ὥστε καὶ πολλὰ τῶν χρησίμων ἂν δόξειε παραλιπεῖν· οὐ μὰ Δί' ἀσθενείᾳ εὑρέσεως αὐτὸ ποιῶν, ἀλλὰ συμμετρήσει τοῦ χρόνου, πρὸς ὃν ἔδει γενέσθαι τοὺς λόγους. βραχὺς γε μὴν οὕτως, ὡς μὲν ἰδιώτῃ δηλῶσαι βουλομένῳ τὰ πράγματα ἀποχρῶν, ὡς δὲ ῥήτορι περιουσίαν δυνάμεως ἐνδείξασθαι ζητοῦντι οὐχ ἱκανός. μιμητέον δὲ καὶ τὴν βραχύτητα τὴν Λυσίου· μετριωτέρα γὰρ οὐκ ἂν εὑρεθείη παρ' ἑτέρῳ ῥήτορι.

5. Μετὰ ταύτας ἀρετὴν εὑρίσκω παρὰ Λυσίᾳ πάνυ θαυμαστήν, ἧς Θεόφραστος μέν φησιν ἄρξαι Θρασύμαχον, ἐγὼ δ' ἡγοῦμαι Λυσίαν. καὶ γὰρ τοῖς χρόνοις οὗτος ἐκείνου προέχειν ἔμοιγε δοκεῖ· λέγω δ' ὡς ἐν ἀκμῇ κοινῇ βίου γενομένων ἀμφοῖν· καὶ εἰ μὴ τοῦτο δοθείη, τό γέ τοι περὶ τοὺς ἀληθινοὺς ἀγῶνας ἐκείνου μᾶλλον τετρῖφθαι. οὐ μέντοι διαβεβαιοῦμαί γε, ὁπότερος ἦρξε τῆς ἀρετῆς ταύτης κατὰ τὸ παρόν, ἀλλ' ὅτι Λυσίας μᾶλλον ἐν αὐτῇ διήνεγκε, τοῦτο θαῤῥῶν ἂν ἀποφηναίμην. τίς δ' ἐστιν ἣν φημι ἀρετήν; ἡ συστρέφουσα τὰ νοήματα καὶ στρογγύλως ἐκφέρουσα λέξις, οἰκεία πάνυ καὶ ἀναγκαία τοῖς δικανικοῖς λόγοις, καὶ παντὶ ἀληθεῖ ἀγῶνι. ταύτην ὀλίγοι μὲν ἐμιμήσαντο, Δημοσθένης δὲ καὶ ὑπερεβάλετο· πλὴν οὐχ οὕτως εὐτελῶς, οὐδὲ ἀφελῶς, ὥσπερ Λυσίας, χρησάμενος αὐτῇ, ἀλλὰ πε-

ριέργως καὶ πικρῶς· λεγέσθω γάρ, ὡς ἐμοὶ φαίνεται, ὑπὲρ ὧν κατὰ τὸν οἰκεῖον διαλέξομαι καιρόν.

6. Ἔχει δὲ καὶ τὴν ἐνάργειαν πολλὴν ἡ Λυσίου λέξις. αὕτη δέ ἐστι δύναμίς τις ὑπὸ τὰς αἰσθήσεις ἄγουσα τὰ λεγόμενα. γίνεται δὲ ἐκ τῆς τῶν παρακολουθούντων λήψεως. ὁ δὲ προσέχων τὴν διάνοιαν τοῖς Λυσίου λόγοις οὐχ οὕτως ἔσται σκαιός, ἢ δυςάρεστος, ἢ βραδὺς τὸν νοῦν, ὃς οὐχ ὑπολήψεται τὰ δηλούμενα ὡς γινόμενα ὁρᾶν, καὶ ὥςπερ παροῦσιν οἷς ἂν ὁ ῥήτωρ εἰςάγῃ προσώποις ὁμιλεῖν. ἐπιζητήσει τε οὐδὲν εἰκός· τοὺς μὲν ἂν δρᾶσαι ἴδοι, τοὺς δὲ παθεῖν, τοὺς δὲ διανοηθῆναι, τοὺς δὲ εἰπεῖν.

7. Κράτιστος γὰρ δὴ πάντων ἐγένετο ῥητόρων φύσιν ἀνθρώπων κατοπτεῦσαι, καὶ τὰ προσήκοντα ἑκάστοις ἀποδοῦναι πάθη τε καὶ ἤθη καὶ ἔργα. Ἀποδίδωμί τε οὖν αὐτῷ καὶ τὴν εὐπρεπεστάτην ἀρετήν, καλουμένην δὲ ὑπὸ τῶν πολλῶν ἠθοποιΐαν. ἁπλῶς γὰρ οὐδὲ εὑρεῖν δύναμαι παρὰ τῷ ῥήτορι τούτῳ πρόσωπον οὔτε ἀνηθοποίητον, οὔτε ἄψυχον. τριῶν τε ὄντων, ἐν οἷς καὶ περὶ ἃ τὴν ἀρετὴν ταύτην συμβέβηκεν εἶναι, διανοίας τε καὶ λέξεως, καὶ τρίτης τῆς συνθέσεως, ἐν ἅπασι τούτοις αὐτὸν ἀποφαίνομαι κατορθοῦν. οὐ γὰρ διανοουμένους μόνον ὑποτίθεται χρηστὰ καὶ ἐπιεικῆ καὶ μέτρια τοὺς λέγοντας, ὥςτε εἰκόνας εἶναι δοκεῖν τῶν ἠθῶν τοὺς λόγους, ἀλλὰ καὶ τὴν λέξιν ἀποδίδωσι τοῖς ἤθεσιν οἰκείαν· ᾗ πέφυκεν αὐτὰ ἑαυτῶν κράτιστα δηλοῦσθαι τὴν σαφῆ καὶ κυρίαν καὶ κοινὴν καὶ πᾶσιν ἀνθρώποις συνηθεστάτην. ὁ γὰρ ὄγκος καὶ τὸ ξένον, καὶ τὸ ἐξ ἐπιτηδεύσεως ἅπαν, ἀνηθοποίητον. καὶ συντίθησί γε αὐτὴν ἁπλῶς πάνυ καὶ ἀφελῶς· ὁρῶν, ὅτι οὐκ ἐν τῇ περιόδῳ καὶ τοῖς ῥυθμοῖς, ἀλλ' ἐν τῇ διαλελυμένῃ λέξει γίνεται τὸ ἦθος. καθόλου δέ, ἵνα καὶ περὶ ταύτης εἴπω τῆς ἀρετῆς, οὐκ οἶδ' εἴ τις ἄλλος ῥητόρων τῶν γε τῇ ὁμοίᾳ κατασκευῇ χρησαμένων τοῦ λόγου, εἴτε ἥδιον συνέθηκεν, εἴτε πιθανώτερον. δοκεῖ μὲν γὰρ ἀποίητός τις εἶναι καὶ ἀτεχνίτευτος ὁ τῆς ἁρμονίας αὐτοῦ χαρακτήρ. καὶ οὐ θαυμάσαιμ' ἄν, εἰ πᾶσι τοῖς ἰδιώταις, οὐκ ὀλί-

γοις δὲ καὶ τῶν φιλολόγων, ὅσοι μὴ μεγάλας ἔχουσι τριβὰς περὶ λόγους, τοιαύτην τινὰ παράσχει δόξαν, ὅτι ἀνεπιτηδεύτως καὶ οὐ κατὰ τέχνην, αὐτομάτως δέ πως καὶ ὡς ἔτυχε σύγκειται. ἔστι δὲ παντὸς μᾶλλον ἔργου τεχνικοῦ κατεσκευασμένος· πεποίηται γὰρ αὐτῷ τοῦτο τὸ ἀποίητον, καὶ δέδεται τὸ λελυμένον· καὶ ἐν αὐτῷ τῷ μὴ δοκεῖν δεινῶς κατεσκευάσθαι τὸ δεινὸν ἔχει. τὴν ἀλήθειαν οὖν τις ἐπιτηδεύων, καὶ φύσεως μιμητὴς γίνεσθαι βουλόμενος οὐκ ἂν ἁμαρτάνοι τῇ Λυσίου συνθέσει χρώμενος. ἑτέραν γὰρ οὐκ ἂν εὕροι ταύτης ἀληθεστέραν.

8. Οἴομαι δὲ καὶ τὸ πρέπον ἔχειν τὴν Λυσίου λέξιν οὐδενὸς ἧττον τῶν ἀρχαίων ῥητόρων, κρατίστην ἁπασῶν ἀρετὴν καὶ τελειοτάτην, ὁρῶν αὐτὴν πρός τε τὸν λέγοντα καὶ πρὸς τοὺς ἀκούοντας καὶ πρὸς τὸ πρᾶγμα (ἐν τούτοις γὰρ δὴ καὶ πρὸς ταῦτα τὸ πρέπον) ἀρκούντως ἡρμοσμένην. καὶ γὰρ ἡλικίᾳ καὶ γένει καὶ παιδείᾳ καὶ ἐπιτηδεύματι καὶ βίῳ καὶ τοῖς ἄλλοις, ἐν οἷς διαφέρει προςώπων τὰ πρόςωπα, τὰς οἰκείας ἀποδίδωσι φωνάς· πρός τε τὸν ἀκροατὴν συμμετρεῖται τὰ λεγόμενα οἰκείως, οὐ τὸν αὐτὸν τρόπον δικαστῇ τε καὶ ἐκκλησιαστῇ καὶ πανηγυρίζοντι διαλεγόμενος ὄχλῳ. διαφορὰς τε αὐτῷ λαμβάνει κατὰ τὰς ἰδέας τῶν πραγμάτων ἡ λέξις. ἀρχομένῳ μὲν γάρ ἐστι καθεστηκυῖα καὶ ἠθική, διηγουμένῳ δὲ πιθανὴ καὶ ἀπερίεργος· ἀποδεικνύντι δὲ στρογγύλη καὶ πυκνή· αὔξοντι δὲ καὶ παθαινομένῳ σεμνὴ καὶ ἀληθινή· ἀνακεφαλαιουμένῳ δὲ διαλελυμένη καὶ σύντομος. Ληπτέον δὲ καὶ τὸ πρέπον τῆς τάξεως παρὰ Λυσίου. — — — —

9. Ὅτι μὲν γὰρ πιθανὴ καὶ πειστικὴ καὶ πολὺ τὸ φυσικὸν ὑποφαίνουσα, καὶ πάνθ' ὅσα τῆς τοιαύτης ἰδέας ἔχεται, πρὸς εἰδότας οὐδὲν ἴσως δεῖ λέγειν. δι' ὄχλου γὰρ ἤδη τοῦτό γε, καὶ οὐδείς ἐστιν, ὅςτις οὐχὶ καὶ πείρᾳ καὶ ἀκοῇ μαθὼν ὁμολογεῖ πάντων ῥητόρων αὐτὸν εἶναι πιθανώτατον. ὥςτε καὶ ταύτην τὴν ἀρετὴν ληπτέον παρὰ τοῦ ῥήτορος.

ΛΥΣΙΟΥ

ΥΠΕΡ ΤΟΥ

ΕΡΑΤΟΣΘΕΝΟΥΣ ΦΟΝΟΥ

ΑΠΟΛΟΓΙΑ.

PROOEMIUM.

Lex erat Solonis, quam Lysias affert §. 30., *τοῦτον μὴ καταγινώσκειν φόνου, ὅς ἂν ἐπὶ δάμαρτι τῇ ἑαυτοῦ μοιχὸν λαβὼν ταύτην τὴν τιμωρίαν* (*φόνου*) *ποιήσηται*. Euphiletus, qui hanc orationem habet, Eratosthenem quendam necaverat ut moechum deprehensum. Euphiletum cognati interfecti *πρὸς βασιλέα*, archontem secundum, *φόνου* accusaverunt. Quum Euphiletus autem caedem se patrasse non negaret, jure vero patrasse affirmaret, *βασιλεὺς* caussam cognoscendam detulit ad judicium *ἐπὶ Δελφινίῳ*, de quo loquitur Demosthenes *κατὰ Ἀριστοκρ.* p. 644. Cf. Aug. Matthiae Misc. Philoll. p. 151. Eo autem loco, qui Delphinium appellabatur, de hoc genere caedis patratae judicabant Heliastae. Vide der Attische Process p. 142 ss. Nomen, quo alloquitur judices, ubique est *ὦ ἄνδρες*, semel *ὦ Ἀθηναῖοι*: quod utrumque proprium Heliastarum. In exordio reus ait summum hoc crimen non solum ab Atheniensibus, sed ab omnibus Graecis haberi, cujus ulciscendi caussa ipse caedem patraverit. Tum rem factam accurate exponit; cujus narrationis momenta haec sunt: summam se fidem uxori, filiolo genito, habuisse, quippe quam usque ad id tempus probam ac sedulam cognoverit. Eam autem suae, mariti, matris mortuae exsequias prosecutam ab Eratosthene conspectam: qui abreptus turpi libidine per uxoris ancillam eam corrumpendam tentaverit, quod ipsi, nihil se mali suspicante, tandem contigerit. Inopinato autem in via ad se accessisse anum eamque dixisse: Gravi te, Euphilete, caussa interpello. Inimicus noster, qui multas jam uxores, tuam etiam constupravit, isque est Eratosthenes ex demo Oee. Si ex ancilla tua opsonatrice quaesie-

ris, omnem rem comperies. Ut fit, maritus complectur suspicione, et quae antea parum attenderat, animum jam angunt et cruciant. Ancillam ad unum familiarium adducit, et aperit omnia se, quae domi fiant, comperta habere. Ancilla primum audacter negat, nec terretur minis; quum autem Eratosthenes nominatur, opinans omnem rem esse detectam, percussa cuncta fatetur. Ad genua domini prolapsa rem totam accurate exponit, et accepta fide nihil se quicquam mali passuram, si effecerit, ut dominus moechum in facto deprehendat, id se effecturam pollicetur. — Diebus quatuor vel quinque praeterlapsis, Sostratus, amicus Euphileti, sero vespere rure rediens ab Euphileto invitatur ad coenam. Utroque in superiore conclavi coenato, Sostratus domum abit, Euphiletus cubitum se confert. Somno jam sopitus subito excitatur ab ancilla, adesse Eratosthenem. Quum monuisset, ut januam diligenter servaret, foras exit, ut conquireret amicos. Cum iis, quos domi invenerat, domum suam ingressus est, et foribus cubiculi, in quo uxor dormiebat, effractis, qui primi intrant, conspiciunt hominem una cum uxore accubantem, qui posteriores, nudum vident lecto adstantem. Euphiletus ictu hominem humi prosternit, qui dein manibus religatis, injuriam a se factam confessus, orat ploratque, ne se maritus interficiat, sed pecuniam exigat. »Non ego, inquit Euphiletus, te interficio, sed patriae leges.« His dictis, moechum trucidat.

Hac narratione absoluta, refutat calumnias quas dicit adversariorum, qui hominem e via abreptum, quum, quid ageretur, intelligeret, ad aram confugisse clamabant. Quibus satis probabiliter refutatis, appellat leges, quae non solum caedem concesserint moechi, sed vel commendarint: qua in re hoc unum videtur in dubitationem vocari posse, num hic revera acciderit, quod lex intelligit locutione ἐπὶ δάμαρτι. Alibi enim explicativum additur ἐν ἔργῳ, et, si fides Luciano in Eun. c. 10. T. II. p. 358., in Ἄξονι, h. e. legibus ipsis Solonis (cf. hujus orationis notam ad §. 30.) erat ἄρθρα ἐν ἄρθροις ἔχων: quod disertis verbis ne is quidem, qui loquitur, enuntiare audet. Rerum tamen conditio, de cujus veritate vix dubitare licet, probabile reddit hominem ἐν ἔργῳ deprehensum esse.

Περὶ πολλοῦ ἂν ποιησαίμην, ὦ ἄνδρες, τὸ τοιούτους ὑμᾶς ἐμοὶ δικαστὰς περὶ τούτου τοῦ πράγματος γενέσθαι, οἷοίπερ ἂν ὑμῖν αὐτοῖς, εἰ ἦτε τοιαῦτα πεπονθότες. εὖ γὰρ οἶδ' ὅτι, εἰ τὴν αὐτὴν γνώμην

In hac oratione Bekkerus varietatem e quinque codd. notavit CMNOX.

1. εἰ ἦτε τοιαῦτα πεπονθότες] Quod Reiskius sine libris dederat εἴητε, id Bekkerus duorum librorum auctoritate retinuit. Equidem antiquam lectionem revocavi, quam tuentur libri optimi. Nam ad οἷοίπερ ἂν ex antecedente γενέσθαι supplendum ἐγένεσθε, cui per-

περὶ τῶν ἄλλων ἔχοιτε, ἥνπερ περὶ ὑμῶν αὐτῶν, οὐκ
ἂν εἴη, ὅςτις οὐκ ἐπὶ τοῖς γεγενημένοις ἀγανακτοίη,
ἀλλὰ πάντες ἂν περὶ τῶν τὰ τοιαῦτα ἐπιτηδευόντων
τὰς ζημίας μικρὰς ἡγοῖσθε. καὶ ταῦτα οὐκ ἂν εἴη 2
μόνον παρ' ὑμῖν οὕτως ἐγνωσμένα, ἀλλ' ἐν ἁπάσῃ
τῇ Ἑλλάδι. περὶ τούτου γὰρ μόνου τοῦ ἀδικήματος
καὶ ἐν δημοκρατίᾳ καὶ ὀλιγαρχίᾳ ἡ αὐτὴ τιμωρία
τοῖς ἀσθενεστάτοις πρὸς τοὺς τὰ μέγιστα δυναμέ-
νους ἀποδέδοται, ὥςτε τὸν χείριστον τῶν αὐτῶν τυγ-
χάνειν τῷ βελτίστῳ. οὕτως, ὦ ἄνδρες, ταύτην τὴν
ὕβριν ἅπαντες ἄνθρωποι δεινοτάτην ἡγοῦνται. περὶ 3

quam apte respondet *εἰ ἦτε — πεπονθότες*. In utroque autem membro proprius est in hac constructione indicativus, quoniam ponitur *res*, quae nec est nec erit. In seqq. vero *εἰ — ἔχοιτε* recte adhibetur optativus, quum sermo sit de re, quam orator vel esse vel esse posse negare non vult.

μικρὰς] quod ex Stephani conjectura profectum est, nunc confirmavit O. Ceteri codd. *μακράς*. Quod quum plurimi optimique codd. firmiter teneant, possit forsitan sic intelligi: » Opinaremini nimis lentas esse poenas; clamaretis omnes eum, qui adulterium commiserit, in ipso facto poenas meruisse.«

2. *καὶ ἐν δημοκρατίᾳ καὶ ὀλιγαρχίᾳ*] Auger de conjectura addidit *ἐν* ante *ὀλιγαρχίᾳ*; nec potest negari raro post *καί — καί* praepositionem in altero membro omitti, nec eam omissam esse in ne-

2. *καὶ ἐν δημοκρατίᾳ καὶ ὀλιγαρχίᾳ*] Nota apud Graecos *δημοκρατίᾳ* semper opponi *ὀλιγαρχίαν* (h. e. illam civitatis formam, in qua pauci quidam seu natalium jure seu censu, etiam factionis opibus et potentia ad summam rerum administrandam adspirare queant, ceteri excludantur), non *ἀριστοκρατίαν*, *ἣν Σωκράτης ἐνόμιζεν εἶναι τὴν πολιτείαν, ἐν ᾗ ἐκ τῶν τὰ νόμιμα ἐπιτελούντων αἱ ἀρχαὶ καθίστανται*. Xenoph. Mem. IV. 6, 12. quae non omnibus omnino tribuebat idem, sed singulis id, quo digni essent, optimisque et virtute civili praestantissimis summos in republica honores. Graecorum de hac re rationem et usum copiosius illustravit Jeannes Luzac in Annotationibus ad orationem de Socrate cive p. 63—74.

τοῖς ἀσθενεστάτοις] *Ἀσθενής* et *ἀσθένεια* interdum absolute, interdum addito *χρήμασιν* aut simili aliquo vocabulo de paupertate, ut *δύνασθαι* et *δυνατός* eadem ratione de divitiis. Cf. Valckenaer ad Herodot. VIII. 51.

ταύτην τὴν ὕβριν] Res nondum disertis verbis in oratione expressa est; significata illa in libello, qui ante orationem habendam praelegebatur.

μὲν οὖν τοῦ μεγέθους τῆς ζημίας ἅπαντας ὑμᾶς νομίζω τὴν αὐτὴν διάνοιαν ἔχειν, καὶ οὐδένα οὕτως ὀλιγώρως διακεῖσθαι, ὅςτις οἴεται δεῖν συγγνώμης τυγχάνειν, ἢ μικρᾶς ζημίας ἀξίους ἡγεῖται τοὺς τῶν
4 τοιούτων ἔργων αἰτίους· ἡγοῦμαι δέ, ὦ ἄνδρες, τοῦτό με δεῖν ἐπιδεῖξαι, ὡς ἐμοίχευεν Ἐρατοσθένης τὴν γυναῖκα τὴν ἐμήν, καὶ ἐκείνην τε διέφθειρε καὶ τοὺς παῖδας τοὺς ἐμοὺς ᾔσχυνε καὶ ἐμὲ αὐτὸν ὕβρισεν, εἰς τὴν οἰκίαν τὴν ἐμὴν εἰσιών. καὶ οὔτε ἔχθρα ἐμοὶ καὶ ἐκείνῳ οὐδεμία ἦν πλὴν ταύτης, οὔτε χρημάτων ἕνεκα ἔπραξα ταῦτα, ἵνα πλούσιος ἐκ πένητος γένωμαι, οὔτε ἄλλου κέρδους οὐδενὸς πλὴν τῆς κατὰ νόμους τιμωρίας.

5 Ἐγὼ τοίνυν ἐξ ἀρχῆς ὑμῖν ἅπαντα ἐπιδείξω τὰ ἐμαυτοῦ πράγματα, οὐδὲν παραλείπων, ἀλλὰ λέγων τἀληθῆ. ταύτην γὰρ ἐμαυτῷ μόνην ἡγοῦμαι σωτηρίαν, ἐὰν ὑμῖν εἰπεῖν δυνηθῶ ἅπαντα τὰ πεπραγμέ-
6 να. ἐγὼ γάρ, ὦ ἄνδρες, ἐπειδὴ ἔδοξέ μοι γῆμαι καὶ

stra formula usquam animadverti. Qui possunt ex Lysia afferri loci ad tuendam librorum lectionem, hi sunt. *πρὸς Σίμ.* §. 38. p. 155. s. R. *ἐν ᾧ καὶ περὶ τῆς πατρίδος καὶ τῆς οὐσίας ἐμαυτοῦ ἁπάσης κινδυνεύω.* *κατ' Ἀγορ.* §. 11. *καὶ διὰ τὸν πόλεμον καὶ τὰ κακά.* *περὶ δημ. τ. Ν. ἀδ. ἐπιλ.* §. 6. *καὶ διὰ τοὺς προγόνους καὶ αὐτόν*, ubi Reiskius vult *καὶ δι' αὐτόν.* §. 13. p. 606. R. *καλὴν εἶναι τὴν ἐπίδειξιν καὶ πρὸς τοὺς πολίτας καὶ τοὺς ξένους.*

3. *περὶ μὲν οὖν τοῦ μεγέθους τῆς ζημίας*] Reiskius pro *τῆς ζημίας* legendum opinatur *τῆς ὕβρεως* vel *τῆς παρανομίας*: quod non aptum consilio oratoris. Ex iis enim, quae proxime dixerat, concludit omnibus esse persuasum, magnam p o e n a m meruisse eum, qui commiserit factum, idque in hac enuntiatione quomodo intelligat, exponit; in sequenti vero, ut decebat hominem probum, addit non temere credendum esse loquenti, sed factum ei certis argumentis probandum.

4. *ἐκείνην — διέφθειρε*] Vid. L o b e c k ad Phrynichum Eclog. p. 70. *θυγατέρα διεφθαρμένην* habemus in Aeschine c. Tim. c. 74. Infra §. 8. *ἡ ἐμὴ γυνὴ — χρόνῳ διαφθείρεται.* §. 16.

πλὴν ταύτης] Praeter eam, quae ex hac illata contumelia exorta est.

ἔπραξα ταῦτα] Per euphemismum pro u l t u s s u m, e u m o c c i d i.

5. *σωτηρίαν*] salutem, liberationem coram judicio.

γυναῖκα ἠγαγόμην εἰς τὴν οἰκίαν, τὸν μὲν ἄλλον
χρόνον οὕτω διεκείμην, ὥςτε μήτε λυπεῖν μήτε λίαν
ἐπ' ἐκείνῃ εἶναι, ὅ τι ἂν θέλῃ ποιεῖν· ἐφύλαττόν τε
ὡς οἷόν τε ἦν, καὶ προςεῖχον τὸν νοῦν, ὥςπερ εἰκὸς
ἦν. ἐπειδὴ δέ μοι παιδίον γίγνεται, ἐπίστευον ἤδη,
καὶ πάντα τὰ ἐμαυτοῦ ἐκείνῃ παρέδωκα, ἡγούμενος
ταύτην οἰκειότητα μεγίστην εἶναι. ἐν μὲν οὖν τῷ 7
πρώτῳ χρόνῳ, ὦ Ἀθηναῖοι, πασῶν ἦν βελτίστη· καὶ
γὰρ οἰκονόμος δεινὴ, καὶ φειδωλὸς ἀγαθὴ, καὶ ἀκρι-
βῶς πάντα διοικοῦσα. Ἐπειδὴ δέ μοι ἡ μήτηρ ἐτε-
λεύτησε, πάντων τῶν κακῶν ἀποθανοῦσα αἰτία μοι
γεγένηται. ἐπ' ἐκφορὰν γὰρ αὐτῇ ἀκολουθήσασα ἡ 8
ἐμὴ γυνὴ ὑπὸ τούτου τοῦ ἀνθρώπου ὀφθεῖσα, χρό-
νῳ διαφθείρεται. ἐπιτηρῶν γὰρ τὴν θεράπαιναν τὴν
εἰς τὴν ἀγορὰν βαδίζουσαν καὶ λόγους προςφέ-

6. ὅ τι ἂν θέλῃ] Sic Bekkerus ex omnibus suis codd. Vulgo θέλοι.

6. γυναῖκα ἠγαγόμην] Thomas M. p. 6. ἄγεται γυναῖκα, οὐκ ἄγει. Forma media Atticis significatione bona plerumque adhibita, activa autem de meretrice. Non tamen ubique hoc discrimen obtinet. Cf. Wesseling. ad Diodor. Sic. XVIII. 23. Valckenaer ad Herodotum IV. 78. monet plenam esse phrasin γυναῖκα ἄγεσθαι εἰς τὴν οἰκίαν, Herodotum autem nove ibi dixisse γαμεῖν ἐς οἰκία γυναῖκα. - Quod praecedit γῆμαι, hoc unum probat Thomas M. p. 194., rejiciens γαμῆσαι: quod recentioris est aetatis. Cf. Lobeck ad Phrynich. p. 742. Activum autem γῆμαι est viri, medium γήμασθαι mulieris.

ὥςτε μήτε λυπεῖν cet.] Ut nec morosus essem nec faciendi quicquid vellet licentiam ipsi concederem. Maritorum apud antiquos erat major in uxores potestas, quam nostra aetas patitur.

7. οἰκονόμος δεινὴ] Apta et diligens ad rem familiarem tuendam et augendam; φειδωλὸς ἀγαθὴ imprimis ea, quae nil temere impendit, sed, quamvis honesta sint omnia, ea tamen minimo sumtu parat et servat; ἀκριβῶς πάντα διοικοῦσα, accurata imprimis ratione hominum, qui ad familiam pertinebant.

πάντων τῶν κακῶν ἀποθανοῦσα αἰτία μοι γεγένηται] Caussa eorum, quae post mortem hominis accidunt, nec eo vivo accidissent, ad defunctum quodammodo refertur, quod hic illa, quae vivus impedivisset, nunc impedire non potuit. [Sic malim: ἡ μήτηρ ἀποθανοῦσα est ὁ τῆς μητρὸς θάνατος; haec mors caussa malorum facta ob ea, quae insecuta sunt, funus nimirum, et consuetudo cum moecho in funere illo exorta. F. J.] Ceterum, quod mulieres atque innuptas etiam virgines licebat cognatorum funera prosequi, id saepe amoribus et flagitiis locum dedit. Vid. Victor. Var. Lectt. III. 12. Innuptas tamen abesse jussit Plato. Vid. Dorvill. ad Char. p. 242. inf. Lips.

9 ρων ἀπώλεσεν αὐτήν. πρῶτον μὲν οὖν, ὦ ἄνδρες, (δεῖ γὰρ καὶ ταῦθ' ὑμῖν διηγήσασθαι,) οἰκίδιόν ἐστί μοι διπλοῦν, ἴσα ἔχον τὰ ἄνω τοῖς κάτω, κατὰ τὴν γυναικωνῖτιν καὶ κατὰ τὴν ἀνδρωνῖτιν. ἐπειδὴ δὲ τὸ παιδίον ἐγένετο ἡμῖν, ἡ μήτηρ αὐτὸ ἐθήλαζεν· ἵνα δὲ μή, ὁπότε λούεσθαι δέοι, κινδυνεύῃ κατὰ τῆς κλίμακος καταβαίνουσα, ἐγὼ μὲν ἄνω διῃτώμην, αἱ δὲ γυναῖκες κάτω. καὶ οὕτως ἤδη συνειθισμένον ἦν, ὥστε πολλάκις ἡ γυνὴ ἀπῄει κάτω καθευδήσουσα ὡς τὸ παιδίον, ἵνα τὸν τιτθὸν αὐτῷ διδῷ καὶ μὴ βοᾷ.
10 καὶ ταῦτα πολὺν χρόνον οὕτως ἐγίνετο, καὶ ἐγὼ οὐδέποτε ὑπώπτευσα· ἀλλ' οὕτως ἠλιθίως διεκείμην,

9. κινδυνεύῃ] Sic Bekkerus ex omnibus suis codd. pro vulgato κινδυνεύοι. Vide Exc. I.

8. ἀπώλεσεν αὐτήν] sc. τὴν θεράπαιναν. Ἀπολλύναι h. l. pecunia corrumpere.

9. οἰκίδιον διπλοῦν] Idem est quod διόροφον, δίστεγον, duabus contignationibus instructum. Quae sequuntur, continent explicationem οἰκιδίου διπλοῦ. Eadem erat utriusque partis ratio; ἴσα ἔχον τὰ ἄνω τοῖς κάτω. Ex more erant τὰ ἄνω ἡ γυναικωνῖτις, τὰ κάτω ἡ ἀνδρωνῖτις. Quum autem mater infantulo mammam praeberet et balneo uteretur, quod videtur in inferiore domus parte fuisse, sollicitus maritus concessit, ut uxor cum famulis et infante in inferiore parte habitaret, ne quid accideret descendenti in balneum. De ratione domorum Graecarum multa etiamnum dubia sunt. Videatur tamen Schneiderus in Epimetro ad Xenophontis Mem. edit. 1801., qui nostrum locum tangit p. 292.

ἡ μήτηρ αὐτὸ ἐθήλαζεν] Grammatici plerique antiqui affirmant activum θηλάζειν esse matris aut nutricis puerum lactantis, lac praebentis; medium θηλάζεσθαι pueri lactentis, lac sumentis. cf. Graevium ad Luciani Soloec. c. 4. Zonaras: θηλάζειν ἐνεργητικῶς ἡμεῖς (nostrae aetatis homines) ἀντιλαμβανόμεθα τοῦ ῥήματος ἐπὶ τῶν παιδίων τῶν θηλαζόντων· Λυσίας δὲ παθητικῶς κέχρηται ἐπὶ γυναικὸς παρεχούσης γάλα.

10. καθευδήσουσα] A barytono καθεύδω. Cf. Matthiae Gr. Gr. §. 178. 3. Rost Gr. Gr. §. 82. annot. 5. 1.

καὶ ἐγὼ οὐδέποτε ὑπώπτευσα] Herodianus quidem post Moerin p. 460 s. ait: τὸ οὐδέποτε ἐπὶ τοῦ μέλλοντος, τὸ οὐδεπώποτε ἐπὶ παρεληλυθότος. Sed jam Sallier et Pierson monuerunt οὐδέποτε plerumque cum futuro construi, nec tamen vitiosam esse ejus cum aoristo constructionem. Brunckium aliosque Herodiani praeceptum secutos merito castigavit Fr. A. Wolfius ad Demosth. Leptin. p. 313. Infra §. 17. ὃ οὐδέποτε ἐγένετο. πρὸς Σίμ. §. 26. p. 149. R. φανερός ἐστιν ἐγκαλέσας οὐδέποτ' ἀργύριον. κατ' Ἀλκιβ. A. §. 38. p. 548. R. οὐδέποτ' ἐλθὼν εὐθύνας ἐτόλμησε δοῦναι. κατ' Εὐάνδρ. §. 20. p. 804. R. καὶ οὐδέποτε αὐτοῖς μετεμέλησε.

ὥστε ᾤμην τὴν ἐμαυτοῦ γυναῖκα πασῶν σωφρονεστά-
την εἶναι τῶν ἐν τῇ πόλει. Προϊόντος δὲ τοῦ χρόνου, 11
ὦ ἄνδρες, ἧκον μὲν ἀπροσδοκήτως ἐξ ἀγροῦ, μετὰ δὲ
τὸ δεῖπνον τὸ παιδίον ἐβόα, καὶ ἐδυσκόλαινεν ὑπὸ τῆς
θεραπαίνης ἐπίτηδες λυπούμενον, ἵνα ταῦτα ποιῇ.
ὁ γὰρ ἄνθρωπος ἔνδον ἦν· ὕστερον γὰρ ἅπαντα ἐπυ-
θόμην· καὶ ἐγὼ τὴν γυναῖκα ἀπιέναι ἐκέλευον, καὶ 12
δοῦναι τῷ παιδίῳ τὸν τιτθὸν, ἵνα παύσηται κλαῖον.
ἡ δὲ τὸ μὲν πρῶτον οὐκ ἤθελεν, ὡς ἂν ἀσμένη με
ἑωρακυῖα ἥκοντα διὰ χρόνου. ἐπειδὴ δὲ ἐγὼ ὠργι-
ζόμην, καὶ ἐκέλευον αὐτὴν ἀπιέναι, »Ἵνα σύ γε« ἔφη
»πειρᾷς ἐνταῦθα τὴν παιδίσκην· καὶ πρότερον δὲ με-
θύων εἷλκες αὐτήν.« κἀγὼ μὲν ἐγέλων· ἐκείνη δὲ ἀνα- 13
στᾶσα καὶ ἀπιοῦσα προστίθησι τὴν θύραν, προσποιου-
μένη παίζειν, καὶ τὴν κλεῖν ἐφέλκεται. κἀγὼ τούτων
οὐδὲν ἐνθυμούμενος, οὐδ' ὑπονοῶν, ἐκάθευδον ἄσμε-

12. *παιδίῳ*] Sic Bekkerus de conjectura pro lectione librorum *παιδί*, – *παιδίον* enim est vocabulum proprium de infante, qui est in cunis, ut ubique in hac oratione, nec *παῖς* de tali infante usquam apud Lysiam inveni.

11. *ἐπίτηδες*] De industria, consulto aut ex composito.

12. *ἵνα σύγε πειρᾷς τὴν παιδίσκην*] Scholiastes ad Aristoph. Eqq. v. 514. *πειρᾶν*, inquit, *τὸ προσβαλεῖν τῇ γυναικὶ περὶ ἀφροδίτης*. Plut. 149. ss.

καὶ τάς γ' ἑταίρας φασὶ, τὰς Κορινθίας,
ὅταν μὲν αὐτάς τις πένης πειρῶν τύχῃ,
οὐδὲ προσέχειν τὸν νοῦν.

Παιδίσκη Phrynichus p. 239. *τοῦτο ἐπὶ τῆς θεραπαίνης οἱ νῦν τιθέασιν, οἱ δ' ἀρχαῖοι ἐπὶ τῆς νεάνιδος, οἷς ἀκολουθητέον.* Servas tamen juvenes, non solum ingenuas puellas insignivisse hoc nomine antiquos docet praeter alios hic noster locus: *κατ' Ἀγορ.* §. 67. p. 489 s. R. *ἐκεῖθεν δὲ παιδίσκην ἑστῆς ἐξαγαγὼν ἁλίσκεται.*

εἷλκες] Item verbum libidinis, quod respondet Latinorum vellicare, de impudicis contrectationibus et irritationibus.

προστίθησι τὴν θύραν] Proba locutio *προστιθέναι τὴν θύραν*, adducere fores, occludere, in qua haerere non oportebat viros doctos apud Diogen. Laert. II. 105. ubi de Phaedone: *τὸ θυρίον προστιθεὶς μετεῖχε Σωκράτους.* Is scilicet quum a domino cogeretur turpi se quaestui dare ex aliorum libidine redundanti, janua clausa, Socratis utebatur disciplina. Pollux X. 25. *ἀπὸ δὲ τῶν κλειδῶν τὸ κλεῖσαι, συγκλεῖσαι, παρακλεῖσαι, ἐπικλεῖσαι, ἐφ' οὗ καὶ τὸ προσθεῖναι τὴν θύραν.* — *τὴν κλεῖν ἐφέλκεται.* extrahit e foramine claustri clavim et secum aufert, ne maritus exire possit, idque quasi jocans fecit, ne scilicet ancillam arripere posset.

14 νος, ἥκων ἐξ ἀγροῦ. ἐπειδὴ δὲ ἦν πρὸς ἡμέραν,
ἧκεν ἐκείνη καὶ τὴν θύραν ἀνέῳξεν. ἐρομένου δ' ἐμοῦ,
τί αἱ θύραι νύκτωρ ψοφοῖεν; ἔφασκε τὸν λύχνον
ἀποσβεσθῆναι τὸν παρὰ τῷ παιδίῳ, εἶτα ἐκ τῶν
γειτόνων ἐνάψασθαι. ἐσιώπων ἐγὼ καὶ ταῦτα οὕτως
ἔχειν ἡγούμην. ἔδοξε δέ μοι, ὦ ἄνδρες, τὸ πρόσω-
πον ἐψιμυθιῶσθαι, τοῦ ἀδελφοῦ τεθνεῶτος οὔπω τριά-
κονθ' ἡμέρας. ὅμως δ' οὐδ' οὕτως οὐδὲν εἰπὼν περὶ
15 τοῦ πράγματος, ἐξελθὼν ᾠχόμην ἔξω σιωπῇ. Μετὰ
δὲ ταῦτα, ὦ ἄνδρες, χρόνου μεταξὺ διαγενομένου καὶ
ἐμοῦ πολὺ ἀπολελειμμένου τῶν ἐμαυτοῦ κακῶν, προσ-
έρχεταί μοί τις πρεσβῦτις ἄνθρωπος, ὑπὸ γυναικὸς
ὑποπεμφθεῖσα, ἣν ἐκεῖνος ἐμοίχευεν, ὡς ἐγὼ ὕστερον
ἤκουον· αὕτη δὲ ὀργιζομένη καὶ ἀδικεῖσθαι νομίζουσα,
ὅτι οὐκέτι ὁμοίως ἐφοίτα παρ' αὐτήν, ἐφύλαττεν ἕως
16 ἐξεῦρεν ὅ τι εἴη τὸ αἴτιον. προσελθοῦσα οὖν μοι ἐγγὺς
ἡ ἄνθρωπος τῆς οἰκίας τῆς ἐμῆς ἐπιτηροῦσα, »Εὐφί-
λητε« ἔφη »μηδεμιᾷ πολυπραγμοσύνῃ προσεληλυθέ-
ναι με νόμιζε πρός σε. ὁ γὰρ ἀνὴρ ὁ ὑβρίζων εἰς
σὲ καὶ τὴν σὴν γυναῖκα ἐχθρὸς ὢν ἡμῖν τυγχάνει.

14. ἐψιμυθιῶσθαι] Omnes Bekkeri codd. uno tantum μ. Et Atticos semper ψιμύθιον scripsisse docet Hemsterhusius ad Aristophanis Plutum v. 1065.

14. ἐνάψασθαι] Forma media haud raro vim habet curo aliquid faciendum. Vide Matthiae Gr. Gr. §. 492. c. Rost Gr. Gr. §. 113. 4.

ἐψιμυθιῶσθαι] Ψιμύθιον fucus albi coloris, cerussa, qua femina efficit, ut verbis utar Xenophontis in Oecon. X, 2. ὅπως λευκοτέρα ἔτι δοκοίη εἶναι, ἢ ἦν, quemadmodum ἐγχούσῃ, ὅπως ἐρυθροτέρα φαίνοιτο τῆς ἀληθείας.

τοῦ ἀδελφοῦ τεθνεῶτος οὔπω τριάκονθ' ἡμέρας] Post propinquorum mortem moris erat ad minimum per mensem fuco ceterisque ejusmodi vanitatibus abstinere.

15. αὕτη δὲ ὀργιζομένη] Αὕτη significat participium referri debere ad mulierem, quae miserat, non ad servam missam. Αὐτός enim personam indicat principem.

16. προσελθοῦσα οὖν μοι ἐγγὺς ἡ ἄνθρωπος τῆς οἰκίας τῆς ἐμῆς ἐπιτηροῦσα] Notandum quidem hyperbaton vocabuli ἐγγύς, minime tamen illud tam durum, ut opus sit mutatione. Saepissime separatur vocabulum a nomine, quod ex eo pendet. ἐγγὺς τῆς οἰκίας τῆς ἐμῆς jungendum cum ἐπιτηροῦσα. §. 17. πάντα μοῦ εἰς τὴν γνώμην εἰσῄει. κατ' Ἀγορ. §. 28. p. 463. R. καὶ αὐτὸ τὸ ψήφισμα τοῦ τὸ τῆς βουλῆς καταμαρτυρῆσαι, ubi τοῦ pendet ex καταμαρτυρῆσαι.

ἐὰν οὖν λάβῃς τὴν θεράπαιναν τὴν εἰς ἀγορὰν βαδίζουσαν καὶ διακονοῦσαν ὑμῖν καὶ βασανίσῃς, ἅπαντα πεύσῃ. ἔστι δ᾽« ἔφη »Ἐρατοσθένης Ὀῆθεν ὁ ταῦτα πράττων, ὃς οὐ μόνον τὴν σὴν γυναῖκα διέφθαρκεν, ἀλλὰ καὶ ἄλλας πολλάς. ταύτην γὰρ τέχνην ἔχει.«
17 ταῦτα εἰποῦσα, ὦ ἄνδρες, ἐκείνη μὲν ἀπηλλάγη, ἐγὼ δὲ εὐθέως ἐταραττόμην, καὶ πάντα μου εἰς τὴν γνώμην εἰσῄει, καὶ μεστὸς ἦν ὑποψίας, ἐνθυμούμενος μὲν, ὡς ἀπεκλείσθην ἐν τῷ δωματίῳ, ἀναμιμνησκόμενος δὲ, ὅτι ἐν ἐκείνῃ τῇ νυκτὶ ἐψόφει ἡ μέταυλος θύρα καὶ ἡ αὔλειος, ὃ οὐδέποτε ἐγένετο, ἔδοξέ τέ μοι ἡ γυνὴ ἐψιμυθιῶσθαι. ταῦτά μου πάντα εἰς τὴν γνώμην εἰσῄει, καὶ μεστὸς ἦν ὑποψίας.
18 ἐλθὼν δὲ οἴκαδε ἐκέλευον ἀκολουθεῖν μοι τὴν θεράπαιναν εἰς τὴν ἀγοράν, ἀγαγὼν δ᾽ αὐτὴν ὡς τῶν ἐπιτηδείων τι-

16. εἰς ἀγορὰν] Reiskius de conjectura dedit εἰς τὴν ἀγοράν, quia, ubi forum Atheniense intelligitur, addi solet articulus. Contra libros tamen nil mutem. Nam etiam κατὰ Παγκλ. §. 9. p. 734. R. εἰς ἀγορὰν ᾤχοντο ἀπιόντες. Alio loco disputabitur de substantivis, quae quamquam certam aliquam rem indicent, ex usu tamen articulo carent.

17. ταύτην γὰρ τέχνην ἔχει] Sic Bekkerus ex conjectura. Libri habent τὴν τέχνην. Vide Exc. II.

βασανίσῃς] Dorville ad Charit. p. 234. Lips. »Ob quaevis alia peccata et crimina privatim a dominis olim, sed in adulterii et incestus suspicione etiam publice, servitia torquebantur.«

Ὀῆθεν] Harpocration s. v. δῆμος τῆς Πανδιονίδος ἡ Οἴη, ὡς Διόδωρος· Οἰῆθεν δὲ ἐκ τόπου ἐπίῤῥημα. Diversa ob Οἴη — Οἶον, cujus nominis duo erant δῆμοι, alter τῆς Λεοντίδος, alter τῆς Ἱπποθοωντίδος· οἱ δὲ δημόται ἑκατέρωθεν ἐλέγοντο ἐξ Οἴου. Cf. Harpocrat. s. v. Οἶον.

διέφθαρκεν] Moeris quidem p. 127. διέφθορεν Ἀττικῶς. διέφθαρκεν Ἑλληνικῶς. Moeris vero ad certum quendam Attici scriptoris locum respexit potius, quam ad communem Atticorum usum. Frequentem enim esse optimis scriptoribus Atticis formam διέφθαρκα, vere monuit Piersonus ad laudat. loc. Moer.

17. ἡ μέταυλος θύρα καὶ ἡ αὔλειος] Αὔλειος θύρα sunt fores vestibuli, quae aulam claudunt versus viam: ἡ ἀπὸ τῆς ὁδοῦ πρώτη θύρα εἰς αὐλήν; aulam autem si quis permearat, veniebat ad μέταυλον θύραν, per quam ex aula introitus erat in ipsam domum. Qui igitur domo exibat, ei primum erat per μέταυλον θύραν transeundum, tum per aulam et per θύραν αὔλειον in viam. — ψοφεῖν est verbum proprium exeuntis per januam, κόπτειν intrantis. Cf. Moeris p. 211. ibique Piersonum.

τὸ λεγόν, ὅτι ἐγὼ πάντα εἴην πεπυσμένος τὰ γιγνό-
μενα ἐν τῇ οἰκίᾳ. »σοὶ οὖν« ἔφην »ἔξεστι δυοῖν ὁπό-
τερον βούλει ἑλέσθαι· ἢ μαστιγωθεῖσαν εἰς μύλωνα
ἐμπεσεῖν, καὶ μηδέποτε παύσασθαι κακοῖς τοιούτοις
συνεχομένην, ἢ κατειποῦσαν ἅπαντα τἀληθῆ, μηδὲν
παθεῖν κακόν, ἀλλὰ συγγνώμης παρ' ἐμοῦ τυχεῖν τῶν
ἡμαρτημένων. ψεύσῃ δὲ μηδέν, ἀλλὰ πάντα τἀληθῆ
19 λέγε.« κἀκείνη τὸ μὲν πρῶτον ἔξαρνος ἦν, καὶ ποιεῖν
ἐκέλευεν ὅ τι βούλομαι· οὐδὲν γὰρ εἰδέναι· ἐπειδὴ δὲ
ἐγὼ ἐμνήσθην Ἐρατοσθένους πρὸς αὐτήν, καὶ εἶπον,
ὅτι οὗτος ὁ φοιτῶν εἴη πρὸς τὴν γυναῖκα, ἐξεπλάγη
ἡγησαμένη με πάντα ἀκριβῶς ἐγνωκέναι. καὶ τότε ἤδη
πρὸς τὰ γόνατά μου πεσοῦσα, καὶ πίστιν παρ' ἐμοῦ
20 λαβοῦσα μηδὲν πείσεσθαι κακόν, κατηγόρει πρῶτον μὲν
ὡς μετὰ τὴν ἐκφορὰν αὐτῇ προςίοι, ἔπειτα ὡς αὐτὴ
τελευτῶσα εἰςαγγείλειε· καὶ ὡς ἐκείνη τῷ χρόνῳ πει-
σθείη, καὶ τὰς εἰςόδους οἷς τρόποις προςίοι, καὶ ὡς

20. πεισθείη] libri προςθείη. Emendavit Reiskius.

18. εἰς μύλωνα ἐμπεσεῖν] in pistrinum servi conjiciebantur in poenam. Durus ibi labor et vix quies erat per aliquam noctis partem. Cf. Hemsterhus. ad Lucian. Tim. c. 23.

ψεύσῃ δὲ μηδέν] futuro cum negatione juncto gravis inest admonitio, ne quis quid faciat. Proxima eandem sententiam exprimunt per imperativum affirmantem.

19. ποιεῖν ἐκέλευεν ὅ τι βούλομαι] Reiskius, »melius« inquit, »conveniret βουλοίμην.« Nec tamen indicativum excusaverim ea, qua ipse utitur, accusatione »videre se Graecos in modis non admodum diligentes fuisse.« Immo diligentissimos eos fuisse invenies, si recte eos perceperis. Hic loquenti ob animum versantur, quibus usa est verbis serva: ποίει ὅ τι βούλει, et ex his ortum est βούλομαι. Interdum enuntiationi indirectae immiscentur, quae sunt rectae. κατὰ Διογ. §. 12. p. 899.

R. ἐπειδὴ δὲ συνήλθομεν, ἤρετο αὐτὸν ἡ γυνή, τίνα ποτὲ ψυχὴν ἔχων ἀξιοῖ περὶ τῶν παίδων τοιαύτῃ γνώμῃ χρῆσθαι, ἀδελφὸς μὲν ὢν τοῦ πατρός, πατὴρ δ' ἐμὸς (erat is pater mulieris loquentis), θεῖος δὲ αὐτοῖς καὶ πάππος.

πρὸς τὰ γόνατά μου πεσοῦσα] Tenendum praestantissimos scriptores non minus simplex πίπτειν cum praepositione πρός usurpasse, quam compositum προςπίπτειν cum simplice accusativo.

20. εἰςαγγείλειε] Εἰςαγγέλλειν proprie est janitoris, qui annuntiat domino eum, qui velit admitti. Hinc facile transfertur ad ancillam, quae a moecho corrupta ejus amorem herae indicat, commendat, ipsum etiam introducit et quae fieri solent, procurat.

καὶ τὰς εἰςόδους οἷς τρόποις προςίοι] Haec conjungenda; οἷς τρόποις προςίοι est explicatio vocabulorum τὰς εἰςόδους.

Θεσμοφορίοις, ἐμοῦ ἐν ἀγρῷ ὄντος, ᾤχετο εἰς τὸ ἱερὸν μετὰ τῆς μητρὸς τῆς ἐκείνου· καὶ τἆλλα τὰ γενόμενα πάντα ἀκριβῶς διηγήσατο. ἐπειδὴ δὲ πάντα εἴρητο αὐτῇ, εἶπον ἐγώ, »Ὅπως τοίνυν ταῦτα μηδεὶς ἀνθρώ- 21
πων πεύσεται· εἰ δὲ μή, οὐδέν σοι κύριον ἔσται τῶν πρὸς ἔμ' ὡμολογημένων· ἀξιῶ δέ σε ἐπ' αὐτοφώρῳ ταῦτά μοι ἐπιδεῖξαι· ἐγὼ γὰρ οὐδὲν δέομαι λόγων, ἀλλὰ τὸ ἔργον φανερὸν γενέσθαι, εἴπερ οὕτως ἔχει«. ὡμολό-
γει ταῦτα ποιήσειν. καὶ μετὰ ταῦτα διεγένοντο ἡμέραι 22
τέσσαρες ἢ πέντε, ὡς ἐγὼ μεγάλοις ὑμῖν τεκμηρίοις ἐπιδείξω. πρῶτον δὲ διηγήσασθαι βούλομαι τὰ πρα-

21. πεύσεται] Sic Reiskius ex cod. Vindob., quocum consentiunt duo Bekkeri, O X. Ceteri πεύσηται: quod non ideo mutandum erat, quod ab Atticis ὅπως μή non construatur cum aor. 1. conj. act. et med. (Cf. fasciculum annotationum nostrarum in Demosth. p. 74 s.). Sed verbum πυνθάνομαι apud Atticos non habet aor. 1. sed 2. Multa hujus generis menda a librariis profecta ex usu seriorum temporum indicavit Lobeckius ad Phryn. in Parerg. p. 720. Jacobsius Addit. Emendd. in Athen. p. 28. suadet πευσεῖται; quod πεύσηται ex recentiore Graecorum pronuntiatione corruptum sit. Equidem illam futuri formam in Attico prosae scriptore contra libros reponere non ausim. Lysias certe nonnisi semel habet a verbo συνεκπλεῖν κατὰ Ἀγορ. §. 25. p. 461. R. συνεκπλευσεῖσθαι.

Θεσμοφορίοις] Θεσμοφόρια celebrabantur Cereri τῇ Θεσμοφόρῳ, instituta ab Orpheo. Per quinque dies continuos celebrabantur a feminis legitimo matrimonio natis, inde a die XI. mensis Pyanepsionis (Septembris). Praeerant ex singulis demis feminae binae, electae a mulieribus. Ad sumtus contribuebant pro uxoribus mariti locupletiores. Proprius erat sacerdos στεφανηφόρος appellatus, constitutus a Mystarum conventu. Erudite cuncta exponit Meursius Graecia fer. s. v.

21. οὐδέν σοι κύριον ἔσται τῶν πρὸς ἔμ' ὡμολογημένων] Κύριον est ratum, quod non dictum, sed argumentis vel factis probatum est. Τὰ πρὸς ἐμὲ ὡμολογημένα sunt »quae tu praestitisti tamquam vera, quae in te suscepisti probanda.« Nempe si res enuntiata fuisset, et moechus et uxor sibi cavissent. Affirmat autem se tum demum fidem habiturum, si facto esset edoctus. Vel etiam: nil eorum tibi obtinget, quae inter nos convenerunt.

ἐγὼ γὰρ οὐδὲν δέομαι λόγων, ἀλλὰ τὸ ἔργον φανερὸν γενέσθαι] Vide Excursum III.

22. καὶ μετὰ ταῦτα διεγένοντο ἡμέραι τέσσαρες ἢ πέντε] Post haec videntur Reiskio deesse: καὶ ἐπ' αὐτοφώρῳ τὸν μοιχὸν ἔνδον ἔλαβον. Sed haec ipsa sententia ut ex antecedente καὶ ὡμολόγει ταῦτα ποιήσειν, sic ex seqq. ὡς ἐγὼ μεγάλοις ὑμῖν τεκμηρίοις ἐπιδείξω, et ex tota narratione per se patet.

χθέντα τῇ τελευταίᾳ ἡμέρᾳ. Σώστρατος ἦν μοι ἐπιτήδειος καὶ φίλος. τούτῳ ἡλίου δεδυκότος ἰόντι ἐξ ἀγροῦ ἀπήντησα. εἰδὼς δ' ἐγὼ, ὅτι τηνικαῦτα ἀφιγμένος οὐδένα καταλήψοιτο οἴκοι τῶν ἐπιτηδείων, ἐκέλευον συνδειπνεῖν· καὶ ἐλθόντες οἴκαδε ὡς ἐμὲ, ἀναβάντες εἰς
23 τὸ ὑπερῷον ἐδειπνοῦμεν. ἐπειδὴ δὲ καλῶς αὐτῷ εἶχεν, ἐκεῖνος μὲν ἀπιὼν ᾤχετο, ἐγὼ δὲ ἐκάθευδον. ὁ δ' Ἐρατοσθένης, ὦ ἄνδρες, εἰςέρχεται· καὶ ἡ θεράπαινα ἐπεγείρασά με εὐθὺς φράζει, ὅτι ἔνδον ἐστί. κἀγὼ εἰπὼν ἐκείνῃ ἐπιμελεῖσθαι τῆς θύρας, καταβὰς σιωπῇ ἐξέρχομαι, καὶ ἀφικνοῦμαι ὡς τὸν καὶ τόν, καὶ τοὺς μὲν ἔνδον κατέλαβον, τοὺς δὲ οὐκ ἐπιδημοῦντας εὗ-
24 ρον. παραλαβὼν δ' ὡς οἷόν τε ἦν πλείστους ἐκ τῶν παρόντων, ἐβάδιζον. καὶ δᾷδας λαβόντες ἐκ τοῦ ἐγγύτατα καπηλείου εἰςερχόμεθα, ἀνεῳγμένης τῆς θύρας καὶ ὑπὸ τῆς ἀνθρώπου παρεσκευασμένης. ὤσαντες δὲ τὴν θύραν τοῦ δωματίου οἱ μὲν πρῶτοι εἰςιόντες ἔτι εἴδομεν αὐτὸν κατακείμενον παρὰ τῇ γυναικί, οἱ δ' ὕ-
25 στερον ἐν τῇ κλίνῃ γυμνὸν ἑστηκότα. ἐγὼ δ', ὦ ἄνδρες, πατάξας καταβάλλω αὐτόν, καὶ τὼ χεῖρε περιαγαγὼν εἰς τοὔπισθεν καὶ δήσας ἠρώτων, διὰ τί ὑβρίζει εἰς τὴν οἰκίαν τὴν ἐμὴν εἰςιών. κἀκεῖνος ἀδικεῖν μὲν ὡμολόγει, ἠντιβόλει δὲ καὶ ἱκέτευε μὴ αὐτὸν κτεῖ-
26 ναι, ἀλλ' ἀργύριον πράξασθαι. ἐγὼ δ' εἶπον »ὅτι οὐκ

23. *ἐπιμελεῖσθαι τῆς θύρας*] sc. *αὐλείου*, curare fores, eas scilicet, quae a via ducebant in aulam et inde per *μέταυλον* in aedes, ut ipse cum amicis intrare possit sine strepitu, nec tamen intret alius quisquam nec exeat.

ὡς τὸν καὶ τὸν] Formula significans ab uno ad alterum. Cf. Matthiae Gr. Gr. §. 286. p. 397.

καὶ τοὺς μὲν ἔνδον ὄντας κατέλαβον] Infra §. 41. *ἑτέρους δὲ οὐκ ἔνδον ὄντας κατέλαβον*. Sed haec quamquam contraria videntur, utrumque dici vere potest. Nostro enim loco primum affirmat nonnullos se domi offendisse; in altero autem loco eos, quos non invenerit, in duas partes dividit, in eos, qui ab urbe, et in eos, qui domo aberant, quamvis essent in urbe.

24. *ὤσαντες τὴν θύραν*] Januam perrumpentes. Vim indicat adhibitam januae diligenter occlusae. *πρὸς Σίμ.* §. 6. *ἐκκόψας τὰς θύρας*.

25. *ἀργύριον πράξασθαι*] Qui adulterii sibi conscii erant, pecunia se redimere a poena studebant: id quod saepe contigit. Quid? quod etiam insidiae innocuis struebantur, ut adulterii calumnia grandis iis pecunia exprimeretur.

ἐγώ σε ἀποκτενῶ, ἀλλ' ὁ τῆς πόλεως νόμος, ὃν σὺ
παραβαίνων περὶ ἐλάττονος τῶν ἡδονῶν ἐποιήσω, καὶ
μᾶλλον εἵλου τοιοῦτον ἁμάρτημα ἐξαμαρτάνειν εἰς τὴν
γυναῖκα τὴν ἐμὴν καὶ εἰς τοὺς παῖδας τοὺς ἐμοὺς ἢ
τοῖς νόμοις πείθεσθαι καὶ κόσμιος εἶναι.« οὕτως, ὦ 27
ἄνδρες, ἐκεῖνος τούτων ἔτυχεν, ὧνπερ καὶ οἱ νόμοι κε-
λεύουσι τοὺς τὰ τοιαῦτα πράττοντας, οὐκ εἰςαρπα-
σθεὶς ἐκ τῆς ὁδοῦ, οὐδ' ἐπὶ τὴν ἑστίαν καταφυγών,
ὥςπερ οὗτοι λέγουσι· πῶς γὰρ ἄν; ὅςτις ἐν τῷ δωμα-
τίῳ πληγεὶς κατέπεσεν εὐθύς, περιέστρεψα δ' αὐτοῦ
τὼ χεῖρε, ἔνδον δὲ ἦσαν ἄνθρωποι τοσοῦτοι, οὓς δια-
φυγεῖν οὐκ ἐδύνατο, οὔτε σίδηρον οὔτε ξύλον οὔτε
ἄλλο οὐδὲν ἔχων, ᾧ τοὺς εἰςελθόντας ἂν ἠμύνατο.
ἀλλ', ὦ ἄνδρες, οἶμαι καὶ ὑμᾶς εἰδέναι, ὅτι οἱ μὴ 28

26. *ἐποιήσω*] Sic Bekkerus nihil notans nisi »vulgo *ἐποίησας*,« idemque conjecit Coraes ad Isocr. T. II. p. 290. Aestimandi significatione Attici ubique ponunt medium *ποιεῖσθαι*, a librariis haud raro corruptum in activum *ποιεῖν*.

27. *ὧνπερ καὶ οἱ νόμοι*] Tres meliores Bekkeri codd. non habent *καί*, in duobus aliis deest *οἱ*. — Bekkerus *καί* omisit. Videtur infensior esse particulae *καί* post relativum positae, ubi eam non ponunt linguae recentiores, sed eam, si vel pauciores codd. habeant, satis vindicavit Heindorfius ad Platonis Phaedon. §. 23., eaque est frequens in Lysia.

πληγεὶς] Sic videntur habere codd. C O X. Vulgo *ποδηγής*, aliqui *ποδισθείς*; receptam lectionem conjectura assecuti sunt Valckenaer ad Herod. V. 120. et Reiskius ad hunc locum.

ἐδύνατο] Sic Bekkerus ex tribus melioris notae codd. pro vulgato *ἠδύνατο*. Si Lysiae usum spectamus in augmento verborum *δύναμαι*, *βούλομαι*, *μέλλω*, habet *δύναμαι* augmentum *η* aliquoties consentientibus omnibus codd., frequentius *ε*; *βούλομαι* raro *η*, frequenter *ε*; *μέλλω* semper *ε*. In codicum discrepantia sequimur, ut par est, optimos et antiquissimos.

27. *πῶς γὰρ ἄν;*] Haec interrogatio fortiter negat. Vid. Hemsterhusius ad Luciani Tim. c. 2. κατ' Ἐπικρ. §. 9. p. 812. R. *ἀλλ' οὐκ ἂν ἡγοῦμαι αὐτοὺς δίκην ἀξίαν δεδωκέναι, εἰ ἀκροασάμενοι αὐτῶν καταψηφίσαισθε. πῶς γάρ, ὦ ἄνδρες δικασταί, οἷς οὐδὲ ταὐτὰ καὶ ὑμῖν συμφέρει;*

σίδηρον] telum, ut jam apud Homerum; in genere tenendum metallorum nomina apud antiquos saepe poni pro instrumentis ex metallo factis. Non igitur tentandum vocabulum propterea quod infra §. 42. legitur *σιδήριον*. Utrumque rectum, nec ulla necessitas, ut in utroque loco eadem forma adhibeatur.

τὰ δίκαια πράττοντες οὐχ ὁμολογοῦσι τοὺς ἐχθροὺς λέγειν τἀληθῆ, ἀλλ' αὐτοὶ ψευδόμενοι καὶ τὰ τοιαῦτα μηχανώμενοι ὀργὰς τοῖς ἀκούουσι κατὰ τῶν τὰ δίκαια πραττόντων παρασκευάζουσι. πρῶτον μὲν οὖν ἀνά-γνωθι τὸν νόμον.

ΝΟΜΟΣ.

29 *Οὐκ ἠμφισβήτει, ὦ ἄνδρες, ἀλλ' ὡμολόγει ἀδικεῖν. καὶ ὅπως μὲν μὴ ἀποθάνῃ ἠντιβόλει καὶ ἱκέτευεν, ἀποτίνειν δ' ἕτοιμος ἦν χρήματα. ἐγὼ δὲ τῷ μὲν ἐκείνου τιμήματι οὐ συνεχώρουν, τὸν δὲ τῆς πόλεως νόμον ἠξίουν εἶναι κυριώτερον, καὶ ταύτην ἔλαβον τὴν δίκην, ἣν ὑμεῖς δικαιοτάτην εἶναι ἡγησάμενοι τοῖς τὰ τοιαῦτα ἐπιτηδεύουσιν ἐτάξατε. καί μοι ἀνάβητε τούτων μάρτυρες.*

ΜΑΡΤΥΡΙΑΙ.

30 *Ἀνάγνωθι δέ μοι καὶ τοῦτον τὸν νόμον ἐκ τῆς στήλης τῆς ἐξ Ἀρείου πάγου.*

ΝΟΜΟΣ.

Ἀκούετε, ὦ ἄνδρες, ὅτι αὐτῷ τῷ δικαστηρίῳ τῷ ἐξ Ἀρείου πάγου, ᾧ καὶ πάτριόν ἐστι καὶ ἐφ' ὑμῶν ἀποδέδοται τοῦ φόνου τὰς δίκας δικάζειν, διαῤῥήδην εἴρηται

28. *οἱ μὴ τὰ δίκαια πράττοντες*] Hyperbaton negationis ne offendat! Ejusmodi vocabula saepe praecurrunt.

τοιαῦτα μηχανώμενοι] qui talia machinantur, i. e. qui pelliciunt etiam alios ad mendacia in suam ipsorum utilitatem dicenda. [Malim *τοιαῦτα* referri ad verba: *οἱ μὴ τὰ δίκαια πρ.* esse itaque pro *ἄδικα*. F. J.].

29. *ἀποθάνῃ*] Cf. Excurs. 1.

τιμήματι ου συνεχώρουν] Locutio forensis de accusatore, qui *ἐν δευτέρᾳ ψήφῳ*, qua *ἐν ἀγῶνι τιμητῷ* aestimatio fiebat poenae, nihil remittebat reo, nec concedebat ei quidquam ratione mitioris poenae, quam reus ipse sibi imponebat. Hic tropice adhibetur de multa, quam moechus ipse obtulerat, ut se a morte redimeret. Cf. der Attische Process p. 175. et p. 178. s.

30. *ἐκ τῆς στήλης*] Formula, qua significantur leges Dracontis (Demosthenes p. 1161. *ἐπισκεψάμενος τοὺς τοῦ Δράκοντος ἐκ τῆς στήλης*), quemadmodum formula *ἐν ἄξονι* leges Solonis. Dracontis enim leges incisae erant columnae, quemadmodum Solonis axibus ligneis. A magistratu interdum leges nomen habent additum. Sic novimus leges v. c. Areopagi, senatus quingentorum, archontum cet., quae in curiis horum magistratuum positae erant. Aliae leges habent nomen a re. v. c. *τελωνικοὶ νόμοι*, *ἐμπορικοί* cet. Infra §. 36. *οἱ νόμοι τῆς μοιχείας*. Cf. der Attische Process p. 120.

ᾧ καὶ πάτριόν ἐστι καὶ ἐφ' ὑμῶν ἀποδέδοται τοῦ φόνου τὰς

τοῦτον μὴ καταγινώσκειν φόνου, ὃς ἂν ἐπὶ δάμαρτι τῇ ἑαυτοῦ μοιχὸν λαβὼν ταύτην τὴν τιμωρίαν ποιήσηται. καὶ οὕτω σφόδρα ὁ νομοθέτης ἐπὶ ταῖς γαμε- 31
ταῖς γυναιξὶ δίκαια ταῦτα ἡγήσατο εἶναι, ὥςτε καὶ ἐπὶ ταῖς παλλακαῖς ταῖς ἐλάττονος ἀξίαις τὴν αὐτὴν δίκην ἐπέθηκε. καίτοι δῆλον, ὅτι, εἴ τινα εἶχε ταύτης μείζω τιμωρίαν ἐπὶ ταῖς γαμεταῖς, ἐποίησεν ἄν· νῦν δὲ οὐχ οἷός τε ὢν ταύτης ἰσχυροτέραν ἐπ' ἐκείναις ἐξευρεῖν, τὴν αὐτὴν καὶ ἐπὶ ταῖς παλλακαῖς ἠξίωσε γίνεσθαι. ἀνάγνωθι δέ μοι καὶ τοῦτον τὸν νόμον.

δίκας δικάζειν] Πάτριον h. l. i. q. ἀρχαῖον, quod jam per multas aetates obtinet, quod a principio, ab institutione hujus senatus valet, quod est in fundamentis. Summa olim auctoritate Areopagum valuisse nemo ignorat, sed Periclis tempore per Ephialtum ejus auctoritas et potentia imminuta. Civitate tamen a tyrannide τῶν τριάκοντα liberata Ol. CIV, 2. inter ea, quae bona et salutaria revocata sunt, etiam hoc fuit, quod auctoritas Areopagi restitueretur et imprimis judicium de caede ei redderetur. Etiam περὶ τοῦ σηκοῦ §. 28. patet post liberatam civitatem Areopagum pristinam auctoritatem recuperasse, et diligentiam denuo strenue usurpasse.

τοῦτον μὴ καταγινώσκειν φόνου] Usitata constructio esset τούτου μὴ καταγινώσκειν φόνον. Nam si καταγινώσκειν in partes solvatur, γινώσκειν accusativum habet criminis vel poenae, quae adjudicatur, κατά autem genitivum personae, contra quam sententia fertur. Legitima igitur est constructio cum accusativo rei et genitivo personae; nostro autem loco obtinet diversa; quam contra libros mutare non ausim, etsi eam non approbem. Accusativum personae huic verbo junctum fuisse apud bonos scriptores tum certi loci docent, tum passivum καταγινώσκεσθαι de personis adhibitum, tum similium verborum usus, ut κατακρίνειν, καταψηφίζεσθαι. Quid? quod etiam duplex accusativus in omnibus codd. legitur v. c. apud Xenophont. Hellen. I. 7, 33, προδοσίαν καταγνόντες ἀντὶ τῆς ἀδυναμίας οὐχ ἱκανοὺς γενομένους διὰ τὸν χειμῶνα πρᾶξαι τὰ προσταχθέντα.

ἐπὶ τῇ δάμαρτι — μοιχὸν λαβὼν] Λαμβάνειν τινὰ ἐπί est locutio propria de eo, qui aliquem in stupro deprehendit, quum ipsum factum committit. Eam illustrat Toupius Opp. Critt. T. I. p. 101.

31. ἐπὶ ταῖς παλλακαῖς] Quaenam fuerint παλλακαί, cognoscimus ex oratione Demosthenica κατὰ Νεαίρ. p. 1386. τὰς μὲν γὰρ ἑταίρας ἡδονῆς ἕνεκ' ἔχομεν· τὰς δὲ παλλακὰς τῆς καθ' ἡμέραν θεραπείας τοῦ σώματος· τὰς δὲ γυναῖκας τοῦ παιδοποιεῖσθαι γνησίως, καὶ τῶν ἔνδον φύλακα πιστὴν ἔχειν.

τὴν αὐτὴν καὶ ἐπὶ ταῖς παλλακαῖς ἠξίωσε γίνεσθαι] Sententia haec est: Licet gravius sit adulterium in uxorem quam in pellicem, tamen jam crimen in pellicem summo supplicio dignum legislator judicavit. Hinc patet hoc supplicio magis etiam eum voluisse affici, qui adulterium commiserit in uxorem; non igitur damnandum maritum, qui legi obediverit. — Nulla opus mutatione.

NOMOΣ.

32 Ἀκούετε, ὦ ἄνδρες, ὅτι κελεύει, ἐάν τις ἄνθρωπον ἐλεύθερον ἢ παῖδα αἰσχύνῃ βίᾳ, διπλῆν τὴν βλάβην ὀφείλειν, ἐὰν δὲ γυναῖκα, ἐφ' αἷσπερ ἀποκτείνειν ἔξεστιν, ἐν τοῖς αὐτοῖς ἐνέχεσθαι. οὕτως, ὦ ἄνδρες, τοὺς βιαζομένους ἐλάττονος ζημίας ἀξίους ἡγήσατο εἶναι ἢ τοὺς πείθοντας. τῶν μὲν γὰρ θάνατον κατέγνω, τοῖς δὲ διπλῆν ἐποίησε τὴν βλά-
33 βην, ἡγούμενος τοὺς μὲν διαπραττομένους βίᾳ ὑπὸ τῶν βιασθέντων μισεῖσθαι, τοὺς δὲ πείσαντας οὕτως αὐτῶν τὰς ψυχὰς διαφθείρειν, ὥστ' οἰκειοτέρας αὐτοῖς ποιεῖν τὰς ἀλλοτρίας γυναῖκας ἢ τοῖς ἀνδράσι, καὶ πᾶσαν ἐπ' ἐκείνοις τὴν οἰκίαν γεγονέναι, καὶ τοὺς παῖδας ἀδήλους εἶναι ὁποτέρων τυγχάνουσιν ὄντες, τῶν ἀνδρῶν ἢ τῶν μοιχῶν. ἀνθ' ὧν ὁ τὸν νόμον τιθεὶς
34 θάνατον αὐτοῖς ἐποίησε τὴν ζημίαν. Ἐμοῦ τοίνυν, ὦ ἄνδρες, οἱ μὲν νόμοι οὐ μόνον ἀπεγνωκότες εἰσὶ μὴ ἀδικεῖν, ἀλλὰ καὶ κεκελευκότες ταύτην τὴν δίκην λαμ-

32. ὦ ἄνδρες] ὦ addidit Bekkerus.
γυναῖκα] Bekkerus ex omnibus suis pro vulgato γυναῖκας.

32. διπλῆν τὴν βλάβην ὀφείλειν] Lex jubebat eum, qui ingenuum ingenuamve stupraverit, plecti centum drachmis, quae κυρίῳ (patri, tutori, cet.) violati solvendae erant. Διπλῆν τὴν βλάβην ὀφείλειν sic intelligendum videtur, ut non solum duplex pecuniae per legem statutae summa multa esset, sed etiam, si violato damnum accidisset, damnum aestimaretur et aestimatae pecuniae duplum penderetur. Cf. der Attische Process. p. 545. Invenimus enim multam progressam esse non modo ad summam mille drachmarum, sed etiam decies mille, et litem singulis caussis peculiariter aestimatam fuisse.

ἐφ' αἷσπερ ἀποκτείνειν ἔξεστιν, ἐν τοῖς αὐτοῖς ἐνέχεσθαι] Sensus est: Quamquam adulterio in se mortis poena constituta est, eam tamen legislator fecit exceptionem, si adulter vim adhibuerit; tunc poenam nonnisi esse pecuniae multam, eandemque, ut si vi stupraverit ingenuam.

33. ὁ τὸν νόμον τιθείς] Bekkerus »immo θείς.« Plures tamen sunt loci, in quibus praesens hujus locutionis eadem significatione adhibetur qua aoristus, ut eos contra libros mutare temerarium sit. κατὰ Νικομ. §. 28. p. 864. R. ἡγούμενοι τοιούτους ἔσεσθαι τοὺς νόμους, οἷοίπερ ἂν ὦσιν οἱ τιθέντες. Demosthenes κατὰ Ἀριστοκρ. p. 629. ὁ μὲν δὴ τὸν νόμον τιθεὶς οὕτως. ib. l. 6. ss. τὴν μὲν δὴ προσηγορίαν τοῦ πάθους τὴν αὐτὴν ἐποιήσατο — — ἥνπερ ὁ τὸν νόμον τιθείς. l. 26. s. θεωρήσατε, ὡς καλῶς καὶ σφόδρ' εὐσεβῶς ἔθηκεν ὁ τιθεὶς τὸν νόμον.

βάνειν· ἐν ὑμῖν δ' ἐστὶ, πότερον χρὴ τούτους ἰσχυ-
ροὺς ἢ μηδενὸς ἀξίους εἶναι. ἐγὼ μὲν γὰρ οἶμαι πά- 35
σας τὰς πόλεις διὰ τοῦτο τοὺς νόμους τίθεσθαι, ἵνα,
περὶ ὧν ἂν πραγμάτων ἀπορῶμεν, παρὰ τούτους ἐλ-
θόντες σκεψώμεθα, ὅ τι ἡμῖν ποιητέον ἐστίν. οὗτοι
τοίνυν περὶ τῶν τοιούτων τοῖς ἀδικουμένοις τοιαύτην
δίκην λαμβάνειν παρακελεύονται. οἷς ὑμᾶς ἀξιῶ τὴν 36
αὐτὴν γνώμην ἔχειν· εἰ δὲ μή, τοιαύτην ἄδειαν τοῖς
μοιχοῖς ποιήσετε, ὥς καὶ τοὺς κλέπτας ἐπαρεῖτε φά-
σκειν μοιχοὺς εἶναι, εὖ εἰδότας, ὅτι, ἐὰν ταύτην τὴν
αἰτίαν περὶ ἑαυτῶν λέγωσι, καὶ ἐπὶ τούτῳ φάσκωσιν
εἰς τὰς ἀλλοτρίας οἰκίας εἰσιέναι, οὐδεὶς αὐτῶν ἅψε-
ται. πάντες γὰρ εἴσονται, ὅτι τοὺς μὲν νόμους τῆς
μοιχείας χαίρειν ἐᾶν δεῖ, τὴν δὲ ψῆφον τὴν ὑμε-
τέραν δεδιέναι. αὕτη γάρ ἐστι πάντων τῶν ἐν τῇ πό-
λει κυριωτάτη. σκέψασθε [δ'], ὦ ἄνδρες. κατηγο- 37
ροῦσι γάρ μου, ὡς ἐγὼ τὴν θεράπαιναν ἐν ἐκείνῃ
τῇ ἡμέρᾳ μετελθεῖν ἐκέλευσα τὸν νεανίσκον. ἐγὼ δέ,
ὦ ἄνδρες, δίκαιον μὲν ἂν ποιεῖν ἡγούμην, ᾡτινιοῦν
τρόπῳ τὸν τὴν γυναῖκα τὴν ἐμὴν διαφθείραντα λαμ-
βάνων. εἰ μὲν γὰρ λόγων εἰρημένων, ἔργου δὲ μηδε- 38
νὸς γεγενημένου μετελθεῖν ἐκέλευον ἐκεῖνον, ἠδίκουν
ἄν· εἰ δὲ ἤδη πάντων διαπεπραγμένων, καὶ πολλά-
κις εἰσεληλυθότος εἰς τὴν οἰκίαν τὴν ἐμήν, ᾡτινιοῦν
τρόπῳ ἐλάμβανον αὐτόν, σωφρονεῖν ἐμαυτὸν ἡγού-
μην. σκέψασθε δὲ, ὅτι καὶ ταῦτα ψεύδονται· ῥᾳ- 39
δίως δὲ ἐκ τῶνδε γνώσεσθε. ἐμοὶ γάρ, ὦ ἄνδρες,
(ὅπερ καὶ πρότερον εἶπον) φίλος ὢν Σώστρατος καὶ

37. *Σκέψασθε* [δ'] Particulam, quam vir doctus apud Sluiterum lectt. Andd. p. 243. ex conjectura addendam censebat, addidit Bekkerus ex corr. M. sed uncis inclusam.

δίκαιον μὲν] Sic Bekkerus ex quatuor codd. pro vulgato *ἐμέ*. De vulgari regula jam Heindorfius ad Plat. Phaedon. §. 2. monuit, post *μέν* alterum membrum, facile ex contextu supplendum, interdum omitti. Addimus id nonnunquam euphemistice reticeri, quum qui loquitur malit id cogitari ab altero, quam ipse verbis exprimere. Sic h. l. *δίκαιον μὲν* (*εἰ καὶ δεινόν*).

38. *σωφρονεῖν ἐμαυτὸν ἡγούμην*] Vide Excurs. IV.

οἰκείως διακείμενος ἀπαντήσας ἐξ ἀγροῦ περὶ ἡλίου δυσμὰς συνεδείπνει, καὶ ἐπειδὴ καλῶς εἶχεν αὐτῷ,
40 ἀπιὼν ᾤχετο. καίτοι πρῶτον μέν, ὦ ἄνδρες, ἐνθυμήθητε, ὅτι, εἰ ἐν ἐκείνῃ τῇ νυκτὶ ἐγὼ ἐπεβούλευον Ἐρατοσθένει, πότερον ἦν μοι κρεῖττον αὐτῷ ἑτέρωθι δειπνεῖν, ἢ τὸν συνδειπνήσοντά μοι εἰςαγαγεῖν. οὕτω γὰρ ἂν ἧττον ἐτόλμησεν ἐκεῖνος εἰςελθεῖν εἰς τὴν οἰκίαν. εἶτα δοκῶ ἂν ὑμῖν τὸν συνδειπνοῦντα ἀφεὶς μόνος καταλειφθῆναι καὶ ἔρημος γενέσθαι, ἢ κελεύειν ἐκεῖ-
41 νον μένειν, ἵνα μετ' ἐμοῦ τὸν μοιχὸν ἐτιμωρεῖτο; ἔπειτα, ὦ ἄνδρες, οὐκ ἂν δοκῶ ὑμῖν τοῖς ἐπιτηδείοις μεθ' ἡμέραν παραγγεῖλαι, καὶ κελεῦσαι αὐτοὺς συλλεγῆναι εἰς οἰκίαν τῶν φίλων τῶν ἐγγυτάτω, μᾶλλον ἢ ἐπειδὴ τάχιστα ᾐσθόμην, τῆς νυκτὸς περιτρέχειν, οὐκ εἰδώς, ὅντινα οἴκοι καταλήψομαι καὶ ὅντινα ἔξω; καὶ ὡς Ἁρμόδιον μὲν καὶ τὸν δεῖνα ἦλθον, οὐκ ἐπιδημοῦντας, (οὐ γὰρ ᾔδειν) ἑτέρους δὲ οὐκ ἔνδον ὄντας κατέλαβον,
42 οὓς δ' οἷός τε ἦν λαβὼν ἐβάδιζον. καίτοιγε, εἰ προῄδειν, οὐκ ἂν δοκῶ ὑμῖν καὶ θεράποντας παρασκευάσασθαι καὶ τοῖς φίλοις παραγγεῖλαι, ἵν' ὡς ἀσφαλέστατα μὲν αὐτὸς εἰςῄειν (τί γὰρ ᾔδειν, εἴ τι κἀκεῖνος εἶχε σιδήριον;), ὡς μετὰ πλείστων δὲ μαρτύρων τὴν τιμωρίαν ἐποιούμην; νῦν δ' οὐδὲν εἰδὼς τῶν ἐσομένων ἐκείνῃ τῇ νυκτί, οὓς οἷός τε ἦν παρέλαβον. καί μοι ἀνάβητε τούτων μάρτυρες.

ΜΑΡΤΥΡΙΑΙ.

43 Τῶν μὲν μαρτύρων ἀκηκόατε, ὦ ἄνδρες· σκέψασθε δὲ παρ' ὑμῖν αὐτοῖς οὕτως περὶ τούτου τοῦ πράγματος, ζητοῦντες, εἴ τις ἐμοὶ καὶ Ἐρατοσθένει ἔχθρα πώποτε γεγένηται πλὴν ταύτης. οὐδεμίαν γὰρ εὑρήσετε.

40. *ἐνθυμήθητε, ὅτι – πότερον ἦν μοι κρεῖττον*] Vide Excurs. V.

ἵνα – ἐτιμωρεῖτο] Hermann. ad Viger. p. 850. »*ἵνα* cum indicativo praeteritorum temporum jungitur, quum significatur aliquid, quod futurum fuisset, si quid aliud actum esset, sed nunc actum non est.« Vide Rost gr. Gr. §. 122. 12.

41. *συλλεγῆναι εἰς οἰκίαν τῶν φίλων τῶν ἐγγυτάτω*] Augerus post *οἰκίαν* addidit *τινός*; id necessarium esse frustra existimans. Vide Heindorf. ad Gorg. §. 148. Nempe genitivus partitivus saepe ponitur omisso pronomine *τὶς*.

οὔτε γὰρ συκοφαντῶν γραφάς με ἐγράψατο, οὔτε ἐκ- 44
βάλλειν ἐκ τῆς πόλεως ἐπεχείρησεν· οὔτε ἰδίας δίκας
ἐδικάζετο, οὔτε συνῄδει κακὸν οὐδὲν, ὃ ἐγὼ δεδιὼς
μή τις πύθηται ἐπεθύμουν αὐτὸν ἀπολέσαι. οὔτε, εἰ
ταῦτα διεπραξάμην, ἤλπιζον [μὲν] χρήματα λήψε-
σθαι· ἔνιοι γὰρ τοιούτων πραγμάτων ἕνεκεν θάνα-
τον ἀλλήλοις ἐπιβουλεύουσι. τοσούτου τοίνυν δεῖ 45
ἢ λοιδορία, ἢ παροινία, ἢ ἄλλη τις διαφορὰ ἡμῖν γε-
γονέναι, ὥςτε οὐδὲ ἑωρακὼς ἦν τὸν ἄνθρωπον πώ-
ποτε πλὴν ἐν ἐκείνῃ τῇ νυκτί. τί ἂν οὖν βουλόμε-
νος ἐγὼ τοιοῦτον κίνδυνον ἐκινδύνευον, εἰ μὴ τὸ μέ-
γιστον τῶν ἀδικημάτων ἦν ὑπ' αὐτοῦ ἠδικημένος;
ἔπειτα παρακαλέσας αὐτὸς μάρτυρας ἠσέβουν, ἐξόν 46
μοι, εἴπερ ἀδίκως ἐπεθύμουν αὐτὸν ἀπολέσαι, μηδέ-
να μοι τούτων συνειδέναι; Ἐγὼ μὲν οὖν, ὦ ἄνδρες, 47
οὐκ ἰδίαν ὑπὲρ ἐμαυτοῦ νομίζω ταύτην γενέσθαι τὴν
τιμωρίαν, ἀλλ' ὑπὲρ τῆς πόλεως ἁπάσης. οἱ γὰρ τοι-
αῦτα πράττοντες, ὁρῶντες, οἷα τὰ ἆθλα πρόκειται
τῶν τοιούτων ἁμαρτημάτων, ἧττον εἰς τοὺς ἄλλους
ἐξαμαρτήσονται, ἐὰν καὶ ὑμᾶς ὁρῶσι τὴν αὐτὴν γνώ-
μην ἔχοντας. εἰ δὲ μή, πολὺ κάλλιον τοὺς μὲν κει- 48
μένους νόμους ἐξαλεῖψαι, ἑτέρους δὲ θεῖναι, οἵτινες
τοὺς μὲν φυλάττοντας τὰς ἑαυτῶν γυναῖκας ταῖς ζη-

44. *ἤλπιζον [μὲν] χρήματα λήψεσθαι*] *Μέν*, quod abest a M, recte, opinor, uncis inclusit Bekkerus. Sluiter Lectt. Andd. p. 244. conjicit: *ἤλπιζεν ἄν με χρήματα λήψεσθαι*, hoc sensu: »neque si tale quid patrassem, ὃ *συνῄδει κακὸν*, ὃ *ἐγὼ δεδιὼς ἦν μή τις πύθηται*, sperare potuisset me pecunia posse placari, quum hanc impune occidendi ejus metuque me liberandi occasionem haberem.« Sed sententia lectionis codicum haec est: neque, si haec fecissem, i. e. si ipsum occidissem, sperabam me pecuniam inde laturum.

45. *οὐδὲ*] Bekkerus ex corr. M. pro vulgato *οὔτε*.

47. *ἐξαμαρτήσονται*] Sic Bekkerus ex libris pro vulgato *ἐξαμαρτήσουσιν*. X. supra scriptum habet *ονται*. Apud scriptores Atticos futurum verbi *ἁμαρτάνω* est formae mediae, aoristus formae activae, secundus.

48. *ἑτέρους δὲ θεῖναι*] Auger mavult *θέσθαι*: parum recte, opinor. Orator enim respicit ad legislatorem populo leges ferentem, non ad populum leges sibi ipsi statuentem.

μίαις ζημιώσουσι, τοῖς δὲ βουλομένοις εἰς αὐτὰς ἁ-
49 μαρτάνειν πολλὴν ἄδειαν ποιήσουσι. πολὺ γὰρ οὕτω δικαιότερον ἢ ὑπὸ τῶν νόμων τοὺς πολίτας ἐνεδρεύεσθαι, οἳ κελεύουσι μὲν, ἐάν τις μοιχὸν λάβῃ, ὅ τι ἂν βούληται χρῆσθαι, οἱ δ' ἀγῶνες δεινότεροι τοῖς ἀδικουμένοις καθεστήκασιν, ἢ τοῖς παρὰ τοὺς νόμους
50 τὰς ἀλλοτρίας καταισχύνουσι γυναῖκας. ἐγὼ γὰρ νῦν καὶ περὶ τοῦ σώματος καὶ περὶ τῶν χρημάτων καὶ περὶ τῶν ἄλλων ἁπάντων κινδυνεύω, ὅτι τοῖς τῆς πόλεως νόμοις ἐπειθόμην.

ΛΥΣΙΟΥ

ΑΠΟΛΟΓΙΑ ΠΡΟΣ ΣΙΜΩΝΑ.

PROOEMIUM.

Apologia est *περὶ τραύματος ἐκ προνοίας*. *Τραῦμα ἐκ προνοίας* dicebatur vulnus eo consilio inflictum, ut vulneratus periret. *Τραύματος* periphrasin habemus *κατ' Ἀνδοκ.* §. 15. p. 212. *ἂν μέν τις ἀνδρὸς σῶμα τρώσῃ, κεφαλὴν ἢ πρόσωπον ἢ χεῖρας ἢ πόδας*. Ad notionem *ἐκ προνοίας* eum, qui vulneraverit, voluisse interficere, patet ex hujus orationis §. 43. Ejusmodi *τραῦμα* par erat *φόνῳ*, et qui erat hujus criminis accusatus, ad eosdem judices adducebatur, ad quos qui caedem commiserat, et convictus iisdem suppliciis tenebatur. *Γραφαὶ περὶ τραύματος*, ut de *γραφαῖς περὶ φόνου* jam in prooemio antecedentis orationis vidimus, ad *βασιλέα ἄρχοντα* deferebantur, a quo praecognitione habita, in judicium adducebantur, et quidem haec *τραύματος ἐκ προνοίας* - *εἰς τὴν βουλὴν τὴν ἐν Ἀρείῳ πάγῳ*. Hinc allocutio judicum in hac oratione *ὦ βουλὴ* non quingentorum, sed *ἡ ἐν Ἀρείῳ πάγῳ*. Legem

---

ταῖς ζημίαις ζημιώσουσι] Inest emphasis in *ταῖς ζημίαις* tum in plurali, tum in articulo, ut non opus sit addi *ἐσχάταις* vel *μεγίσταις*.

49. *οἱ δ' ἀγῶνες*] Nos quidem, ubi Graeci usurpant *μέν* - *δέ*, priore particula omissa, alterum membrum annectere solemus per **quum tamen**; de quo monuit **Heindorf.** ad Plat. Gorgiam §. 48.

habemus apud Demosthenem κατὰ Ἀριστοκρ. p. 627. l. 21. δικάζειν δὲ τὴν βουλὴν, τὴν ἐν Ἀρείῳ πάγῳ, φόνου καὶ τραύματος ἐκ προνοίας. — Hic ἀγὼν autem erat ἀτίμητος, h. e. poena erat lege constituta. (De discrimine inter ἀγῶνα τιμητόν et ἀτίμητον accuratum examen instituit Aug. Matthiae Miscell. Philoll. T. I. p. 275. ss.) Poenam legimus apud Demosth. Mid. p. 528. l. 5. ss. οἱ φονικοὶ νόμοι τοὺς μὲν ἐκ προνοίας ἀποκτιννύντας θανάτῳ καὶ ἀειφυγίᾳ καὶ δημεύσει τῶν ὑπαρχόντων ζημιοῦσι, τοὺς δ' ἀκουσίως αἰδέσεως καὶ φιλανθρωπίας πολλῆς ἠξίωσαν. Nostra oratione §. 38. εἰς τοσοῦτον ἀγῶνα καθέστηκα, ἐν ᾧ καὶ περὶ τῆς πατρίδος καὶ τῆς οὐσίας τῆς ἐμαυτοῦ ἁπάσης κινδυνεύω.

Praepositio πρός in inscriptione non idem est quod κατά, sed, ut monuit F. A. Wolfius Prolegg. in Leptin. p. CLII., πρός Latine vertendum est adversus, quum κατά sit in. Quum ipsa oratio sit apologia, praepositio h. l. indicat repelli ea, quae a Simone reo culpae data erant. Num per eam etiam hoc indicetur, quod affirmatur in libro: der Attische Process. p. 167. s., accusationem nonnisi spectavisse non praestita fuisse, quae ex contractu praestanda erant, et hinc crimen exortum esse, equidem non decernam.

In exordio queritur orator de audacia Simonis, qui quum ipse inhumanus fuerit et agrestis, reum se agat de vi illata, quam passus non *sit*. Ob pudorem, pergit, aequo animo se injurias pertulisse, ne homines conscii fierent juvenilis suae levitatis, quam ita fatetur, ut judices bonam de reo opinionem concipere oporteat. Ambos ait Theodotum, adolescentulum Plataeensem, adamavisse. Simo, postquam cognovit adolescentem esse in domo rei, noctu ebrius irrupit in cubiculum mulierum, ubi puellae erant admodum modestae, eoque petulantiae progressus est, ut comites ipsi eum vi expulerint. Tum reum foras evocatum, simulatque exiverat, caedere aggreditur, dein lapidibus petit; sed ab reo aberrans, suorum comitum unius frontem lapide contundit. Reus, quem pudebat levitatis suae, cum adolescentulo peregre proficiscitur, ut et hujus injurias et ora hominum vitaret. Longum post tempus Athenas redit. Simo ubi resciverat Theodotum rediisse, insidiatur ei cum sociis, atque in reum, una cum Theodoto foras egressum, impetum facit. Adolescentulus pallio abjecto aufugit; reus alia via abit. Confugit adolescens in fullonium, unde illi, una irruentes, vi eum abripiunt. Quum jam esset pugna exorta inter Simonem et aliquos, qui adolescenti in auxilium accurrerant, obviam fit reus. In tumultu uniuscujusque caput contusum est. Simonis comites, quamprimum postea reum videbant, veniam orabant et excusabant se comissatione. Πρόνοια autem ab utraque parte nulla erat. Simonis autem improbitas et violentia etiam aliunde constat, imprimis quod Corinthi post expeditionem adversus Coroneam susceptam cum Lachete taxiarcho concertationem habebat eumque graviter verberabat; cuncta autem, quae in hac caussa acciderunt, satis demonstrant vim a Simonis parte esse profectam.

---

1 *Πολλὰ καὶ δεινὰ συνειδὼς Σίμωνι, ὦ βουλή,*
οὐκ ἄν ποτ᾽ αὐτὸν εἰς τοσοῦτο τόλμης ἡγησάμην ἀφι-
κέσθαι, ὥστε ὑπὲρ ὧν αὐτὸν ἔδει δοῦναι δίκην, ὑπὲρ
τούτων ὡς ἀδικούμενον ἔγκλημα ποιήσασθαι, καὶ οὕ-
τω μέγαν καὶ σεμνὸν ὅρκον διομοσάμενον εἰς ὑμᾶς ἐλ-
2 *θεῖν. εἰ μὲν οὖν ἄλλοι τινὲς ἔμελλον περὶ ἐμοῦ διαγνώ-*

Variantes lectiones etiam in hac oratione ex quinque codd. notatas inveni.

1. *εἰς τοσοῦτο τόλμης*] **Bekkerus scripsit** *τοσοῦτο* **pro vulgato** *τοσοῦτον* **ex tribus codd. Si ad usum Lysiae attendamus, paucissimis locis exceptis, ubique legitur neutrum** *τοσοῦτον*. **Quid? quod B. semel pro vulgato** *τοσοῦτο* **ex optimo C. recepit** *τοσοῦτον κατ᾽ Ἀλκ. Α.* **§. 2. p. 517. R.** *εἰς τοσοῦτον κακίας. κατ᾽ Ἀνδ.* **§. 9. p. 202. R., ubi in omnibus edd. legitur** *εἰς τοσοῦτο δὲ τόλμης*, **duo Bekkeri MX habent** *τοσοῦτον*. **ib. §. 33. p. 230. ubi in ceteris editionibus legitur** *εἰς τοσοῦτον δὲ ἀναισχυντίας*, **Bekkerus nulla notata varietate scripsit** *τοσοῦτο*. **Infra §. 34. recte retinuit** *εἰς τοσοῦτον ἀμαθίας*, **quamquam** *τοσοῦτο* **habeant iidem tres libri.**

1. *ἔγκλημα ποιήσασθαι*] *Ἔγκλημα* proprie est in caussis privatis libellus de injuria homini illata, non quae bona ejus spectat, sed personam. Nonnumquam, quamvis rarius, etiam in caussis publicis adhibetur, sed semper de crimine in personam commisso. Vocabulum, quod in caussis privatis libellum indicat omnis generis crimina complectentem, est *λῆξις*. *Λῆξιν* et *ἔγκλημα ποιεῖσθαι* est phrasis propria de eo, qui defert accusationem. Cf. der Attische Process. p. 594. ss.

οὕτω μέγαν καὶ σεμνὸν ὅρκον διομοσάμενον] *Διομνύναι* proprie duplex complectitur jusjurandum, quum actoris, tum rei. Bekkeri Anecdd. p. 409. l. 13. *διωμοσία ὁ ἑκατέρωθεν γινόμενος ὅρκος ὑπὸ τῶν διαδικαζομένων* (i. e. *τῶν φόνου ἀγῶνα διωκόντων ἢ φευγόντων*), *τοῦ μὲν, ὡς πράξαντα διώκει, τοῦ δὲ, ὡς οὐκ ἔπραξεν.* Hic autem de actore adhibetur, cujus in caussis, in quibus is unus jurare debebat, dicebatur *προωμοσία*. *Διομνύναι* autem hic recte dicitur, quod jam etiam qui loquitur *φεύγων*, jurasse debuerat. cf. *κατὰ Θεομν.* §. 11. p. 851 s. R. *Τὸν μέγαν καὶ σεμνὸν ὅρκον*, ὃν Antiphon *περὶ τοῦ Ἡ. φόνου* p. 709. *ὅρκον τὸν μέγιστον καὶ ἰσχυρότατον* appellat, exponit Demosth. *κατὰ Ἀριστοκρ.* p. 642, *πρῶτον μὲν διομεῖται κατ᾽ ἐξωλείας αὐτοῦ καὶ γένους καὶ οἰκίας ὅ τινα αἰτιώμενος εἰργάσθαι τι τοιοῦτον (φόνον) εἶτ᾽ οὐδὲ τὸν τυχόντα τιν᾽ ὅρκον, ἀλλ᾽ ὃν οὐδεὶς ὄμνυσιν ὑπὲρ οὐδενὸς ἄλλου, στὰς ἐπὶ τῶν τομίων κάπρου καὶ κριοῦ καὶ ταύρου καὶ τούτων ἐσφαγμένων ὑφ᾽ ὧν δεῖ καὶ ἐν αἷς ἡμέραις καθήκει, ὥστε καὶ ἐκ τοῦ χρόνου καὶ ἐκ τῶν μεταχειριζομένων ἅπαν, ὅσον ἔσθ᾽ ὅσιον, πεπρᾶχθαι.*

εἰς ὑμᾶς ἐλθεῖν] Recte monet Bastius ad Gregor. Cor. p. 46. n.** oratoribus Graecis utrumque usitatum esse et *ἐλθεῖν εἰς τὸ δικαστήριον* et *εἰσελθεῖν εἰς τὸ δικ.* Demosth. *κατὰ Ἀφόβου* p. 813. *εἰς δ᾽ ὑμᾶς τοὺς οὐδὲν τῶν ἡμετέρων ἀκριβῶς ἐπισταμένους ἐλήλυθεν.* Infra *ὑπὲρ Πολυστρ.* §. 14. p. 677. *ἐλθὼν*

σεσθαι, σφόδρα ἂν ἐφοβούμην τὸν κίνδυνον, ὁρῶν,
ὅτι καὶ παρασκευαὶ καὶ τύχαι ἐνίοτε τοιαῦται γίνονται,
ὥςτε πολλὰ καὶ παρὰ γνώμην ἀποβαίνειν τοῖς κινδυνεύ-
ουσιν· εἰς ὑμᾶς δ' εἰςελθὼν,| ἐλπίζω τῶν δι-
καίων τεύξεσθαι. μάλιστα δ' ἀγανακτῶ, ὦ βουλή, ὅτι 3
περὶ τῶν τραυμάτων εἰπεῖν ἀναγκασθήσομαι πρὸς ὑμᾶς,
ὑπὲρ ὧν ἐγὼ αἰσχυνόμενος, εἰ μέλλοιεν πολλοί μοι συν-
είσεσθαι, ἠνεσχόμην ἀδικούμενος. ἐπειδὴ δὲ Σίμων
με εἰς τοιαύτην ἀνάγκην κατέστησεν, οὐδὲν ἀποκρυψά-
μενος, ἅπαντα διηγήσομαι πρὸς ὑμᾶς τὰ πεπραγμένα.
ἀξιῶ δέ, ὦ βουλή, εἰ μὲν ἀδικῶ, μηδεμιᾶς συγγνώμης 4
τυγχάνειν· ἐὰν δὲ περὶ τούτων ἀποδείξω, ὡς οὐκ ἔνο-
χός εἰμι οἷς Σίμων διωμόσατο, ἄλλως δὲ ὑμῖν φαίνωμαι
παρὰ τὴν ἡλικίαν τὴν ἐμαυτοῦ ἀνοητότερον πρὸς τὸ
μειράκιον διατεθείς, αἰτοῦμαι ὑμᾶς μηδέν με χείρω
νομίζειν· εἰδότας, ὅτι ἐπιθυμῆσαι μὲν ἅπασιν ἀνθρώ-
ποις ἔνεστιν, οὗτος δὲ βέλτιστος ἂν εἴη καὶ σωφρονέ-
στατος, ὅςτις κοσμιώτατα τὰς συμφορὰς φέρειν δύνα-
ται. οἷς ἅπασιν ἐμποδὼν ἐμοὶ γεγένηται Σίμων οὗ-

εἰς τὸ βουλευτήριον. §. 16. p. 679. εἰςελθὼν εἰς τὸ βουλευτήριον, ubi Marklandus ipse, qui nostro loco simplex tolerare nolebat, utrumque tolerandum esse agnoscit. Isaeus περὶ τοῦ Κλεων. κλ. 1. οὐδέποτ' ἤλθομεν ἐπὶ δικαστήριον.

2. κίνδυνος et vocabula conjugata sunt forensia; imprimis de reo, vel de actore, si periculum subit caussa cadens. Ita etiam Latini usurpant periculum. Cf. Ruhnken. ad Rutil. Lup. p. 27.

3. περὶ τῶν τραυμάτων] Articulum aut plane omitti aut ejus loco τοιούτων legi malim. [Fort. περὶ τῶν τοιούτων, omisso τραυμάτων. quod fortasse ex glossa natum. F. J.]

αἰσχυνόμενος εἰ] εἰ pro ὅτι post verba affectum animi denotantia. Rost. gr. Gr. §. 121. not. 3.

4. ἀδικῶ] i. q. ἠδίκηκα: quem frequentem hujus temporis in hoc et similibus usum esse docuit Heindorfius ad Plat. Protag. §. 4.

παρὰ τὴν ἡλικίαν τὴν ἐμαυτοῦ] De hoc usu praepositionis παρά vide Casp. Orellium nostrum in Supplem. ad Aeschinem praefixo. Vol. II. nostrae editionis. p. XXIII.

ὅςτις κοσμιώτατα τὰς συμφορὰς φέρειν δύναται] Per συμφορὰς intelligit casus, qui accidere solent in amore: quales describit Terentius Eun. Act. I. Sc. 1.

injuriae,
Suspiciones, inimicitiae, induciae,
Bellum, pax rursum.

quem locum Cicero laudat in gravi sententia Tusc. IV. 35.

οἷς ἅπασιν ἐμποδὼν ἐμοὶ γεγένηται Σίμων οὗτος] Nota ad-

5 τος, ὡς ἐγὼ ὑμῖν ἐπιδείξω. Ἡμεῖς γὰρ ἐπεθυμήσαμεν,
ὦ βουλή, Θεοδότου, Πλαταϊκοῦ μειρακίου· καὶ ἐγὼ
μὲν, εὖ ποιῶν αὐτόν, ἠξίουν εἶναί μοι φίλον· οὗτος
δὲ, ὑβρίζων καὶ παρανομῶν, ᾤετο ἀναγκάσειν αὐτὸν
ποιεῖν ὅ τι βούλοιτο. ὅσα μὲν οὖν ἐκεῖνος κακὰ ὑπ' αὐ-
τοῦ πέπονθε, πολὺ ἂν ἔργον εἴη λέγειν· ὅσα δὲ εἰς
ἐμὲ αὐτὸν ἐξημάρτηκεν, ἡγοῦμαι ταῦθ' ὑμῖν προςή-
6 κειν ἀκοῦσαι. πυθόμενος γὰρ, ὅτι τὸ μειράκιον ἦν παρ' ἐ-
μοί, ἐλθὼν ἐπὶ τὴν οἰκίαν τὴν ἐμὴν νύκτωρ μεθύων, ἐκ-
κόψας τὰς θύρας, εἰςῆλθεν εἰς τὴν γυναικωνῖτιν, ἔνδον
οὐσῶν τῆς τε ἀδελφῆς τῆς ἐμῆς καὶ τῶν ἀδελφιδῶν· αἳ
οὕτω κοσμίως βεβιώκασιν, ὥςτε καὶ ὑπὸ τῶν οἰκείων
7 ὁρώμεναι αἰσχύνεσθαι. οὗτος τοίνυν εἰς τοῦτο ἦλθεν
ὕβρεως, ὥςτ' οὐ πρότερον ἠθέλησεν ἀπελθεῖν, πρὶν
αὐτὸν ἡγούμενοι δεινὰ ποιεῖν οἱ παραγενόμενοι καὶ
οἱ μετ' αὐτοῦ ἐλθόντες, ἐπὶ παῖδας κόρας καὶ ὀρφα-
νὰς εἰςιόντα, ἐξήλασαν βίᾳ. καὶ τοσούτου ἐδέησεν
αὐτῷ μεταμελῆσαι τῶν ὑβρισμένων, ὥςτε, ἐξευρὼν οὗ
ἐδειπνοῦμεν, ἀτοπώτατον πρᾶγμα καὶ ἀπιστότατον ἐποί-
8 ησεν, εἰ μή τις εἰδείη τὴν τούτου μανίαν. ἐκκαλέ-
σας γάρ με ἔνδοθεν, ἐπειδὴ τάχιστα ἐξῆλθον, εὐθὺς
με τύπτειν ἐπεχείρησεν· ἐπειδὴ δὲ αὐτὸν ἠμυνάμην
ἐνστάς, ἔβαλλέ με λίθοις. καὶ ἐμοῦ μὲν ἁμαρτάνει,

jectivum πᾶς, ἅπας constructioni inseri, ubi nos adverbium ponimus omnino, prorsus. [Immo verba οἷς ἅπασι complectuntur virtutes modo nominatas, βέλτιστος, σωφρονέστατος, κοσμιώτατος, ut sit sensus: alle diese rühmlichen Eigenschaften zu bewähren hinderte mich dieser. V.C. F.R.]. Loquens concedit se non σωφρονέστατον aut κοσμιώτατον apparuisse.

5. *Πλαταϊκοῦ μειρακίου*] *Πλαταικός* frequentius esse quam *Πλαταϊκός* monet Lobeck ad Phryn. p. 41.

6. *ἐκκόψας τὰς θύρας*] supra de caed. Eratosth. §. 24. *ὤσαντες τὴν θύραν*, et infra §. 23. *τὰς θύρας ἐκβάλλων.* Haec omnia ejus sunt, qui effringit januam.

8. *ἐκκαλέσας*] *Εἰςκαλεῖν* et *ἐκκαλεῖν* sunt verba propria, illud introvocare e vestibulo, hoc foras evocare. Illustrat Valckenaer ad Theocriti Adoniaz. v. 43. T. II. p. 190. s. edit. Heind.

ἐπειδὴ δὲ αὐτὸν ἠμυνάμην ἐνστάς] Recte haec junxit Bekkerus. Sensus est: Quum ego me fortiter defenderem. *Ἐγστῆναι* de rebus vel hominibus dicitur, qui instant et urgent. Hinc de eo, qui se defendit, fortem animum et resistendi pertinaciam indicat. Taylor, qui conjiciens *ἐκστάς* et sequentibus

Ἀριστοκρίτου δὲ, ὃς παρ' ἐμὲ ἦλθε μετ' αὐτοῦ, βα-
λὼν λίθῳ συντρίβει τὸ μέτωπον. ἐγὼ τοίνυν, ὦ βου- 9
λή, ἡγούμενος μὲν δεινὰ πάσχειν, αἰσχυνόμενος δὲ
(ὅπερ ἤδη καὶ πρότερον εἶπον) τῇ συμφορᾷ, ἠνει-
χόμην, καὶ μᾶλλον ᾑρούμην μὴ λαβεῖν τούτων
τῶν ἁμαρτημάτων δίκην, ἢ δόξαι τοῖς πολίταις ἀ-
νόητος εἶναι, εἰδὼς, ὅτι τῇ μὲν τούτου πονηρίᾳ
πρέποντα ἔσται τὰ πεπραγμένα, ἐμοῦ δὲ πολλοὶ κα-
ταγελάσονται τοιαῦτα πάσχοντος τῶν φθονεῖν εἰθι-
σμένων, ἐάν τις ἐν τῇ πόλει προθυμῆται χρη-
στὸς εἶναι. οὕτω δὲ σφόδρα ἠπορούμην ὅ τι χρη- 10
σαίμην, ὦ βουλή, τῇ τούτου παρανομίᾳ, ὥςτε ἔδοξέ
μοι κράτιστον εἶναι ἀποδημῆσαι ἐκ τῆς πόλεως. λα-
βὼν δὴ τὸ μειράκιον (ἅπαντα γὰρ δεῖ τἀληθῆ λέ-
γειν) ᾠχόμην ἐκ τῆς πόλεως. ἐπειδὴ δὲ ᾤμην ἱκανὸν
εἶναι τὸν χρόνον Σίμωνι ἐπιλαθέσθαι μὲν τοῦ νεανί-
σκου, μεταμελῆσαι δὲ τῶν πρότερον ἡμαρτημένων,
ἀφικνοῦμαι πάλιν. κἀγὼ μὲν ᾠχόμην ἐς Πειραιᾶ, 11
οὗτος δ' αἰσθόμενος εὐθέως ἥκοντα τὸν Θεόδοτον
καὶ διατρίβοντα παρὰ Λυσιμάχῳ, ὃς ᾤκει πλησίον
τῆς οἰκίας ἧς οὗτος ἐμεμίσθωτο, παρεκάλεσέ τινας
τῶν τούτου ἐπιτηδείων. καὶ οὗτοι μὲν ἠρίστων καὶ

11. ἐς Πειραιᾶ] Bekkerus ex suis quinque pro vulgato εἰς. Codd. obsequendum erat, quamquam ceteroqui non legatur ἐς in Lysia, nisi in certis formulis, ut ἐς κόρακας.

jungens bene se de Lysia meruisse opinatur etiam Lectt. Lyss. c. 4, ab ingenio Lysiae aberravit. Ille enim non solet participia addere, quae ex notione verbi finiti sponte emanant; et gravius est indicari fortitudinem defendentis, quam qui ex ea ortus est aggredientis regressus.

ὃς παρ' ἐμὲ ἦλθε μετ' αὐτοῦ] Marklandus opinatur κατ' αὐτοῦ, contra illum, ut mihi opem ferret. Si ita locutus esset, facile suspicionem προνοίας movisset, quum opitulandi caussa hominem adfuisse affirmasset.

9. τῶν φθονεῖν εἰθισμένων] »Qui aegre ferre, irasci solent.« Sic interdum φθονεῖν: quod non ubique tolerarunt viri docti. κατὰ Πολ. p. 607. R. ὑπὲρ τῶν τοῦ Ν. ἀδ. §. 26. B. ἄξιον δὲ μάλιστα φθονῆσαι, ὅτι οὕτως οἱ τὰ τῆς πόλεως πράττοντες διάκεινται ὡς οὐχ, ὅ τι ἂν τῇ πόλει βέλτιστον ᾖ, τοῦτο οἱ ῥήτορες λέγουσιν, ἀλλ' ἀφ' ὧν ἂν κερδαίνειν μέλλωσι, τοῦτο ἡμεῖς ψηφίζεσθε. ubi Markland vult θαυμάσαι.

11. τῶν τούτου ἐπιτηδείων] Τούτου actorem spectat cum

ΝΟΜΟΣ.

32 Ἀκούετε, ὦ ἄνδρες, ὅτι κελεύει, ἐάν τις ἄνθρωπον ἐλεύθερον ἢ παῖδα αἰσχύνῃ βίᾳ, διπλῆν τὴν βλάβην ὀφείλειν, ἐὰν δὲ γυναῖκα, ἐφ' αἷσπερ ἀποκτείνειν ἔξεστιν, ἐν τοῖς αὐτοῖς ἐνέχεσθαι. οὕτως, ὦ ἄνδρες, τοὺς βιαζομένους ἐλάττονος ζημίας ἀξίους ἡγήσατο εἶναι ἢ τοὺς πείθοντας. τῶν μὲν γὰρ θάνατον κατέγνω, τοῖς δὲ διπλῆν ἐποίησε τὴν βλάβην·
33 ἡγούμενος τοὺς μὲν διαπραττομένους βίᾳ ὑπὸ τῶν βιασθέντων μισεῖσθαι, τοὺς δὲ πείσαντας οὕτως αὐτῶν τὰς ψυχὰς διαφθείρειν, ὥστ' οἰκειοτέρας αὐτοῖς ποιεῖν τὰς ἀλλοτρίας γυναῖκας ἢ τοῖς ἀνδράσι, καὶ πᾶσαν ἐπ' ἐκείνοις τὴν οἰκίαν γεγονέναι, καὶ τοὺς παῖδας ἀδήλους εἶναι ὁποτέρων τυγχάνουσιν ὄντες, τῶν ἀνδρῶν ἢ τῶν μοιχῶν. ἀνθ' ὧν ὁ τὸν νόμον τιθεὶς
34 θάνατον αὐτοῖς ἐποίησε τὴν ζημίαν. Ἐμοῦ τοίνυν, ὦ ἄνδρες, οἱ μὲν νόμοι οὐ μόνον ἀπεγνωκότες εἰσὶ μὴ ἀδικεῖν, ἀλλὰ καὶ κεκελευκότες ταύτην τὴν δίκην λαμ-

32. ὦ ἄνδρες] ὦ addidit Bekkerus.
γυναῖκα] Bekkerus ex omnibus suis pro vulgato γυναῖκας.

32. διπλῆν τὴν βλάβην ὀφείλειν] Lex jubebat eum, qui ingenuum ingenuamve stupraverit, plecti centum drachmis, quae κυρίῳ (patri, tutori, cet.) violati solvendae erant. Διπλῆν τὴν βλάβην ὀφείλειν sic intelligendum videtur, ut non solum duplex pecuniae per legem statutae summa multa esset, sed etiam, si violato damnum accidisset, damnum aestimaretur et aestimatae pecuniae duplum penderetur. Cf. der Attische Process. p. 545. Invenimus enim mulctam progressam esse non modo ad summam mille drachmarum, sed etiam decies mille, et litem singulis caussis peculiariter aestimatam fuisse.

ἐφ' αἷσπερ ἀποκτείνειν ἔξεστιν, ἐν τοῖς αὐτοῖς ἐνέχεσθαι] Sensus est: Quamquam adulterio in se mortis poena constituta est, eam tamen legislator fecit exceptionem, si adulter vim adhibuerit; tunc poenam nonnisi esse pecuniae multam, eandemque, ut si vi stupraverit ingenuam.

33. ὁ τὸν νόμον τιθεὶς] Bekkerus »immo θείς.« Plures tamen sunt loci, in quibus praesens hujus locutionis eadem significatione adhibetur qua aoristus, ut eos contra libros mutare temerarium sit. κατὰ Νικομ. §. 28. p. 864. R. ἡγούμενοι τοιούτους ἔρεσθαι τοὺς νόμους, οἷοίπερ ἂν ὦσιν οἱ τιθέντες. Demosthenes κατὰ Ἀριστοκρ. p. 629. ὁ μὲν δὴ τὸν νόμον τιθεὶς οὕτως. ib. l. 6. ss. τὴν μὲν δὴ προσηγορίαν τοῦ πάθους τὴν αὐτὴν ἐποιήσατο — ἥνπερ ὁ τὸν νόμον τιθείς. l. 26. s. θεωρήσατε, ὡς καλῶς καὶ σφόδρ' εὐσεβῶς ἔθηκεν ὁ τιθεὶς τὸν νόμον.

βάνειν· ἐν ὑμῖν δ' ἐστὶ, πότερον χρὴ τούτους ἰσχυ-
ροὺς ἢ μηδενὸς ἀξίους εἶναι. ἐγὼ μὲν γὰρ οἶμαι πά- 35
σας τὰς πόλεις διὰ τοῦτο τοὺς νόμους τίθεσθαι, ἵνα,
περὶ ὧν ἂν πραγμάτων ἀπορῶμεν, παρὰ τούτους ἐλ-
θόντες σκεψώμεθα, ὅ τι ἡμῖν ποιητέον ἐστίν. οὗτοι
τοίνυν περὶ τῶν τοιούτων τοῖς ἀδικουμένοις τοιαύτην
δίκην λαμβάνειν παρακελεύονται. οἷς ὑμᾶς ἀξιῶ τὴν 36
αὐτὴν γνώμην ἔχειν· εἰ δὲ μή, τοιαύτην ἄδειαν τοῖς
μοιχοῖς ποιήσετε, ὥς καὶ τοὺς κλέπτας ἐπαρεῖτε φά-
σκειν μοιχοὺς εἶναι, εὖ εἰδότας, ὅτι, ἐὰν ταύτην τὴν
αἰτίαν περὶ ἑαυτῶν λέγωσι, καὶ ἐπὶ τούτῳ φάσκωσιν
εἰς τὰς ἀλλοτρίας οἰκίας εἰσιέναι, οὐδεὶς αὐτῶν ἅψε-
ται. πάντες γὰρ εἴσονται, ὅτι τοὺς μὲν νόμους τῆς
μοιχείας χαίρειν ἐᾶν δεῖ, τὴν δὲ ψῆφον τὴν ὑμε-
τέραν δεδιέναι. αὕτη γάρ ἐστι πάντων τῶν ἐν τῇ πό-
λει κυριωτάτη. σκέψασθε [δ'], ὦ ἄνδρες. κατηγο- 37
ροῦσι γάρ μου, ὡς ἐγὼ τὴν θεράπαιναν ἐν ἐκείνῃ
τῇ ἡμέρᾳ μετελθεῖν ἐκέλευσα τὸν νεανίσκον. ἐγὼ δέ,
ὦ ἄνδρες, δίκαιον μὲν ἂν ποιεῖν ἡγούμην, ᾡτινιοῦν
τρόπῳ τὸν τὴν γυναῖκα τὴν ἐμὴν διαφθείραντα λαμ-
βάνων. εἰ μὲν γὰρ λόγων εἰρημένων, ἔργου δὲ μηδε- 38
νὸς γεγενημένου μετελθεῖν ἐκέλευον ἐκεῖνον, ἠδίκουν
ἄν· εἰ δὲ ἤδη πάντων διαπεπραγμένων, καὶ πολλά-
κις εἰσεληλυθότος εἰς τὴν οἰκίαν τὴν ἐμὴν, ᾡτινιοῦν
τρόπῳ ἐλάμβανον αὐτόν, σωφρονεῖν ἐμαυτὸν ἡγού-
μην. σκέψασθε δὲ, ὅτι καὶ ταῦτα ψεύδονται· ῥᾳ- 39
δίως δὲ ἐκ τῶνδε γνώσεσθε. ἐμοὶ γάρ, ὦ ἄνδρες,
(ὅπερ καὶ πρότερον εἶπον) φίλος ὢν Σώστρατος καὶ

37. *Σκέψασθε* [*δ'*] Particulam, quam vir doctus apud Sluiterum lectt. Andd. p. 243. ex conjectura addendam censebat, addidit Bekkerus ex corr. M. sed uncis inclusam.

δίκαιον μὲν] Sic Bekkerus ex quatuor codd. pro vulgato *ἐμέ*. De vulgari regula jam Heindorfius ad Plat. Phaedon. §. 2. monuit, post *μέν* alterum membrum, facile ex contextu supplendum, interdum omitti. Addimus id nonnunquam euphemistice reticeri, quum qui loquitur malit id cogitari ab altero, quam ipse verbis exprimere. Sic h. l. *δίκαιον μὲν* (*εἰ καὶ δεινόν*).

38. *σωφρονεῖν ἐμαυτὸν ἡγού- μην*] Vide Excurs. IV.

οἰκείως διακείμενος ἀπαντήσας ἐξ ἀγροῦ περὶ ἡλίου
δυσμὰς συνεδείπνει, καὶ ἐπειδὴ καλῶς εἶχεν αὐτῷ,
40 ἀπιὼν ᾤχετο. καίτοι πρῶτον μέν, ὦ ἄνδρες, ἐνθυ-
μήθητε, ὅτι, εἰ ἐν ἐκείνῃ τῇ νυκτὶ ἐγὼ ἐπεβούλευον
Ἐρατοσθένει, πότερον ἦν μοι κρεῖττον αὐτῷ ἑτέρωθι
δειπνεῖν, ἢ τὸν συνδειπνήσοντά μοι εἰςαγαγεῖν. οὕτω γὰρ
ἂν ἧττον ἐτόλμησεν ἐκεῖνος εἰςελθεῖν εἰς τὴν οἰκίαν.
εἶτα δοκῶ ἂν ὑμῖν τὸν συνδειπνοῦντα ἀφεὶς μόνος
καταλειφθῆναι καὶ ἔρημος γενέσθαι, ἢ κελεύειν ἐκεῖ-
41 νον μένειν, ἵνα μετ᾽ ἐμοῦ τὸν μοιχὸν ἐτιμωρεῖτο; ἔπει-
τα, ὦ ἄνδρες, οὐκ ἂν δοκῶ ὑμῖν τοῖς ἐπιτηδείοις μεθ᾽ ἡ-
μέραν παραγγεῖλαι, καὶ κελεῦσαι αὐτοὺς συλλεγῆναι
εἰς οἰκίαν τῶν φίλων τῶν ἐγγυτάτω, μᾶλλον ἢ ἐπειδὴ
τάχιστα ᾐσθόμην, τῆς νυκτὸς περιτρέχειν, οὐκ εἰδώς,
ὅντινα οἴκοι καταλήψομαι καὶ ὅντινα ἔξω; καὶ ὡς Ἁρ-
μόδιον μὲν καὶ τὸν δεῖνα ἦλθον, οὐκ ἐπιδημοῦντας,
(οὐ γὰρ ᾔδειν) ἑτέρους δὲ οὐκ ἔνδον ὄντας κατέλαβον,
42 οὓς δ᾽ οἷός τε ἦν λαβὼν ἐβάδιζον. καίτοιγε, εἰ προῄ-
δειν, οὐκ ἂν δοκῶ ὑμῖν καὶ θεράποντας παρασκευάσα-
σθαι καὶ τοῖς φίλοις παραγγεῖλαι, ἵν᾽ ὡς ἀσφαλέστατα
μὲν αὐτὸς εἰςῄειν (τί γὰρ ᾔδειν, εἴ τι κἀκεῖνος εἶχε σι-
δήριον;), ὡς μετὰ πλείστων δὲ μαρτύρων τὴν τιμω-
ρίαν ἐποιούμην; νῦν δ᾽ οὐδὲν εἰδὼς τῶν ἐσομένων ἐκείνῃ
τῇ νυκτί, οὓς οἷός τε ἦν παρέλαβον. καί μοι ἀνάβητε
τούτων μάρτυρες.

ΜΑΡΤΥΡΙΑΙ.

43 Τῶν μὲν μαρτύρων ἀκηκόατε, ὦ ἄνδρες· σκέψασθε
δὲ παρ᾽ ὑμῖν αὐτοῖς οὕτως περὶ τούτου τοῦ πράγματος,
ζητοῦντες, εἴ τις ἐμοὶ καὶ Ἐρατοσθένει ἔχθρα πώπο-
τε γεγένηται πλὴν ταύτης. οὐδεμίαν γὰρ εὑρήσετε.

40. *ἐνθυμήθητε, ὅτι – πότερον ἦν μοι κρεῖττον*] Vide Excurs. V.

ἵνα – ἐτιμωρεῖτο] Hermann. ad Viger. p. 850. »*ἵνα* cum indicativo praeteritorum temporum jungitur, quum significatur aliquid, quod futurum fuisset, si quid aliud actum esset, sed nunc actum non est.« Vide Rost gr. Gr. §. 122. 12.

41. *συλλεγῆναι εἰς οἰκίαν τῶν φίλων τῶν ἐγγυτάτω*] Augerus post *οἰκίαν* addidit *τινός*; id necessarium esse frustra existimans. Vide Heindorf. ad Gorg. §. 148. Nempe genitivus partitivus saepe ponitur omisso pronomine *τίς*.

οὔτε γὰρ συκοφαντῶν γραφάς με ἐγράψατο, οὔτε ἐκ- 44
βάλλειν ἐκ τῆς πόλεως ἐπεχείρησεν· οὔτε ἰδίας δίκας
ἐδικάζετο, οὔτε συνῄδει κακὸν οὐδὲν, ὃ ἐγὼ δεδιὼς
μή τις πύθηται ἐπεθύμουν αὐτὸν ἀπολέσαι. οὔτε, εἰ
ταῦτα διεπραξάμην, ἤλπιζον [μὲν] χρήματα λήψε-
σθαι· ἔνιοι γὰρ τοιούτων πραγμάτων ἕνεκεν θάνα-
τον ἀλλήλοις ἐπιβουλεύουσι. τοσούτου τοίνυν δεῖ 45
ἢ λοιδορία, ἢ παροινία, ἢ ἄλλη τις διαφορὰ ἡμῖν γε-
γονέναι, ὥστε οὐδὲ ἑωρακὼς ἦν τὸν ἄνθρωπον πώ-
ποτε πλὴν ἐν ἐκείνῃ τῇ νυκτί. τί ἂν οὖν βουλόμε-
νος ἐγὼ τοιοῦτον κίνδυνον ἐκινδύνευον, εἰ μὴ τὸ μέ-
γιστον τῶν ἀδικημάτων ἦν ὑπ' αὐτοῦ ἠδικημένος;
ἔπειτα παρακαλέσας· αὐτὸς μάρτυρας ἠσέβουν, ἐξόν 46
μοι, εἴπερ ἀδίκως ἐπεθύμουν αὐτὸν ἀπολέσαι, μηδέ-
να μοι τούτων συνειδέναι; Ἐγὼ μὲν οὖν, ὦ ἄνδρες, 47
οὐκ ἰδίαν ὑπὲρ ἐμαυτοῦ νομίζω ταύτην γενέσθαι τὴν
τιμωρίαν, ἀλλ' ὑπὲρ τῆς πόλεως ἁπάσης. οἱ γὰρ τοι-
αῦτα πράττοντες, ὁρῶντες, οἷα τὰ ἆθλα πρόκειται
τῶν τοιούτων ἁμαρτημάτων, ἧττον εἰς τοὺς ἄλλους
ἐξαμαρτήσονται, ἐὰν καὶ ὑμᾶς ὁρῶσι τὴν αὐτὴν γνώ-
μην ἔχοντας. εἰ δὲ μή, πολὺ κάλλιον τοὺς μὲν κει- 48
μένους νόμους ἐξαλεῖψαι, ἑτέρους δὲ θεῖναι, οἵτινες
τοὺς μὲν φυλάττοντας τὰς ἑαυτῶν γυναῖκας ταῖς ζη-

44. *ἤλπιζον [μὲν] χρήματα λήψεσθαι*] *Μέν*, quod abest a M, recte, opinor, uncis inclusit Bekkerus. Sluiter Lectt. Andd. p. 244. conjicit: *ἤλπιζεν ἄν με χρήματα λήψεσθαι*, hoc sensu: »neque si tale quid patrassem, *ὃ συνῄδει κακὸν, ὃ ἐγὼ δεδιὼς ἦν μή τις πύθηται*, sperare potuisset me pecunia posse placari, quum hanc impune occidendi ejus metuque me liberandi occasionem haberem.« Sed sententia lectionis codicum haec est: neque, si haec fecissem, i. e. si ipsum occidissem, sperabam me pecuniam inde laturum.

45. *οὐδὲ*] Bekkerus ex corr. M. pro vulgato *οὔτε*.

47. *ἐξαμαρτήσονται*] Sic Bekkerus ex libris pro vulgato *ἐξαμαρτήσουσιν*. X. supra scriptum habet *ονται*. Apud scriptores Atticos futurum verbi *ἁμαρτάνω* est formae mediae, aoristus formae activae, secundus.

48. *ἑτέρους δὲ θεῖναι*] Auger mavult *θέσθαι*: parum recte, opinor. Orator enim respicit ad legislatorem populo leges ferentem, non ad populum leges sibi ipsi statuentem.

μίαις ζημιώσουσι, τοῖς δὲ βουλομένοις εἰς αὐτὰς ἁ-
49 μαρτάνειν πολλὴν ἄδειαν ποιήσουσι. πολὺ γὰρ οὕτω δικαιότερον ἢ ὑπὸ τῶν νόμων τοὺς πολίτας ἐνεδρεύεσθαι, οἳ κελεύουσι μὲν, ἐάν τις μοιχὸν λάβῃ, ὅ τι ἂν βούληται χρῆσθαι, οἱ δ' ἀγῶνες δεινότεροι τοῖς ἀδικουμένοις καθεστήκασιν, ἢ τοῖς παρὰ τοὺς νόμους
50 τὰς ἀλλοτρίας καταισχύνουσι γυναῖκας. ἐγὼ γὰρ νῦν καὶ περὶ τοῦ σώματος καὶ περὶ τῶν χρημάτων καὶ περὶ τῶν ἄλλων ἁπάντων κινδυνεύω, ὅτι τοῖς τῆς πόλεως νόμοις ἐπειθόμην.

ΛΥΣΙΟΥ

ΑΠΟΛΟΓΙΑ ΠΡΟΣ ΣΙΜΩΝΑ.

PROOEMIUM.

Apologia est *περὶ τραύματος ἐκ προνοίας*. *Τραῦμα ἐκ προνοίας* dicebatur vulnus eo consilio inflictum, ut vulneratus periret. *Τραύματος* periphrasin habemus *κατ' Ἀνδοκ*. §. 15. p. 212. *ἂν μέν τις ἀνδρὸς σῶμα τρώσῃ, κεφαλὴν ἢ πρόσωπον ἢ χεῖρας ἢ πόδας*. Ad notionem *ἐκ προνοίας* eum, qui vulneraverit, voluisse interficere, patet ex hujus orationis §. 43. Ejusmodi *τραῦμα* par erat *φόνῳ*, et qui erat hujus criminis accusatus, ad eosdem judices adducebatur, ad quos qui caedem commiserat, et convictus iisdem suppliciis tenebatur. *Γραφαὶ περὶ τραύματος*, ut de *γραφαῖς περὶ φόνου* jam in prooemio antecedentis orationis vidimus, ad *βασιλέα ἄρχοντα* deferebantur, a quo praecognitione habita, in judicium adducebantur, et quidem haec *τραύματος ἐκ προνοίας* – *εἰς τὴν βουλὴν τὴν ἐν Ἀρείῳ πάγῳ*. Hinc allocutio judicum in hac oratione *ὦ βουλὴ* non quingentorum, sed *ἡ ἐν Ἀρείῳ πάγῳ*. Legem

ταῖς ζημίαις ζημιώσουσι] Inest emphasis in *ταῖς ζημίαις* tum in plurali, tum in articulo, ut non opus sit addi *ἐσχάταις* vel *μεγίσταις*.

49. *οἱ δ' ἀγῶνες*] Nos quidem, ubi Graeci usurpant *μέν* – *δέ*, priore particula omissa, alterum membrum annectere solemus per quum tamen; de quo monuit Heindorf. ad Plat. Gorgiam §. 48.

habemus apud Demosthenem κατὰ Ἀριστοκρ. p. 627. l. 21. δικάζειν δὲ τὴν βουλὴν, τὴν ἐν Ἀρείῳ πάγῳ, φόνου καὶ τραύματος ἐκ προνοίας. — Hic ἀγὼν autem erat ἀτίμητος, h. e. poena erat lege constituta. (De discrimine inter ἀγῶνα τιμητόν et ἀτίμητον accuratum examen instituit Aug. Matthiae Miscell. Philoll. T. I. p. 275. ss.) Poenam legimus apud Demosth. Mid. p. 528. l. 5. ss. οἱ φονικοὶ νόμοι τοὺς μὲν ἐκ προνοίας ἀποκτιννύντας θανάτῳ καὶ ἀειφυγίᾳ καὶ δημεύσει τῶν ὑπαρχόντων ζημιοῦσι, τοὺς δ' ἀκουσίως αἰδέσεως καὶ φιλανθρωπίας πολλῆς ἠξίωσαν. Nostra oratione §. 38. εἰς τοσοῦτον ἀγῶνα καθέστηκα, ἐν ᾧ καὶ περὶ τῆς πατρίδος καὶ τῆς οὐσίας τῆς ἐμαυτοῦ ἀπάσης κινδυνεύω.

Praepositio πρός in inscriptione non idem est quod κατά, sed, ut monuit F. A. Wolfius Prolegg. in Leptin. p. CLII., πρός Latine vertendum est adversus, quum κατά sit in. Quum ipsa oratio sit apologia, praepositio h. l. indicat repelli ea, quae a Simone reo culpae data erant. Num per eam etiam hoc indicetur, quod affirmatur in libro: der Attische Process. p. 167. s., accusationem nonnisi spectavisse non praestita fuisse, quae ex contractu praestanda erant, et hinc crimen exortum esse, equidem non decernam.

In exordio queritur orator de audacia Simonis, qui quum ipse inhumanus fuerit et agrestis, reum se agat de vi illata, quam passus non sit. Ob pudorem, pergit, aequo animo se injurias pertulisse, ne homines conscii fierent juvenilis suae levitatis, quam ita fatetur, ut judices bonam de reo opinionem concipere oporteat. Ambos ait Theodotum, adolescentulum Plataeensem, adamavisse. Simo, postquam cognovit adolescentem esse in domo rei, noctu ebrius irrupit in cubiculum mulierum, ubi puellae erant admodum modestae, eoque petulantiae progressus est, ut comites ipsi eum vi expulerint. Tum reum foras evocatum, simulatque exiverat, caedere aggreditur, dein lapidibus petit; sed ab reo aberrans, suorum comitum unius frontem lapide contundit. Reus, quem pudebat levitatis suae, cum adolescentulo peregre proficiscitur, ut et hujus injurias et ora hominum vitaret. Longum post tempus Athenas redit. Simo ubi rescierat Theodotum rediisse, insidiatur ei cum sociis, atque in reum, una cum Theodoto foras egressum, impetum facit. Adolescentulus pallio abjecto aufugit; reus alia via abit. Confugit adolescens in fullonium, unde illi, una irruentes, vi eum abripiunt. Quum jam esset pugna exorta inter Simonem et aliquos, qui adolescenti in auxilium accurrerant, obviam fit reus. In tumultu uniuscujusque caput contusum est. Simonis comites, quamprimum postea reum videbant, veniam orabant et excusabant se comissatione. Πρόνοια autem ab utraque parte nulla erat. Simonis autem improbitas et violentia etiam aliunde constat, imprimis quod Corinthi post expeditionem adversus Coroneam susceptam cum Lachete taxiarcho concertationem habebat eumque graviter verberabat; cuncta autem, quae in hac caussa acciderunt, satis demonstrant vim a Simonis parte esse profectam.

---

1 *Πολλὰ καὶ δεινὰ συνειδὼς Σίμωνι, ὦ βουλή,*
οὐκ ἄν ποτ' αὐτὸν εἰς τοσοῦτο τόλμης ἡγησάμην ἀφι-
κέσθαι, ὥστε ὑπὲρ ὧν αὐτὸν ἔδει δοῦναι δίκην, ὑπὲρ
τούτων ὡς ἀδικούμενον ἔγκλημα ποιήσασθαι, καὶ οὕ-
τω μέγαν καὶ σεμνὸν ὅρκον διομοσάμενον εἰς ὑμᾶς ἐλ-
2 *θεῖν. εἰ μὲν οὖν ἄλλοι τινὲς ἔμελλον περὶ ἐμοῦ διαγνώ-*

Variantes lectiones etiam in hac oratione ex quinque codd. notatas inveni.

1. *εἰς τοσοῦτο τόλμης*] Bekkerus scripsit *τοσοῦτο* pro vulgato *τοσοῦτον* ex tribus codd. Si ad usum Lysiae attendamus, paucissimis locis exceptis, ubique legitur neutrum *τοσοῦτον*. Quid? quod B. semel pro vulgato *τοσοῦτο* ex optimo C. recepit *τοσοῦτον* κατ' *Ἀλκ. Α.* §. 2. p. 517. R. *εἰς τοσοῦτον κακίας*. κατ' *Ἀνδ.* §. 9. p. 202. R., ubi in omnibus edd. legitur *εἰς τοσοῦτο δὲ τόλμης*, duo Bekkeri MX habent *τοσοῦτον*. ib. §. 33. p. 230. ubi in ceteris editionibus legitur *εἰς τοσοῦτον δὲ ἀναισχυντίας*, Bekkerus nulla notata varietate scripsit *τοσοῦτο*. Infra §. 34. recte retinuit *εἰς τοσοῦτον ἀμαθίας*, quamquam *τοσοῦτο* habeant iidem tres libri.

1. *ἔγκλημα ποιήσασθαι*] *Ἔγκλημα* proprie est in caussis privatis libellus de injuria homini illata, non quae bona ejus spectat, sed personam. Nonnumquam, quamvis rarius, etiam in caussis publicis adhibetur, sed semper de crimine in personam commisso. Vocabulum, quod in caussis privatis libellum indicat omnis generis crimina complectentem, est *λῆξις*. *Λῆξιν* et *ἔγκλημα ποιεῖσθαι* est phrasis propria de eo, qui defert accusationem. Cf. der Attische Process. p. 594. ss.

οὕτω μέγαν καὶ σεμνὸν ὅρκον διομοσάμενον*] *Διομνύναι* proprie duplex complectitur jusjurandum, quum actoris, tum rei. Bekkeri Anecdd. p. 409. l. 13. *διωμοσία ὁ ἑκατέρωθεν γινόμενος ὅρκος ὑπὸ τῶν διαδικαζομένων* (i. e. *τῶν φόνου ἀγῶνα διωκόντων ἢ φευγόντων*), *τοῦ μὲν, ὡς πράξαντα διώκει, τοῦ δὲ, ὡς οὐκ ἔπραξεν.* Hic autem de actore adhibetur, cujus in caussis, in quibus is unus jurare debebat, dicebatur *προωμοσία*. *Διομνύναι* autem hic recte dicitur, quod jam etiam qui loquitur *φεύγων*, jurasse debuerat. cf. *κατὰ Θεομν.* §. 11. p. 851 s. R. *Τὸν μέγαν καὶ σεμνὸν ὅρκον*, ὃν Antiphon *περὶ τοῦ Ἡ. φόνου* p. 709. *ὅρκον τὸν μέγιστον καὶ ἰσχυρότατον* appellat, exponit Demosth. *κατὰ Ἀριστοκρ.* p. 642, *πρῶτον μὲν διομεῖται κατ' ἐξωλείας αὐτοῦ καὶ γένους καὶ οἰκίας ὅ τινα αἰτιώμενος εἰργάσθαι τι τοιοῦτον (φόνον) εἶτ' οὐδὲ τὸν τυχόντα τιν' ὅρκον, ἀλλ' ὃν οὐδεὶς ὄμνυσιν ὑπὲρ οὐδενὸς ἄλλου, στὰς ἐπὶ τῶν τομίων κάπρου καὶ κριοῦ καὶ ταύρου καὶ τούτων ἐσφαγμένων ὑφ' ὧν δεῖ καὶ ἐν αἷς ἡμέραις καθήκει, ὥστε καὶ ἐκ τοῦ χρόνου καὶ ἐκ τῶν μεταχειριζομένων ἅπαν, ὅσον ἔσθ' ὅσιον, πεπρᾶχθαι.

εἰς ὑμᾶς ἐλθεῖν*] Recte monet Bastius ad Gregor. Cor. p. 46. n.** oratoribus Graecis utrumque usitatum esse et *ἐλθεῖν εἰς τὸ δικαστήριον* et *εἰσελθεῖν εἰς τὸ δικ.* Demosth. *κατὰ Ἀφόβου* p. 813. *εἰς δ' ὑμᾶς τοὺς οὐδὲν τῶν ἡμετέρων ἀκριβῶς ἐπισταμένους ἐλήλυθεν.* Infra *ὑπὲρ Πολυστρ.* §. 14. p. 677. *ἐλθὼν

σεσθαι, σφόδρα ἂν ἐφοβούμην τὸν κίνδυνον, ὁρῶν,
ὅτι καὶ παρασκευαὶ καὶ τύχαι ἐνίοτε τοιαῦται γίνονται,
ὥςτε πολλὰ καὶ παρὰ γνώμην ἀποβαίνειν τοῖς κινδυνεύ-
ουσιν· εἰς ὑμᾶς δ' εἰςελθὼν,] ἐλπίζω τῶν δι-
καίων τεύξεσθαι. μάλιστα δ' ἀγανακτῶ, ὦ βουλή, ὅτι 3
περὶ τῶν τραυμάτων εἰπεῖν ἀναγκασθήσομαι πρὸς ὑμᾶς,
ὑπὲρ ὧν ἐγὼ αἰσχυνόμενος, εἰ μέλλοιεν πολλοί μοι συν-
είσεσθαι, ἠνεσχόμην ἀδικούμενος. ἐπειδὴ δὲ Σίμων
με εἰς τοιαύτην ἀνάγκην κατέστησεν, οὐδὲν ἀποκρυψά-
μενος, ἅπαντα διηγήσομαι πρὸς ὑμᾶς τὰ πεπραγμένα.
ἀξιῶ δέ, ὦ βουλή, εἰ μὲν ἀδικῶ, μηδεμιᾶς συγγνώμης 4
τυγχάνειν· ἐὰν δὲ περὶ τούτων ἀποδείξω, ὡς οὐκ ἔνο-
χός εἰμι οἷς Σίμων διωμόσατο, ἄλλως δὲ ὑμῖν φαίνωμαι
παρὰ τὴν ἡλικίαν τὴν ἐμαυτοῦ ἀνοητότερον πρὸς τὸ
μειράκιον διατεθείς, αἰτοῦμαι ὑμᾶς μηδὲν με χείρω
νομίζειν· εἰδότας, ὅτι ἐπιθυμῆσαι μὲν ἅπασιν ἀνθρώ-
ποις ἔνεστιν, οὗτος δὲ βέλτιστος ἂν εἴη καὶ σωφρονέ-
στατος, ὅςτις κοσμιώτατα τὰς συμφορὰς φέρειν δύνα-
ται. οἷς ἅπασιν ἐμποδὼν ἐμοὶ γεγένηται Σίμων οὗ-

εἰς τὸ βουλευτήριον. §. 16. p. 679. εἰςελθὼν εἰς τὸ βουλευτήριον, ubi Marklandus ipse, qui nostro loco simplex tolerare nolebat, utrumque tolerandum esse agnoscit. Isaeus περὶ τοῦ Κλεων. κλ. 1. οὐδέποτ' ἤλθομεν ἐπὶ δικαστήριον.

2. κίνδυνος et vocabula conjugata sunt forensia; imprimis de reo, vel de actore, si periculum subit caussa cadens. Ita etiam Latini usurpant periculum. Cf. Ruhnken. ad Rutil. Lup. p. 27.

3. περὶ τῶν τραυμάτων] Articulum aut plane omitti aut ejus loco τοιούτων legi malim. [Fort. περὶ τῶν τοιούτων, omisso τραυμάτων. quod fortasse ex glossa natum. F. J.]

αἰσχυνόμενος εἰ] εἰ pro ὅτι post verba affectum animi denotantia. Rost. gr. Gr. §. 121. not. 3.

4. ἀδικῶ] i. q. ἠδίκηκα: quem frequentem hujus temporis in hoc et similibus usum esse docuit Heindorfius ad Plat. Protag. §. 4.

παρὰ τὴν ἡλικίαν τὴν ἐμαυτοῦ] De hoc usu praepositionis παρά vide Casp. Orellium nostrum in Supplem. ad Aeschinem praefixo. Vol. II. nostrae editionis p. XXIII.

ὅςτις κοσμιώτατα τὰς συμφορὰς φέρειν δύναται] Per συμφοράς intelligit casus, qui accidere solent in amore: quales describit Terentius Eun. Act. I. Sc. 1.

injuriae,
Suspiciones, inimicitiae,
induciae,
Bellum, pax rursum.

quem locum Cicero laudat in gravi sententia Tusc. IV. 35.

οἷς ἅπασιν ἐμποδὼν ἐμοὶ γεγένηται Σίμων οὗτος] Nota ad-

5 τος, ὡς ἐγὼ ὑμῖν ἐπιδείξω. Ἡμεῖς γὰρ ἐπεθυμήσαμεν,
ὦ βουλή, Θεοδότου, Πλαταϊκοῦ μειρακίου· καὶ ἐγὼ
μέν, εὖ ποιῶν αὐτόν, ἠξίουν εἶναί μοι φίλον· οὗτος
δὲ, ὑβρίζων καὶ παρανομῶν, ᾤετο ἀναγκάσειν αὐτὸν
ποιεῖν ὅ τι βούλοιτο. ὅσα μὲν οὖν ἐκεῖνος κακὰ ὑπ' αὐ-
τοῦ πέπονθε, πολὺ ἂν ἔργον εἴη λέγειν· ὅσα δὲ εἰς
ἐμὲ αὐτὸν ἐξημάρτηκεν, ἡγοῦμαι ταῦθ' ὑμῖν προςή-
6 κειν ἀκοῦσαι. πυθόμενος γὰρ, ὅτι τὸ μειράκιον ἦν παρ' ἐ-
μοί, ἐλθὼν ἐπὶ τὴν οἰκίαν τὴν ἐμὴν νύκτωρ μεθύων, ἐκ-
κόψας τὰς θύρας, εἰςῆλθεν εἰς τὴν γυναικωνῖτιν, ἔνδον
οὐσῶν τῆς τε ἀδελφῆς τῆς ἐμῆς καὶ τῶν ἀδελφιδῶν· αἳ
οὕτω κοσμίως βεβιώκασιν, ὥςτε καὶ ὑπὸ τῶν οἰκείων
7 ὁρώμεναι αἰσχύνεσθαι. οὗτος τοίνυν εἰς τοῦτο ἦλθεν
ὕβρεως, ὥςτ' οὐ πρότερον ἠθέλησεν ἀπελθεῖν, πρὶν
αὐτὸν ἡγούμενοι δεινὰ ποιεῖν οἱ παραγενόμενοι καὶ
οἱ μετ' αὐτοῦ ἐλθόντες, ἐπὶ παῖδας κόρας καὶ ὀρφα-
νὰς εἰςιόντα, ἐξήλασαν βίᾳ. καὶ τοσούτου ἐδέησεν
αὐτῷ μεταμελῆσαι τῶν ὑβρισμένων, ὥςτε, ἐξευρὼν οὗ
ἐδειπνοῦμεν, ἀτοπώτατον πρᾶγμα καὶ ἀπιστότατον ἐποί-
8 ησεν, εἰ μή τις εἰδείη τὴν τούτου μανίαν. ἐκκαλέ-
σας γάρ με ἔνδοθεν, ἐπειδὴ τάχιστα ἐξῆλθον, εὐθύς
με τύπτειν ἐπεχείρησεν· ἐπειδὴ δὲ αὐτὸν ἠμυνάμην
ἐνστάς, ἔβαλλέ με λίθοις. καὶ ἐμοῦ μὲν ἁμαρτάνει,

jectivum πᾶς, ἅπας constructioni inseri, ubi nos adverbium ponimus omnino, prorsus. [Immo verba οἷς ἅπασι complectuntur virtutes modo nominatas, βέλτιστος, σωφρονέστατος, κοσμιώτατος, ut sit sensus: alle diese rühmlichen Eigenschaften zu bewähren hinderte mich dieser. V.C. F. R.]. Loquens concedit se non σωφρονέστατον aut κοσμιώτατον apparuisse.

5. Πλαταϊκοῦ μειρακίου] Πλαταιικός frequentius esse quam Πλαταϊκός monet Lobeck ad Phryn. p. 41.

6. ἐκκόψας τὰς θύρας] supra de caed. Eratosth. §. 24. ὤσαντες τὴν θύραν, et infra §. 23. τὰς θύρας ἐκβάλλων. Haec omnia ejus sunt, qui effringit januam.

8. ἐκκαλέσας] Εἰςκαλεῖν et ἐκκαλεῖν sunt verba propria, illud introvocare e vestibulo, hoc foras evocare. Illustrat Valckenaer ad Theocriti Adoniaz. v. 43. T. II. p. 190. s. edit. Heind.

ἐπειδὴ δὲ αὐτὸν ἠμυνάμην ἐνστάς] Recte haec junxit Bekkerus. Sensus est: Quum ego me fortiter defenderem. Ἐγστῆναι de rebus vel hominibus dicitur, qui instant et urgent. Hinc de eo, qui se defendit, fortem animum et resistendi pertinaciam indicat. Taylor, qui conjiciens ἐκστάς et sequentibus

Ἀριστοκρίτου δὲ, ὃς παρ' ἐμὲ ἦλθε μετ' αὐτοῦ, βα-
λὼν λίθῳ συντρίβει τὸ μέτωπον. ἐγὼ τοίνυν, ὦ βου- 9
λή, ἡγούμενος μὲν δεινὰ πάσχειν, αἰσχυνόμενος δὲ
(ὅπερ ἤδη καὶ πρότερον εἶπον) τῇ συμφορᾷ, ἠνει-
χόμην, καὶ μᾶλλον ᾑρούμην μὴ λαβεῖν τούτων
τῶν ἁμαρτημάτων δίκην, ἢ δόξαι τοῖς πολίταις ἀ-
νόητος εἶναι, εἰδὼς, ὅτι τῇ μὲν τούτου πονηρίᾳ
πρέποντα ἔσται τὰ πεπραγμένα, ἐμοῦ δὲ πολλοὶ κα-
ταγελάσονται τοιαῦτα πάσχοντος τῶν φθονεῖν εἰθι-
σμένων, ἐάν τις ἐν τῇ πόλει προθυμῆται χρη-
στὸς εἶναι. οὕτω δὲ σφόδρα ἠπορούμην ὅ τι χρη- 10
σαίμην, ὦ βουλή, τῇ τούτου παρανομίᾳ, ὥςτε ἔδοξέ
μοι κράτιστον εἶναι ἀποδημῆσαι ἐκ τῆς πόλεως. λα-
βὼν δὴ τὸ μειράκιον (ἅπαντα γὰρ δεῖ τἀληθῆ λέ-
γειν) ᾠχόμην ἐκ τῆς πόλεως. ἐπειδὴ δὲ ᾤμην ἱκανὸν
εἶναι τὸν χρόνον Σίμωνι ἐπιλαθέσθαι μὲν τοῦ νεανί-
σκου, μεταμελῆσαι δὲ τῶν πρότερον ἡμαρτημένων,
ἀφικνοῦμαι πάλιν. κἀγὼ μὲν ᾠχόμην ἐς Πειραιᾶ, 11
οὗτος δ' αἰσθόμενος εὐθέως ἥκοντα τὸν Θεόδοτον
καὶ διατρίβοντα παρὰ Λυσιμάχῳ, ὃς ᾤκει πλησίον
τῆς οἰκίας ἣς οὗτος ἐμεμίσθωτο, παρεκάλεσέ τινας
τῶν τούτου ἐπιτηδείων. καὶ οὗτοι μὲν ἠρίστων καὶ

11. ἐς Πειραιᾶ] Bekkerus ex suis quinque pro vulgato εἰς. Codd. obsequendum erat, quamquam ceteroqui non legatur ἐς in Lysia, nisi in certis formulis, ut ἐς κόρακας.

jungens bene se de Lysia meruisse opinatur etiam Lectt. Lyss. c. 4, ab ingenio Lysiae aberravit. Ille enim non solet participia addere, quae ex notione verbi finiti sponte emanant; et gravius est indicari fortitudinem defendentis, quam qui ex ea ortus est aggredientis regressus.

ὃς παρ' ἐμὲ ἦλθε μετ' αὐτοῦ] Marklandus opinatur κατ' αὐτοῦ, contra illum, ut mihi opem ferret. Si ita locutus esset, facile suspicionem προνοίας movisset, quum opitulandi caussa hominem adfuisse affirmasset.

9. τῶν φθονεῖν εἰθισμένων] »Qui aegre ferre, irasci solent.« Sic interdum φθονεῖν: quod non ubique tolerarunt viri docti. κατὰ Πολ. p. 607. R. ὑπὲρ τῶν τοῦ Ν. ἀδ. §. 26. B. ἄξιον δὲ μάλιστα φθονῆσαι, ὅτι οὕτως οἱ τὰ τῆς πόλεως πράττοντες διάκεινται ὡς οὐχ, ὅ τι ἂν τῇ πόλει βέλτιστον ᾖ, τοῦτο οἱ ῥήτορες λέγουσιν, ἀλλ' ἀφ' ὧν ἂν κερδαίνειν μέλλωσι, τοῦτο ἡμεῖς ψηφίζεσθε. ubi Markland vult θαυμάσαι.

11. τῶν τούτου ἐπιτηδείων] Τούτου actorem spectat cum

ἐκεῖνον, φύλακας δὲ κατέστησαν ἐπὶ τοῦ τέγους,
12 ἵν', ὁπότε ἐξέλθοι τὸ μειράκιον, εἰςαρπάσαιεν αὐτόν. ἐν δὲ τούτῳ τῷ καιρῷ ἀφικνοῦμαι ἐγὼ ἐκ Πειραιῶς, καὶ τρέπομαι παριὼν ὡς τὸν Λυσίμαχον· ὀλίγον δὲ χρόνον διατρίψαντες, ἐξερχόμεθα ἤδη μεθύοντες. οὗτοι δ' ἐκπηδῶσιν ἐφ' ἡμᾶς. καὶ οἱ μέν τινες αὐτῷ τῶν πα-

12. ἐκ Πειραιῶς] Sic scripsit Bekkerus ex solo C. Ceteri, ut editiones, habent Πειραιέως. Jam Taylor Lectt. Lys. c. 4. ex Atticistarum praeceptis probat Πειραιῶς, quam formam etiam F. A. Wolfius ad Demosth. Leptin. p. 229. solam pro Attica habet. Quum scribendi et pronuntiandi ratio, quae diversis aetatibus apud Graecos obtinuit, multis adhuc tenebris sit involuta, equidem optimos et antiquissimos codd. sequendos arbitror: quibus ducibus cognoscimus plerumque Πειραιῶς Lysiam scripsisse, nec omnino tamen abhorruisse a forma Πειραιέως. κατ' Ἐρατοσθ. §. 54. ubi vulgo Πειραιῶς legebatur, Bekkerus scripsit Πειραιέως, nulla varietate notata. Aliis locis dubia manet forma; ut nostro loco, sic κατ' Ἀνδ. §. 39. unus C. contractam habet formam, ceteri solutam. Alibi tamen idem hic optimus C. formam habet solutam, ubi ceteri contractam, v. c. δημ. καταλ. ἀπολογ. §. 28. p. 779. R. et ibi plus semel.

contemta ex solemni oratorum usu. Multo languidius foret αὐτοῦ, quod Augerus de suo scripsit.

ἐπὶ τοῦ τέγους] Atticistae disputant, utrum τέγος an στέγος Atticis sit usitatum. Si codices attenderimus, observabimus optimos et antiquissimos τέγος praebere.

εἰςαρπάσαιεν αὐτόν] Nota αὐτόν genere mascul. adjectum, quum antecesserit τὸ μειράκιον. Determinationes saepius genus sequuntur naturae, non grammaticum. Eodem modo invenies infra §. 12. ὁ δὲ ῥίψας. et §. 35. οὗτοι δὲ αὐτὸν ἐπεδίωκον. cf. Rost. gr. Gr. §. 100. 4. d.

12. ὀλίγον δὲ χρόνον διατρίψαντες ἐξερχόμεθα ἤδη μεθύοντες. οὗτοι δ' ἐκπηδῶσιν ἐφ' ἡμᾶς] Quum non videatur loquens jam ebrius ex Piraeeo venisse, mira est appositio ἤδη μεθύοντες ad ἐξερχόμεθα, quia nonnisi ὀλίγον χρόνον in Lysimachi aedibus se commoratum esse affirmet: nisi forte arripuisse eum dicas cuncta, ut amoveret προνοίας suspicionem. Hinc Reiskius post προςερχόμεθα interpunxit, ἤδη μεθύοντες sequentibus jungens. Sed collocatio particulae δέ vix hoc patitur. Quapropter jam Schottus transpositione verborum locum curandum censuit: οὗτοι δ' ἤδη μεθύοντες ἐκπηδῶσιν: quod sine auctoritate dedit Auger. Quod si haec sententia restituenda, malim, puncto post ἐξερχόμεθα posito, delere δέ. Quum scilicet ex falsa interpunctione ἤδη μεθύοντες juncta essent antecedentibus, post οὗτοι additum est δέ, ut enuntiationis ratio appareret. Quum autem ἤδη μεθύοντες enuntiationem inchoet, asyndeton est, quod quomodo in Lysia adhibitum sit, uberius explicabo, si quando ad locum venerimus, quem contra codices tentarunt aut mutarunt viri docti.

ραγενομένων οὐκ ἠθέλησαν συνεξαμαρτεῖν, Σίμων δὲ
οὑτοσὶ καὶ Θεόφιλος καὶ Πρώταρχος καὶ Αὐτοκλῆς
εἷλκον τὸ μειράκιον. ὁ δὲ, ῥίψας τὸ ἱμάτιον, ᾤχετο
φεύγων. ἐγὼ δὲ ἡγούμενος ἐκεῖνον μὲν ἐκφεύξεσθαι, 13
τούτους δ', ἐπειδὴ τάχιστα ἐντύχοιεν ἀνθρώποις, αἰ-
σχυνομένους ἀποτρέψεσθαι, ταῦτα διανοηθεὶς, ἑτέραν
ὁδὸν ᾠχόμην ἀπιών· οὕτω σφόδρ' αὐτοὺς ἐφυλατ-
τόμην, καὶ πάντα ταῦτα ὑπὸ τούτων γιγνόμενα με-
γάλην ἐμαυτῷ συμφορὰν ἐνόμιζον. καὶ ταῦτα μὲν, 14
δι' ἃ φησι Σίμων τὴν μάχην γενέσθαι, ἔνθα οὔ-
τε τούτων οὔτε ἡμῶν οὐδεὶς οὔτε κατεάγη τὴν κε-
φαλὴν οὔτε ἄλλο κακὸν οὐδὲν ἔλαβεν, ὡς ἐγὼ τοὺς
παραγενομένους ὑμῖν παρέξομαι μάρτυρας.

ΜΑΡΤΥΡΙΑΙ.

Ὅτι μὲν τοίνυν οὗτος ἦν ὁ ἀδικήσας, ὦ βουλή, 15
καὶ ἐπιβουλεύσας ἡμῖν, καὶ οὐκ ἐγὼ τούτῳ, ὑπὸ τῶν
παραγενομένων μεμαρτύρηται ὑμῖν. μετὰ δὲ ταῦτα
τὸ μὲν μειράκιον εἰς γναφεῖον κατέφυγεν, οὗτοι δὲ
συνεισπεσόντες, ἦγον αὐτὸν βίᾳ, βοῶντα καὶ κεκρα-
γότα καὶ μαρτυρόμενον. συνδραμόντων δὲ ἀνθρώπων 16

14. *δι' ἃ φησι*] Sic recte Bekkerus ex C. pro cetererum lectione *ἵνα φησί*: unde viri docti se non poterant expedire. Sententia est: »et haec quidem sunt (non ea, quae ipse finxit), ob quae ista, quam appellavit pugnam, exorta est.«

ἔνθα οὔτε τούτων] *Ἔνθα*, quod vulgo deerat, Bekkerus addidit ex eodem codice.

ἔλαβεν] obtulerunt C O. In X est *ἔλα*. Vulgo *ἔπαθεν*.

13. *ταῦτα διανοηθεὶς*] Quum praecesserint complura membra, haec in progressu orationis per *ταῦτα διανοηθείς* aut similem formulam *ἀσύνδετον* complectuntur oratores Attici. Sic §. 18. *ἐν τούτῳ τῷ θορύβῳ*.

14. *ὡς ἐγὼ -- παρέξομαι μάρτυρας*] *Βραχυλόγως* haec dicta significant: *ὡς ἐγὼ ὑμῖν ταῦτ' ἀληθῆ λέγω, μάρτυρας παρέξομαι.* Lenis quidem esset correctio *ὧν*, sed, opinor, non necessaria. [Sic accipio: *καὶ ταῦτα μέν ἐστι, δι' ἃ κ. τ. λ. ὡς ἐγὼ ὑμῖν ἀποδείξω μάρτυρας παρέχων.* F. J.]

15. *μετὰ δὲ ταῦτα*] Hic propriam suam vim habet post haec, nempe post eam, quam Simo appellavit pugnam.

γναφεῖον] Tradunt grammatici antiquos vocabulum per *κ* scripsisse, non per *γ*. Litem disceptavit Hemsterhusius ad Lucian. *δίκη φωνηέντων* c. 4.

καὶ μαρτυρόμενον] Et testantem, obtestantem. Frequentius sic etiam *διαμαρτύρε-*

πολλῶν καὶ ἀγανακτούντων τῷ πράγματι καὶ δεινὰ φα-
σκόντων εἶναι τὰ γινόμενα, τῶν μὲν λεγομένων οὐδὲν
ἐφρόντιζον, Μόλωνα δὲ τὸν γναφέα καὶ ἄλλους τι-
17 νὰς ἐπαμύνειν ἐπιχειροῦντας συνέκοψαν. ἤδη δὲ αὐ-
τοῖς οὖσι παρὰ τὴν Λάμπωνος οἰκίαν ἐγὼ μόνος βαδί-
ζων ἐντυγχάνω. δεινὸν δὲ ἡγησάμενος εἶναι καὶ αἰ-
σχρὸν περιϊδεῖν οὕτως ἀνόμως καὶ βιαίως ὑβρισθέντα
τὸν νεανίσκον, ἐπιλαμβάνομαι αὐτοῦ. οὗτοι δέ, διότι
μὲν τοιαῦτα παρηνόμουν εἰς ἐκεῖνον, οὐκ ἠθέλησαν
εἰπεῖν ἐρωτηθέντες. ἀφέμενοι δὲ τοῦ νεανίσκου, ἔτυ-
18 πτον ἐμέ. μάχης δὲ γενομένης, ὦ βουλή, καὶ τοῦ
μειρακίου βάλλοντος αὐτοὺς καὶ περὶ τοῦ σώματος
ἀμυνομένου καὶ τούτων ἡμᾶς βαλλόντων, ἔτι δὲ τυ-
πτόντων αὐτὸν ὑπὸ τῆς μέθης, καὶ ἐμοῦ ἀμυνομένου
καὶ τῶν παραγενομένων ὡς ἀδικουμένοις ἡμῖν ἁπάν-
των ἐπικουρούντων, ἐν τούτῳ τῷ θορύβῳ συντριβό-
19 μεθα τὰς κεφαλὰς ἅπαντες. καὶ οἱ μὲν ἄλλοι οἱ μετὰ
τούτου παροινήσαντες, ἐπειδὴ τάχιστά με εἶδον μετὰ
ταῦτα, ἐδέοντό μου συγγνώμην ἔχειν, οὐχ ὡς ἀδικού-

16. *ἐπαμύνειν*] Hoc, quod Stephanus videtur ex codd. dedisse, pro *μεταμύνειν* ex tribus, quorum duo sunt optimi, restituit Bekkerus. Recte. Verbo *μεταμύνειν*, quod alibi non reperitur, Reiskius tribuit significationem p o n e c u r r e n d i, quod recte fieri dubito.

17. *Λάμπωνος*] Sic scripsit ex omnibus suis Bekkerus pro vulgato *Λάμπους* vel *Λαμποῦς*. Domorum designationes a feminarum nominibus parum sunt usitatae.

σθαι vel *διαμαρτυρεῖσθαι* dicitur: de quo cf. ad Aeschinem in Ctes. c. 45.

16. *συνέκοψαν*] V e r b e r i b u s c o n t u d e r u n t. Verbum in ea re proprium.

17. *παρηνόμουν*] Cf. notam meam ad Aeschinem in Ctes. c. 23.

18. *ἔτι δὲ τυπτόντων αὐτὸν*] *Αὐτόν* positum videtur pro *ἐμαυτόν*, quod dederat Auger de suo. Sed alterum ex contextu idem significat, quoniam loquens pronomine *αὐτός* utitur de se, ut persona principe, et in qua res vertitur; praesertim quum sequatur *καὶ ἐμοῦ ἀμυνομένου*. [Neutiquam *αὐτόν* pro *ἐμαυτόν* positum hoc loco probaverim, praesertim quum proxime sequatur *ὑπὸ τῆς μέθης*, quo addito significatur Simonem cum sociis ebrios fecisse, quae sobrii haud facturi fuissent: nempe juvenem amatum Simoni verberibus petiisse. Ad *μειράκιον* igitur mihi referendum videtur *αὐτόν*. V. C. F. R.]

19. *παροινήσαντες*] Verbum proprium de iis, qui *ὕβρεις* committunt ex ebrietate, quas, si sobria mente fuissent, non commisissent. Spectat ad id, quod

μενοι, ἀλλ' ὡς δεινὰ πεποιηκότες· καὶ ἐξ ἐκείνου τοῦ
χρόνου τεττάρων ἐτῶν παρεληλυθότων, οὐδέν μοι πώ-
ποτε ἐνεκάλεσεν οὐδείς. Σίμων δ' οὑτοσί, ὁ πάντων 20
τῶν κακῶν αἴτιος γενόμενος, τὸν μὲν ἄλλον χρόνον
ἡσυχίαν ἦγε δεδιὼς περὶ αὑτοῦ· ἐπειδὴ δὲ δίκας ἰδίας
ᾔσθετο κακῶς ἀγωνισάμενον ἐξ ἀντιδόσεως, καταφρο-
νήσας μου; οὑτωσὶ τολμηρῶς εἰς τοιοῦτον ἀγῶνά με
κατέστησεν. ὡς οὖν καὶ ταῦτ' ἀληθῆ λέγω, τού-
των ὑμῖν τοὺς παραγενομένους μάρτυρας παρέξομαι.

ΜΑΡΤΥΡΕΣ.

Τὰ μὲν οὖν γεγενημένα καὶ ἐμοῦ καὶ τῶν μαρ- 21
τύρων ἀκηκόατε. ἐβουλόμην δ' ἄν, ὦ βουλή, Σί-
μωνα τὴν αὐτὴν γνώμην ἐμοὶ ἔχειν, ἵν' ἀμφοτέρων
ἡμῶν ἀκούσαντες τἀληθῆ ῥᾳδίως ἔγνωτε τὰ δίκαια.
ἐπειδὴ δὲ αὐτῷ οὐδὲν μέλει τῶν ὅρκων ὧν διωμό-
σατο, πειράσομαι καὶ περὶ ὧν οὗτος ἔψευσται διδά-
σκειν ὑμᾶς. Ἐτόλμησε γὰρ εἰπεῖν, ὡς αὐτὸς μὲν τρι- 22
ακοσίας δραχμὰς ἔδωκε Θεοδότῳ, συνθήκας πρὸς αὐ-
τὸν ποιησάμενος, ἐγὼ δ' ἐπιβουλεύσας ἀπέστησα αὐ-
τοῦ τὸ μειράκιον. καίτοι ἐχρῆν αὐτόν, εἴπερ ἦν

ante dictum est *τυπτόντων ὑπὸ τῆς μέθης*.

τεττάρων ἐτῶν παρεληλυθότων] Ex hoc loco cognoscimus *γραφὴν τραύματος ἐκ προνοίας* etiam quatuor annos post, quam vulnus inflictum erat, ad judicium deferri potuisse, ut accusatio per quinque annorum spatium non videatur evanuisse. Aliorum criminum tempus accusandorum lege erat per anni spatium constitutum. In alia oratione crimen cognoscemus, cujus accusatio semper patebat. Cf. der Attische Process p. 686. s.

20. *ἐξ ἀντιδόσεως*] Si quis designatus ad munus publicum praeteritum esse opulentiorem putabat, poterat, quemcunque vellet, nominare, ab eoque petere, ut aut ipse munus reciperet, aut secum facultates permutaret. Haec dicebatur *ἀντίδοσις*. Uberius eam explicarunt F. A. Wolfius Prolegg. ad Leptin. p. CXXIII ss. Boeckh. Staatshaush. T. II. p. 122. ss.

§. 21. *ἵνα – ἔγνωτε*] De Indicat. Praeteriti particulis finalibus conjuncto vid. Rost. gr. Gr. §. 122. 12.

22. *συνθήκας πρὸς αὐτὸν ποιησάμενος*] Habemus hic *ἑταίρησιν κατὰ συνθήκας*, cujus exemplum fingit Aeschines *κατ. Τιμ.* c. 66. ubi vide. In se infames erant ejusmodi *συνθῆκαι*. Hic autem actorem eo usque impudentiae processisse arguit reus, ut eas, quum factae non essent, tamen fingeret: quamquam fieri poterat, ut actorem factarum nonnisi puderet, quo minus ea via eas persequeretur, qua licebat legibus alius generis *συνθήκας*.

ταῦτ᾽ ἀληθῆ, παρακαλέσαντα μάρτυρας ὡς πλείστους
23 κατὰ τοὺς νόμους διαπράττεσθαι περὶ αὐτῶν. οὗτος
δὲ τοιοῦτον οὐδὲν πώποτε φαίνεται ποιήσας, ὑβρί-
ζων δὲ καὶ τύπτων ἀμφοτέρους ἡμᾶς καὶ κωμάζων
καὶ τὰς θύρας ἐκβάλλων καὶ νύκτωρ εἰσιὼν ἐπὶ γυ-
ναῖκας ἐλευθέρας. ἃ χρὴ μάλιστα, ὦ βουλή, τεκμή-
24 ρια νομίζειν, ὅτι ψεύδεται πρὸς ὑμᾶς. σκέψασθε δὲ,
ὡς ἄπιστα εἴρηκε. τὴν γὰρ οὐσίαν τὴν ἑαυτοῦ ἅπα-
σαν πεντήκοντα καὶ διακοσίων δραχμῶν ἐτιμήσατο.
καίτοι θαυμαστὸν, εἰ τὸν ἑταιρήσοντα πλειόνων ἐμι-
25 σθώσατο ὧν αὐτὸς τυγχάνει κεκτημένος. εἰς τοῦτο
δ᾽ ἥκει τόλμης, ὥςτε οὐκ ἐξαρκεῖ περὶ τούτου μόνον
αὐτῷ ψεύσασθαι, περὶ τοῦ δεδωκέναι τὸ ἀργύριον,
ἀλλὰ καὶ κεκομίσθαι φησί· καίτοι πῶς εἰκός ἐστι
τότε μὲν ἡμᾶς τοιαῦτα ἐξαμαρτάνειν, οἷα κατηγόρηκεν
οὗτος, ἀποστερῆσαι βουλομένους τὰς τριακοσίας δρα-
χμὰς, ἐπειδὴ δὲ ἀπεμαχεσάμεθα, τηνικαῦτα ἀπο-
δοῦναι τὸ ἀργύριον αὐτῷ, μήτε ἀφειμένους τῶν
ἐγκλημάτων, μήτε ἀνάγκης ἡμῖν μηδεμιᾶς γενομέ-
26 νης; ἀλλὰ γὰρ, ὦ βουλή, πάντα αὐτῷ ταῦτα σύγ-
κειται καὶ μεμηχάνηται. καὶ δοῦναι μέν φησιν, ἵνα
μὴ δοκῇ δεινὰ ποιεῖν, εἰ μηδενὸς αὐτῷ συμβολαίου
γεγενημένου τοιαῦτα ἐτόλμα ὑβρίζειν τὸ μειράκιον, ἀ-
πειληφέναι δὲ προςποιεῖται, διότι φανερός ἐστιν ἐγκα-

24. *ἐτιμήσατο*] Scilicet quum publice erant *εἰςφοραὶ* praestandae.

25. *κεκομίσθαι*] Drachmas trecentas a me ei restitutas esse.

ἀφειμένους τῶν ἐγκλημάτων] Nempe si quis injuriae illatae sibi conscius judicium timeret, reconciliare sibi laesum cupiens pecuniam ei sponte offerebat (*τίμημα*) sub ea conditione, ut desisteret ab actione forensi: cujus rei pactum per litteras consignabatur, *ἄφεσις τῶν ἐγκλημάτων*.

26. *σύγκειται καὶ μεμηχάνηται*] Callide et fraudulenter composita sunt. *κατ᾽ Ἐρατοσθ.* §. 48. *τὰ ὑπὸ τῶν τριάκοντα πλασθέντα εἰςαγγέλλουσι, συγκείμενα ἐπὶ τῇ τῶν πολιτῶν βλάβῃ.*

τοιαῦτα ἐτόλμα ὑβρίζειν τὸ μειράκιον] Reiskius ait se malle *εἰς τὸ μειράκιον*, ut planius et mollius, non quod alterum in se sit damnandum. Immo si fides est Luciano Soloec. 10, nonnisi accusativus sine praepositione h. l. ponendus est. *τὸ μὲν σὲ ὑβρίζειν, τὸ σῶμά ἐστι τὸ σὸν, ἤτοι πληγαῖς ἢ δεσμοῖς ἢ καὶ ἄλλῳ τρόπῳ· τὸ δὲ εἰς σὲ, ὅταν εἴς τι τῶν σῶν γένηται ἡ ὕβρις.* cf. Rost. gr. Gr. §. 104. not. 2. Contra Mss. sane nihil tentandum.

λέσας οὐδέποτ' ἀργύριον, οὐδὲ μνείαν περὶ τούτου
οὐδεμίαν ποιησάμενος. Φησὶ δ' ἐπὶ ταῖς αὐτοῦ θύ- 27
ραις ὑπ' ἐμοῦ δεινῶς διατεθῆναι τυπτόμενος. φαίνεται
δὲ πλεῖον ἢ τέτταρα στάδια ἀπὸ τῆς οἰκίας διώξας τὸ
μειράκιον, οὐδὲν κακὸν ἔχων. καὶ ταῦτα πλέον ἢ δια-
κοσίων ἰδόντων ἀνθρώπων, ἔξαρνός ἐστι. Λέγει δ' ὡς 28
ἡμεῖς ἤλθομεν ἐπὶ τὴν οἰκίαν τὴν τούτου ὄστρακον ἔχον-
τες, καὶ ὡς ἠπείλουν αὐτῷ ἐγὼ ἀποκτενεῖν, καὶ ὡς τοῦ-
τό ἐστιν ἡ πρόνοια. ἐγὼ δὲ ἡγοῦμαι, ὦ βουλή, ῥᾴ-
διον εἶναι γνῶναι, ὅτι ψεύδεται, οὐ μόνον ὑμῖν τοῖς
εἰωθόσι σκοπεῖσθαι περὶ τῶν τοιούτων, ἀλλὰ καὶ τοῖς
ἄλλοις ἅπασι. Τῷ γὰρ ἂν δόξειε πιστὸν, ὡς ἐγὼ προ- 29
νοηθεὶς καὶ ἐπιβουλεύων ἦλθον ἐπὶ τὴν Σίμωνος οἰ-
κίαν μεθ' ἡμέραν μετὰ τοῦ μειρακίου, τοσούτων ἀν-
θρώπων παρ' αὐτῷ συνειλεγμένων; εἰ μὴ εἰς τοῦτο μα-
νίας ἀφικόμην, ὥςτε ἐπιθυμεῖν εἷς ὢν πολλοῖς μάχε-
σθαι, ἄλλως τε καὶ εἰδὼς, ὅτι ἀσμένως ἂν με εἶδεν
ἐπὶ ταῖς θύραις ταῖς αὐτοῦ, ὃς καὶ ἐπὶ τὴν ἐμὴν οἰ-
κίαν φοιτῶν εἰςῄει βίᾳ, καὶ οὔτε τῆς ἀδελφῆς οὔτε τῶν
ἀδελφιδῶν φροντίσας, ζητεῖν με ἐτόλμα, καὶ ἐξευρὼν οὗ
δειπνῶν ἐτύγχανον, ἐκκαλέσας ἔτυπτέ με. καὶ τότε μὲν 30
ἄρα, ἵνα μὴ περιβόητος εἴην, ἡσυχίαν ἦγον, συμφορὰν
ἐμαυτοῦ νομίζων τὴν τούτου πονηρίαν· ἐπειδὴ δὲ χρό-
νος διεγένετο, πάλιν (ὡς οὗτός φησιν) ἐπεθύμησα

ἐγκαλέσας — ἀργύριον] *Ἐγκαλεῖν ἀργύριον* est coram judicio pecuniam sibi vindicare vel ut debitam vel ut injuste detentam.

29. *ὅτι ἀσμένως ἂν με εἶδεν*] Taylor mavult *ἄσμενος* tamquam *Ἀττικώτερον*, nec negari potest Atticos saepe adjectivum *ἄσμενος* ponere, ubi vulgaris lingua ponat adverbium, atque in codicum varietate facile praeferam adjectivum, sed contra codd. adverbium non tentaverim. Haud raro enim apud optimos scriptores etiam adverbium legitur. *κατ' Ἀγορ.* §. 11. *νομίζων, εἰ διατεθείη ὑμᾶς ἀπόρως, ὥςπερ διέθηκεν, ἀσμένως ὁποιαντινοῦν ἐθελῆσαι ἂν εἰρήνην ποιήσασθαι.* *Ἀπολ. δωροδοκ.* §. 18. p. 700. R. *ἢ ὡς τὰς τῆς πόλεως συμφορὰς ἀσμένως εἶδον.*

30. *ἵνα μὴ περιβόητος εἴην*] Apud scriptores Atticos vix alia ac mala significatione *περιβόητος* usurpatur: quod vel ex contextu vel ex additis aliis epithetis patet, ut *αἰσχρός* cet. Apud recentiores adhibetur etiam bona. De recentioribus igitur accipiendum, quod affirmat Victorius Varr. Lectt. L. VIII. 10., vocabulum esse *μέσον*.

31 περιβόητος γενέσθαι; καὶ εἰ μὲν ἦν παρὰ τούτῳ τὸ
μειράκιον, εἶχεν ἄν τινα λόγον τὸ ψεῦδος αὐτῷ, ὡς
ἄρ' ἐγὼ διὰ τὴν ἐπιθυμίαν ἠναγκαζόμην ἀνοητότερόν
τι ποιεῖν τῶν εἰκότων· νῦν δὲ τούτῳ μὲν οὐδὲ διελέ-
γετο, ἀλλ' ἐμίσει πάντων ἀνθρώπων μάλιστα, παρ' ἐ-
32 μοὶ δὲ ἐτύγχανε διαιτώμενον. ὥστε τῷ ὑμῶν πιστὸν,
ὡς ἐγὼ πρότερον μὲν ἐξέπλευσα ἐκ τῆς πόλεως ἔχων τὸ
μειράκιον, ἵνα μὴ τούτῳ μαχοίμην, ἐπειδὴ δὲ ἀφικό-
μην, πάλιν ἦγον αὐτὸν ἐπὶ τὴν οἰκίαν τὴν Σίμωνος,
33 οὗ πλεῖστα ἔμελλον πράγματα ἕξειν; καὶ ἐπεβούλευον
μὲν αὐτῷ, οὕτω δὲ ἦλθον ἀπαράσκευος, ὥστε μήτε φί-
λους, μήτε οἰκέτας, μήτε ἄλλον ἄνθρωπον παρακαλέσαι
μηδένα, εἰ μὴ τοῦτό γε τὸ παιδίον, ὃ ἐπικουρῆσαι μέν
μοι οὐκ ἂν ἠδύνατο, μηνῦσαι δὲ ἱκανὸν ἦν βασανι-
34 ζόμενον, εἴ τι ἐγὼ ἐξημάρτανον. ἀλλ' εἰς τοσοῦτον ἀμα-
θίας ἀφικόμην, ὥστε ἐπιβουλεύων Σίμωνι, οὐκ ἐτήρησα
αὐτὸν οὗ μόνον οἷόν τε ἦν λαβεῖν, ἢ νύκτωρ ἢ μεθ' ἡμέ-
ραν, ἀλλ' ἐνταῦθα ἦλθον, οὗ αὐτὸς ἔμελλον ὑπὸ πλείστων
ὀφθήσεσθαί τε καὶ συγκοπήσεσθαι, ὥσπερ κατ' ἐμαυ-
τοῦ τὴν πρόνοιαν ἐξευρίσκων, ἵν' ὡς μάλιστα ὑπὸ τῶν
35 ἐχθρῶν ὑβρισθείην. Ἔτι τοίνυν, ὦ βουλή, καὶ ἐκ τῆς μάχης
τῆς γενομένης ῥᾴδιον γνῶναι, ὅτι ψεύδεται. τὸ γὰρ μει-
ράκιον ὡς ἔγνω, ῥίψαν θοἰμάτιον, φεῦγον ᾤχετο· οὗ-

33. *τοῦτό γε τὸ παιδίον*] Est rhetorica emphasis notione deminuta. Nam ubique juvenis nominatur *τὸ μειράκιον* vel *ὁ νεανίσκος*.

μηνῦσαι δὲ ἱκανὸν ἦν βασανιζόμενον] In laqueos se ipse innectit Reiskius, concludens ex hoc loco servum fuisse Theodotum; ingenuos enim tormentis non fuisse obnoxios. Constat, addit, Plataeenses civitate Attica fuisse donatos. Addere poterat cives Athenienses nonnisi psephismatis permissu licuisse *βασανίζεσθαι*. Non autem omnes Plataeenses civitatis jure usos esse, nec semper uti potuisse, apparet ex Hippocratis psephismate *περὶ Πλαταιέων*, quod servatum est in oratione Demosthenica *κατὰ Νεαίρ*. p. 1380. s. Ingenui autem, qui non eraut cives, in gravibus caussis auctoritate *ἡγεμονίας δικαστηρίου* tormentis erant obnoxii. Cf. der Attische Process. p. 684 ss.

34. *ὥσπερ κατ' ἐμαυτοῦ τὴν πρόνοιαν ἐξευρίσκων*] Ut si ipse diligenter id cogitassem, ut contra me fierent *ὕβρεις*. Taylor sententiae subtilitatem non intellexit. Non solum nullum ait in sua se gerendi ratione vestigium esse *προνοίας κατ' ἄλλου*, i. e. *πρὸς τὸ ὑβρίζειν ἄλλον*, verum *προνοίας* potius *καθ' ἑαυτοῦ*.

τοι δὲ αὐτὸν ἐπεδίωκον· ἐγὼ δὲ ἑτέραν ἀπελθὼν ὁδὸν
ᾠχόμην. Καίτοι ποτέρους χρῆν αἰτίους τῶν γεγενη- 36
μένων εἶναι νομίζειν; τοὺς φεύγοντας, ἢ τοὺς ζη-
τοῦντας καταλαβεῖν; ἐγὼ μὲν γὰρ ἡγοῦμαι πᾶσιν εἶναι
δῆλον, ὅτι φεύγουσι μὲν οἱ περὶ αὑτῶν δεδιότες, διώ-
κουσι δὲ οἱ βουλόμενοί τι ποιῆσαι κακόν. οὐ τοίνυν 37
ταῦτα μὲν εἰκότα, ἄλλως δὲ παρ' αὐτῶν πέπρακται,
ἀλλὰ καταλαβόντες τὸ μειράκιον, ἐκ τῆς ὁδοῦ ἦγον
βίᾳ, ἐντυχὼν δ' ἐγὼ τούτων μὲν οὐχ ἡπτόμην, τοῦ
μειρακίου δ' ἐπελαμβανόμην. οὗτοι δὲ ἐκεῖνόν τε ἦγον
βίᾳ, καὶ ἐμὲ ἔτυπτον. καὶ ταῦθ' ὑμῖν ὑπὸ τῶν παρα-
γενομένων μεμαρτύρηται. ὥςτε δεινὸν, εἰ περὶ τού-
των ἐγὼ δόξω προνοηθῆναι, περὶ ὧν οὗτοι τυγχάνου-
σιν οὕτω δεινὰ καὶ παράνομα πεποιηκότες. τί δ' ἂν 38
ποτε ἔπαθον, εἰ τἀναντία τῶν νῦν γεγενημένων ἦν,
εἰ πολλοὺς ἔχων τῶν ἐπιτηδείων ἐγὼ, ἀπαντήσας Σί-
μωνι, ἐμαχόμην αὐτῷ καὶ ἔτυπτον αὐτὸν καὶ ἐδίω-
κον, καὶ καταλαβὼν ἄγειν βίᾳ ἐζήτουν· ὅπου νῦν,
τούτου ταῦτα πεποιηκότος, ἐγὼ εἰς τοιοῦτον ἀγῶνα
καθέστηκα, ἐν ᾧ καὶ περὶ τῆς πατρίδος καὶ τῆς οὐ-
σίας τῆς ἐμαυτοῦ ἁπάσης κινδυνεύω; Τὸ δὲ μέγιστον 39
καὶ περιφανέστατον πάντων· ὁ γὰρ ἀδικηθεὶς καὶ ἐπι-
βουλευθεὶς ὑπ' ἐμοῦ, ὥς φησιν, οὐκ ἐτόλμησε τεττά-
ρων ἐτῶν ἐπισκήψασθαι εἰς ὑμᾶς. καὶ οἱ μὲν ἄλλοι,

38. *καὶ ἐδίωκον*] Reiskius addere vult *τὸ μειράκιον*, ne verbum a minus attento referatur ad Simonem. Sed in primis Lysias attentos sibi et auditores et lectores cogitabat. Hinc quum in universum dixisset: *εἰ τἀναντία τῶν νῦν γεγενημένων ἦν*, existimabat, si breviter momenta notaret, neminem fore tam parum attentum, ut ea perperam intelligeret.

ἐν ᾧ καὶ περὶ τῆς πατρίδος καὶ τῆς οὐσίας τῆς ἐμαυτοῦ ἁπάσης κινδυνεύω] Notandum, quod, quamquam lex jubeat eum, qui quem occidendi consilio vulneraverit nec tamen occiderit, *φονέα εἶναι*, leviore tamen eum poena afficiat, quam ipsum homicidam. Apparet enim ex nostro loco et ex Demosthene *κατὰ Βοιωτ.* p. 1018. poenam ei exsilii et bonorum publicationem impositam esse. Cf. Meursius Themis Att. I. c. 16.

39. *ἐπισκήψασθαι εἰς ὑμᾶς*] *Ἐπισκήψασθαι* hic inter varias, quas habet Harpocration s. v. *ἐπεσκήψατο* significationes, notat *ἐγκαλέσαι φόνου*, vel h. l. *τραύματος ἐκ προνοίας*. Persona, quae accusatur, ponitur in dativo, judices autem, apud quos accusatio fit, in accusativo cum *εἰς*.

ὅταν ἐρῶσι καὶ ἀποστερῶνται ὧν ἐπιθυμοῦσι καὶ συγ-
κοπῶσιν, ὀργιζόμενοι παραχρῆμα τιμωρεῖσθαι ζητοῦ-
40 σιν, οὗτος δὲ χρόνοις ὕστερον. Ὅτι μὲν οὖν, ὦ βου-
λή, οὐδενὸς αἴτιός εἰμι τῶν γεγενημένων, ἱκανῶς ἀπο-
δεδεῖχθαι νομίζω. οὕτω δὲ διάκειμαι πρὸς τὰς ἐκ
τῶν τοιούτων πραγμάτων διαφοράς, ὥστε καὶ ἄλλα
πολλὰ ὑβρισμένος ὑπὸ Σίμωνος, καὶ καταγεὶς τὴν κε-
φαλὴν ὑπ' αὐτοῦ, οὐκ ἐτόλμησα αὐτῷ ἐπισκήψασθαι,
ἡγούμενος δεινὸν εἶναι, εἰ ἄρα περὶ παιδικῶν ἐφιλο-
νεικήσαμεν ἡμεῖς πρὸς ἀλλήλους, τούτου ἕνεκα ἐξε-
41 λάσαι τινὰς ζητῆσαι ἐκ τῆς πατρίδος. ἔπειτα δὲ καὶ
οὐδεμίαν ἡγούμην πρόνοιαν εἶναι τραύματος, ὅστις μὴ
ἀποκτεῖναι βουλόμενος ἔτρωσε. τίς γὰρ οὕτως ἐστὶν
εὐήθης, ὅστις ἐκ πολλοῦ προνοεῖται, ὅπως ἕλκος τις
42 αὐτοῦ τῶν ἐχθρῶν λήψεται; Ἀλλὰ δῆλον, ὅτι καὶ οἱ
τοὺς νόμους ἐνθάδε θέντες, οὐκ εἴ τινες μαχεσάμενοι
ἔτυχον ἀλλήλων κατεάξαντες τὰς κεφαλάς, ἐπὶ τού-
τοις ἠξίωσαν τῆς πατρίδος φυγὴν ποιήσασθαι (ἢ πολ-
λούς γ' ἂν ἐξήλασαν), ἀλλ' ὅσοι ἐπιβουλεύσαντες ἀπο-
κτεῖναί τινας ἔτρωσαν, ἀποκτεῖναι δὲ οὐκ ἠδυνήθη-
σαν, περὶ τῶν τοιούτων τὰς τιμωρίας οὕτω μεγάλας
κατεστήσαντο, ἡγούμενοι, ὑπὲρ ὧν ἐβούλευσαν καὶ
προὐνοήθησαν, ὑπὲρ τούτων προσήκειν αὐτοῖς δίκην
δοῦναι· εἰ δὲ μὴ κατέσχον, οὐδὲν ἧττον τό γε ἐκεί-

40. καταγείς] Quod recentiores ex conjectura Taylori receperunt κατεαγείς, nullo confirmatur codice. In re tam dubia et dissentientibus jam antiquis Grammaticis codd. sequendi sunt. Paullo post §. 42. libri omnes offerunt κατεάξαντες: quod quamquam sit anomalum, contra libros tamen ejicere non ausim, ut contra libros anomalum κατεαγείς invehere nolim. Istiusmodi deliciis seriores delectantur.

τούτου ἕνεκα ἐξελάσαι] vulgo ἕνεκεν. Vide Exc. VI.

§. 40. οὐκ ἐτόλμησα αὐτῷ ἐπισκήψασθαι. Pollux VIII. 33. Ἰσαῖος καὶ τὸ ἐπὶ φόνῳ προειπεῖν εἰς Ἄρειον πάγον ἐπισκῆψαι (dicendum ἐπισκήψασθαι) ἔφη· εἰς Ἄρειον πάγον αὐτῷ ἐπέσκημμαι.

42. ὑπὲρ ὧν ἐβούλευσαν] Βουλεύειν h. l. verbum forense de eo, qui aliquod meditatus est fa-

νων πεποιῆσθαι. καὶ ταῦτα ἤδη καὶ πρότερον πολλάκις ὑμεῖς οὕτω διέγνωτε περὶ τῆς προνοίας. καὶ γὰρ δεινὸν ἂν εἴη, εἰ ὅσοι ἐκ μέθης καὶ φιλονεικίας, ἢ ἐκ παιδικῶν, ἢ ἐκ λοιδορίας, ἢ περὶ ἑταίρας μαχόμενοι ἕλκος ἔλαβον, ἢ ὑπὲρ τούτων, ὧν, ἐπειδὰν βέλτιον φρονήσωσιν, ἅπασι μεταμέλει, οὕτως ὑμεῖς μεγάλας καὶ δεινὰς τὰς τιμωρίας ποιήσεσθε, ὥςτε ἐξελαύνειν τινὰς τῶν πολιτῶν ἐκ τῆς πατρίδος. Θαυμάζω δὲ μάλιστα τούτου τῆς διανοίας. οὐ γὰρ τοῦ αὐτοῦ μοι δοκεῖ εἶναι ἐρᾶν τε καὶ συκοφαντεῖν· ἀλλὰ τὸ μὲν τῶν εὐηθεστέρων, τὸ δὲ τῶν πανουργοτάτων. ἐβουλόμην δ' ἂν ἐξεῖναί μοι παρ' ὑμῖν καὶ ἐκ τῶν ἄλλων ἐπιδεῖξαι τὴν τούτου πονηρίαν, ἵνα ἐπίστησθε,

(43 and 44 in the right margin beside the lines beginning "νων πεποιῆσθαι" and "λαύνειν τινὰς")

42. *οὐδὲν ἧττον τό γ' ἐκείνων πεποιῆσθαι*] Vulgo *ἐπ' ἐκείνων*, *ἐπί* delevit Bekkerus auctoritate codd. C O, quibus praeiverat Vind. Recte. Vere enim monuit Reiskius praepositioni hac significatione (p e n e s) addendum fuisse dativum, vel etiam accusativum.

43. *καὶ γὰρ δεινὸν ἂν εἴη*] *Ἄν* addidit Bekkerus ex C. et marg. M. De addendo *ἄν* nunquam incertus eram; incertus eram de collocatione. Tandem mecum constitueram: *καὶ γὰρ ἂν δεινὸν εἴη*. Nunc autem codd. sequor, et existimo *δεινόν* melius praeponi, ut vim habeat. Paucis similibus locis, in quibus *ἄν* adhuc deerat, ex codd. particula restituta est. *ὑπὲρ τῶν Ἀριστοφ.* §. 31. p. 633. R. *ἀλλ' οὐδὲ οἱ πάνυ πλούσιοι δοκοῦντες εἶναι, ἄξιον λόγον ἔχοιεν ἂν ἐξενεγκεῖν.* *ἄν*, quod vulgo deerat, accessit ex C. X habet *ἔχοι ἄν. Ἀπολογ. δωροδ.* §. 18. p. 706. R. vulgo sic legebatur *τοῦτό γε εἰπεῖν ἔχοι τις, ὡς πολλὰς ἀρχὰς ἄρξας ἐκ τῶν ὑμετέρων ὠφέλημαι.* Locum corruptum esse intellexerunt viri docti. Proxime ad veritatem conjectura accessit Markland: *τοῦτό γ' εἰπεῖν οὐκ ἂν ἔχοι τις.* Verum restituit Bekkerus ex C *τοῦτο δ' οὐκ ἂν εἰπεῖν ἔχοι τις.*

ποιήσεσθε] Reiskius de suo dederat *ποιήσαισθε*. Reiskium, qui plus semel in hac constructione errabat, in viam reduxit J a c o b s Additt. Animadvv. in Athen. p. 29 s. et hic quidem lectionem codd. Bekkerus vere restituit. Quum tamen etiamnum sint loci, in quibus resideat opinio Reiskiana, usum Lysiae illustrabo in Exc. VII., quem consulas.

cinus, sive perpetrare id potuit, sive minus.

44. *θαυμάζω δὲ μάλιστα τούτου τῆς διανοίας*] Reiskius suspicabatur *τοῦτον*: perperam. *Τούτου* pendet ex *τῆς διανοίας*, et genitivus rectus ab alio nomine saepe regenti praepositus est, si primariam vim habet. In *τούτου* inest contemtus. Hac significatione m i r a n d i potius construeretur cum genitivo personae et accusativo rei.

ὅτι πολὺ ἂν δικαιότερον αὐτὸς περὶ θανάτου ἠγωνί-
ζετο, ἢ ἑτέρους ὑπὲρ τῆς πατρίδος εἰς κίνδυνον κα-
45 θίστη. τὰ μὲν οὖν ἄλλα ἐάσω· ὃ δ' ἡγοῦμαι ὑμῖν
προςήκειν ἀκοῦσαι, καὶ τεκμήριον ἔσεσθαι τῆς τούτου
θρασύτητος καὶ τόλμης, περὶ τούτου μνησθήσομαι.
ἐν Κορίνθῳ γάρ, ἐπειδὴ ὕστερον ἦλθε τῆς πρὸς τοὺς
πολεμίους μάχης καὶ τῆς εἰς Κορώνειαν στρατείας,
ἐμάχετο τῷ ταξιάρχῳ Λάχητι καὶ ἔτυπτεν αὐτόν, καὶ
πανστρατιᾷ τῶν πολιτῶν ἐξελθόντων, δόξας ἀκοσμιώ-
τατος εἶναι καὶ πονηρότατος, μόνος Ἀθηναίων ὑπὸ
46 τῶν στρατηγῶν ἐξεκηρύχθη. Ἔχοιμι δ' ἂν καὶ ἄλλα
πολλὰ εἰπεῖν περὶ τούτου, ἀλλ' ἐπειδὴ παρ' ὑμῖν οὐ
νόμιμόν ἐστιν ἔξω τοῦ πράγματος λέγειν, ἐκεῖνο ἐν-
θυμεῖσθε· οὗτοί εἰσιν οἱ βίᾳ εἰς τὴν ἡμετέραν οἰκίαν
εἰςιόντες, οὗτοι οἱ διώκοντες, οὗτοι οἱ βίᾳ ἐκ τῆς
47 ὁδοῦ συναρπάζοντες ἡμᾶς. ὧν ὑμεῖς μεμνημένοι, τὰ
δίκαια ψηφίζεσθε, καὶ μή με περιΐδητε ἐκ τῆς πατρί-
δος ἀδίκως ἐκπεσόντα, ὑπὲρ ἧς ἐγὼ πολλοὺς κινδύ-
νους κεκινδύνευκα, καὶ πολλὰς λειτουργίας λελείτούρ-
γηκα· καὶ κακοῦ μὲν αὐτῇ οὐδενὸς αἴτιος γεγένημαι,
οὐδὲ τῶν ἐμῶν προγόνων οὐδείς, ἀγαθῶν δὲ πολλῶν.
48 ὥςτε δικαίως ἂν ὑφ' ὑμῶν καὶ ὑπὸ τῶν ἄλλων ἐλεη-

45. *ἐν Κορίνθῳ γάρ*] Quae tangit, acciderunt Ol. XCVI. 3. Cf. Xenophontis Agesil. c. 11.

πανστρατιᾷ] Magis hoc bonis scriptoribus usitatum fuisse quam *πανστρατί*, docuit Lobeck in Parergis post Phryn. p. 515. not.

46. *παρ' ὑμῖν*] Pollux VIII. 117. inter alia de Areopago dicit: *παροιμιάζεσθαι δὲ οὐκ ἐξῆν οὐδ' οἰκτίζεσθαι.* Morem accurate describit Lucianus in Anachars. c. 19. *ἔςτ' ἂν μὲν οἱ ῥήτορες περὶ τοῦ πράγματος λέγωσιν, ἀνέχεται ἡ βουλή, καθ' ἡσυχίαν ακούουσα. ἢν δέ τις ἢ φροίμιον εἴπῃ πρὸ τοῦ λόγου, ὡς εὐνουστέρους ἀπεργάσαιτο αὐτούς, ἢ οἶκτον ἢ δείνωσιν ἔξωθεν ἐπάγῃ τῷ πράγματι (οἷα πολλὰ ῥητόρων παῖδες ἐπὶ τοὺς δικαστὰς μηχανῶνται) παρελθὼν ὁ κῆρυξ κατεσιώπησεν αὐτούς, οὐκ ἐῶν ληρεῖν πρὸς τὴν βουλὴν καὶ περιπέττειν τὸ πρᾶγμα ἐν τοῖς λόγοις, ὡς γυμνὰ τὰ γεγενημένα οἱ Ἀρεοπαγῖται βλέποιεν.*

48. *ὥςτε δικαίως ἂν ἐλεηθείην, οὐ μόνον εἴ τι πάθοιμι ὧν Σίμων βούλεται*] Wakefield Sylvv. Critt. P. IV. p. 242. conjicit *οὐ μόνον ὡς μή τι πάθοιμι* vel *εἰς τὸ μὴ παθεῖν τι.* Sed ab ingenio et ratione Lysiae aberravit. Nam ex conjectura Wakefieldii Lysias misericordiam commovere voluisset, ne ea pateretur, quae Simo intendebat: quod lege Areopagitica vetitum erat. Ly-

θείην, οὐ μόνον εἴ τι πάθοιμι ὧν Σίμων βούλεται, ἀλλὰ καὶ ὅτι ἠναγκάσθην ἐκ τοιούτων πραγμάτων εἰς τοιούτους ἀγῶνας καταστῆναι.

Λ Υ Σ Ι Ο Υ

ΥΠΕΡ ΚΑΛΛΙΟΥ ΙΕΡΟΣΥΛΙΑΣ ΑΠΟΛΟΓΙΑ.

PROOEMIUM.

Ἱεροσυλία, sacrilegium, duobus modis in judicium deferri poterat. Aut enim respiciebatur violatio templi, et tum instituebatur γραφὴ ἀσεβείας; aut rapina rei sacrae, et tum erat γραφὴ κλοπῆς. Prior γραφὴ ad archontem βασιλέα deferebatur et judicium erat Ἄρειος πάγος; altera pertinebat ad undecimviros, τοὺς ἕνδεκα, et Thesmothetarum collegium; illa gravior, haec mitior. Callias, non dives ille, sed μέτοικος, inquilinus, Beisassè (cf. F. A. Wolf. ad Demosth. Leptin. LXVII sqq.), et, ut videmus ex vocabulis πολλῶν συμβολαίων ἡμῖν πρὸς ἀλλήλους γεγενημένων, mercaturam exercens, ἱεροσυλίας accusatus erat apud βασιλέα, et quae sequitur Lysiae oratio, habita est coram Areopago.

Deuterologia vocatur a Tayloro, quem Reiskius propterea vituperat. Deuterologiam enim esse, quum reus idem ad actoris secundam actionem respondeat, hanc autem orationem esse advocati Calliam reum defendentis; hanc autem posteriorem defensionem Taylorum commiscuisse cum intercessione amici ad patrocinandum advocati. Sed deuterologiae vocabulum ea significatione, quam Taylor ei tribuit, usurpatam fuisse patet ex iis, quae F. A. Wolfius habet in Prolegg. ad Demosth. Leptin. p. XLVIII sqq., qui recte monet huic generi summam brevitatem propositam fuisse, ut nonnunquam, si quis rem ab omni parte illustratam putaret, nudo epilogo defungeretur. Talis haec est Lysiae oratiuncula. Caussa συνηγορίας erat amicitia in reum, certaque de ejus probitate et fide persuasio.

Servi sunt μηνυταί, i. e. indicant herum ἱεροσυλίαν commisisse. Servis enim licebat ἱεροσυλίας crimen indicare tum heri, ut ex nostra oratione patet, tum aliorum, ut patet ex Andocide

sias autem nonnisi hoc dicit, futurum fore, ut misericordia commoverentur omnes, si tale quid pateretur: quae subtilis est et vere rhetorica sententiae conformatio.

de Myst. p. 6. 8. et aliis locis. Sed quoniam, si reus hoc indicio noxius esse convinceretur, servi libertate donabantur, quam iis contigisse, etiam quum ipsi sceleris participes essent, apparet ex apol. ὑπὲρ σηκοῦ §. 16., et noster in hac oratione monet servorum indicio diffidendum esse, et praemii sperati cupiditas docet.

---

1 Εἰ μὲν περὶ ἄλλου τινὸς ἢ τοῦ σώματος, ὦ ἄνδρες δικασταί, Καλλίας ἠγωνίζετο, ἐξήρκει ἄν μοι καὶ τὰ παρὰ τῶν ἄλλων εἰρημένα. νῦν δέ μοι δοκεῖ αἰσχρὸν εἶναι, κελεύοντος καὶ δεομένου, καὶ φίλου ὄντος καὶ ἐμοὶ καὶ (ἕως ἔζη) τῷ πατρί, καὶ πολλῶν συμβολαίων ἡμῖν πρὸς ἀλλήλους γεγενημένων, μὴ βοη-
2 θῆσαι Καλλίᾳ τὰ δίκαια, ὅπως ἂν δύνωμαι. ἐνόμιζον μὲν οὖν οὕτω μετοικεῖν αὐτὸν ἐν ταύτῃ τῇ πόλει, ὥςτε πολὺ πρότερον ἀγαθοῦ τινος τεύξεσθαι παρ᾽ ἡμῶν ἢ ἐπὶ τοιαύταις αἰτίαις εἰς τοσοῦτον κίνδυνον

2. παρ᾽ ἡμῶν] Sic Bekkerus, nulla notata varietate pro vulgato παρ᾽ ὑμῶν. Qui hanc δευτερολογίαν pronuntiabat, erat civis Atheniensis, isque prima persona apte utitur, populum Atheniensem complectens, non judices solos* intelligens. §. 3. secundam quidem adhibet personam.

1. εἰ – περὶ ἄλλου τινὸς ἢ τοῦ σώματος – ἠγωνίζετο] Ἀγὼν περὶ τοῦ σώματος est caussa capitis, in qua agitur vel de vita, vel de patria, vel de libertate. Hinc etiam paullo post apte τοσοῦτον κίνδυνον, in quo agitur de summis hominis bonis. Diodor. Sic. XVI. 25. παρὰ πᾶσι τοῖς Ἕλλησι κοινὸς νόμος ἐστὶν ἀτάφους ῥίπτεσθαι τοὺς ἱεροσύλους: ubi vide Wesselingium.

κελεύοντος καὶ δεομένου] Multa verba, quae graviorem proprie notionem habent, mitius saepe ex contextu pro temporis, loci, hominis ratione intelligenda sunt. Sic κελεύειν h. l. non est jubentis, sed enixe flagitantis. κατὰ Ἀλκιβ. Α. §. 22. ἐὰν δὲ μηδὲν ἔχοντες δίκαιον κελεύωσιν αὐτῷ [μὴ] ὀργίζεσθαι. »sin autem, quamvis eum a crimine purgare non possint, enixe tamen petant, ne ei irascamini.« Sic κατ᾽ Ἐρατοσθ. §. 71. Lysias ait de Theramene: μετεπέμψατο τὰς μετὰ Λυσάνδρου ναῦς, ubi Reiskius nimium erat curiosus, opinans singularem locum non habere, quoniam Theramini jus et potestas in Lysandrum non fuerit, proinde etiam illum arcessere non potuerit. Sed vult Lysias Lysandrum precibus a Theramene arcessitum, quibus ille facile persuadebatur.

ὅπως ἂν δύνωμαι] Est formula modesta ejus, qui quamvis affirmet pro viribus quam optime se rem esse facturum, significat tamen vires suas tantas non esse, quantas optet.

καταστήσεσθαι· νῦν δὲ οἱ ἐπιβουλεύοντες οὐχ ἧττον
ἐπικίνδυνον ποιοῦσι τὸν βίον τοῖς μηδὲν ἀδικοῦσιν,
ἢ τοῖς πολλῶν κακῶν αἰτίοις οὖσιν. ὑμᾶς δὲ ἄξιον 3
μὴ τοὺς μὲν τῶν θεραπόντων λόγους πιστοὺς νομί-
ζειν, τοὺς δὲ τούτων ἀπίστους, ἐνθυμουμένους, ὅτι
Καλλίᾳ μὲν οὐδεὶς πώποτε οὔτ' ἰδιώτης ἐνεκάλεσεν,
οὔτε ἄρχων· οἰκῶν δ' ἐν ταύτῃ τῇ πόλει, πολλὰ μὲν
ἀγαθὰ ὑμᾶς ἐποίησεν, οὐδεμίαν δὲ σχὼν αἰτίαν εἰς
τοῦτο τῆς ἡλικίας ἀφῖκται· οὗτοι δὲ ἐν ἅπαντι τῷ
βίῳ μεγάλα ἡμαρτηκότες καὶ πολλῶν κακῶν πεπειρα-
μένοι, ὥςπερ ἀγαθοῦ τινος αἴτιοι γεγενημένοι, περὶ
ἐλευθερίας νυνὶ ποιοῦνται τοὺς λόγους. καὶ οὐ θαυ- 4
μάζω. ἴσασι γὰρ, ὅτι, ἂν ψευδόμενοι ἐλεγχθῶσιν,
οὐδὲν μεῖζον τῶν ὑπαρχόντων πείσονται· ἐὰν δὲ ὑμᾶς
ἐξαπατήσωσι, τῶν παρόντων κακῶν ἔσονται ἀπηλλα-
γμένοι. καίτοι τοὺς τοιούτους οὔτε κατηγόρους, οὔτε
μάρτυρας πιστοὺς χρὴ νομίζειν εἶναι, οἵτινες αὐτοὶ
μεγάλα κερδαίνοντες περὶ ἑτέρων ποιοῦνται τοὺς λό-
γους· ἀλλὰ πολὺ μᾶλλον ὅσοι τῷ δημοσίῳ βοηθοῦντες,
εἰς κινδύνους σφᾶς αὐτοὺς καθιστᾶσιν. ἄξιον δέ μοι 5
δοκεῖ εἶναι οὐ τούτων ἴδιον ἡγεῖσθαι τὸν ἀγῶνα, ἀλλὰ
κοινὸν ἁπάντων τῶν ἐν τῇ πόλει. οὐ γὰρ τούτοις μό-
νοις εἰσὶ θεράποντες, ἀλλὰ καὶ τοῖς ἄλλοις ἅπασιν, οἳ
πρὸς τὴν τούτων τύχην ἀποβλέποντες, οὐκέτι σκέ-

3. *εἰς τοῦτο τῆς ἡλικίας*] Fuerunt Grammatici, qui affirmarent in hac constructione Atticos articulum substantivo non addidisse. Eos tamen errasse satis docent ea, quae habet Lobeck ad Phrynich. p. 276 ss. Raro autem articulum eos addidisse negari non potest.

4. *ἔσονται ἀπηλλαγμένοι*] [Futur. exact. pro futur. simplici. cf. Rost. gr. Gr. §. 116. not. 8. V. C. F. R.].

μεγάλα κερδαίνοντες] Marklandus, quia finis exprimitur, scribendum censet *κερδανοῦντες*. Quod si etiam Reiskii animadversioni, probata hac conjectura, etiam in seqq. scribendum esse *βοηθήσοντες*, non multum tribuimus (nam ibi res ponitur praesens), tamen praesens participii saepe conatum significat, ut jam Porson. animadvertit ad Eurip. Phoen. v. 79., imprimis si certa spes vel angens metus rei futurae indicatur. [Vid. Lobeck ad Phrynich. p. 13.].

5. *τούτων*] scilicet eorum, qui eadem conditione sunt, qua Callias, *μέτοικοι*.

τὴν τούτων τύχην] Servorum, opinor, intelligit fortunam, num hoc indicio iis contigerit libertatem assequi. cf. *περὶ τοῦ σηκοῦ*. §. 35.

φονται, ὅ τι ἀγαθὸν εἰργασμένοι τοὺς δεσπότας ἐλεύθεροι γένοιντο, ἀλλ' ὅ τι ψεῦδος περὶ αὐτῶν μηνύσαντες.

ΑΡΕΟΠΑΓΙΤΙΚΟΣ ΥΠΕΡ ΤΟΥ ΣΗΚΟΥ ΑΠΟΛΟΓΙΑ.

PROOEMIUM.

Tria sunt, quorum notiones ante omnia constituendae videntur: ἐλαία, μορία, σηκός. Tria haec vocabula tres diversas res notare videtur patere ex §. 10. οὔτε ἰδίαν ἐλαίαν οὔτε μορίαν οὔτε σηκόν. Ἐλαία nomen est generis et significat oleam vel olivam, arborem in Attica sacram: quia, ut tradit mythus, Minerva de urbis possessione contendens primam procreasset, quae postea in arcis fano ostendebatur. Opinionem hanc arborem summa custodia deae dignam haberi eo diligentius fovebant, ne oleastri contagio corrupta tandem degeneraret atque laus olei Attici periret.

Ἐλαῖαι si opponuntur μορίαις, oleas privatorum hominum significant, quae unde propagatae essent, ignorabatur. Has etiam sacras fuisse, nec dominis licuisse ad arbitrium iis uti patet ex lege, quam servavit Demosthenes πρὸς Μακαρτ. p. 1074. Licebat tantum ἑαυτῷ χρῆσθαι μέχρι δυοῖν ἐλαίαιν τοῦ ἐνιαυτοῦ ἑκάστου, ἢ ἐὰν ἐπὶ ἀποθανόντα δέῃ χρῆσθαι. Alioqui necesse erat ὀφείλειν ἑκατὸν δραχμὰς τῷ δημοσίῳ τῆς ἐλαίας ἑκάστης, ὀφειλέτω δὲ καὶ τῷ ἰδιώτῃ τῷ ἐπεξιόντι ἑκατὸν δραχμὰς καθ' ἑκάστην ἐλαίαν. Quid sit ἐλαία opposita σηκῷ, vide ad §. 2.

Μορίαι vel μορίαι ἐλαῖαι (nec enim de conjunctionis veritate debebat dubitare Marklandus) erant propagines ejus oleae, quae erat in arce. Μορία proprie est adjectivum, derivatum, opinor, a substantivo μόρος, portio, quia singulis oleis sacris agri portio sacra (τέμενος) adjuncta erat. Hae erant publicae, nec ipsas licebat laedere, nec colere τὰ περὶ τῆς μορίας χωρία. His curatores (ἐπιμεληταί §. 29) praepositi erant ab senatu Areopagitico (quos non ex ipso senatu fuisse necesse erat, ut concludo ex §. 29., ubi negatur actor ἐπιμελητὴς ᾑρημένος, ita ut is ipse creari ἐπιμελητὴς potuisset), qui certis hominibus vendebant fruges olearum, singulis mensibus judices sedebant et inspectores quotannis e suo collegio mittebant. §. 25. Qui fanum circa μορίας colebat, ab ἐπιμεληταῖς multabatur. §. 29.

Quid fuerit σηκός, et dubitanter tradunt Grammatici, nec sine dissensu. Harpocration: σηκὸν δὲ, ὡς ἔοικε, καὶ μορίαν ὀνομάζουσι τὴν αὐτήν, eumque, ut solet, Suidas ad verbum transscripsit et alii.

Photius in altero articulo s. v. σηκοί — τὰς σηκοὺς tertium genus ἐλαιῶν appellat, τὰς πολυκλάδους καὶ κομητρίας. Marklandus autem ad §. 10. σηκόν explicat truncum oleae sacrae jam effoetae: idque in Bekkeri anecdd. p. 183. s. vocabulo quidem nusquam obvio et, ni fallor, ex prava conjunctione vocabulorum orto αἰμορίαι (scriptum erat in loco αἱ μορίαι) videtur dici, τῆς ἐλαίας τῆς λεγομένης αἰμορίας (scrib. μορίας) τὸ στέλεχος σηκὸς λέγεται, eandemque explicationem sequitur Passow in Lexico Gr. eaque etiam nostra oratione videtur comprobari: §. 28. τὴν μορίαν ἀφανίζειν — τοῦ χωρίου, ἐν ᾧ δένδρον μὲν οὐδὲ ἕν ἐστι, μιᾶς δὲ ἐλαίας σηκός, quod aliam non patitur interpretationem. Quod autem §. 22. 29. id, quod ceteris locis σηκός dicitur, μορία appellatur, id non mirum. Appellatur enim ita ratione aestimationis litis. Eadem enim poena erat σηκοῦ καὶ μορίας ἐξορυττομένων.

Nempe qui oleam Minervae sacram vel truncum exciderat, per βασιλέα ἄρχοντα ad Areopagum in judicium ducebatur, ibique, si noxius erat, puniebatur. De poena viri docti dissentiunt. Carol. Odofr. Müller Minerv. Poliad. p. 30. affirmat mortis poenam subisse, qui eradicassent μορίαν aut σηκόν, idque, si tantum generales formulas hujus orationis spectes, concedi posset. Reus ait se περὶ τῆς μεγίστης ζημίας κινδυνεύειν. §. 15. Concedit, si ea, quorum accusetur, patraverit, meriturum se fore πολλὰς καὶ μεγάλας ζημίας §. 14; loquitur περὶ τῶν τοῦ σώματος κινδύνων §. 26. Hi si soli essent loci, ubi de poena sermo foret, ea in dubio relinqueretur. Sed sunt alii, qui certius illam constituunt. §. 3. ait se καὶ περὶ πατρίδος καὶ περὶ οὐσίας ἀγωνίσασθαι. §. 32. οὔτ' ἂν περὶ φυγῆς οὔτ' ἂν περὶ τῆς ἄλλης οὐσίας ἠγωνιζόμην. §. 41. πάντων ἂν ἀθλιώτατον γενέσθαι, εἰ φυγὰς ἀδίκως καταστήσεται. Ex quibus patet eum, qui convictus fuerit, exsilio multatum ejusque bona publicata fuisse, ut jam Petitus monuit Legg. Att. L. V. Tit. I. p. 489. Wessel. et nuperrime der Attische Process. p. 302. not. 18.

Nomen quidem rei, qui defenditur, ignoramus, opibus tamen fuisse potentem cognoscimus ex §. 21. κατηγορεῖς, ὡς ὑπὸ τῆς ἐμῆς δυνάμεως καὶ τῶν ἐμῶν χρημάτων οὐδεὶς ἐθέλει σοι μαρτυρεῖν.

Summa orationis haec est:

Exorditur ab importunitate calumniatorum, qui nulli rei pepercerint, ut hominem innocentem in pericula et damnum conjiciant. Primum eum, qui loquitur, criminari conati sunt oleam sacram ex agris sustulisse. Quod quum inspecta re fieri non posse intelligerent, truncum excidisse eum criminantur. Jam orator per seriem annorum eos commemorat, qui agros hos possederunt et coluerunt, et demonstrat multo ante, quam ipse fuerit agrorum possessor, neque oleam sacram neque truncum in his agris fuisse: quod testibus confirmatur. Ostendit porro diligentem hominem sedulo esse cauturum, ne quid faciat, unde multum ipsi mali, parum vero aut nihil boni redundet; jam vero ex commisso delicto nihil utilitatis, eo autem cognito poenas gravissimas exorturas fuisse. Etiam tempora, quibus rem fecisse dicatur, absurde ficta esse: interdiu eum fecisse, ne scilicet quemquam lateret; per servos, ut, herum indicantes, libertatem sibi compararent! Quidni actor in ipso facto adduxerit ad rem, quae tam aperte facta esse dicitur, magistratus aut homines certos, quibus fides haberi potuerit? Judices nunc ipsos testes innocentiae suae appellat, qui quum olearum curam gerant publica auctoritate, nihil a se sciant commissum, quod

vel poena vel animadversione dignum esset. Ut autem in his semper culpa vacaverit, sic etiam in ceteris boni et fortis civis laudes meruisse. Calumniam tandem actoris inde patere, quod quum ipse (reus) famulos obtulerit quaestione examinandos, id recusaverit actor.

---

1 Πρότερον μέν, ὦ βουλή, ἐνόμιζον ἐξεῖναι τῷ
βουλομένῳ, ἡσυχίαν ἄγοντι, μήτε δίκας ἔχειν μήτε
πράγματα. νυνὶ δὲ οὕτως ἀπροσδοκήτοις αἰτίαις καὶ
πονηροῖς συκοφάνταις περιπέπτωκα, ὥστ', εἴπως οἷόν
τε, δοκεῖ μοι δεῖν καὶ τοὺς μὴ γεγονότας ἤδη δεδιέ-
ναι περὶ τῶν μελλόντων ἔσεσθαι. διὰ γὰρ τοὺς τοι-
ούτους οἱ κίνδυνοι κοινοὶ γίγνονται καὶ τοῖς μηδὲν
2 ἀδικοῦσι καὶ τοῖς πολλὰ ἡμαρτηκόσιν. Οὕτω δ' ἄ-
πορος ὁ ἀγών μοι καθέστηκεν, ὥστε ἀπεγράφην τὸ
μὲν πρῶτον ἐλαίαν ἐκ τῆς γῆς ἀφανίζειν, καὶ πρὸς
τοὺς ἐωνημένους τοὺς καρποὺς τῶν μοριῶν πυνθα-

1. οἱ κίνδυνοι κοινοὶ γίγνονται] Libri manuscripti habent οἱ κίνδυνοι οἱ κοινοὶ γ. Articulum primus recte delevit Stephanus. *Κοινοί* enim, quod est praedicatum, non patitur articulum: qui si adsit, jungit adjectivum ut partem subjecti cum substantivo *κίνδυνοι*.

2. *ἀπεγράφην*] Verbum forense multifariam adhibitum. Nonnisi ea trademus, quae hujus loci sunt. *Ἀπογράφεσθαι* in medio (rarum est activum *ἀπογράψαι*, quod legitur infra §. 24.) est actoris in caussa capitis, qui apud archontem libellum actionis deponit; interdum etiam de archonte, qui caussam judicio tradit; *ἀπογράφεσθαι* in passivo est accusati in caussa capitis. Variae verbi significationes in re publica explicatae in libro: der Attische Process p. 254.

ἐλαίαν ἐκ τῆς γῆς — — νυνί με σηκὸν ἀφανίζειν] Ex hac oppositione, quae eadem est §. 5., certum fit *ἐλαίαν* significare arborem totam, arborem florentem; *σηκόν* autem truncum. Per *ἐλαίαν* hic non privatam arborem, sed publicam, *μορίαν*, intelligi nexus docet. Accesserant scilicet actores ad eos, qui *καρποὺς τῶν μοριῶν* redemerant, quaesituri, num non possit per calumniam actio *μορίας* in reum contendi. Quum autem ex tabulis redemtorum cognossent nullam *μορίαν* inesse in agris rei, nec umquam fuisse, non *μορίας*, ut primo constituerant, sed *σηκοῦ* excisi actionem intendebant. Ad *νυνί με σηκὸν ἀφανίζειν* ex passivo *ἀπεγράφην* medium *ἀπογράφονται* assumendum.

νόμενοι προςῄεσαν· ἐπειδὴ δ' ἐκ τούτου τοῦ τρόπου
ἀδικοῦντά με οὐδὲν εὑρεῖν ἐδυνήθησαν, νυνί με ση-
κὸν ἀφανίζειν, ἡγούμενοι ἐμοὶ μὲν ταύτην τὴν αἰτίαν
ἀπορωτάτην εἶναι ἀποδεῖξαι, αὐτοῖς δὲ ἐξεῖναι μᾶλλον
ὅ τι ἂν βούλωνται λέγειν. καὶ δεῖ μέν με, περὶ ὧν 3
οὗτος ἐπιβεβουλευκὼς ἥκει, ἐν ὑμῖν τοῖς διαγνωσο-
μένοις περὶ τοῦ πράγματος ἀκούσασι καὶ περὶ τῆς
πατρίδος καὶ περὶ τῆς οὐσίας ἀγωνίσασθαι. ὅμως
δὲ πειράσομαι ἐξ ἀρχῆς ὑμᾶς διδάξαι. Ἦν μὲν γὰρ 4
τοῦτο Πεισάνδρου τὸ χωρίον. δημευθέντων δὲ τῶν
ὄντων ἐκείνου, Ἀπολλόδωρος ὁ Μεγαρεὺς δωρεὰν πα-
ρὰ τοῦ δήμου λαβὼν, τὸν μὲν ἄλλον χρόνον ἐγεώρ-
γει, ὀλίγῳ δὲ πρὸ τῶν τριάκοντα Ἀντικλῆς παρ' αὐ-
τοῦ πριάμενος ἐξεμίσθωσεν· ἐγὼ δὲ παρ' Ἀντικλέους

3. *καὶ δεῖ με - - ἐν ὑμῖν - ἀκούσασι - ἀγωνίσασθαι*] In omnibus codd. ante Reiskium collatis pro *ἐν* erat *ἀλλ'*. Ipse ex conjectura scripsit *ἐν*, quam confirmavit optimus Bekkeri liber. Usque ad Reiskium pro *ἀκούσασι* erat *ἀκούσαντες*. Is de suo dedit *ἅπαντος*. *Ἀκούσασι* Bekkerus scripsit ex eodem libro. Sic locum opinor restitutum. *Διαγινώσκειν* apud oratores est verbum proprium de judicibus caussam cognitam dirimentibus. Cognitionem autem sententiam oportere praecedere inest in participio *ἀκούσασι*, quod sua constructione positum. Aoristum *ἀγωνίσασθαι* tres praebuerunt codd. pro vulgato *ἀγωνίζεσθαι*.

ἡγούμενοι - ἀπορωτάτην εἶναι ἀποδεῖξαι] Cf. Excurs. VIII. - Ceterum *αἰτία ἀπορωτάτη* absolute jam est caussa difficillima, ex qua se expedire difficillimum est. Sic §. 39. *ἐπαιτιώτατοι καὶ ἀπορώτατοι τῶν κινδύνων*: qui locus ipse erat *ἄπορος* Schotto et Marklando. *Ἄπορος* enim non de homine solum dicitur, qui se expedire non potest, sed etiam de re, unde se expedire difficile sit. *Ἀποδεῖξαι* autem h. l. rara significatione positum. Quum enim vi sua significet d e m o n s t r a r e aliquid esse, hic denotat d e m o n s t r a r e aliquid non esse, refutare: quae significatio inde potest locum habere, quod generalis notio est a l i q u i d p l a n u m f a c e r e, e x p o n e r e, v e r b i s f a c t i s q u e d e c l a r a r e.

§. 4. *Πεισάνδρου*] Pisander hic, demagogus olim nimium atrox, Ol. XCII. praecipuus erat auctor democratiae dissolvendae et senatus Quadringentorum constituendi. Hoc autem senatu depulso, Pisander Deceleam profugit, et tum, ut ex nostra videmus oratione, bona ejus publicabantur. Rem narrat Thucydides L. VIII. 53—98. *Ἀπολλόδωρος ὁ Μεγαρεὺς* dicitur *χωρίον* praemium a populo accepisse. Caussam suspiceris ex iis, quae Lysias narrat *κατὰ Ἀγορ.* §. 71. P h r y n i c h o, item demagogo vario et potenti et eodem tempore optimatum fautori magno, Thrasybulum Calydonium et Apol-

5 εἰρήνης οὔσης ὠνούμην. Ἡγοῦμαι τοίνυν, ὦ βουλή, ἐμὸν ἔργον ἀποδεῖξαι, ὡς, ἐπειδὴ τὸ χωρίον ἐκτησάμην, οὔτε ἐλαία, οὔτε σηκὸς ἐνῆν ἐν αὐτῷ. νομίζω γὰρ τοῦ μὲν προτέρου χρόνου, οὐδ' εἰ πάλαι ἐνῆσαν μυρίαι, οὐκ ἂν δικαίως ζημιοῦσθαι. εἰ γὰρ μὴ δι' ἡμᾶς εἰσιν ἠφανισμέναι, οὐδὲν προσήκει περὶ τῶν ἀλλοτρίων ἁμαρτημάτων ὡς ἀδικοῦντας κινδυνεύειν.
6 πάντες γὰρ ἐπίστασθε, ὅτι πόλεμος καὶ ἄλλων πολλῶν αἴτιος κακῶν γεγένηται, καὶ τὰ μὲν πόῤῥω ὑπὸ Λακεδαιμονίων ἐτέμνετο, τὰ δ' ἐγγὺς ὑπὸ τῶν φίλων διηρπάζετο· ὥστε πῶς ἂν δικαίως ὑπὲρ τῶν τῇ πόλει γεγενημένων συμφορῶν ἐγὼ νυνὶ δίκην διδοίην; ἄλλως τε καὶ τοῦτο τὸ χωρίον ἐν τῷ πολέμῳ δημευ-
7 θὲν ἄπρατον ἦν πλείω ἢ τρία ἔτη. οὐ θαυμαστὸν δ', εἰ τότε τὰς μορίας ἐξέκοπτον, ἐν ᾧ οὐδὲ τὰ ἡμέ-

4. *ὠνούμην*] [Mirari licet nullum librum habere *ἐωνούμην*, quod Atticismo magis foret consentaneum. V. C. F. R.].

5. *οὐδ' εἰ πάλαι ἐνῆσαν μυρίαι*] *Μυρίαι* dedit Bekkerus pro *μορίαι*: qua codicis lectione multitudinis notio, desiderata a Reiskio, melius exprimitur quam proposita ab eo conjectura *πολλαί* pro *πάλαι*. Sic et temporis notio et multitudinis aeque opportuna adest, nec ambiguitas nascitur ex eo, quod abest substantivum. Nam hoc ex nexu facile suppletur.

6. *πλείω ἢ τρία ἔτη*] Sic Bekkerus ex optimo libro pro vulgato *πλείονα*. Terminatio *ονα* rara est in Lysia, nec tamen ubique eam rejiciunt codd. *ὑπὲρ τῶν Ἀριστοφ. χρ.* §. 15. p. 622. R. *ὃν οἱ πολλοὶ βελτίονα ἡγοῦνται εἶναι ἢ πλουσιώτερον.* §. 35. p. 637. *τὰ Κόνωνος εἶναι πλείονα ἢ δεκαπλασία. ὑπὲρ Πολυστρ.* §. 29. p. 689. R. *ὥστε νομίζειν μηδενὸς ἧττον εἶναι ἀνθρώπων τὴν ψυχήν. κατὰ Φιλοκρ.* §. 8. p. 832. R. Bekkerus habet *καὶ πολλῷ πλείω αὐτῷ τούτων περιέσται.* Ald. et Reisk. *πλείον'*. ceteri *πλεῖον δ'*.

7. *οὐ θαυμαστὸν δ'*] Sic Bekkerus ex optimo, quum in ceteris desit *δ'*: quae negandi et conjungendi ratio Lysiae simplicitati convenientior, quam quod eleganter conjecit Marklandus: *τί οὖν θαυμαστόν*.

lodorum Megarensem insidiatos esse eumque trucidasse, disertis verbis tradit Lycurgus contra Leocratem p. 217. R. Thucydides L. VIII. 92. mortem quidem narrat, sed momenta variant. Aliquot ceterum sunt exempla praemia ex bonis publicatis data esse iis, qui improbos cives interfecerant. Cf. Meier de bonis damnatorum p. 218.

εἰρήνης οὔσης] Intelligit tempus pacis per Thrasybulum restitutae.

6. *ἄλλως τε καὶ* cet.] Reiskius opinatur excidisse *ὅπου*. Et verum quidem est *ἄλλως τε καί* plerumque sequi conjunctionem; nec tamen ea necessaria est. Subtiliter locutionem illustravit Hermannus ad Vigerum p. 780. ss.

τερα αὐτῶν φυλάττειν ἠδυνάμεθα. ἐπίστασθε δέ, ὦ
βουλή, ὅσοι μάλιστα τῶν τοιούτων ἐπιμελεῖσθε, πολ-
λὰ ἐν ἐκείνῳ τῷ χρόνῳ δασέα ὄντα ἰδίαις καὶ μορί-
αις ἐλαίαις, ὧν νῦν τὰ πολλὰ ἐκκέκοπται, καὶ ἡ γῆ
ψιλὴ γεγένηται, καὶ τῶν αὐτῶν καὶ ἐν τῇ εἰρήνῃ καὶ
ἐν τῷ πολέμῳ κεκτημένων, οὐκ ἀξιοῦτε παρ' αὐτῶν,
ἑτέρων ἐκκοψάντων, δίκην λαμβάνειν. καίτοι εἰ τοὺς 8
διὰ παντὸς τοῦ χρόνου γεωργοῦντας τῆς αἰτίας ἀφίε-
τε, ἦπου χρὴ τούς γ' ἐν τῇ εἰρήνῃ πριαμένους ἀφ' ὑ-
μῶν ἀζημίους γενέσθαι. Ἀλλὰ γάρ, ὦ βουλή, πε- 9
ρὶ μὲν τῶν πρότερον γεγενημένων πολλὰ ἔχων εἰπεῖν,
ἱκανὰ νομίζω τὰ εἰρημένα. ἐπειδὴ δ' ἐγὼ παρέλαβον
τὸ χωρίον, πρὶν ἡμέρας πέντε γενέσθαι, ἀπεμίσθωσα
Καλλιστράτῳ, ἐπὶ Πυθοδώρου ἄρχοντος. δύο δ' ἔτη 10
ἐγεώργησεν, οὔτε ἰδίαν ἐλαίαν οὔτε μορίαν οὔτε ση-
κὸν παραλαβών· τρίτῳ δὲ ἔτει Δημήτριος οὑτοσὶ εἰρ-
γάσατο ἐνιαυτόν· τῷ δὲ τετάρτῳ Ἀλκίᾳ Ἀντισθένους
ἀπελευθέρῳ ἐμίσθωσα, ὃς τέθνηκε ταῦτα τρία ἔτη.
ὁμοίως καὶ Πρωτέας ἐμισθώσατο. καί μοι δεῦρ' ἴτε
μάρτυρες.

ΜΑΡΤΥΡΙΑΙ.

Ἐπειδὴ τοίνυν ὁ χρόνος οὗτος ἐξήκει, αὐτὸς γεωργῶ. 11
φησὶ δὲ ὁ κατήγορος ἐπὶ Σουνιάδου ἄρχοντος σηκὸν

10. ὁμοίως καὶ Πρωτέας ἐμισθώσατο] Πρωτέας Bekkerus; vulgo πρότερον. Omnes Bekkeri libri habent Πρωτέως.

7. οὐδὲ τὰ ἡμέτερα αὐτῶν] Quamquam enim oleae sub tutela legum erant, tamen non mirum, si tempore istius anarchiae hae parum curarentur, quum suis quisque angustiis nimium quantum premeretur.

8. ἀφ' ὑμῶν] Jungendum hoc cum ἀζημίους γενέσθαι, nec dubitandum de recto praepositionis ἀπό usu in hoc loco. Significat enim a vestra parte, quantum a vobis proficiscitur.

9. πρὶν ἡμέρας πέντε γενέσθαι] Reiskius malit διαγενέσθαι vel ἐπιγενέσθαι: quo non opus. Etiam simplex sic adhibetur. Xenoph. Hellen. II. 4, 25. πρὶν δὲ ἡμέρας δέκα γενέσθαι.

10. ὃς τέθνηκε ταῦτα τρία ἔτη] Qui mortuus est ante hos tres annos. Hoc sensu Atticis quidem usitatior numerus ordinalis τρίτον τοῦτον ἐνιαυτόν, adeo ut in Lexico Ms., quod laudatur in Petri van Spaan Dissert. de Antiph. T. VII. 824. R. legatur τρίτην ἡμέραν χρὴ λέγειν, οὐχὶ τρεῖς ἡμέρας. Cf. Lobeck ad Phryn. p. 823.

ὑπ' ἐμοῦ ἐκκεκόφθαι. ὑμῖν δὲ μεμαρτυρήκασιν οἱ πρότερον
ἐργαζόμενοι, καὶ πολλὰ ἔτη παρ' ἐμοῦ μεμισθωμένοι, μὴ
εἶναι σηκὸν ἐν τῷ χωρίῳ. καίτοι πῶς ἄν τις φανερῶς ἐξε-
λέγξειε ψευδόμενον τὸν κατήγορον; οὐ γὰρ οἷόν τε, ἃ πρό-
τερον μὴ ἦν, ταῦτα τὸν ὕστερον ἐργαζόμενον ἀφανί-
12 ζειν. Ἐγὼ τοίνυν, ὦ βουλή, ἐν μὲν τῷ τέως χρό-
νῳ, ὅσοι με φάσκοιεν δεινὸν εἶναι καὶ ἀκριβῆ, καὶ
οὐδὲν ἂν εἰκῆ καὶ ἀλογίστως ποιῆσαι, ἠγανάκτουν
ἂν, ἡγούμενος μᾶλλον λέγεσθαι, ὥς μοι προςῆκε· νῦν
δὲ πάντας ἂν ὑμᾶς βουλοίμην περὶ ἐμοῦ ταύτην τὴν
γνώμην ἔχειν, ἵνα ἡγῆσθέ με σκοπεῖν, εἴπερ τοιού-
τοις ἔργοις ἐπεχείρουν, καὶ ὅ τι κέρδος ἐγένετο τῷ
ἀφανίσαντι, καὶ ἥτις ζημία τῷ ποιήσαντι, καὶ τί ἂν

12. *τῷ ἀφανίσαντι*] Sic restituit Bekkerus ex tribus pro vulgato *τῷ ἀφανίζοντι*. Aoristus optime convenit seq. *ποιήσαντι*: cui Marklandus *μή* praeponens, et *τὴν ζημίαν* de damno in re familiari, non de multa accipiens, procul dubio erravit. *Ποιήσαντι* h. l. vicem gerit verbi *ἀφανίσαντι*, ut *ποιεῖν* et facere saepe pro verbo statim antecedente ponuntur, et comparat orator ab omni parte lucrum, quod habiturus sit in re familiari, et poenam ex legibus ipsi ob idem facinus imminentem. Ut lucrum spectatur seq. *διεπραξάμην*, sic poenam seq. *ἔπασχον*. Idem ostendunt omnia, quae sequuntur.

11. *καίτοι πῶς ἄν τίς φανερῶς ἐξελέγξειε*] Marklandus pro *φανερῶς* vult *φανερωτέρως* aut *φανερώτερον*; alii *μᾶλλον* praeponunt positivo; nec dubitandum altero utro modo Lysiam scribere potuisse. Sed quidni toleranda codicum lectio, sic intelligenda: Quomodo quis alterum manifesto mendacii coarguere posset, si hoc non est? Conditio autem facile suppletur ex sententiarum connexione.

12. *ἠγανάκτουν ἄν*] Reiskius delendum censet *ἄν*; non enim dicere se indignaturum fuisse, sed indignari consuevisse. Atque, si rem pinguiter exprimere velis, haec ipsa vis inest in particula *ἄν*. Dicendum autem *ἄν* conjecturalem vim habere et mitigare vim definitam indicativi. *Ἠγανάκτουν* esset diserte affirmantis; *ἠγανάκτουν ἄν* non negantis et, si quis instet, concedentis id plus semel factum fuisse. Subtilem hanc vim exemplis illustravit Wyttenbachius Bibl. Crit. P. XII. p. 33. ss. Cf. Rost gr. Gr. §. 120. 5. c. γ. Sic *ὑπὲρ Πολυστρ.* §. 9. p. 671. *οἳ δὲ ἐκείνων ἔμελλον ἀκροᾶσθαι καὶ μηδὲν ἐπεβούλευον, τούτους ἂν καθίσταντο*: ubi Reiskius pro *ἄν* malebat *αὖ*.

ἡγούμενος μᾶλλον λέγεσθαι ὥς μοι προςῆκε] Ὡς viris doctis offendiculo fuit, ita ut alii scribendum censerent *ὧν*, Taylor *ἢ ὡς*. Sed *ὡς*, particula comparativa, post comparativum, imprimis post *μᾶλλον* adhibetur. cf. Hermannum ad Vigerum. p. 720. Sic infra §. 31. *πάντα προθυμότερον πεποίηκα, ὡς ὑπὸ τῆς πόλεως ἠναγκαζόμην*, ubi Taylor item

λαθὼν διεπραξάμην, καὶ τί ἂν φανερὸς γενόμενος
ὑφ' ὑμῶν ἔπασχον. πάντες γὰρ ἄνθρωποι τὰ τοιαῦτα 13
οὐχ ὕβρεως, ἀλλὰ κέρδους ἕνεκα ποιοῦσι· καὶ ὑμᾶς
εἰκὸς οὕτω σκοπεῖν, καὶ τοὺς ἀντιδίκους ἐκ τούτων
τὰς κατηγορίας ποιεῖσθαι, ἀποφαίνοντας, ἥτις ὠφέ-
λεια τοῖς ἀδικήσασιν ἐγένετο. οὗτος μέντοι οὐκ ἂν 14
ἔχοι ἀποδεῖξαι, οὔθ' ὡς ὑπὸ πενίας ἠναγκάσθην τοι-
ούτοις ἔργοις ἐπιχειρεῖν, οὔθ' ὡς τὸ χωρίον μοι δια-
φθείρεται τοῦ σηκοῦ ὄντος, οὔθ' ὡς ἀμπέλοις ἐμπο-
δὼν ἦν, οὔθ' ὡς οἰκίας ἐγγύς, οὔθ' ὡς ἐγὼ ἄπει-
ρος τῶν παρ' ὑμῖν κινδύνων, εἴ τι τούτων ἔπραττον.
πολλὰς ἂν καὶ μεγάλας ἐμαυτῷ ζημίας γενομένας ἀπο-
φήναιμι· ὃς πρῶτον μὲν μεθ' ἡμέραν ἐξέκοπτον τὸν 15
σηκόν, ὥςπερ οὐ πάντας λαθεῖν δέον, ἀλλὰ πάντας
Ἀθηναίους εἰδέναι. καὶ εἰ μὲν αἰσχρὸν ἦν μόνον τὸ
πρᾶγμα, ἴσως ἄν τις τῶν παριόντων ἠμέλησε· νῦν
δ' οὐ περὶ αἰσχύνης, ἀλλὰ τῆς μεγίστης ζημίας ἐκιν-
δύνευον. πῶς δ' οὖν οὐκ ἂν ἦν ἀθλιώτατος ἀνθρώ- 16
πων ἁπάντων, εἰ τοὺς ἐμαυτοῦ θεράποντας μηκέτι
δούλους ἔμελλον ἕξειν, ἀλλὰ δεσπότας τὸν λοιπὸν
βίον, τοιοῦτον ἔργον συνειδότας; ὥςτε εἰ καὶ τὰ μέ-
γιστα εἰς ἐμὲ ἐξημάρτανον, οὐκ ἂν οἷόν τε ἦν δίκην με
παρ' αὐτῶν λαμβάνειν. εὖ γὰρ ἂν εἰδείην, ὅτι ἐπ' ἐκεί-
νοις ἦν καὶ ἐμὲ τιμωρήσασθαι, καὶ αὐτοῖς μηνύ-
σασιν ἐλευθέροις γενέσθαι. ἔτι τοίνυν εἰ τῶν οἰκετῶν 17
παρέστη μοι μηδὲν φροντίζειν, πῶς ἂν ἐτόλμησα, το-

17. *εἰ τῶν οἰκετῶν παρέστη*] Reiskius lectionem Ald. dedit *παρεστήκοι*. Illud autem recte revocavit Bekkerus, quod nititur auvult ἢ ὡς. Sic etiam ὥςπερ. Xenophon Hellen. II. 3, 16. *εἰ δὲ, ὅτι τριάκοντά ἐσμεν καὶ οὐχ εἷς, ἧττόν τι οἴει ὥςπερ τυραννίδος ταύτης τῆς ἀρχῆς χρῆναι ἐπιμελεῖσθαι, εὐήθης εἶ*: ubi vocabula ὥςπερ τυραννίδος offendebant.

14. *πολλὰς ἂν* cet.] Reiskius fortasse asyndeton reformidavit, comma nonnisi post ἔπραττον ponens et jungens ὡς ἐγὼ ἄπειρος -- *πολλὰς ἂν ζημίας ἀποφήναιμι*, quod nihil est. Membrum per se absolutum est: *οὔθ' ὡς ἐγὼ ἄπειρος* sc. *ἦν*, et caussam *πολλὰς ἂν -- ἀποφήναιμι* continet per asyndeton fortiter affirmans ea ipsa de caussa, quod particula caussalis deest.

16. *καὶ αὐτοῖς μηνύσασιν ἐλευθέροις γενέσθαι*] Cf. prooemium ὑπὲρ *Καλλίου*.

σούτων μεμισθωμένων, καὶ ἁπάντων συνειδότων, ἀ-
φανίσαι τὸν σηκὸν βραχέος μὲν κέρδους ἕνεκα, προ-
θεσμίας δὲ οὐδεμιᾶς οὔσης τῷ κινδύνῳ, τοῖς εἰρ-
γασμένοις ἅπασι τὸ χωρίον ὁμοίως προσῆκον εἶναι
σῶον τὸν σηκόν· ἵν'., εἴ τις αὐτοὺς ᾐτιᾶτο, εἶχον
ἀνενεγκεῖν, ὅτῳ παρέδοσαν. νῦν δὲ καὶ ἐμὲ ἀπο-
λύσαντες φαίνονται, καὶ σφᾶς αὐτούς, εἴπερ ψεύδον-
18 ται, μετόχους τῆς αἰτίας καθιστάντες. εἰ τοίνυν καὶ
ταῦτα παρεσκευασάμην, πῶς ἂν οἷός τ' ἦν πάντας
πεῖσαι τοὺς παριόντας, ἢ τοὺς γείτονας, οἳ οὐ μόνον
ἀλλήλων ταῦτ' ἴσασιν, ἃ πᾶσιν ὁρᾶν ἔξεστιν, ἀλλὰ καὶ
περὶ ὧν ἀποκρυπτόμεθα μηδένα εἰδέναι, καὶ περὶ ἐκεί-
νων πυνθάνονται; ἐμοὶ τοίνυν τούτων οἱ μὲν φίλοι, οἱ
19 δὲ διάφοροι περὶ τῶν ἐμῶν τυγχάνουσιν ὄντες. οὓς
ἐχρῆν τοῦτον παρασχέσθαι μάρτυρας, καὶ μὴ μόνον
οὕτω τολμηρὰς κατηγορίας ποιεῖσθαι· ὅς φησιν, ὡς
ἐγὼ μὲν παρειστήκειν, οἱ δ' οἰκέται ἐξέτεμνον τὰ πρέμνα,

ctoritate codicum et constructionis. Nempe aoristus indicativi cum εἰ ponitur in protasi, quum aliquid non factum esse indicatur, sequente in apodosi aor. ind. cum ἄν. *Οἰκετῶν* praeclara est Palmerii emendatio pro lectione codicum *εἰκότων*.

ἵν' εἶχον ἀνενεγκεῖν] Recte sic Bekkerus ex optimo suo pro vulgato *ἂν ἐνεγκεῖν*. Verbum enim *ἀναφέρειν* proprium est de iis, qui culpam in aliquem transferunt, vel in genere alicui aliquid tribuunt, et *ἵνα* cum imperfecto sine *ἄν* construitur de fine, quem quis non assecutus est, vel quem assequi non opus erat.

19. *οὓς ἐχρῆν τοῦτον παρασχέσθαι μάρτυρας*] Sic Bekkerus ex libris pro vulgato *τούτων*, recte, opinor. Quando *δεῖ*, *χρή*, cum infinitivo non universe positum est, accusativus infinitivo addi solet.

17. *προθεσμίας δὲ οὐδεμιᾶς οὔσης*] Hoc unum certum exemplum est criminis, cujus nulla *προθεσμία* in Attico jure fuisse traditur. Cf. der Attische Process p. 637.

18. *εἰ τοίνυν καὶ ταῦτα παρεσκευασάμην*] *Παρασκευάζεσθαί τι* frequens est de eo, qui callide et subdole aliquid struit, machinatur. Demosth. *πρὸς Μακάρτ.* p. 1062. *ἀλλὰ πολλὰ καὶ ἀναίσχυντα παρεσκευάσατο εἰς τὸν ἀγῶνα.* Sic etiam *παρασκευαί*. Non opus, ut cum Reiskio *τούτους* pro *ταῦτα* scribatur.

19. *ἐξέτεμνον τὰ πρέμνα*] Hesychius *πρέμνον* explicat *πᾶν ῥίζωμα, δένδρον τὸ γηράσκον*. Etymologus *τὸ ἀπογηράσκον τῶν στελέχων*. De ima parte interdum dicitur; hinc de truncis et stipitibus arborum, non de ramis crassioribus, ut interpretatur Reiskius.

ἀναθέμενος δὲ ὁ βοηλάτης ᾤχετο ἀπάγων τὰ ξύ-
λα. καίτοι, ὦ Νικόμαχε, χρῆν σε τότε καὶ παρακα- 20
λεῖν τοὺς παριόντας μάρτυρας, καὶ φανερὸν ποιεῖν
τὸ πρᾶγμα· καὶ ἐμοὶ μὲν οὐδεμίαν ἂν ἀπολογίαν ἀπέ-
λιπες, αὐτὸς δέ, εἰ μέν σοι ἐχθρὸς ἦν, ἐν τούτῳ τῷ
τρόπῳ ἦσθα ἄν με τετιμωρημένος· εἰ δὲ τῆς πόλεως
ἕνεκα ἔπραττες, οὕτως ἐξελέγξας οὐκ ἂν ἐδόκεις εἶναι
συκοφάντης· εἰ δὲ κερδαίνειν ἐβούλου, τότ' ἂν πλεῖ-
στον ἔλαβες. φανεροῦ γὰρ ὄντος τοῦ πράγματος, οὐ- 21
δεμίαν ἄλλην ἡγούμην ἂν εἶναί μοι σωτηρίαν ἢ σε
πεῖσαι. τούτων τοίνυν οὐδὲν ποιήσας, διὰ τοὺς
σοὺς λόγους ἀξιοῖς με ἀπολέσθαι, καὶ κατηγορεῖς,
ὡς ὑπὸ τῆς ἐμῆς δυνάμεως καὶ τῶν ἐμῶν χρημάτων
οὐδεὶς ἐθέλει σοι μαρτυρεῖν. καίτοι εἰ φήσας μ' ἰδεῖν 22
τὴν μορίαν ἀφανίζοντα τοὺς ἐννέα ἄρχοντας ἐπήγα-
γες, ἢ ἄλλους τινὰς τῶν ἐξ Ἀρείου πάγου, οὐκ ἂν
ἑτέρων ἔδει σοι μαρτύρων. οὕτω γὰρ ἄν σοι συνῄ-
δεσαν ἀληθῆ λέγοντι, οἵπερ καὶ διαγιγνώσκειν ἔμελλον
περὶ τοῦ πράγματος. δεινότατα οὖν πάσχω· ὅς, εἰ 23
μὲν παρέσχετο μάρτυρας, τούτοις ἂν ἠξίου πιστεύειν·
ἐπειδὴ δὲ οὐκ εἰσὶν αὐτῷ, ἐμοὶ καὶ ταύτην [τὴν] ζη-
μίαν οἴεται χρῆναι γενέσθαι. καὶ τούτου μὲν οὐ θαυ-

ὁ βοηλάτης] Ante Taylorum pro βοηλάτης legebatur βουλευτής, Bekkerus tamen βοηλάτης in textu habens ex solo M. laudat βασιλευτής. Taylori emendationem jure laudarunt Marklandus, et Piersonus ad Moerin p. 70. Quod si apud Atticos βοηλάτης nusquam legitur, tamen vocabulum rite et ad analogiam est factum, et apud recentiores adhibetur pro plaustrario. Ὀνηλάτας hac significatione habet Demosthenes πρὸς Φαίν. p. 1040.

23. ταύτην [τὴν] ζημίαν] Vide Excurs. II.

ἀναθέμενος] Atticistae tradunt ἀναθεῖναι τὸ φορτίον Ἀττικῶς· ἐπιθεῖναι Ἑλληνικῶς. Ostenderunt tamen interpretes ad Thomam M. s. v, etiam ἐπιθεῖναι a bonis scriptoribus usurpari.

20. ἐν τούτῳ τῷ τρόπῳ] Praepositionem inusitatiorem esse monet Reiskius, nec verisimile tamen, quod conjicit ἔνι με τούτῳ τῷ τρόπῳ. Est cum praepositione quod nos diceremus qua ratione innixi, fidentes, Thucydides I. 8. fin. ἐν τούτῳ τῷ τρόπῳ μᾶλλον ἤδη ὄντες ὑστέρῳ χρόνῳ ἐπὶ Τροίαν ἐστράτευσαν. I. 97. ἅμα δὲ καὶ τῆς ἀρχῆς ἀπόδειξιν ἔχει, ἐν οἵῳ τρόπῳ κατέστη.

22. τοὺς ἐννέα ἄρχοντας] Similis hoc illi fuisset actioni, quam ἐφήγησιν appellabant, quum

μάζω. οὐ γὰρ δήπου συκοφαντῶν ἅμα τοιούτων τε λόγων ἀπορήσει καὶ μαρτύρων. ὑμᾶς δ' οὐκ ἀξιῶ
24 τὴν αὐτὴν τούτῳ γνώμην ἔχειν. ἐπίστασθε γὰρ ἐν τῷ πεδίῳ πολλὰς μορίας οὔσας καὶ πυρκαϊὰς ἐν τοῖς ἄλλοις τοῖς ἐμοῖς χωρίοις· ἅς, εἴπερ ἐπεθύμουν, πολὺ ἦν ἀσφαλέστερον καὶ ἀφανίσαι καὶ ἐκκόψαι καὶ ἐπεργάσασθαι, ὅσῳπερ ἧττον τὸ ἀδίκημα πολλῶν οὐ-
25 σῶν ἔμελλε δῆλον ἔσεσθαι. νῦν δ' οὕτως αὐτὰς περὶ πολλοῦ ποιοῦμαι ὥςπερ καὶ τὴν ἄλλην οὐσίαν, ἡγούμενος περὶ ἀμφοτέρων τούτων εἶναί μοι τὸν κίνδυνον. αὐτοὺς τοίνυν ὑμᾶς τούτων μάρτυρας παρέξομαι, ἐπιμελομένους μὲν ἑκάστου μηνός, γνώμονας δὲ πέμποντας καθ' ἕκαστον ἐνιαυτόν· ὧν οὐδεὶς πώποτε ἐζημίωσεν ὡς ἐργαζόμενον τὰ περὶ τὰς μορίας χωρία.

ἅμα] Sic Bekkerus de conjectura. Codices ἄλλα vel ἀλλά; facile autem ΑΛΛΑ corruptum ex ΑΜΑ; quod multo melius, quam Reiskii θαμά. Simplicissime item unius litterae mutatione sequentia correxit τοιούτων τε (libri γε) λόγων ἀπορήσει καὶ μαρτύρων: pro quo Reiskius audacissime τοιούτων γε λόγων ἀπορήσει, εἰ καὶ μαρτύρων ἀπορήσει. Multo probabilius et elegantius correxerat Jacobs Add. Ann. in Athen. p. 130. τοιούτων γε λόγων ἀπορήσει, ἀπορήσας μαρτύρων.

25. ὡς ἐργαζόμενον] Quod Marklandus conjecit, recepit ex optimo cod. Bekkerus pro vulgato ἐργαζομένους. Reiskius post ἐζημίωσεν inserendum opinabatur ἡμᾶς: quo pronomine reum conductores fundorum suorum, item servos secum complecti. Nihil quidem addendum. Personale enim objectum aut aliud, si nulla ambiguitas oriatur, saepe omittitur. κατὰ Θεομν. §. 6. ἐάν τις εἴπῃ τὸν πατέρα ἀπεκτονέναι, ubi Reiskius vult ἐάν τινά τις εἴπῃ. §. 18. ὅταν δεήσῃ κακῶς ἀκούοντα τοὺς ἐχθροὺς τιμωρεῖσθαι, ubi σε omisit ex suis codd. Bekkerus. Singularis autem aptior. Reus enim cuncta scit in se esse inventa, nec quicquam in suorum quemquam vult devolvere, sed suo jure rem prorsus negat.

actor ἡγεμόνα δικαστηρίου cum ὑπηρέταις in illum locum adduceret, ubi reus crimen committebat vel commiserat, ut scilicet eo ipso loco comprehenderetur.

24. ἐν τῷ πεδίῳ] in campo, qui a Cephisso late patebat.

25. γνώμονας] Harpocration s. v. ἐπιγνώμονας ἀντὶ τοῦ ἐπισκόπους Λυσίας ἐν τῷ περὶ σηκοῦ. Bekkeri tamen Anecdd. p. 228 l. 23. Γνώμονας: ἄρχοντάς τινας εἶναι τοὺς ἐπισκεπτομένους καθ' ἕκαστον ἐνιαυτὸν τὰ χωρία πάντα, μή πως τις ἐξέκοψε τὰς μορίας. Num alterutrum vocabulum, γνώμων vel ἐπιγνώμων, de inspectore moriarum alio loco legatur, dubito. Nusquam certe inveni. In aliis rationibus utrumque usurpatur. Ergo h. l. codd.

καίτοι οὐ δήπου τὰς μὲν μικρὰς ζημίας οὕτω περὶ 26
πολλοῦ ποιοῦμαι, τοὺς δὲ περὶ τοῦ σώματος κινδύνους οὕτω περὶ οὐδενὸς ἡγοῦμαι. καὶ τὰς μὲν πολλὰς ἐλαίας, εἰς ἃς ἐξῆν μᾶλλον ἐξαμαρτάνειν, οὕτω θεραπεύων φαίνομαι, τὴν δὲ μορίαν, ἣν οὐχ οἷόν τ' ἦν λαθεῖν ἐξορύξαντα, ὡς ἀφανίζων νυνὶ κρίνομαι.
Πότερον δέ μοι κρεῖττον ἦν, ὦ βουλή, δημο- 27
κρατίας οὔσης παρανομεῖν ἢ ἐπὶ τῶν τριάκοντα; καὶ οὐ λέγω ὡς τότε δυνάμενος, ἢ ὡς νῦν διαβεβλημένος, ἀλλ' ὡς τῷ βουλομένῳ τότε μᾶλλον ἐξὸν ἀδικεῖν ἢ νυνί. ἐγὼ τοίνυν οὐδ' ἐν ἐκείνῳ τῷ χρόνῳ οὔτε τοιοῦτον οὔτε ἄλλο οὐδὲν κακὸν ποιήσας φανήσομαι.
Πῶς δ' ἄν, εἰ μὴ πάντων ἀνθρώπων ἐμαυτῷ κακο- 28
νούστατος ἦν, ὑμῶν οὕτως ἐπιμελουμένων, ἐκ τούτου τὴν μορίαν ἀφανίζειν ἐπεχείρησα τοῦ χωρίου, ἐν ᾧ δένδρον μὲν οὐδὲ ἕν ἐστι, μιᾶς δὲ ἐλαίας σηκός, ὡς οὗτός φησιν εἶναι, κυκλόθεν δὲ ὁδὸς περιέχει, ἀμφοτέρωθεν δὲ γείτονες περιοικοῦσιν, ἄερκτον δὲ καὶ πανταχόθεν κάτοπτόν ἐστιν; ὥστε τίς ἂν ἀπετόλμησε, τούτων οὕτως ἐχόντων, ἐπιχειρῆσαι τοιούτῳ πράγματι;
Δεινὸν δέ μοι δοκεῖ εἶναι ὑμᾶς μέν, οἷς ὑπὸ τῆς 29
πόλεως τὸν ἅπαντα χρόνον προστέτακται τῶν μοριῶν ἐλαιῶν ἐπιμελεῖσθαι, μηθ' ὡς ἀπεργαζόμενον πώποτε,

sequendos esse recte arbitratus est Bekkerus.

26. *μικρὰς ζημίας*] ducentarum drachmarum. Vide prooemium.

27. *ὡς τότε δυνάμενος, ἢ ὡς νῦν διαβεβλημένος*] Supplendum ex antecedente *παρανομῆσαι*, hoc sensu: »Non quod ego tunc potuissem, imperantibus *τοῖς τριάκοντα*, aut quod nunc id potuisse accuser.« Tempore enim triginta virorum ei soli licebat impune violare leges, qui ab eorum partibus stabat. Ergo enuntiatio idem significat ac si dixisset: »non quod ego ab eorum partibus steterim, aut nunc hac fama laborem.« Interpretes locum non ceperunt.

28. *ὑμῶν οὕτως ἐπιμελουμένων, ἐκ τούτου*] Etiam hic locus ostendit, imperio triginta virorum exstincto, Areopago restitutam esse auctoritatem, eumque diligenter et accurate fecisse, quae suae erant potestatis.

ἄερκτον] Harpocration s. v. ἄερκτον ἀντὶ τοῦ ἀφράκτου καὶ πανταχόθεν καθορώμενον *Λυσίας*. Idem Suidas et Bekkeri Anecd. p. 347.

ζημιῶσαι, μήθ' ὡς ἀφανίσαντα εἰς κίνδυνον καταστῆσαι· τοῦτον δ', ὃς οὔτε γεωργῶν ἐγγὺς τυγχάνει, οὔτ' ἐπιμελητὴς ᾑρημένος, οὔθ' ἡλικίαν ἔχων εἰδέναι περὶ τῶν τοιούτων, ἀπογράψαι με ἐγγὺς μορίαν ἀφανίζειν.

30 Ἐγὼ τοίνυν δέομαι ὑμῶν μὴ τοὺς τοιούτους λόγους πιστοτέρους ἡγήσασθαι τῶν ἔργων, μηδὲ περὶ ὧν αὐτοὶ σύνιστε, ταῦτ' ἀνασχέσθαι τῶν ἐμῶν ἐχθρῶν λεγόντων, ἐνθυμουμένους καὶ ἐκ τῶν εἰρημένων, καὶ
31 ἐκ τῆς ἄλλης πολιτείας. ἐγὼ γὰρ τὰ ἐμοὶ προστεταγμένα ἅπαντα προθυμότερον πεποίηκα, ὡς ὑπὸ τῆς πόλεως ἠναγκαζόμην, καὶ τριηραρχῶν καὶ εἰςφορὰς εἰςφέρων καὶ χορηγῶν καὶ τἆλλα λειτουργῶν οὐδενὸς

29. *ἀφανίσαντα*] Sic Bekkerus ex tribus codd. recte. Aoristus enim praeteriti significationem habet, quod hic optimum, quamquam praecessit praesens *ἐκεργαζόμενον*, quod item optimum. Nam in laborando facillime quis indicabatur et puniebatur.

29. *ἀπογράψαι με ἐγγὺς μορίαν ἀφανίζειν*] Taylor delendum censet *ἐγγύς*, natum, ut ait ex socio, h. e. ex eodem, quod modo praecessit, vocabulo. Marklandus pro eo *εὐθύς* scribi vult. Opinor *ἐγγύς* temeritatem actionis indicare, quamquam nunc simile exemplum indicare non possum. [Fortasse: *ἐκ γῆς μορίαν ἀφανίζειν.* ut supra §. 2. F. J.]

30. *ταῦτ' ἀνασχέσθαι τῶν ἐμῶν ἐχθρῶν λεγόντων*] Reiskius scribere mavult *ψευδῆ λεγόντων*. Sed Lysias res magis significare solet, quam pinguiter enuntiare. Ait *ταῦτα λεγόντων* et liberum relinquit judicibus ea aestimare, qua ratione velint.

καὶ ἐκ τῆς ἄλλης πολιτείας] »et omnino ex ea ratione, qua civem me gessi.« Adjectivum *ὁ ἄλλος* saepe vertendum per adverbium omnino, in universum. §. 25. *μορίας περὶ πολλοῦ ποιοῦμαι, ὥςπερ καὶ τὴν ἄλλην οὐσίαν.* §. 32. *οὔτε περὶ φυγῆς οὔτε περὶ τῆς ἄλλης οὐσίας.* Unde patet minime opus esse eo, quod Schottus conjecit *ὅλης*. Cf. Astium ad Plat. de legg. II. 9. p. 121. – Hac autem re Athenienses cum patriae amore gloriabantur, si quis munera liberaliter et magnifice fecerat, ut turpe erat ea vel defugisse vel sordide fecisse. Vide Fr. Aug. Wolfium prolegg. ad Leptin. p. CXVII.

31. *προθυμότερον πεποίηκα, ὡς – – ἠναγκαζόμην*] De *ὡς* post comparativum posito vide ad §. 12.

εἰςφορὰς εἰςφέρων] *Εἰςφορά* imprimis est pecunia ad necessitates belli conferenda, unde praecipue stipendium militibus persolveretur. Cf. imprimis Boeckh. Staatshaushaltung viertes Buch T. II. init. Ab his diversae sunt *λειτουργίαι*, quae sunt munera ab hominibus ipsis magnis cum impensis et laboribus praestita, ut choregia, trierarchia, gymnasiarchia, de quibus accurate exponit Boeckh. lib. laud. T. I. inde a pag. 481.

ἧττον πολυτελῶς τῶν πολιτῶν. καίτοι ταῦτα μὲν με- 32
τρίως ποιῶν, ἀλλὰ μὴ προθύμως, οὔτ' ἂν περὶ φυ-
γῆς, οὔτ' ἂν περὶ τῆς ἄλλης οὐσίας ἠγωνιζόμην.
πλείω δ' ἂν ἐκεκτήμην, οὐδὲν ἀδικῶν οὐδ' ἐπικίνδυ-
νον ἐμαυτῷ καταστήσας τὸν βίον. ταῦτα δὲ πράξας,
ἃ οὗτός μου κατηγορεῖ, ἐκέρδαινον μὲν οὐδέν, ἐμαυ-
τὸν δ' εἰς κίνδυνον καθίστην. καίτοι πάντες ἂν ὁμο- 33
λογήσαιτε δικαιότερον εἶναι τοῖς μεγάλοις χρῆσθαι
τεκμηρίοις περὶ τῶν μεγάλων, καὶ πιστότερα ἡγεῖσθαι,
περὶ ὧν ἅπασα ἡ πόλις μαρτυρεῖ, μᾶλλον ἢ περὶ ὧν
μόνος οὗτος κατηγορεῖ.

Ἔτι τοίνυν, ὦ βουλή, ἐκ τῶν ἄλλων σκέψα- 34
σθε. μάρτυρας γὰρ ἔχων αὐτῷ προσῆλθον, λέγων,
ὅτι μοι πάντες εἰσὶν οἱ θεράποντες, οὓς ἐκεκτήμην,
ἐπειδὴ παρέλαβον τὸ χωρίον, καὶ ἕτοιμος ἤμην, εἴ
τινα βούλοιτο, παραδοῦναι βασανίζειν, ἡγούμενος
οὕτως ἂν τὸν ἔλεγχον ἰσχυρότερον γενέσθαι τῶν τού-
του λόγων καὶ τῶν ἔργων τῶν ἐμῶν. οὗτος δ' οὐκ 35
ἤθελεν, οὐδὲν φάσκων πιστὸν εἶναι τοῖς θεράπουσιν,

32. *μετρίως ποιῶν, ἀλλὰ μὴ προθύμως*] *Ἀλλὰ μή* est fortiter negantis, neutiquam, minime. Sensus est: »Si ita, ut nihil contra praestationes dici posset, nunquam studiose, ita ut laudem mererer, officia praestitissem.« Marklandus, qui pro *μή–καί* scribendum censebat, sententiam non solum non percepit, sed pervertit.

ταῦτα μὲν – ταῦτα δὲ] Idem pronomen de diversis rebus paullo negligentius positum esse negari non potest. Propterea tamen facile condonandum, quod ipsa enuntiatio omnem ambiguitatem tollit.

34. *ἤμην*] Phrynich. p. 152. *ἤμην εἰ καὶ εὑρίσκεται παρὰ τοῖς ἀρχαίοις, οὐκ ἐρεῖς, ἀλλ' ἦν ἐγώ.* Raros esse certos apud antiquos locos monuit ibi Lobeckius.

παραδοῦναι βασανίζειν] Antequam res in judicium adduceretur, ut aut actori de veritate constaret, isque ab actione desisteret, aut judicio statim indicari posset, quid *δοῦλοι βασανιζόμενοι* professi fuerint.

ἰσχυρότερον γενέσθαι τῶν τούτου λόγων καὶ τῶν ἔργων τῶν ἐμῶν] Sensus est: »existimans certius fore, quid de illius sermone et de meis factis habendum sit.« Ex opposito quidem; vero enim existimabat ex servorum testimoniis fore, ut appareret vanitas eorum, quae actor mentitus sit, et veritas eorum, quae reus se fecisse affirmet. Bekkerus pro *ἰσχυρότερον* fortasse legendum censet *ἰσχυρότατον*, nec negari potest aptiorem esse superlativum, qui saepissime a librariis confusus est cum comparativo.

ἐμοὶ δὲ δοκεῖ εἶναι, εἰ περὶ αὑτῶν μὲν οἱ βασανιζόμενοι κατηγοροῦσιν, εὖ εἰδότες, ὅτι ἀποθανοῦνται· περὶ δὲ τῶν δεσποτῶν, οἷς πεφύκασι κακονούστατοι, μᾶλλον ἂν εἵλοντο ἀνέχεσθαι βασανιζόμενοι ἢ κατει-
36 πόντες ἀπηλλάχθαι τῶν παρόντων κακῶν; καὶ μὲν δή, ὦ βουλή, φανερὸν οἶμαι εἶναι, ὅτι, εἰ, Νικομάχου ἐξαιτοῦντος τοὺς ἀνθρώπους, μὴ παρεδίδουν, ἐδόκουν ἂν ἐμαυτῷ ξυνειδέναι· ἐπειδὴ τοίνυν, ἐμοῦ παραδιδόντος, οὗτος παραλαβεῖν οὐκ ἤθελε, δίκαιον καὶ περὶ τούτου τὴν αὐτὴν γνώμην σχεῖν· ἄλλως τε καὶ
37 τοῦ κινδύνου οὐκ ἴσου ἀμφοτέροις ὄντος. περὶ ἐμοῦ μὲν γὰρ εἰ ἔλεγον, οὐδ' ἂν ἀπολογήσασθαί μοι ἐξεγένετο· τούτῳ δ' εἰ μὴ ὡμολόγουν, ἃ οὗτος ἐβούλετο, οὐδεμιᾷ ζημίᾳ ἔνοχος ἦν. ὥστε πολὺ μᾶλλον τοῦτον παραλαμβάνειν ἐχρῆν ἢ ἐμὲ παραδοῦναι προσήκει.

35. *περὶ δὲ τῶν δεσποτῶν – κακῶν;*] Recte Bekkerus post hoc membrum posuit interrogandi signum, quod neglectum viros doctos in errorem induxit, ut alius aliud conjiceret. Reiskius complusculs deesse censet in hanc formulam: *ἐμοὶ δὲ δοκεῖ αὕτη ἡ βάσανος πασῶν σαφεστάτη καὶ ἰσχυροτάτη εἶναι, καὶ γὰρ ἂν ἄτοπον εἴη* – quod est fingere, non emendare.

35. *ἐμοὶ δὲ δοκεῖ εἶναι*] Ex antecedente actoria objectione negativa locutio repetenda, quoniam reus eam aliquatenus concedit: *ἐμοὶ δὲ δοκεῖ οὐδὲν πιστὸν εἶναι*: mihi vero in servorum quaestione per tormenta nihil certi inesse videtur, si ipsos oporteat se indicare, quum probe sciant se interfectum iri. Contra ea, si testimonio in dominos, quos ex rerum natura oderunt, libertatem sibi acquirere possunt, actor facile habebit testimonium.

36. *ἐμαυτῷ ξυνειδέναι*] Hoc idem est, quod *ἐμαυτῷ ξυνειδέναι ἀδικοῦντι.* Sic recentissimi recte scripserunt in Lycurgo contra Leocr. p. 160. fin. *οὑτοσὶ δὲ διὰ τὸ συνειδέναι ἑαυτῷ οὐχ ὑπέμεινεν*, et sic saepe tum apud oratores, tum apud alios.

37. *ἃ οὗτος ἐβούλετο*] Bekkerus: »transponenda fortasse post illud *ἔλεγον.*« Quae si codd. eo loco ponerent ut probarem, sic contra libros non transponerem. Vocabula *περὶ ἐμοῦ εἰ ἔλεγον* per se ex contextu certam habent sententiam; contra *τούτῳ* praeposito quum referatur ad *ὡμολόγουν*, vocabula *ἃ οὗτος ἐβούλετο* non quidem necessaria sunt, sed subjectum ad apodosin *οὐδεμιᾷ ζημίᾳ ἔνοχος ἦν* apte in memoria servant.

προσήκει] praes. antecedente imperf. *ἐχρῆν.* Hoc enim rem spectat, quae antecedente tempore fieri poterat et debebat; illud urbane significat se ne nunc quidem ea, quae prius obtulerit, recusaturum, quamquam jure jam postulari non possint. Hinc patet non opus esse, ut cum Marklando scribatur *προσῆκεν.*

ἐγὼ τοίνυν εἰς τοῦτο προθυμίας ἀφικόμην, ἡγούμε-
νος πρὸς ἐμοῦ εἶναι καὶ ἐκ βασάνων καὶ ἐκ μαρτύ-
ρων καὶ ἐκ τεκμηρίων ὑμᾶς περὶ τοῦ πράγματος τἀ-
ληθῆ πυθέσθαι. ἐνθυμεῖσθαι δὲ χρή, ὦ βουλή, πο- 38
τέροις χρὴ πιστεύειν μᾶλλον, οἷς πολλοὶ μεμαρτυρή-
κασιν, ἢ ᾧ μηδεὶς τετόλμηκε· καὶ πότερον εἰκὸς μᾶλ-
λον τοῦτον ἀκινδύνως ψεύδεσθαι, ἢ μετὰ τοσούτου
κινδύνου τοιοῦτον ἐμὲ ἔργον ἐργάσασθαι· καὶ πότε-
ρον οἴεσθε αὐτὸν ὑπὲρ τῆς πόλεως βοηθεῖν, ἢ συκο-
φαντοῦντα αἰτιάσασθαι; ἐγὼ μὲν ὑμᾶς ἡγοῦμαι νομί- 39
ζειν, ὅτι Νικόμαχος ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν πεισθεὶς τῶν
ἐμῶν τοῦτον τὸν ἀγῶνα ἀγωνίζεται, οὐχ ὡς ἀδικοῦν-
τα ἐλπίζων ἀποδείξειν, ἀλλ' ὡς ἀργύριον παρ' ἐμοῦ
λήψεσθαι προσδοκῶν. ὅσῳ γὰρ [οἱ] τοιοῦτοί εἰσιν
ἐπαιτιώτατοι καὶ ἀπορώτατοι τῶν κινδύνων, τοσούτῳ
πάντες αὐτοὺς φεύγουσι μάλιστα. ἐγὼ δέ, ὦ βουλή, 40
οὐκ ἠξίουν, ἀλλ' ἐπειδήπερ με ᾐτιάσατο, παρέσχον
ἐμαυτὸν ὅ τι βούλεσθε χρῆσθαι· καὶ τούτου ἕνεκα
τοῦ κινδύνου οὐδενὶ ἐγὼ τῶν ἐχθρῶν διηλλάγην, οἳ
ἐμὲ ἥδιον κακῶς λέγουσιν ἢ σφᾶς αὐτοὺς ἐπαινοῦσι,
καὶ φανερῶς μὲν οὐδεὶς πώποτε ἐμὲ αὐτὸς ἐπεχείρησε
ποιῆσαι κακὸν οὐδέν, τοιούτους δὲ ἐπιπέμπουσί μοι,
οἷς ὑμεῖς οὐκ ἂν δικαίως πιστεύοιτε. πάντων γὰρ 41

37. *πρὸς ἐμοῦ εἶναι*] Hoc, quod Reiskio melius videbatur vulgato *μετ' ἐμοῦ εἶναι*, inventum in cod. recepit Bekkerus. Ceteri illius codd. habent *μήτ' ἐμοῦ εἶναι*.

39. *ἐγὼ μὲν ὑμᾶς ἡγοῦμαι νομίζειν*] Vulgo deest *νομίζειν*. Vir doctus alius alium addendum esse infinitivum censebat, quemadmodum plures patitur sententia. Dubitationem sustulit optimus codex, qui additum habet *νομίζειν*.

40. *ἥδιον*] Taylori emendatio, quam recentiores merito receperunt pro librorum lectione *ἤδη*.

αὐτὸς] Reiskii est emendatio. Omnes libri habent *αὐτόν*.

39. *ἀπορώτατοι τῶν κινδύνων*] Vindicavi hanc codicum lectionem supra §. 2. — *τοσούτῳ μᾶλλον αὐτοὺς φεύγουσι*: quoniam, quod dicitur, semper aliquid haeret, quum reus vix perfectam refutationem in caussa difficili obtineat.

40. *τοιούτους ἐπιπέμπουσι*] Per *ἐπιπέμπειν* indicantur insidiae, quae struuntur, et consilii malignitas: quod melius est,

ἀθλιώτατος ἂν γενοίμην, εἰ φυγὰς ἀδίκως καταστήσομαι, ἄπαις μὲν ὢν καὶ μόνος, ἐρήμου δὲ τοῦ οἴκου γενομένου· μητρὸς δὲ πάντων ἐνδεοῦς, πατρίδος δὲ τοιαύτης ἐπ' αἰσχίσταις στερηθεὶς αἰτίαις, πολλὰς μὲν ναυμαχίας ὑπὲρ αὐτῆς νεναυμαχηκώς, πολλὰς δὲ μάχας μεμαχημένος· κόσμιον δ' ἐμαυτὸν καὶ ἐν δημοκρατίᾳ καὶ ἐν ὀλιγαρχίᾳ παρασχών.

42 Ἀλλὰ γάρ, ὦ βουλή, ταῦτα μὲν ἐνθάδε οὐκ οἶδ', ὅ τι δεῖ λέγειν. ἀπέδειξα δ' ὑμῖν, ὡς οὐκ ἐνῆν σηκὸς ἐν τῷ χωρίῳ, καὶ μάρτυρας παρεσχόμην καὶ τεκμήρια, ἃ χρὴ μεμνημένους διαγιγνώσκειν περὶ τοῦ πράγματος, καὶ ἀξιοῦν παρὰ τούτου πυθέσθαι, ὅτου ἕνεκα, ἐξὸν ἐπαυτοφώρῳ ἐλέγξαι, τοσούτῳ χρόνῳ ὕστε-
43 ρον εἰς τοσοῦτόν με κατέστησεν ἀγῶνα· καὶ μάρτυρα οὐδένα παρασχόμενος, ἐκ τῶν λόγων ζητεῖ πιστὸς γενέσθαι, ἐξὸν αὐτοῖς τοῖς ἔργοις ἀδικοῦντα ἀποδεῖξαι, καὶ ἐμοῦ ἅπαντας διδόντος τοὺς θεράποντας, οὓς φησι παραγενέσθαι, παραλαβεῖν οὐκ ἤθελεν.

quam si clandestina subornatio significetur; quod voluit Marklandus conjiciendo ὑποπέμπουσι.

41. ἔρημος οἶκος domus est quae prolem non habet nec ex parentibus natam nec adoptatam.

43. διδόντος] Διδόναι h. l. est, ut saepe, offerre, et quum hanc significationem habet, dicendum est id esse inter ea verba, quae conatum, non factum exprimunt.

ΛΥΣΙΟΥ

ΚΑΤΑ ΕΡΑΤΟΣΘΕΝΟΥΣ, ΤΟΥ ΓΕΝΟΜΕΝΟΥ ΤΩΝ ΤΡΙΑΚΟΝΤΑ, ΟΝ ΑΥΤΟΣ ΕΙΠΕ ΛΥΣΙΑΣ.

PROOEMIUM.

ERATOSTHENES is est, quem in catalogo XXX virorum nominat Xenophon Hellen. II, 3, 2. Ex ipsa historia nihil amplius de eo cognoscimus, verum haec Lysiae oratio fons est, unde cognitio hominis petenda sit. Novimus cautissime versandum esse in oratorum testimoniis aestimandis, sive hominum virtutes sive facinora spectant; et quamquam Lysias inter omnes oratores sobrietate et moderatione excellit, tamen, quum res domestica agatur, in quo genere ne modestissimi quidem et integerrimi homines cupiditate soleant vacare, a partium studio diligenter nobis cavendum erit.

Quaeritur ante omnia, qui fieri potuerit, ut Eratosthenes in judicium vocatus sit, quum, reconciliata pace, lex lata esset, ne quis ante actarum rerum accusaretur, neve multaretur.*). Non affirmaverim equidem contra legem Eratosthenis accusationem fuisse; erat enim inter XXX viros, qui lege erant excepti. Id quidem constat, eum non, quod reliqui securitatis caussa fecerant, Eleusina se contulisse, sed tranquillum in urbe mansisse, a nemine inquietatum. Hoc otium debebat, opinor, mitiori, quam secutus erat, rationi et repugnantiae, quam ostenderat Critiae ejusque partibus. Vere igitur videtur affirmasse a Theramenis se partibus stetisse; nec id Lysias negat, sed Theramenem ipsum contendit perniciosum civem fuisse. In hac re quum gravis orationis pars vertatur, ante omnia de Theramene videamus. De quo quum subtiliter et accurate exposuerit I. C. F. Manso in egregio libro Sparta. III. Bd. II. Th., dritte Beilage, S. 18. ss., nos officii nostri esse existimamus acutae et circumspectae viri doctissimi disputationis momenta ipsius verbis afferre.

» Theramenes, inquit, tritt hauptsächlich drei Mahl als thätig und in die öffentlichen Angelegenheiten einwirkend in der Geschichte auf. Zuerst wird er von Thucydides als Theilnehmer an den Bewegungen genannt, welche im zwanzigsten Jahr des Peloponnesischen Krieges von Samos ausgingen, und sich von da nach Athen verbreitend, den ganzen Staat vielfach erschütterten. Hier unterstützte Theramenes (Thuc. VIII, 68.) anfänglich mit allem Eifer die Einführung der Oligarchie und die Ansetzung des Rathes

---

*) [De hac re et quo modo fieri potuerit, ut Eratosthenes post ἀμνηστίας legem accusaretur, disputavimus in Museo Attico novo. Vol. III. Fasc. 2. p. 13. ss. F. J.]

der Vierhundert (l. l. 69. 70.), von denen er selbst ein Mitglied ward. Als aber die demokratischgesinnten Samier sich ermannten, das dort liegende Athieniensische Heer umstimmten (73.) und zu dem Ende auch nach Athen (74. 86.) Abgeordnete sandten, um die Veränderung der Regierungsform zu verhindern, da trat der schon vorher unzufriedene Theramenes sogleich (89.) zur Volksparthei über, erklärte sich (90. 91.) laut und entscheidend gegen die von den Oligarchen im Piraeus angelegten Werke, redete von verrätherischen Einverständnissen mit Sparta, und handelte dennoch nichts weniger (92.) als bestimmt und seinen Aeusserungen gemäfs, sondern liefs sich vielmehr von den Umständen leiten, die ohne sein Zuthun (93—97) die Eintracht herbei führten. Thucydides sagt (89.) mit dürren Worten, dafs nichts als die Drohungen des Heeres zu Samos, die Unwahrscheinlichkeit eines langen Bestandes der Oligarchie, und die Furcht, um allen politischen Einflufs zu kommen, was auch Kritias bei Xenophon bezeugt Hellen. II, 3, 30., an den schnell veränderten Gesinnungen des Theramenes und seiner Freunde Schuld gewesen sey. Ganz übereinstimmend mit Thucydides erklärt sich der Redner Lysias contra Eratosth. §. 63. ss.

Acht Jahre später wurde Theramenes, der übrigens, wie wir aus Lysias §. 65. lernen, seit der Wiederherstellung der Demokratie in grofsem Ansehen stand und wichtige Aemter verwaltete, von seinem Staate zur Schliefsung des Friedens gebraucht, der den Peloponnesischen Krieg endigte. Wie höchst gewissenlos er sich bei diesem Geschäfte gegen seine leidenden Bürger benahm, weifs man aus Xenophon, und hierin widerspricht der Redner dem Geschichtschreiber keineswegs, sondern, obgleich minder ausführlich, rechtfertigt und unterstützt er ihn und seine Erzählung. l. l. §. 68—78. Diodor allein steht mit dem Redner und Historiker in geradem Widerspruche. Ihm zu Folge bedrohte Lysander den Theramenes mit dem Tode, wenn er sich den Spartanern länger widersetze, und zwang ihm und dem Volke ganz eigentlich die neue Regierung auf.

Der dritte und wichtigste Posten, aus dessen Verwaltung wir einen Schlufs auf des Theramenes Charakter machen können, ist der eines Dreyfsigers. Xenophon so wohl (II, 3, 15.) als Diodor (XIV, 4. 5.) kommen überein, dafs er, als solcher, die Gewaltthätigkeiten und Hinrichtungen, deren sich seine Amtsgenossen, insbesonders seit der Erscheinung der Spartanischen Besatzung, schuldig machten, laut und standhaft gemifsbilliget habe, und dadurch ein Opfer ihrer Rache geworden sey; nur unterscheiden sie sich dadurch von einander, dafs der erstere sich begnügt, die Sache ruhig und kaltblütig zu erzählen, der zweite hingegen die Gelegenheit ergreift, um den Theramenes als einen Märtyrer für Recht und Tugend zu schildern, auch manches Ereignifs, wie den Mord des Niceratus, später setzt als Xenophon. Ob übrigens Theramenes vor Gericht so mäfsig und bescheiden gesprochen habe, wie ihn der letztere sprechen läfst, scheint nach dem, was uns Lysias §. 77. aus der angeschuldigten Vertheidigungsrede mittheilt, sehr zweifelhaft. (Ex ea tamen lectione, quae nunc ex codd. restituta est, res mitigatur).

Ich füge zu diesen Zeugnissen noch das wichtige des Aristoteles (bei Plutarch in vita Nic. c. 2.). »Athen, schreibt er, zählt drei treffliche Bürger, voll Wohlwollen für ihr Vaterland, den Nicias, Niceratus Sohn, den Thucydides, Milesius Sohn, und den

Theramenes, Hagnons Sohn. Doch steht der letztere unter den ersteren; denn abgerechnet, daſs man ihm, dem Fremdlinge aus Ceos, seine Geburt vorwirft, so tadelt man auch sein unaufhörliches Hin- und Herschwanken von einer Parthei zur andern.

Man sieht, in einem Puncte treffen die Alten alle zusammen, in dem Tadel des Unbestandes, dessen sich Theramenes in seinem politischen Betragen schuldig gemacht hat; aber darin entfernen sie sich von einander, daſs die einen ihm diesen Fehler zu gut halten, in der Meinung, er werde durch sein stetes Uebertreten und Zurückkehren zur Volksparthei hinlänglich gemildert, und durch den standhaften Tod für die Sache des Rechts und der Freiheit ganz ausgelöscht, die andern hingegen diese an dem Volke mehrmals verübte Untreue sorgfältig hervorziehen und als ein unverzeihliches Verbrechen betrachten. Uns, die wir durch die Geschichte unserer Tage belehrt, leicht in den Geist und die Ansichten der republikanischen Vorzeit eingehen, kann dieser Widerspruch so wenig verwirren, daſs er uns vielmehr die Entscheidung der Streitfrage erleichtert. Ich will es versuchen, aus den angezogenen Stellen und noch einigen einzelnen Winken, die sich im Thucydides und andern finden, das Bild des Atheniensischen Demagogen zu zeichnen.

Theramenes, der Sohn eines Bürgers, der selbst im Atheniensischen Staat eine Rolle spielte, war ein Mann von Einsichten, gebildet in der Schule und im Umgange der Philosophen und aller Künste der Beredsamkeit kundig (Thucyd. VIII, 68. Diodor. XIV, 5. Plutarch vita Cic. 39. T. IV. p. 825); aber weder seine eigenthümlichen Anlagen, noch seine erworbenen Kenntnisse vermochten ihn von den mannigfaltigen Fehlern, die seinem Charakter anhingen, zu heilen; von einem Ehrgeize, der ihn, seiner Gutmüthigkeit ungeachtet, oft zu gewaltsamen Schritten verführte; von einem Wankelmuthe, der ihn plötzlich für die entgegengesetzten Grundsätze und Meinungen stimmte, und von einer Eigenliebe, die immer bereit war, ihn die Entschuldigung, deren er bedurfte, in den Umständen finden zu lassen. Mit solchen Vorzügen und Mängeln ausgestattet, widmete er sich den öffentlichen Geschäften zu einer Zeit, wo es sogar für den festen und leidenschaftlosen Bürger eine schwierige Aufgabe war, sich und andern zu rathen, und eine noch schwierigere, die Folgen eines gegebenen Rathes zu berechnen, und verwirrte sich, je länger je tiefer und endlich ohne einen Ausweg finden zu können, in die Irrgänge der Politik. Er ergriff mit Heftigkeit die Oligarchie, weil er von ihr Glanz und Ehre erwartete, verlieſs sie eben so schnell, weil andere ihm den Vorrang zu entreiſsen drohten, und warf sich, um die Volksgunst von neuem zu gewinnen, zum Ankläger seiner Freunde auf. Er reiste, vielleicht mit zu viel Vertrauen auf sich selbst, zu Lysandern, um den Frieden zwischen Sparta und Athen zu vermitteln, wurde, ich weiſs nicht ob durch eigene Schuld oder durch des Spartaners Hinterlist, ein Verräther an seinem Vaterlande, und tröstete sich mit dem Gedanken, Mauern nieder zu reiſsen sey, wenn es die Noth gebiethe, eben so verdienstlich, als Mauern zu bauen. Plutarch in vita Lys. c. 14. T. III. p. 30. Er nahm Theil an der Regierung der Dreyſsiger, weil ihn seine Eitelkeit dazu aufforderte; er widerstrebte den Beschlüssen seiner Amtsgenossen, weil er nur herrschsüchtig, nicht tyrannisch war, und er erlag ihrer blutdürstigen Rache, weil er in seinen Grundsätzen zurück blieb, indeſs

die übrigen Schreckensmänner unaufhaltsam vorwärts schritten. Theramenes Handlungsweise und sogar sein Mangel an Selbstständigkeit, der allerdings den hervorstechendsten Zug in seinem Charakter ausmacht, finden in den Zeitumständen offenbar manche Entschuldigung; allein darum werde ich ihn nie mit Aristoteles unter die wahren Vaterlandsfreunde rechnen. Er war sicher nichts anderes als ein gewandter Demagog, dergleichen die Französische Revolution mehrere entstehen und enden sah, ein Mann, der bei der Wahl der Mittel so wenig sein Gewissen als das Wohl des Staates beachtete, und seine Entwürfe verliefs, nicht, weil er sie für schädlich hielt, sondern weil er sie auszuführen verzweifelte, oder auf seine Kosten andere zu heben befürchtete; der aber seine selbstischen Wünsche und Neigungen immer hinter dem Vorwande, dem Gemeinwesen zu nützen, versteckte (Man vergleiche die Rede, die ihm Xenophon Hellen. II, 3, 35. ff. in den Mund legt, vorzüglich §. 42. 45. 46) und um so leichter täuschte, da ihn Furchtsamkeit oder natürliches Wohlwollen von der Theilnahme an grausamen Massregeln abhielt. «

Hujus igitur indolis et rationis etiam Eratosthenes fuit, idque patet ex ipsa Lysiae oratione, si eam sine ira et studio examines. Ut Theramenes, sic Eratosthenes sub priore Quadringentorum oligarchia contraria molitus est iis, qui democratiam tuebantur. §. 42. 65. Post fatalem illam pugnam navalem, antequam dominatus XXX virorum constituebatur, erat collegii, quod res ad arbitrium Lacedaemoniorum moderabatur §. 43., ubi vide notas. Tum unus erat triginta virorum, affirmans quidem importunitati et crudelitati eorum verbis se restitisse, prae metu tamen non ausum esse recusare, quo minus imperata faceret. Hinc Polemarchum, Lysiae fratrem, jussu tyrannorum abreptum in custodiam conjecit, ubi hic pro illius temporis more cicutam bibere jussus est. Non negabo, quae dura et iniqua hac occasione Lysias narrat, accidere potuisse. Ea autem nullo jure uni Eratostheni tribuuntur, qui eorum, opinor, nullam partem habebat, sed culpa accidebant τῶν ἕνδεκα. Etiam hoc in Eratosthenis excusationem dictum sit, quod ceteris triginta ejectis unus cum Phidone in urbe relictus sit. Quod non successerint consilia, id temporum injuriae et difficultatibus, quibus nunquam non premitur conciliatio animorum dissociatorum, tribuendum potius quam eorum, qui praeerant, voluntati.

---

1 *Οὐκ ἄρξασθαί μοι δοκεῖ ἄπορον εἶναι, ὦ ἄνδρες δικασταί, τῆς κατηγορίας, ἀλλὰ παύσασθαι λέ-*

In hac oratione varietas a Bekkero notata est ex duobus tantum, sed optimis iis codd. C. X.

1. *Οὐκ ἄρξασθαι - ἄπορον - ἀλλὰ παύσασθαι*] Elegans antitheton, quod hic de reo adhibitum Cicero in laudem Pompeji formavit pro lege Manilia I, 3. Dicendum enim est de Cn. Pompeji singulari eximiaque virtute; hujus autem orationis difficilius est exitum quam initium invenire. Simile nostro est illud Demosth. περὶ στεφ. p. 270. §. 129. οὐκ ἀπορῶν δ' ὅ τι χρὴ περὶ σοῦ καὶ τῶν σῶν εἰπεῖν, ἀπορῶ τοῦ πρώτου μνησθῶ.

γοντι. τοιαῦτα αὐτοῖς τὸ μέγεθος καὶ τοσαῦτα τὸ πλῆθος εἴργασται, ὥστε μήτ᾽ ἂν ψευδόμενον δεινότερα τῶν ὑπαρχόντων κατηγορῆσαι, μήτε τἀληθῆ βουλόμενον εἰπεῖν ἅπαντα δύνασθαι· ἀλλ᾽ ἀνάγκη ἢ τὸν κατήγορον ἀπειπεῖν, ἢ τὸν χρόνον ἐπιλιπεῖν. τοὐναντίον δέ μοι δοκοῦμεν πείσεσθαι ἢ ἐν τῷ προτοῦ χρόνῳ. 2 πρότερον μὲν γὰρ ἔδει τὴν ἔχθραν τοὺς κατηγοροῦντας ἐπιδεῖξαι, ἥτις εἴη πρὸς τοὺς φεύγοντας· νυνὶ δὲ παρὰ τῶν φευγόντων χρὴ πυνθάνεσθαι, ἥτις ἦν αὐτοῖς πρὸς τὴν πόλιν ἔχθρα, ἀνθ᾽ ὅτου τοιαῦτα ἐτόλμησαν εἰς αὐτὴν ἐξαμαρτάνειν. οὐ μέντοι ὡς οὐκ ἔχων οἰκείας ἔχθρας καὶ συμφορὰς τοὺς λόγους ποιοῦμαι, ἀλλ᾽ ὡς ἅπασι πολλῆς ἀφθονίας οὔσης ὑπὲρ

ἀπειπεῖν] **Thomas M.** *ἀπειπάμην κάλλιον ἢ ἀπεῖπον*: in quo fallitur. Aoristus medii *ἀπείπασθαι* est dialecti Ionicae et serioris aetatis. Attici dicunt *ἀπειπεῖν*. Gravius etiam peccavit **Moeris**, scribens, si sana est lectio p. 29. *ἀπεῖπα Ἀττικῶς. ἀπεῖπον Ἑλληνικῶς.* Aoristus *εἶπα* primae personae usus est rarissimi apud Atticos, nec nisi ob ὁμοιοτέλευτον. Secunda persona *εἶπας* Tragicis imprimis est usitata.

2. *πρότερον μὲν γὰρ ἔδει τὴν ἔχθραν τοὺς κατηγοροῦντας ἐπιδεῖξαι*] Apud antiquos moris erat, ut actor in capitis caussa probaret jamdudum inter se et reum, quid? quod etiam inter patres inimicitiam intercessisse: quapropter jam dudum se occasionem optavisse, ut tandem invisum inimicum ulcisceretur. Quod nos alienum ab humanitate esse judicamus, si quis, praesertim in capitis caussa, profiteretur accusationem se suscepisse privatis injuriis lacessitum: contra ea antiqui existimabant imprimis in caussis publicis non eam, quae deceret, severitatem et indignationem adhibitum iri, nisi accedat ira privatarum injuriarum.

πρὸς τὴν πόλιν] adversus civitatem, qua continentur cuncti cives: quae quum tota a triginta viris libertate spoliata fuerit et pristina majorum gloria ac dignitate, singuli cives, etiam si ipsi privatam sive domesticam injuriam passi non sint, ut membra tamen civitatis jure summo triginta virorum superbiam et importunitatem detestabantur et accusabant. Triginta autem viros, si ullam vellent excusationem habere agendi rationis, ostendere oportebat, quid commiserit in ipsos civitas, cur tanto odio digna judicetur.

ἀνθ᾽ ὅτου cet.] Haec est epexegesis ad antecedentia, eorumque caussam continet. *Ἀνθ᾽ ὅτου* vel *ἀνθ᾽ οὗ, ἀνθ᾽ ὧν* conjunctionis *ὅτι* vicem haud raro praestat. Cf. **Hermann.** ad Viger. p. 710.

πολλῆς ἀφθονίας οὔσης cet.] Canterus deesse opinatur *οὐ μᾶλλον* post *οὔσης*. Augerus suo Marte *οὐχ* addidit, loco communi nos consolans haud raro scriptores Atticos omittere *μᾶλλον*, et vertit: »Sed quia cunctis civibus non plures irascendi caus-

3 τῶν ἰδίων, ἢ ὑπὲρ τῶν δημοσίων ὀργίζεσθαι. ἐγὼ μὲν οὖν, ὦ ἄνδρες δικασταί, οὔτ' ἐμαυτοῦ πώποτε οὔτε ἀλλότρια πράγματα πράξας, νῦν ἠνάγκασμαι ὑπὸ τῶν γεγενημένων τούτου κατηγορεῖν· ὥστε πολλάκις εἰς πολλὴν ἀθυμίαν κατέστην, μὴ διὰ τὴν ἀπειρίαν ἀναξίως καὶ ἀδυνάτως ὑπὲρ τοῦ ἀδελφοῦ καὶ ἐμαυτοῦ τὴν κατηγορίαν ποιήσωμαι. ὅμως δὲ πειράσομαι ὑμᾶς ἐξ ἀρχῆς ὡς ἂν δύνωμαι δι' ἐλαχίστων διδάξαι.

4 Οὑμὸς πατὴρ Κέφαλος ἐπείσθη μὲν ὑπὸ Περικλέους εἰς ταύτην τὴν γῆν ἀφικέσθαι· ἔτη δὲ τριάκοντα ᾤκησε, καὶ οὐδενὶ πώποτε οὔτε ἡμεῖς οὔτε

4. ᾤκησε] Reiskius scribendum opinatur *μετῴκησε*. Quod si esset in omnibus codd., non foret repudiandum: tum enim conditio, qua usus vixerit Cephalus Athenis, verbo technico indicaretur. Ea tamen ex contextis satis perspicitur, nec aptum hic in hac conditione vim ponere, sed id agitur, ut doceat, quantum temporis pater vitam transegerit Athenis, domicilio ibi constituto, famam habens hominis tranquilli, neminem inquietans, nec ipse a quoquam inquietatus: quam sententiam continet quae sequitur explicativa enuntiatio. *Οἰκεῖν* autem simplex de *μετοίκῳ* ratione sedis et domicilii interdum dicitur. *ὑπὲρ Καλλ.* §. 3. de *μετοίκῳ*: *οἰκῶν δ' ἐν τῇ*

ae subministrant privatae quam publicae calamitates.« Reiskius opinatur ad *πολλῆς ἀφθονίας* subaudiendum esse *τῶν ἰδίων καὶ τῶν δημοσίων κακῶν*, tum post verba *ὑπὲρ τῶν ἰδίων* haec pauca addenda *εἰώθασι μᾶλλον*. Quae, quamquam plus minusve probabilem sensum reddant, criticam nullam habent probabilitatem; nec video quid improbandum sit in lectione vulgata. Sensus est: »Sed quod omnibus sit copia irascendi de privatis aut de publicis injuriis, et de privatis et de publicis.« Hinc quamvis ipse non destituatur domesticis injuriis, interrogat tamen, quae causa fuerit odii in civitatem. [Sensus totius loci ita mihi videtur constituendus esse: »In causis publicis olim actorem oportebat probare inter se et reum intercessisse inimicitiam; in hac autem causa recte se habebit quaerere ex Eratosthene ejusque sociis (*τοὺς φεύγοντας*), quaenam inimicitia ipsis intercesserit cum omnibus civibus (*πρὸς τὴν πόλιν*), ut talia in eos perpetrarent. Nec tamen hoc dico (*τοὺς λόγους ποιοῦμαι*), quasi non haberem afferre documenta domesticarum injuriarum et calamitatum, sed quod ex mea sententia (*ὡς c. partic.*) omnibus sit larga copia irascendi aut de privatis, aut de publicis injuriis et calamitatibus. Similem sententiam expressam invenies *κατ. Ἀλκιβ.* §. 1. V. C. F. R.]

ἐκεῖνος δίκην οὔτε ἐδικασάμεθα οὔτε ἐφύγομεν· ἀλλ' οὕ-
τως ᾠκοῦμεν δημοκρατούμενοι, ὥςτε μήτε εἰς τοὺς
ἄλλους ἐξαμαρτάνειν μήτε ὑπὸ τῶν ἄλλων ἀδικεῖσθαι.
ἐπειδὴ δ' οἱ τριάκοντα πονηροὶ μὲν καὶ συκοφάνται 5
ὄντες εἰς τὴν ἀρχὴν κατέστησαν, φάσκοντες χρῆναι
τῶν ἀδίκων καθαρὰν ποιῆσαι τὴν πόλιν, καὶ τοὺς
λοιποὺς πολίτας ἐπ' ἀρετὴν καὶ δικαιοσύνην τραπέ-
σθαι· καὶ τοιαῦτα λέγοντες, οὐ τοιαῦτα ποιεῖν ἐτόλ-
μων· ὡς ἐγὼ περὶ τῶν ἐμαυτοῦ πρῶτον εἰπὼν καὶ
περὶ τῶν ὑμετέρων ἀναμνῆσαι πειράσομαι. Θέογνις 6
γὰρ καὶ Πείσων ἔλεγον ἐν τοῖς τριάκοντα περὶ τῶν
μετοίκων, ὡς εἶέν τινες τῇ πολιτείᾳ ἀχθόμενοι· καλ-
λίστην οὖν εἶναι πρόφασιν τιμωρεῖσθαι μὲν δοκεῖν,
τῷ δ' ἔργῳ χρηματίζεσθαι· πάντως δὲ τὴν μὲν πόλιν
γενέσθαι τὴν ἀρχὴν δεῖσθαι χρημάτων. καὶ τοὺς ἀ- 7
κούοντας οὐ χαλεπῶς ἔπειθον. ἀποκτιννύναι μὲν γὰρ
ἀνθρώπους περὶ οὐδενὸς ἡγοῦντο, λαμβάνειν δὲ χρή-

πόλει ταύτῃ πολλὰ μὲν ἀγαθὰ ὑμᾶς ἐποίησεν: — κατὰ Φίλων. §. 9. p. 874. R. ἐν Ὠρωπῷ μετοίκιον κατατιθεὶς ἐπὶ προστάτου ᾤκει, βουληθεὶς παρ' ἐκείνοις μετοικεῖν μᾶλλον ἢ παρ' ὑμῖν πολίτης εἶναι. Patet etiam ex eo, quod statim sequitur οὕτως ᾠκοῦμεν δημοκρατούμενοι.

5. ἐπειδὴ δ' οἱ τριάκοντα cet.] Cf. Excurs. V.

πονηροὶ μὲν καὶ συκοφάνται ὄντες] Reiske μέν abesse mallit, quum δέ non sequatur, idque deest in cod. Vindob. Augerus post φάσκοντες inseruit δέ. Sed haud raro ponitur in uno orationis membro μέν, cui non respondet δέ. Duo, quibus hoc fit, genera constitui possunt. Unum est, quum membrum, quod per δέ annectendum esset, facile supplendum omittitur (cf. Heindorf. ad Plat. Phaedon. §. 2. Soph. §. 12.); alterum, quum per lenem anacoluthiam membrum per δέ annectendum alia forma additur. Sic Lysias in animo habebat alterum hujus sententiae καλὴν δὲ πρόφασιν προϊστάμενοι: hanc ipsam autem sententiam amplificavit adjecta explicatione φάσκοντες cet.

6. πάντως δὲ τὴν μὲν πόλιν γενέσθαι τὴν ἀρχὴν δεῖσθαι χρημάτων] Locum, in quo viri docti alius aliud conjecerunt, in quo vero codd. nihil variant, sic intelligo: »Omnino vero, ut civitas fiat, constitui possit, magistratui opus esse pecunia.« Infinitivus γενέσθαι finem indicat, ad quem assequendum opus sit pecunia. Caussam principem, cur pecunia opus erat, affert Xenoph. Hellen. II. 3, 21. ὅπως ἔχοιεν καὶ τοῖς φρουροῖς χρήματα διδόναι. Hunc esse sensum videtur etiam cod. C. significare, in quo pro τὴν μὲν πόλιν est τὴν πολιτείαν, explicationis caussa scriptum, opinor.

ματα περὶ πολλοῦ ἐποιοῦντο. ἔδοξεν οὖν αὐτοῖς δέ-
κα συλλαβεῖν, τούτων δὲ δύο πένητας, ἵνα αὐτοῖς ᾖ
πρὸς τοὺς ἄλλους ἀπολογία, ὡς οὐ χρημάτων ἕνεκα
ταῦτα πέπρακται, ἀλλὰ συμφέροντα τῇ πολιτείᾳ γεγέ-
νηται· ὥςπερ τι τῶν ἄλλων εὐλόγως πεποιηκότες.
8 διαλαβόντες δὲ τὰς οἰκίας, ἐβάδιζον· καὶ ἐμὲ μὲν ξέ-
νους ἑστιῶντα κατέλαβον, οὓς ἐξελάσαντες Πείσωνί
με παραδιδόασιν, οἱ δὲ ἄλλοι εἰς τὸ ἐργαστήριον ἐλ-
θόντες τὰ ἀνδράποδα ἀπεγράφοντο. ἐγὼ δὲ Πείσω-
να μὲν ἠρώτων, εἰ βούλοιτό με σῶσαι χρήματα λα-
9 βών· ὁ δ' ἔφασκεν, εἰ πολλὰ εἴη. εἶπον οὖν, ὅτι τά-
λαντον ἀργυρίου ἕτοιμος εἴην δοῦναι. ὁ δ' ὡμολόγη-
σε ταῦτα ποιήσειν. ἠπιστάμην μὲν οὖν, ὅτι οὔτε θε-
οὺς οὔτε ἀνθρώπους νομίζει, ὅμως δ' ἐκ τῶν παρόν-
των ἐδόκει μοι ἀναγκαιότατον εἶναι πίστιν παρ' αὐτοῦ
10 λαβεῖν. ἐπειδὴ δὲ ὤμοσεν, ἐξώλειαν ἑαυτῷ καὶ τοῖς παι-
σὶν ἐπαρώμενος, λαβὼν τὸ τάλαντόν με σώσειν, εἰςελ-
θὼν εἰς τὸ δωμάτιον τὴν κιβωτὸν ἀνοίγνυμι· Πείσων
δ' αἰσθόμενος εἰςέρχεται, καὶ ἰδὼν τὰ ἐνόντα, καλεῖ
τῶν ὑπηρετῶν δύο, καὶ τὰ ἐν τῇ κιβωτῷ λαβεῖν ἐκέλευ-
11 σεν. ἐπεὶ δὲ οὐχ ὅσον ὡμολόγησα εἶχεν, ὦ ἄνδρες δι-
κασταί, ἀλλὰ τρία τάλαντα ἀργυρίου καὶ τετρακοσίους

11. ὡμολόγησα] Sic Bekkerus ex utroque codice. Aldina habet ὁμολογεῖν; hinc ex Stephani conjectura editum erat ὡμολογήκειν.

7. δέκα συλλαβεῖν] Xenoph. Hellen. II, 3. tradit triginta viris placuisse singulis singulos τῶν μετοίκων corripere, ut eo auctore τριάκοντα fuerint, non δέκα. Hinc quum numeri per litteras notarentur, uniusque litterae cum altera confusio frequens esset et facilis, Marklandus, ut Lysiam cum Xenophonte componeret, nostro loco pro *I* legendum censet *Δ* i. e. τριάκοντα. Sed merito id reprehenditur, quod numerus δυοῖν πενήτων ratione divitum minor esset; quin etiam dubitatur, num tantus fuerit numerus divitum μετοίκων. De quo quamquam equidem dubitare nolim, nihil tamen opinor mutandum, et facile, ni fallor, componi possunt Xenophon et Lysias, et si quis alius alium numerum tradat majorem. Xenophon videtur numerum indicare, qui primo propositus erat; quum autem Theramenes contra dixisset graviter et vere, tum videtur is, quem Lysias ponit, numerus constitutus esse; ut autem fieri solet, initio jam facto res alterius processit nec dubito, quin longe major, quam Xenophon memorat, μετοίκων numerus sit correptus et interfectus.

ὥςπερ — — πεποιηκότες] vid. Excurs. V.

Κυζικηνοὺς, καὶ ἑκατὸν Δαρεικοὺς, καὶ φιάλας ἀργυρᾶς
τέσσαρας, ἐδεόμην αὐτοῦ ἐφόδιά μοι δοῦναι. ὁ δ' ἀγαπή-
σειν με ἔφασκεν, εἰ τὸ σῶμα σώσω. ἐξιοῦσι δ' ἐμοὶ 12
καὶ Πείσωνι ἐπιτυγχάνει Μηλόβιός τε καὶ Μνησιθείδης
ἐκ τοῦ ἐργαστηρίου ἀπιόντες, καὶ καταλαμβάνουσι πρὸς
αὐταῖς ταῖς θύραις, καὶ ἐρωτῶσιν, ὅπη βαδίζοιμεν.
ὁ δ' ἔφασκεν, εἰς τὰ τοῦ ἀδελφοῦ τοῦ ἐμοῦ, ἵνα καὶ
τὰ ἐν ἐκείνῃ τῇ οἰκίᾳ σκέψηται. ἐκεῖνον μὲν οὖν
ἐκέλευον βαδίζειν, ἐμὲ δὲ μεθ' αὑτῶν ἀκολουθεῖν εἰς
Δαμνίππου. Πείσων δὲ προςελθὼν σιγᾶν μοι παρακε- 13
λεύεται, καὶ θαῤῥεῖν, ὡς ἥξων ἐκεῖσε. καταλαμβάνο-
μεν δὲ αὐτόθι Θέογνιν ἑτέρους φυλάττοντα· ᾧ παρα-
δόντες ἐμὲ πάλιν ᾤχοντο. ἐν τοιούτῳ δ' ὄντι μοι κιν-
δυνεύειν ἐδόκει, ὡς τοῦ γε ἀποθανεῖν ὑπάρχοντος
ἤδη. καλέσας δὲ Δάμνιππον, λέγω πρὸς αὐτὸν τάδε, 14
»Ἐπιτήδειος μέν μοι τυγχάνεις ὤν, ἥκω δ' εἰς τὴν σὴν
οἰκίαν, ἀδικῶ δ' οὐδέν, χρημάτων δ' ἕνεκα ἀπόλλυ-

Δαρεικοὺς] Sic ex emendatione virorum doctorum restitutum est pro corrupta librorum lectione *καρεικούς*.

φιάλας ἀργυρᾶς] Sic Bekkerus ex uno pro vulgato *φιάλας ἀργυρίου*. Adjectiva in *οῦς* metallum per se indicant, substantiva in *ιον* aut monetam ex metallo factam, aut pretium metalli.

12. *δ' ἐμοὶ*] Ex eodem libro pro vulgato *δὲ μοι*. Alterum praeferendum propter adjunctum *καὶ Πείσωνι*.

13. *σιγᾶν μοι παρακελεύεται*] *Μοι* ex utroque codice pro vulgato *με*. Utrumque per se recte dicitur. Ergo optimis codd. erat obtemperandum. Item *παρακελεύεται* ex C. pro vulgato *παρεκελεύετο*. Multum vigoris praebet h. l. orationi praesens historicum.

11. *Κυζικηνοὺς – Δαρεικοὺς*] Nomina numorum aureorum praestantissimorum, illud ab insula Cyzico, hoc a Dario, auri purissimi; aequant fere Ludovicos Francogallorum et de iis agit Boeckhius Staatshaushaltung T. I. inde a p. 22.

12. *εἰς τὰ τοῦ ἀδελφοῦ*] In hac locutione, quae significat domum alicujus, ad genitivum articulum interdum addi, interdum omitti ostendit Lobeck ad Phrynichum p. 100. s. Interdum etiam solus ponitur genitivus, omisso accusativo, ut statim *εἰς Δαμνίππου*.

13. *ἐν τοιούτῳ*] Rarum hoc in singulari de rerum conditione, in qua quis versatur, sine substantivo vel *καιρῷ* vel h. l. *κινδύνῳ*. *Κινδυνεύειν* autem hic cum emphasi audere aliquid, etiamsi sit cum magno periculo conjunctum.

ραι. σὺ οὖν ταῦτα πάσχοντί μοι πρόθυμον παράσχου τὴν σεαυτοῦ δύναμιν εἰς τὴν ἐμὴν σωτηρίαν.« ὁ δ' ὑπέσχετο ταῦτα ποιήσειν. ἐδόκει δ' αὐτῷ βέλτιον εἶναι πρὸς Θέογνιν μνησθῆναι· ἡγεῖτο γὰρ ἅπαν ποιήσειν αὐτόν, εἴ τις ἀρ-
15 γύριον διδοίη. ἐκείνου δὲ διαλεγομένου Θεόγνιδι, (ἔμπειρος γὰρ ὢν ἐτύγχανον τῆς οἰκίας, καὶ ᾔδειν, ὅτι ἀμφίθυρος εἴη) ἐδόκει μοι ταύτῃ πειρᾶσθαι σωθῆναι, ἐνθυμουμένῳ, ὅτι, ἐὰν μὲν λάθω, σωθήσομαι, ἐὰν δὲ ληφθῶ, ἡγούμην μέν, εἰ Θέογνις εἴη πεπεισμένος ὑπὸ τοῦ Δαμνίππου χρήματα λαβεῖν, οὐδὲν ἧττον
16 ἀφεθήσεσθαι, εἰ δὲ μή, ὁμοίως ἀποθανεῖσθαι. ταῦτα διανοηθεὶς ἔφευγον, ἐκείνων ἐπὶ τῇ αὐλείῳ θύρᾳ τὴν φυλακὴν ποιουμένων, τριῶν δὲ θυρῶν οὐσῶν, ἃς ἔδει με διελθεῖν, ἅπασαι ἀνεῳγμέναι ἔτυχον. ἀφικόμενος δὲ εἰς Ἀρχένεω τοῦ ναυκλήρου, ἐκεῖνον πέμπω εἰς ἄστυ, πευσόμενον περὶ τοῦ ἀδελφοῦ. ἥκων δὲ ἔλεγεν, ὅτι Ἐρατοσθένης αὐτὸν ἐν τῇ ὁδῷ λαβὼν

16. *λαβὼν*] Marklandus opinatur proprie dicendum esse *συλλαβών*, quamquam nihil mutet, eique assentitur Villoisonus ad Longum Not. p. 19. *Λαμβάνειν* autem interdum ponitur pro *συλλαμβάνειν* ejusque vicem gerit. Sic κατ' Ἀγορ. §. 78. receptum ex optimo cod. *εἴ τινα λῃστὴν ἢ κακοῦργον λάβοιεν* pro vulgato *συλλάβοιεν*. Xenophon. Cyrop. II. 4, 23. *οὗτοι ἄν σοι, εἴ τισιν ἐντύχοιεν τῶν Ἀρμενίων, τοὺς μὲν ἂν συλλαμβάνοντες αὐτῶν κωλύοιεν τῶν ἐξαγγελιῶν, οὓς δὲ μὴ δύναιντο λαμβάνειν, ἀποσοβοῦντες ἂν ἐμποδὼν γένοιντο*. et sic haud raro. Quum vero Augerus annotasset in cod. Sangerm. *εὑρὼν* ante *λαβὼν* inveniri, Bastius epist. crit. p. 262. utrumque participium Lysiae restituen-

14. *τὴν σεαυτοῦ δύναμιν*] Nota *δύναμιν* in singulari esse facultates, opes.

15. *ἔμπειρος γὰρ* cet.] Haec per metathesin huc collocata sunt, et, si *γὰρ* in *ὅτι* mutasset, tum haec enuntiatio justa esset protasis. Herodoti autem imprimis is est usus, ut *γὰρ* in parenthesi positum rationem reddat sequentis enuntiationis, quae usitata scribendi ratione soleat praecedere. Similiter §. 24. *τοιαύτην γὰρ γνώμην ἔχω*.

ἡγούμην μέν, εἰ cet.] *Μὲν* est transpositum et sic accipiendum, quasi scriptum esset: *ἡγούμην, εἰ μὲν*: respondet enim *εἰ δὲ μή*. Quae transpositio imprimis, ni fallor, locum habet sequente conjunctione *εἰ*, ut non necesse sit h. l. sedem ejus mutare: quod, suadente Reiskio, fecit Augerus.

16. *ναυκλήρου*] Videtur hoc loco is esse, qui naves paratas habebat, quibus tum homines tum merces, quando opus esset, quocunque vellent, sine mora transveherentur. Hujus enim navigio opinor insequente nocte Lysiam Megara vectum esse.

εἰς τὸ δεσμωτήριον ἀπαγάγοι. καὶ ἐγὼ τοιαῦτα πε- 17
πυσμένος, τῆς ἐπιούσης νυκτὸς διέπλευσα Μέγαράδε. Πολεμάρχῳ δὲ παρήγγειλαν οἱ τριάκοντα τὸ ἐπ' ἐκείνων εἰθισμένον παράγγελμα, πίνειν κώνειον, πρὶν τὴν αἰτίαν εἰπεῖν, δι' ἥντινα ἔμελλεν ἀποθανεῖσθαι· οὕτω πολλοῦ ἐδέησε κριθῆναι καὶ ἀπολογήσασθαι. καὶ ἐπει- 18
δὴ ἀπεφέρετο ἐκ τοῦ δεσμωτηρίου τεθνεώς, τριῶν ἡμῖν οἰκιῶν οὐσῶν οὐδεμιᾶς εἴασαν ἐξενεχθῆναι, ἀλλὰ κλίσιον μισθωσάμενοι προὔθεντο αὐτόν· καὶ πολλῶν ὄντων ἱματίων αἰτοῦσιν οὐδὲν ἔδοσαν εἰς τὴν ταφήν, ἀλλὰ τῶν φίλων ὁ μὲν ἱμάτιον, ὁ δὲ προσκεφάλαιον, ὁ δὲ ὅ τι ἕκαστος ἔτυχεν ἔδωκεν εἰς τὴν ἐκείνου ταφήν. καὶ 19
ἔχοντες μὲν ἑπτακοσίας ἀσπίδας τῶν ἡμετέρων, ἔχοντες δὲ ἀργύριον καὶ χρυσίον τοσοῦτον, χαλκὸν δὲ καὶ κόσμον καὶ ἔπιπλα καὶ ἱμάτια γυναικεῖα, ὅσα οὐδεπώποτε ᾤοντο κτήσασθαι, καὶ ἀνδράποδα εἴκοσι καὶ ἑκατόν, ὧν τὰ μὲν βέλτιστα ἔλαβον, τὰ δὲ λοιπὰ εἰς τὸ δημόσιον ἀπέδοσαν, εἰς τοσαύτην ἀπληστίαν καὶ αἰσχροκέρδειαν ἀ-

dum censet. In Lysia tamen brevitatis studioso vulgata praeferenda, et fortasse εὑρών est explicatio grammatici, qui λαβών pro καταλαβών i. e. εὑρών accipiebat. — Vocabulum ἀπάγειν, qui terminus technicus est in jure Attico de actu judiciali ἀπαγωγή dicto, tempore triginta virorum, ut saepius in hac oratione, de violentia et importunitate hujus aetatis dicitur, non forensi illa significatione. Cf. Ed. Platner der Procefs und die Klagen bei den Attikern. Vol. I. p. 2 7.

18. εἰς τὴν ταφήν] Articulus accessit ex utroque codice. Fraternus amor definite loquitur de fratris sepultura.

18. τριῶν οἰκιῶν οὐσῶν] Μετοίκοις non licebat habere domos et fundos in Attica, ut probavit Boeckh. Staatsh. I. p. 55. Sed quum Lysias ejusque frater ex ordine eorum essent, qui ἰσοτελεῖς vocabantur (cf. F. A. Wolf. Prolegg. ad Leptin. p. LXIX. s.), ex nostro loco cognoscimus iis hoc licuisse.

κλίσιον] Οἰκετικὸς οἶκος εὐτελής. Vocabulum accurate illustrat Piersonus ad Moerin. p. 228. s.

ὅ τι ἕκαστος ἔτυχεν] Dubitarunt de lectionis veritate viri docti. Taylor et Markland voluerunt ἑκάστῳ. Toupius autem ad Longinum p. 364. scribendum conjicit: ὅ τι ἕκαστος ἔτυχεν ἔχων. Quod si in codd. esset, facile probaveris. Paullo post enim §. 19. οὓς ἔχουσα ἐτύγχανεν. Sed in hac formula τυγχάνειν saepe ponitur absolute, ita ut participii notio vel ex contextu vel ex verbo finito enuntiationis primariae suppleatur. Xenoph. Oecon. VIII. 3. ἀλλ' ὅταν ποιῶσιν ὅ τι ἂν τύχῃ ἕκαστος, ταραχή τις φαίνεται.

φίκοντο καὶ τοῦ πρώτου τοῦ αὐτῶν ἀπόδειξιν ἐποιήσαν-
το· τῆς γὰρ Πολεμάρχου γυναικὸς χρυσοῦς ἑλικτῆρας,
οὓς ἔχουσα ἐτύγχανεν, ὅτε τὸ πρῶτον ἦλθεν εἰς τὴν οἰ-
20 κίαν Μηλόβιος, ἐκ τῶν ὤτων ἐξείλετο. καὶ οὐδὲ κα-
τὰ τὸ ἐλάχιστον μέρος τῆς οὐσίας ἐλέου παρ᾽ αὐτῶν
ἐτυγχάνομεν, ἀλλ᾽ οὕτως εἰς ἡμᾶς διὰ τὰ χρήματα
ἐξημάρτανον, ὥςπερ ἂν ἕτεροι μεγάλων ἀδικημάτων
ὀργὴν ἔχοντες, οὐ τούτων ἀξίους γε ὄντας τῇ πόλει,
ἀλλὰ πάσας τὰς χορηγίας χορηγήσαντας, πολλὰς δ᾽ εἰς-
φορὰς εἰςενεγκόντας, κοσμίους δ᾽ ἡμᾶς αὐτοὺς παρέ-
χοντας, καὶ πᾶν τὸ προςταττόμενον ποιοῦντας, ἐχθρὸν
δ᾽ οὐδένα κεκτημένους, πολλοὺς δ᾽ Ἀθηναίων ἐκ τῶν
πολεμίων λυσαμένους, τοιούτων ἠξίωσαν. οὐχ ὁμοίως
21 μετοικοῦντας, ὥςπερ αὐτοὶ ἐπολιτεύοντο. οὗτοι γὰρ
πολλοὺς μὲν τῶν πολιτῶν εἰς τοὺς πολεμίους ἐξήλα-
σαν, πολλοὺς δ᾽ ἀδίκως ἀποκτείναντες ἀτάφους ἐποίη-
σαν, πολλοὺς δ᾽ ἐπιτίμους ὄντας ἀτίμους τῆς πό-
λεως κατέστησαν, πολλῶν δὲ θυγατέρας μελλούσας ἐκ-
22 δίδοσθαι ἐκώλυσαν. καὶ εἰς τοσοῦτόν εἰσι τόλμης
ἀφιγμένοι, ὥςτ᾽ ἥκουσιν ἀπολογησόμενοι, καὶ λέγου-
σιν, ὡς οὐδὲν κακὸν οὐδ᾽ αἰσχρὸν εἰργασμένοι εἰσίν.
ἐγὼ δ᾽ ἐβουλόμην ἂν αὐτοὺς ἀληθῆ λέγειν· μετῆν
γὰρ ἂν καὶ ἐμοὶ τούτου τἀγαθοῦ οὐκ ἐλάχιστον μέ-
23 ρος. νῦν δὲ οὔτε πρὸς τὴν πόλιν αὐτοῖς τοιαῦτα
ὑπάρχει, οὔτε πρὸς ἐμέ. τὸν ἀδελφὸν γάρ μου, ὥςπερ
καὶ πρότερον εἶπον, Ἐρατοσθένης ἀπέκτεινεν, οὔτε
αὐτὸς ἰδίᾳ ἀδικούμενος οὔτε εἰς τὴν πόλιν ὁρῶν ἐξα-
μαρτάνοντα, ἀλλὰ τῇ ἑαυτοῦ παρανομίᾳ προθύμως
24 ἐξυπηρετῶν. ἀναβιβασάμενος δ᾽ αὐτὸν βούλομαι ἐρέ-
σθαι, ὦ ἄνδρες δικασταί. τοιαύτην γὰρ γνώμην ἔχω·
ἐπὶ μὲν τῇ τούτου ὠφελείᾳ καὶ πρὸς ἕτερον περὶ τού-

21. ἀτάφους ἐποίησαν] Quod ut nefas erat, sic ignominia summa, nec nisi contra maleficos usurpabatur. cf. infra §. 96.

ἀτίμους τῆς πόλεως] Marklandus vocabula τῆς πόλεως delenda, Reiskius ἀτίμους in ἀμοίρους mutandum censuit. Quum varia sint ἀτιμίας genera, de quibus accurate exposuit Schömann de Comitt. p. 72 ss. ἄτιμος τῆς πόλεως is, opinor, erat, qui totius publici juris expers notabatur, cujus tamen bona non publicabantur.

του διαλέγεσθαι ἀσεβὲς εἶναι νομίζω, ἐπὶ δὲ τῇ τού-
του βλάβῃ καὶ πρὸς αὐτὸν τοῦτον ὅσιον καὶ εὐσε-
βές. ἀνάβηθι οὖν μοι καὶ ἀπόκριναι, ὅ τι ἄν σε ἐρωτῶ.
'Απήγαγες Πολέμαρχον, ἢ οὔ; Τὰ ὑπὸ τῶν ἀρχόν- 25
των προσταχθέντα δεδιὼς ἐποίουν. Ἦσθα δ' ἐν τῷ
βουλευτηρίῳ, ὅτε οἱ λόγοι ἐγίνοντο περὶ ἡμῶν; Ἦν.
Πότερον συνηγόρευες τοῖς κελεύουσιν ἀποκτεῖναι, ἢ
ἀντέλεγες; Ἀντέλεγον. Ἵνα μὴ ἀποθάνωμεν; Ἵνα μὴ
ἀποθάνητε. Ἡγούμενος ἡμᾶς ἄδικα πάσχειν [ἢ δί-
καια]; Ἄδικα. Εἶτ', ὦ σχετλιώτατε πάντων, ἀντέλε- 26
γες μέν, ἵνα σώσειας, συνελάμβανες δέ, ἵνα ἀποκτεί-
νοις; καὶ ὅτε μὲν τὸ πλῆθος ἦν ὑμῶν κύριον τῆς σω-
τηρίας τῆς ἡμετέρας, ἀντιλέγειν φῂς τοῖς βουλομένοις
ἡμᾶς ἀπολέσαι· ἐπειδὴ δὲ ἐπὶ σοὶ μόνῳ ἐγένετο καὶ
σῶσαι Πολέμαρχον καὶ μή, εἰς τὸ δεσμωτήριον ἀπή-
γαγες; εἶθ' ὅτι μέν, ὡς φῄς, ἀντειπὼν οὐδὲν ὠφέ-
λησας, ἀξιοῖς χρηστὸς νομίζεσθαι· ὅτι δὲ συλλαβὼν
ἀπέκτεινας, οὐκ οἴει ἐμοὶ καὶ τουτοισὶ δοῦναι δίκην;
Καὶ μὴν οὐδὲ τοῦτο εἰκὸς αὐτῷ πιστεύειν, εἴπερ 27
ἀληθῆ λέγει φάσκων ἀντειπεῖν, ὡς αὐτῷ προσετάχθη.
οὐ γὰρ δή που ἐν τοῖς μετοίκοις πίστιν παρ' αὐτοῦ
ἐλάμβανον. ἔπειτα τῷ ἧσσον εἰκὸς ἦν προσταχθῆναι,
ἢ ὅστις ἀντειπών γε ἐτύγχανεν καὶ γνώμην ἀποδεδει-
γμένος; τίνα γὰρ εἰκὸς ἦν ἧττον ταῦτα ὑπηρετῆσαι,

24. ὅ τι ἄν σε ἐρωτῶ] Bekkerus sic ex conjectura pro librorum lectione εἴ τι: quod quamquam saepe subtiliter ponatur, ubi nos dicimus ὅ τι, tamen additum ei ἄν hac significatione usquam me invenire non memini.

25. ἵνα μὴ ἀποθάνωμεν;] Μή, quod vulgo deest, accessit ex cod.

[ἢ δίκαια] Uncis inclusum, quod deest in C.

27. προσετάχθη] Emendatio Reiskii pro librorum lectione ἐτάχθη.

26. τὸ πλῆθος ὑμῶν] major ex vobis numerus.

27. οὐ γὰρ δήπου ἐν τοῖς μετοίκοις πίστιν παρ' αὐτοῦ ἐλάμβανον] Vide Excursum IV.

ἢ ὅστις] Nota demonstrativum ante relativum omissum, etiamsi in alio oporteat esse casu, quam relativum, τούτῳ vel ἐκείνῳ, cujus omissionem non tolerabat Augerus.

γνώμην ἀποδεδειγμένος] Qui aperte suam sententiam professus erat, quae qualis fuerit, ex toto contextu perspicitur, ut probabile non sit a Lysia brevitatis studio omissum esse ἐναντίαν aut simile vocabulum.

ἢ τὸν ἀντειπόντα οἷς ἐκεῖνοι ἐβούλοντο πραχθῆναι;
28 Ἔτι δὲ τοῖς μὲν ἄλλοις Ἀθηναίοις ἱκανή μοι δοκεῖ
πρόφασις εἶναι τῶν γεγενημένων εἰς τοὺς τριάκοντα
ἀναφέρειν τὴν αἰτίαν· αὐτοὺς δὲ τοὺς τριάκοντα, ἂν
εἰς σφᾶς αὐτοὺς ἀναφέρωσι, πῶς ὑμᾶς εἰκὸς ἀποδέ-
29 χεσθαι; εἰ μὲν γάρ τις ἦν ἐν τῇ πόλει ἀρχὴ ἰσχυρο-
τέρα αὐτῆς, ὑφ' ἧς αὐτῷ προσετάττετο παρὰ τὸ δί-
καιον ἀνθρώπους ἀπολλύναι, ἴσως ἂν εἰκότως αὐτῷ
συγγνώμην εἴχετε· νῦν δὲ παρὰ τοῦ ποτε καὶ λήψεσθε
δίκην, εἴπερ ἐξέσται τοῖς τριάκοντα λέγειν, ὅτι τὰ
30 ὑπὸ τῶν τριάκοντα προσταχθέντα ἐποίουν; Καὶ μὲν
δὴ οὐκ ἐν τῇ οἰκίᾳ, ἀλλ' ἐν τῇ ὁδῷ σώζων αὐτὸν καὶ
τὰ τούτοις ἐψηφισμένα συλλαβὼν ἀπήγαγεν. ὑμεῖς
δὲ πάντες ὀργίζεσθε, ὅσοι εἰς τὰς οἰκίας ἦλθον τὰς
ὑμετέρας, ζήτησιν ποιούμενοι ἢ ὑμῶν, ἢ τῶν ὑμετέ-
31 ρων τινός. καίτοι εἰ χρὴ τούτοις, διὰ τὴν ἑαυτῶν
σωτηρίαν ἑτέρους ἀπολέσασι, συγγνώμην ἔχειν, ἐκεί-
νοις ἂν δικαιότερον ἔχοιτε. κίνδυνος γὰρ ἦν πεμ-
φθεῖσι μὴ ἐλθεῖν καὶ καταλαβοῦσιν ἐξάρνοις γενέσθαι.

29. ἦν] quod vulgo deest, accessit ex utroque codice.

30. *σώζων αὐτὸν καὶ τὰ τούτοις ἐψηφισμένα*] Sic Bekkerus ex uno cod. pro vulgato *σώζοντα αὐτόν*, quod per se nihil est. Sed quum post *ἐψηφισμένα* in Mss. esset *ὄν*, verisimillimum erat in hac vocula latere participium, unde penderet accusativus *ἐψηφισμένα*, v. c. *ἀποφεύγοντα*. Jam vero in cod. C. deest *ὄν*, et sic ejus totam lectionem sequimur quamquam duram, eamque sic intelligimus: s e r v a n s s e i p s u m n e c m i g r a n s d e c r e t a. [Fortasse: *σώζων τε αὐτὸν καὶ τά* — F. J.].

28. *αὐτοὺς δὲ – τοὺς τριάκοντα*] Hoc argumentum nil valet nec quadrat contra Eratosthenem. Is enim ut unus culpam transfert in majorem partem. Nam contra dixisse se affirmat in consessu: tum vero metuentem, ne quid sibi accideret ipsi, imperata sententiae, quam ipse tulerit, contraria fecisse. Cur non, qui sic egerit, culpam facti in triginta viros, quamquam ipse eorum unus sit, transferre possit, equidem non intelligo.

31. *τούτοις – ἀπολέσασι*] Pro *τούτοις* conjecerunt viri docti *τοῖς* idque etiam recepit Auger, non attendentes pronomen demonstrativum saepe cum vi participiis addi, vel ante positum vel post, ubi nos omittimus nec toleramus. Hunc usum in tironum gratiam illustravit M o r u s ad Isocrat. Paneg. c. 2. Rarius, ut h. l., articulus ad participium omittitur. – *ἐκείνοις* sc. *οἳ εἰς τὰς οἰκίας ἦλθον*.

τῷ δὲ Ἐρατοσθένει ἐξῆν εἰπεῖν, ὅτι οὐκ ἀπήντησεν, ἔπειτα, ὅτι οὐκ εἶδεν. ταῦτα γὰρ οὔτ' ἔλεγχον οὔτε βάσανον εἶχεν, ὥςτε μηδ' ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν βουλομένων οἷόν τε εἶναι ἐξελεγχθῆναι. χρῆν δέ σε, ὦ Ἐρα- 32 τόσθενες, εἴπερ ἦσθα χρηστός, πολὺ μᾶλλον τοῖς μέλλουσιν ἀδίκως ἀποθανεῖσθαι μηνυτὴν γενέσθαι ἢ τοὺς ἀδίκως ἀπολουμένους συλλαμβάνειν. νῦν δέ σου τὰ ἔργα φανερὰ γεγένηται οὐχ ὡς ἀνιωμένου, ἀλλ' ὡς ἡδομένου τοῖς γιγνομένοις, ὥςτε τούςδε ἐκ τῶν ἔργων 33 χρὴ μᾶλλον ἢ ἐκ τῶν λόγων τὴν ψῆφον φέρειν, ἃ ἴσασι γεγενημένα, τῶν τότε λεγομένων τεκμήρια λαμβάνοντας, ἐπειδὴ μάρτυρας περὶ αὐτῶν οὐχ οἷόν τε παρασχέσθαι. οὐ γὰρ μόνον ἡμῖν παρεῖναι οὐκ ἐξῆν, ἀλλ' οὐδὲ παρ' αὐτοῖς εἶναι, ὥςτε ἐπὶ τούτοις ἐστὶ, πάντα τὰ κακὰ εἰργασμένοις τὴν πόλιν, πάντα τἀγαθὰ περὶ αὐτῶν λέγειν. τοῦτο μέντοι οὐ φεύγω, ἀλλ' ὁμολογῶ 34 σοι, εἰ βούλει, ἀντειπεῖν. θαυμάζω δέ, τί ἂν ποτε ποιήσαις συνειπών, ὁπότε ἀντειπεῖν φάσκων ἀπέκτεινας Πολέμαρχον. φέρε δή, τί ἂν εἰ καὶ ἀδελφοὶ ὄντες

32. ὅτι οὐκ εἶδεν] Sic recte Bekkerus ex utroque codice pro vulgato οἶδεν. Nam opus hic est notione videndi, non sciendi. [simul requirebatur tempus praeteritum; οἶδεν enim habet vim praesentis. F. J.]

32. τοῖς μέλλουσιν ἀδίκως ἀποθανεῖσθαι μηνυτὴν γενέσθαι] Sensus est: »Eratosthenem, si eum, quem simularet, sensum revera habuisset, indicem fieri oportuisse iis, qui injustam mortem a partibus triginta virorum passuri erant, ut sibi ab eorum vel dolo vel violentia caverent, non comprehendere homines eo consilio, ut injustam ipsi mortem paterentur.« Fallitur igitur Marklandus, qui opinatur Lysiam dicere voluisse δικαίως ἀποθανεῖσθαι, nec minus Reiskius, qui pro sequente τοὺς ἀδίκως ἀπολουμένους conjicit τοῖς ἀδίκως ἀπολλύουσι.

33. τῶν τότε λεγομένων τεκμήρια] Ex iis, quae facta esse norunt, conjecturam eorum capere, quae dicebantur eo tempore, quod proxime antecedebat facta.

ἀλλ' οὐδὲ παρ' αὐτοῖς εἶναι] sed ne domi quidem esse. Ne idem ipsis accideret, domo erat aufugiendum; una salus erat in fuga.

34. τοῦτο μέντοι οὐ φεύγω] Οὐ φεύγω, tolpro, de hac re non litigabo. Hunc usum verbi φεύγειν tetigit Astius ad Plat. de Legg. X. 2. p. 473.

ποιήσαις] Merito Reiskius reprehendit Taylorum et Marklandum, qui contra codd. volebant ποιήσειας.

ἐνόχους αὐτοῦ, ἢ καὶ υἱεῖς; ἀπεψηφίσασθε; δεῖ γάρ, ὦ
ἄνδρες δικασταί, Ἐρατοσθένην δυοῖν θάτερον ἀποδεῖ-
ξαι, ἢ ὡς οὐκ ἀπήγαγεν αὐτόν, ἢ ὡς δικαίως τοῦτ' ἔπρα-
ξεν. οὗτος δὲ ὡμολόγηκεν ἀδίκως συλλαβεῖν, ὥστε ῥᾳ-
35 δίαν ὑμῖν τὴν διαψήφισιν περὶ αὐτοῦ πεποίηκε. Καὶ
μὲν δὴ πολλοὶ καὶ τῶν ἀστῶν καὶ τῶν ξένων ἥκουσιν,
εἰσόμενοι, τίνα γνώμην περὶ τούτων ἕξετε. ὧν οἱ μὲν
ὑμέτεροι ὄντες πολῖται μαθόντες ἀπίασιν, ὅτι ἢ δίκην
δώσουσιν ὧν ἂν ἐξαμάρτωσιν, ἢ πράξαντες μὲν ὧν
ἐφίενται, τύραννοι τῆς πόλεως ἔσονται, δυστυχήσαντες
δὲ τὸ ἴσον ὑμῖν ἕξουσιν. ὅσοι δὲ ξένοι ἐπιδημοῦσιν,
εἴσονται, πότερον ἀδίκως τοὺς τριάκοντα ἐκκηρύττου-
σιν ἐκ τῶν πόλεων, ἢ δικαίως. εἰ γὰρ δὴ αὐτοὶ οἱ
κακῶς πεπονθότες λαβόντες ἀφήσουσιν, ἦπου σφᾶς
αὐτοὺς ἡγήσονται περιέργους ὑπὲρ ὑμῶν τειρομένους.
36 οὔκουν δεινόν, εἰ τοὺς μὲν στρατηγούς, οἳ ἐνίκων
ναυμαχοῦντες, ὅτι διὰ χειμῶνα οὐχ οἷοί τ' ἔφασαν
εἶναι τοὺς ἐκ τῆς θαλάττης ἀνελέσθαι, θανάτῳ ἐζη-
μιώσατε, ἡγούμενοι χρῆναι τῇ τῶν τεθνεώτων ἀρετῇ
παρ' ἐκείνων δίκην λαβεῖν· τούτους δὲ δή, οἳ ἰδιῶ-
ται μὲν ὄντες καθ' ὅσον ἐδύναντο ἐποίησαν ἡττηθῆναι

34. ὡμολόγηκεν] Sic ex utroque cod. Bekkerus pro vulgato ὡμολόγησεν. Sermo est de eo, quod modo concessit Eratosthenes; non narrantis est in genere.

35. τειρομένους] Emendatio Canteri pro lectione librorum τηρουμένους.

36. ὅτι διὰ χειμῶνα] Sic Bekkerus ex cod. pro vulgato ὅτε δ. χ.

τεθνεώτων] Sic unus Bekkeri; alter τεθνεότων, pro vulgato τεθνειότων. Illud Lysiae ubique restituendum esse recte judicavit Reisk. Ex codd. enim ubique restitutam vidi eam formam a Bekkero, ubi ante altera vulgabatur.

ἀπεψηφίσασθε;] Recte hoc solum vocabulum constituit interrogationem, et, quod monet Marklandus deesse ἄν, id supplendum, ut docet Excursus IV. Neque opus cum Reiskio addere responsionem οὔ. Omittitur enim ea saepe, ubi ex toto contextu clara est.

διαψήφισιν] Διαψήφισις proprie est disquisitio atque suffragium, quo praejudicabatur, utrum is, qui postulabatur, criminis sit reus: quo facto judicibus juratis tradebatur. Hic dicitur praejudicium reus ipse fecisse.

35. ἦπου σφᾶς αὐτοὺς ἡγήσονται περὶ ὑμῶν τειρομένους] Opinabuntur opus se operatum acturos, si se pro vobis vexari patiantur.

ναυμαχοῦντας, ἐπειδὴ δὲ εἰς τὴν ἀρχὴν κατέστησαν,
ὁμολογοῦσιν ἑκόντες πολλοὺς τῶν πολιτῶν ἀκρίτους
ἀποκτιννύναι, οὐκ ἄρα χρὴ αὐτοὺς καὶ τοὺς παῖδας
ὑφ' ὑμῶν ταῖς ἐσχάταις ζημίαις κολάζεσθαι;
Ἐγὼ τοίνυν, ὦ ἄνδρες δικασταί, ἠξίουν ἱκανὰ 37
εἶναι τὰ κατηγορημένα· μέχρι γὰρ τούτου νομίζω χρῆναι
κατηγορεῖν, ἕως ἂν θανάτου δόξῃ τῷ φεύγοντι ἄξια
εἰργάσθαι. ταύτην γὰρ ἐσχάτην δίκην δυνάμεθα
παρ' αὐτῶν λαβεῖν. ὥστ' οὐκ οἶδ', ὅ τι δεῖ πολλὰ κα-
τηγορεῖν τοιούτων ἀνδρῶν, οἳ οὐδ' ὑπὲρ ἑνὸς ἑκάστου
τῶν πεπραγμένων δὶς ἀποθανόντες δίκην δοῦναι δύ-
ναιντ' ἄν. οὐ γὰρ δὴ οὐδὲ τοῦτο αὐτῷ προσήκει 38
ποιῆσαι, ὅπερ ἐν τῇδε τῇ πόλει εἰθισμένον ἐστίν, πρὸς
μὲν τὰ κατηγορημένα μηδὲν ἀπολογεῖσθαι, περὶ δὲ
σφῶν αὐτῶν ἕτερα λέγοντες ἐνίοτε ἐξαπατῶσιν, ὑμῖν
ἀποδεικνύντες, ὡς στρατιῶται ἀγαθοί εἰσιν, ἢ ὡς
πολλὰς τῶν πολεμίων ναῦς ἔλαβον τριηραρχήσαντες,
ἢ πόλεις, πολεμίας οὔσας, φίλας ἐποίησαν. ἐπεὶ κε- 39
λεύετε αὐτὸν ἀποδεῖξαι, ὅπου τοσούτους τῶν πολε-
μίων ἀπέκτειναν, ὅσους τῶν πολιτῶν, ἢ ναῦς ὅπου
τοσαύτας ἔλαβον, ὅσας αὐτοὶ παρέδοσαν, ἢ πόλιν
ἥντινα τοιαύτην προσεκτήσαντο, οἵαν τὴν ἡμετέραν
κατεδουλώσαντο. ἀλλὰ γὰρ ὅπλα τῶν πολεμίων ἐσκύ- 40

ὑφ' ὑμῶν] Sic Bekkeri liber pro vulgato *ἀφ' ὑμῶν*; indicatur enim caussa efficiens. Conferantur nostra ad **Aeschinem** in Ctes. c. 30.

38. *κατηγορημένα*] Sic Bekkeri liber pro vulgato *κατηγορούμενα*.

39. *παρέδοσαν*] Bekkerus ex utroque codice pro vulgato *παρέδωκαν*. Lysiae hic est usus, ut verbi *δίδωμι* et compositorum aoristum 1. adhibeat in singulari omnium personarum, et aoristum 2. in plurali, item omnium personarum, praeter locum *ὑπὲρ τῶν Ἀριστοφ. χρ.* §. 7. p. 616. ubi omnes codd. tuentur *ἀπέδωκαν*.

36. *οὐκ ἄρα χρὴ*] Vide Excursum V.

38. *λέγοντες ἐνίοτε ἐξαπατῶσιν*] Vide Excursum V.

39. *οἵαν τὴν ἡμετέραν κατεδουλώσαντο*] Breviter hoc dictum sic intelligendum: *οἵα ἐστὶν ἡ ἡμετέρα, ἣν κατεδ.* *Ἡμετέραν* autem noli mutare in *ὑμετέραν* ea de caussa, quod Lysias sit *μέτοικος*, non *πολίτης*. Abripitur orator, qui quae bono civi praestanda erant, studiose se praestitisse vere praedicaverat, ut, quum de urbis calamitate sermo sit, se ipsum etiam includat in eorum numerum, quos misereat patriae.

λευσαν, ὥσπερ ὑμῶν ἀφείλοντο; ἀλλὰ τείχη τοιαῦτα εἷλον, οἷα τῆς ἑαυτῶν πατρίδος κατέσκαψαν; οἵτινες καὶ τὰ περὶ τὴν Ἀττικὴν φρούρια καθεῖλον, καὶ ὑμῖν ἐδήλωσαν, ὅτι οὐδὲ τὸν Πειραιᾶ Λακεδαιμονίων προςταττόντων περιεῖλον, ἀλλ' οἷς αὐτοῖς τὴν ἀρχὴν οὕτω βεβαιοτέραν ἐνόμιζον εἶναι.

41 Πολλάκις οὖν ἐθαύμασα τῆς τόλμης τῶν λεγόντων ὑπὲρ αὐτῶν· πλὴν ὅταν ἐνθυμηθῶ, ὅτι τῶν αὐτῶν ἐστὶν αὐτούς τε πάντα τὰ κακὰ ἐργάζεσθαι καὶ

42 τοὺς τοιούτους ἐπαινεῖν. οὐ γὰρ νῦν πρῶτον τῷ ὑμετέρῳ πλήθει τὰ ἐναντία ἔπραξεν, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τῶν τετρακοσίων ἐν τῷ στρατοπέδῳ ὀλιγαρχίαν καθιστὰς ἔφευγεν ἐξ Ἑλληςπόντου τριήραρχος καταλιπὼν τὴν ναῦν, μετὰ Ἰατροκλέους καὶ ἑτέρων, ὧν τὰ ὀνόματα οὐδὲν δέομαι λέγειν. ἀφικόμενος δὲ δεῦρο, τἀναντία τοῖς βουλομένοις δημοκρατίαν εἶναι ἔπραττεν. καὶ τούτων μάρτυρας ὑμῖν παρέξομαι.

ΜΑΡΤΥΡΕΣ.

43 Τὸν μὲν τοίνυν μεταξὺ βίον αὐτοῦ παρήσω· ἐπειδὴ δὲ ἡ ναυμαχία καὶ ἡ συμφορὰ τῇ πόλει ἐγένετο, δημοκρατίας ἔτι οὔσης, ὅθεν τῆς στάσεως ἦρξαν, πέντε ἄνδρες ἔφοροι κατέστησαν ὑπὸ τῶν καλουμένων ἑταί-

40. *ἀλλ' οἷς αὐτοῖς τὴν ἀρχὴν οὕτω βεβαιοτέραν ἐνόμιζον εἶναι*] Taylor conjicit: *ἀλλ' ὅτι αὐτοῖς* cet. Non percepit Lysiae mentem. Negari quidem non potest Lacedaemonios in eo perseverasse, ut *τὰ μακρὰ τείχη καὶ τὸν Πειραιᾶ* destruerent, sed Lysias hoc vult, nec gravissimum hoc nec alià minus gravia ea de caussa fecisse reum, quod instarent Lacedaemonii, sed quod suae ipsius dominationi opportunum esset. Pergit igitur ad sententiam, quam hanc in animo habebat: *καὶ ὑμῖν ἐδήλωσαν πράττοντες πάντα, οἷς αὐτοῖς* cet.

41. *τοὺς τοιούτους*] i. e. *τοὺς κακὰ ἐργαζομένους.*

42. *ἡ ναυμαχία καὶ ἡ συμφορά*] Saepe a Lysia *ναυμαχία* illa ad Aegospotamos ipsa appellàtur *ἡ ἐν Ἑλληςπόντῳ συμφορά*; hic tamen quum *ναυμαχία* suo nomine appelletur, per *συμφοράν* intelligo calamitatem, quae Athenienses superbia et importunitate triginta virorum opprimebat, quae item originem habebat in fatali illa pugna navali.

πέντε ἄνδρες ἔφοροι] Horum ceteroqui nulla fit mentio. Videtur fuisse consilium, quod ad Lacedaemoniorum arbitrium res Athenarum publicas instrueret et ordinaret. *Ἑταῖροι* videtur collegii nomen eorum, qui prae ceteris Lacedaemoniorum partibus studebant, iidem qui paullo post *συνωμόται* appellantur, quorum ἄρχοντες οἱ πέντε ἔφοροι, qui

ρων, συναγωγεῖς μὲν τῶν πολιτῶν, ἄρχοντες δὲ τῶν
συνωμοτῶν, ἐναντία δὲ τῷ ὑμετέρῳ πλήθει πράττον-
τες· ὧν Ἐρατοσθένης καὶ Κριτίας ἦσαν. οὗτοι δὲ φυ- 44
λάρχους τε ἐπὶ τὰς φυλακὰς κατέστησαν, καὶ ὅ τι
δέοι χειροτονεῖσθαι καὶ οὕστινας χρὴ ἄρχειν παρήγγελ-
λον, καὶ εἴ τι ἄλλο πράττειν βούλοιντο, κύριοι ἦσαν.
οὕτως οὐχ ὑπὸ τῶν πολεμίων μόνον, ἀλλὰ καὶ ὑπὸ
τούτων πολιτῶν ὄντων ἐπεβουλεύεσθε, ὅπως μήτ' ἀγα-
θὸν μηδὲν ψηφίσαισθε, πολλῶν τε ἐνδεεῖς ἔσεσθε. τοῦ- 45
το γὰρ καὶ ἠπίσταντο, ὅτι ἄλλως μὲν οὐχ οἷοί τε
ἔσονται περιγενέσθαι, κακῶς δὲ πραττόντων, δυνήσον-
ται. καὶ ὑμᾶς ἡγοῦντο, τῶν παρόντων κακῶν ἐπιθυ-
μοῦντας ἀπαλλαγῆναι, περὶ τῶν μελλόντων οὐκ ἐνθυ-
μήσεσθαι. ὡς τοίνυν τῶν ἐφόρων ἐγένετο, μάρτυρας 46
ὑμῖν παρέξομαι οὐ τοὺς τότε συμπράττοντας (οὐ γὰρ
ἂν δυναίμην), ἀλλὰ τοὺς αὐτοῦ Ἐρατοσθένους ἀκού-
σαντας. καίτοι εἰ ἐσωφρόνουν, κατεμαρτύρουν ἂν αὐ- 47
τῶν, καὶ τοὺς διδασκάλους τῶν σφετέρων ἁμαρτημά-

44. ὅπως—ψηφίσαισθε] Sic unus Bekkeri pro vulgato ψηφίσεσθε, alter ψηφίσησθε. Ψηφίσεσθε verum esse non potest. Attici enim verborum polysyllaborum in ίζομαι futurum non forment in ίσομαι, sed in ιοῦμαι, aoristum autem in ισάμην; et quae vitiosa adhuc in Lysia residebant, a Bekkero ex codd. correcta sunt. κατ' Ἀγορ. §. 93. fin. ubi quum vulgo legeretur καταψηφίσεσθε, quod medium inter praesentia jam per contextum rejiciebatur, Bekkerus ex utroque cod. scripsit καταψηφίζεσθε. κατ' Ἀλκιβ. A. §. 47. καὶ τούτων μεμνημένοι ψηφιοῦνται τὰ δίκαια Bekkerus ex C. pro vulgato ψηφίσονται. Eodem modo, si qui erant alii loci, restituti.

Itidem συναγωγεῖς τῶν πολιτῶν vocantur, opinor, qui habent comitia parum, credo, frequenter et nonnisi de rebus levibus, quippe quum graves sua auctoritate moderarentur, fortasse ne totum quidem convocabant populum, sed eos cives, quos norant faciles se habituros assentatores.

44. ἐπὶ τὰς φυλακὰς] In custodiam eorum locorum, quae maximi erant momenti, si quis repente vellet tumultum excitare, et unde obsiderent urbem.

46. οὐ γὰρ ἂν δυναίμην] Non certo affirmaverim, cur se posse neget. Non improbabile est neminem sociorum posse produci, quoniam eorum nemo tunc temporis supererat. Fortasse etiam triginta viri jurejurando se obstrinxerant neminem quinque ephororum indicare seu contra eum testari.

47. αὐτῶν] τῶν πέντε ἐφόρων. Subjectum ad κατεμαρτύρουν sunt οἱ τριάκοντα.

γίας ἀνοίσει, καὶ μεθ' ὧν αὐτῷ ταῦτα πέπρακται. ὁ
μέντοι ἀγὼν οὐκ ἐξ ἴσου τῇ πόλει καὶ Ἐρατοσθένει.
οὗτος μὲν γὰρ κατήγορος καὶ δικαστὴς αὐτὸς ἦν τῶν
γιγνομένων· ἡμεῖς δὲ νυνὶ εἰς κατηγορίαν καὶ ἀπολο-
82 γίαν καθέσταμεν. καίτοι οὗτοι μὲν τοὺς οὐδὲν ἀδι-
κοῦντας ἀπέκτειναν ἀκρίτως, ὑμεῖς δὲ τοὺς ἀπολέσαν-
τας τὴν πόλιν κατὰ τὸν νόμον ἀξιοῦτε κρίνειν· παρ' ὧν
οὐδ' ἂν παρανόμως βουλόμενοι δίκην λαμβάνειν
ἀξίαν τῶν ἀδικημάτων, ὧν τὴν πόλιν ἠδικήκασι, λά-
βοιτε. τί γὰρ ἂν παθόντες, δίκην τὴν ἀξίαν εἴησαν
83 τῶν ἔργων δεδωκότες; πότερον, εἰ αὐτοὺς ἀποκτείνοι-
τε καὶ τοὺς παῖδας αὐτῶν, ἱκανὴν ἂν τοῦ φόνου δί-
κην λάβοιμεν, ὧν οὗτοι πατέρας καὶ υἱεῖς καὶ ἀδελ-
φοὺς ἀκρίτους ἀπέκτειναν; ἀλλὰ γὰρ εἰ τὰ χρήματα
τὰ φανερὰ δημεύσετε, καλῶς ἂν ἔχοι ἢ τῇ πόλει, ἧς
οὗτοι πολλὰ εἰλήφασιν, ἢ τοῖς ἰδιώταις, ὧν οἰκίας
84 ἐξεπόρθησαν; ἐπειδὴ τοίνυν πάντα ποιοῦντες, δίκην
παρ' αὐτῶν οὐκ ἂν δύναισθε λαβεῖν, πῶς οὐκ αἰ-
σχρὸν ὑμῖν καὶ ἡντινοῦν ἀπολιπεῖν, ἥντινά τις βού-
λοιτο παρὰ τούτων λαμβάνειν; πᾶν δ' ἄν μοι δοκεῖ
τολμῆσαι, ὅστις νυνὶ οὐχ ἑτέρων ὄντων τῶν δικαστῶν,
ἀλλ' αὐτῶν τῶν κακῶς πεπονθότων, ἥκει ἀπολογησό-
μενος πρὸς αὐτοὺς τοὺς μάρτυρας τῆς τούτου πονη-

82. *ἀπέκτειναν ἀκρίτως*] Hanc verborum collocationem obtulit cod. pro vulgato *ἀκρίτως ἀπέκτειναν*, et haud scio an Bekkerus indicare voluerit adverbium *ἀκρίτως* in hac phrasi nonnisi tum locum habere, quum verbo sit postpositum et potior vis insit in verbo. Nam §. 83., ubi item vulgo legitur *ἀκρίτως ἀπέκτειναν*, Bekkerus ex eodem libro dedit *ἀκρίτους*, quia jam vim inesse oporteat in adjectivo.

83. *δημεύσετε*] Vide Excurs. VII.

84. *ἐπειδὴ - - - οὐκ ἂν δύναισθε λαβεῖν*] De suo scripsit Bekkerus *δύναισθε* pro librorum lectione *δύνησθε*: vere, opinor. De re enim sermo est, quae ponitur, non quae futura spectatur. Quod autem Reiskius post *λαβεῖν* addendum censet *ἱκανήν*, eo non opus videtur. Locutio enim emphatice est accipienda: a qua ratione nimium abhorrebat Reiskius, quum tamen in sono et viva actione multum insit, quod eam auditoribus prodat.

81. *τῶν γινομένων*] Praesens participii ponitur, ut ea, quae fiebant, multa fuisse significentur, non una aliqua res.

ρίας. τοσοῦτον δ' ὑμῶν καταπεφρόνηκεν, ἢ ἑτέροις πε-
πίστευκεν. ὧν ἀμφοτέρων ἄξιον ἐπιμεληθῆναι, ἐνθυμου- 85
μένοις, ὅτι οὔτ' ἂν ἐκεῖνα δύναιντο ποιεῖν, μὴ ἑτέρων
συμπραττόντων, οὔτ' ἂν νῦν ἐπεχείρησαν ἐλθεῖν, μὴ
ὑπὸ τῶν αὐτῶν οἰόμενοι σωθήσεσθαι, οἳ οὐ τούτοις
ἥκουσι βοηθήσοντες, ἀλλὰ ἡγούμενοι πολλὴν ἄδειαν
σφίσιν ἔσεσθαι τῶν πεπραγμένων, καὶ τοῦ λοιποῦ ποι-
εῖν ὅ τι ἂν βούλωνται, εἰ τοὺς μεγίστων κακῶν αἰτίους
λαβόντες ἀφήσετε.

'Αλλὰ καὶ τῶν συνερούντων αὐτοῖς ἄξιον θαυμά- 86
ζειν, πότερον ὡς καλοὶ κἀγαθοὶ αἰτήσονται, τὴν αὐ-
τῶν ἀρετὴν πλείονος ἀξίαν ἀποφαίνοντες τῆς πονηρίας·
ἐβουλόμην μέντ' ἂν αὐτοὺς οὕτω προθύμους εἶναι σώ-
ζειν τὴν πόλιν, ὥςπερ οὗτοι ἀπολλύναι· ἢ ὡς δεινοὶ
λέγειν ἀπολογήσονται, καὶ τὰ τούτων ἔργα πολλοῦ ἄξια
ἀποφανοῦσιν; ἀλλ' οὐχ ὑπὲρ ὑμῶν οὐδεὶς αὐτῶν οὐδὲ
τὰ δίκαια πώποτε ἐπεχείρησεν εἰπεῖν.

'Αλλὰ τοὺς μάρτυρας ἄξιον ἰδεῖν, οἳ τούτοις 87
μαρτυροῦντες αὑτῶν κατηγοροῦσι, σφόδρα ἐπιλήσμο-

85. *ἐλθεῖν*] Sic unus liber pro vulgato *ἐλεῖν*. *'Ελθεῖν* h. l. est verbum aptissimum de iis, qui prodeunt suam aut aliorum rem defensuri. Vidimus jam supra viros doctos hoc verbum in *εἰςελθεῖν* mutare voluisse.

86. *τῆς πονηρίας*] Bekkerus cum Marklando sine libris *τούτων* addidit, uncis quidem inclusum: *τῆς [τούτων] πονηρίας*. Primum enim *πονηρία* cum emphasi positum significare potest malitia, quae tota hac oratione uberius exponitur; et, si quid desit, difficile fuerit, ne dicam, impossibile, sine libris certi quid statuere; immo tentare jam audax.

ἀπολλύναι] Egregia Marklandi emendatio pro librorum lectione *ἀποδοῦναι*.

87. *αὐτῶν* in editione Bekkeri Berolinensi est error typographorum pro *αὑτῶν*.

84. *τοσοῦτον δ' ὑμῶν* cet.] Etiam me offendit h. l. particula *δ'*, quae abesse solet in tali epiphonemate, vel non *δέ* ponitur, sed *δή*, nec memini me legere similem locum.

86. *πότερον ὡς καλοὶ κἀγαθοὶ αἰτήσονται*] Num ipsi egregios se cives jactantes precibus eos deprecabuntur? Saepe hoc fiebat, ut amici judices implorarent suam virtutem suaque in rempublicam merita reo imputare.

νας καὶ εὐήθεις νομίζοντες ὑμᾶς εἶναι, εἰ διὰ μὲν τοῦ ὑμετέρου πλήθους ἀδεῶς ἡγοῦνται τοὺς τριάκοντα σώσειν, διὰ δὲ Ἐρατοσθένην καὶ τοὺς συνάρχοντας αὐτοῦ δεινὸν ἦν καὶ τῶν τεθνεώτων ἐπ' ἐκφορὰν ἐλθεῖν.
88 καίτοι οὗτοι μὲν σωθέντες πάλιν ἂν δύναιντο τὴν πόλιν ἀπολέσαι· ἐκεῖνοι δέ, οὓς οὗτοι ἀπώλεσαν, τελευτήσαντες τὸν βίον, πέρας ἔχουσι τῆς παρὰ τῶν ἐχθρῶν τιμωρίας. οὐκοῦν δεινόν, εἰ τῶν μὲν ἀδίκως τεθνεώτων οἱ φίλοι συναπώλλυντο, αὐτοῖς δὲ τοῖς τὴν πόλιν ἀπολέσασιν ἐπ' ἐκφορὰν πολλοὶ ἥξουσιν, ὁπότε βοη-
89 θεῖν τοσοῦτοι παρασκευάζονται. καὶ μὲν δὴ πολὺ ῥᾷον ἡγοῦμαι εἶναι ὑπὲρ ὧν ὑμεῖς ἐπάσχετε ἀντειπεῖν, ἢ ὑπὲρ ὧν οὗτοι πεποιήκασιν ἀπολογήσασθαι. καίτοι λέγουσιν, ὡς Ἐρατοσθένει ἐλάχιστα τῶν τριάκοντα κακὰ εἴργασται, καὶ διὰ τοῦτο αὐτὸν ἀξιοῦσι σωθῆναι, ὅτι δὲ τῶν ἄλλων Ἑλλήνων πλεῖστα εἰς ὑμᾶς ἐξη-
90 μάρτηκεν, οὐκ οἴονται χρῆναι αὐτὸν ἀπολέσθαι. ὑμεῖς δὲ δείξατε, ἥντινα γνώμην ἔχετε περὶ τῶν πραγμάτων. εἰ μὲν γὰρ τούτου καταψηφιεῖσθε, δῆλοι ἔσεσθε ὡς ὀργιζόμενοι τοῖς πεπραγμένοις· εἰ δὲ ἀποψηφιεῖσθε, ὀφθήσεσθε τῶν αὐτῶν ἔργων ἐπιθυμηταὶ τούτοις ὄντες,

τεθνεώτων] Vulgo: τεθνειότων.

88. καίτοι οὗτοι] Hanc litterarum divisionem pro lectione ante Reiskium vulgata καὶ τοιοῦτοι, probat etiam Jacobsius Add. Animadvv. in Athenaeum p. 820. not. Bekkerus, qui eandem lectionem habet in textu, nullam memorat ex suis codicibus varietatem.

89. ῥᾷον] Emendatio Reiskii pro librorum lectione ῥᾴδιον.

ἢ ὑπὲρ ὧν] Bekkerus suis codd. obtemperavit, ὑπὲρ scribens pro vulgato περί. Non tamen negandum in eadem enuntiatione haud raro pari ratione apud oratores ὑπέρ et περί variare. In his tamen codices optimi et accurate collati sequendi.

87. δεινὸν ἦν] periculosum erat. Jam haec est hyperbole rhetorica, quam nimium exaggerat Marklandus conjiciens οὐδ' ἐνῆν. Similia ipsi olim cognovimus, dum ferveret apud nos partium studium.

88. συναπώλλυντο] Item hyperbole rhetorica. Nam ex iis, quae modo vidimus, erat periculosum, non semper exitiosum ad exsequias ire eorum, quos necaverant triginta viri.

89. τῶν ἄλλων Ἑλλήνων] Nihil de corruptela suspicandum; sensus apertus. Ut Eratosthenes paucissima omnium triginta virorum mala fecerit, plus tamen fecit, quam ceterorum Graecorum quisquam. Quae gravis est culpa ea aetate: quum nunquam pejora a ceteris Graecis passi sint Athenienses, quam hoc tempore.

καὶ οὐχ ἕξετε λέγειν, ὅτι τὰ ὑπὸ τῶν τριάκοντα προσταχθέντα ἐποιεῖτε. νυνὶ μὲν γὰρ οὐδεὶς ὑμᾶς ἀναγκά- 91
ζει παρὰ τὴν ὑμετέραν γνώμην ἀποψηφίζεσθαι. ὥστε συμβουλεύω μὴ τούτων ἀποψηφισαμένους ὑμῶν αὐτῶν καταψηφίσασθαι. μηδ᾽ οἴεσθε κρύβδην τὴν ψῆφον εἶναι· φανερὰν γὰρ τῇ πόλει τὴν ὑμετέραν γνώμην ποιήσετε.

Βούλομαι δὲ ὀλίγα ἑκατέρους ἀναμνήσας κατα- 92
βαίνειν, τούς τε ἐξ ἄστεος καὶ τοὺς ἐκ Πειραιῶς, ἵνα τὰς ὑμῖν διὰ τοῦτον γεγενημένας συμφορὰς παραδείγματα ἔχοντες, τὴν ψῆφον φέρητε. καὶ πρῶτον μὲν ὅσοι ἐξ ἄστεός ἐστε, σκέψασθε, ὅτι ὑπὸ τούτων οὕτω σφόδρα ἤρχεσθε, ὥστε ἀδελφοῖς καὶ υἱέσι καὶ πολίταις ἠναγκάζεσθε πολεμεῖν τοιοῦτον πόλεμον, ἐν ᾧ ἡττηθέντες μὲν τοῖς νικήσασι τὸ ἴσον ἔχετε, νι-
κήσαντες δ᾽ ἂν τούτοις ἐδουλεύετε. καὶ τοὺς ἰδίους 93
οἴκους οὗτοι μὲν ἂν ἐκ τῶν πραγμάτων μεγάλους ἐκτήσαντο, ὑμεῖς δὲ διὰ τὸν πρὸς ἀλλήλους πόλεμον ἐλάττους ἔχετε. συνωφελεῖσθαι μὲν γὰρ ὑμᾶς οὐκ ἠξίουν, συνδιαβάλλεσθαι δ᾽ ἠνάγκαζον, εἰς τοσοῦτον ὑπεροψίας ἐλθόντες, ὥστε οὐ τῶν ἀγαθῶν κοινούμενοι πιστοὺς ὑμᾶς ἐκτῶντο, ἀλλὰ τῶν ὀνειδῶν μεταδιδόντες εὔνους ᾤοντο εἶναι. ἀνθ᾽ ὧν ὑμεῖς νῦν ἐν τῷ 94

91. *μηδ᾽ οἴεσθε κρύβδην τὴν ψῆφον εἶναι*] Εἶναι, ad sensum necessarium, accessit ex libro optimo.

92. *ἔχετε*] Hic et §. 93. uterque codex hoc obtulit pro vulgato εἴχετε. Praesens cum vi ponitur de rebus, quarum consequentiae etiamnum manent et patent.

90. *καὶ οὐχ ἕξετε λέγειν, ὅτι* cet.] Nec in vestram excusationem dicere poteritis vos metu ea fecisse, quae jusserint triginta viri.

93. *ἐκ τῶν πραγμάτων*] Ex rerum statu et ea ratione, qua rebus utebantur vel potius abutebantur.

συνδιαβάλλεσθαι] eadem, qua ipsos, infamia laborare. Nempe quae rapiebant ipsi, culpae omnium eorum tribuebantur, qui rapinas fieri permitterent.

τῶν ὀνειδῶν μεταδιδόντες] Sic Critias jussit tria millia civium, quos socios rerum publicarum elegerant, eos, quos Eleusine comprehensos in urbe captos tenebant, suffragiis palam latis condemnare, ut eaedem sint omnium et fiduciae et timoris causae.

θαῤῥαλέῳ ὄντες, καθ' ὅσον δύνασθε, καὶ ὑπὲρ ὑμῶν αὐτῶν καὶ ὑπὲρ τῶν ἐκ Πειραιῶς τιμωρήσασθε, ἐνθυμηθέντες μὲν, ὅτι ὑπὸ τούτων πονηροτάτων ὄντων ἤρχεσθε, ἐνθυμηθέντες δὲ, ὅτι μετ' ἀνδρῶν νῦν ἀρίστων πολιτεύεσθε καὶ τοῖς πολεμίοις μάχεσθε καὶ περὶ τῆς πόλεως βουλεύεσθε, ἀναμνησθέντες δὲ τῶν ἐπικούρων, οὓς οὗτοι φύλακας τῆς σφετέρας ἀρχῆς καὶ τῆς ὑμετέρας δουλείας εἰς τὴν ἀκρόπολιν κατέστησαν.

95 καὶ πρὸς ὑμᾶς μέν, ἔτι πολλῶν ὄντων εἰπεῖν, τοσαῦτα λέγω. ὅσοι δ' ἐκ Πειραιῶς ἐστε, πρῶτον μὲν τῶν ὅπλων ἀναμνήσθητε, ὅτι πολλὰς μάχας ἐν τῇ ἀλλοτρίᾳ μαχεσάμενοι, οὐχ ὑπὸ τῶν πολεμίων, ἀλλ' ὑπὸ τούτων εἰρήνης οὔσης ἀφῃρέθητε τὰ ὅπλα· ἔπειθ', ὅτι ἐξεκηρύχθητε μὲν ἐκ τῆς πόλεως, ἣν ὑμῖν οἱ πατέρες παρέδοσαν, φεύγοντας δὲ ὑμᾶς ἐκ τῶν πόλεων ἐξῃ-

96 τοῦντο. ἀνθ' ὧν ὀργίσθητε μὲν, ὥσπερ ὅτ' ἐφεύγετε, ἀναμνήσθητε δὲ καὶ τῶν ἄλλων κακῶν, ἃ πεπόνθατε ὑπ' αὐτῶν, οἳ τοὺς μὲν ἐκ τῆς ἀγορᾶς, τοὺς δ' ἐκ τῶν ἱερῶν συναρπάζοντες βιαίως ἀπέκτειναν· τοὺς δὲ ἀπὸ τέκνων καὶ γονέων καὶ γυναικῶν ἀφέλκοντες φονέας αὑτῶν ἠνάγκασαν γενέσθαι, καὶ οὐδὲ ταφῆς τῆς νομιζομένης εἴασαν τυχεῖν, ἡγούμενοι τὴν αὑτῶν ἀρχὴν βεβαιοτέραν εἶναι τῆς παρὰ τῶν θεῶν τιμωρίας.

94. *πονηροτάτων*] Reiskii emendatio pro librorum lectione *πονηροτέρων*. Terminatio comparativi et superlativi saepissime confusa est.

τῆς σφετέρας ἀρχῆς] Necessaria Marklandi emendatio pro librorum lectione *ὑμετέρας*, quod ex sequentibus etiam huc irrepsit.

95. *ἐξῃτοῦντο*] Recte hoc dedit Bekkerus ex Stephani emendatione pro librorum lectione *ἐζητοῦντο*. *Ἐξαιτεῖσθαι* est verbum proprium de exsulibus, quorum deditio ab iis civitatibus, in quas aufugerant, postulabatur.

96. *ἀφέλκοντες*] Reiskii emendatio pro librorum lectione *ἀφελόντες*.

94. *ἐν τῷ θαῤῥαλέῳ*] Ut Latini dicunt in tuto. Cf. ad Cornelii Nep. Themistocl. IX, 3.

καὶ τοῖς πολεμίοις μάχεσθε] Quum sub dominatione triginta virorum contra *ἀδελφοὺς καὶ υἱεῖς καὶ πολίτας* pugnandum erat.

96. *τῆς παρὰ τῶν θεῶν τιμωρίας*] Sancta enim apud antiquos erat opinio eos, qui mortuis non debita officia praestitissent, immo eos violavissent, iram divinam effugere non posse. §. 18.

ὅσοι δὲ τὸν θάνατον διέφυγον, πολλαχοῦ κινδυνεύ- 97
σαντες καὶ εἰς πολλὰς πόλεις πλανηθέντες καὶ πανταχόθεν ἐκκηρυττόμενοι, ἐνδεεῖς ὄντες τῶν ἐπιτηδείων, οἱ μὲν ἐν πολεμίᾳ τῇ πατρίδι τοὺς παῖδας καταλιπόντες, οἱ δ' ἐν ξένῃ γῇ, πολλῶν ἐναντιουμένων, ἤλθετε εἰς τὸν Πειραιᾶ. πολλῶν δὲ καὶ μεγάλων κινδύνων ὑπαρξάντων, ἄνδρες ἀγαθοὶ γενόμενοι τοὺς μὲν ἠλευθερώσατε, τοὺς δ' εἰς τὴν πατρίδα κατηγάγετε. εἰ δὲ ἐδυς- 98
τυχήσατε καὶ τούτων ἡμάρτετε, αὐτοὶ μὲν ἂν δείσαντες ἐφεύγετε, μὴ πάθητε τοιαῦτα, οἷα καὶ πρότερον καὶ οὔτε ἂν ἱερὰ οὔτε βωμοὶ ὑμᾶς ἀδικουμένους διὰ τοὺς τούτων τρόπους ὠφέλησαν, ἃ καὶ τοῖς ἀδικοῦσι σωτήρια γίνεται· οἱ δὲ παῖδες ὑμῶν, ὅσοι μὲν ἐνθάδε ἦσαν, ὑπὸ τούτων ἂν ὑβρίζοντο, οἱ δ' ἐπὶ ξένης μικρῶν ἂν ἕνεκα συμβολαίων ἐδούλευον ἐρημίᾳ τῶν ἐπικουρησόντων. ἀλλὰ γὰρ οὐ τὰ μέλλοντα ἔσεσθαι βού- 99
λομαι λέγειν, τὰ πραχθέντα ὑπὸ τούτων οὐ δυνάμενος εἰπεῖν. οὐδὲ γὰρ ἑνὸς κατηγόρου οὐδὲ δυοῖν ἔργον ἐστίν, ἀλλὰ πολλῶν. ὅμως δὲ τῆς ἐμῆς προθυμίας οὐδὲν ἐλλέλειπται ὑπὲρ τῶν ἱερῶν, ἃ οὗτοι τὰ μὲν ἀπέδοντο, τὰ δ' εἰσιόντες ἐμίαινον, ὑπέρ τε τῆς πόλεως, ἣν μικρὰν ἐποίουν, ὑπέρ τε τῶν νεωρίων, ἃ καθεῖλον, καὶ ὑπὲρ τῶν τεθνεώτων, οἷς ὑμεῖς, ἐπειδὴ ζῶσιν ἐπαμῦναι οὐκ ἠδύνασθε, ἀποθανοῦσι βοη-

97. τοὺς μὲν ἠλευθερώσατε, τοὺς δ' εἰς τὴν πατρίδα κατηγάγετε] Utrique sunt ejusdem classis, cives Athenienses. οἱ μέν sunt, qui ubique dicuntur οἱ ἐξ ἄστεος. Hi liberabantur, servitute a triginta viris oppressi; οἱ δέ sunt ipsi, οἱ ἐκ Πειραιῶς; hi restituti in patriam sunt. Hac partitione autem utraeque partes tamquam ejusdem generis constituuntur, ut minime probem Reiskii conjecturam, qui pro τοὺς δέ legendum opinatur αὐτοὺς δέ.

98. μικρῶν ἕνεκα συμβολαίων] Quum nihil a patribus hereditario jure accepissent et patria pulsi carerent, fieri aliter non potuisset, quin, ut necessaria sibi pararent, aes alienum contraherent, hinc multis molestiis obnoxii forent et tandem servorum instar haberentur.

99. τὰ μὲν ἀπέδοντο] Non intelligit eos templa ipsa vendidisse, sed donaria et res pretiosas, quae in templis asservabantur. In templis inerat plus minusve pecuniarum tum publicarum tum sacrarum.

φάσκων πρᾶγμα εὑρηκέναι μέγα καὶ πολλοῦ ἄξιον.
ὑπέσχετο δὲ εἰρήνην ποιήσειν μήτε ὅμηρα δοὺς μή-
τε τὰ τείχη καθελὼν μήτε τὰς ναῦς παραδούς. ταῦ-
τα δὲ εἰπεῖν μὲν οὐδενὶ ἠθέλησεν, ἐκέλευσε δὲ αὑτῷ
69 πιστεύειν. ὑμεῖς δέ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πραττούσης
μὲν τῆς ἐν Ἀρείῳ πάγῳ βουλῆς σωτηρίαν, ἀντιλεγόντων
δὲ πολλῶν Θηραμένει, εἰδότες δὲ, ὅτι οἱ μὲν ἄλλοι
ἄνθρωποι τῶν πολεμίων εἵνεκεν τἀπόῤῥητα ποιοῦνται,
ἐκεῖνος δ' ἐν τοῖς αὑτοῦ πολίταις οὐκ ἠθέλησεν
εἰπεῖν ταῦθ'; ἃ πρὸς τοὺς πολεμίους ἔμελλεν ἐρεῖν,
ὅμως ἐπετρέψατε αὐτῷ πατρίδα καὶ παῖδας καὶ γυναῖ-
70 κας καὶ ὑμᾶς αὐτούς. ὁ δὲ ὧν μὲν ὑπέσχετο οὐδὲν
ἔπραξεν, οὕτω δὲ ἐνετεθύμητο, ὡς χρὴ μικρὰν καὶ ἀ-
σθενῆ γενέσθαι τὴν πόλιν. ὥστε περὶ ὧν οὐδεὶς πώ-
ποτε οὔτε τῶν πολεμίων ἐμνήσθη οὔτε τῶν πολιτῶν ἤλ-
πισε, ταῦθ' ὑμᾶς ἔπεισε πρᾶξαι· οὐχ ὑπὸ Λακε-
δαιμονίων ἀναγκαζόμενος, ἀλλ' αὐτὸς ἐκείνοις ἐπαγ-
γελλόμενος τοῦ τε Πειραιῶς τὰ τείχη περιελεῖν
καὶ τὴν ὑπάρχουσαν πολιτείαν καταλῦσαι, εὖ εἰ-
δὼς, ὅτι, εἰ μὴ πασῶν τῶν ἐλπίδων ἀποστερη-
θήσεσθε, ταχεῖαν παρ' αὐτοῦ τὴν τιμωρίαν κομιεῖ-
71 σθε. καὶ τὸ τελευταῖον, ὦ ἄνδρες δικασταί, οὐ
πρότερον εἴασε τὴν ἐκκλησίαν γενέσθαι, ἕως ὁ λεγό-
μενος ὑπ' ἐκείνου καιρὸς ἐπιμελῶς ὑπ' αὐτοῦ ἐτηρήθη,

69. εἵνεκεν] Vide Excurs. VI.

ταῦτα δὲ εἰπεῖν] *Ταῦτα*, qua ratione pacem sit conciliaturus, qua vel prudentia vel calliditate; dicens tantum, quales conditiones concessurus non sit, nolebat disertis verbis eloqui, quid fieri operteret pro conciliianda pace.

69. πραττούσης μὲν τῆς ἐν Ἀρείῳ πάγῳ βουλῆς σωτηρίαν] *Πραττούσης* videtur conatum significare.

70. αὐτὸς ἐκείνοις ἐπαγγελλόμενος] Haec est hyperbole rhetorica. Ut enim historia docet et rerum quae tunc erat conditio, id agebatur, utrum essent Athenienses, an facerent, quae juberentur. Pauci erant, qui perire malebant, quam imperata facere.

71. ὑπ' αὐτοῦ ἐτηρήθη] Negari nequit consulto Theramenem tempus duxisse, ut aut pacis conditiones ineundae, aut certa mors oppetenda esset Atheniensibus; sed non celandum post cladem Aegospotamensem sociosLacedaemoniorum exitio Athenarum inhiasse, et nisi se Lacedaemonii opposuissent, Athenas futuras

etiamnum in civitate potentium, necdum a publicis muneribus, ut στρατηγῶν, ταξιάρχων, τριηράρχων, remotorum. Equidem minime negaverim viros fortes patriaeque amantes, qui aegre ferebant patriam et per externos et pèr internos hostes libertate esse privatam, conjunctis viribus, quam conspirationem vocare solent potentes vel potius impotentes, studuisse, ut tyrannidem a republica depellerent. Hoc significat etiam haec ipsa oratio, imprimis ea, quae narrantur a §. 23. Non tamen videtur historica auctoritate constitui posse, quatenus ista consociatio progressa fuerit. Tyrannis autem suspicax non solum celeriter arripit, quae deferuntur, sed excitat etiam indicia. Theocritus igitur primum dicitur subornatus indicasse (§. 21.) consociari homines praesenti rerum statui adversarios: quorum nomina enuntiare se non posse, quoniam eodem, quo ipsi, jurejurando detineretur; sed alios fore, qui nomina indicarent. Jam senatorum nonnulli in Piraeo corripiebant Agoratum, cui se opponebant honesti cives vadimonium sistentes. Hi, habita consultatione, Agorato instant, ut, dum tyrannorum crudelitas deferbuerit, emigret ex Attica, caussam interserentes, si coram senatu sistatur, tormentis eum coactum iri nomina indicare, quaecunque supposuerint, ut viros patriae amantes et tyrannorum rationi contrarios perderent: sese abeuntem comitaturos profitebantur. Agoratus abire nolebat, et horum ipsorum, qui vadimonium praestiterant, nomina ut conjuratorum non solum in senatu, sed etiam in concione indicabat. Inter hos etiam Dionysodorus erat, affinis ejus, qui hanc orationem habet, isque uxori, fratri et cognatis, quum cicutam biberet, mandavit, ut Agoratum suae caedis auctorem ulciscerentur.

Per rhetoricam hyperbolen jam Agoratus perhibetur caussa malorum omnium, quae civitati acciderunt. Crimen, in quod orator insurgit, crimen est in populum; quippe qui per Agoratum suos et libertatis amicos et propugnatores perdiderit. Agorato parcere est sceleri parcere, innoxie caesos denuo caedere, et nervos virtutis et amoris patriae incidere. Non ea solum, quae facta sint, esse respicienda, sed metuenda etiam futura.

Agoratus bene se de democratia meruisse gloriatur interfecto Phrynicho §. 70. ubi vide notas: ob quod factum populum se civitate donasse. Hoc verum esse negat orator; sin autem verum esset, Agorati culpam augeri. Quum enim tyranni a Phrynichi partibus steterint, eumque, qui Phrynichum interfecisset, implacabili odio persecuti essent, Agoratus autem illorum favorem semper et ubique expertus sit, hunc aut Phrynichum non interfecisse, aut, si interfecerit, summis nonnisi facinoribus XXX viros placare potuisse. Novum igitur hoc argumentum esse, cur summa Agoratus poena dignus judicaretur.

Aliud item affert Agoratus, quo suum democratiae studium testetur, se inter exsules in castello Phyles fuisse. Hoc quidem non negat orator, sed ostendit exsules indignatos proditoris audacia et petulantia eum de saxo praecipitaturos fuisse, nisi Anyti στρατηγοῦ oratione repressi fuissent. Atque etiam, quum rediissent et pompam in arcem et templum Minervae mitterent, Aesimum, qui ducebat pompam, quum animadverteret in lustratione Agoratum civibus interesse, scutum ejus arreptum abjecisse ipsumque jussisse abire in malam rem.

Concludit tandem ex tota se gerendi ratione mortem Agoratum meruisse nec ulla unquam poena crimina, quae commiserit, luere satis posse.

---

1 Προςήκει μέν, ὦ ἄνδρες δικασταί, πᾶσιν ὑμῖν
τιμωρεῖν ὑπὲρ τῶν ἀνδρῶν, οἳ ἀπέθανον εὖνοι ὄντες
τῷ πλήθει τῷ ὑμετέρῳ, προςήκει δὲ κἀμοὶ οὐχ ἥκι-
στα· κηδεστὴς γάρ μοι ἦν Διονυσόδωρος καὶ ἀνεψιός.
τυγχάνει οὖν μοι ἡ αὐτὴ ἔχθρα πρὸς Ἀγόρατον του-
τονὶ καὶ τῷ πλήθει τῷ ὑμετέρῳ ὑπάρχουσα. ἔπραξε
γὰρ οὗτος τοιαῦτα, δι' ἃ ὑπ' ἐμοῦ νυνὶ εἰκότως μι-
σεῖται, ὑπό τε ὑμῶν, ἂν θεὸς θέλῃ, δικαίως τιμω-
2 ρηθήσεται· Διονυσόδωρον γάρ, τὸν κηδεστὴν τὸν
ἐμόν, καὶ ἑτέρους πολλούς, ὧν δὴ τὰ ὀνόματα ἀκού-
σεσθε, ἄνδρας ὄντας ἀγαθοὺς περὶ τὸ πλῆθος τὸ
ὑμέτερον, ἐπὶ τῶν τριάκοντα ἀπέκτεινε, μηνυτὴς
κατ' ἐκείνων γενόμενος. ποιήσας δὲ ταῦτα ἐμὲ μὲν
ἰδίᾳ καὶ ἕκαστον τῶν προςηκόντων μεγάλα ἐζημίωσε,
τὴν δὲ πόλιν κοινῇ πᾶσαν τοιούτων ἀνδρῶν ἀποστε-
3 ρήσας, οὐ μικρά, ὡς ἐγὼ νομίζω, ἔβλαψεν. ἐγὼ οὖν,
ἄνδρες δικασταί, δίκαιον καὶ ὅσιον ἡγοῦμαι εἶναι καὶ
ἐμοὶ καὶ ὑμῖν ἅπασι τιμωρεῖσθαι καθ' ὅσον ἕκαστος
δύναται· καὶ ποιοῦσι ταῦτα νομίζω ἡμῖν καὶ παρὰ
θεῶν καὶ παρ' ἀνθρώπων ἄμεινον ἂν γίγνεσθαι. δεῖ

2. *ἀπέκτεινε*] Nulla varietas notatur e Bekkeri codd. Ante Taylorum tamen legebatur *ἀπέκτανε*, quod non in *ἀπέκτεινε*, sed in *ἀπέκτονε* mutandum censebat Pierson ad Moerin p. 31. Sed in ejusmodi formis codicibus obediendum, non vanae grammaticorum auctoritati.

3. *ἄνδρες δικασταί*] Marklandus scribi jubet *ὦ ἄνδρες δικασταί*. In Lysia quidem rarum est, ut nota vocativi desit, et si codicum unus eam obtulerit, addam, ut factum est caed. Eratosth. §. 32. Imprimis deest ad nomen proprium vel ab initio enuntiationis positum, vel in fine. Caed. Eratosth. §. 16. *Εὐφίλητε, ἔφη, μηδεμιᾷ πολυπραγμοσύνῃ προςεληλυθέναι με νόμιζε πρός σε.* ὑπὲρ Μαντιθέου. §. 13. *καί μοι ἀνάβηθι, Ὀρθόβουλε.* De loco κατ' Ἀνδ. §. 50. p. 251. R. *Ἀθηναῖοι μνήσθητε τὰ πεποιημένα Ἀνδοκίδῃ* affirmari nihil potest; est enim lacunosus.

3. *ἄμεινον ἂν γίγνεσθαι*] Non positum videtur, ut affirmant simpliciter pro futuro *γενήσεσθαι* Marklandus et Augerus, sed hy-

δ' ὑμᾶς, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἐξ ἀρχῆς τῶν πραγμάτων ἁπάντων ἀκοῦσαι· ἵν' εἰδῆτε, πρῶτον μὲν, ᾧ τρό- 4
πῳ ὑμῖν ἡ δημοκρατία κατελύθη, καὶ ὑφ' ὅτου, ἔπειτα, ᾧ τρόπῳ οἱ ἄνδρες ὑπ' Ἀγοράτου ἀπέθανον, καὶ δὴ ὅ τι ἀποθνήσκειν μέλλοντες ἐπέσκηψαν. ἅπαντα γὰρ ταῦτα ἀκριβῶς ἂν μαθόντες ἥδιον καὶ ὁσιώτερον Ἀγοράτου τουτουῒ καταψηφίζοισθε. ὅθεν οὖν ἡμεῖς τε ῥᾷστα διδάξομεν καὶ ὑμεῖς μαθήσεσθε, ἐντεῦθεν ὑμῖν ἄρξομαι διηγεῖσθαι.

Ἐπειδὴ γὰρ αἱ νῆες αἱ ὑμέτεραι διεφθάρησαν, 5
καὶ τὰ πράγματα ἐν τῇ πόλει ἀσθενέστερα ἐγεγένητο, οὐ πολλῷ χρόνῳ ὕστερον αἵ τε νῆες αἱ Λακεδαιμονίων ἐπὶ τὸν Πειραιᾶ ἀφικνοῦνται, καὶ ἅμα λόγοι πρὸς Λακεδαιμονίους περὶ τῆς εἰρήνης ἐγίγνοντο. ἐν 6
δὲ τῷ χρόνῳ τούτῳ οἱ βουλόμενοι νεώτερα πράγματα ἐν τῇ πόλει γίγνεσθαι ἐπεβούλευον, νομίζοντες κάλλιστον καιρὸν εἰληφέναι καὶ μάλιστα ἐν τῷ τότε χρόνῳ τὰ πράγματα, ὡς αὐτοὶ ἠβούλοντο, καταστήσασθαι.
ἡγοῦντο δὲ οὐδὲν ἄλλο σφίσιν ἐμποδὼν εἶναι ἢ τοὺς 7
τοῦ δήμου προεστηκότας καὶ τοὺς στρατηγοῦντας καὶ ταξιαρχοῦντας. τούτους οὖν ἐβούλοντο ἀμωσγέπως ἐκποδὼν ποιήσασθαι, ἵνα ῥᾳδίως ἃ βούλοιντο διαπράτ-

5. ἐγεγένητο] Sic Bekkerus obsecutus suis codd. pro vulgato ἐγεγένηντο. Vide Excursum X.

7. ἀμωσγέπως] Ante Taylorum vulgabatur ἄλλως γέ πως. Sed quod Marklandus et Taylor conjectura assecuti sunt, id est in editione Bekkeri sine varietate. Quamquam autem ἀμηγέπη Ἀττικῶς, ἀμωσγέπως Ἑλληνικῶς dictum esse affirmet Moeris aliique, certissime tamen eos errasse constat.

pothetice dictum ἄμεινον ἂν γίγνεσθαι, ἐὰν ποιῶσι, et subtile hoc discrimen videtur esse inter ἂν cum praes. inf. et simplice futuro. Eadem, sive lenem dubitationem, sive modestiam appellare vis, inerit sequenti ἀκριβῶς ἂν μαθόντες — — ψηφίζοισθε.

6. καὶ μάλιστα ἐν τῷ τότε χρόνῳ] Haec parenthetice accipienda. Καὶ μάλιστα saepe ut formula summum gradum indicans interjicitur, quemadmodum καὶ μάλα. cf. Heindorf ad Plat. Phaedon. §. 14. Hinc apparet cum Reiskio non esse addendum ἐπιτήδειον, unde pendeat infinitivus καταστήσασθαι, qui ipse ex substantivo καιρόν pendet, nec scribendum cum Marklando κατastήσεσθαι, nec post μάλιστα addendum ἂν cum Augero. Vide Excurs. VIII.

τοῦτο. πρῶτον μὲν οὖν Κλεοφῶντι ἐπέθεντο ἐκ τρό-
B που τοιούτου. ὅτε γὰρ ἡ πρώτη ἐκκλησία περὶ τῆς εἰρήνης ἐγίγνετο, καὶ οἱ παρὰ Λακεδαιμονίων ἥκοντες ἔλεγον, ἐφ' οἷς ἕτοιμοι εἶεν τὴν εἰρήνην ποιεῖσθαι Λακεδαιμόνιοι, εἰ κατασκαφείη τῶν τειχῶν τῶν μακρῶν ἐπὶ δέκα στάδια ἑκατέρου, τότε ὑμεῖς τε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, οὐκ ἠνέσχεσθε ἀκούσαντες περὶ τῶν τειχῶν τῆς κατασκαφῆς, Κλεοφῶν τε ὑπὲρ ὑμῶν πάντων ἀναστὰς ἀντεῖπεν, ὡς οὐδενὶ τρόπῳ οἷόν τε εἴη ποιεῖν
C ταῦτα. μετὰ δὲ ταῦτα Θηραμένης, ἐπιβουλεύων τῷ πλήθει τῷ ὑμετέρῳ, ἀναστὰς λέγει, ὅτι, ἐὰν αὐτὸν ἕλησθε περὶ τῆς εἰρήνης πρεσβευτὴν αὐτοκράτορα, ποιήσει, ὥστε μήτε τῶν τειχῶν διελεῖν μήτε ἄλλο τὴν πόλιν ἐλαττῶσαι μηδέν· οἴοιτο δὲ καὶ ἄλλο τι ἀγαθὸν παρὰ Λακεδαιμονίων τῇ πόλει εὑρήσεσθαι. πεισθέντες δὲ ὑμεῖς εἵλεσθε ἐκεῖνον πρεσβευτὴν αὐτοκράτορα, ὃν τῷ προτέρῳ ἔτει στρατηγὸν χειροτονηθέντα ἀπεδοκιμάσατε, οὐ νομίζοντες εὔνουν εἶναι τῷ πλήθει τῷ

9. ποιήσει] Stephani emendatio pro codicum lectione ποιήσειν. Possit hoc inter exempla esse conjunctionis ὅτι cum infinitivo positae: quam constructionem, si certior offeratur locus, accuratius illustrabo.

7. Κλεοφῶντι] Hic Cleophon videtur auctor fuisse psephismatis, cujus meminit Xenophon. Hellen. II. 2, 15. μὴ ἐξεῖναι συμβουλεύειν περὶ ὧν προὐκαλοῦντο οἱ Λακεδαιμόνιοι. Huc pertinere videtur, quod legitur §. 8. fin.

9. αὐτοκράτορα] Quamquam parum videtur democratiae rationibus consentaneum, ut plena quis potestate nomine civitatis legatus mittatur, complura tamen invenimus et apud oratores et historiae scriptores exempla, quorum pleraque attulit Platner in libro der Process bey den Attikern p. 357.

οἴοιτο] Optativus in oratione obliqua, quum verba alterius afferantur, sine conjunctione, cujus exempla habet Aug. Matthiae Gr. Gr. §. 529. 3.

10. ἀπεδοκιμάσατε] Scilicet quum post electionem ἐδοκιμάζετο. Nam etiamsi cui vel sorte vel suffragiis munus obtigerat, licebat ei, qui vellet, hunc tamquam indignum munere accusare: qua caussa si ceciderat candidatus, a munere removebatur, ἀπεδοκιμάζετο, cadebat in δοκιμασίᾳ. Quod quamquam raro accidebat, tamen nonnulla variorum munerum exempla habemus. Cf. Platner der Process. p. 329. Quid? quod δοκιμασίας actiones tum accusationis, tum defensionis habemus, ab ipso Lysia conscriptas, quarum specimina utriusque generis dabimus.

ὑμετέρῳ. ἐκεῖνος μὲν οὖν ἐλθὼν εἰς Λακεδαίμονα ἔμεινεν ἐκεῖ πολὺν χρόνον, καταλιπὼν ὑμᾶς πολιορκουμένους, εἰδὼς τὸ ὑμέτερον πλῆθος ἐν ἀπορίᾳ ἐχόμενον, καὶ διὰ τὸν πόλεμον καὶ τὰ κακὰ τοὺς πολλοὺς τῶν ἐπιτηδείων ἐνδεεῖς ὄντας, νομίζων, εἰ διαθείη ὑμᾶς ἀπόρως, ὥςπερ διέθηκεν, ἀσμένως ὁποιαντινοῦν ἐθελῆσαι ἂν εἰρήνην ποιήσασθαι. 11 οἱ δ' ἐνθάδε ὑπομένοντες καὶ ἐπιβουλεύοντες καταλῦσαι τὴν δημοκρατίαν εἰς ἀγῶνα Κλεοφῶντα καθιστᾶσι, πρόφασιν μέν, ὅτι οὐκ ἦλθεν εἰς τὰ ὅπλα ἀναπαυσόμενος, τὸ δ' ἀληθές, ὅτι ἀντεῖπεν ὑπὲρ ὑμῶν μὴ καθαιρεῖν τὰ τείχη. ἐκείνῳ μὲν οὖν δικαστήριον παρασκευάσαντες καὶ εἰςελθόντες οἱ βουλόμενοι ὀλιγαρχίαν καταστήσασθαι, ἀπέκτειναν ἐν τῇ προφάσει ταύτῃ. 12 Θηραμένης δὲ ὕστερον ἀφικνεῖται ἐκ Λακεδαίμονος, προσιόντες δ' αὐτῷ τῶν τε στρατηγῶν τινες καὶ τῶν ταξιάρχων, ὧν ἦν Στρομβιχίδης καὶ Διονυσόδωρος, καὶ ἄλλοι τινὲς τῶν πολιτῶν εὐνοοῦντες ὑμῖν (ὥς γ' ἐδήλωσαν ὕστερον) ἠγανάκτουν σφόδρα. ἦλθε γὰρ φέρων εἰρήνην τοιαύτην, ἣν ἡμεῖς 13

11. ἔμεινεν] Ex cod. Vulgo: ἔμενεν. Simplex h. l. est narratio.
13. στρατηγῶν] Emendatio Marklandi pro librorum lectione στρατιωτῶν.

11. καὶ διὰ τὸν πόλεμον καὶ τὰ κακὰ] Hoc per ἓν διὰ δυοῖν dictum: per mala, quae bellum secum ferebat. Aberravit Reiskius, quum scribendum censeret καὶ τὰ τούτου κακά.

τοὺς πολλοὺς] Non erat, cur Marklandus offenderet. Haud raro οἱ πολλοί sine contemtu notat plerosque. Cf. Matthiae Gr. Gr. §. 268.

εἰ διαθείη ὑμᾶς ἀπόρως, ὥςπερ διέθηκεν] Si vos ad inopiam redegisset, ut fecit. Hanc constructionem verbi διατιθέναι cum adverbio, interdum perperam acceptam, accurate exposuit Hemsterhusius ad Luciani Nigrin. 38.

12. ἐπιβουλεύοντες καταλῦσαι τὴν δημοκρατίαν] Rarior est constructio verbi ἐπιβουλεύειν cum infinitivo, praesertim sine articulo. Solet construi cum dativo substantivi.

ὅτι οὐκ ἦλθεν εἰς τὰ ὅπλα ἀναπαυσόμενος] Cleophontis στρατηγοῦ officium erat armatum adesse militibus. Jam oligarchiae studiosi eum calumniabantur officio defuisse socordia et segnitie.

δικαστήριον παρασκευάσαντες] In hoc inest non legitimo eos illum tradidisse judicio: quod qua ratione factum sit, cognoscitur ex oratione κατὰ Νικομάχου, imprimis p. 847.

ἐν τῇ προφάσει ταύτῃ] Notanda praepositio cum substantivo praetextus. Cf. ὑπὲρ τοῦ σηκοῦ §. 20.

ἔργῳ μαθόντες ἔγνωμεν. πολλοὺς γὰρ τῶν πολιτῶν καὶ ἀγαθοὺς ἀπωλέσαμεν καὶ αὐτοὶ ὑπὸ τῶν τριάκοντα
14 ἐξηλάθημεν. ἦν γὰρ ἀντὶ μὲν τοῦ ἐπὶ δέκα στάδια τῶν μακρῶν τειχῶν διελεῖν ὅλα τὰ μακρὰ τείχη διασκάψαι, ἀντὶ δὲ τοῦ ἄλλο τι ἀγαθὸν τῇ πόλει εὑρέσθαι τάς τε ναῦς παραδοῦναι τοῖς Λακεδαιμονίοις καὶ τὸ
15 περὶ τὸν Πειραιᾶ τεῖχος περιελεῖν. ὁρῶντες δὲ οὗτοι οἱ ἄνδρες ὀνόματι μὲν εἰρήνην λεγομένην, τῷ δ' ἔργῳ τὴν δημοκρατίαν καταλυομένην, οὐκ ἔφασαν ἐπιτρέψαι ταῦτα γενέσθαι· οὐκ ἐλεοῦντες, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὰ τείχη, εἰ πεσεῖται, οὐδὲ κηδόμενοι τῶν νηῶν, εἰ Λακεδαιμονίοις παραδοθήσονται (οὐδὲν γὰρ αὐτοῖς τού-
16 των πλεῖον ἢ ὑμῶν ἑκάστῳ προσῆκεν), ἀλλ' αἰσθόμενοι ἐκ τοῦ τρόπου τούτου τὸ ὑμέτερον πλῆθος καταλυθησόμενον, οὐδ' (ὥς φασί τινες) οὐκ ἐπιθυμοῦντες εἰρήνην γίγνεσθαι, ἀλλὰ βουλόμενοι βελτίω ταύτης εἰρήνην τῷ δήμῳ τῶν Ἀθηναίων ποιήσασθαι. ἐνόμιζον δὲ δυνήσεσθαι, καὶ ἔπραξαν ἂν ταῦτα, εἰ μὴ ὑπ' Ἀγο-
17 ράτου τουτουὶ ἀπώλοντο. γνοὺς δὲ Θηραμένης καὶ οἱ ἄλλοι οἱ ἐπιβουλεύοντες ὑμῖν, ὅτι εἰσί τινες, οἳ κωλύσουσι τὸν δῆμον καταλυθῆναι καὶ ἐναντιώσονται περὶ τῆς ἐλευθερίας, εἵλοντο, πρὶν τὴν ἐκκλησίαν τὴν

14. διασκάψαι] Bekkerus »Immo κατασκάψαι.« Quod vocabulum quamquam maxime sit sollemne, alterum tamen non ausim contra Mss. mutare. Διά in ejusmodi compositis saepe eandem significationem habet cum κατά. Sic διελεῖν pro καθελεῖν frequens est apud Lysiam. Διασκάπτειν quidem apud eum nusquam nisi hoc loco inveni: quod oppositioni cum διελεῖν videtur originem debere.

13. ἣν ἡμεῖς ἔργῳ μαθόντες ἔγνωμεν] Taylor opinatur hic aliquid deesse, epitheton, ni fallor, desiderans, quod significet, qualem hanc pacem esse cognoverint. Sed inest hoc in verbis ἔργῳ μαθόντες; et ὅς post τοιοῦτος saepe legitur pro οἷος.

15. οὐκ ἔφασαν ἐπιτρέψαι] Vide Excursum VIII.

τῶν νηῶν] Rarior forma genitivi apud Atticos pro usitata τῶν νεῶν.

16. ποιήσασθαι] Augerus hoc vel passive accipiendum, vel subaudiendum censet Λακεδαιμονίους, perperam et contra Graecae linguae usum. Pendet infinitivus ex participio βουλόμενοι. »Volebant ipsi pacem hac meliorem in commodum populi Atheniensis facere« et effecissent hoc, nisi pessumdati fuissent ab isto Agorato.

*περὶ τῆς εἰρήνης γενέσθαι, τούτους πρῶτον εἰς δια-
βολὰς καὶ κινδύνους καταστῆσαι, ἵνα μηδεὶς ἐκεῖ ὑπὲρ
τοῦ ὑμετέρου πλήθους ἀντιλέγῃ. ἐπιβουλὴν οὖν τοι- 18
αύτην ἐπιβουλεύουσι. πείθουσι γὰρ Ἀγόρατον του-
τονὶ μηνυτὴν κατὰ τῶν στρατηγῶν καὶ τῶν ταξιαρχῶν
γενέσθαι, οὐ ξυνειδότα ἐκείνοις, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι,
οὐδέν (οὐ γὰρ δήπου ἐκεῖνοι οὕτως ἀνόητοι ἦσαν καὶ
ἄφιλοι, ὥςτε περὶ τηλικούτων ἂν πραγμάτων πράτ-
τοντες Ἀγόρατον ὡς πιστὸν καὶ εὔνουν, δοῦλον καὶ ἐκ
δούλων ὄντα, παρεκάλεσαν), ἀλλ' ἐδόκει αὐτοῖς οὗτος
ἐπιτήδειος εἶναι μηνυτής. ἐβούλοντο οὖν ἄκοντα δο- 19
κεῖν αὐτὸν καὶ μὴ ἑκόντα μηνύειν, ὅπως πιστότερα
ὑμῖν ὑποφαίνοιτο. ὡς δὲ ἑκὼν ἐμήνυσε, καὶ ὑμᾶς
οἶμαι ἐκ τῶν πεπραγμένων αἰσθήσεσθαι. ἐκπέμπουσι
γὰρ εἰς τὴν βουλὴν τὴν πρὸ τῶν τριάκοντα βουλεύου-
σαν Θεόκριτον τὸν τοῦ Ἐλαφοστίκτου καλούμενον· ὁ
δὲ Θεόκριτος οὗτος ἑταῖρος ἦν τῷ Ἀγοράτῳ καὶ ἐπι-
τήδειος. ἡ δὲ βουλὴ ἡ πρὸ τῶν τριάκοντα βουλεύου- 20
σα διέφθαρτο καὶ ὀλιγαρχίας ἐπεθύμει, ὡς ἴστε, μά-
λιστα. τεκμήριον δέ· οἱ γὰρ πολλοὶ ἐξ ἐκείνης τῆς
βουλῆς τὴν ὑστέραν βουλὴν τὴν ἐπὶ τῶν τριάκοντα
ἐβούλευον. τοῦ δ' ἕνεκα ταῦτα λέγω ὑμῖν; ἵν' εἰδῆτε,*

17. *τούτους*] **Emendatio Marklandi pro librorum lectione** *τοῦτον*: *ἵνα – ἀντιλέγῃ*] **Bekkerus ex cod.** *ἀντιλέγοι*. **Cf. Excurs. I.**

19. *ὑποφαίνοιτο*] **Bekkerus malit** *ἀποφαίνοιτο*: **quod probo. Nisi forte in** *ὑπό* **insit notio doli mali et fraudis.**

20. *ἡ πρὸ τῶν τριάκοντα*] **Articulum** *ἡ*, **quem Reiskius e conjectura addidit, confirmavit cod.**

βουλὴν τὴν] **Sic Reiskius de conjectura, quam retinuit etiam Bekkerus, qui item** *ψηφίσματα τὰ* **de suo scripsit. In codd. articuli desunt.**

18. *περὶ τηλικούτων ἂν πραγμάτων πράττοντες*] *Πράττοντες* **Reiskius uncis inclusit ut supervacaneum et perperam ex proximo** *πραγμάτων* **iteratum. Parum recte.** *Περὶ πραγμάτων πράττειν* **est studiose in rebus gravibus et magnis versari.**

19. *ὅπως πιστότερα ὑμῖν ὑποφαίνοιτο*] **Marklandus pro** *πιστότερα* **conjecit** *πιστότερος*. **Non opus. Id enim, quod Reiskius addendum censet** *τὰ μηνυθέντα*, **supplendum est ex infinitivo antecedente** *μηνύειν*.

20. *μάλιστα*] **Jungendum cum** *ἐπεθύμει*, **ut summum, quo ferebatur iste senatus, studium indicetur.**

ὅτι τὰ ψηφίσματα τὰ ἐξ ἐκείνης τῆς βουλῆς οὐκέτι
εὐνοίᾳ τῇ ὑμετέρᾳ, ἀλλ' ἐπὶ καταλύσει τοῦ δήμου τοῦ
ὑμετέρου ἅπαντα ἐλέγετο, καὶ ὡς τοιούτοις οὖσιν
21 αὐτοῖς τὸν νοῦν προςέχητε. εἰςελθὼν δὲ εἰς ταύτην
τὴν βουλὴν ἐν ἀποῤῥήτῳ Θεόκριτος μηνύει, ὅτι συλ-
λέγονταί τινες ἐναντιωσόμενοι τοῖς τότε καθισταμένοις
πράγμασι. τὰ μὲν οὖν ὀνόματα οὐκ ἔφη αὐτῶν ἐρεῖν
καθ' ἕκαστον· ὅρκους τε γὰρ ὀμωμοκέναι τοὺς αὐτοὺς
ἐκείνοις, καὶ εἶναι ἑτέρους, οἳ ἐροῦσι τὰ ὀνόματα, αὐ-
22 τὸς δὲ οὐκ ἄν ποτε ποιῆσαι ταῦτα. καίτοι εἰ μὴ ἐκ
παρασκευῆς ἐμηνύετο, πῶς οὐκ ἂν ἠνάγκασεν ἡ βου-
λὴ εἰπεῖν τὰ ὀνόματα Θεόκριτον καὶ μὴ ἀνώνυμον τὴν
μήνυσιν ποιήσασθαι; νυνὶ δὲ τοῦτο τὸ ψήφισμα ἐψη-
φίσατο.

ΨΗΦΙΣΜΑ.

23 Ἐπειδὴ τοίνυν τοῦτο τὸ ψήφισμα ἐψηφίσθη, κα-
τέρχονται ἐπὶ τὸν Ἀγόρατον εἰς τὸν Πειραιᾶ οἱ αἱρε-
θέντες τῶν βουλευτῶν, καὶ περιτυχόντες αὐτῷ ἐν ἀγο-
ρᾷ ἐζήτουν ἄγειν. παραγενόμενος δὲ Νικίας καὶ Νι-
κομένης καὶ ἄλλοι τινές, ὁρῶντες τὰ πράγματα οὐχ
οἷα βέλτιστα ἐν τῇ πόλει ὄντα, ἄγειν μὲν τὸν Ἀγόρα-
τον οὐκ ἔφασαν προήσεσθαι, ἀφῃροῦντο δὲ καὶ ἠγ-
24 γυῶντο καὶ ὡμολόγουν ἄξειν εἰς τὴν βουλήν. γραφέ-

καὶ ὡς τοιούτοις οὖσιν αὐτοῖς τὸν νοῦν προςέχητε] Vulgo legebatur οὐκ οὖσιν. Sed negatio deest in optimo cod. Post νοῦν Reiskius de conjectura addidit ἧσσον idque retinuit Bekkerus sine auctoritate librorum: ego autem ejeci ut non necessarium. Haec enim notio satis inest in vocabulis ὡς τοιούτοις οὖσιν. μὴ codicis item scholiastae videtur explicatio vel additamentum.

21. ποιῆσαι ταῦτα] Perperam Marklandus vult τοῦτο. Nihil frequentius quam pluralem ταῦτα adhiberi de una re; et sane mirum toties Marklandum de mutanda lectione cogitasse.

21. τοῖς τότε καθισταμένοις πράγμασι] Significatur rerum publicarum qualis tunc erat conditio. Cf. Platner der Process. p. 63. not.

23. ἐπὶ τὸν Ἀγόρατον] i. e. ἐπὶ τὸ συλλαβεῖν τὸν Ἀγόρατον.

ἀφῃροῦντο] Hoc est verbum proprium de iis, qui se opponunt, ne quis in custodiam abripiatur.

ἠγγυῶντο] Hanc solam augmentationem in hoc verbo Atticis usitatam fuisse docet Lobeck ad Phryn. p. 155. Recentiores etiam scripserunt ἐνεγυῶντο: quae corruptio per librarios etiam codices optimorum scri-

μενοι δὲ οἱ βουλευταὶ τὰ ὀνόματα τῶν ἐγγυωμένων καὶ
κωλυόντων, ἀπιόντες ᾤχοντο εἰς ἄστυ. ὁ δὲ Ἀγόρα-
τος καὶ οἱ ἐγγυηταὶ καθίζουσιν ἐπὶ τὸν βωμὸν Μου-
νυχίασιν· ἐπειδὴ δὲ ἐκάθισαν, ἐβουλεύοντο, τί χρὴ
ποιεῖν. ἐδόκει οὖν τοῖς ἐγγυηταῖς καὶ τοῖς ἄλλοις
ἅπασιν ἐκποδὼν ποιῆσαι τὸν Ἀγόρατον ὡς τάχιστα.
καὶ παρορμίσαντες δύο πλοῖα Μουνυχίασιν ἐδέοντο 25
αὐτοῦ παντὶ τρόπῳ ἀπελθεῖν Ἀθήνηθεν, καὶ αὐτοὶ
ἔφασαν συνεκπλευσεῖσθαι, ἕως τὰ πράγματα κατασταίη,
λέγοντες, ὅτι, εἰ κομισθείη εἰς τὴν βουλήν, βασανι-
ζόμενος ἴσως ἀναγκασθήσεται ὀνόματα εἰπεῖν Ἀθη-
ναίων ὧν ἂν ὑποβάλωσιν οἱ βουλόμενοι κακόν τι ἐν τῇ
πόλει ἐργάζεσθαι. ταῦτα ἐκείνων δεομένων καὶ παρα- 26
σκευασάντων πλοῖα, καὶ αὐτῶν ἑτοίμων ὄντων συνεκ-
πλεῖν, οὐκ ἠθέλησε πείθεσθαι αὐτοῖς Ἀγόρατος οὑ-
τοσί. καίτοι, ὦ Ἀγόρατε, εἰ μή τί σοι ἦν παρεσκευα-
σμένον καὶ ἐπίστευες μηδὲν κακὸν πείσεσθαι, πῶς οὐκ
ἂν ᾤχου, καὶ πλοίων παρεσκευασμένων καὶ τῶν ἐγγυη-
τῶν ἑτοίμων ὄντων σοι συνεκπλεῖν; ἔτι γὰρ οἷόν τέ
σοι ἦν, καὶ οὔπω ἡ βουλή σου ἐκράτει. ἀλλὰ μὲν δὴ
οὐχ ὅμοιά γε σοὶ καὶ ἐκείνοις ὑπῆρχε. πρῶτον μέν γε 27
Ἀθηναῖοι ἦσαν, ὥστε οὐκ ἐδεδίεσαν βασανισθῆναι·

24. ἐκάθισαν] Bekkerus ex cod. pro vulgato ἐκίνησαν.

25. ὑποβάλωσιν] Obtulit idem cod. pro vulgato ὑποβάλλωσιν. Aoristus conjunctivi cum ὃς ἄν, ὅταν similibusque significationem habet futuri exacti.

ptorum haud raro invasit; cf. Rost. gr. Gr. §. 68. not. 1. Vades autem plerumque tres adesse oportebat; hic, nisi vim verbis facere velis, plures fuisse statuendum est.

24. ἐπὶ τὸν βωμὸν Μουνυχίασιν] In Munychia, quae para erat Piraei, templum erat Artemidis, quo confugiebant trierarchi et nautae, qui se injuriam passos esse credebant, et in ara Artemidis considebant. Cf. Demosthenem περὶ στεφ. c. 81. p. 262.

25. παρορμίσαντες δύο πλοῖα] duo navigia in ancoris tenentes. Locutionem vindicavit et illustravit Dorville ad Chariton. p. 271. Lips.

βασανιζόμενος] Quia non erat civis Atheniensis, ne ingenuus quidem, sed δοῦλος ἐκ δούλων, in quos inquirebatur per tormenta.

27. ὥστε οὐκ ἐδεδίεσαν βασανισθῆναι] Nonnisi psephismate per populum facto licebat in civem Atheniensem per tormenta inquiri. Cf. der Attische Process

ἔπειτα πατρίδα σφετέραν αὐτῶν καταλιπόντες ἕτοιμοι ἦσαν συνεκπλεῖν μετὰ σοῦ, ἡγησάμενοι ταῦτα μᾶλλον λυσιτελεῖν ἢ τῶν πολιτῶν πολλοὺς καὶ ἀγαθοὺς ὑπὸ σοῦ ἀδίκως ἀπολέσθαι, σοὶ δὲ πρῶτον μὲν κίνδυνος ἦν βασανισθῆναι ὑπομείναντι· ἔπειτα οὐ πατρίδα ἂν
28 σαυτοῦ ἀπέλιπες· ὥςτε ἐκ παντὸς τρόπου σοὶ μᾶλλον ἢ ἐκείνοις ἐκπλεῦσαι συνέφερεν, εἰ μή τι ἦν, ᾧ ἐπίστευες. νῦν δὲ ἄκων μὲν προςποιῇ, ἑκὼν δὲ πολλοὺς καὶ ἀγαθοὺς Ἀθηναίων ἀπέκτεινας. ὡς δὲ παρεσκευάσθη ἅπαντα, ἃ ἐγὼ λέγω, καὶ μάρτυρές εἰσι, καὶ αὐτὸ τὸ ψήφισμα σοῦ τὸ τῆς βουλῆς καταμαρτυρήσει.

ΨΗΦΙΣΜΑ.

29 Ἐπειδὴ τοίνυν τοῦτο τὸ ψήφισμα ἐψηφίσθη, καὶ ἦλθον οἱ ἐκ τῆς βουλῆς Μουνυχίαζε, ἑκὼν ἀνέστη Ἀγόρατος ἀπὸ τοῦ βωμοῦ. καίτοι νῦν γε βίᾳ φησὶν
30 ἀφαιρεθῆναι. ἐπειδὴ δὲ εἰς τὴν βουλὴν ἐκομίσθησαν, ἀπογράφει Ἀγόρατος πρῶτον μὲν τῶν αὐτοῦ ἐγγυητῶν τὰ ὀνόματα, ἔπειτα τῶν στρατηγῶν καὶ τῶν ταξιαρχῶν, ἔπειτα δὲ καὶ ἄλλων τινῶν πολιτῶν. ἡ δὲ ἀρχὴ αὕτη τοῦ παντὸς κακοῦ ἐγένετο. ὡς δὲ ἀπέγραψε τὰ ὀνόματα, οἶμαι μὲν καὶ αὐτὸν ὁμολογήσειν· εἰ δὲ μή, ἐπ' αὐτοφώρῳ ἐγὼ αὐτὸν ἐξελέγξω. ἀπόκριναι δή μοι.

p. 684 ss. Adde Platner der Process. p. 237. ss.

ὑπομείναντι] Vel pro simplice μείναντι, quomodo compositum hoc verbum usitatum esse monet Phavorinus, vel est remanenti, quam significationem item huic verbo tribuit Suidas, explicans καταλειφθῆναι.

28. ἄκων μὲν προςποιῇ] sc. ἀπεκτονέναι: qui infinitivus est ex verbo finito sequente assumendus. Nam προςποιεῖσθαι est inter ea verba, ad quae supplendus est infinitivus vel ex antecedente vel ex sequente verbo finito.

29. βίᾳ φησὶν ἀφαιρεθῆναι] Ἀφαιρεθῆναι h. l. dicitur, qui vi loco abripitur, ut in vincula conjiciatur.

30. ἀπογράφει] Hoc verbum proprium est de μηνύσει, quoniam indicia scripto consignari solebant. Andoc. περὶ μυστηρ. §. 13. p. 7. R. πρῶτος μὲν οὗτος ταῦτα ἐμήνυσε καὶ ἀπέγραψε τούτους. §. 15. p. 8. R. καὶ κομισθεὶς ἄδειαν εὑρόμενος, μηνύει τοὺς μεθ' ἑαυτοῦ.

Ἐβούλοντο τοίνυν, ὦ ἄνδρες δικασταί, ἔτι πλειόνων αὐτὸν τὰ ὀνόματα ἀπογράψαι· οὕτω σφόδρα ἔῤῥωτο ἡ βουλὴ κακόν τι ἐργάζεσθαι αὐτόν, ὥςτ' οὐκ ἐδόκει αὐτοῖς ἅπαντα τἀληθῆ πω κατηγορηκέναι. τούτους μὲν οὖν ἅπαντας ἑκὼν ἀπογράφει, οὐδεμιᾶς αὐτῷ ἀνάγκης οὔσης. μετὰ τοῦτο προςαπογράφει ἑτέρους τῶν πολιτῶν. ἐπειδὴ δὲ ἡ ἐκκλησία Μουνυχίασιν ἐν τῷ θεάτρῳ ἐγίγνετο, οὕτω σφόδρα τινὲς ἐπεμελοῦντο, ὅπως καὶ ἐν τῷ δήμῳ περὶ τῶν στρατηγῶν καὶ τῶν ταξιαρχῶν μήνυσις γένοιτο· (περὶ δὲ τῶν ἄλλων ἀπέχρη ἐν τῇ βουλῇ μήνυσις ἡ γεγενημένη.) ὥςτε κἀκεῖ παράγουσιν εἰς τὸν δῆμον. καί μοι ἀπόκριναι, ὦ Ἀγόρατε. οὐ γὰρ οἶμαί σε ἔξαρνον γενέσθαι ἃ ἐναντίον Ἀθηναίων ἁπάντων ἐποίησας. 31 32

ΕΡΩΤΗΣΙΣ.

Ὁμολογεῖ μὲν καὶ αὐτός, ὅμως δὲ καὶ τὰ ψηφίσματα ὑμῖν τοῦ δήμου ἀναγνώσεται. 33

ΨΗΦΙΣΜΑ.

Ὅτι μὲν ἀπέγραψεν Ἀγόρατος οὑτοσὶ τῶν ἀνδρῶν ἐκείνων τὰ ὀνόματα, καὶ τὰ ἐν τῇ βουλῇ καὶ τὰ ἐν τῷ δήμῳ, καὶ ἔστι φονεὺς ἐκείνων, σχεδόν τι οἶμαι ὑμᾶς ἐπίστασθαι. ὡς τοίνυν ἁπάντων τῶν κακῶν αἴτιος τῇ

31. οὕτω σφόδρα ἔῤῥωτο ἡ βουλὴ κακόν τι ἐργάζεσθαι αὐτόν, ὥςτ'] Sic Bekkerus ex optimo cod. [Sic nos quoque emendavimus in Museo Attico novo T. III. p. 95. F. J.]. Vulgo ἐργάζεσθαι. αὐτὸς δ'. Recepta lectio acerbe est ironica. Si Agoratus sui ipsius caussa esset abreptus, simulac se ipsum et principes consilii indicasset, supplicium ab ipso sumsissent. Sed quoniam indicandorum aliorum caussa eum comprehenderant, non erant primo statim indicio contenti, nec ejus supplicii meminerant.

32. ἡ ἐκκλησία Μουνυχίασιν ἐν τῷ θεάτρῳ ἐγίγνετο] Primum in Pnyce habebantur populi conciones; tum, Bacchi theatro in urbe aedificato, plerumque ibi populus congregabatur. Extra ordinem autem etiam aliis locis conciones agebantur, quorum unus erat theatrum in Munychia, quod, si sana in Thucydide lectio VIII. 93, item erat Dionyso sacrum, Διονυσιακόν.

ἐν τῇ βουλῇ μήνυσις ἡ γεγενημένη] Sufficeret et naturali verborum structurae aptum foret ἡ ἐν τῇ βουλῇ γεγενημένη. Sed contra libros nihil tentandum. Praepositum autem est ἐν τῇ βουλῇ oppositionis caussa cum ἐν τῷ δήμῳ.

πόλει ἐγένετο, καὶ οὐδ' ὑφ' ἑνὸς αὐτὸν προςήκει ἐλεεῖ-
34 σθαι, ἐγὼ οἶμαι ὑμῖν ἐν κεφαλαίοις ἀποδείξειν. ἐπειδὴ
γὰρ ἐκεῖνοι συλληφθέντες ἐδέθησαν, τότε καὶ ὁ Λύ-
σανδρος εἰς τοὺς λιμένας τοὺς ὑμετέρους εἰςέπλευσε,
καὶ αἱ νῆες αἱ ὑμέτεραι Λακεδαιμονίοις παρεδόθησαν,
καὶ τὰ τείχη κατεσκάφη, καὶ οἱ τριάκοντα κατέστη-
35 σαν, καὶ τοιοῦτον δεινὸν τῇ πόλει ἐγένετο. ἐπειδὴ τοί-
νυν οἱ τριάκοντα κατεστάθησαν, εὐθέως κρίσιν τοῖς
ἀνδράσι τούτοις ἐποίουν ἐν τῇ βουλῇ, ὁ δὲ δῆμος ἐν
τῷ δικαστηρίῳ ἐν δισχιλίοις ἐψηφίσατο. καί μοι ἀνά-
γνωθι τὸ ψήφισμα.

ΨΗΦΙΣΜΑ.

36 Εἰ μὲν οὖν ἐν τῷ δικαστηρίῳ ἐκρίνοντο, ῥᾳδίως
ἂν ἐσώζοντο· ἅπαντες γὰρ ἤδη ἐγνωκότες ἦτε, οὗ ἦν
κακοῦ ἡ πόλις, ἐν ᾧ οὐδὲν ἔτι ὠφελεῖν ἐδύνασθε· νῦν
δ' εἰς τὴν βουλὴν αὐτοὺς τὴν ἐπὶ τῶν τριάκοντα εἰς-
άγουσιν. ἡ δὲ κρίσις τοιαύτη ἐγένετο, οἵαν καὶ ὑμεῖς
37 αὐτοὶ ἐπίστασθε. οἱ μὲν γὰρ τριάκοντα ἐκάθηντο ἐπὶ
τῶν βάθρων, οὗ νῦν οἱ πρυτάνεις καθέζονται· δύο
δὲ τράπεζαι ἐν τῷ πρόσθεν τῶν τριάκοντα ἐκείσθην·
τὴν δὲ ψῆφον οὐκ εἰς καδίσκους, ἀλλὰ φανερὰν ἐπὶ
τὰς τραπέζας ταύτας ἔδει τίθεσθαι, τὴν μὲν ἐπὶ τὴν

34. κατεσκάφη] Ex conjectura receptum. Nam libri habent κατεσκάφησαν. Corruptionem tamen hic irrepsisse haud improbabile, quum etiam, quod sequitur καί, desit in omnibus libris. Cf. Excurs. X.

35. ἐν δισχιλίοις] Haec est oppositio ad vocabula ἐν τῷ δικαστηρίῳ. Cf. Aeschin. κατὰ Κτησ. c. I. τὴν βουλὴν τοὺς πεντακοσίους. A populi jussu discesserant triginta viri. Populus enim jusserat eos, quos indicaverat Agoratus, coram judicio bis mille judicum judicari; triginta vero viri eos ad senatum detulerunt.

37. οὐκ εἰς καδίσκους] Duae scilicet erant urnae, καδίσκοι, εἷς μὲν ὁ ἐλέου (verba sunt Scholiastae ad Aristoph. Vesp. 985.) ὁ ὄπισθεν, ἕτερος δὲ ὁ ἔμπροσθεν θανάτου, in quas κρύβδην suffragia mittebantur. Non igitur solum τὸ κρύβδην ψηφίζεσθαι abrogabant triginta viri, sed etiam ordinem urnarum mutabant, ut magis deterrerentur judices, ne absolutionis suffragium ponerent.

τὴν μὲν ἐπὶ τὴν προτέραν.] Τὴν μὲν sc. σώζουσαν: quod ex opposito assumendum est: τὴν δὲ καθαιροῦσαν. Fit enim saepe, ut ad ὁ μέν — ὁ δέ unum tantum epitheton addatur, ex quo ad alterum oppositum sit assumendum.

πρώτην, τὴν δὲ καθαιροῦσαν εἰς τὴν ὑστέραν. ὥστε
ἐκ τίνος τρόπου ἔμελλέ τις αὐτῶν σωθήσεσθαι; ἑνὶ δὲ 38
λόγῳ, ὅσοι εἰς τὸ βουλευτήριον ἐπὶ τῶν τριάκοντα εἰς-
ῆλθον κριθησόμενοι, ἁπάντων θάνατος κατεγινώσκετο,
καὶ οὐδενὸς ἀπεψηφίσαντο, πλὴν Ἀγοράτου τουτουί·
τοῦτον δὲ ἀφεῖσαν ὡς εὐεργέτην ὄντα. ἵνα δὲ εἰδῆτε,
ὡς πολλοὶ ὑπὸ τούτου τεθνᾶσι, βούλομαι ὑμῖν τὰ
ὀνόματα αὐτῶν ἀναγνῶναι.

ΟΝΟΜΑΤΑ.

Ἐπειδὴ τοίνυν, ὦ ἄνδρες δικασταί, θάνατος αὐ- 39
τῶν κατεγνώσθη, καὶ ἔδει αὐτοὺς ἀποθνήσκειν, μετα-
πέμπονται εἰς τὸ δεσμωτήριον ὁ μὲν ἀδελφήν, ὁ δὲ
μητέρα, ὁ δὲ γυναῖκα, ὁ δ', εἴ τις ἦν ἑκάστῳ αὐτῶν
προσήκουσα, ἵνα τὰ ὕστατα ἀσπασάμενοι τοὺς αὑτῶν,
οὕτω τὸν βίον τελευτήσειαν. καὶ δὴ καὶ Διονυσόδω- 40
ρος μεταπέμπεται τὴν ἀδελφὴν τὴν ἐμὴν εἰς τὸ δε-
σμωτήριον, γυναῖκα ἑαυτοῦ οὖσαν. πυθομένη δ' ἐκεί-
νη ἀφικνεῖται μέλαν τε ἱμάτιον ἠμφιεσμένη, ὡς εἰκὸς
ἦν ἐπὶ τῷ ἀνδρὶ αὐτῆς τοιαύτῃ συμφορᾷ κεχρημένῳ.
ἐναντίον δὲ τῆς ἀδελφῆς τῆς ἐμῆς Διονυσόδωρος τά 41
τε οἰκεῖα τὰ αὑτοῦ διέθετο, ὅπως αὐτῷ ἐδόκει, καὶ
περὶ Ἀγοράτου τούτου ἔλεγεν, ὅτι αἴτιος ἦν τοῦ θα-
νάτου, καὶ ἐπέσκηπτεν ἐμοὶ καὶ Διονυσίῳ τούτῳ, τῷ
ἀδελφῷ τῷ αὑτοῦ, καὶ τοῖς φίλοις πᾶσι, τιμωρεῖν
ὑπὲρ αὑτοῦ Ἀγόρατον καὶ τῇ γυναικὶ τῇ αὑτοῦ ἐπέ- 42
σκηπτε (νομίζων αὐτὴν κύειν ἐξ αὑτοῦ), ἐὰν γένηται
αὐτῇ παιδίον, φράζειν τῷ γενομένῳ, ὅτι τὸν πατέρα
αὑτοῦ Ἀγόρατος ἀπέκτεινε, καὶ κελεύειν τιμωρεῖν ὑπὲρ

39. *ὁ μὲν ἀδελφήν*] Imprimis οἰκεῖαι γυναῖκες adesse solebant ei, qui damnatus erat ad cicutam bibendam.

οὕτω τὸν βίον τελευτήσειαν] Nota οὕτω saepe quod dicunt pleonastice post participium poni, cf. Heindorf ad Plat. Phaed. p. 23. eoque adverbio sententiam per participium expressam quasi denuo breviter repeti.

40. *μέλαν τε ἱμάτιον ἠμφιεσμένη*] Τε semel positum reddi potest et quidem. Quae nempe determinatio per hanc particulam adjungitur, non est in se necessaria, sed accedit per temporum conditionem.

αὐτοῦ ὡς φονέα ὄντα. ὡς οὖν ἀληθῆ λέγω, μάρτυ-
ρας τούτων παρέξομαι.

ΜΑΡΤΥΡΕΣ.

43 Οὗτοι μὲν τοίνυν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὑπ' Ἀγο-
ράτου ἀπογραφέντες ἀπέθανον. ἐπεὶ δὲ τούτους ἐκπο-
δὼν ἐποιήσαντο οἱ τριάκοντα, σχεδὸν οἶμαι ὑμᾶς ἐπίστα-
σθαι, ὡς πολλὰ καὶ δεινὰ μετὰ ταῦτα τῇ πόλει ἐγένε-
το· ὧν οὗτος ἁπάντων αἴτιός ἐστιν, ἀποκτείνας ἐκεί-
νους. ἀνιῶμαι μὲν οὖν ὑπομιμνήσκων τὰς γεγενημέ-
44 νας συμφορὰς τῇ πόλει· ἀνάγκη δ' ἐστίν, ὦ ἄνδρες
δικασταί, ἐν τῷ παρόντι καιρῷ, ἵν' εἰδῆτε, ὡς σφό-
δρα ὑμῖν ἐλεεῖν προσήκει Ἀγόρατον. ἴστε μὲν γὰρ
τοὺς ἐκ Σαλαμῖνος τῶν πολιτῶν κομισθέντας οἷοι ἦσαν
καὶ ὅσοι, καὶ οἵῳ ὀλέθρῳ ὑπὸ τῶν τριάκοντα ἀπώλον-
το· ἴστε δὲ τοὺς ἐξ Ἐλευσῖνος ὡς πολλοὶ ταύτῃ τῇ
συμφορᾷ ἐχρήσαντο. μέμνησθε δὲ καὶ τοὺς ἐνθάδε
διὰ τὰς ἰδίας ἔχθρας ἀπαγομένους εἰς τὸ δεσμωτήριον
45 οἳ, οὐδὲν κακὸν τὴν πόλιν ποιήσαντες, ἠναγκάζοντο αἰ-
σχίστῳ καὶ ἀκλεεστάτῳ ὀλέθρῳ ἀπόλλυσθαι, οἱ μὲν
γονέας σφετέρους αὐτῶν πρεσβύτας καταλιπόντες, οἳ
ἤλπιζον ὑπὸ τῶν σφετέρων αὐτῶν παίδων γηροτροφη-
θέντες, ἐπειδὴ τελευτήσαιεν τὸν βίον, ταφήσεσθαι, οἱ
δὲ ἀδελφὰς ἀνεκδότους, οἱ δὲ παῖδας μικροὺς πολλῆς
46 ἔτι θεραπείας δεομένους. οὕς, ὦ ἄνδρες δικασταί,
ποίαν τινὰ οἴεσθε γνώμην περὶ τούτου ἔχειν, ἢ ποίαν
τινὰ ἂν ψῆφον θέσθαι, εἰ ἐπ' ἐκείνοις γένοιτο, ἀποστε-
ρηθέντας διὰ τοῦτον τῶν ἡδίστων; ἔτι δὲ τὰ τείχη ὡς

46. *γένοιτο*] Necessaria Taylori emendatio pro librorum lectione *γένοιντο*.

44. *ὡς σφόδρα ὑμῖν ἐλεεῖν προσήκει Ἀγόρατον*] Non intelligo, cur viri docti nusquam ironicam in Lysia orationem tolerare voluerint. Patet Lysiam acerbe hoc velle, nulla prorsus venia vel misericordia dignum esse Agoratum, hominem, qui ipse nullam norit misericordiam. De pluribus locis similibus, itidem perperam tentatis, jam supra vidimus.

οἷοι ἦσαν καὶ ὅσοι] *Κατὰ Ἐρατοσθ.* §. 52. numerum habet *τριακοσίων*, unde patet custodiae locum grandem fuisse et castelli instar.

κατεσκάφη, καὶ αἱ νῆες τοῖς πολεμίοις παρεδόθησαν,
καὶ τὰ νεώρια καθῃρέθη, καὶ Λακεδαιμόνιοι τὴν ἀ-
κρόπολιν ὑμῶν εἶχον, καὶ ἡ δύναμις ἅπασα τῆς πό-
λεως παρελύθη, ὥςτε μηδὲν διαφέρειν τῆς ἐλαχίστης
πόλεως τὴν πόλιν. πρὸς δὲ τούτοις τὰς ἰδίας οὐσίας 47
ἀπωλέσατε, καὶ τὸ τελευταῖον συλλήβδην ἅπαντες
ὑπὸ τῶν τριάκοντα ἐκ τῆς πατρίδος ἐξηλάθητε. ταῦ-
τα ἐκεῖνοι οἱ ἀγαθοὶ ἄνδρες αἰσθόμενοι οὐκ ἔφασαν
ἐπιτρέψαι τὴν εἰρήνην, ὦ ἄνδρες δικασταί, ποιήσασθαι.
οὓς σύ, Ἀγόρατε, βουλομένους ἀγαθόν τι πρᾶξαι τῇ 48
πόλει ἀπέκτεινας, μηνύσας αὐτοὺς τῇ βουλῇ ἐπιβου-
λεύειν τῷ πλήθει τῷ ἡμετέρῳ, καὶ αἴτιος εἶ ἁπάντων
τῇ πόλει τῶν κακῶν τῶν γεγενημένων. νῦν οὖν μνη-
σθέντες καὶ τῶν ἰδίων ἕκαστος δυςτυχημάτων καὶ τῶν
κοινῶν τῆς πόλεως, τιμωρεῖσθε τὸν αἴτιον τούτων.

Θαυμάζω δ' ἔγωγε, ὦ ἄνδρες δικασταί, ὅ τι 49
ποτὲ τολμήσει πρὸς ὑμᾶς ἀπολογεῖσθαι· δεῖ γὰρ αὐ-
τὸν ἀποδεῖξαι, ὡς οὐ κατεμήνυσε τῶν ἀνδρῶν τούτων,
οὐδ' αἴτιος αὐτοῖς ἐστι τοῦ θανάτου· ὅπερ οὐκ ἂν δύ-
ναιτο οὐδέποτε ἀποδεῖξαι. πρῶτον μὲν γὰρ τὰ ψηφί- 50
σματα αὐτοῦ τὰ ἐκ τῆς βουλῆς καὶ τοῦ δήμου κατα-
μαρτυρεῖ, διαῤῥήδην ἀγορεύοντα περὶ ὧν Ἀγόρατος
κατείρηκεν· ἔπειτα ἡ κρίσις, ἣν ἐκρίθη ἐπὶ τῶν τριά-

47. *οὐκ ἔφασαν ἐπιτρέψαι*] Cf. Excurs. VIII.

48. *τῇ βουλῇ*] Emendatio Reiskii ex rerum natura et conditione necessaria pro librorum lectione *τῇ πόλει*. Nisi forte *τῇ πόλει* significet i. q. *τῷ δήμῳ*, ut apud Xenophontem. Videtur tamen *τῇ πόλει* ex sequente versu translatum. [Fortasse delenda verba. Totum locum sic legerim: *ἀπέκτεινας μηνύσας αὐτούς, ἐπιβουλεύων τῷ πλήθει* – i. e. *τῷ δήμῳ*, p o p u l a r i f o r m a e i n s i d i a t u s; quae sic lecta opponuntur superioribus: *βουλομένους ἀγαθόν τι πρᾶξαι τῇ πόλει*. F. J.].

49. *ὅπερ οὐκ ἂν δύναιτο*] Bekkerus ex optimo cod. Ante Reiskium, qui dederat ex conj. Taylori *ὃ οὐκ ἂν δ.*, legebatur simpliciter *κἂν δύναιτο*.

48. *ἀγαθόν τι πρᾶξαι τῇ πόλει*] Rarus dativus, quem tamen contra libros mutare non ausim. Legitimus est apud Atticos ad *πράττειν* et synonyma duplex accusativus personae et rei.

κοντα καὶ ἀφείθη, διαῤῥήδην λέγει, Διότι (φησὶν) ἔδοξε τἀληθῆ εἰςαγγεῖλαι. καί μοι ἀνάγνωθι.

ΨΗΦΙΣΜΑΤΑ. ΓΡΑΦΑΙ. ΓΝΩΣΙΣ.

51 Ὡς μὲν οὖν οὐκ ἀπέγραψεν, οὐδενὶ τρόπῳ δύναιτ' ἂν ἀποδεῖξαι· δεῖ τοίνυν αὐτὸν ὡς δικαίως ἐμήνυσε ταῦτα ἀποφαίνειν, ὁρῶν αὐτοὺς πονηρὰ καὶ οὐκ ἐπιτήδεια τῷ δήμῳ τῷ ὑμετέρῳ πράττοντας. οἴομαι δ' οὐδ' ἂν τοῦτον αὐτὸν ἐπιχειρῆσαι ἀποδεικνύναι· οὐ γάρ δήπου, εἴ τι κακὸν τὸν δῆμον τῶν Ἀθηναίων εἰργάσαντο, οἱ τριάκοντα, δεδιότες, μὴ καταλυθείη ὁ δῆμος, τιμωροῦντες ὑπὲρ τοῦ δήμου ἂν αὐτοὺς ἀπέκτειναν. ἀλλ' οἶμαι πολὺ τοὐναντίον τούτου.

52 Ἀλλ' ἴσως φήσει ἄκων τοσαῦτα κακὰ ἐργάσασθαι. ἐγὼ δ' οὐκ οἶμαι, ὦ ἄνδρες δικασταί, οὐδ' ἐάν τις ὑμᾶς ὡς μάλιστα ἄκων μεγάλα κακὰ ἐργάσηται, ὧν μὴ οἷόν τε γενέσθαι ἐστὶν ὑπερβολήν, οἱ τούτου ἕνεκα οὐ δεῖν ὑμᾶς ἀμύνεσθαι. εἶτα δὲ καὶ ἐκείνων μεμνῆσθαι, ὅτι ἐξῆν Ἀγοράτῳ τούτῳ, πρὶν εἰς τὴν βουλὴν κομισθῆναι, ὅτε ἐπὶ τοῦ βωμοῦ ἐκάθητο Μουνυχίασι, σωθῆναι. καὶ γὰρ πλοῖα παρεσκεύαστο, καὶ οἱ ἐγ-
53 γυηταὶ ἕτοιμοι ἦσαν συναπιέναι. καίτοι εἰ ἐκείνοις ἐπείθου, καὶ ἠθέλησας ἐκπλεῦσαι μετ' ἐκείνων, οὔτ' ἂν ἑκὼν οὔτε ἄκων τοσούτους Ἀθηναίους ἀπέκτεινας· νῦν δὲ πεισθεὶς ὑφ' ὧν τότε ἐπείσθης, εἰ τῶν στρατηγῶν καὶ τῶν ταξιαρχῶν τὰ ὀνόματα μόνον εἴποις, μέγα τι ᾤου παρ' αὐτῶν διαπράξασθαι. οὔκουν τούτου ἕνεκα δεῖ σε παρ' ἡμῶν συγγνώμης τινὸς τυχεῖν, ἐπεὶ οὐδὲ ἐκεῖνοι παρὰ σοῦ οὐδεμιᾶς ἔτυχον, οὓς σὺ ἀπέ-
54 κτεινας. καὶ Ἱππίας μὲν ὁ Θάσιος καὶ Ξενοφῶν ὁ Ἰκαριεύς, οἳ ἐπὶ τῇ αὐτῇ αἰτίᾳ τούτῳ ὑπὸ τῆς βου-

52. ἐκείνων] ex cod. pro vulgato ἐκεῖνο.
οἱ ἐγγυηταὶ] Articulus ex conjectura Marklandi accessit.

50. εἰςαγγεῖλαι] h. l. idem est, quod alias μηνῦσαι. cf. §. 56.

53. πεισθεὶς ὑφ' ὧν τότε ἐπείσθης] Formula, quae multis modis variatur, qua utuntur ii, qui rem aut exprimere nolunt, aut nequeunt. Cf. Hermannum ad Viger. p. 709.

διαπράξασθαι] Vide Excurs. VIII.

λῆς μετεπέμφθησαν, οὗτοι μὲν ἀπέθανον· ὁ μὲν στρεβλωθεὶς, Ξενοφῶν, ὁ δὲ Ἱππίας . . . . διότι οὐκ ἄξιοι ἐδόκουν τοῖς τριάκοντα σωτηρίας εἶναι, (οὐδένα γὰρ Ἀθηναίων ἀπώλλυσαν) Ἀγόρατος δὲ ἀφείθη, διότι ἐδόκει ἐκείνοις τὰ ἥδιστα πεποιηκέναι.

Ἀκούω δ' αὐτὸν καὶ εἰς Μενέστρατον ἀναφέρειν 55
τι περὶ τῶν γραφῶν τούτων. τὸ δὲ τοῦ Μενεστράτου πρᾶγμα τοιοῦτον ἐγένετο. ὁ Μενέστρατος οὗτος ἀπεγράφη ὑπὸ τοῦ Ἀγοράτου, καὶ συλληφθεὶς ἐδέδετο. Ἁγνόδωρος δ' ἦν Ἀμφιτροπαιεὺς, δημότης τοῦ Μενεστράτου, Κριτίου κηδεστὴς, τοῦ τῶν τριάκοντα· οὗτοσὶ οὖν, ὅτε ἡ ἐκκλησία Μουνυχίασιν ἐν τῷ θεάτρῳ ἐγίνετο, ἅμα μὲν βουλόμενος τὸν Μενέστρατον σωθῆναι, ἅμα δὲ ὡς πλείστους ἀπογραφέντας ἀπολέσθαι, παράγει αὐτὸν εἰς τὸν δῆμον. καὶ εὑρίσκονται αὐτῷ κατὰ τὸ ψήφισμα τουτὶ ἄδειαν.

ΨΗΦΙΣΜΑ.

Ἐπειδὴ δὲ τοῦτο τὸ ψήφισμα ἐγένετο, μηνύει ὁ 56
Μενέστρατος καὶ προσαπογράφει ἑτέρους τῶν πολιτῶν. τοῦτον μέντοι οἱ μὲν τριάκοντα ἀφεῖσαν ὥςπερ Ἀγόρατον τουτονί, δόξαντα ἀληθῆ εἰςαγγεῖλαι, ὑμεῖς δὲ πολλῷ χρόνῳ ὕστερον, λαβόντες ἐν δικαστηρίῳ, ὡς

54. *οὐκ ἄξιοι*] Sic optimus liber. Ante Reiskium erat *οὐκ ἂν ἄξιοι*. Reiskius junctis duobus postremis vocabulis scripsit *οὐκ ἀνάξιοι* et *οὐκ ἀναξίους σωτηρίας* dicit homines frugi: quae ratio est contorta. Triginta virorum judicio non erant digni salute, qui non in perniciem proborum hominum suffragabantur. [Vide Mus. Attic. nov. p. 96. ubi *οὐκ ἄξιοι* emendavimus. F. J.]
55. *εὑρίσκονται*] Ex conjectura Reiskii. Vulgo et X. *εὑρίσκων τε*, C. *εὑρίσκουσιν*.

54. *ὁ μὲν στρεβλωθεὶς, Ξενοφῶν*] Hic habemus exemplum civis tormentis cruciati. Tormenta enim erant poenae additamentum. Cf. der Attische Process. p. 685.

55. *τὸ ψήφισμα τουτὶ*] Videtur opus fuisse hoc psephismate, ne poena, si forte *μήνυσις* falsa fuisse appareret, in ipsum caderet. Tali enim sine psephismate recusabat Menestratus quicquam deferre.

56. *πολλῷ χρόνῳ ὕστερον*] H. e. aliquanto post, quam triginta viri esse desierant. Tum Menestratus, quamvis olim psephisma *ἀδείας* acceperat, tamen in judicium protrahebatur reus *ψευδοῦς μηνύσεως*, ejusque convictus *ἀπετυμπανίσθη*.

ἀνδροφόνον ὄντα, θάνατον δικαίως καταψηφισάμενοι,
57 τῷ δημίῳ παρέδοτε, καὶ ἀπετυμπανίσθη. καίτοι εἰ ἐκεῖνος ἀπέθανεν, ἦπου Ἀγόρατός γε δικαίως ἀποθανεῖται. ὥςτε τόν τε Μενέστρατον ἀπογράψας, αἴτιος ἐκείνῳ ἐστὶ τοῦ θανάτου· καὶ τοῖς ὑπὸ Μενεστράτου ἀπογραφεῖσι τίς αἰτιώτερος ἢ ὁ εἰς τοιαύτην ἀνάγκην ἐκεῖνον καταστήσας;

58 Ἀνόμοιος δέ μοι δοκεῖ Ἀριστοφάνει γενέσθαι τῷ Χολλίδῃ, ὃς ἐγγυητὴς τότε τούτου ἐγένετο, καὶ τὰ πλοῖα παρασκευάσας Μουνυχίασιν ἕτοιμος ἦν συνεκπλεῖν μετὰ τούτου. καὶ τό γε ἐπ᾽ ἐκεῖνον εἶναι ἐσώθης, καὶ οὔτ᾽ ἂν Ἀθηναίων οὐδένα ἀπώλεσας, οὔτ᾽ ἂν
59 αὐτὸς εἰς τοιούτους κινδύνους κατέστης· νυνὶ δὲ καὶ τὸν σωτῆρα τὸν σαυτοῦ ἐτόλμησας ἀπογράψαι, καὶ ἐπέτριψας καὶ ἐκεῖνον καὶ τοὺς ἄλλους ἐγγυητάς. τοῦτον μέντοι, ὡς οὐ καλῶς Ἀθηναῖον ὄντα, ἐβούλοντό τινες βασανισθῆναι· καὶ τουτὶ τὸ ψήφισμα τὸν δῆμον ἀναπείθουσι ψηφίζεσθαι.

ΨΗΦΙΣΜΑ.

60 Μετὰ τοῦτο τοίνυν προςιόντες τῷ Ἀριστοφάνει οἱ πράττοντες τότε τὰ πράγματα, ἐδέοντο αὐτοῦ κατειπεῖν καὶ σώζεσθαι, καὶ μὴ κινδυνεύειν ἀγωνισάμενον τῆς ξενίας τὰ ἔσχατα παθεῖν. ὁ δὲ οὐκ ἔφη οὐδέποτε. οὕτω χρηστὸς ἦν καὶ περὶ τοὺς δεδεμένους καὶ περὶ τὸν δῆμον τῶν Ἀθηναίων, ὥςτε εἵλετο μᾶλ-

56. *τῷ δημίῳ*] Schotti est emendatio pro librorum lectione *τῷ δήμῳ*.
58. *τό γε ἐπ᾽ ἐκεῖνον εἶναι*] Scaligerus conjecit *ἐκείνῳ*, idque recepit Reiskius. Non opus esse jam monuit Porsonus ad Eurip. Or. v. 1338. De *εἶναι* autem in hac locutione cf. Lobeck ad Phryn. p. 275, qui item monet perperam scribi *ἐκείνῳ*. Priscianus, qui locum laudat XVIII, 30, 295., *εἶναι* omittit, accusativum tamen agnoscit et vindicat.
59. *ἐπέτριψας*] Ex conjectura Reiskii pro librorum lectione *ἀπέγραψας*.

60. *κατειπεῖν*] h. l. synonymum *τῷ μηνῦσαι*.
τὰ ἔσχατα παθεῖν] Qui enim *ξενίας* coram judicio convictus erat, capitis damnabatur, quod significant verba *τὰ ἔσχατα παθεῖν* et synonyma.

λον ἀποθανεῖν ἢ κατειπεῖν καὶ ἀδίκως τινὰς ἀπολέσαι. ἐκεῖνος μὲν τοίνυν, καὶ ὑπὸ σοῦ ἀπολλύμενος, τοιουτοσὶ ἐγένετο, καὶ Ξενοφῶν ὁ στρεβλωθεὶς καὶ Ἱππίας ὁ Θάσιος· σὺ δ' οὐδὲν τοῖς ἀνδράσιν ἐκείνοις συνειδώς, πεισθεὶς δέ, ὡς σύ γε, ἂν ἐκεῖνοι ἀπόλωνται, μεθέξεις τῆς τότε πολιτείας καθισταμένης, ἀπέγραφες καὶ ἀπέκτεινας Ἀθηναίων πολλοὺς καὶ ἀγαθούς. 61

Βούλομαι δ' ὑμῖν, ὦ ἄνδρες δικασταί, ἐπιδεῖξαι, οἵων ἀνδρῶν ὑπὸ Ἀγοράτου ἀπεστέρησθε. εἰ μὲν οὐ πολλοὶ ἦσαν, καθ' ἕκαστον ἂν περὶ αὐτῶν ἠκούετε· νῦν δὲ συλλήβδην περὶ πάντων. οἱ μὲν γὰρ στρατηγήσαντες ὑμῖν πολλάκις μείζω τὴν πόλιν τοῖς διαδεχομένοις στρατηγοῖς παρεδίδοσαν, οἱ δ' ἑτέρας μεγάλας ἀρχὰς ἄρξαντες καὶ τριηραρχίας πολλὰς τριηραρχήσαντες οὐδεπώποτε ὑφ' ὑμῶν οὐδεμίαν αἰτίαν αἰσχρὰν ἔσχον. οἱ δ' αὐτῶν περιγενόμενοι καὶ σωθέντες, οὓς οὗτος μὲν ἀπέκτεινεν ὠμῶς, καὶ θάνατος αὐτῶν κατεγνώσθη, ἡ δὲ τύχη καὶ ὁ δαίμων περιεποίησε· φυγόντες γὰρ ἐνθένδε, καὶ οὐ συλληφθέντες, οὐδὲ ὑπομείναντες τὴν κρίσιν, κατελθόντες ἀπὸ Φυλῆς, τιμῶνται ὑφ' ὑμῶν ὡς ἄνδρες ἀγαθοὶ ὄντες. 62 63

Τούτους μὲν τοιούτους ὄντας Ἀγόρατος τοὺς μὲν ἀπέκτεινε, τοὺς δὲ φυγάδας ἐντεῦθεν ἐποίησε. τίς ὢν αὐτός; δεῖ γὰρ ὑμᾶς εἰδέναι, ὅτι δοῦλος καὶ ἐκ δούλων ἐστίν· ἵν' εἰδῆτε, οἷος ὢν ὑμᾶς ἐλυμαίνετο. τούτῳ μὲν γὰρ πατὴρ ἦν Εὐμάρης· ἐγένετο δὲ ὁ Εὐ- 64

63. φυγόντες γὰρ ἐνθένδε] Vide Excurs. V.

62. εἰ μὲν οὐ πολλοὶ ἦσαν] Negatio non jungenda cum εἰ; sed cum πολλοί conjunctam format notionem: οὐ πολλοί, i. q. ὀλίγοι. εἰ — οὐ si leguntur in eadem enuntiatione, non opinandum est negationem afficere totam enuntiationem, sed unum nonnisi vocabulum, verbum imprimis, cum quo in unam quasi coalescit notionem oppositam. Elmslejum ad Eurip. Med. v. 87. et 348. graviter in his errantem vere correxit Hermannus. Lysiae hic locos, qui sunt pauci, colligam et illustrabo. Infra §. 76. ἐὰν μὲν οὖν φάσκῃ Φρύνιχον ἀποκτεῖναι, τούτων μέμνησθε — — ἐὰν δ' οὐ φάσκῃ, ἔρεσθε αὐτόν, διότι φησὶν Ἀθηναῖος ποιηθῆναι. οὐ φάσκειν est Latinorum negare. §. 82. ὑπολαμβάνειν χρή, εἰ ἔρριψεν αὐτοῦ Αἴσιμος τὴν ἀσπίδα καὶ οὐκ εἴα μετὰ τῶν πολιτῶν πέμπειν τὴν πομπήν. οὐκ εἴα idem est, quod uno verbo dici posset ἐκώλυε. Plures non memini me legere apud nostrum.

μάρτυς οὗτος Νικοκλέους καὶ Ἀντικλέους. καί μοι ἀνάβητε μάρτυρες.

ΜΑΡΤΥΡΕΣ.

65 Πολλὰ τοίνυν, ὦ ἄνδρες δικασταί, ὅσα κατὰ καὶ αἰσχρὰ καὶ τούτῳ καὶ τοῖς τούτου ἀδελφοῖς ἐπιτετήδευται, πολὺ ἂν εἴη ἔργον λέγειν. περὶ δὲ συκοφαντίας, ὅσας οὗτος ἢ δίκας ἰδίας συκοφαντῶν ἐδικάζετο, ἢ γραφὰς ὅσας ἐγράφετο, ἢ ἀπογραφὰς ἀπέγραφεν, οὐδέν με δεῖ καθ' ἕκαστον λέγειν. συλλήβδην γὰρ ὑμεῖς ἅπαντες καὶ ἐν τῷ δήμῳ καὶ ἐν τῷ δικαστηρίῳ συκοφαντίας αὐτοῦ κατέγνωτε καὶ ὤφλη-
66 σεν ὑμῖν μυρίας δραχμάς. ὥστε τοῦτο μὲν ἱκανῶς ὑπὸ ὑμῶν ἁπάντων μεμαρτύρηται. γυναῖκας τοίνυν τῶν πολιτῶν τοιοῦτος ὢν μοιχεύειν καὶ διαφθείρειν ἐλευθέρας ἐπεχείρησε, καὶ ἐλήφθη μοιχός. καὶ τούτου θάνατος ἡ ζημία ἐστίν. ὡς δὲ ἀληθῆ λέγω, μάρτυρας κάλει.

ΜΑΡΤΥΡΕΣ.

67 Ἦσαν τοίνυν οὗτοι, ὦ ἄνδρες δικασταί, τέτταρες ἀδελφοί. τούτων εἷς μὲν ὁ πρεσβύτερος ἐν Σικελίᾳ παραφρυκτωρευόμενος τοῖς πολεμίοις ληφθεὶς

64. Νικοκλέους καὶ Ἀντικλέους] sc. δοῦλος. Rariorem hanc omissionem firmat Schaeferus ad Bosii Ellips. p. 117. s. Nomen autem proprium Εὐμάρης tentandum esse ostendit Valckenarius ad Herodoti L. II.

65. Πολλὰ τοίνυν] Bekkerus »immo πάντα,« quod probo. [Sic nos in Mus. Attic. I. c. p. 97. F. J.]

ἀπογραφὰς] Post hoc vocabulum Coraes ad Isocr. T. II. p. 273. vel ὅσας vel ἃς inserendum censet. Atque etiam Meierus de bonis damnatorum p. 201. ἃς addendum censet, et nil monito lectore addidit in libro: der Attische Process. p. 255. Si codd. quicquam variarent, id facile reciperem. Sed contra libros non ausim.

ἀπογραφὰς] Ἀπογραφή, ἡ ἀπογραφὴ accusatio vel de bonis publicis interversis, vel de publicatione bonorum privatorum.

καὶ ἐν τῷ δήμῳ καὶ ἐν τῷ δικαστηρίῳ] Est quae dicitur προβολή, qua caussa primum ad populum deferebatur, ut is quasi praejudicium faceret de reo, inde vero competenti judicio tradebatur. Erat ἀγὼν ἀτίμητος, quo multa a judicibus aestimabatur, et hic erat decies mille drachmarum. Cf. Boeckh Staatshaushaltung. T. I. p. 211.

67. παραφρυκτωρευόμενος] Bekkeri Anecd. p. 298. παρα-

ὑπὸ Λαμάχου ἀπετυμπανίσθη. ὁ δὲ ἕτερος εἰς Κόρινθον μὲν ἐντευθενὶ ἀνδράποδον ἐξήγαγεν· ἐκεῖθεν δὲ παιδίσκην ἀστῆς ἐξαγαγὼν ἁλίσκεται, καὶ ἐν τῷ δεσμωτηρίῳ δεδεμένος ἀπέθανε. τὸν δὲ τρίτον Φαινιππίδης ἐνθάδε λωποδύτην ἀπήγαγε· καὶ ὑμεῖς, κρίναντες αὐτὸν ἐν τῷ δικαστηρίῳ καὶ καταγνόντες αὐτοῦ θάνατον, ἀποτυμπανίσαι παρέδοτε. ὡς δὲ ἀληθῆ λέγω, καὶ αὐτὸν οἶμαι ὁμολογήσειν τοῦτον, καὶ μάρτυρας παρεξόμεθα. 68

ΜΑΡΤΥΡΕΣ.

69 Πῶς οὖν οὐχ ἅπασι προσήκει ὑμῖν τούτου καταψηφίζεσθαι; εἰ γὰρ τούτων ἕκαστος δι᾽ ἓν ἁμάρτημα θανάτου ἠξιώθη, ἦπου τούτου γε πολλὰ ἐξημαρτηκότος καὶ δημοσίᾳ εἰς τὴν πόλιν καὶ ἰδίᾳ εἰς ἕκαστον ὑμῶν, ὧν ἑκάστου ἁμαρτήματος ἐν τοῖς νόμοις θάνατος ἡ ζημία ἐστί, δεῖ ὑμᾶς σφόδρα θάνατον αὐτοῦ καταψηφίσασθαι.

67. παιδίσκην ἀστῆς] Datum ex cod. pro vulgato αὐτός. Ἀστή videtur esse civis Corinthiaca.

68. ἐνθάδε] Sic dedit Bekkerus ex Reiskii conjectura Animadvv. p. 61, quae profertur etiam in libro: der Attische Process. p. 229, not. 55. Significat in judicium. Vulgo ἐνθένδε: quod Reiskius in editione interpretatur e concione vestra; sed interpretandum foret: hinc, ex urbe, Athenis. Faceret enim oppositionem cum ἐκεῖθεν, quod est Corintho.

69. ἦπου τούτου γε] Libri ὑπὸ τοῦ γε. optimus tamen ἦπου τοῦ γε; alterum dedit Reiske. In fine periodi αὐτοῦ repetitum, ut ne quis personae obliviscatur.

φρυκτωρεύεσθαι ajunt esse κακουργεῖν περὶ τὰς φυλακὰς καὶ φρυκτοὺς ἀνατείνειν ἐπὶ συμφέροντι τῶν πολεμίων. Ὁ πρεσβύτερος autem h. l. pro ὁ πρεσβύτατος.

ἀνδράποδον ἐξήγαγεν] Is ἀνδραποδιστής dicebatur, sive hominem liberum in servitutem redigeret, sive alienum servum vi abreptum abduceret.

68. ἀπήγαγε] Ἀπάγεσθαι sensu forensi dicuntur ii, qui in ipso facto deprehensi, si confessi sint, statim a τοῖς ἕνδεκα ea poena afficiebantur, quam leges constituebant; sin vero aut factum negabant, aut jure factum contendebant, in vincula conjiciebantur eique judicio tradebantur, a quo caussa erat inquirenda et dijudicanda.

ἀποτυμπανίσαι] Minime opus, ut addatur τῷ δημίῳ. Jam in ipso verbo haec notio inest, quemadmodum saepe is dicitur ἀποτυμπανίζειν, qui caput fustibus feriri jubet.

70 Λέξει δέ, ὦ ἄνδρες δικασταί, καὶ ἐξαπατῆσαι
ὑμᾶς πειράσεται, ὡς ἐπὶ τῶν τετρακοσίων Φρύνιχον
ἀπέκτεινε· καὶ ἀντὶ τούτου φησὶν αὐτὸν Ἀθηναῖον
τὸν δῆμον ποιήσασθαι, ψευδόμενος, ὦ ἄνδρες δικα-
σταί. οὔτε γὰρ Φρύνιχον ἀπέκτεινεν, οὔτε Ἀθηναῖον
71 αὐτὸν ὁ δῆμος ἐποιήσατο. Φρυνίχῳ γάρ, ὦ ἄνδρες δι-
κασταί, κοινῇ Θρασύβουλός τε ὁ Καλυδώνιος καὶ Ἀπολ-
λόδωρος ὁ Μεγαρεὺς ἐπεβούλευσαν· ἐπειδὴ δὲ ἐπετυχέ-
την αὐτῷ βαδίζοντι, ὁ μὲν Θρασύβουλος τύπτει τὸν
Φρύνιχον, καὶ καταβάλλει πατάξας, ὁ δὲ Ἀπολλόδω-
ρος οὐχ ἥψατο, ἀλλ' ἐν τούτῳ κραυγὴ γίνεται, καὶ
ᾤχοντο φεύγοντες. Ἀγόρατος δὲ οὑτοσὶ οὔτε παρε-
κλήθη, οὔτε παρεγένετο, οὔτε οἶδε τοῦ πράγματος
οὐδέν. ὡς δὲ ἀληθῆ λέγω, αὐτὸ ὑμῖν τὸ ψήφισμα
δηλώσει.

ΨΗΦΙΣΜΑ.

72 Ὅτι μὲν οὐκ ἀπέκτεινε Φρύνιχον, ἐξ αὐτοῦ τοῦ
ψηφίσματος δῆλον. οὐδαμοῦ γάρ ἐστιν Ἀγόρατον
Ἀθηναῖον εἶναι, ὥσπερ Θρασύβουλον καὶ Ἀπολλόδω-
ρον· καίτοι εἴπερ ἀπέκτεινε Φρύνιχον, ἔδει αὐτὸν ἐν
τῇ αὐτῇ στήλῃ, ἵνα περ Θρασύβουλον καὶ Ἀπολλό-
δωρον, Ἀθηναῖον πεποιημένον.... τὰ μέντοι ὀνόματα δια-
πράττονται σφῶν αὐτῶν, δόντες ἀργύριον τῷ ῥήτορι,
προσγραφῆναι εἰς τὴν στήλην, ὡς εὐεργέτας ὄντας.
καὶ ὡς ἀληθῆ λέγω, τοῦτο τὸ ψήφισμα ἐλέγξει.

70. Ἀθηναῖον] scriptum ex eodem cod. pro vulgato Ἀθηναίων: quod jam dudum mutandum esse intellexerunt viri docti.

71. ἀλλ' ἐν τούτῳ] Vulgo ἀλλὰ τούτῳ. Reiskius: ἀλλ' ἅμα τούτῳ: quod haud improbabile foret, nisi alterum ab optimo codice esset oblatum.

72. πεποιημένον . . . .] Dubitari nequit vocabulum excidisse, idque significant puncta. Quod addendum sit, non liquet. Sensus tamen apertus, si cogites v. c. γεγράφθαι.

70. Φρύνιχον] Reversus ex legatione, quam ad Lacedaemonios obierat, interficitur; de modo et auctoribus caedis antiqui scriptores inter se dissentiunt. Locos veterum collegit Meier. de bonis damnatorum p. 181. not. 68. Adde Car. Gul. Krügeri Comentt. Critt. et Historr. de Thucyd. historr. parte postrem. c. VII.

ΨΗΦΙΣΜΑ.

Οὕτω μέντοι οὗτος πολὺ ὑμῶν καταφρονεῖ, ὥςτε 73
οὐκ ὢν Ἀθηναῖος καὶ ἐδίκαζε καὶ ἐξεκλησίαζε καὶ γρα-
φὰς τὰς ἐξ ἀνθρώπων ἐγράφετο, ἐπιγραφόμενος Ἀνα-
γυράσιος εἶναι. ἔπειτα δὲ καὶ ἕτερον μέγα τεκμήριον,
ὡς οὐκ ἂν ἀπέκτεινε Φρύνιχον, δι' ὃν Ἀθηναῖός φησι
γεγενῆσθαι. ὁ Φρύνιχος γὰρ οὗτος τοὺς τετρακοσίους
κατέστησεν· ἐπειδὴ δ' ἐκεῖνος ἀπέθανεν, οἱ πολλοὶ τῶν
τετρακοσίων ἔφυγον. πότερον οὖν δοκοῦσιν ὑμῖν οἱ 74
τριάκοντα καὶ ἡ βουλὴ ἡ ἐπὶ τῶν τριάκοντα βουλεύ-
ουσα, οἱ πάντες ἦσαν τῶν τετρακοσίων τῶν φευγόν-
των, ἀφεῖναι ἂν λαβόντες τὸν Φρύνιχον ἀποκτείναν-
τα, ἢ τιμωρήσασθαι ὑπὲρ Φρυνίχου καὶ τῆς φυγῆς,
ἧς αὐτοὶ ἔφυγον; ἐγὼ μὲν οἶμαι τιμωρεῖσθαι ἄν. εἰ 75
μὲν οὖν μὴ ἀποκτείνας προςποιεῖται, ἀδικεῖ, ὡς ἐγώ
φημι. εἰ δὲ ἀμφισβητεῖς, καὶ φῂς Φρύνιχον ἀποκτεῖ-
ναι, δῆλον, ὅτι μείζω τὸν δῆμον τῶν Ἀθηναίων κα-
κὰ ποιήσας, τὴν ὑπὲρ Φρυνίχου αἰτίαν πρὸς τοὺς
τριάκοντα ἀπελύσω. οὐδέποτε γὰρ πείσεις οὐδένα ἀν-
θρώπων, ὡς Φρύνιχον ἀποκτείνας ἀφείθης ἂν ὑπὸ
τῶν τριάκοντα, εἰ μὴ μεγάλα τὸν δῆμον τῶν Ἀθη-
ναίων καὶ ἀνήκεστα κακὰ εἰργάσω. ἐὰν μὲν οὖν φά- 76
σκῃ Φρύνιχον ἀποκτεῖναι, τούτων μέμνησθε, καὶ τοῦ-
τον τιμωρεῖσθε, ἀνθ' ὧν ἐποίησεν· ἐὰν δ' οὐ φάσκῃ,
ἔρεσθε αὐτόν, διότι φησὶν Ἀθηναῖος ποιηθῆναι. ἐὰν
δὲ μὴ ἔχῃ ἀποδεῖξαι, τιμωρεῖσθε αὐτόν, ὅτι καὶ ἐδι-
κάζετο, καὶ ἐξεκλησίαζε, καὶ ἐσυκοφάντει πολλούς, ὡς
Ἀθηναῖος τοὔνομα ἐπιγραφόμενος.

Ἀκούω δὲ αὐτὸν παρασκευάζεσθαι ἀπολογεῖσθαι, 77
ὡς ἐπὶ Φυλήν τε ᾤχετο, καὶ συγκατῆλθεν ἀπὸ Φυλῆς,
καὶ τοῦτο μέγιστον ἀγώνισμα εἶναι. ἐγένετο δὲ τοιοῦ-
τον. ἦλθεν οὗτος ἐπὶ Φυλήν· καίτοι πῶς ἂν γένοιτο
ἄνθρωπος μιαρώτερος, ὅςτις, εἰδώς, ὅτι εἰσί τινες ἐπὶ

73. ἐξεκλησίαζε] Vulgo ἐκκλησίαζε; quidam libri habent ἐξεκκλησίαζε. Cf. Lobeck ad Phrynich. p. 155.

74. οἱ πάντες ἦσαν] Sic Bekkerus ex C. Ceteri οἱ αὐτοὶ ἅπαντες ἦσαν.

Φυλὴν τῶν ὑπὸ τούτου ἐκπεπτωκότων, ἐτόλμησεν ἐλ-
78 θεῖν ὡς τούτους; ἐπειδὴ δὲ εἶδον αὐτόν, τάχιστα συλ-
λαβόντες ἄγουσιν ἄντικρυς ὡς ἀποκτενοῦντες, οὗπερ
καὶ τοὺς ἄλλους ἀπέσφαττον, εἴ τινα λῃστὴν, ἢ κα-
κοῦργον λάβοιεν. στρατηγῶν δὲ Ἄνυτος ἐπὶ Φυλὴν
οὐκ ἔφη χρῆναι ποιεῖν αὐτοὺς ταῦτα, λέγων, ὅτι οὐχ
οὕτω διακέοιντο, ὥςτε τιμωρεῖσθαί τινας τῶν ἐχθρῶν,
ἀλλὰ νῦν μὲν δεῖν αὐτοὺς ἡσυχίαν ἔχειν, εἰ δέ ποτε
οἴκαδε κατέλθοιεν, τότε καὶ τιμωρήσοιντο τοὺς ἀδι-
79 κοῦντας. ταῦτα λέγων αἴτιος ἐγένετο τοῦ ἀποφυγεῖν
τοῦτον ἐπὶ Φυλήν. ἀνάγκη δὲ ἦν στρατηγοῦ ἀνδρὸς
ἀκροᾶσθαι, εἴπερ ἔμελλον σωθήσεσθαι. ἀλλ' ἕτερον.
οὔτε γὰρ συσσιτήσας τούτῳ οὐδεὶς φανήσεται οὔτε
σύσκηνος γενόμενος, οὔτε ταξίαρχος εἰς τὴν φυλὴν
κατατάξας· ἀλλ' ὥςπερ ἀλιτηρίῳ οὐδεὶς ἀνθρώπων αὐ-
τῷ διελέγετο. καί μοι κάλει τὸν ταξίαρχον.

ΜΑΡΤΥΣ.

80 Ἐπειδὴ δὲ διαλλαγαὶ πρὸς ἀλλήλους ἐγένοντο,
καὶ ἔπεμψαν οἱ πολῖται ἐκ Πειραιῶς τὴν πομπὴν εἰς
πόλιν, ἡγεῖτο μὲν Αἴσιμος τῶν πολιτῶν, οὗτος δὲ οὕτω
τολμηρὸς καὶ τότε ἐγένετο. συνηκολούθει γὰρ λαβὼν
τὰ ὅπλα καὶ συνέπεμπε τὴν πομπὴν μετὰ τῶν πολι-
81 τῶν πρὸς τὸ ἄστυ. ἐπειδὴ δὲ πρὸς ταῖς πύλαις ἦσαν
καὶ ἔθεντο τὰ ὅπλα, πρὶν εἰςιέναι εἰς τὸ ἄστυ, ὁ μὲν
Αἴσιμος αἰσθάνεται, καὶ προςελθὼν τήν τε ἀσπίδα αὐ-
τοῦ λαβὼν ἔῤῥιψε, καὶ ἀπιέναι ἐκέλευσεν ἐς κόρακας
ἐκ τῶν πολιτῶν. οὐ γὰρ ἔφη δεῖν ἀνδροφόνον αὐτὸν

78. εἴ τινα λῃστὴν — — λάβοιεν] Sic C pro lectione ceterorum librorum: συλλάβοιεν. Λάβοιεν autem idem fere quod συλλάβοιεν, sed rarius. cf. κατ' Ἐρατοσθ. Annott. §. 16.

οὐχ οὕτω] Sic optimus pro vulgato οὔπω οὕτω. Negationem plane omittit alter Bekkeri liber.

80. καὶ τότε ἐγένετο] Vulgo καὶ ἐκεῖ ἐγένετο.

79. ἀλλ' ἕτερον] Formula, significans argumentum aliud accedere, quod rem extra omnem dubitationem ponat.

81. ἔθεντο τὰ ὅπλα] H. l. consistebant, ut fieret lustratio militum.

ἀπιέναι ἐς κόρακας] Locutio proverbialis similis nostro zum Henker gehen, Lat. abire in rem malam.

ὄντα συμπέμπειν τὴν πομπὴν τῇ Ἀθηνᾷ. τούτῳ τῷ τρόπῳ ὑπὸ Αἰσίμου ἀπηλάθη. ὡς δ' ἀληθῆ λέγω, κάλει μοι τοὺς μάρτυρας.

ΜΑΡΤΥΡΕΣ.

Τούτῳ τῷ τρόπῳ, ὦ ἄνδρες δικασταί, καὶ ἐπὶ Φυλῇ καὶ ἐν Πειραιεῖ πρὸς τοὺς πολίτας διέκειτο. 82
οὐδεὶς γὰρ αὐτῷ διελέγετο ὡς ἀνδροφόνῳ ὄντι· τοῦ τε μὴ ἀποθανεῖν Ἄνυτος ἐγένετο αὐτῷ αἴτιος. ἐὰν οὖν τῇ ἐπὶ Φυλὴν ὁδῷ ἀπολογίᾳ χρῆται, ὑπολαμβάνειν χρή, εἰ Ἄνυτος αὐτῷ ἐγένετο αἴτιος μὴ ἀποθανεῖν, ἑτοίμων ὄντων τιμωρεῖσθαι, καὶ εἰ ἔῤῥιψεν αὐτοῦ Αἴσιμος τὴν ἀσπίδα, καὶ οὐκ εἴα μετὰ τῶν πολιτῶν πέμπειν τὴν πομπήν· καὶ εἴ τις αὐτὸν ταξίαρχος εἰς τάξιν τινὰ κατέταξεν.

Μήτε οὖν ταῦτα αὐτοῦ ἀποδέχεσθε, μήτε ἂν λέγῃ, 83
ὅτι πολλῷ χρόνῳ ὕστερον τιμωρούμεθα. οὐ γὰρ οἶμαι οὐδεμίαν τῶν τοιούτων ἀδικημάτων προθεσμίαν εἶναι. ἀλλ' ἐγὼ μὲν οἶμαι, εἴτ' εὐθὺς εἴτε χρόνῳ τις τιμωρεῖται, τοῦτον δεῖν ἀποδεικνύναι, ὡς οὐ πεποίηκε, περὶ
ὧν ἔστιν ἡ αἰτία. οὗτος τοίνυν τοῦτο ἀποφαινέτω, ἢ 84

82. ἐπὶ Φυλῇ] Vulgo ἐπὶ Φυλήν. Alterum imprimis ob adjunctum ἐν Πειραιεῖ praeferendum erat.
καὶ εἰ ἔῤῥιψεν] Εἰ accessit ex codice.

ἀπηλάθη] Moeris p. 14. ἀπηλάθη Ἀττικῶς· ἀπηλάσθη Ἑλληνικῶς, ubi Piersonus veritatem observationis probavit.

82. πρὸς τοὺς πολίτας διέκειτο] Ex contextu accuratius dictum fuisset: οἱ πολῖται πρὸς αὐτὸν διέκειντο. Sed facile intelligitur utraque formula ab alterutra parte.

αἴτιος μὴ ἀποθανεῖν] Αἴτιος cum infinitivo sine genitivo articuli saepe poni docuit Schaeferus Meletem. Critt. p. 23.

ἑτοίμων ὄντων] Reiskio addendum videtur ὑμῶν. Sed ad participium absolutum subjectum interdum omittitur, quum praesertim per orationis seriem ambiguitas locum non habeat. Quum autem in enuntiatione Ἄνυτος εἷς μόνος sit cum vi s[illegible]ectum, perspicitur hic supplend[illegible] esse τῶν ἄλλων. κατὰ Πολιούχ. p. 601. R. ὑπὲρ τῶν τ. N. ἀδ. §. 4. ἡττημένων γὰρ ἐν τῇ ναυμαχίᾳ, στρατηγὸς ὑφ' ὑμῶν ᾑρημένος. Cf. Matthiae gr. Gr. §. 563.

83. οὐδεμίαν — προθεσμίαν] De προθεσμία caute et sobrie egit Platner der Process. a pag. 140.

ἐγὼ μὲν οἶμαι] Reiskius haec tamquam vitiose redundantia uncis inclusit; perperam. Formula est cum ironia asseverans.

ὡς οὐκ ἀπέκτεινεν ἐκείνους, ἢ ὡς δικαίως, κακόν τι ποιοῦντας τὸν δῆμον τῶν Ἀθηναίων. εἰ δέ, πάλαι δέον τιμωρεῖσθαι, ὕστερον ἡμεῖς τιμωρούμεθα, τὸν χρόνον κερδαίνει, ὃν ἔζη, οὐ προςῆκον αὐτῷ· οἱ δὲ ἄνδρες ὑπὸ τούτου οὐδὲν ἧττον τεθνήκασιν.

85 Ἀκούω δ' αὐτὸν καὶ τῳδὶ ἰσχυρίζεσθαι, ὅτι ἐπ' αὐτοφώρῳ τῇ ἀπαγωγῇ ἐπιγέγραπται· ὃ πάντων, ἐγὼ οἶμαι, εὐηθέστατον· ὡς, εἰ μὲν τὸ ἐπ' αὐτοφώρῳ μὴ προςεγέγραπτο, ἔνοχος ὢν τῇ ἀπαγωγῇ· διότι δὲ τοῦτο προςγέγραπται, ἔνοχος ὤν, ῥᾳστώνην τινὰ οἴεται αὑτῷ εἶναι. τοῦτο δὲ οὐδενὶ ἄλλῳ ἔοικεν ἢ ὁμολογεῖν ἀποκτεῖναι, μὴ ἐπ' αὐτοφώρῳ δέ, καὶ περὶ τούτου διϊσχυρίζεσθαι, ὥςπερ, εἰ μὴ ἐπ' αὐτοφώρῳ μέν, ἀπέκτεινε

86 δέ, τούτου ἕνεκα δέον αὐτὸν σώζεσθαι. δοκοῦσι δ' ἔμοιγε οἱ ἕνδεκα οἱ παραδεξάμενοι τὴν ἀπαγωγὴν

85. τῳδὶ ἰσχυρίζεσθαι] Feliciter ita correxit Reiskius librorum lectionem διϊσχυρίζεσθαι. Rarum ὁδί plerumque injuriam librariorum passum est.
85. ὃ πάντων] ὃ accessit ex cod. Vulgo deest.

85. τῇ ἀπαγωγῇ] Hic est libellus, quo quis accusatur criminis, in quod ea actio cadebat, quae ἀπαγωγή dicebatur. Cf. der Attische Process p. 228. Supra §. 68. ἀπήγαγε, ubi vide notam.
86. Hunc locum viri docti, etiam recentissimi, qui eum tractarunt, ut Ullrich in scripto: die Eilfmänner p. 245. et Meier. der Att. Process p. 228. corruptum, implicatum et lacunosum esse dixerunt, nec attulerant, quo opem ferrent. Antiquiorum conamina, quae propter ipsam violentiam omni probabilitate carent, praeterea, et dicam, quomodo mihi locus intelligendus et scribendus videatur. — Dionysius ἀπαγωγὴν Agorati deferebat ad τοὺς ἕνδεκα. Hi, triginta virorum partibus vehementer addicti, Agorato, fideli harum partium asseclae, favebant, accusationemque Dionysii ita instituere volebant, ut Agoratus triginta viris probaretur, οἰόμενοι Ἀγοράτῳ συμπράττειν: quod fiebat, si disertis verbis exprimebatur certum esse Agoratum homines interfecisse. Hinc affirmabant Dionysio recte eum facere, quod ἀπαγωγὴν instituerit contra Agoratum, διϊσχυριζόμενοι σφόδρα ὀρθῶς ποιῆσαι Διονύσιον τὴν ἀπαγωγὴν ἀπάγειν, et instabant ei addere libello accusationis verba ἐπ' αὐτοφώρῳ, Dionysio persuadentes non solum eum dici ἐπ' αὐτοφώρῳ θανατῶσαι, qui manum ipse injecerit, sed qui in caussa fuerit, ut alius interficeretur; re autem vera opinantes Agoratum eo magis probatum iri triginta viris, si accusetur ἐπ' αὐτοφώρῳ τινὰς ἀποκτεῖναι. Ut autem constructi loci constet, lenissima correcti adhibenda: post ἢ enim adden dum ἤ, unde pendent optativ ἀποκτείνειε et γένοιτο, quia interfecisset, et ita fuisse

ταύτην, οἰόμενοι Ἀγοράτῳ συμπράττειν τότε, καὶ διϊ-
σχυριζόμενοι σφόδρα ὀρθῶς ποιῆσαι Διονύσιον, τὴν
ἀπαγωγὴν ἀπάγειν ἀναγκάζοντες, προςγράψασθαι τότε
ἐπ' αὐτοφώρῳ, ἢ ὅπου ἂν ᾖ· πρῶτον μὲν ἐναντίον
πεντακοσίων ἐν τῇ βουλῇ, εἶτα πάλιν ἐναντίον Ἀθη-
ναίων ἁπάντων ἐν τῷ δήμῳ ἀπογράψας τινὰς ἀπο-
κτείνειε καὶ αἴτιος γένοιτο τοῦ θανάτου. οὐ γὰρ δή- 87
που τοῦτο μόνον οἴεται ἐπ' αὐτοφώρῳ, ἐάν τις ξύλῳ,
ἢ μαχαίρᾳ πατάξας καταβάλῃ· ἐπεὶ ἔκ γε τοῦ σοῦ λό-
γου οὐδεὶς φανήσεται ἀποκτείνας τοὺς ἄνδρας, οὓς
σὺ ἀπέγραψας· οὔτε γὰρ ἐπάταξεν αὐτοὺς οὐδεὶς οὔτε
ἀπέσφαξεν· ἀλλ' ἀναγκασθέντες ὑπὸ τῆς σῆς ἀπογρα-
φῆς ἀπέθανον. οὐκοῦν αἴτιος τοῦ θανάτου οὗτος
ἐπ' αὐτοφώρῳ ἐστί; τίς οὖν ἄλλος αἴτιος, ἢ σύ, ἀπο-
γράψας; ὥστε πῶς οὐκ ἐπ' αὐτοφώρῳ σὺ εἶ ὁ ἀπο-
κτείνας;

Πυνθάνομαι δ' αὐτὸν καὶ περὶ τῶν ὅρκων καὶ 88
περὶ τῶν συνθηκῶν μέλλειν λέγειν, ὡς παρὰ τοὺς ὅρ-
κους καὶ τὰς συνθήκας ἀγωνίζεται, ἃς συνεθέμεθα
πρὸς τοὺς ἐν ἄστει οἱ ἐν τῷ Πειραιεῖ. σχεδὸν μὲν
οὖν τούτοις ἰσχυριζόμενος ὁμολογεῖ ἀνδροφόνος εἶναι·
ἐμποδὼν γοῦν ἢ ὅρκους, ἢ συνθήκας, ἢ χρόνον, ἢ
ἐπ' αὐτοφώρῳ τι ποιεῖται, αὐτῷ δὲ τῷ πράγματι οὔ
τοι πιστεύει καλῶς ἀγωνιεῖσθαι. ὑμῖν δέ, ὦ ἄνδρες 89

88. τῷ πράγματι] Reiskii haec est emendatio. Libri habent γράμματι. Utrumque vocabulum saepissime in libris scriptis confunditur, ut docuerunt interpretes ad Gregor. Corinth. Vide ind. edit. Schaefer. s. v. γράμμα.

87. οἴεται] Videtur hic significatione passiva adhibitum, quod rarum in Attica prosa, in poesi interdum invenitur.

ἀπέθανον] Reiskius deesse nonnulla censet, quibus ratio mortis indicetur. Non opinor. Perinde est enim in hoc loco, quamnam mortis rationem passi sint. Mortem eos passos esse sufficit.

οὐκοῦν αἴτιος etc.] Haec est objectiva ratiocinatio, quam adversarius ducit ex eo, quod ita generaliter affirmavit orator.

88. ἢ ἐπ' αὐτοφώρῳ τι ποιεῖται] Reiskius τι ut spurium uncis inclusit. Non opus. Ἐπ' αὐτοφώρῳ adhibetur ut formula absoluta: quod indicatur per adjectum τι.

δικασταί, οὐ προςήκει περὶ τούτων ἀποδέχεσθαι·
ἀλλ' ὡς οὐκ ἀπέγραψεν, οὐδὲ οἱ ἄνδρες τεθνᾶσι, περὶ
τούτων κελεύετε αὐτὸν ἀπολογεῖσθαι. ἔπειτα τοὺς
ὅρκους καὶ τὰς συνθήκας οὐδὲν ἡγοῦμαι προςήκειν
ἡμῖν πρὸς τοῦτον. οἱ γὰρ ὅρκοι τοῖς ἐν ἄστει πρὸς
90 τοὺς ἐν Πειραιεῖ γεγένηνται. εἰ μὲν οὖν οὗτος μὲν
ἐν ἄστει, ἡμεῖς δὲ ἐν Πειραιεῖ ἦμεν, εἶχόν τινα λόγον
αὐτῷ αἱ συνθῆκαι· νῦν δὲ καὶ οὗτος ἐν Πειραιεῖ ἦν,
καὶ ἐγὼ καὶ Διονύσιος, καὶ οὗτοι ἅπαντες οἱ τοῦτον
τιμωρούμενοι. ὥςτε οὐκ ἔστιν ἡμῖν ἐμποδὼν οὐδέν·
οὐδένα γὰρ ὅρκον οἱ ἐν Πειραιεῖ τοῖς ἐν Πειραιεῖ
ὤμοσαν.

91 Ἐκ παντὸς δὲ τρόπου ἔμοιγε δοκεῖ οὐχ ἑνὸς θανάτου ἄξιος εἶναι, ὅςτις φησὶ μὲν ὑπὸ τοῦ δήμου...., τὸν δὲ δῆμον, ὃν αὐτός φησι πατέρα αὑτοῦ εἶναι, φαίνεται κακώσας, καὶ ἀφεὶς καὶ προδοὺς ἐξ ὧν ἐκεῖνος μείζων καὶ ἰσχυρότερος ἐγένετο. ὅςτις οὖν τόν τε γόνῳ πατέρα τὸν αὑτοῦ ἔτυπτε, καὶ οὐδὲν παρεῖχε τῶν ἐπιτηδείων, τόν τε ποιητὸν πατέρα ἀφείλετο ἃ ἦν ὑπάρχοντα ἐκείνῳ ἀγαθά, πῶς οὐ καὶ διὰ τοῦτο καὶ διὰ τὸν τῆς κακώσεως νόμον ἄξιός ἐστι θανάτῳ ζημιωθῆναι;

92 Προςήκει δ' ὑμῖν, ὦ ἄνδρες δικασταί, ἅπασι τιμωρεῖν ὑπὲρ ἐκείνων τῶν ἀνδρῶν ὁμοίως, ὥςπερ ἡμῶν

91. ὑπὸ τοῦ δήμου....] Laeuna est in cod. C. Reiskius addendum censebat: πεποιῆσθαι, quod ad sententiam benum.

προδοὺς] Hoc, quod pro vulgata προδέσας recte Reiskius conjecit, et vel sine libris recipiendum erat, obtulit optimus cod.

89. περὶ τούτων ἀποδέχεσθαι] Rarior haec est constructio. Notandum in genere περί cum genitivo saepe poni, ubi ratio vel hominis vel rei in universum spectatur, ubi alias simplex accusativus usitatus est.

91. διὰ τὸν τῆς κακώσεως νόμον] Sermo est de κακώσει γονέων, quam culpam contrahebant liberi, qui vel verberando vel male dicendo parentes contumelia afficiebant, tum, qui illis egentibus aut, dum vivebant, habitandi locum et alimenta dare, aut mortuis τὰ νομιζόμενα facere recusabant. Patet ex nostro loco eos, qui hujus criminis convicti et damnati erant, morte puniri potuisse; mortis autem poenam lege sancitam fuisse non sequitur. Alii autem loci docent lege eos ἀτιμίᾳ notatos fuisse et προςτίμημα penes judices fuisse. Cf. der Attische Process p. 292 s.

ἑνὶ ἑκάστῳ. ἀποθνήσκοντες γὰρ ἡμῖν ἐπέσκηψαν καὶ
ὑμῖν καὶ τοῖς ἄλλοις ἅπασι τιμωρεῖν ὑπὲρ σφῶν αὐ-
τῶν Ἀγόρατον τουτονὶ, ὡς φονέα ὄντα, καὶ κακῶς
ποιεῖν, καθ᾽ ὅσον ἂν βραχὺ ἕκαστος δύνηται. εἰ τοί-
νυν τι ἐκεῖνοι ἀγαθὸν τὴν πόλιν, ἢ τὸ πλῆθος τὸ ὑμέ-
τερον φανεροί εἰσι πεποιηκότες, ἃ καὶ αὐτοὶ ὑμεῖς
ὁμολογεῖτε, ἀνάγκη ὑμᾶς ἐστι πάντας ἐκείνοις φίλους
καὶ ἐπιτηδείους εἶναι. ὥστε οὐδὲν μᾶλλον ἡμῖν ἢ καὶ
ὑμῶν ἑνὶ ἑκάστῳ ἐπέσκηψαν. οὔκουν οὔτε ὅσιον οὔτε 93
νόμιμον ὑμῖν ἐστιν ἀνεῖναι Ἀγόρατον τουτονί. ὑμεῖς
τοίνυν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, νυνὶ δή, ἐπειδὴ ἐν τῷ
τότε χρόνῳ, ἐν ᾧ ἐκεῖνοι ἀπέθνησκον, οὐχ οἷοί τε ἐκεί-
νοις ἐπαρκέσαι γεγόνατε διὰ τὰ πράγματα τὰ περιεστη-
κότα, νυνί, ἐν ᾧ δύνασθε, τιμωρήσατε τὸν ἐκείνων
φονέα. ἐνθυμεῖσθε δ᾽, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὅπως μὴ
πάντων ἔργον σχετλιώτατον ἐργάσησθε. εἰ γὰρ ἀπο-
ψηφιεῖσθε Ἀγοράτου τουτουΐ, οὐ μόνον τοῦτο δια-
πράττεσθε, ἀλλὰ καὶ ἐκείνων τῶν ἀνδρῶν, οὓς ὁμο-
λογεῖτε ὑμῖν εὔνους εἶναι, τῇ αὐτῇ ψήφῳ ταύτῃ θά-
νατον καταψηφίζεσθε. ἀπολύοντες γὰρ τὸν αἴτιον ὄντα 94
ἐκείνοις τοῦ θανάτου, οὐδὲν ἄλλο γιγνώσκετε ἢ ἐκεί-
νους δικαίως ὑπὸ τούτου τεθνηκέναι. καὶ οὕτως ἂν
δεινότατα πάντων πάθοιεν, εἰ, οἷς ἐπέσκηπτον ἐκεῖνοι,

93. τοῦτο διαπράττεσθε] Sic optimus pro vulgato τούτῳ: quae lectio quomodo irrepserit, significat alter liber, qui habet nonnisi τουτ. Hinc altera terminatio ab homine parum attento intrusa.

καταψηφίζεσθε] Sic uterque codex pro vulgato corrupto καταψηφίσεσθε: quod vel sine libris corrigendum erat. Cf. κατ᾽ Ἐρατοσθ. §. 44. Var. Lect.

92. καθ᾽ ὅσον ἂν βραχὺ ἕκαστος δύνηται] Βραχὺ additum significat quacunque ratione puniendum esse hunc hominem; gravi poena ab eo, qui possit; sin autem gravi quis eum afficere non possit, ostendat saltem libenter se eum, qua possit, afficere. κατ᾽ Ἐρατοσθ. §. 84. eandem sententiam sic exprimit: ἐπειδὴ τοίνυν πάντα ποιοῦντες παρ᾽ αὐτῶν οὐκ ἂν δύναισθε λαβεῖν, πῶς οὐκ αἰσχρὸν ὑμῖν καὶ ἡντινοῦν ἀπολιπεῖν, ἥντινά τις βούλοιτο παρὰ τούτων λαμβάνειν;

ἀνεῖναι Ἀγόρατον] Rarum hac significatione verbum de eo, qui judicio absolvitur. Marklandus unum nonnisi locum affert Xenophont. Hellen. II. 3, 51, necdum ego alterum novi.

τοῖς φίλοις οὖσι, τιμωρεῖν ὑπὲρ αὐτῶν, οὗτοι ὁμόψηφοι κατ' ἐκείνων τῶν ἀνδρῶν τοῖς τριάκοντα γενήσονται.
95 μηδαμῶς, ὦ ἄνδρες δικασταί, πρὸς θεῶν Ὀλυμπίων, μήτε τέχνῃ μήτε μηχανῇ μηδεμιᾷ θάνατον ἐκείνων τῶν ἀνδρῶν καταψηφίσησθε, οἳ πολλὰ κἀγαθὰ ὑμᾶς ποιήσαντες, διὰ ταῦτα ὑπὸ τῶν τριάκοντα καὶ Ἀγοράτου τουτουῒ ἀπέθανον. ἀναμνησθέντες οὖν ἁπάντων τῶν δεινῶν, καὶ τῶν κοινῶν τῇ πόλει καὶ τῶν ἰδίων, ὅσα ἑκάστῳ ἐγένοντο, ἐπειδὴ ἐκεῖνοι οἱ ἄνδρες ἐτελεύτησαν, τιμωρήσατε τὸν αἴτιον τούτων. ἀποδέδεικται δ' ὑμῖν ἅπαντα καὶ ἐκ τῶν ψηφισμάτων καὶ ἐκ τῶν ἀπογραφῶν καὶ ἐκ τῶν ἄλλων ἁπάντων Ἀγόρατος
96 ὢν αὐτοῖς αἴτιος τοῦ θανάτου. ἔτι δὲ καὶ προςήκει ὑμῖν ἐναντία τοῖς τριάκοντα ψηφίζεσθαι. ὧν μὲν τοίνυν ἐκεῖνοι θάνατον κατέγνωσαν, ὑμεῖς ἀποψηφίσασθε· ὧν δ' ἐκεῖνοι θάνατον οὐ κατέγνωσαν, ὑμεῖς καταγινώσκετε. οἱ τριάκοντα τοίνυν τῶν μὲν ἀνδρῶν τούτων, οἳ ἦσαν ὑμέτεροι φίλοι, θάνατον κατέγνωσαν, ὧν δεῖ ὑμᾶς ἀποψηφίζεσθαι· Ἀγοράτου δὲ ἀπεψηφίσαντο, διότι ἐδόκει προθύμως τούτους ἀπολλύναι· οὗ
97 προςήκει καταψηφίζεσθαι. ἐὰν οὖν τὰ ἐναντία τοῖς τριάκοντα ψηφίζησθε, πρῶτον μὲν οὐχ ὁμόψηφοι γίγνεσθε· ἔπειτα τοῖς ὑμετέροις αὐτῶν φίλοις τετιμωρηκότες ἔσεσθε· ἔπειτα τοῖς πᾶσιν ἀνθρώποις δόξετε δίκαια καὶ ὅσια ψηφίσασθαι.

95. ὅσα ἑκάστῳ ἐγένοντο] Vide Excursum X.

ΛΥΣΙΟΥ

ΚΑΤΑ ΑΛΚΙΒΙΑΔΟΥ ΛΕΙΠΟΤΑΞΙΟΥ.

PROOEMIUM.

Alcibiades, in quem habetur haec oratio, quae est *δευτερολογία*, (vide prooemium *ὑπὲρ Καλλίου*) filius erat celebris illius Alcibiadis, quo nihil fuisse excellentius vel in vitiis vel in virtutibus scribit Cornelius Nepos Alcib. I. 1. Qualis fuerit filius, nonnisi ex hac oratione cognosci potest et ex ea, quae sequitur altera in Lysiae editionibus, quam tamen cum Boeckkio non a Lysia conscriptam existimo, sed ab alio ejusdem aetatis oratore. Hic tamen Alcibiades a Xenophonte Memor. I. 3, 8. *καλός* appellatur, et ex Plutarcho Alcib. p. 129. E. cognoscimus eum a comicis irrisum esse ut patris simiam: quod utrumque cum nostra oratione consentit.

Orditur orator a flagitiis, ab Alcibiade puero commissis, talibus et tantis, ut, si vel nemo de injuriis privatim acceptis queratur, eum tamen ex ceteris vitae institutis summa poena dignum judicare oporteat. Iis autem flagitiis eum etiam gloriari, quorum ipsius caussa vel inimicos pudeat. Actor quamquam privatim caussas habeat hominem ulciscendi, tamen publica vult crimina persequi.

Λειποταξίου igitur eum accusat. Notionem primo constituit. cf. var. lect. §. 7. Effugium refutat, quo ipse Alcibiades ejusque patroni utuntur, *λειποταξίου* eum accusari non posse, quod pugna nulla facta sit. Ostendit autem lege disertis verbis dici eum *λειποταξίου* reum esse, *ὃς ἂν μὴ παρῇ ἐν τῇ πεζῇ στρατιᾷ*. Tum ostendit Alcibiadem unum reum esse omnium, quae lex contineat, momentorum, et imprimis hoc ei crimini vertitur, quod eques stipendia fecerit sine *δοκιμασίᾳ*, quum qui *ἀδοκίμαστος* equitaverit, lege *ἄτιμος* pronuntietur. §. 8 ss. Coercendos in ejusmodi caussis nobiles et conspicuos viros, ut eorum poena aliis sit exemplum. Non obliviscendum esse inter milites multos fuisse adversa valetudine, qui libenter in oppidis manentes se curavissent, alios inopia pressos, qui domum reversi res suas tueri cupivissent. At hi magis reverebantur civitatis leges, quam periculum ab hostibus aut suas ipsorum molestias et angustias metuebant.

Nec ob patronorum opes servandus, sed ob suam ipsius improbitatem perdendus. Jam vitam omnem persequitur, et ostendit inde a puero libidinibus eum omnis generis indulsisse, quasi metuentem, ne in adulta aetate non possit esse *λαμπρός*, nisi nequissimus apparuerit in pueritia. In patrem facinora machinatus est, ut is se negaret vel ossa mortui filii recepturum. Atque etiam in affinem talia patravit, eumque ejus uxore, sorore sua, sic versatus est, ut ille uxorem repudiaverit.

Nunc transit orator ad illud rei assertum, quod patris virtutes ad ipsum etiam referendae sint, et affirmat patrem tot sibi et

tantorum conscium fuisse in patriam commissorum, ut se ipsum exsilio damnans Thraciae et cujusvis civitatis maluerit quam suae patriae civis fieri; totam autem domum perniciosam civitati. Nam etiam proavum bis ostracismo ejectum. Habemus Isocratis orationem, quae inscribitur περὶ τοῦ ζεύγους. Eam habet ipse, qui hic accusatur, Alcibiades, et crimina, quae in nostra oratione in patrem conjiciuntur, ita refutat, ut vix dubium sit, quin nostra respexerit Isocrates.

Concludit tandem civitati quam maxime conducere, ut ne parcatur hominibus, quos rerum honestarum pudeat, qui vero flagitiis et facinoribus glorientur, quum ne spes quidem haberi possit fore, ut aliquando bene de patria mereantur, neque metuendum sit, ne expulsi patriam in discrimen adducant. Neutrum enim ab Alcibiade nec sperandum, nec metuendum esse.

---

1 Ἡγοῦμαι μέν, ὦ ἄνδρες δικασταί, οὐδεμίαν ὑμᾶς ποθεῖν ἀκοῦσαι πρόφασιν παρὰ τῶν βουλομένων Ἀλκιβιάδου κατηγορεῖν. τοιοῦτον γὰρ πολίτην ἑαυτὸν ἐξ ἀρχῆς παρέσχεν, ὥστε, καὶ εἰ μή τις ἰδίᾳ ἀδικούμενος ὑπ' αὐτοῦ τυγχάνει, οὐδὲν ἧττον προσήκει ἐκ τῶν ἄλ-
2 λων ἐπιτηδευμάτων ἐχθρὸν αὐτὸν ἡγεῖσθαι. οὐ γὰρ μικρὰ τὰ ἁμαρτήματα, οὐδὲ συγγνώμης ἄξια, οὐδ' ἐλπίδα παρέχοντα, ὡς ἔσται τοῦ λοιποῦ βελτίων· ἀλλ' οὕτω πεπραγμένα, καὶ εἰς τοσοῦτον κακίας ἀφιγμένα,

1. εἰ μή τις -- τυγχάνει] Nescio, cur Reiskius contra codd. scripserit τυγχάνοι, quum praesertim etiam ὥστε indicativum προσήκει junctum habeat.

2. τοσοῦτον] Vulgo τοσοῦτο. Cf. πρὸς Σίμ. V. L. §. 1.

1. οὐδεμίαν ὑμᾶς ποθεῖν ἀκοῦσαι] Jam in annotatt. κατ' Ἐρατοσθ. §. 2. monuimus moris fuisse Atheniensium, ut in capitis caussa actor demonstraret jamdudum inter se et reum inimicitiam obtinuisse. Hac vero in caussa neminem ait hoc desideraturum. Talem enim se Alcibiadem in omni vita praestitisse, ut singulorum omnium inimicitia prematur. Quae quamquam ita sint, tamen affirmat non inter ipsos solum, verum jam inter patres odium et inimicitiam intercessisse.

2. ἀλλ' οὕτω πεπραγμένα] Perperam Reiskius βδελυρῶς aut μιαρῶς aut simile adverbium addendum censet. Οὕτω enim absolute positum haud raro notionem malam habet, quae satis ex contextu perspicitur; hic autem additum est explicativum καὶ εἰς τοσοῦτον κακίας ἀφιγμένα.

ὥστ' ἐπ' ἐνίοις, ὧν οὗτος φιλοτιμεῖται, τοὺς ἐχθροὺς αἰσχύνεσθαι. ἐγὼ μέντοι, ὦ ἄνδρες δικασταί, καὶ πρότερον πρὸς τοὺς πατέρας ἡμῖν διαφορᾶς ὑπαρχούσης, καὶ πάλαι τοῦτον ἐχθρὸν ἡγούμενος, καὶ νῦν ὑπ' αὐτοῦ πεπονθὼς κακῶς, πειράσομαι περὶ πάντων τῶν πεπραγμένων μεθ' ὑμῶν αὐτὸν τιμωρήσασθαι. περὶ μὲν οὖν 3
τῶν ἄλλων Ἀρχεστρατίδης ἱκανῶς κατηγόρησε· καὶ γὰρ τοὺς νόμους ἐπέδειξε, καὶ μάρτυρας πάντων παρέσχετο· ὅσα δ' οὗτος παραλέλοιπεν, ἐγὼ καθ' ἕκαστον ὑμᾶς διδάξω. ἀνάγνωθι δέ μοι τὸν νόμον.

ΝΟΜΟΣ.

Εἰκὸς τοίνυν ἐστίν, ὦ ἄνδρες δικασταί, ἐξ οὗ τὴν 4
εἰρήνην ἐποιησάμεθα, πρῶτον περὶ τούτων νυνὶ δικάζοντας μὴ μόνον δικαστάς, ἀλλὰ καὶ νομοθέτας αὐτοὺς γενέσθαι, εὖ εἰδότας, ὅτι, ὅπως ἂν ὑμεῖς νυνὶ περὶ αὐτῶν γνῶτε, οὕτω καὶ τὸν ἄλλον χρόνον ἡ πόλις αὐτοῖς χρήσεται. δοκεῖ δέ μοι καὶ πολίτου χρηστοῦ καὶ

ἐπ' ἐνίοις] Haec est pro librorum lectione ἐπινικίοις Reiskii emendatio multo subtilior, quam quod Car. Segaar conjecit Act. Soc. Traj. T. I. p. 84. ἐπὶ κακοῖς, οἷς οὗτος φιλοτ. Genitivus autem ὧν positus est per attractionem pro τούτων, ἅ. [Fort. post φιλοτιμεῖται excidit καί. F. J.]

3. περὶ μὲν οὖν τῶν ἄλλων] Hoc, quod Reiske conjecerat, obtulit cod. Vulgo deest οὖν.

πρὸς τοὺς πατέρας ἡμῖν διαφορᾶς ὑπαρχούσης] Scaliger et Marklandus volunt ἡμῶν: quo non opus. Dativus enim pronominum personalium, praesertim si verbum sit in enuntiatione, quod dativum regat, ab Atticis sic usurpari solet. Cf. F. A. Wolfium ad Demosthenis Leptin. p. 274.

4. ἀλλὰ καὶ νομοθέτας] Nomothetae a populo creabantur, quoties de legibus novis rogandis veteribusque abrogandis agendum erat: cui rei initium anni statum erat. Vult igitur dicere hos, qui primi post bellum de caussa λειποταξίου judicent, non solum fore judices, sed etiam legumlatores. Prout enim hanc ipsi caussam judicaverint, eodem modo ceteras, si quae incidant, judicatum iri.

τὸν ἄλλον χρόνον] Perrara significatione de tempore futuro hic dicitur, quod dici solet τὸν λοιπὸν χρόνον. Alias ὁ ἄλλος χρόνος nonnisi de tempore praeterito. Legebatur ὁ ἄλλος βίος de vita, quae restabat, περὶ ἀδυν. §. 3. p. 742. R. εἰ γὰρ ἐξ ἴσου τῇ συμφορᾷ τὴν διάνοιαν ἕξω καὶ τὸν ἄλλον βίον διάξω, τί τούτου διοίσω; Sed Bekkerus auctoritate optimi codicis ἄλλον delevit.

δικαστοῦ δικαίου ἔργον εἶναι, ταύτῃ τοὺς νόμους δια-
λαμβάνειν, ὅπῃ εἰς τὸν λοιπὸν χρόνον μέλλει συνοίσειν
5 τῇ πόλει. τολμῶσι γάρ τινες λέγειν, ὡς οὐδεὶς ἔνοχός
ἐστι λειποταξίου, οὐδὲ δειλίας. μάχην γὰρ οὐδεμίαν
γεγονέναι, τὸν δὲ νόμον κελεύειν, ἐάν τις λίπῃ τὴν τά-
ξιν εἰς τοὐπίσω δειλίας ἕνεκα, μαχομένων τῶν ἄλλων,
περὶ τούτου τοὺς στρατιώτας δικάζειν. ὁ δὲ νόμος οὐ
περὶ τούτων κελεύει μόνον, ἀλλὰ καὶ ὁπόσοι ἂν μὴ
παρῶσιν ἐν τῇ πεζῇ στρατιᾷ. Ἀνάγνωθί μοι τὸν νόμον.

ΝΟΜΟΣ.

6 Ἀκούετε, ὦ ἄνδρες δικασταί, ὅτι περὶ ἀμφοτέρων
κεῖναι, καὶ ὅσοι ἂν μάχης οὔσης εἰς τοὐπίσω ἀναχωρή-
σωσι, καὶ ὅσοι ἂν ἐν τῇ πεζῇ στρατιᾷ μὴ παρῶσι. σκέψα-

6. *ὅσοι ἂν μάχης οὔσης εἰς τοὐπίσω ἀναχωρήσωσι*] Sic Bekkerus sine varietate, ut vel sine codd. scribendum erat pro vulgato *ὅσοι ἐὰν*. Vere enim monuit Hermannus ad Vigerum p. 835. ambitiosum fuisse Zeunium in colligendis erroribus, ut offenderet *ὃς ἐάν* et similia ab Atticis scriptoribus adhibita fuisse. Quae enim collegit exempla, jam in editionibus accuratis ad fidem optimorum codicum correcta sunt, et quae latent alia, in posterum item corrigentur. *περὶ Ἀδυν.* §. 18. p. 753. R. *καὶ τοῖς μὲν ἰσχυροῖς ἐγχωρεῖ, μηδὲν αὐτοῖς πάσχουσιν, οὓς ἐὰν βουληθῶσιν, ὑβρίζειν.* Sed Bekkerus sine varietate *ἄν*. *κατὰ Φιλοκρ.* p. 834. *οὓς ἐὰν λαμβάνητε.* Bekkerus item sine varietate *ἄν*.

τοὺς νόμους διαλαμβάνειν] Verbum adhibitum videtur ob pluralem *τοὺς νόμους*. *Διά* significabit plures partes; *διαλαμβάνειν τοὺς νόμους* leges ab omni parte sic accipere et interpretari.

5. *ἔνοχος λειποταξίου*] *Ἔνοχος* interdum cum genitivo vel criminis vel poenae construitur. Legitimus tamen casus est dativus. Cf. Matthiae gr. Gr. §.347. 4. infra §. 7. 9.

ἐάν τις λίπῃ τὴν τάξιν εἰς τοὐπίσω] Brachylogia, qua scriptores Graeci, imprimis ii, qui brevitatis sunt studiosi, saepe utuntur. Jungunt nempe praepositionem, ubi nos verbum ponimus, vel verbum cum praepositione. cf. Rost. gr. Gr. §. 139. Sic h. l. *λιπεῖν τὴν τάξιν εἰς τοὐπίσω*, quod nos dicimus, deserere ordinem ita, ut in posteriorem secedas. Hinc non opus, ut, quod Augerus fecit, scribas *ἀναχωρῶν εἰς τοὐπίσω*. Reiskius, qui idem opinabatur, intellexit tamen leges dictionis brevitatem concedere: cui in primis studet Lysias.

τοὺς στρατιώτας δικάζειν] Schottus assentientibus ceteris conjecit *τοὺς στρατηγούς*, atque etiam Marklandus affirmat *στρατηγούς* judices fuisse de his criminibus. Dicendum erat eos *ἡγεμονίαν δικαστηρίου* habuisse; ipsum autem judicium constabat ex iis, qui expeditioni interfuerant. Hi ergo quasi termino technico h. l. appellantur *οἱ στρατιῶται*. Proprie dicendum erat *οἱ ἐστρατευκότες*. Nec tamen de veritate lectionis dubito. Cf. Meier. de bonis damnatorum p. 124.

σθε δέ, τίνες εἰσὶν οὓς δεῖ παρεῖναι· οὐχ οἵτινες ἂν
τὴν ἡλικίαν ταύτην ἔχωσιν; οὐχ οὓς ἂν οἱ στρατηγοὶ
καταλέξωσιν; ἡγοῦμαι δ', ὦ ἄνδρες δικασταί, ὅλῳ τῷ 7
νόμῳ μόνον αὐτὸν τῶν πολιτῶν ἔνοχον εἶναι. ἀστρα-
τείας μὲν γὰρ δικαίως ἂν αὐτὸν ἁλῶναι, ὅτι οὐ κατελέγη,
λειποταξίου δέ, ὅτι οὐκ ἐπεξῆλθε μεθ' ὑμῶν στρατο-
πεδευομένων, οὐδὲ παρέσχε μετὰ τῶν ἄλλων ἑαυτὸν τά-
ξαι, δειλίας δέ, ὅτι, δεῖν ἕκαστον μετὰ τῶν ὁπλιτῶν
κινδυνεύειν, ἱππεύειν εἵλετο. καίτοι φασὶν αὐτὸν ταύ- 8
την τὴν ἀπολογίαν ποιήσασθαι, ὡς, ἐπειδήπερ ἵππευεν,
οὐδὲν ἠδίκει τὴν πόλιν. ἐγὼ δ' ἡγοῦμαι, διὰ τοῦθ' ὑ-
μᾶς δικαίως ἂν αὐτῷ ὀργίζεσθαι, ὅτι, τοῦ νόμου κε-
λεύοντος, ἐάν τις ἀδοκίμαστος ἱππεύῃ, ἄτιμον εἶναι,

7. *ὅτι οὐ κατελέγη, λειποταξίου δέ, ὅτι οὐκ ἐπεξῆλθε*] Egregie locus in hac re classicus emendatus est ex C. Vulgo *ὅτι καταλεγεὶς ὁ πατὴρ οὐκ ἐπεξῆλθε*. Tria sunt ejusdem generis crimina, diversarum tamen partium, *ἀστρατεία, λειποτάξιον, δειλία*. *Ἀστρατείας ἐκρίνετο*, ut patet ex nostro loco, qui vel inscriptioni se subduxerit, vel inscriptus tamen non stipendia fecerit. Photius s. v. *λειπομαρτύριον. ὁ μὲν μηδ' ὅλως στρατευσάμενος ἀστρατείας ἐκρίνετο, ὁ δὲ στρατευσάμενος μέν, λιπὼν δὲ τὴν τάξιν, λειποταξίου.* *Λειποταξίου* igitur *ἐκρίνετο*, sive quis catalogo inscriptus locum assignatum non occupans ex primis ordinibus in posteriores recessit, sive, dum certabatur, ordinem deseruit. *Δειλίας*, quod nomen est generale, *ἐκρίνετο*, qui ignavum omnino se gesserat. Qui unius horum criminum convictus erat, infamia notabatur.

παρέσχε – τάξαι] Sic uterque Bekkeri codex pro vulgato *παρῆν – τάξας*.

δεῖν] Bekkeri codd. habent *δεῖ*. Marklandus correxit *δέον*: cujus participii usum illustravit Hoogoveen ad Viger. p. 331. Hac tamen correctione non opus. Gregorius enim Corinthius de dialecto Att. LXXII. *Ἀττικὸν καὶ τὸ πλεῖν ἀντὶ τοῦ πλέον, δεῖν ἀντὶ τοῦ δέον*: ubi vide intpp.

8. *ποιήσασθαι*] Reiskius de suo dedit *ποιήσεσθαι*, idque repertum in X. retinuit Bekkerus. Vide Excurs. VIII.

6. *τὴν ἡλικίαν ταύτην*] *Ταύτην* vel refertur ad eam aetatem, quam habet reus, vel in genere ex contextu significatur *ἡλικία στρατεύσιμος*. Quod volebat Reiskius *τακτήν*, nec necessarium nec bonum.

8. *ἀδοκίμαστος*] A senatu vel saltem sub auspiciis senatus habebatur *δοκιμασία ἱππέων*. Qua in re constiterit illa, parum liquet. Quantum vel ex hac oratione vel ex aliis locis conjicere licet, inquirebatur, num equitare probe didicerint et artem equitandi calleant; imprimis autem *ἐδοκιμάζοντο ἵπποι*, num robusti, num laboribus tolerandis apti, ad militiam exercitati; et qui parum idonei judicabantur, notabantur *τροχιππίῳ* (vide He-

δικασταί, οὐ προςήκει περὶ τούτων ἀποδέχεσθαι·
ἀλλ' ὡς οὐκ ἀπέγραψεν, οὐδὲ οἱ ἄνδρες τεθνᾶσι, περὶ
τούτων κελεύετε αὐτὸν ἀπολογεῖσθαι. ἔπειτα τοὺς
ὅρκους καὶ τὰς συνθήκας οὐδὲν ἡγοῦμαι προςήκειν
ἡμῖν πρὸς τοῦτον. οἱ γὰρ ὅρκοι τοῖς ἐν ἄστει πρὸς
90 τοὺς ἐν Πειραιεῖ γεγένηνται. εἰ μὲν οὖν οὗτος μὲν
ἐν ἄστει, ἡμεῖς δὲ ἐν Πειραιεῖ ἦμεν, εἶχόν τινα λόγον
αὐτῷ αἱ συνθῆκαι· νῦν δὲ καὶ οὗτος ἐν Πειραιεῖ ἦν,
καὶ ἐγὼ καὶ Διονύσιος, καὶ οὗτοι ἅπαντες οἱ τοῦτον
τιμωρούμενοι. ὥςτε οὐκ ἔστιν ἡμῖν ἐμποδὼν οὐδέν·
οὐδένα γὰρ ὅρκον οἱ ἐν Πειραιεῖ τοῖς ἐν Πειραιεῖ
ὤμοσαν.

91 Ἐκ παντὸς δὲ τρόπου ἔμοιγε δοκεῖ οὐχ ἑνὸς θανάτου ἄξιος εἶναι, ὅςτις φησὶ μὲν ὑπὸ τοῦ δήμου...., τὸν δὲ δῆμον, ὃν αὐτός φησι πατέρα αὑτοῦ εἶναι, φαίνεται κακώσας, καὶ ἀφεὶς καὶ προδοὺς ἐξ ὧν ἐκεῖνος μείζων καὶ ἰσχυρότερος ἐγένετο. ὅςτις οὖν τόν τε γόνῳ πατέρα τὸν αὑτοῦ ἔτυπτε, καὶ οὐδὲν παρεῖχε τῶν ἐπιτηδείων, τόν τε ποιητὸν πατέρα ἀφείλετο ἃ ἦν ὑπάρχοντα ἐκείνῳ ἀγαθά, πῶς οὐ καὶ διὰ τοῦτο καὶ διὰ τὸν τῆς κακώσεως νόμον ἄξιός ἐστι θανάτῳ ζημιωθῆναι;

92 Προςήκει δ' ὑμῖν, ὦ ἄνδρες δικασταί, ἅπασι τιμωρεῖν ὑπὲρ ἐκείνων τῶν ἀνδρῶν ὁμοίως, ὥςπερ ἡμῶν

91. *ὑπὸ τοῦ δήμου ....*] Lacuna est in cod. C. Reiskius addendum censebat: *πεποιῆσθαι*, quod ad sententiam bonum.
προδοὺς] Hoc, quod pro vulgato *προδέσας* recte Reiskius conjecit, et vel sine libris recipiendum erat, obtulit optimus cod.

89. *περὶ τούτων ἀποδέχεσθαι*] Rarior haec est constructio. Notandum in genere *περί* cum genitivo saepe poni, ubi ratio vel hominis vel rei in universum spectatur, ubi alias simplex accusativus usitatus est.

91. *διὰ τὸν τῆς κακώσεως νόμον*] Sermo est de *κακώσει γονέων*, quam culpam contrahebant liberi, qui vel verberando vel male dicendo parentes contumelia afficiebant, tum, qui illis egentibus aut, dum vivebant, habitandi locum et alimenta dare, aut mortuis *τὰ νομιζόμενα* facere recusabant. Patet ex nostro loco eos, qui hujus criminis convicti et damnati erant, morte puniri potuisse; mortis autem poenam lege sancitam fuisse non sequitur. Alii autem loci docent lege eos *ἀτιμίᾳ* notatos fuisse et *προςτίμημα* penes judices fuisse. Cf. der Attische Process p. 292 s.

ἑνὶ ἑκάστῳ. ἀποθνήσκοντες γὰρ ἡμῖν ἐπέσκηψαν καὶ
ὑμῖν καὶ τοῖς ἄλλοις ἅπασι τιμωρεῖν ὑπὲρ σφῶν αὐ-
τῶν Ἀγόρατον τουτονὶ, ὡς φονέα ὄντα, καὶ κακῶς
ποιεῖν, καθ᾽ ὅσον ἂν βραχὺ ἕκαστος δύνηται. εἰ τοί-
νυν τι ἐκεῖνοι ἀγαθὸν τὴν πόλιν, ἢ τὸ πλῆθος τὸ ὑμέ-
τερον φανεροί εἰσι πεποιηκότες, ἃ καὶ αὐτοὶ ὑμεῖς
ὁμολογεῖτε, ἀνάγκη ὑμᾶς ἐστι πάντας ἐκείνοις φίλους
καὶ ἐπιτηδείους εἶναι. ὥςτε οὐδὲν μᾶλλον ἡμῖν ἢ καὶ
ὑμῶν ἑνὶ ἑκάστῳ ἐπέσκηψαν. οὔκουν οὔτε ὅσιον οὔτε 93
νόμιμον ὑμῖν ἐστιν ἀνεῖναι Ἀγόρατον τουτονί. ὑμεῖς
τοίνυν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, νυνὶ δή, ἐπειδὴ ἐν τῷ
τότε χρόνῳ, ἐν ᾧ ἐκεῖνοι ἀπέθνησκον, οὐχ οἷοί τε ἐκεί-
νοις ἐπαρκέσαι γεγόνατε διὰ τὰ πράγματα τὰ περιεστη-
κότα, νυνί, ἐν ᾧ δύνασθε, τιμωρήσατε τὸν ἐκείνων
φονέα. ἐνθυμεῖσθε δ᾽, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὅπως μὴ
πάντων ἔργον σχετλιώτατον ἐργάσησθε. εἰ γὰρ ἀπο-
ψηφιεῖσθε Ἀγοράτου τουτουΐ, οὐ μόνον τοῦτο δια-
πράττεσθε, ἀλλὰ καὶ ἐκείνων τῶν ἀνδρῶν, οὓς ὁμο-
λογεῖτε ὑμῖν εὔνους εἶναι, τῇ αὐτῇ ψήφῳ ταύτῃ θά-
νατον καταψηφίζεσθε. ἀπολύοντες γὰρ τὸν αἴτιον ὄντα 94
ἐκείνοις τοῦ θανάτου, οὐδὲν ἄλλο γιγνώσκετε ἢ ἐκεί-
νους δικαίως ὑπὸ τούτου τεθνηκέναι. καὶ οὕτως ἂν
δεινότατα πάντων πάθοιεν, εἰ, οἷς ἐπέσκηπτον ἐκεῖνοι,

93. *τοῦτο διαπράττεσθε*] Sic optimus pro vulgato *τούτῳ*: quae lectio quomodo irrepserit, significat alter liber, qui habet nonnisi *τουτ*. Hinc altera terminatio ab homine parum attento intrusa.

καταψηφίζεσθε] Sic uterque codex pro vulgato corrupto *καταψηφίσεσθε*: quod vel sine libris corrigendum erat. Cf. *κατ᾽ Ἐρατοσθ.* §. 44. Var. Lect.

92. *καθ᾽ ὅσον ἂν βραχὺ ἕκαστος δύνηται*] *Βραχύ* additum significat quacunque ratione puniendum esse hunc hominem; gravi poena ab eo, qui possit; sin autem gravi quis eum afficere non possit, ostendat saltem libenter se eum, qua possit, afficere. *κατ᾽ Ἐρατοσθ.* §. 84. eandem sententiam sic exprimit: *ἐπειδὴ τοίνυν πάντα ποιοῦντες παρ᾽ αὐτῶν οὐκ ἂν δύναισθε λαβεῖν, πῶς οὐκ αἰσχρὸν ὑμῖν καὶ ἡντινοῦν ἀπολιπεῖν, ἥντινά τις βούλοιτο παρὰ τούτων λαμβάνειν;*

ἀνεῖναι Ἀγόρατον] Rarum hac significatione verbum de eo, qui judicio absolvitur. Marklandus unum nonnisi locum affert Xenophont. Hellen. II. 3, 51, necdum ego alterum novi.

ὡς φίλοις οὖσι, τιμωρεῖν ὑπὲρ αὐτῶν, οὗτοι ὁμόψηφοι κατ᾽ ἐκείνων τῶν ἀνδρῶν τοῖς τριάκοντα γενήσονται.
95 μηδαμῶς, ὦ ἄνδρες δικασταί, πρὸς θεῶν Ὀλυμπίων, μήτε τέχνῃ μήτε μηχανῇ μηδεμιᾷ θάνατον ἐκείνων τῶν ἀνδρῶν καταψηφίσησθε, οἳ πολλὰ κἀγαθὰ ὑμᾶς ποιήσαντες, διὰ ταῦτα ὑπὸ τῶν τριάκοντα καὶ Ἀγοράτου τουτουῒ ἀπέθανον. ἀναμνησθέντες οὖν ἁπάντων τῶν δεινῶν, καὶ τῶν κοινῶν τῇ πόλει καὶ τῶν ἰδίων, ὅσα ἑκάστῳ ἐγένοντο, ἐπειδὴ ἐκεῖνοι οἱ ἄνδρες ἐτελεύτησαν, τιμωρήσατε τὸν αἴτιον τούτων. ἀποδέδεικται δ᾽ ὑμῖν ἅπαντα καὶ ἐκ τῶν ψηφισμάτων καὶ ἐκ τῶν ἀπογραφῶν καὶ ἐκ τῶν ἄλλων ἁπάντων Ἀγόρατος
96 ὢν αὐτοῖς αἴτιος τοῦ θανάτου. ἔτι δὲ καὶ προσήκει ὑμῖν ἐναντία τοῖς τριάκοντα ψηφίζεσθαι. ὧν μὲν τοίνυν ἐκεῖνοι θάνατον κατέγνωσαν, ὑμεῖς ἀποψηφίσασθε· ὧν δ᾽ ἐκεῖνοι θάνατον οὐ κατέγνωσαν, ὑμεῖς καταγινώσκετε. οἱ τριάκοντα τοίνυν τῶν μὲν ἀνδρῶν τούτων, οἳ ἦσαν ἡμέτεροι φίλοι, θάνατον κατέγνωσαν, ὧν δεῖ ὑμᾶς ἀποψηφίζεσθαι· Ἀγοράτου δὲ ἀπεψηφίσαντο, διότι ἐδόκει προθύμως τούτους ἀπολλύναι· οὗ
97 προσήκει καταψηφίζεσθαι. ἐὰν οὖν τὰ ἐναντία τοῖς τριάκοντα ψηφίζησθε, πρῶτον μὲν οὐχ ὁμόψηφοι γίγνεσθε· ἔπειτα τοῖς ὑμετέροις αὐτῶν φίλοις τετιμωρηκότες ἔσεσθε· ἔπειτα τοῖς πᾶσιν ἀνθρώποις δόξετε δίκαια καὶ ὅσια ψηφίσασθαι.

95. ὅσα ἑκάστῳ ἐγένοντο] Vide Excursum X.

ΛΥΣΙΟΥ

ΚΑΤΑ ΑΛΚΙΒΙΑΔΟΥ ΛΕΙΠΟΤΑΞΙΟΥ.

PROOEMIUM.

Alcibiades, in quem habetur haec oratio, quae est δευτερολογία, (vide prooemium ὑπὲρ Καλλίου) filius erat celebris illius Alcibiadis, quo nihil fuisse excellentius vel in vitiis vel in virtutibus scribit Cornelius Nepos Alcib. I. 1. Qualis fuerit filius, nonnisi ex hac oratione cognosci potest et ex ea, quae sequitur altera in Lysiae editionibus, quam tamen cum Boeckkio non a Lysia conscriptam existimo, sed ab alio ejusdem aetatis oratore. Hic tamen Alcibiades a Xenophonte Memor. I. 3, 8. καλός appellatur, et ex Plutarcho Alcib. p. 129. E. cognoscimus eum a comicis irrisum esse ut patris simiam: quod utrumque cum nostra oratione consentit.

Orditur orator a flagitiis, ab Alcibiade puero commissis, talibus et tantis, ut, si vel nemo de injuriis privatim acceptis queratur, eum tamen ex ceteris vitae institutis summa poena dignum judicare oporteat. Iis autem flagitiis eum etiam gloriari, quorum ipsius caussa vel inimicos pudeat. Actor quamquam privatim caussas habeat hominem ulciscendi, tamen publica vult crimina persequi.

Λειποταξίου igitur eum accusat. Notionem primo constituit. cf. var. lect. §. 7. Effugium refutat, quo ipse Alcibiades ejusque patroni utuntur, λειποταξίου eum accusari non posse, quod pugna nulla facta sit. Ostendit autem lege disertis verbis dici eum λειποταξίου reum esse, ὃς ἂν μὴ παρῇ ἐν τῇ πεζῇ στρατιᾷ. Tum ostendit Alcibiadem unum reum esse omnium, quae lex continet, momentorum, et imprimis hoc ei crimini vertitur, quod eques stipendia fecerit sine δοκιμασίᾳ, quum qui ἀδοκίμαστος equitaverit, lege ἄτιμος pronuntietur. §. 8 ss. Coercendos in ejusmodi caussis nobiles et conspicuos viros, ut eorum poena aliis sit exemplum. Non obliviscendum esse inter milites multos fuisse adversa valetudine, qui libenter in oppidis manentes se curavissent, alios inopia pressos, qui domum reversi res suas tueri cupivissent. At hi magis reverebantur civitatis leges, quam periculum ab hostibus aut suas ipsorum molestias et angustias metuebant.

Nec ob patronorum opes servandus, sed ob suam ipsius improbitatem perdendus. Jam vitam omnem persequitur, et ostendit inde a puero libidinibus eum omnis generis indulsisse, quasi metuentem, ne in adulta aetate non possit esse λαμπρός, nisi nequissimus apparuerit in pueritia. In patrem facinora machinatus est, ut is se negaret vel ossa mortui filii recepturum. Atque etiam in affinem talia patravit, eumque ejus uxore, sorore sua, sic versatus est, ut ille uxorem repudiaverit.

Nunc transit orator ad illud rei assertum, quod patris virtutes ad ipsum etiam referendae sint, et affirmat patrem tot sibi et

tantorum conscium fuisse in patriam commissorum, ut se ipsum exsilio damnans Thraciae et cujusvis civitatis maluerit quam suae patriae civis fieri; totam autem domum perniciosam civitati. Nam etiam proavum bis ostracismo ejectum. Habemus Isocratis orationem, quae inscribitur *περὶ τοῦ ζεύγους*. Eam habet ipse, qui hic accusatur, Alcibiades, et crimina, quae in nostra oratione in patrem conjiciuntur, ita refutat, ut vix dubium sit, quin nostra respexerit Isocrates.

Concludit tandem civitati quam maxime conducere, ut ne parcatur hominibus, quos rerum honestarum pudeat, qui vero flagitiis et facinoribus glorientur, quum ne spes quidem haberi possit fore, ut aliquando bene de patria mereantur, neque metuendum sit, ne expulsi patriam in discrimen adducant. Neutrum enim ab Alcibiade nec sperandum, nec metuendum esse.

---

1 Ἡγοῦμαι μέν, ὦ ἄνδρες δικασταί, οὐδεμίαν ὑμᾶς ποθεῖν ἀκοῦσαι πρόφασιν παρὰ τῶν βουλομένων Ἀλκιβιάδου κατηγορεῖν. τοιοῦτον γὰρ πολίτην ἑαυτὸν ἐξ ἀρχῆς παρέσχεν, ὥςτε, καὶ εἰ μή τις ἰδίᾳ ἀδικούμενος ὑπ' αὐτοῦ τυγχάνει, οὐδὲν ἧττον προςήκει ἐκ τῶν ἄλ-
2 λων ἐπιτηδευμάτων ἐχθρὸν αὐτὸν ἡγεῖσθαι. οὐ γὰρ μικρὰ τὰ ἁμαρτήματα, οὐδὲ συγγνώμης ἄξια, οὐδ' ἐλπίδα παρέχοντα, ὡς ἔσται τοῦ λοιποῦ βελτίων· ἀλλ' οὕτω πεπραγμένα, καὶ εἰς τοσοῦτον κακίας ἀφιγμένα,

1. *εἰ μή τις - - τυγχάνει*] Nescio, cur Reiskius contra codd. scripserit *τυγχάνοι*, quum praesertim etiam *ὥςτε* indicativum *προςήκει* junctum habeat.

2. *τοσοῦτον*] Vulgo *τοσοῦτο*. Cf. *πρὸς Σίμ.* V. L. §. 1.

1. *οὐδεμίαν ὑμᾶς ποθεῖν ἀκοῦσαι*] Jam in annotatt. *κατ' Ἐρατοσθ.* §. 2. monuimus moris fuisse Atheniensium, ut in capitis caussa actor demonstraret jamdudum inter se et reum inimicitiam obtinuisse. Hac vero in caussa neminem ait hoc desideraturum. Talem enim se Alcibiadem in omni vita praestitisse, ut singulorum omnium inimicitia prematur. Quae quamquam ita sint, tamen affirmat non inter ipsos solum, verum jam inter patres odium et inimicitiam intercessisse.

2. *ἀλλ' οὕτω πεπραγμένα*] Perperam Reiskius *βδελυρῶς* aut *μιαρῶς* aut simile adverbium addendum censet. *Οὕτω* enim absolute positum haud raro notionem malam habet, quae satis ex contextu perspicitur; hic autem additum est explicativum *καὶ εἰς τοσοῦτον κακίας ἀφιγμένα.*

ὥςτ᾽ ἐπ᾽ ἐνίοις, ὧν οὗτος φιλοτιμεῖται, τοὺς ἐχθροὺς αἰσχύνεσθαι. ἐγὼ μέντοι, ὦ ἄνδρες δικασταί, καὶ πρότερον πρὸς τοὺς πατέρας ἡμῖν διαφορᾶς ὑπαρχούσης, καὶ πάλαι τοῦτον ἐχθρὸν ἡγούμενος, καὶ νῦν ὑπ᾽ αὐτοῦ πεπονθὼς κακῶς, πειράσομαι περὶ πάντων τῶν πεπραγμένων μεθ᾽ ὑμῶν αὐτὸν τιμωρήσασθαι. περὶ μὲν οὖν 3
τῶν ἄλλων Ἀρχεστρατίδης ἱκανῶς κατηγόρησε· καὶ γὰρ τοὺς νόμους ἐπέδειξε, καὶ μάρτυρας πάντων παρέσχετο· ὅσα δ᾽ οὗτος παραλέλοιπεν, ἐγὼ καθ᾽ ἕκαστον ὑμᾶς διδάξω. ἀνάγνωθι δέ μοι τὸν νόμον.

ΝΟΜΟΣ.

Εἰκὸς τοίνυν ἐστίν, ὦ ἄνδρες δικασταί, ἐξ οὗ τὴν 4
εἰρήνην ἐποιησάμεθα, πρῶτον περὶ τούτων νυνὶ δικάζοντας μὴ μόνον δικαστάς, ἀλλὰ καὶ νομοθέτας αὐτοὺς γενέσθαι, εὖ εἰδότας, ὅτι, ὅπως ἂν ὑμεῖς νυνὶ περὶ αὐτῶν γνῶτε, οὕτω καὶ τὸν ἄλλον χρόνον ἡ πόλις αὐτοῖς χρήσεται. δοκεῖ δέ μοι καὶ πολίτου χρηστοῦ καὶ

ἐπ᾽ ἐνίοις] Haec est pro librorum lectione ἐπινικίοις Reiskii emendatio multo subtilior, quam quod Car. Segaar conjecit Act. Soc. Traj. T. I. p. 84. ἐπὶ κακοῖς, οἷς οὗτος φιλοτ. Genitivus autem ὧν positus est per attractionem pro τούτων, ἅ. [Fort. post φιλοτιμεῖται excidit καί. F. J.]

3. περὶ μὲν οὖν τῶν ἄλλων] Hoc, quod Reiske conjecerat, obtulit cod. Vulgo deest οὖν.

πρὸς τοὺς πατέρας ἡμῖν διαφορᾶς ὑπαρχούσης] Scaliger et Marklandus volunt ἡμῶν: quo non opus. Dativus enim pronominum personalium, praesertim si verbum sit in enuntiatione, quod dativum regat, ab Atticis sic usurpari solet. Cf. F. A. Wolfium ad Demosthenis Leptin. p. 274.

4. ἀλλὰ καὶ νομοθέτας] Nomothetae a populo creabantur, quoties de legibus novis rogandis veteribusque abrogandis agendum erat: cui rei initium anni statum erat. Vult igitur dicere hos, qui primi post bellum de caussa λειποταξίου judicent, non solum fore judices, sed etiam legumlatores. Prout enim hanc ipsi caussam judicaverint, eodem modo ceteras, si quae incidant, judicatum iri.

τὸν ἄλλον χρόνον] Perrara significatione de tempore futuro hic dicitur, quod dici solet τὸν λοιπὸν χρόνον. Alias ὁ ἄλλος χρόνος nonnisi de tempore praeterito. Legebatur ὁ ἄλλος βίος de vita, quae restabat, περὶ ἀδυν. §. 3. p. 742. R. εἰ γὰρ ἐξ ἴσου τῇ συμφορᾷ τὴν διάνοιαν ἕξω καὶ τὸν ἄλλον βίον διάξω, τί τούτου διοίσω; Sed Bekkerus auctoritate optimi codicis ἄλλον delevit.

δικαστοῦ δικαίου ἔργον εἶναι, ταύτῃ τοὺς νόμους διαλαμβάνειν, ὅπῃ εἰς τὸν λοιπὸν χρόνον μέλλει συνοίσειν
5 τῇ πόλει. τολμῶσι γάρ τινες λέγειν, ὡς οὐδεὶς ἔνοχός ἐστι λειποταξίου, οὐδὲ δειλίας. μάχην γὰρ οὐδεμίαν γεγονέναι, τὸν δὲ νόμον κελεύειν, ἐάν τις λίπῃ τὴν τάξιν εἰς τοὐπίσω δειλίας ἕνεκα, μαχομένων τῶν ἄλλων, περὶ τούτου τοὺς στρατιώτας δικάζειν. ὁ δὲ νόμος οὐ περὶ τούτων κελεύει μόνον, ἀλλὰ καὶ ὁπόσοι ἂν μὴ παρῶσιν ἐν τῇ πεζῇ στρατιᾷ. Ἀνάγνωθί μοι τὸν νόμον.

ΝΟΜΟΣ.

6 Ἀκούετε, ὦ ἄνδρες δικασταί, ὅτι περὶ ἀμφοτέρων κεῖται, καὶ ὅσοι ἂν μάχης οὔσης εἰς τοὐπίσω ἀναχωρήσωσι, καὶ ὅσοι ἂν ἐν τῇ πεζῇ στρατιᾷ μὴ παρῶσι. σκέψα-

6. *ὅσοι ἂν μάχης οὔσης εἰς τοὐπίσω ἀναχωρήσωσι*] Sic Bekkerus sine varietate, ut vel sine codd. scribendum erat pro vulgato *ὅσοι ἐάν*. Vere enim monuit Hermannus ad Vigerum p. 835. ambitiosum fuisse Zeunium in colligendis erroribus, ut offenderet ὃς ἐάν et similia ab Atticis scriptoribus adhibita fuisse. Quae enim collegit exempla, jam in editionibus accuratis ad fidem optimorum codicum correcta sunt, et quae latent alia, in posterum item corrigentur. *περὶ Ἀδυν.* §. 18. p. 753. R. *καὶ τοῖς μὲν ἰσχυροῖς ἐγχωρεῖ, μηδὲν αὐτοῖς πάσχουσιν, οὓς ἐὰν βουληθῶσιν, ὑβρίζειν.* Sed Bekkerus sine varietate *ἄν*. *κατὰ Φιλοκρ.* p. 834. *οὓς ἐὰν λαμβάνητε.* Bekkerus item sine varietate *ἄν*.

τοὺς νόμους διαλαμβάνειν] Verbum adhibitum videtur ob pluralem *τοὺς νόμους*. *Διά* significabit plures partes; *διαλαμβάνειν τοὺς νόμους* leges ab omni parte sic accipere et interpretari.

5. *ἔνοχος λειποταξίου*] *Ἔνοχος* interdum cum genitivo vel criminis vel poenae construitur. Legitimus tamen casus est dativus. Cf. Matthiae gr. Gr. §. 347. 4. infra §. 7. 9.

ἐάν τις λίπῃ τὴν τάξιν εἰς τοὐπίσω] Brachylogia, qua scriptores Graeci, imprimis ii, qui brevitatis sunt studiosi, saepe utuntur. Jungunt nempe praepositionem, ubi nos verbum ponimus, vel verbum cum praepositione. cf. Rost. gr. Gr. §. 139. Sic h. l. *λιπεῖν τὴν τάξιν εἰς τοὐπίσω*, quod nos dicimus, deserere ordinem ita, ut in posteriorem secedas. Hinc non opus, ut, quod Augerus fecit, scribas *ἀναχωρῶν εἰς τοὐπίσω*. Reiskius, qui idem opinabatur, intellexit tamen leges dictionis brevitatem concedere: cui in primis studet Lysias.

τοὺς στρατιώτας δικάζειν] Schottus assentientibus ceteris conjecit *τοὺς στρατηγούς*, atque etiam Marklandus affirmat *στρατηγούς* judices fuisse de his criminibus. Dicendum erat eos *ἡγεμονίαν δικαστηρίου* habuisse; ipsum autem judicium constabat ex iis, qui expeditioni interfuerant. Hi ergo quasi termino technico h. l. appellantur *οἱ στρατιῶται*. Proprie dicendum erat *οἱ ἐστρατευκότες*. Nec tamen de veritate lectionis dubito. Cf. Meier. de bonis damnatorum p. 124.

σθε δέ, τίνες εἰσὶν οὓς δεῖ παρεῖναι· οὐχ οἵτινες ἂν
τὴν ἡλικίαν ταύτην ἔχωσιν; οὐχ οὓς ἂν οἱ στρατηγοὶ
καταλέξωσιν; ἡγοῦμαι δ', ὦ ἄνδρες δικασταί, ὅλῳ τῷ 7
νόμῳ μόνον αὐτὸν τῶν πολιτῶν ἔνοχον εἶναι. ἀστρα-
τείας μὲν γὰρ δικαίως ἂν αὐτὸν ἁλῶναι, ὅτι οὐ κατελέγη,
λειποταξίου δέ, ὅτι οὐκ ἐπεξῆλθε μεθ' ὑμῶν στρατο-
πεδευομένων, οὐδὲ παρέσχε μετὰ τῶν ἄλλων ἑαυτὸν τά-
ξαι, δειλίας δέ, ὅτι, δεῖν ἕκαστον μετὰ τῶν ὁπλιτῶν
κινδυνεύειν, ἱππεύειν εἵλετο. καίτοι φασὶν αὐτὸν ταύ- 8
την τὴν ἀπολογίαν ποιήσασθαι, ὡς, ἐπειδήπερ ἵππευεν,
οὐδὲν ἠδίκει τὴν πόλιν. ἐγὼ δ' ἡγοῦμαι, διὰ τοῦθ' ὑ-
μᾶς δικαίως ἂν αὐτῷ ὀργίζεσθαι, ὅτι, τοῦ νόμου κε-
λεύοντος, ἐάν τις ἀδοκίμαστος ἱππεύῃ, ἄτιμον εἶναι,

7. ὅτι οὐ κατελέγη, λειποταξίου δέ, ὅτι οὐκ ἐπεξῆλθε] Egregie locus in hac re classicus emendatus est ex C. Vulgo ὅτι καταλεγεὶς ὁ πατὴρ οὐκ ἐπεξῆλθε. Tria sunt ejusdem generis crimina, diversarum tamen partium, ἀστρατεία, λειποτάξιον, δειλία. Ἀστρατείας ἐκρίνετο, ut patet ex nostro loco, qui vel inscriptioni se subduxerit, vel inscriptus tamen non stipendia fecerit. Photius s. v. λειπομαρτύριον. ὁ μὲν μηδ' ὅλως στρατευσάμενος ἀστρατείας ἐκρίνετο, ὁ δὲ στρατευσάμενος μέν, λιπὼν δὲ τὴν τάξιν, λειποταξίου. Λειποταξίου igitur ἐκρίνετο, sive quis catalogo inscriptus locum assignatum non occupans ex primis ordinibus in posteriores recessit, sive, dum certabatur, ordinem deseruit. Δειλίας, quod nomen est generale, ἐκρίνετο, qui ignavum omnino se gesserat. Qui unius horum criminum convictus erat, infamia notabatur.

παρέσχε — τάξαι] Sic uterque Bekkeri codex pro vulgato παρῆν — τάξας.

δεῖν] Bekkeri codd. habent δεῖ. Marklandus correxit δέον: cujus participii usum illustravit Hoogoveen ad Viger. p. 331. Hac tamen correctione non opus. Gregorius enim Corinthius de dialecto Att. LXXII. Ἀττικὸν καὶ τὸ πλεῖν ἀντὶ τοῦ πλέον, δεῖν ἀντὶ τοῦ δέον: ubi vide intpp.

8. ποιήσασθαι] Reiskius de suo dedit ποιήσεσθαι, idque repertum in X. retinuit Bekkerus. Vide Excurs. VIII.

6. τὴν ἡλικίαν ταύτην] Ταύτην vel refertur ad eam aetatem, quam habet reus, vel in genere ex contextu significatur ἡλικία στρατεύσιμος. Quod volebat Reiskius ταντήν, nec necessarium nec bonum.

8. ἀδοκίμαστος] A senatu vel saltem sub auspiciis senatus habebatur δοκιμασία ἱππέων. Qua in re constiterit illa, parum liquet. Quantum vel ex hac oratione vel ex aliis locis conjicere licet, inquirebatur, num equitare probe didicerint et artem equitandi calleant; imprimis autem ἐδοκιμάζοντο ἵπποι, num robusti, num laboribus tolerandis apti, ad militiam exercitati; et qui parum idonei judicabantur, notabantur τονσιππίᾳ (vide He-

ἐτόλμησεν ἀδοκίμαστος ἱππεύειν. καί μοι ἀνάγνωθι τὸν νόμον.

NΟΜΟΣ.

9 Οὗτος τοίνυν εἰς τοῦτ' ἦλθε πονηρίας, καὶ οὕτως ὑμῶν κατεφρόνησε καὶ τοὺς πολεμίους ἔδεισε καὶ ἱππεύειν ἐπεθύμησε, καὶ τῶν νόμων οὐκ ἐφρόντισεν, ὥστε οὐδὲν αὐτῷ τούτων τῶν κινδύνων ἐμέλησεν, ἀλλ' ἐβουλήθη καὶ ἄτιμος εἶναι, καὶ τὰ χρήματ' αὐτοῦ δημευθῆναι, καὶ πάσαις ταῖς κειμέναις ζημίαις ἔνοχος γενέσθαι μᾶλλον ἢ μετὰ τῶν ὁπλιτῶν εἶναι καὶ ὁπλίτης
10 γενέσθαι. καὶ ἕτεροι μὲν οὐδεπώποτε ὁπλιτεύσαντες, ἔφιπποι δὲ ὄντες τὸν ἄλλον χρόνον καὶ πολλὰ κακὰ τοὺς πολεμίους πεποιηκότες, οὐκ ἐτόλμησαν ἐπὶ τοὺς ἵππους ἀναβῆναι, δεδιότες ὑμᾶς καὶ τὸν νόμον· οὕτω γὰρ ἦσαν παρεσκευασμένοι, οὐχ ὡς ἀπολουμένης τῆς πόλεως, ἀλλ' ὡς σωθησομένης καὶ μεγάλης ἐσομένης, καὶ τιμωρησομένης τοὺς ἀδικοῦντας. Ἀλκιβιάδης δ' ἐτόλμησεν ἀναβῆναι, οὔτε εὔνους ὢν τῷ πλήθει οὔτε πρότερον ἱππεύσας οὔτε νῦν ἐπιστάμενος οὔτε ὑφ' ὑμῶν δοκιμασθείς· ὡς οὐκ ἐξεσόμενον τῇ πόλει δίκην πα-
11 ρὰ τῶν ἀδικούντων λαμβάνειν. ἐνθυμηθῆναι δὲ χρή, ὅτι, εἰ ἐξέσται ὅ τι ἂν τις βούληται ποιεῖν, οὐδὲν ὄφελος νόμους κεῖσθαι, ἢ ὑμᾶς συλλέγεσθαι, ἢ στρατηγοὺς αἱρεῖσθαι. θαυμάζω δέ, ὦ ἄνδρες δικασταί, εἴ τις

9. οὗτος τοίνυν] Hoc, quod Schottus et Taylor jusserunt, obtulit liber optimus. Vulgo ὅτι τοίνυν. Reiskius de suo dederat ἔτι τοίνυν.

ὁπλιτῶν] ex certa Reiskii emendatione pro librorum lectione πολιτῶν. De horum vocabulorum confusione vide quae habet Schaeferus ad Bosii Ell. p. 401.

10. ἔφιπποι δὲ ὄντες] Sic C., quo ducit partim etiam X. qui habet ἵππον δὲ ὄντες. Vulgo ἱππεύσαντες δέ.

sych. s. v. Polluc. VII. 186. ibique intpp.) Cf. Xenophont. Hipparch. I, 10 ss.

10. ἐπὶ τοὺς ἵππους ἀναβῆναι] Thomas M. p. 45. Ἀναβαίνω ἵππον, οὐκ ἐπιβαίνω. ἐπιβαίνω δὲ νεώς. Plerumque tamen scriptores addunt accusativo praepositionem ἐπί: nec rejicitur genitivus cum ἐπί, quamquam is rarior est.

ὑφ' ὑμῶν δοκιμασθείς] Per ὑμᾶς non tam eos, qui sedent judices, intelligit, quam in genere collegium Atheniense, penes quod erat examen equitum.

ἀξιοῖ, ἐὰν μέν τις προσιόντων τῶν πολεμίων τῆς πρώ-
της τάξεως τεταγμένος τῆς δευτέρας γένηται, τούτου
μὲν δειλίαν καταψηφίζεσθαι· ἐὰν δέ τις ἐν τοῖς ὁπλί-
ταις τεταγμένος ἐν τοῖς ἱππεῦσιν ἀναφανῇ, τούτῳ
συγγνώμην ἔχειν. καὶ μὲν δή, ὦ ἄνδρες δικασταί, 12
ἡγοῦμαι δικάζειν ὑμᾶς, οὐ μόνον τῶν ἐξαμαρτανόν-
των ἕνεκα, ἀλλ' ἵνα καὶ τοὺς ἄλλους τῶν ἀκοσμούν-
των σωφρονεστέρους ποιῆτε. ἐὰν μὲν τοίνυν τοὺς
ἀγνῶτας κολάζητε, οὐδεὶς ἔσται τῶν ἄλλων βελτίων·
οὐδεὶς γὰρ εἴσεται τὸν ὑφ' ὑμῶν καταψηφισθέντα·
ἐὰν δὲ τοὺς ἐπιφανεστάτους τῶν ἐξαμαρτανόντων τιμω-
ρῆσθε, πάντες πεύσονται. ὥστε τούτῳ παραδείγματι
χρώμενοι βελτίους ἔσονται οἱ πολῖται. ἐὰν τοίνυν τού- 13
του καταψηφιεῖσθε, οὐ μόνον οἱ ἐν τῇ πόλει εἴσον-
ται, ἀλλὰ καὶ οἱ σύμμαχοι αἰσθήσονται καὶ οἱ πολέμιοι
πεύσονται, καὶ ἡγήσονται πολὺ πλείονος ἀξίαν εἶναι τὴν
πόλιν, ἐὰν ὁρῶσιν ἐπὶ τοῖς τοιούτοις τῶν ἁμαρτημάτων μά-
λισθ' ὑμᾶς ὀργιζομένους καὶ μηδεμιᾶς συγγνώμης τοὺς
ἀκοσμοῦντας ἐν τῷ πολέμῳ τυγχάνοντας. ἐνθυμεῖσθε 14
δ', ὦ ἄνδρες δικασταί, ὅτι τῶν στρατιωτῶν οἱ μὲν
κάμνοντες ἐτύγχανον, οἱ δὲ ἐνδεεῖς ὄντες τῶν ἐπιτη-
δείων· καὶ ἡδέως ἂν οἱ μὲν ἐν ταῖς πόλεσι καταμεί-
ναντες ἐθεραπεύοντο, οἱ δὲ οἴκαδ' ἀπελθόντες τῶν οἰ-
κείων ἐπεμέλοντο· οἱ δὲ ψιλοὶ ἐστρατεύοντο, οἱ δ' ἐν

12. τὸν ὑφ' ὑμῶν καταψηφισθέντα] Haec est Reiskii emendatio pro librorum lectione τὰ ὑφ' cet. quam defendit Wakefield Sylv. Crit. P. IV. p. 28. s. locos afferens, in quibus, quum de homine sermo sit, a masculino genere ad neutrum deflectatur. Dicendum potius foret in eo, quod decreta ignota manere dicantur, inesse etiam, ignotum mansurum esse eum, in quem cadat decretum. Nec in se damnari posset neutrum; sed quum in sequentibus itidem masculinum ponatur, id etiam hic positum fuisse probabile.

13. ἐὰν τοίνυν τούτου καταψηφιεῖσθε] Nota ἐάν cum futuro indicativi, quod videtur tolerandum, quum praesertim ἄν potentiale cum futuro positum non sine temeritate Atticis abjudicari poterit. cf. Rost. gr. Gr. §. 120. 5. b. β. Coraes ad Isocr. II. p. 313. audacter vel ἐάν in εἰ, vel καταψηφιεῖσθε in καταψηφίσησθε mutandum opinatur.

14. οἱ δὲ ψιλοὶ ἐστρατεύοντο] Ψιλοί est Marklandi emendatio, probata etiam Wesselingio ad Diodor. Sic. XV. 85. pro libro-

μὲν, ὅτι, εἰ πάντες Ἀλκιβιάδῃ ὅμοιοι ἐγένοντο, οὐδὲν ἂν ἔδει τῶν στρατηγῶν (οὐδὲ γὰρ εἶχον, ὅτου ἡγοῦντο)· ἔπειθ', ὅτι πολὺ μᾶλλον αὐτοῖς προσήκει τῶν λιπόντων τὴν τάξιν κατηγορεῖν ἢ ὑπὲρ τούτων ἀπολογεῖσθαι. τίς γὰρ ἔσται ἐλπὶς τοὺς ἄλλους ἐθελήσειν ποιεῖν τὰ ὑπὸ τῶν στρατηγῶν προσταττόμενα, ὅταν
22 αὐτοὶ οὗτοι τοὺς ἀποσμοῦντας σώζειν πειρῶνται; ἐγὼ τοίνυν ἀξιῶ, ἂν μὲν ἀποδείξωσιν οἱ λέγοντες καὶ αἰτούμενοι ὑπὲρ Ἀλκιβιάδου, ὡς ἐστρατεύσατο ἐν τοῖς ὁπλίταις, ἢ ὡς ἱππεύειν δεδοκιμασμένος ἐστίν, ἀποψηφίσασθαι· ἐὰν δὲ, μηδὲν ἔχοντες δίκαιον, κελεύωσιν αὐτῷ ὀργίζεσθαι, μεμνῆσθαι χρή, ὅτι διδάσκουσιν ὑμᾶς ἐπιορκεῖν, καὶ τοῖς νόμοις μὴ πείθεσθαι, καὶ ὅτι, λίαν προθύμως τοῖς ἀδικοῦσι βοηθοῦντες, πολλοὺς τῶν αὐτῶν ἔργων ἐπιθυμεῖν ποιήσουσι.
23 Θαυμάζω δὲ μάλιστα, ὦ ἄνδρες δικασταί, εἴ τις ὑμῶν τὸν Ἀλκιβιάδην ἀξιώσει διὰ μὲν τοὺς βοηθοῦντας σώζεσθαι, διὰ δὲ τὴν αὑτοῦ πονηρίαν μὴ ἀπολέσθαι. ἧς ἄξιον ὑμᾶς ἀκοῦσαι, ἵν' ἐπίστησθε, ὅτι οὐκ ἂν εἰκότως αὐτοῦ ἀποψηφίζοισθε, ὡς ταῦτα μὲν ἡμαρτηκότος, τὰ δ' ἄλλα πολίτου χρηστοῦ γεγενημένου. ἐκ γὰρ τῶν ἄλλων τῶν τούτῳ πεπραγμένων δικαίως ἂν αὐτοῦ θά-
24 νατον καταψηφίζοισθε. προσήκει δ' ὑμῖν περὶ αὐτῶν εἰδέναι. ἐπειδὴ γὰρ καὶ τῶν ἀπολογουμένων ἀποδέχεσθε

21. *οὐδὲν ἂν ἔδει τῶν στρατηγῶν*] Codd. ante Reiskium collati offerebant *οὐδὲν ἀλλ' ἔδει τοῦ στρατηγεῖν*. Ipse Reiskius lectionem, quae est in textu, dederat de conjectura. Priorem partem *οὐδὲν ἂν ἔδει* confirmavit C. *τοῦ στρατηγεῖν* autem erat imprimis ob sequens *εἶχον* mutandum.

αὐτοῖς προσήκει] Sic idem liber pro vulgato *αὐτοὺς προσήκει*. Illud erat imprimis propter locum, quem habet pronomen, recipiendum. Quod sequitur *τούτων*, propter codicis praestantiam receptum pro *τῶν τοιούτων*.

22. *ὡς ἱππεύειν δεδοκιμασμένος ἐστίν*] *Ἐστίν* addidit Bekkerus ex optimo suo. In ceteris Mss. deest; omnes tamen ceteroqui eandam tenent lectionem, quam viri docti de conjectura vel in *ἵππευσε* vel in *ἵππευε* mutarunt. Verum jam praebuit cod. ms.

multa penes praesidem fuisse vel mitigandi vel exacerbandi poenas subsidia.

22. κελεύωσιν αὐτῷ ὀργίζε-

σθαι] Vere videtur Marklandus conjecisse *μὴ ὀργίζεσθαι*. *Κελεύειν* autem h. l. non est invidiosum. Significat enim nonnisi obsecrare, enixe petere.

λεγόντων τὰς σφετέρας αὐτῶν ἀρετὰς καὶ τὰς τῶν
προγόνων εὐεργεσίας, εἰκὸς ὑμᾶς καὶ τῶν κατηγό-
ρων ἀκροᾶσθαι, ἐὰν ἀποφαίνωσι τοὺς φεύγοντας
πολλὰ εἰς ὑμᾶς ἡμαρτηκότας, καὶ τοὺς προγόνους
αὐτῶν πολλῶν κακῶν αἰτίους γεγενημένους. οὗτος 25
γὰρ παῖς μὲν ὢν παρ' Ἀρχεδήμῳ τῷ Γλάμωνι, οὐκ
ὀλίγα τῶν ὑμετέρων ὑφῃρημένῳ, πολλῶν ὁρώντων
ἔπινεν, ὑπὸ τῷ αὐτῷ στρώματι κατακείμενος, ἐκώμαζε
δὲ μεθ' ἡμέραν, ἄνηβος ἑταίραν ἔχων, μιμούμενος
τοὺς ἑαυτοῦ προγόνους, καὶ ἡγούμενος οὐκ ἂν δύ-
νασθαι, πρεσβύτερος ὤν, λαμπρὸς γενέσθαι, εἰ μή,
νέος ὤν, πονηρότατος δόξειεν εἶναι. μετεπέμφθη 26
δ' ὑπὸ Ἀρχεβιάδου, ἐπειδὴ φανερῶς ἐξημάρτανε. καί-
τοι ποῖόν τινα χρὴ αὐτὸν ὑφ' ὑμῶν νομίζεσθαι εἶναι,
ὅστις κἀκείνῳ, τοιαῦτα ἐπιτηδεύων, διεβέβλητο, ὃς
τοὺς ἄλλους ταῦτ' ἐδίδασκε; μετὰ Θεοτίμου δὲ ἐπι-
βουλεύσας τῷ πατρί, Ὠρεοὺς προὔδωκεν. ὁ δέ, πα-
ραλαβὼν τὸ χωρίον, πρότερον μὲν ὕβριζεν αὐτὸν

25. ὑπὸ τῷ αὐτῷ στρώματι] Ex emendatione Augeri. Vulgo αὐτόματι, quod vario tentarunt viri docti. Taylor Lectt. Lyss. c. 12. conjecit ὑπὸ τῷ αὐτῷ ἱματίῳ. Similiter Jacobs Addit. Animadvv. in Athen. p. 17. εἵματι vel ἱματίῳ. Lobeckius autem ad Phryn. p. 401. ἱματίῳ praeferendum censet, quod εἷμα sit poetarum. Atque ἱμάτιον de veste stragula poni docet Perizonius ad Aelian. Varr. Hist. IX. 3. Στρῶμα tamen et propius corruptioni videtur et magis aptum. Dicitur enim ἐπίβλημα, quam lodicem appellant Latini, quum ἱμάτιον sit generis; quamquam phrasin ἀνάκεισθαι ὑπὸ τῷ αὐτῷ ἱματίῳ de congressu Venereo usitatam fuisse ostenderunt Taylor et Jacobs.

ἐκώμαζε δὲ] Particula accessit ex conjectura Reiskii.

δόξειεν] Sic Bekkerus dedit ex cod. pro eo, quod Reiskius ex conjectura Marklandi dedit δόξει; ceteri libri habent δείξει. Cf. Excursum VII.

25. Ἀρχεδήμῳ τῷ Γλάμωνι] Archedemus ὁ Γλάμων ab Aristophane Βατρ. 596 et v. 419 ss. ridetur, quod, quamvis ξένος, tamen civitatem Atticam usurpet et demagogum agat inter Athenienses, qui in ludibrium appellantur ἄνω νεκροί. Homo erat voluptarius, Veneri et Baccho deditus. Videtur diversus ab eo, cujus meminit Xenoph. Memor. II. 9., idem autem cum eo, de quo sermo est Hellen. I. 7, 2. Γλάμωνα autem Scholiastes Aristophanis l. l. ait dici, quod lippos a Venere habebat oculos.

26. Ἀρχεβιάδου] Hominis impuri et infamis. Videtur idem esse, cujus bis meminit Demosthenes κατὰ Κόνωνος.

ὡραῖον ὄντα, τελευτῶν δὲ δήσας, ἀργύριον εἰςεπράττετο.
27 ὁ δὲ πατὴρ αὐτὸν οὕτως ἐμίσει σφόδρα, ὥςτε οὐδ' ἂν ἀποθανόντος ἔφασκε τὰ ὀστᾶ κομίσασθαι. τελευτήσαντος δ' ἐκείνου, ἐραστὴς γενόμενος Ἀρχεβιάδης αὐτὸν ἐλύσατο. οὐ πολλῷ δὲ χρόνῳ ὕστερον κατακυβεύσας τὰ ὄντα, ἐκ Λευκῆς ἀκτῆς ὁρμώμενος,
28 τοὺς φίλους κατεπόντιζεν. ὅσα μὲν οὖν, ὦ ἄνδρες δικασταί, ἢ εἰς τοὺς πολίτας, ἢ εἰς τοὺς οἰκείους, ἢ περὶ τοὺς αὑτοῦ ξένους, ἢ περὶ τοὺς ἄλλους ἡμάρτηκε, μακρὸν ἂν εἴη λέγειν. Ἱππόνικος δέ, πολλοὺς παρακαλέσας, ἐξέπεμψε τὴν γυναῖκα φάσκων τοῦτον ὡς οὐκ ἀδελφὸν αὐτῆς, ἀλλ' ὡς ἄνδρα ἐκείνης, εἰς
29 τὴν οἰκίαν εἰςιέναι τὴν αὑτοῦ. καὶ τοιαῦθ' ἡμαρτηκότι καὶ οὕτω δεινὰ καὶ πολλὰ καὶ μεγάλα πεποιηκότι, οὔτε τῶν πεπραγμένων αὐτῷ μεταμέλει οὔτε τῶν μελλόντων ἔσεσθαι. ὃν μᾶλλον ἔδει κοσμιώτατον εἶναι τῶν πολιτῶν, ἀπολογίαν ποιούμενον τὸν ἑαυτοῦ βίον τῶν τοῦ πατρὸς ἁμαρτημάτων, οὗτος ἑτέρους ὑβρίζειν πειρᾶται, ὥςπερ δυνάμενος ἂν πολλοστὸν μέρος τῶν ὀνειδῶν τῶν ἑαυτῷ προςηκόντων τοῖς ἄλλοις με-
30 ταδοῦναι· καὶ ταῦθ' υἱὸς ὢν Ἀλκιβιάδου, ὃς ἔπεισε μὲν Δεκέλειαν Λακεδαιμονίους ἐπιτειχίσαι, ἐπὶ δὲ τὰς νήσους ἀποστήσων ἔπλευσε, διδάσκαλος δὲ τῶν τῆς πόλεως κακῶν ἐγένετο, πλεονάκις δὲ μετὰ τῶν ἐχθρῶν ἐπὶ τὴν πατρίδα ἐστρατεύσατο ἢ μετὰ τῶν πολιτῶν ἐπ' ἐκείνους. ἀνθ' ὧν καὶ ὑμῖν καὶ τοῖς μέλλουσιν ἔσεσθαι τιμωρεῖσθαι προςήκει, ὅντινα λαμβάνετε τού-

27. οὐδ' ἂν] Ex Reiskii conjectura pro librorum lectione οὐδέ. Ἄν hic additum probo, quoniam res indicatur, quae nec facta est nec fieri poterat.

29. τῶν ὀνειδῶν τῶν ἑαυτῷ προςηκόντων] Hanc lectionem obtulit liber Bekkeri ejusque principem partem conjectura assecutus erat Marklandus ὀνειδῶν legens. Vulgo: τῶν εἰδῶν τῶν ἑαυτοῦ προςηκόντων.

27. ἐκ Λευκῆς ἀκτῆς ὁρμώμενος] Harpocration s. v. intelligit locum Propontidis, unde Alcibiades piratam egerit.

28. ὡς οὐκ ἀδελφὸν αὐτῆς, ἀλλ' ὡς ἄνδρα ἐκείνης] Non intelligo, quomodo duplex pronomen de eadem persona recte dici possit: Augerus ἐκείνης delevit, ut [illegible]

των. καίτοι σφόδρα εἴθισται λέγειν, ὡς οὐκ εἰκός 31
ἐστι τὸν μὲν πατέρα αὐτοῦ κατελθόντα δωρεὰς παρὰ
τοῦ δήμου λαβεῖν, τοῦτον δ' ἀδίκως διὰ τὴν φυγὴν
τὴν ἐκείνου διαβεβλῆσθαι. ἐμοὶ δὲ δοκεῖ δεινὸν εἶναι,
εἰ τὰς μὲν δωρεὰς αὐτοῦ ἀφείλεσθε, ὡς οὐ δικαίως
δεδωκότες, τούτου δὲ ἀδικοῦντος ἀποψηφιεῖσθε, ὡς
τοῦ πατρὸς χρηστοῦ περὶ τὴν πόλιν γεγενημένου. καὶ 32
μὲν δή, ὦ ἄνδρες δικασταί, ἄλλων τε πολλῶν ἄξιον
ἕνεκεν αὐτοῦ καταψηφίσασθαι, καὶ ὅτι ταῖς ὑμετέραις
ἀρεταῖς χρῆται παραδείγματι περὶ τῆς ἑαυτοῦ πονη-
ρίας. τολμᾷ γὰρ λέγειν, ὡς Ἀλκιβιάδης οὐδὲν δεινὸν
εἴργασται ἐπὶ τὴν πατρίδα στρατεύσας. καὶ γὰρ ὑμᾶς 33
φεύγοντας Φυλὴν καταλαβεῖν καὶ δένδρα τεμεῖν καὶ
πρὸς τὰ τείχη προσβαλεῖν. καὶ ταῦτα ποιήσαντας οὐκ
ὄνειδος τοῖς παισὶ καταλιπεῖν, ἀλλὰ τιμὴν παρὰ πᾶσιν
ἀνθρώποις κτήσασθαι, ὡς τῶν αὐτῶν ὄντας ἀξίους,
ὅσοι φυγόντες μετὰ τῶν πολεμίων ἐπὶ τὴν χώραν ἐστρά-
τευσαν, καὶ ὅσοι κατῄεσαν Λακεδαιμονίων ἐχόντων τὴν
πόλιν. καὶ μὲν δὴ πᾶσιν ἡγοῦμαι δῆλον εἶναι, ὅτι 34
οὗτοι μὲν ἐζήτουν κατιέναι, ὡς τὴν μὲν τῆς θαλάττης ἀρ-
χὴν Λακεδαιμονίοις παραδώσοντες, αὐτοὶ δ' ὑμῶν ἄρ-
ξοντες, τὸ δ' ὑμέτερον πλῆθος κατελθὸν τοὺς μὲν πο-
λεμίους ἐξήλασε, τῶν δὲ πολιτῶν καὶ τοὺς βουλομένους
δουλεύειν ἠλευθέρωσεν. ὥστ' οὐχ ὁμοίων τῶν ἔρ-
γων ἀμφοτέροις γεγενημένων τοὺς λόγους ποιεῖται.
Ἀλλ' ὅμως τοσούτων συμφορῶν καὶ οὕτως αὐτῷ μεγάλων 35
ὑπαρχουσῶν, ἐπὶ τῇ τοῦ πατρὸς πονηρίᾳ φιλοτιμεῖ-
ται, καὶ λέγει, ὡς οὕτως ἐκεῖνος μέγα ἐδύνατο, ὥστε
τῇ πόλει πάντων κακῶν αἴτιος γεγένηται. καίτοι τίς
οὕτως ἄπειρος τῆς ἑαυτοῦ πατρίδος, ὅς οὐκ ἄν, βου-

32. στρατεύσας] Emendatio Marklandi pro librorum lectione στρατεύσασθαι.

34. ὥστ' οὐχ ὁμοίων τῶν ἔργων ἀμφοτέροις γεγενημένων τοὺς λόγους ποιεῖται] Negatio jungenda cum λόγους ποιεῖται hoc sensu. Non loquitur de factis, quae utrisque sunt aequalia. Hinc patet non opus esse, ut cum Reiskio post γεγενημένων addatur ὡς περὶ ὁμοίων.

λόμενος εἶναι πονηρός, εἰσηγήσαιτο μὲν τοῖς πολεμίοις
ἃ χρὴ καταλαβεῖν τῶν χωρίων, δηλώσειε δ' ἂν ἃ κα-
κῶς φυλάττεται τῶν φρουρίων, διδάξειε δ' ἂν ἃ πο-
νηρῶς ἔχει τῶν πραγμάτων, μηνύσειε δ' ἂν τοὺς βου-
36 λομένους ἀφίστασθαι τῶν συμμάχων; οὐ γὰρ δήπου,
ὅτε μὲν ἔφευγε, διὰ τὴν δύναμιν κακῶς οἷός τ' ἦν
ποιεῖν τὴν πόλιν, ἐπειδὴ δὲ ὑμᾶς ἐξαπατήσας κατῆλθε,
καὶ πολλῶν ἦρξε τριηρῶν, οὔτε τοὺς πολεμίους ἐδύ-
νατο ἐκ τῆς χώρας ἐκβαλεῖν οὔτε Χίους, οὓς ἀπέστησε,
πάλιν φίλους ποιῆσαι οὔτε ἄλλο οὐδὲν ἀγαθὸν ὑμᾶς
37 ἐργάσασθαι. ὥςτ' οὐ χαλεπὸν γνῶναι, ὅτι Ἀλκιβιά-
δης δυνάμει μὲν οὐδὲν τῶν ἄλλων διέφερε, πονηρίᾳ
δὲ τῶν πολιτῶν πρῶτος ἦν. ἃ μὲν γὰρ ᾔδει τῶν ὑμε-
τέρων κακῶς ἔχοντα, μηνυτὴς αὐτοῖς Λακεδαιμονίοις
ἐγένετο· ἐπειδὴ δ' ἔδει αὐτὸν στρατηγεῖν, οὐδὲν κακὸν
ποιεῖν ἐκείνους ἐδύνατο, ἀλλ' ὑποσχόμενος δι' ἑαυτὸν
παρέξειν βασιλέα χρήματα, πλέον ἢ διακόσια τάλαντα
38 τῆς πόλεως ὑφείλετο. καὶ οὕτω πολλὰ ἐνόμιζεν εἰς
ὑμᾶς ἡμαρτηκέναι, ὥςτε λέγειν δυνάμενος, καὶ φίλων
ὄντων, καὶ χρήματα κεκτημένος, οὐδέποτ' ἐλθὼν εὐ-
θύνας ἐτόλμησε δοῦναι· ἀλλὰ φυγὴν αὑτοῦ καταγνούς,
καὶ Θρᾴκης καὶ πάσης πόλεως ἐβούλετο πολίτης γενέ-
σθαι μᾶλλον ἢ τῆς πατρίδος εἶναι τῆς ἑαυτοῦ. καὶ τὸ
τελευταῖον, ὦ ἄνδρες δικασταί, ὑπερβολὴν ποιησάμε-
νος τῆς προτέρας πονηρίας, ἐτόλμησε τὰς ναῦς Λυ-
39 σάνδρῳ μετὰ Ἀδειμάντου προδοῦναι. ὥςτε εἴ τις ὑμῶν
ἢ τοὺς τεθνεῶτας ἐν [τῇ] ναυμαχίᾳ ἐλεεῖ, ἢ ὑπὲρ τῶν
δουλευσάντων τοῖς πολεμίοις αἰσχύνεται, ἢ τῶν τει-

39. ἐν [τῇ] ναυμαχίᾳ] Articulus accessit ex emendatione Marklandi. Ad vocabulum ναυμαχία, si de certa navali pugna sermo est, addi solet articulus, etiam de ea, quam hujus temporis ναυμαχίαν proprio nomine dictam appellare possis. Etiam alio loco articulus accessit ex conjectura Reiskii ὑπὲρ τῶν Ἀριστοφ. χρ. §. 30. ἐγένετο δ' ἡ ναυμαχία ἐπ' Εὐβούλου ἄρχοντος.

37. μηνυτὴς αὐτοῖς Λακεδαιμονίοις ἐγένετο] In αὐτοῖς hoc videtur inesse, tantum abfuisse, ut civitatem suam a Lacedaemoniorum dominatu liberaverit, ut ipsis adeo viam monstraverit, qua partes infirmissimas aggrederentur. Reiskius de suo dedit αὐτός.

χῶν καθῃρημένων ἀγανακτεῖ, ἢ Λακεδαιμονίους μισεῖ,
ἢ τοῖς τριάκοντα ὀργίζεται, τούτων ἁπάντων χρὴ τὸν
τούτου πατέρα αἴτιον ἡγεῖσθαι, καὶ ἐνθυμηθῆναι,
ὅτι Ἀλκιβιάδην μὲν τὸν πρόπαππον αὐτοῦ, καὶ τὸν
πρὸς μητρὸς Μεγακλέα, οἱ ὑμέτεροι πρόγονοι δὶς ἀμ-
φοτέρους ἐξωστράκισαν, τοῦ δὲ πατρὸς αὐτοῦ οἱ πρε-
σβύτεροι ὑμῶν θάνατον κατέγνωσαν. ὥςτε νῦν χρή, 40
ἡγησαμένους πατρικὸν ἐχθρὸν τοῦτον εἶναι τῇ πόλει,
καταψηφίσασθαι· καὶ μήτε ἔλεον, μήτε συγγνώμην,
μήτε χάριν μηδεμίαν περὶ πλείονος ποιήσασθαι τῶν
νόμων τῶν κειμένων, καὶ τῶν ὅρκων, οὓς ὠμόσατε.

Σκέψασθαι δὲ χρή, ὦ ἄνδρες δικασταί, διὰ τί 41
ἄν τις τοιούτων ἀνδρῶν φείσαιτο; πότερον, ὡς πρὸς
μὲν τὴν πόλιν δεδυστυχήκασιν, ἄλλως δὲ κόσμιοί εἰσι
καὶ σωφρόνως βεβιώκασιν; οὐχ οἱ μὲν πολλοὶ αὐτῶν
ἡταιρήκασιν, οἱ δ' ἀδελφαῖς συγγεγόνασι, τοῖς δ' ἐκ
θυγατέρων παῖδες γεγόνασιν, οἱ δὲ μυστήρια πεποιή- 42
κασι, καὶ τοὺς Ἑρμᾶς περικεκόφασι, καὶ περὶ πάντας
τοὺς θεοὺς ἠσεβήκασι, καὶ εἰς ἅπασαν τὴν πόλιν ἡμαρ-
τήκασιν, ἀδίκως καὶ παρανόμως καὶ πρὸς τοὺς ἄλλους
διακείμενοι, καὶ πρὸς σφᾶς αὐτοὺς πολιτευόμενοι, οὐ-
δεμιᾶς τόλμης ἀπεχόμενοι, οὐδὲ ἔργου δεινοῦ ἄπειροι
γεγενημένοι; ἀλλὰ καὶ πεπόνθασι καὶ πεποιήκασιν
ἅπαντα. οὕτω γὰρ διάκεινται, ὥςτε ἐπὶ μὲν τοῖς κα-
λοῖς αἰσχύνεσθαι, ἐπὶ δὲ τοῖς κακοῖς φιλοτιμεῖσθαι.
καὶ μὲν δή, ὦ ἄνδρες δικασταί, ἤδη τινῶν ἀπεψηφί- 43
σασθε, ἀδικεῖν μὲν νομίσαντες, οἰόμενοι δ' εἰς τὸ λοι-
πὸν χρησίμους ὑμῖν ἔσεσθαι. τίς οὖν ἐλπὶς ὑπὸ τού-
του τι ἀγαθὸν πείσεσθαι τὴν πόλιν, ὃν ὑμεῖς, ὅτι μὲν
οὐδενὸς ἄξιός ἐστιν, ἐπειδὰν ἀπολογῆται, εἴσεσθε, ὅτι
δὲ πονηρός ἐστιν, ἐκ τῶν ἄλλων ἐπιτηδευμάτων εἴσε-

42. ἀλλὰ καὶ πεπόνθασι καὶ πεποιήκασιν ἅπαντα] Debetur haec lectio optimo codici Bekkeri pro vulgato: ἀλλ' ἅτε πεπόνθασιν ἅπαντα, ἃ πεποιήκασι καὶ πεπόνθασι.

39. καὶ τὸν πρὸς μητρὸς] sc. πάππον, quod assumendum ex antecedente πρόπαππον.

43. εἴσεσθε – εἴσεσθε] Parum quidem grata repetitio ejusdem verbi in ratione non pari. Primo

44 σθε; ἀλλὰ μὲν δὴ οὐδ' ἂν ἐξελθὼν ἐκ τῆς πόλεως οὐδὲν δύναιτο κακὸν ὑμᾶς ἐργάσασθαι, δειλὸς ὢν καὶ πένης καὶ πράττειν ἀδύνατος καὶ τοῖς οἰκείοις
45 διάφορος καὶ ὑπὸ τῶν ἄλλων μισούμενος. ὥστ' οὐδὲ τούτων ἕνεκα αὐτὸν ἄξιον φυλάττεσθαι, ἀλλὰ πολὺ μᾶλλον παράδειγμα ποιῆσαι καὶ τοῖς ἄλλοις καὶ τοῖς τούτου φίλοις, οἳ τὰ μὲν προσταττόμενα ποιεῖν οὐκ ἐθέλουσι, τοιούτων δ' ἔργων ἐπιθυμοῦσι, καὶ περὶ τῶν σφετέρων αὐτῶν κακῶς βουλευσάμενοι, περὶ τῶν ὑμετέρων δημηγοροῦσιν.

46 Ἐγὼ μὲν οὖν ὡς ἐδυνάμην ἄριστα κατηγόρηκα. ἐπίσταμαι δ' ὅτι οἱ μὲν ἄλλοι τῶν ἀκροωμένων θαυμάζουσιν, ὅπως ποθ' οὕτως ἀκριβῶς ἐδυνήθην ἐξευρεῖν τὰ τούτων ἁμαρτήματα, οὗτος δέ μου καταγελᾷ, ὅτι οὐδὲ τὸ πολλοστὸν μέρος εἴρηκα τῶν τούτοις ὑπαρ-
47 χόντων κακῶν. ὑμεῖς οὖν καὶ τὰ εἰρημένα καὶ τὰ παραλελειμμένα ἀναλογισάμενοι, πολὺ μᾶλλον αὐτοῦ καταψηφίσασθε, ἐνθυμηθέντες, ὅτι ἔνοχος μέν ἐστι τῇ γραφῇ, μεγάλη δ' εὐτυχία τὸ τοιούτων πολιτῶν ἀπαλλαγῆναι πόλει. ἀνάγνωθι δ' αὐτοῖς τοὺς νόμους καὶ τοὺς ὅρκους καὶ τὴν γραφήν καὶ τούτων μεμνημένοι ψηφιοῦνται τὰ δίκαια.

Λ Υ Σ Ι Ο Υ

ΚΑΤΑ ΘΕΟΜΝΗΣΤΟΥ ΠΡΩΤΟΣ.

PROOEMIUM.

Actor Theomnesto δίκην intendit κακηγορίας. Cognoscimus, quid contraxerit δίκην κακηγορίας, ex Demosthene in Mid. c. 10. p. 524. ἂν μὲν - - ἰδιώτην τινὰ - - κακῶς εἴπῃ, - - δίκην κα-

quidem loco aptum, minus in altero. Marklandi quidem conjectura in honorem viri docti oblivioni danda; mallem Reiske [illegible]

47. ἀνάγνωθι - - τὰ δίκαια] Finem habet haec oratio, qualem vix alterum in ulla alia oratione invenias.

κηγορίας ἰδίαν φεύξεται· ἐὰν δὲ θεσμοθέτην, ἄτιμος ἔσται καθάπαξ. Cum hoc loco conjungendus κατ' Ἀριστοκρ. p. 635. §. 50. ἄν τις κακῶς ἀγορεύῃ, τὰ ψευδῆ προσέθηκεν (ὁ νομοθέτης), ὡς εἴγε τἀληθῆ, προσῆκον. κατὰ Κόνων. p. 1262. §. 18. εἰσὶ κακηγορίας δίκαι· φασὶ τοίνυν ταύτας διὰ τοῦτο γίνεσθαι, ἵνα μὴ λοιδορούμενοι τύπτειν ἀλλήλους προάγωνται. Quod Salmasius in Obsvv. ad Jus Att. et Rom. c. 9. p. 262. affirmat, similes fuisse δίκας duas, unam κακολογίας, alteram κακηγορίας, neque tamen easdem, sed diversas, hoc Des. Heraldus II. 13. et sermoni et juri Attico contrarium esse vere monuit. Nullum enim usquam vestigium δίκης κακολογίας; sed una est κακηγορίας. Ex nostra autem oratione patet ei licuisse δίκην κακηγορίας intendere, ὃς ἂν ἀκούσῃ τι τῶν ἀποῤῥήτων. Videndum igitur, quid per ἀπόῤῥητα intelligatur. Harpocration s. v. ἀπόῤῥητα· τὰ ἀπειρημένα ἐν τοῖς νόμοις. τίνα δὲ ἦν, ἅπερ ἀπείρηται λέγειν εἰς ἀλλήλους, δεδήλωκε Λυσίας ἐν τῷ κατὰ Θεομνήστου, εἰ γνήσιος ὁ λόγος.

Ex hac oratione tria cognoscimus vocabula, quae erant τῶν ἀποῤῥήτων, ejusdem generis: ἀνδροφόνος, πατραλοίας, μητραλοίας. §. 6. 8. Πατραλοίας, μητραλοίας composita sunt ab ἀλοᾶν, quod, ut habent Bekkeri Anecdd. s. v. ἀπαλοᾶν p. 16., significat καὶ τὸ ἐπιτρίβειν τύπτοντα· ἔνθεν καὶ πατραλοίας καὶ μητραλοίας ὁ τὸν πατέρα καὶ τὴν μητέρα ἀλοῶν, ὅ ἐστι τύπτων καὶ διατρίβων. p. 270. s. v. κατηλόησαν· ἀπέκτειναν οὐχ ἁπλῶς, ἀλλὰ ξύλοις παίοντες. ἀφ' οὗ καὶ πατραλοίας ὁ τοὺς πατέρας τύπτων. Harpocration s. v. ἀπηλοημένος· ὁ σῖτος ἀπὸ τῆς ἅλω συγκεκομισμένος μετὰ τὸ ἀλοηθῆναι· ὅ ἐστι πατηθῆναι. Aliud ἀπόῤῥητον cognoscimus ex §. 13. ἀποβεβληκέναι τὴν ἀσπίδα.

Novimus aliud, in quod cadebat κακηγορίας δίκη, ex Demosthene πρὸς Εὐβουλίδ. p. 1308. §. 30. οἱ νόμοι κελεύουσιν ἔνοχον εἶναι τῇ κακηγορίᾳ τὸν τὴν ἐργασίαν τὴν ἐν τῇ ἀγορᾷ ἢ τῶν πολιτῶν ἢ τῶν πολιτίδων ὀνειδίζοντά τινι. Atque etiam Solonis lege cautum erat, μὴ κακῶς λέγειν τὸν τεθνεῶτα, μηδ' ἂν ὑπὸ τῶν ἐκείνου τις ἀκούῃ παίδων αὐτός. cf. F. A. Wolfium ad Demosthenis Leptin. p. 320. s. nec dubium est, quin, si quis pro libidine agere voluerit, largam invenerit accusandi materiam, et patet ex §. 2. mala fama laborasse eos, qui cupide ejusmodi caussas agerent: ἀνελευθερον γὰρ καὶ λίαν φιλόδικον εἶναι νομίζω κακηγορίας δικάζεσθαι. Qui convictus erat κακηγορίας, multabatur summa quingentarum drachmarum, ut patet ex §. 12. Isocrates κατὰ Λοχίτου §. 3. καὶ περὶ κακηγορίας νόμον ἔθεσαν, ὃς κελεύει τοὺς λέγοντάς τι τῶν ἀποῤῥήτων πεντακοσίας δραχμὰς ὀφείλειν. Ἡγεμόνες δικαστηρίου in δίκῃ κακηγορίας erant thesmothetae.

Reus non negabat iratum se dixisse actorem τὸν ἑαυτοῦ πατέρα ἀπεκτονέναι; sed hoc non esse inter ἀπόῤῥητα. Si dixisset eum ἀνδροφόνον esse, tum se futurum fuisse κακηγορίας reum. Oratio in eo versatur, ut doceat meram hanc esse λογομαχίαν, nec legislatorem poenam verbo, sed facto constituisse. Actor autem, ut decebat filium pium, hanc calumniam aegerrime se ferre profitetur; quod, si dignus suspicione sit probum se patrem interficere potuisse, nequissimus fuerit homo necesse sit.

1 Μαρτύρων μὲν οὐκ ἀπορίαν μοι ἔσεσθαι δοκῶ, ὦ
ἄνδρες δικασταί· πολλοὺς γὰρ ὑμῶν ὁρῶ δικάζοντας
τῶν τότε παρόντων, ὅτε Λυσίθεος Θεόμνηστον εἰςήγ-
γελλε τὰ ὅπλα ἀποβεβληκότα, οὐκ ἐξὸν αὐτῷ, δημη-
γορεῖν. ἐν ἐκείνῳ γὰρ τῷ ἀγῶνι τὸν πατέρα μ᾽ ἔφα-
2 σκεν ἀπεκτονέναι τὸν ἐμαυτοῦ. ἐγὼ δ᾽, εἰ μὲν τὸν
ἑαυτοῦ με ἀπεκτονέναι ᾐτιᾶτο, συγγνώμην ἂν εἶχον
αὐτῷ τῶν εἰρημένων, (φαῦλον γὰρ αὐτὸν καὶ οὐδενὸς
ἄξιον ἡγούμην) οὐδ᾽ εἴτι ἄλλο τῶν ἀποῤῥήτων ἤκουσα,
οὐκ ἂν ἐπεξῆλθον αὐτῷ (ἀνελεύθερον γὰρ καὶ λίαν
3 φιλόδικον εἶναι νομίζω κακηγορίας δικάζεσθαι)· νυνὶ
δὲ αἰσχρόν μοι εἶναι δοκεῖ περὶ τοῦ πατρός, οὕτω
πολλοῦ ἀξίου γεγενημένου καὶ ὑμῖν καὶ τῇ πόλει, μὴ
τιμωρήσασθαι τὸν ταῦτ᾽ εἰρηκότα. καὶ παρ᾽ ὑμῶν εἰ-
δέναι βούλομαι, πότερον δώσει δίκην, ἢ τούτῳ μόνῳ
Ἀθηναίων ἐξαίρετόν ἐστι καὶ ποιεῖν καὶ λέγειν παρὰ
4 τοὺς νόμους ὅ τι ἂν βούληται. ἐμοὶ γάρ, ὦ ἄνδρες
δικασταί, ἔτη εἰσὶ τριάκοντα τρία, ἐξ ὅτου δ᾽ ὑμεῖς
κατεληλύθατε, εἰκοστὸν τουτί. φαίνομαι οὖν τριςκαι-
δεκέτης ὤν, ὅτε ὁ πατὴρ ὑπὸ τῶν τριάκοντα ἀπέθνη-
σκε. ταύτην δὲ ἔχων τὴν ἡλικίαν, οὔτ᾽ εἰ ἔστιν ὀλι-
γαρχία ἠπιστάμην, οὔτε ἂν ἐκείνῳ ἀδικουμένῳ ἠδυνά-

1. *εἰςήγγελλε — — οὐκ ἐξὸν αὐτῷ, δημηγορεῖν*] Non video, quid in his verbis offenderit viros doctos, ut alius aliud conjecerit. Lex erat Athenis *τὸν τὰ ὅπλα ἀποβεβληκότα ἄτιμον εἶναι.* Ut autem *ἀτίμῳ* in genere non licebat *δημηγορεῖν*, sic lege disertis verbis vetitum erat *τῷ τὴν ἀσπίδα ἀποβεβληκότι.* Cf. Aeschin. adv. Tim. §. 13.

2. *αὐτὸν*] sc. patrem Theomnesti; nec tanti erat *κακηγορία* pravum te hominem interfecisse, quam si is, quem quis te interfecisse calumnietur, erat vir probus, fortis et patriae amans.

τῶν ἀποῤῥήτων] Cf. Prooemium.

ἐπεξῆλθον αὐτῷ] *Ἐπεξέρχεσθαι* vel *ἐπεξιέναι* verbum forense de eo, qui actionem intendit. Plerumque construitur cum dativo personae, rarius cum accusativo.

ἀνελεύθερον γὰρ καὶ λίαν φιλόδικον] Vocabulo dubiae significationis additum quod accuratius definiat.

[4. *ἔτη εἰσὶ τριάκοντα*] De plurali neutris contra vulgarem usum addito vid. Heindorf. ad Platon. Tom. III. p. 137. nos Anim. ad Athen. p. 228. F. J.]

τριςκαιδεκέτης] Lysias hic Phrynichi p. 406. secutus est praeceptum: *α ἀφαιρετέον* compositis ex *ἔτος*. cf. ibi notam Lobeckii et quae monuimus ad Aeschin. *περὶ παραπρ.* c. 56.

μην βοηθῆσαι. καὶ μὲν δὴ οὐκ ὀρθῶς τῶν χρημάτων 5
ἕνεκα ἐπεβούλευσα αὐτῷ· ὁ γὰρ πρεσβύτερος ἀδελφὸς
Πανταλέων ἅπαντα παρέλαβε, καὶ ἐπιτροπεύσας ἡμᾶς
τῶν πατρῴων ἀπεστέρησεν. ὥστε πολλῶν ἕνεκα, ὦ
ἄνδρες δικασταί, προςῆκέ μοι αὐτὸν βούλεσθαι ζῆν·
ἀνάγκη μὲν οὖν περὶ αὐτῶν μνησθῆναι. οὐδὲν δὲ δεῖ
πολλῶν λόγων. σχεδὸν ἐπίστασθε ἅπαντες, ὅτι ἀλη-
θῆ λέγω· ὅμως δὲ μάρτυρας αὐτῶν παρέξομαι.

ΜΑΡΤΥΡΕΣ.

Ἴσως τοίνυν, ὦ ἄνδρες δικασταί, περὶ τούτων μὲν 6
οὐδὲν ἀπολογήσεται, ἐρεῖ δὲ πρὸς ὑμᾶς, ἅπερ ἐτόλμα
λέγειν καὶ πρὸς τὸν διαιτητήν, ὡς οὐκ ἔστι τῶν ἀποῤ-
ῥήτων, ἐάν τις εἴπῃ τὸν πατέρα ἀπεκτονέναι· τὸν γὰρ
νόμον οὐ ταῦτ᾽ ἀπαγορεύειν, ἀλλ᾽ ἀνδροφόνον οὐκ ἐᾶν
λέγειν. ἐγὼ δὲ οἶμαι ὑμᾶς, ὦ ἄνδρες δικασταί, οὐ πε- 7
ρὶ τῶν ὀνομάτων διαφέρεσθαι, ἀλλὰ τῆς τούτων δια-
νοίας· καὶ πάντας εἰδέναι, ὅτι, ὅσοι ἀνδροφόνοι εἰ-
σί, καὶ ἀπεκτόνασί τινας. πολὺ γὰρ ἔργον ἦν τῷ νο-
μοθέτῃ ἅπαντα τὰ ὀνόματα γράφειν, ὅσα τὴν αὐτὴν
δύναμιν ἔχει· ἀλλὰ περὶ ἑνὸς εἰπὼν περὶ πάντων
ἐδήλωσεν. οὐ γάρ δήπου, ὦ Θεόμνηστε, εἰ μέν τίς 8
σ᾽ εἴποι πατραλοίαν ἢ μητραλοίαν, ἠξίους ἂν αὐτὸν ὀ-
φλεῖν σοι δίκην, εἰ δέ τις εἴποι, ὡς τὴν τεκοῦσαν ἢ
τὸν φύσαντα ἔτυπτες, ᾤου ἂν αὐτὸν ἀζήμιον δεῖν εἶ-
ναι, ὡς οὐδὲν τῶν ἀποῤῥήτων εἰρηκότα; ἡδέως γὰρ ἂν 9
σου πυθοίμην (περὶ τοῦτο γὰρ δεινὸς εἶ καὶ μεμελέτη-

7. ἐδήλωσεν] Sic duo codices pro vulgato ἐδήλου.

8. εἰ μέν τίς σ᾽ εἴποι] Hoc, quod etiam Jacobsius Addit. Animadvv. in Athen. p. 146. conjecit, firmavit codex X. Vulgo εἴπῃ. Εἰ non existimo a prosae scriptoribus cum conjunctivo fuisse constructum, praeterquam in aoristo, si praesens sit inusitatum. [cf. quae monuimus in gr. Gr. §. 121. not. 8. V. C. F. R.].

6. ἀνδροφόνον] Atticistas Moerin et Thomam M., tradentes φονέα Ἀττικῶς, ἀνδροφόνον Ἑλληνικῶς, errare patet ex nostro aliisque multis locis.

7. ἀλλὰ τῆς τούτων διανοίας] Cf. Excurs. III.

9. περὶ τοῦτο γὰρ δεινὸς εἶ] Περὶ τούτου conjicit Taylor: quo non opus. Nam adjectivis, quae vel virtutem vel vitium indicant, adjungitur ex regula περί cum accusativo. Cf. Loers ad Platonis Menex. p. 76.

μας καὶ ποιεῖν καὶ λέγειν), εἴ τίς σε εἴποι ῥῖψαι τὴν ἀ-
σπίδα, ἐν δὲ τῷ νόμῳ εἴρητο, ἐάν τις φάσκῃ ἀποβεβλη-
κέναι, ὑπόδικον εἶναι, οὐκ ἂν ἐδικάζου αὐτῷ, ἀλλ' ἐξήρ-
κει ἄν σοι ἐρριφέναι τὴν ἀσπίδα, λέγοντι οὐδέν σοι
μέλει; οὐδὲ γὰρ τὸ αὐτό ἐστι ῥῖψαι καὶ ἀποβεβληκέναι.
10 ἀλλ' οὐδ' ἂν τῶν ἕνδεκα γενόμενος ἀποδέξαιο, εἴ τις
ἀπάγοι τινά, φάσκων θοἰμάτιον ἀποδεδύσθαι ἢ τὸν
χιτωνίσκον ἐκδεδύσθαι· ἀλλ' ἀφείης ἂν τὸν αὐ-
τὸν τρόπον, ὅτι οὐ λωποδύτης ὀνομάζεται. οὐδ' εἴ
τις παῖδα ἐξαγαγὼν ληφθείη, οὐκ ἂν φάσκοις
αὐτὸν ἀνδραποδιστὴν εἶναι, εἴπερ μαχῇ τοῖς ὀνόμα-
σιν, ἀλλὰ μὴ τοῖς ἔργοις τὸν νοῦν προσέξεις, ὧν
11 ἕνεκα τὰ ὀνόματα πάντες τίθενται. ἔτι τοίνυν
σκέψασθε, ὦ ἄνδρες δικασταί· οὑτοσὶ γάρ μοι
δοκεῖ ὑπὸ ῥᾳθυμίας καὶ μαλακίας οὐδ' εἰς Ἄρειον
πάγον ἀναβεβηκέναι. πάντες γὰρ ἐπίστασθε, ὅτι
ἐν ἐκείνῳ τῷ χωρίῳ, ὅταν τὰς τοῦ φόνου δίκας
δικάζωνται, οὐ διὰ τούτου τοῦ ὀνόματος τὰς διωμο-
σίας ποιοῦνται, ἀλλὰ δι' οὗπερ ἐγὼ κακῶς ἀκήκοα.
ὁ μὲν γὰρ διώκων, ὡς ἔκτεινε, διόμνυται· ὁ δὲ
12 φεύγων, ὡς οὐκ ἔκτεινεν. οὐκοῦν ἄτοπον ἂν εἴη
τὸν δόξαντα κτεῖναι [ἀποφεύγειν], φάσκοντα ἀν-
δροφόνον εἶναι, ὅτι ὁ διώκων, ὡς ἔκτεινε, τὸν φεύ-

10. *ἀφείης ἂν*] Dedit hoc Bekkerus nulla notata varietate pro eo, quod antea legebatur *ἀφίεις ἄν*. Idem conjecerat Jacobsius Additt. Animadvv. in Athen. p. 266.

εἴπερ μαχῇ – ἀλλὰ προσέξεις] Sic Bekkerus pro vulgato *μάχῃ – προσέχεις*.

12. *δόξαντα*] Emendatio Reiskii pro librorum lectione *δείξαντα*. Idem probabiliter addidit *ἀποφεύγειν*.

λέγοντι οὐδέν σοι μέλει] *Λέγοντι* jungendum cum *αὐτῷ*, ut sensus hic sit: non litem ipsi moveres, si diceret: hoc nihil ad te; non est cur aegre feras. Num haec tibi excusatio sufficeret?

10. *εἴ τις ἀπάγοι τινά*] *Ἀπάγειν* est verbum forense de actore, qui reum ad *ἡγεμόνα δικαστηρίου* ducit, ut eum, habita praecognitione, in vincula conjiciat: quod aut facit *ἡγεμών*, aut vades postulat. Hinc *ἀπαγωγή*, de qua vide librum der Attische Process. p. 582 ss.

ἐξαγαγὼν] Hic scilicet non erat terminus technicus juris, in quo dicebatur *ἀνδραποδίζειν*. Sed verba *ἐξάγειν*, *πιπράσκειν* in sermone communi idem valebant, vel liberum hominem vendere, vel servum, qui alterius erat.

γοντα διωμόσατο. τί γὰρ ταῦτα ὧν οὗτος ἐρεῖ διαφέρει; καὶ αὐτὸς μὲν Θέωνι κακηγορίας ἐδικάσω, εἰπόντι σε ἐῤῥιφέναι τὴν ἀσπίδα. καίτοι περὶ μὲν τοῦ ῥίψαι οὐδὲν τῷ νόμῳ εἴρηται, ἐὰν δέ τις εἴπῃ ἀποβεβληκέναι τὴν ἀσπίδα, πεντακοσίας δραχμὰς ὀφείλειν
κελεύει. οὔκουν δεινὸν, εἰ, ὅταν μὲν δεήσῃ κακῶς 13
ἀκούσαντα τοὺς ἐχθροὺς τιμωρεῖσθαι, οὕτω τοὺς νόμους, ὥσπερ ἐγὼ νῦν, λαμβάνεις, ὅταν δ' ἕτερον παρὰ τοὺς νόμους εἴπῃς κακῶς, οὐκ ἀξιοῖς δοῦναι δίκην; πότερον οὕτω σὺ δεινὸς εἶ, ὥστε, ὅπως ἂν βούλῃ, οἷός τ' εἶ χρῆσθαι τοῖς νόμοις, ἢ τοσοῦτον δύνασαι, ὥστε οὐδέποτε οἴει τοὺς ἀδικουμένους ὑπὸ σοῦ
τιμωρίας τεύξεσθαι; εἶτ' οὐκ αἰσχύνῃ οὕτως ἀνοήτως 14
διακείμενος, ὥστε οὐκ ἐξ ὧν εὖ πεποίηκας τὴν πόλιν, ἀλλ' ἐξ ὧν ἀδικῶν οὐ δέδωκας δίκην, οἴει δεῖν πλεονεκτεῖν; καίτοι ἀνάγνωθι τὸν νόμον.

ΝΟΜΟΣ.

Ἐγὼ τοίνυν, ὦ ἄνδρες δικασταί, ὑμᾶς μὲν πάν- 15
τας εἰδέναι ἡγοῦμαι, ὅτι ἐγὼ μὲν ὀρθῶς λέγω, τοῦτον δὲ οὕτω σκαιὸν εἶναι, ὥστε οὐ δύνασθαι μαθεῖν τὰ λεγόμενα. βούλομαι οὖν αὐτὸν καὶ ἐξ ἑτέρων νόμων περὶ τούτων διδάξαι· ἄν πως ἀλλὰ νῦν γ' ἐπὶ

13. *λαμβάνεις*] Emendatio Taylori pro librorum lectione *λαμβάνειν*. Reiskius ex altera, quae item Lysiae fertur, *κατὰ Θ.* oratione scripsit *ἐκλαμβάνειν*; sed tum de conjectura *ἀξιοῖς* mutari debebat in *ἀξιοῦν*. Probabilior Taylori ratio.

15. *ἄν πως ἀλλὰ νῦν γ'*] *Γ'* accessit ex Reiskii conjectura. In ceteris non video, quid viros doctos offenderit, ut tantopere se in conjecturis exercuerint. Taylor suspicabatur *πῶς ἄρα νῦν*. Reiskius ipse malit *ἂν μήπω ἀλλὰ νῦν γ'*. Optima videtur codicum lectio: si qua ratione nunc saltem, quod est dubitantis, num fieri possit, quamquam ipse mirum esse intelligit, si non fiat. *ἀλλά* saepe

12. *τί γὰρ ταῦτα ὧν οὗτος ἐρεῖ διαφέρει;*] Solum hoc: *τί διαφέρει τόδε καὶ τόδε*, Atticum esse contendit Phrynichus p. 304, non *τίνι*. Utrumque tamen bonos scriptores usurpasse ostendit Lobeckius.

14. *καίτοι ἀνάγνωθι τὸν νόμον*] Marklandus mavult *καί μοι ἀναγν.* cet. Mihi codicum lectio praestantior videtur. Orator exspatiari coeperat in res ad caussam non necessarias, sed in ironicas animadversiones. Hinc per *καίτοι* se ipse in viam reducit.

15. *μαθεῖν τὰ λεγόμενα*] Vim verborum intelligere, eorum scilicet, quae in lege continentur.

τοῦ βήματος παιδευθῇ καὶ τὸ λοιπὸν ἡμῖν μὴ παρέχῃ πράγματα. καί μοι ἀνάγνωθι τούτους τοὺς νόμους τοὺς Σόλωνος τοὺς παλαιούς.

NOMOΣ.

16 *Δεδέσθαι δ᾽ ἐν τῇ ποδοκάκκῃ ἡμέρας πέντε τὸν πόδα, ἐὰν [μὴ] προστιμήσῃ ἡ ἡλιαία.*

limitantis est in media enuntiatione. Cf. Heindorf ad Plat. Soph. §. 44. Fortasse ne opus quidem, ut *γε* addatur contra codices. Similiter dicitur *ἀλλ᾽ οὖν γε* et *ἀλλ᾽ οὖν* sine *γέ*.

τοὺς παλαιούς] Fortasse in recentiore legum collectione haec verba fuerant mutata. Certe per *τοὺς παλαιούς* intelligit leges, Soloni ipsi tribui solitas.

16. *ποδοκάκκῃ*] Harpocration: *τὸ ξύλον ἐν τῷ δεσμωτηρίῳ οὕτως ἐκαλεῖτο, ἤτοι παρεμβεβλημένου τοῦ ἑτέρου κάππα, ποδῶν τις κάκωσις οὖσα, ἢ κατὰ συγκοπήν, ὥς φησι Δίδυμος, οἷον ποδοκατοχή. Λυσίας δ᾽ ἐν τῷ κατὰ Θεομνήστου, εἰ γνήσιος, ἐξηγεῖται τοὔνομα. φησὶ γάρ· ἡ ποδοκάκκη τοῦτό ἐστιν, ὃ νῦν καλεῖται ἐν τῷ ξύλῳ δεδέσθαι.* Bekkeri Anecdd. p. 292. *ποδοκάκκη ὁ ἐν τῷ ξύλῳ δεσμὸς τῶν ποδῶν ἤτοι διὰ τὸ τοὺς πόδας κακοῦν, ἢ ἵνα ᾖ κατὰ συγκοπὴν εἰρημένη ἡ λέξις, ἵνα ᾖ ποδοκατοχή.* Videntur caligae fuisse, quae pedibus inducebantur. [Nonne lignum potius illud, cui captivorum pedes inserebantur, quod nos den Stock appellamus? F. J.]

ἐὰν [μὴ] προστιμήσῃ ἡ ἡλιαία] Lex Solonis integra videtur esse apud Demosthenem *κατὰ Τιμοκρ.* p. 733., unde, quae huc pertinent, afferamus. *Δεδέσθαι δ᾽ ἐν τῇ ποδοκάκκῃ πένθ᾽ ἡμέρας καὶ νύκτας ἴσας, ἐὰν προστιμήσῃ ἡ ἡλιαία. προστιμᾶσθαι δὲ τὸν βουλόμενον, ὅταν περὶ τοῦ τιμήματος ᾖ.* Patet contrariam esse legis sententiam apud Lysiam et Demosthenem. Demosthenes habet, reum convictum constringendum esse *ἐν ποδοκάκκῃ, ἐὰν προστιμήσῃ ἡ ἡλιαία*. Secundum haec igitur verba *δεσμός* esset accessio ad *τίμημα* ab Heliaea imposita. E contrario Lysias ait, *ἐὰν μὴ προστιμήσῃ ἡ ἡλιαία*. Quaeritur, quid sit *προστιμᾶν*. Est judicii, quod aliquid addit *τιμήματι*, poenae ab ipsa lege statutae. Lex autem, quam copiosius laudat Demosthenes, multae magnitudinem pro varietate criminis jam constituerat. Ergo judicio permittebatur accessio. Sic lex, ut eam ex Demosthene cognoscimus, comparata fuisse videtur. Hinc Heraldus Obsvv. ad Jus Att. et Rom. p. 204. Lysiae locum sic corrigit: *ἐὰν μὲν προστιμήσῃ ἡ ἡλ.*, eamque conjecturam Taylor et Wesselingius ad Petiti Legg. Att. p. 461. approbant. Reiskius opinatur *τὸ δεδέσθαι ἐν τῇ ποδοκάκκῃ* ipsam fuisse legis poenam, ex Lysiae verbis posse concludi. Sed quum Lysias legis nonnisi partem, Demosthenes autem eandem legem totam servaverit, ex qua apparet *τὸ δεδέσθαι* fuisse *προστίμημα* pendens ex judicis sententia, Demosthenis verba etiam Lysiae restituenda sunt, et *μή* prorsus delendum, quum particulae *μέν* nullum aliud membrum respondeat, nec, opinor, respondere potuerat in lege. Idem video sentire Boeckhium Staats-

Ἡ ποδοκάκκη αὕτη ἐστὶν, ὦ Θεόμνηστε, ὃ νῦν καλεῖται ἐν τῷ ξύλῳ δεδέσθαι. εἰ οὖν ὁ δεθεὶς, ἐξελθὼν, ἐν ταῖς εὐθύναις τῶν ἕνδεκα κατηγοροίη, ὅτι οὐκ ἐν τῇ ποδοκάκκῃ ἐδέδετο, ἀλλ' ἐν τῷ ξύλῳ, οὐκ ἂν ἠλίθιον αὐτὸν νομίζοιεν; Λέγε ἕτερον νόμον.

ΝΟΜΟΣ.

Ἐπεγγυᾶν δ' ἐπιορκήσαντα τὸν Ἀπόλλω. δεδιότα δὲ δίκης ἕνεκα δρασκάζειν. 17

Τούτων τὸ μὲν ἐπιορκήσαντα ὀμόσαι ἐστί, τὸ δὲ δρασκάζειν, ὃ νῦν ἀποδιδράσκειν ὀνομάζομεν.

haush. T. I. p. 399. Ut autem activum προστιμᾶν est judicii, sic προστιμᾶσθαι medium ejus est, qui προστίμημα in judicio proponit.

ὁ δεθείς] Non multum curabimus Thomam M., qui p. 199. ait, κάλλιον δεδεμένος ἢ δεθείς. Utrumque bonum, sed significatione diversum. Δεδεμένος conditionem notat, quae est, δεθείς historicum est, et simpliciter conditionem indicat, quae potest desiisse esse. cf. Rost. gr. Gr. §. 117. 3.

εὐθύναις] Sycophantae nulli parcebant calumniae, quum ratio reddenda esset magistratibus, magnasque eo tempore summas ab iis expresserunt, contra autem eos, qui injuste fecerant, judicio liberabant, larga al. iis pecunia accepta. Aristoph. Eqq. v. 821.

τοὺς καυλοὺς
τῶν εὐθυνῶν ἐκκαυλίζων.

ubi Scholiastes: ὃ λέγει, τοιοῦτόν ἐστι. Μισθὸν λαμβάνων παρὰ τῶν διοικούντων τὰ κοινὰ ἐκκόπτει αὐτῶν τὰς δίκας, ἵνα μὴ ὁ δῆμος εὐθύνας λαμβάνειν παρ' αὐτῶν δύνηται. Terminus technicus de calumniis sycophantarum videtur fuisse σείειν τοὺς ὑπευθύνους, quo utitur Antiphon περὶ χορευτοῦ p. 787. §. 43. Noster ὑπὲρ Πολυστρ. §. 7. καὶ τοὺς μὲν ἀδικοῦντας οἱ κατήγοροι ἐκλέπτουσιν, ἀργύριον λαμβάνοντες· παρ' ὧν δ' ἂν μὴ κερδαίνωσιν, ἀδικοῦντας ἀποφαίνουσι. §. 15. οἱ δ' ἠδικηκότες ἐκπριάμενοι τοὺς κατηγόρους οὐδὲν ἔδοξαν ἀδικεῖν.

17. ἐπεγγυᾶν] Si hoc compositum unquam in usu fuit, Lysiae certe aetate non fuit, neo apud oratores nec apud lexicographos et grammaticos ullum ejus vestigium. Apud Pollucem quidem III. 34. legitur ἐπέγγυος γάμος, sed boni libri habent ὑπέγγυος, quae lectio vera videtur. ὑπέγγυος enim non est inusitatum. Certa composita verbi ἐγγυᾶν, Lysiae quidem aetate usitata, fuerunt διεγγυᾶν, ἐξεγγυᾶν, κατεγγυᾶν, παρεγγυᾶν. Ἐνεγγυᾶν, quod in lexicis invenimus, ex antiqua Graecia ejecit Lobeck ad Phryn. p. 155.

ἐπιορκήσαντα] Sub h. v. hanc Lysiae orationem laudat Harpocration, non adjecta dubitationis de authentia formula, εἰ γνήσιος. Phavorinus, respiciens Atticae et posterioris aetatis verbi significationem pejerandi, ait, ἡ ἐπὶ πρόθεσις ἀντὶ τῆς ὑπὲρ κεῖται· καὶ δηλοῖ τὸ ὑπεράνω τῶν ὅρκων γενέσθαι καὶ ὑπερβαίνειν αὐτούς.

Ὅςτις δὲ ἀπίλλει τῇ θύρᾳ, ἔνδον τοῦ κλέπτου ὄντος.

Τὸ ἀπίλλειν τὸ ἀποκλείειν νομίζεται, καὶ μηδὲν διὰ τοῦτο διαφέρον.

18 Τὸ ἀργύριον στάσιμον εἶναι, ἐφ' ὁπόσῳ ἂν βούληται ὁ δανείζων.

Τὸ στάσιμον τοῦτο ἐστιν, ὦ βέλτιστε, οὐ ζυγῷ ἱστάναι, ἀλλὰ τόκον πράττεσθαι ὁπόσον ἂν βούληται. ἐπανάγνωθι τουτὶ τοῦ νόμου τὸ τελευταῖον

19 Ὅσαι δὲ πεφασμένως πολοῦνται, καὶ οἰκῆος καὶ βλάβης τὴν δούλην εἶναι ὀφείλειν.

17. ἀπίλλει] Sic Bekkerus ex codicibus suis pro vulgato ἀπειλῇ. Formam ἀπίλλειν laudat ex nostro loco Harpocration, ubi non sollicitanda est scriptura, et Phavorinus, qui sua ex Harpocratione hausit, s. v. ἀπίλλειν. Etymologicum M. s. v. ἀπειλή habet ἀπείλλειν ἐστὶν ἀπείργειν; Αἰολικῶς ἀπέλλειν, quam formam habet Hesychius. De formarum varietate accurate egit Tib. Hemsterhusius ad Timaeum Ruhnk. p. 71. s. et Valckenaer ad Theocrit. T. II. p. 74. ed. Heindorf. Pro τῇ θύρᾳ Marklandus mavult τὴν θύραν; sed in verbo prisci usus nec usquam praeterea obvio a codicum lectione non recedendum.

διαφέρον] Vulgo διάφερον. Sensus est: propter hoc, propter diversitatem litterarum et soni ne disputa.

19. πολοῦνται] Vulgo πωλοῦνται. Referri huc poterit Hesychii glossa s. v. πολοῦνται· περὶ τὸ αὐτὸ ἀναστρέφονται. Habet tamen idem aliam glossam, quae quodammodo tuetur lectionem

18. τὸ στάσιμόν τοῦτο ἐστιν οὐ ζυγῷ ἱστάναι] Vult Lysias hoc vocabulum non ea significatione positum esse, qua quis opinetur, reputans originem a verbo ἱστάναι. Nempe qui fenore pecuniam collocabat, eam appendebat ad libram, ἔστησε. Hinc στῆσαι significationem tropicam accipiebat: fenore collocare. Hinc στάσιμον fenore collocandum.

τουτὶ τοῦ νόμου τὸ τελευταῖον] Reiskius dedit ex Marklandi conjectura τουτουΐ. Alterum recte revocavit Bekkerus. Τουτὶ τὸ τελευταῖον, ultimum hoc momentum, quod statim sequitur: vel potius hoc legis momentum postremum. Iis enim, quae sequuntur, catalogum jam priscorum a Solone usitatorum vocabulorum concludit. Sufficiunt enim satis superque ad demonstranda quae vult.

19. καὶ οἰκῆος καὶ βλάβης τὴν δούλην εἶναι ὀφείλειν] Des. Heraldus recte hoc novae legis momentum esse existimat, et vocabula δούλην et βλάβης (i. e. scribendum καὶ δούλης τὴν βλάβην) sedem mutasse suspicatus est. Fortasse etiam καὶ δούλης postea demum additum. οἰκεύς enim nomen erat generale. Οἰκεύς quidem Ammonio est οἰκότριψ. Οἰκότριψ, inquit, ὁ ἐν τῇ οἰκίᾳ διατρεφόμενος, ὃν ἡμεῖς θρεπτὸν καλοῦμεν· οἰκέτης δὲ ὁ δοῦλος ὁ ὠνητός. Παρὰ

*Προσέχετε τὸν νοῦν. τὸ μὲν πεφασμένως ἐστὶ
φανερῶς, πολεῖσθαι δὲ βαδίζειν, τὸ δὲ οἰκῆος, θερά-
ποντος. πολλὰ δὲ τοιαῦτα καὶ ἄλλα ἐστίν, ὦ ἄνδρες* 20
*δικασταί. ἀλλ' εἰ μὴ σιδηροῦς ἐστιν, οἴομαι αὐτὸν ἔν-
νουν γεγονέναι, ὅτι τὰ μὲν πράγματα ταὐτά ἐστι νῦν
τε καὶ πάλαι, τῶν δὲ ὀνομάτων ἐνίοις οὐ τοῖς αὐτοῖς
χρώμεθα νῦν τε καὶ πρότερον. δηλώσει δέ· οἰχήσεται
γὰρ ἀπιὼν ἀπὸ τοῦ βήματος σιωπῇ. εἰ δὲ μή, δέο-* 21
*μαι ὑμῶν, ὦ ἄνδρες δικασταί, τὰ δίκαια ψηφίσασθαι,
ἐνθυμουμένους, ὅτι πολὺ μεῖζον κακόν ἐστιν, ἀκού-
σαντα τὸν πατέρα ἀπεκτονέναι ἢ τὴν ἀσπίδα ἀποβεβλη-*

πωλοῦνται s. v. *πωλεῖται· συνεχῶς ἐπὶ τὸν αὐτὸν τόπον παραγίνεσθαι. τὸ δὲ καθ' ἡμᾶς πωλεῖσθαι πορνᾶσθαι λέγεται.* Harpocration autem s. v. *πωλῶσι*, locum laudans Demosthenis, ait *πωλεῖν* vendendi significatione positum esse, ita ut euphemistica sit locutio *πωλεῖν τι ἐπὶ τῆς ἀγορᾶς.* Ab hac tamen locutione diversum erit absolute positum *πωλεῖσθαι. Πολεῖσθαι* et *πωλεῖσθαι* antiquo tempore idem erat vocabulum, quum una tantum esset littera o. *Πωλεῖσθαι* autem in commercio cum meretricibus usitatum agnoscit Toupius in Suidam T. I. p. 230. et laudat eadem verba ex Plutarchi Solon. p. 91. quae hic leguntur, et eo plus invenit auctoritatis, si ad usum substantivi *πῶλος* attendamus: quod vocabulum item Hesychius explicat *ἑταίρα*: de quo monuit Fischerus ad Anacr. Od. LXI. v. 1. Alius fortasse *πολεῖσθαι* ob tropicam significationem praetulerit. *Πολεῖν γῆν* enim est terram aratro vertere. Hinc *πολεῖσθαι* foret tropus de meretrice usurpatus, quum *ἀροῦσθαι* et similia sint frequentia de satu liberorum, et *ἀροτήρ* adeo dicatur de patre. In re dubia optimi codices sequendi.

20. *νῦν τε καὶ πρότερον*] *Τε* accessit ex cod.
21. *ἀπεκτονέναι ἢ τὴν ἀσπίδα*] Recte haec verba ex libro optimo Bekkerus inseruit, quamvis uncis inclusa, quibus ea liberavimus.

δὲ Σόλωνι ἐν ἄξοσιν οἰκεὺς κέκληται ὁ οἰκότριψ: ubi nihil mutandum, etiam si forte rectius dixisset nomen *οἰκεύς* utriusque generis homines complecti, et *οἰκότριβας* et *οἰκέτας. Βλάβη* autem *θεραπόντων*, damnum, quod fecerant ministri, a dominis erat resarciendum. Idem etiam Plato docuit de Legg. XI. 14. *Δοῦλος δ' ἂν ἢ δούλη βλάψῃ τῶν ἀλλοτρίων καὶ ὁτιοῦν, μὴ ξυναιτίου τοῦ βλαβέντος αὐτοῦ γενομένου, κατ' ἀπειρίαν ἤ τιν' ἑτέραν χρείαν μὴ σώφρονα, ὁ τοῦ βλάψαντος δεσπότης ἢ τὴν βλάβην ἐξιάσθω μὴ ἐνδεῶς, ἢ τὸν βλάψαντ' αὐτὸν παραδότω.* Ceterum hae caussae agebantur coram diaetetis, a quibus tamen provocatio locum habebat.

20. *δηλώσει δέ*] sc. *ὅτι ἔγνωκε ταὐτὰ μὲν εἶναι τὰ πράγματα, διαφέροντα δὲ τοῖς ὀνόμασι.*

οἰχήσεται γὰρ ἀπιὼν scil.] Videtur significare Theomnestum non amplius se defensurum, sed sponte caussa cessurum.

κέναι. ἐγὼ γοῦν δεξαίμην ἂν πάσας τὰς ἀσπίδας ἐῤῥιφέναι, ἢ τοιαύτην γνώμην ἔχειν περὶ τὸν πατέρα.
*22 οὗτος οὖν ἔνοχος μὲν ὢν τῇ αἰτίᾳ, ἐλάττονος δὲ οὔσης αὐτῷ τῆς συμφορᾶς, οὐ μόνον ὑφ᾽ ὑμῶν ἠλεήθη, ἀλλὰ καὶ τὸν μαρτυρήσαντα ἠτίμωσεν. ἐγὼ δὲ ἑωρακὼς μὲν ἐκεῖνο τοῦτον ποιήσαντα, ὃ καὶ ὑμεῖς ἴστε, αὐτὸς δὲ σώσας τὴν ἀσπίδα, ἀκηκοὼς δὲ οὕτως ἄνομον καὶ δεινὸν πρᾶγμα, μεγίστης δὲ οὔσης μοι τῆς συμφορᾶς, εἰ ἀποφεύξεται, τούτῳ δ᾽ οὐδενὸς ἀξίας, εἰ κακηγορίας
23 ἁλώσεται, οὐκ ἄρα δίκην παρ᾽ αὐτοῦ λήψομαι; τίνος ὄντος ἐμοὶ πρὸς ὑμᾶς ἐγκλήματος; πότερον, ὅτι δικαίως ἀκήκοα; ἀλλ᾽ οὐδ᾽ ἂν αὐτοὶ φήσαιτε. ἀλλ᾽ ὅτι βελτίων καὶ ἐκ βελτιόνων ὁ φεύγων ἐμοῦ; ἀλλ᾽ οὐδ᾽ ἂν αὐτὸς ἀξιώσειεν. ἀλλ᾽ ὅτι ἀποβεβληκὼς τὰ ὅπλα δικάζομαι κακηγορίας τῷ σώσαντι; ἀλλ᾽ οὐχ οὗτος ὁ
24 λόγος ἐν τῇ πόλει κατεσκέδασται. ἀναμνήσθητε δέ, ὅτι μεγάλην καὶ καλὴν ἐκείνην δωρεὰν αὐτῷ δεδώκατε· ἐν ᾗ τίς οὐκ ἂν ἐλεήσειεν Διονύσιον, τοιαύτῃ μὲν συμφορᾷ περιπεπτωκότα, ἄνδρα δὲ ἄριστον ἐν τοῖς
25 κινδύνοις γεγενημένον, ἀπιόντα δὲ ἀπὸ τοῦ δικαστηρίου καὶ λέγοντα, ὅτι δυστυχεστάτην ἐκείνην εἴημεν στρατείαν ἐστρατευμένοι, ἐν ᾗ πολλοὶ μὲν ἡμῶν ἀπέθανον, οἱ δὲ σώσαντες τὰ ὅπλα ψευδομαρτυριῶν ὑπὸ τῶν ἀποβαλόντων ἑαλώκασι, κρεῖττον δὲ ἦν αὐτῷ

24. δωρεὰν] Sic Bekkerus de conjectura. Libri δῶρον, quod est munus pretio, pecunia, aut materia constans; δωρεά vero est munus honorificum: quae notio una hic locum habet.

21. ἐῤῥιφέναι] Reiskius aberravit, opinans δοκεῖν excidisse. Haec notio satis ex contextu suppletur et sponte offertur per id, quod sequitur τοιαύτην γνώμην ἔχειν. Lysias verba inaniter non solet effundere.

22. τὸν μαρτυρήσαντα ἠτίμωσεν] Antiphon Τετραλ. Α. δ. §. 7. p. 653. R. οἱ μὲν ἐλεύθεροι ἀτιμοῦνταί τε καὶ χρήμασι ζημιοῦνται, ἐὰν μὴ τἀληθῆ δοκῶσι μαρτυρῆσαι. Cf. Platner der Process cet. p. 420.

ἐκεῖνο τοῦτον ποιήσαντα, ὃ καὶ ὑμεῖς ἴστε] Euphemistice rem omnibus notam, quam tamen qui testimonio confirmaverat ἠτίμωται, silentio premit, ne ansam praebeat calumniandi.

23. βελτίων καὶ ἐκ βελτιόνων] Formula laudis ratione majorum: tum interna tum externa virtute. Opposita formula est δοῦλος καὶ ἐκ δούλων infamiae.

τότε ἀποθανεῖν, ἢ οἴκαδ' ἐλθόντι τοιαύτῃ τύχῃ χρῆ-
σθαι. μὴ τοίνυν ἀκούσαντα Θεόμνηστον κακῶς τὰ 26
προσήκοντα ἐλεεῖτε, καὶ ὑβρίζοντι καὶ λέγοντι παρὰ
τοὺς νόμους συγγνώμην ἔχετε. τίς γὰρ ἂν ἐμοὶ μεί-
ζων ταύτης γένοιτο συμφορά, περὶ τοιούτου πατρὸς
οὕτως αἰσχρὰς αἰτίας ἀκηκοότι; ὃς πολλάκις μὲν 27
ἐστρατήγησε, πολλοὺς δὲ καὶ ἄλλους κινδύνους μεθ' ὑ-
μῶν ἐκινδύνευσε· καὶ οὔτε τοῖς πολεμίοις τὸ ἐκεί-
νου σῶμα ὑποχείριον ἐγένετο, οὔτε τοῖς πολίταις οὐ-
δεμίαν πώποτε ὦφλεν εὐθύνην, ἔτη δὲ γεγονὼς ἑπτὰ
καὶ ἑξήκοντα ἐν ὀλιγαρχίᾳ δι' εὔνοιαν τοῦ ὑμετέρου
πλήθους ἀπέθανεν. ἆρ' ἄξιον ὀργισθῆναι τῷ εἰρη- 28
κότι καὶ βοηθῆσαι τῷ πατρί, ὡς καὶ ἐκείνου κακῶς
ἀκηκοότος; τί γὰρ ἂν τούτου ἀνιαρότερον γένοιτο αὐ-
τῷ ἢ τεθνάναι μὲν ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν, αἰτίαν δ' ἔχειν
ὑπὸ τῶν παίδων; οὗ ἔτι καὶ νῦν, ὦ ἄνδρες δικα-
σταί, τῆς ἀρετῆς τὰ μνημεῖα πρὸς τοῖς ὑμετέροις ἀ-
νάκειται, τὰ δὲ τούτου καὶ τοῦ τούτου πατρὸς τῆς
κακίας πρὸς τοῖς τῶν πολεμίων· οὕτω σύμφυτος αὐ-
τοῖς ἡ δειλία. καὶ μὲν δή, ὦ ἄνδρες δικασταί, ὅσῳ 29
μείζους εἰσὶ καὶ νεανίαι τὰς ὄψεις, τοσούτῳ μᾶλλον,

26. ἀκούσαντα Θεόμνηστον] Bekkerus mavult ἀκούσαντά τε Θεόμνηστον: quod melius vulgato, quoniam sic conjunctio rerum oppositarum de eodem homine fortius exprimitur, et vellem libri scripti conjecturam juvarent.

αἰσχρὰς αἰτίας ἀκηκοότι; ὃς] Ἀκηκοότι; ὃς est Reiskii emendatio pro librorum lectione ἀκηκοότος. Reiskius item singularem dedit αἰσχρὰν αἰτίαν, quem retinuit Bekkerus. Ego vero pluralem ut hyperbolicum facile probo.

28. πρὸς τοῖς ὑμετέροις] Bekkerus ex conjectura Marklandi addidit ἱεροῖς: quod nescio an non sit opus. Novimus tropaea in honorem virorum fortium in templis donata fuisse. Sed sufficit ad ὑμετέροις supplere μνημείοις, idque modestiae Lysiacae convenientius, etiam propter sequens πρὸς τοῖς τῶν πολεμίων, ubi idem vocabulum supplendum, quamquam notione contraria.

27. ὦφλεν εὐθύνην] Ὄφλειν, si grammaticos audiamus, dicitur de multa, qua quis a judicio multatus sit; ὀφείλειν de aere alieno, quod quis contraxit.

δι' εὔνοιαν τοῦ ὑμετέρου πλήθους] Genitivus objectivus. Cf. Matthiae gr. Gr. §. 313.

29. νεανίαι τὰς ὄψεις] Accusativum pluralem sine praepositione in hac constructione illustrat et vindicat Lobeckius ad Phryn. p. 365. Nempe Phryni-

ὀργῆς ἄξιοί εἰσι· δῆλον γάρ, ὅτι τοῖς μὲν σώμασι δύνανται, τὰς δὲ ψυχὰς οὐκ ἔχουσιν.

30 Ἀκούω δ' αὐτόν, ὦ ἄνδρες δικασταί, ἐπὶ τοῦτον τὸν λόγον τρέπεσθαι, ὡς ὀργισθεὶς εἴρηκε ταῦτα, ἐμοῦ μαρτυρήσαντος τὴν αὐτὴν μαρτυρίαν Διονυσίῳ. ὑμεῖς δ' ἐνθυμεῖσθε, ὦ ἄνδρες δικασταί, ὅτι ὁ νομοθέτης οὐδεμιᾷ ὀργῇ συγγνώμην δίδωσιν, ἀλλὰ ζημιοῖ τὸν λέγοντα, ἐὰν μὴ ἀποφαίνῃ, ὡς ἔστιν ἀληθῆ τὰ εἰρημένα. ἐγὼ δὲ δὶς ἤδη περὶ τούτου μεμαρτύρηκα. οὐ γάρ πω ᾔδειν, ὅτι ὑμεῖς τοὺς μὲν ἰδόντας τιμωρεῖσθε, τοῖς δὲ ἀποβάλλουσι συγγνώμην ἔχετε.

31 Περὶ μὲν οὖν τούτων οὐκ οἶδ', ὅ τι δεῖ πλείω λέγειν. ἐγὼ δὲ ὑμῶν δέομαι καταψηφίσασθαι Θεομνήστου, ἐνθυμουμένους, ὅτι οὐκ ἂν γένοιτο τούτου μείζων ἀγών μοι. νῦν γὰρ διώκω κακηγορίας, τῇ δ' αὐτῇ ψήφῳ φόνου φεύγω τοῦ πατρός, ὃς μόνος, ἐπειδὴ τάχιστα ἐδοκιμάσθην, ἐπεξῆλθον τοῖς τριάκοντα ἐν Ἀρείῳ πάγῳ.

32 ὧν μεμνημένοι καὶ ἐμοὶ καὶ τῷ πατρὶ βοηθήσατε, καὶ τοῖς νόμοις τοῖς κειμένοις καὶ τοῖς ὅρκοις οἷς ὀμωμόκατε.

chius p. 346. monet: χρηστὸς τὰ ἤθη πληθυντικῶς φυλάττου. οἱ γὰρ δόκιμοι χρηστὸς τὸ ἦθος ἑνικῶς φασι καὶ οὐ τὰ ἤθη. Quod praeceptum in vocabulo ἦθος, si adjectivum sit numeri singularis, firmant scriptores optimi; pluralem in hac caussa adhibent sequiores. Adjectiva autem pluralia promiscue cum utroque numero componuntur in hoc vocabulo, ἦθος et ἤθη. In ceteris ejusdem potestatis vocabulis nulla apparet distinctio. Praepositiones autem in hac constructione addere veteribus oratoribus insuetum: quarum usum popularis dialectus cum poetis habet communem.

τὰς δὲ ψυχὰς οὐκ ἔχουσιν] Jacobs Addit. Animadvv. in Athen. p. 90. s., nisi adjectivum in fine exciderit, legendum conjicit: τὰς δὲ ψυχὰς οὐδέν εἰσιν: animo autem non valent. Vulgata idem, opinor, significat, et dictioni Lysiacae satis est conveniens.

30. ἀκούω δ' αὐτὸν — τρέπεσθαι] Nota praesens post ἀκούω de re futura. κατὰ Φίλ. §. 27. ἀκούω δ' αὐτὸν λέγειν. Cf. Excurs. VIII.

ΛΥΣΙΟΥ

ΕΝ ΒΟΥΛΗι

ΜΑΝΤΙΘΕΩι ΔΟΚΙΜΑΖΟΜΕΝΩι ΑΠΟΛΟΓΙΑ.

PROOEMIUM.

Haec oratio est ἀπολογία δοκιμασίας. Omnes ἀρχαὶ καὶ κληρωταὶ καὶ χειροτονηταὶ erant examini, δοκιμασίᾳ, subjectae, etiam ii magistratus, qui populi suffragiis erant creati: quo magis ii, qui sorti (κλήρῳ ἀπὸ κυάμων) honorem suum debebant.

Jam qualis ea δοκιμασία fuerit, considerandum est. Procul dubio in salutaribus ejusmodi institutis, nisi omni calumniarum generi januam aperiri velis, caute est procedendum. Ἀνάκρισις quae vocabatur, in universum erat instituenda, ita ut certum esset, num quis τὰ τοῦ καλοῦ κἀγαθοῦ praestitisset. Dinarchus nobis servavit eas quaestiones, ad quas respondendum erat δοκιμαστέῳ, κατὰ Ἀριστογ. §. 17. p. 86. R. δεῖ ἀνακρίνειν τοὺς τῶν κοινῶν τι μέλλοντας διοικεῖν (eos, qui munus publicum subituri sunt)

a) εἰ γονέας εὖ ποιεῖ.
b) εἰ τὰς στρατείας ὑπὲρ τῆς πόλεως ἐστράτευται.
c) εἰ ἱερὰ πατρῷά ἐστιν.
d) εἰ τὰ τέλη τελεῖ.

Primum momentum haud dubie etiam hoc comprehendebat: εἰ γνήσιος ἐπ' ἀμφοῖν ἢ δημοποίητος. Nam quum nemini liceret uti jure civitatis, nisi qui esset aut utrimque probis parentibus natus aut a populo civitate donatus, multo minus magistratu fungi poterat, qui in alterutra parte laboraret. Quod si quis vicerat δοκιμασίαν, munus obtinebat.

Sin autem δοκιμασία non sufficiebat, candidatus ἀπεδοκιμάσθη. Mantitheus erat sorte βουλευτὴς designatus. Novorum senatorum δοκιμασία erat penes senatum, qui decedebat. Jam poterat aliquis simpliciter ἀποδοκιμασθῆναι, ita ut aditus ad munus ei non concederetur; vel videtur βουλὴ simplici rejectione non contenta δικαστηρίῳ rem inquirendam et puniendam mandare potuisse, vel, opinor, etiam ἀποδοκιμασθέντι licebat appellare judicium. Qui de hac re scripserunt viri docti, in dubio relinquunt, num βουλὴ ipsa fuerit τὸ δικαστήριον, quod etiam secunda vice judicaverit. Mihi vero ex accuratissimorum grammaticorum testimoniis constare videtur δοκιμασίαν ex ipsa βουλῇ pependisse, sin autem quid ultra secutum sit, rem traditam esse δικαστηρίῳ, tum imprimis ex analogia. Narrat Aeschines adv. Tim. §. 45. Hegesandrum ἐκφυλλοφορηθέντα (jam senatorem ob facinus commissum ex senatu ejectum) non traditum fuisse δικαστηρίῳ, sed post preces iterum receptum tantam infamiam toti contraxisse senatui, ut ei, quum munus absolvisset, nulla fuerit a populo corona tributa. Quod igitur ἐκφυλλοφορηθέντι faciendum fuit, idem probabile est

certis sub conditionibus etiam *ἀποδοκιμασθέντι* faciendum fuisse. Quum autem *δοκιμασία* ipsa esset actus judicandi, *ἡ βουλή*, quatenus *ἐδοκίμαζεν*, appellari poterat *δικαστήριον*. Recte igitur orator, qui ipse erat senator, in accusatione Philonis, *ὀμόσας*, inquit, *εἰσῆλθον εἰς τὸ δικαστήριον τὰ βέλτιστα συμβουλεύσειν τῇ πόλει*, quamquam Bekkerus contra libros edidit *εἰς τὸ βουλευτήριον*.

Erat autem **Mantitheus**, quantum ex ipsa oratione conjicere licet, homo simplex, externa specie parum commendabilis, asper potius quam subtilis et politus, unde vulgo ferox habebatur et immodestus. §. 19. 20. — In rebus privatis autem erat homo frugi, remotus a petulantia et lascivia adolescentulorum, pius, et plus quam officiosus. §. 10. 11. Quae civis erant *καλοῦ κἀγαθοῦ*, ea diligenter praestitit, expeditionibus etiam periculosis et laboriosis se ipse obtulit, et quamvis ipse dives non esset, probos tamen, sed pauperes cives, qui stipendia merebantur, suis opibus sublevavit.

Ei hoc culpae datur, quod inter equites militaverit tempore triginta virorum. Equites infamia maxime laborabant, ita ut post exactos tyrannos populus juberet phylarchos tabellas conficere eorum, qui sub tyrannide stipendia equites fecerint, et repetere *καταστάσεις*. **Κατάστασις**, inquit Harpocration s. v., *ἔοικεν ἀργύριον εἶναι, ὅπερ οἱ κατασταθέντες ἱππεῖς ἐλάμβανον ἐκ τοῦ δημοσίου*. Stipendium enim equitibus *δοκιμασθεῖσι* numerabatur tempore pacis, ut semper essent parati et bene instructi. Judicium autem extra ordinem constituebatur *κληρωτὸν συνδίκων*, qui, teste Harpocratione, erant *ἀρχή τις καθισταμένη μετὰ τὴν ἐκ Πειραιῶς κάθοδον, πρὸς οὓς τα δημευόμενα ἀπεφέρετο.* Hujus magistratus ad tempus solum constituti saepius in his, quas deinceps sequi jussimus, orationibus fit mentio.

Huic nostrae orationi subjunximus orationem *κατὰ Φίλωνος δοκιμασίας*: quae est accusatio ejusdem generis. Postulat orator, ut rejiciatur Philo sorte senator designatus, ostenditque improbum hominem esse Philonem, qui patriae opem non tulerit in discrimine neque corpore nec opibus, sed urbe deserta securitatem secutus sit. Quid? quod etiam inopes cives et imbecillos turpissime vexavit, et impius in matrem fuit, quae animam agens alieno magis quam filio confisa fuerat.

Εἰ μὴ συνῄδειν, ὦ βουλή, τοῖς κατηγόροις βουλομένοις ἐκ παντὸς τρόπου κακῶς ἐμὲ ποιεῖν, πολλὴν ἂν αὐτοῖς χάριν εἶχον ταύτης τῆς κατηγορίας. ἡγοῦμαι γὰρ τοῖς ἀδίκως διαβεβλημένοις τούτους εἶναι με-

1. *χάριν εἶχον*] Atticistae *χάριν ἔχειν* non minus probant quam *χάριν εἰδέναι*; nec vero Hyperides tantum et Lysias hac locutione usi sunt, ut voluerunt quidam, sed optimi quique scriptores, nec solum de eo, qui habet gratiam, sed etiam de eo, qui facit, quod alii gratum sit, ut **Thucyd.** VIII. 87. ubi vid. Schol. *Εὐχαριστεῖν* autem antiquorum nemo usurpavit, sed primus Polybius, significatione **gratias agendi.**

γίστων ἀγαθῶν αἰτίους, οἵτινες ἂν αὐτοὺς ἀναγκάζω-
σιν εἰς ἔλεγχον τῶν αὐτοῖς βεβιωμένων καταστῆναι.
ἐγὼ γὰρ οὕτω σφόδρα ἐμαυτῷ πιστεύω, ὥςτ' ἐλπίζω 2
καὶ εἴ τις πρός με τυγχάνει ἀηδῶς ἢ κακῶς διακείμε-
νος, ἐπειδὰν ἐμοῦ λέγοντος ἀκούσῃ περὶ τῶν πεπρα-
γμένων, μεταμελήσειν αὐτῷ, καὶ πολὺ βελτίω με εἰς
τὸν λοιπὸν χρόνον ἡγήσεσθαι. ἀξιῶ δέ, ὦ βουλή, 3
ἐὰν μὲν τοῦτο μόνον ὑμῖν ἐπιδείξω, ὡς εὔνους εἰμὶ
τοῖς καθεστηκόσι πράγμασι, καὶ ὡς ἠνάγκασμαι τῶν
αὐτῶν κινδύνων μετέχειν ὑμῖν, μηδέν πω μοι πλέον
εἶναι· ἐὰν δὲ φαίνωμαι περὶ τὰ ἄλλα μετρίως βεβιω-
κώς, καὶ πολὺ παρὰ τὴν δόξαν καὶ παρὰ τοὺς λόγους
τοὺς τῶν ἐχθρῶν, δέομαι ὑμῶν ἐμὲ μὲν δοκιμάζειν,
τούτους δὲ ἡγεῖσθαι χείρους εἶναι. πρῶτον δὲ ἀπο-
δείξω, ὡς οὐχ ἵππευον, οὔτ' ἐπεδήμουν ἐπὶ τῶν τριά-
κοντα, οὐδὲ μετέσχον τῆς τότε πολιτείας.

Ἡμᾶς γὰρ ὁ πατὴρ πρὸ τῆς ἐν Ἑλληςπόντῳ συμ- 4
φορᾶς ὡς Σάτυρον τὸν ἐν τῷ Πόντῳ διαιτησομένους
ἐξέπεμψε. καὶ οὔτε τῶν τειχῶν καθαιρουμένων, οὔτε
μεθισταμένης τῆς πολιτείας, ἀλλ' ἤλθομεν πρὶν τοὺς
ἀπὸ Φυλῆς εἰς τὸν Πειραιᾶ κατελθεῖν πρότερον
πένθ' ἡμέραις. καίτοι οὔτε ἡμᾶς εἰκὸς ἦν, εἰς τοιοῦ- 5
τον καιρὸν ἀφιγμένους, ἐπιθυμεῖν μετέχειν τῶν ἀλλο-
τρίων κινδύνων, οὔτ' ἐκεῖνοι φαίνονται τοιαύτην
γνώμην ἔχοντες, ὥςτε καὶ τοῖς ἀποδημοῦσι καὶ
τοῖς μηδὲν ἐξαμαρτάνουσι μεταδιδόναι τῆς πολιτείας,

2. τυγχάνει] Sic Bekkeri codd. pro vulgato τυγχάνοι.

2. ἀηδῶς ἢ κακῶς] Conjunctum est ex eo more oratorum, quo eandem notionem per vocabulum negativum et affirmativum exprimunt. Plerumque a leniori progrediuntur ad gravius. Ἀηδῶς benevolentiae defectum significat, κακῶς autem aversationem.

4. ὡς Σάτυρον τὸν ἐν Πόντῳ] Σάτυρος, ὁ Σπαρτάκου υἱός, Bospori rex, post regnum quatuordecim annorum decessit Ol. XCVI. 4, auctore Diodoro Siculo L. XIV. 93. ubi vide Wesselingium. Supplendum autem ad τὸν ἐν Πόντῳ vel δυνάστην vel ἄρχοντα vel βασιλεύοντα. Cf. Schaefer. ad Bosii Ell. p. 56 et 123.

ἀλλ' ἤλθομεν] Cf. Excurs. III.

πρότερον πένθ' ἡμέραις] Dativus junctus comparativis temporis vel spatii mensuram significat. Cf. Matthiae Gr. Gr. §. 405. 7.

5. καὶ τοῖς ἀποδημοῦσι καὶ τοῖς μηδὲν ἐξαμαρτάνουσι μεταδιδόναι τῆς πολιτείας] Marklan-

ἀλλὰ μᾶλλον ἠτίμαζον καὶ τοὺς συγκαταλύσαντας τὸν
6 δῆμον. ἔπειτα δὲ ἐκ μὲν τοῦ σανιδίου τοὺς ἱππεύσαν-
τας σκοπεῖν εὔηθές ἐστιν· ἐν τούτῳ γὰρ πολλοὶ μὲν
τῶν ὁμολογούντων ἱππεύειν οὐκ ἔνεισιν, ἔνιοι δὲ τῶν
ἀποδημούντων ἐπιγεγραμμένοι εἰσίν. ἐκεῖνος δ' ἐστὶν
ἔλεγχος μέγιστος· ἐπειδὴ γὰρ κατήλθετε, ἐψηφίσασθε
τοὺς φυλάρχους ἀπενεγκεῖν τοὺς ἱππεύσαντας, ἵνα τὰς
7 καταστάσεις ἀναπράττητε παρ' αὐτῶν. ἐμὲ τοίνυν οὐ-
δεὶς ἂν ἀποδείξειεν οὔτ' ἀπενεχθέντα ὑπὸ τῶν φυλάρ-
χων, οὔτε παραδοθέντα τοῖς συνδίκοις, οὔτε κατά-
στασιν παραλαβόντα. καίτοι πᾶσι ῥᾴδιον τοῦτο γνῶ-
ναι, διότι ἀναγκαῖον ἦν τοῖς φυλάρχοις, εἰ μὴ ἀπο-
δείξαιεν τοὺς ἔχοντας τὰς καταστάσεις, αὐτοῖς ζημιοῦ-
σθαι. ὥστε πολὺ ἂν δικαιότερον ἐκείνοις τοῖς γράμ-

5. *ἀλλὰ μᾶλλον ἠτίμαζον καὶ τοὺς συγκαταλύσαντας τὸν δῆμον*] Bekkerus hoc dedit, quod erat in suis codd., quum editiones haberent *ἢ* pro *καί*, et Reiskius post *δῆμον* addidisset *ἐτίμων*. Manuscriptorum quidem lectio corrupta, nec probabile supplementum Reiskii. Codicibus igitur, si qui restant antiquiores et integriores, sanandum locum relinquimus.

6. *ἀποδημούντων*] Sic Bekkeri codd. Reiskius ex Aldina revocavit *ἀπομούντων*; quod verbum Atticis scriptoribus usurpatum fuisse non existimo.

dus scribendum opinatur *καίτοι μηδὲν ἐξαμαρτάνουσι*, tametsi innocui essent, per parenthesin. Sed vulgatam recte defendit Jacobs Add. Ann. ad Athen. p. 320. not. * et hanc esse loci sententiam dicit: »Mantitheus cum fratre absens fuerat, dum triginta illi Athenis dominabantur: quare puri a sceleribus, quibus illi se inquinaverant: *μηδὲν ἐξαμαρτάνοντες*. Jam quum paucis diebus ante exactos tyrannos rediissent, plane non verisimile erat tyrannos aliquam dominationis suae partem communicasse cum iis, qui in criminum suorum societatem non venissent. Nam iis tantum fidem habebant, qui se caede et sanguine inquinaverant, *τοῖς ἐξημαρτηκόσι*.«

7. *ἀναγκαῖον ἦν τοῖς φυλάρχοις — αὐτοῖς ζημιοῦσθαι*] Stephanus malebat *αὐτούς*. Sed hic est Graecorum mos, ut, si infinitivo addatur nomen vel determinans vel aliquid praedicans de substantivo, quod est in enuntiatione primaria, id ponatur in eodem casu, quo substantivum. Hinc enascitur canon nomen praedicatum infinitivo additum omnes casus pati. Quamquam ne id quidem rejecerunt, praedicatum ad infinitivum ponere in accusativo, etiam si alius praecesserit subjecti casus. Sed vix in varietate lectionis praeferendus accusativus, nisi antiquissimi et optimi codd. eum praeferant; nedum contra libros quicquam tentandum.

ἐκείνοις τοῖς γράμμασιν ἢ τούτοις] Rariore hic usu *ἐκεῖνος* ad propius nomen, *οὗτος* ad remotius refertur. Nec vero dubitandum de usu. Cf. Astium ad Plat.

μασιν ἢ τούτοις πιστεύοιτε· ἐκ μὲν γὰρ τούτων ῥᾴδιον
ἦν ἐξαλειφθῆναι τῷ βουλομένῳ, ἐν ἐκείνοις δὲ τοὺς
ἱππεύσαντας ἀναγκαῖον ἦν ὑπὸ τῶν φυλάρχων ἀπενε-
χθῆναι. ἔτι δέ, ὦ βουλή, εἴπερ ἵππευσα, οὐκ ἂν ἦν 8
ἔξαρνος, ὡς δεινόν τι πεποιηκώς, ἀλλ' ἠξίουν, ἀπο-
δείξας, ὡς οὐδεὶς ὑπ' ἐμοῦ τῶν πολιτῶν κακῶς πέ-
πονθε, δοκιμάζεσθαι. ὁρῶ δὲ καὶ ὑμᾶς ταύτῃ τῇ
γνώμῃ χρωμένους· καὶ πολλοὺς μὲν τῶν τότε ἱππευ-
σάντων βουλεύοντας, πολλοὺς δ' αὐτῶν στρατηγοὺς
καὶ ἱππάρχους κεχειροτονημένους. ὥστε μηδὲν δι' ἄλ-
λο με ἡγεῖσθε ταύτην ποιεῖσθαι τὴν ἀπολογίαν, ἢ ὅτι
περιφανῶς ἐτόλμησάν μου καταψεύσασθαι. ἀνάβηθι
δέ μοι, καὶ μαρτύρησον.

ΜΑΡΤΥΡΙΑ.

Περὶ μὲν τοίνυν ταύτης τῆς αἰτίας οὐκ οἶδ', ὅ τι 9
δεῖ πλείω λέγειν. δοκεῖ δέ μοι, ὦ βουλή, ἐν μὲν τοῖς
ἄλλοις ἀγῶσι περὶ αὐτῶν μόνων τῶν κατηγορημένων
προσήκειν ἀπολογεῖσθαι, ἐν δὲ ταῖς δοκιμασίαις δίκαιον
εἶναι παντὸς τοῦ βίου λόγον διδόναι. δέομαι οὖν
ὑμῶν μετ' εὐνοίας ἀκροάσασθαί μου. ποιήσομαι δὲ
τὴν ἀπολογίαν, ὡς ἂν δύνωμαι, διὰ βραχυτάτων.

Ἐγὼ γὰρ πρῶτον μέν, οὐσίας μοι οὐ πολλῆς 10
καταλειφθείσης διὰ τὰς συμφορὰς καὶ τὰς τοῦ πατρὸς
καὶ τὰς τῆς πόλεως, δύο μὲν ἀδελφὰς ἐξέδωκα, ἐπι-
δοὺς τριάκοντα μνᾶς ἑκατέρᾳ· πρὸς τὸν ἀδελφὸν δ' οὕ-
τως ἐνειμάμην, ὥστ' ἐκεῖνον πλέον ὁμολογεῖν ἔχειν
ἐμοῦ τῶν πατρῴων. καὶ πρὸς τοὺς ἄλλους ἅπαντας
οὕτω βεβίωκα, ὥστε μηδεπώποτέ μοι μηδὲ πρὸς ἕνα
μηδὲν ἔγκλημα γενέσθαι. καὶ τὰ μὲν ἴδια οὕτω διῴ- 11

8. *μηδὲν δι' ἄλλο με*] Bekkerus hoc habet sine varietate. Vulgo *εἰ μηδὲν διαβάλλομαι*. Sensus est: »Ne existimetis me verba facere *δοκιμασίαν* metuentem; sed omnis mea defensio id unum spectat, ut temeraria accusatorum mendacia refutet.«

Polit. p. 417. *Ἐκείνοις γράμμασι* sc. *τῶν φυλάρχων* — *τούτοις* sc. *ἐν τῷ σανιδίῳ γεγραμμένοις*.

8. *ὡς δεινόν τι πεποιηκώς*] Quasi improbi quid fecissem. *Ἀποδείξας* — *δοκιμάζεσθαι*: »sed vellem ita examen subire, ut ostenderem civium neminem per me injusta passum esse.«

κησα· περὶ δὲ τῶν κοινῶν μοι μέγιστον ἡγοῦμαι τεκμήριον εἶναι τῆς ἐμῆς ἐπιεικείας, ὅτι τῶν νεωτέρων ὅσοι περὶ κύβους, ἢ πότους, ἢ περὶ τὰς τοιαύτας ἀκολασίας τυγχάνουσι τὰς διατριβὰς ποιούμενοι, πάντας αὐτοὺς ὄψεσθέ μοι διαφόρους ὄντας, καὶ πλεῖστα τούτους περὶ ἐμοῦ λογοποιοῦντας καὶ ψευδομένους. καίτοι δῆλον, ὅτι, εἰ τῶν αὐτῶν ἐπεθυμοῦμεν, οὐκ ἂν
12 τοιαύτην γνώμην εἶχον περὶ ἐμοῦ. ἔτι δ', ὦ βουλή, οὐδεὶς ἂν ἀποδεῖξαι περὶ ἐμοῦ δύναιτο οὔτε δίκην αἰσχρὰν οὔτε γραφὴν οὔτε εἰςαγγελίαν γεγενημένην. καίτοι ἑτέρους ὁρᾶτε πολλάκις εἰς τοιούτους ἀγῶνας καθεστηκότας. πρὸς τοίνυν τὰς στρατείας, καὶ τοὺς κινδύνους τοὺς πρὸς τοὺς πολεμίους, σκέψασθε, οἷον
13 ἐμαυτὸν παρέχω τῇ πόλει. πρῶτον μὲν γάρ, ὅτε τὴν συμμαχίαν ἐποιήσασθε πρὸς τοὺς Βοιωτούς, καὶ εἰς Ἁλίαρτον ἔδει βοηθεῖν, ὑπὸ Ὀρθοβούλου κατειλεγμένος ἱππεύειν, ἐπειδὴ πάντας ἑώρων τοῖς μὲν ἱππεύουσιν ἀσφάλειαν εἶναι δεῖν νομίζοντας, τοῖς δ' ὁπλίταις κίνδυνον ἡγουμένους, ἑτέρων ἀναβάντων ἐπὶ τοὺς ἵππους ἀδοκιμάστων παρὰ τὸν νόμον, ἐγὼ προςελθὼν

11. *εἰ τῶν αὐτῶν ἐπεθυμοῦμεν*] *Αὐτοί τε καὶ ἐγώ*: si ego iisdem studiis deditus essem, quibus ipsi. Jam tum enim qui eadem sentiebant et moliebantur adolescentuli, se invicem ubique tuebantur et defendebant, aliter autem sentientes et agentes odio et calumniis persequebantur.

12. *οὔτε δίκην αἰσχρὰν οὔτε γραφὴν οὔτε εἰςαγγελίαν*] *Δίκη* est caussa privata; quoniam autem saepe est omnis generis caussarum generale nomen, saepe additur *ἰδία*. Sed hoc recte omittitur, praesertim si opposita sit *γραφή*, quae est caussa publica. *Εἰςαγγελία* est delatio criminum extraordinariorum, quae a vulgari ratione recedunt et certis legum praescriptionibus non comprehenduntur, neque in judicium deduci possunt ordinario modo, neque cognosci de iis et judicari potest ex veteribus legibus. De hac ejusque generibus accuratissime exposuit Schoemannus de comitt. L. II. c. 3.

οἷον ἐμαυτὸν παρέχω τῇ πόλει] Praesens hoc egregium ad rem quasi sub oculos auditorum collocandam et continuam agendi rationem, quae etiamnum durat, indicandam.

13. *πρὸς τοὺς Βοιωτοὺς* cet.] Narrat rem Xenoph. Hellen. III. 5. Haliartus, urbs Boeotiae, ad quam cecidit Lysander, dux Lacedaemoniorum. Periculum equitatus erat minus, quod magna erat illorum multitudo.

ἀδοκιμάστων] De equitum δοκιμασίᾳ cf. prooemium or. κατὰ Ἀλκιβιάδου et §. 8. sq.

ἔφην τῷ Ὀρθοβούλῳ ἐξαλεῖψαί με ἐκ τοῦ καταλόγου
ἡγούμενος αἰσχρὸν εἶναι, τοῦ πλήθους μέλλοντος κιν-
δυνεύειν, ἄδειαν ἐμαυτῷ παρασκευάσαντι στρατεύε-
σθαι. καί μοι ἀνάβηθι, Ὀρθόβουλε.

ΜΑΡΤΥΡΙΑ.

Συλλεγέντων τοίνυν τῶν δημοτῶν πρὸ τῆς ἐξό- 14
δου, εἰδὼς αὐτῶν ἐνίους πολίτας μὲν χρηστοὺς ὄντας
καὶ προθύμους, ἐφοδίων δὲ ἀποροῦντας, εἶπον, ὅτι
χρὴ τοὺς ἔχοντας παρέχειν τὰ ἐπιτήδεια τοῖς ἀπόρως
διακειμένοις. καὶ οὐ μόνον τοῦτο συνεβούλευον τοῖς
ἄλλοις, ἀλλὰ καὶ αὐτὸς ἔδωκα δυοῖν ἀνδροῖν τριάκον-
τα δραχμὰς ἑκατέρῳ· οὐχ ὡς πολλὰ κεκτημένος,
ἀλλ' ἵνα παράδειγμα τοῦτο τοῖς ἄλλοις γένηται. καί
μοι ἀνάβητε.

ΜΑΡΤΥΡΕΣ.

Μετὰ ταῦτα τοίνυν, ὦ βουλή, εἰς Κόρινθον ἐξό- 15
δου γενομένης, καὶ πάντων προειδότων, ὅτι δεήσει
κινδυνεύειν, ἑτέρων ἀναδυομένων, ἐγὼ διεπραξάμην,
ὥστε τῆς πρώτης τεταγμένος μάχεσθαι τοῖς πολεμίοις·
καὶ μάλιστα τῆς ἡμετέρας φυλῆς δυστυχησάσης, καὶ
πλείστων ἐνθανόντων, ὕστερον ἀνεχώρησα τοῦ σεμνοῦ
Στειριέως, τοῦ πᾶσιν ἀνθρώποις δειλίαν ὠνειδικότος.
καὶ οὐ πολλαῖς ἡμέραις ὕστερον μετὰ ταῦτα ἐν Κορίν- 16
θῳ χωρίων ἰσχυρῶν κατειλημμένων, ὥστε τοὺς πολε-
μίους μὴ δύνασθαι προσιέναι, Ἀγησιλάου δ' εἰς τὴν

14. *ἐφοδίων δὲ ἀποροῦντας*] Interdum magni sumtus fiebant eorum ipsorum impensis, qui in militiam ibant, ut nil deesset et ad utilitatem et ad commoditatem: praesertim quum expeditio instaret gravior et longior, ut cognoscimus ex Thucyd. VI. 31. Interdum vero etiam duces atque privati pauperioribus suppetias ferebant. Cf. Boeckh. Staatsh. I. p. 298.

15. *ἀναδυομένων*] Ut *ἀναδύεσθαι* in genere est se subducere, fugere, sic imprimis dicitur de militibus, qui vel militiam vel certamen subterfugiunt. Cf. Bornemann ad Xenoph. Symp. V. 2.

τῆς πρώτης τεταγμένος] Scaligerus assentiente Reiskio volebat *ἐπὶ τῆς πρώτης*: quo non opus. *Τῆς πρώτης* sc. *τάξεως* est genitivus partitivus: ad quem minime subaudiendum, quod opinabantur illi viri docti, *ἐπί*.

τοῦ σεμνοῦ Στειριέως] Interdum ironia utitur Lysias in Thrasybulum Stiriensem: quod factum nollem in virum, qui tam bene meritus erat de re publica Atheniensium: qui si forte parum favebat Mantitheo, vix hoc cedat in hujus favorem.

Βοιωτίαν ἐμβαλόντος, ψηφισαμένων τῶν ἀρχόντων
ἀποχωρίσαι τάξεις, αἵτινες βοηθήσουσι, φοβουμένων
ἁπάντων (εἰκότως, ὦ βουλή· δεινὸν γὰρ ἦν, ἀγαπη-
τῶς ὀλίγῳ πρότερον σεσωσμένους, ἐφ' ἕτερον κίνδυ-
νον ἰέναι), προςελθὼν ἐγὼ τὸν ταξίαρχον ἐκέλευον ἀκλη-
17 ρωτὶ τὴν ἡμετέραν τάξιν πέμπειν. ὥςτ', εἴ τινες ὑμῶν
ὀργίζονται τοῖς τὰ μὲν τῆς πόλεως ἀξιοῦσι πράττειν,
ἐκ δὲ τῶν κινδύνων ἀποδιδράσκουσιν, οὐκ ἂν δικαίως
περὶ ἐμοῦ τὴν γνώμην ταύτην ἔχοιεν. οὐ γὰρ μόνον
τὰ προςταττόμενα ἐποίουν προθύμως, ἀλλὰ καὶ κινδυ-
νεύειν ἐτόλμων. καὶ ταῦτ' ἐποίουν, οὐχ ὡς οὐ δει-
νὸν ἡγούμενος εἶναι Λακεδαιμονίοις μάχεσθαι, ἀλλ' ἵνα,
εἴποτε ἀδίκως εἰς κίνδυνον καθισταίμην, διὰ ταῦτα
βελτίων ὑφ' ὑμῶν νομιζόμενος ἁπάντων τῶν δικαίων
τυγχάνοιμι. καί μοι ἀνάβητε τούτων μάρτυρες.

ΜΑΡΤΥΡΕΣ.

18 Τῶν τοίνυν ἄλλων στρατειῶν καὶ φρουρῶν οὐ-
δεμιᾶς ἀπελείφθην πώποτε. ἀλλὰ πάντα τὸν χρόνον
διατετέλεκα μετὰ τῶν πρώτων μὲν τὰς ἐξόδους ποιού-
μενος, μετὰ τῶν τελευταίων δὲ ἀναχωρῶν. καίτοι χρὴ
τοὺς φιλοτίμως καὶ κοσμίως πολιτευομένους ἐκ τῶν
τοιούτων σκοπεῖν, ἀλλ' οὐκ, εἴ τις τολμᾷ, διὰ τοῦτο
μισεῖν. τὰ μὲν γὰρ τοιαῦτα ἐπιτηδεύματα οὔτε τοὺς
ἰδιώτας οὔτε τὸ κοινὸν τῆς πόλεως βλάπτει, ἐκ δὲ
τῶν κινδυνεύειν ἐθελόντων πρὸς τοὺς πολεμίους ἅπαν-
19 τες ὑμεῖς ὠφελεῖσθε. ὥςτε οὐκ ἄξιον ἀπ' ὄψεως, ὦ

16. *ἀποχωρίσαι τάξεις*] Seligere centurias ex omni copiarum multitudine, quam sub armis leges jubebant. Minime opus, ut cum Marklando scribas *ἀποκληρῶσαι*. Ex eo enim, quod Mantitheus jubet suam centuriam *ἀκληρωτὶ* mitti, non sequitur necessario nonnisi per sortem electas fuisse centurias. Pro rerum ratione delectus erat penes *στρατηγούς*.

ὀλίγῳ πρότερον σεσωσμένους] Haec dicta sunt pro ea, qua uti solent milites, gloriatione et rhetorica hyperbole. Quantum enim ex Xenophonte discimus, sine certamine Lacedaemonii post mortem Lysandri discesserant. Longe majus vero discrimen instabat, quum Agesilaus ex Asia rediret.

17. *καὶ κινδυνεύειν ἐτόλμων*] A nemine coactus ipse me obtuli certamini.

19. *ἀπ' ὄψεως*] Oppositum ho[c] locutioni *ἐκ τῶν ἔργων* significat externa specie, quae fallax est vel in bonam vel in malam partem.

βουλή, οὔτε φιλεῖν οὔτε μισεῖν οὐδένα, ἀλλ' ἐκ τῶν ἔργων σκοπεῖν. πολλοὶ μὲν γὰρ μικρὸν διαλεγόμενοι καὶ κοσμίως ἀπερχόμενοι μεγάλων κακῶν αἴτιοι γεγόνασιν· ἕτεροι δὲ τῶν τοιούτων ἀμελοῦντες πολλὰ κἀγαθὰ ὑμᾶς εἰσὶν εἰργασμένοι.

20 Ἤδη δέ τινων ᾐσθόμην, ὦ βουλή, καὶ διὰ ταῦτα ἀχθομένων μου, ὅτι νεώτερος ὢν ἐπεχείρησα λέγειν ἐν τῷ δήμῳ. ἐγὼ δὲ τὸ μὲν πρῶτον ἠναγκάσθην ὑπὲρ τῶν ἐμαυτοῦ πραγμάτων δημηγορῆσαι. ἔπειτα μέντοι καὶ ἐμαυτῷ δοκῶ φιλοτιμότερον διατεθῆναι τοῦ δέοντος, ἅμα μὲν τῶν προγόνων ἐνθυμούμενος, ὅτι οὐδὲν πέπαυνται τῶν τῆς πόλεως πράττοντες, ἅμα δὲ ὑμᾶς ὁρῶν (τὰ γὰρ ἀληθῆ χρὴ λέγειν) τούτους μόνους ἀξίους νομίζοντας εἶναι. ὥστε ὁρῶν ὑμᾶς ταύτην τὴν γνώμην ἔχοντας, τίς οὐκ ἂν ἐπαρθείη πράττειν καὶ λέγειν ὑπὲρ τῆς πόλεως; ἔτι δὲ τί ἂν τοῖς τοιούτοις ἄχθοισθε; οὐ γὰρ ἕτεροι περὶ αὐτῶν κριταί εἰσιν, ἀλλ' ὑμεῖς.

ΛΥΣΙΟΥ

ΚΑΤΑ ΦΙΛΩΝΟΣ ΔΟΚΙΜΑΣΙΑΣ.

De argumento hujus orationis vide prooemium superioris orationis sub finem.

1 Ὤιμην μέν, ὦ βουλή, οὐκ ἄν ποτ' εἰς τοῦτο τόλμης Φίλωνα ἀφικέσθαι, ὥστε ἐθελῆσαι ὡς ὑμᾶς ἐλθεῖν δοκιμασθησόμενον· ἐπειδὴ δὲ οὐχ ἕν τι μόνον, 2

μικρὸν διαλεγόμενοι καὶ κοσμίως ἀπερχόμενοι] Lenis et summissa oratio, et ingressus decorus modestiae signa sunt et semper habebantur. Isocrates in Areopagitico adolescentes inter alia his verbis laudat. §. 48. οὕτω δ' ἔφευγον τὴν ἀγορὰν, ὥστ', εἰ καί ποτε διελθεῖν ἀναγκασθεῖεν, μετὰ πολλῆς αἰδοῦς καὶ σωφροσύνης ἐφαίνοντο τοῦτο ποιοῦντες.

ἀλλὰ πολλὰ τολμηρός ἐστιν, ἐγὼ δὲ ὀμόσας εἰςῆλθον
εἰς τὸ δικαστήριον τὰ βέλτιστα συμβουλεύσειν τῇ πό-
λει, ἔνεστι δὲ ἐν τῷ ὅρκῳ ἀποφαίνειν, εἴ τίς τινα οἶδε
τῶν λαχόντων ἀνεπιτήδειον ὄντα βουλεύειν· ἐγὼ τὴν
κατὰ τουτουῒ Φίλωνος ποιήσομαι κατηγορίαν· οὐ μέν-
τοιγε ἰδίαν ἔχθραν οὐδεμίαν μεταπορευόμενος, οὐδὲ
τῷ δύνασθαι καὶ εἰωθέναι λέγειν ἐν ὑμῖν ἐπαρθείς, ἀλ-
λὰ τῷ πλήθει τῶν ἁμαρτημάτων αὐτοῦ πιστεύων, καὶ
3 τοῖς ὅρκοις, οἷς ὤμοσα, ἐμμένειν ἀξιῶν. γνώσεσθε μὲν
οὖν, ὅτι οὐκ ἀπὸ ἴσης παρασκευῆς ἐγώ τε τοῦτον
ἐλέγξω οἷός ἐστι, καὶ οὗτος ἐπεχείρησε πονηρὸς εἶναι.
ὅμως, εἴ τι ἐγὼ ἐλλείποιμι τῷ λόγῳ τῆς κατηγορίας,
οὐκ ἂν δίκαιος εἴη οὗτος διὰ τοῦτο ὠφεληθῆναι, ἀλ-
λὰ μᾶλλον, εἴ τι ἱκανῶς διδάξαιμι, ἐκ τούτων ἀποδοκι-
4 μασθῆναι. ἐνδεῶς μὲν γὰρ διὰ τὴν ἀπειρίαν πάντων
τῶν τούτῳ πεπραγμένων, ἱκανῶς δὲ διὰ τὴν περὶ αὐ-
τὸν κακίαν εἰρηκὼς ἂν εἴην. ἀξιῶ δὲ καὶ ὑμῶν, οἵτι-
νες δυνατώτεροί ἐμοῦ εἰσι, λόγῳ ἀποφῆναι μείζω ὄντα
αὐτοῦ τὰ ἁμαρτήματα, καὶ ἐξ ὧν ἂν ἐγὼ ὑπολίπωμαι,
πάλιν αὐτοὺς περὶ ὧν ἴσασι κατηγορῆσαι Φίλωνος· οὐ
γὰρ ἐκ τῶν ὑπ' ἐμοῦ λεγομένων δεῖ ὑμᾶς περὶ αὐτοῦ
5 ὁποῖός ἐστι σκέψασθαι. ἐγὼ γὰρ οὐκ ἄλλους τινάς
φημι δίκαιον εἶναι βουλεύειν περὶ ἡμῶν, ἢ τοὺς πρὸς
τῷ εἶναι πολίτας καὶ ἐπιθυμοῦντας τούτου.. τούτοις

2. *εἰς τὸ δικαστήριον*] Bekkerus dedit ex conjectura *εἰς τὸ βουλευτήριον*: quem sequi contra libros scriptos non ausim. Vid. de hac lectione prooemium ad orat. pro Mantitheo.

3. *ἐγώ τε*] Ex conjectura Marklandi pro librorum lectione *ἔγωγε*.

εἴ τι ἱκανῶς διδάξαιμι] Sic Bekkerus sine varietate pro vulgato *ὅ τι ἱκ. διδ.*

2. *ἐγὼ τὴν κατὰ τουτουῒ Φίλωνος ποιήσομαι κατηγορίαν*] Fortasse offendat praepositio *κατά* addita, quae omitti solet ad *κατηγορία*. Sed monuit F. A. Wolfius ad Demosthenis Leptin. p. 213. saepius praepositiones nominibus, ad quae alias subaudiri soleant, apponi: quae quidem regula cum grano salis accipienda et singulorum nominum usus considerandus. Nostra phrasis satis firmata ab eodem magistro nostro desideratissimo.

5. *ἐπιθυμοῦντας τούτου*] Interrogat Marklandus cujus? Respondeo *τοῦ εἶναι πολίτας καὶ μένειν*: quibus curae cordique est, ut sint et maneant cives. His enim salus civitatis est finis bonorum eique uni student, ab omni proprii commodi studio alieni. Hinc patet nihil esse, quod Marklandus conjecit *ἴσον*.

μὲν γὰρ μεγάλα τὰ διαφέροντά ἐστιν εὖ τε πράττειν τὴν
πόλιν τήνδε καὶ ἀνεπιτηδείως· διὰ τὸ ἀναγκαῖον σφί-
σιν αὐτοῖς ἡγεῖσθαι εἶναι μετέχειν τὸ μέρος τῶν δεινῶν,
ὥςπερ καὶ τῶν ἀγαθῶν μετέχουσι. ὅσοι δὲ φύσει μὲν 6
πολῖταί εἰσι, γνώμῃ δὲ χρῶνται, ὡς πᾶσα γῆ πατρὶς
αὐτοῖς ἐστιν, ἐν ᾗ ἂν τὰ ἐπιτήδεια ἔχωσιν, οὗτοι δῆ-
λοί εἰσιν, ὅτι ἂν, παρέντες τὸ τῆς πόλεως κοινὸν ἀγα-
θόν, ἐπὶ τὸ ἑαυτῶν ἴδιον κέρδος ἔλθοιεν· διὰ τὸ μὴ
τὴν πόλιν, ἀλλὰ τὴν οὐσίαν πατρίδα ἑαυτοῖς ἡγεῖσθαι.
ἐγὼ τοίνυν ἀποφανῶ Φίλωνα τουτονὶ περὶ πλείονος 7
ποιησάμενον τὴν ἰδίαν ἀσφάλειαν ἢ τὸν κοινὸν τῆς πό-
λεως κίνδυνον, καὶ ἡγησάμενον κρεῖττον εἶναι αὐτὸν
ἀκινδύνως τὸν βίον διάγειν ἢ τὴν πόλιν σώζειν, ὁμοί-
ως τοῖς ἄλλοις πολίταις κινδυνεύοντα. οὗτος γάρ, ὦ 8
βουλή, ὅτε ἡ συμφορὰ τῇ πόλει ἦν (ἧς ἐγώ, καθ᾽ ὅ-
σον ἀναγκάζομαι, κατὰ τοσοῦτον μέμνημαι), ἐκκεκη-
ρυγμένος ἐκ τοῦ ἄστεος ὑπὸ τῶν τριάκοντα μετὰ τοῦ
ἄλλου πλήθους τῶν πολιτῶν, τέως μὲν ᾤκει ἐν ἀγρῷ·
ἐπειδὴ δὲ οἱ ἀπὸ Φυλῆς κατῆλθον εἰς τὸν Πειραιᾶ,
καὶ οὐ μόνον οἱ ἐκ τῶν ἀγρῶν, ἀλλὰ καὶ οἱ ἐκ τῆς ὑ-
περορίας, οἱ μὲν εἰς τὸ ἄστυ, οἱ δ᾽ εἰς τὸν Πειραιᾶ
συνελέγοντο, καὶ καθ᾽ ὅσον ἕκαστος οἷός τ᾽ ἦν, κατὰ
τοσοῦτον ἐβοήθει τῇ πατρίδι, τἀναντία ἅπασι τοῖς ἄλλοις
πολίταις ἐποίησε. συσκευασάμενος γὰρ τὰ ἑαυτοῦ ἐν- 9
θάδε, εἰς τὴν ὑπερορίαν ἐξῴκησε, καὶ ἐν Ὠρωπῷ με-
τοίκιον κατατιθεὶς ἐπὶ προστάτου ᾤκει, βουληθεὶς παρ᾽ ἐ-

6. ὅσοι δὲ] Ex cod. pro καὶ γὰρ οἱ.
ἑαυτοῖς] Sic idem liber pro αὐτοῖς.
8. ἧς ἐγώ, καθ᾽ ὅσον ἀναγκάζομαι, κατὰ τοσοῦτον μέμνημαι] Τοσοῦτον idem pro vulgato τοῦτο. Notandum ceteroquin formulam καθ᾽ ὅσον hic minuentis esse: tantillum, quantum, quemadmodum etiam Latini adhibent tantum, quantum. Cf. F. A. Wolfium ad Demosth. Leptin. p. 258. §. 27.
τἀναντία] Idem pro vulgato τὰ ἐναντία. Crasis in Lysia praeferenda, ubi boni eam codices commendant; contra libros non invehenda.

ἀνεπιτηδείως] Hoc loco τῷ εὖ oppositum idem erit quod κακῶς, damnose, ut detrimento subjecta sit.

9. ἐπὶ προστάτου ᾤκει] Harpocration s. v. προστάτης· οἱ τῶν μετοίκων Ἀθήνησι προεστηκότες προστάται ἐκαλοῦντο.

κείνοις μετοικεῖν μᾶλλον ἢ μεθ' ἡμῶν πολίτης εἶναι. οὐ τοίνυν οὐδ', ὥςπερ ἔνιοί τινες τῶν πολιτῶν μετεβάλοντο, ἐπειδὴ ἑώρων τοὺς ἀπὸ Φυλῆς ἐν οἷς ἔπραττον εὐτυχοῦντας, οὐδὲ τούτων τι τῶν εὐτυχημάτων ἠξίωσε μετασχεῖν, ἐπὶ κατειργασμένοις μᾶλλον ἐλθεῖν βουλόμενος ἢ συγκατελθεῖν κατεργασάμενός τι τῶν τῇ κοινῇ πολιτείᾳ συμφερόντων. οὐδ' ἦλθεν εἰς τὸν Πειραιᾶ, οὐδ' ἔστιν ὅπου ἑαυτὸν ὑμῖν τάξαι παρέσχε.
10 καίτοι ὅςτις εὐτυχοῦντας ὁρῶν ὑμᾶς ἐτόλμα προδιδόναι, τί ποτε ὡς μὴ βουλόμεθά γε πράττοντας ἐποίησεν ἄν; ὅσοι μὲν τοίνυν διὰ συμφορὰς ἰδίας οὐ μετέσχον τῶν τότε γενομένων τῇ πόλει κινδύνων, συγγνώμης τινὸς ἄξιοί εἰσι τυχεῖν (οὐδενὶ γὰρ οὐδὲν ἑκούσιον δυςτύχημα γίγνεται), ὅσοι δὲ τοῦτο γνώμῃ ἔπραξαν, οὐδεμιᾶς συγγνώμης ἄξιοί εἰσιν· οὐ γὰρ διὰ δυςτυχίαν, ἀλλὰ δι' ἐπιβουλὴν ἐποίησαν αὐτό.
11 καθέστηκε δέ τι ἔθος δίκαιον πᾶσιν ἀνθρώποις τῶν αὐτῶν ἀδικημάτων μάλιστα ὀργίζεσθαι τοῖς μάλιστα

9. ἐπὶ κατειργασμένοις] Quod Reiskius de suo dederat, firmavit C. Antea legebatur ἐπὶ κατεργασαμένῳ, quod habet alter cod. Bekkeri. Formula est ἐπ' ἐξειργασμένοις, ἐπὶ κατειργασμένοις, significans r e j a m c o n f e c t a. Tetigit eam V a l c k e n a r i u s ad Herodot. IX. 75.

παρέσχε]. Hoc, quod Reiskius de suo dederat, confirmavit C. Ceteri παρασχεῖν.

10. καίτοι] Sic dedit Bekkerus ex conjectura pro librorum lectione καὶ γάρ.

ἀναγκαῖον γὰρ ἦν ἑκάστῳ τῶν μετοίκων πολίτην τινὰ νέμειν προστάτην. Idem mos obtinebat etiam in aliis Graeciae civitatibus, in iis praesertim, quae similem Athenarum habebant gubernandi rationem.

10. ὁρῶν ὑ μ ᾶ ς – – ὡς μὴ β ο υ λ ό μ ε θ ά γε] Personarum variatio ne offendat! Ὑμᾶς civitatem spectat in genere; βουλόμεθα autem ipsius oratoris sentiendi rationem simul complectitur.

11. τῶν αὐτῶν ἀδικημάτων μάλιστα ὀργίζεσθαι] Marklandus supplendum censet ὄντων, ut sit genitivus absolutus. Alii praepositionem ἕνεκα similemve ad genitivum supplendam opinantur. Cf. B o s i i Ell. p. 704 ss. Schaef. H e r m a n n u s ad Viger. p. 878. ejusmodi genitivos ita explicat, ut per confusionem duarum locutionum ad nomen, quod non dictum tamen cogitatur, referendi sint; ὀργίζεσθαί τινος esse ὀργὴν ἔχειν τινός.

δυναμένοις μὴ ἀδικεῖν, τοῖς δὲ πένησιν ἢ ἀδυνάτοις
τῷ σώματι συγγνώμην ἔχειν, διὰ τὸ ἡγεῖσθαι ἄκον-
τας αὐτοὺς ἁμαρτάνειν. οὗτος τοίνυν οὐδεμιᾶς συγ- 12
γνώμης ἄξιός ἐστι τυχεῖν· οὔτε γὰρ τῷ σώματι ἀδύ-
νατος ἦν ταλαιπωρεῖν (ὡς καὶ ὑμεῖς ὁρᾶτε), οὔτε
τῇ οὐσίᾳ ἄπορος λειτουργεῖν, ὡς ἐγὼ ἀποδείξω. ὅςτις
οὖν, ὅσον δυνατὸς ἦν ὠφελεῖν, τοσοῦτον κακὸς ἦν,
πῶς οὐκ ἂν εἰκότως ὑπὸ πάντων ὑμῶν μισοῖτο; ἀλ- 13
λὰ μὴν οὐδ᾽ ἀπεχθήσεσθέ γε τῶν πολιτῶν οὐδενί, τοῦ-
τον ἀποδοκιμάσαντες, οὔτ᾽ εἰ τοὺς ἑτέρους, ἀλλ᾽ ἀμφο-
τέρους φανερός ἐστι προδούς· ὥςτε μήτε τοῖς ἐν τῷ
ἄστει γενομένοις φίλον προςήκειν εἶναι τοῦτον, (οὐ
γὰρ ἠξίωσεν ὡς αὐτοὺς ἐλθεῖν κινδυνεύοντας) μήτε
τοῖς τὸν Πειραιᾶ καταλαβοῦσιν, οὐδὲ γὰρ τούτοις ἠθέ-
λησε συγκατελθεῖν, καὶ ταῦτα, ὥς φησι, καὶ ἀστὸς
γενόμενος. εἰ μέντοι τι μέρος περίεστι τῶν πολιτῶν, ὅ
τι τῶν αὐτῶν μετέσχε τούτῳ πραγμάτων, μετ᾽ ἐκείνων,
ἐάν ποτε (ὃ μὴ γένοιτο) λάβωσι τὴν πόλιν, βουλεύειν
ἀξιούτω. ὡς οὖν ᾤκει τε ἐν Ὠρωπῷ ἐπὶ προστάτου, 14
καὶ ἐκέκτητο ἱκανὴν οὐσίαν, καὶ οὔτ᾽ ἐν τῷ Πειραιεῖ

12. ἦν ταλαιπωρεῖν] Emendatio est Taylori pro librorum lectione ἢ ταλαιπωρεῖ. Ταλαιπωρεῖν autem est verbum proprium de tolerandis belli laboribus.

13. οὔτ᾽ εἰ] Libri habent hoc. Οὐ γὰρ conjecit Reiskius, probante Bekkero, non male existimans librorum lectionem suadere οὐχί. Ut autem γάρ saepe a librariis omissum est, sic etiam ante negationem ὅς facile absorberi potuit ultima syllaba antecedentis vocabuli. Retinui itaque quamvis corruptam codicum lectionem, quoniam Reiskii conjectura non tam certa est, ut, quod proposui: ὅς οὐχὶ τοὺς ἑτ., non sit probabile.

καὶ ταῦτα, ὥς φησι, καὶ ἀστὸς γενόμενος] Sic optimus C. Vulgo φησὶ δὲ καὶ ταῦτα καὶ αὐτὸς γενόμενος. Ἀστός pro αὐτός etiam vir doctus apud Taylorum conjectura assecutus erat.

τοῖς μάλιστα δυναμένοις μὴ ἀδικεῖν] Μή abest a multis codd., sed abesse nequit. Sensus enim est: maxime nos eorum malefactis irasci, qui pro ipsorum conditione facile iis abstinere potuissent. Hoc loco imprimis de externa hominum conditione sermo est, de paupertate et corporis imbecillitate. Quantum pendet etiam ex educatione, consortio, indole!

οὔτ᾽ ἐν τῷ ἄστει ἔθετο τὰ ὅπλα, ἵνα εἰδῆτε, ὅτι ταῦτα
πρῶτον ἀληθῆ λέγω, ἀκούσατε τῶν μαρτύρων.

ΜΑΡΤΥΡΕΣ.

15 Ὑπολείπεται τοίνυν αὐτῷ λέγειν, ὡς τῷ μὲν
σώματι δι᾽ ἀσθένειάν τινα γενομένην ἀδύνατος κατέ-
στη βοηθῆσαι εἰς τὸν Πειραιᾶ· ἀπὸ δὲ τῶν ὑπαρ-
χόντων ἐπαγγειλάμενος αὐτὸς ἢ χρήματ᾽ εἰςενεγκεῖν εἰς
τὸ πλῆθος τὸ ὑμέτερον, ἢ ὁπλίσαι τινὰς τῶν ἑαυτοῦ
δημοτῶν, ὥςπερ καὶ ἄλλοι πολλοὶ τῶν πολιτῶν, αὐτοὶ
16 οὐ δυνάμενοι λειτουργεῖν τοῖς σώμασιν. ἵνα οὖν μὴ
ἐγγένηται αὐτῷ ψευσαμένῳ ἐξαπατῆσαι, καὶ περὶ τού-
των ἤδη σαφῶς ὑμῖν ἀποδείξω, ἐπειδὴ ὕστερον οὐκ
ἐξέσται μοι παρελθόντι ἐνθάδ᾽ ἐλέγχειν αὐτόν. καί μοι
κάλει αὐτὸν Διότιμον Ἀχαρνέα, καὶ τοὺς αἱρεθέντας
μετ᾽ αὐτοῦ τοὺς δημότας ὁπλίσαι ἀπὸ τῶν εἰςενεχθέν-
των χρημάτων.

ΜΑΡΤΥΡΙΑ τῶν περὶ Διότιμον.

17 Οὗτος τοίνυν οὐχ ὅπως ὠφελήσει τὴν πόλιν ἐν τοι-
ούτῳ καιρῷ καὶ τοιαύτῃ καταστάσει διενοήθη, ἀλλ᾽ ὅ-
πως τι κερδανεῖ ἀπὸ τῶν ὑμετέρων συμφορῶν παρε-
18 σκευάσατο. ὁρμώμενος γὰρ ἐξ Ὠρωποῦ, τοτὲ μὲν αὐ-
τὸς μόνος, τοτὲ δ᾽ ἑτέροις ἡγούμενος, οἷς τὰ ὑμέ-
τερα δυςτυχήματα εὐτυχήματα ἐγεγόνει, περιϊὼν κα-
τὰ τοὺς ἀγρούς, καὶ ἐντυγχάνων τῶν πολιτῶν τοῖς
πρεσβυτάτοις, οἳ κατέμειναν ἐν τοῖς δήμοις, ὀλίγα μὲν
τῶν ἐπιτηδείων ἔχοντες, ἀναγκαῖα δέ, εὔνοι μὲν ὄντες
τῷ πλήθει, ἀδύνατοι δὲ ὑπὸ τῆς ἡλικίας βοηθεῖν· τού-

17. ὅπως ὠφελήσει — ἀλλ᾽ ὅπως τι κερδανεῖ] Futurum ὠφελήσει ex cod. Bekkerus restituit; alter liber habet ὠφελήσοι; ceteri ὠφελήσαι. Κερδανεῖ idem codex pro vulgato κερδαίνοι.

14. ἔθετο τὰ ὅπλα] H. e. arma cepit, de eo, qui partes cepit easque armis adjuvat. Varias hujus formulae significationes explicuit Hudsonus ad Thucyd. II. 2. Wesselingius ad Diodor. Sic. XII. 66. Schneider in Ind. Gr. Xenophon. Anab. v. τιθέναι.

15. εἰςενεγκεῖν] Infinitivus pendet ex ἐπαγγειλάμενος. De aoristo infinitivi, ubi plerumque ponitur futurum, cf. Excursum VIII. — Κατέστη autem ut verbum finitum supplendum etiam in hoc membrum per leve zeugma.

τοὺς ἀφῃρεῖτο τὰ ὑπάρχοντα, περὶ πλείονος ποιούμενος αὐτὸς μικρὰ κερδαίνειν ἢ ἐκείνους μηδὲν ἀδικεῖν· οἳ νῦν αὐτὸν δι' αὐτὸ τοῦτο οὐχ οἷοί τέ εἰσιν ἐπεξελθεῖν ἅπαντες, διόπερ καὶ τότε ἀδύνατοι τῇ πόλει βοηθεῖν
ἦσαν. οὐ μέντοι τοῦτόν γε χρὴ διὰ τὴν ἐκείνων ἀδυ- 19
ναμίαν δὶς ὠφεληθῆναι, τότε τ' ἀφελόμενον ἃ εἶχον, νῦν τε δοκιμασθέντα ὑφ' ὑμῶν· ἀλλὰ κἂν ὁςτιςοῦν παραγένηται τῶν ἀδικηθέντων, μέγα αὐτὸ ἡγήσασθε εἶναι· καὶ τοῦτον ὑπερμισήσατε, ὅςτις ἐτόλμησεν, οἷς ἕτεροι διδόναι παρ' ἑαυτῶν τι προῃροῦντο, διὰ τὴν ἀπορίαν οἰκτείροντες αὐτούς, τούτων ἀφαιρεῖσθαι τὰ ὑπάρχοντα. κάλει μοι τοὺς μάρτυρας.

ΜΑΡΤΥΡΕΣ.

Οὐ τοίνυν ἔγωγε οἶδα, ὅ τι ὑμᾶς διαφερόντως 20
δεῖ γινώσκειν περὶ αὐτοῦ ἢ οἱ οἰκεῖοι γιγνώσκουσι. τοιαῦτα γάρ ἐστιν, ὥςτ', εἰ καὶ μηδὲν αὐτῷ ἄλλο ἡμάρτητο, διὰ μόνα ταῦτα ἱκανὸν εἶναι ἀποδοκιμασθῆ-
ναι. οἷα μὲν οὖν ζῶσα ἡ μήτηρ αὐτοῦ κατηγόρει, 21
παρήσω· ἐξ ὧν δὲ τελευτῶσα τὸν βίον διεπράξατο τεκμαιρομένοις ῥᾴδιόν ἐστιν ὑμῖν γνῶναι, ὁποῖός τις ἦν περὶ αὐτήν. ἐκείνη γὰρ τούτῳ μὲν ἠπίστησεν ἀποθανοῦσαν ἑαυτὴν ἐπιτρέψαι· Ἀντιφάνει δὲ οὐδὲν προςήκουσα πιστεύσασα ἔδωκεν εἰς τὴν ἑαυτῆς ταφὴν τρεῖς μνᾶς ἀργυρίου, παραλιποῦσα τοῦτον υἱὸν ὄντα ἑαυτῆς. ἆρα δῆλον, ὅτι εὖ ᾔδει αὐτὸν οὐδὲ διὰ τὸ
προςήκειν αὐτῇ τὰ δέοντα ἂν ποιήσοντα; καίτοι εἰ 22
μήτηρ, ἣ πέφυκε καὶ ἀδικουμένη ὑπὸ τῶν ἑαυτῆς παίδων μάλιστα ἀνέχεσθαι, καὶ μηδ' ὠφελουμένη μεγάλα ἔχειν ἡγεῖσθαι, διὰ τὸ εὐνοίᾳ μᾶλλον ἢ ἐλέγχῳ

19. τότε τ' ἀφελόμενον] Sic, ut Reiskius conjecerat, dedit Bekkerus sine varietate. Vulgo deerat τ'.

20. οἱ οἰκεῖοι] Articulum, quem Reiskius de suo addidit, item habet Bekkerus sine varietate.

21. Ἀντιφάνει δὲ οὐδὲν προςήκουσα πιστεύσασα] Taylor conjecit προςήκοντι, quod ex auribus et sono, quamvis alia ratio nulla adsit, praeferendum esse censet Reiskius. Contra libros equidem nil ausim mutare, quamquam malim sic scripsisse Lysiam.

22. καὶ μηδ' ὠφελουμένη μεγάλα ἔχειν ἡγεῖσθαι] Mater, etiam si nullam capiat a liberis numeratam utilitatem, multa se ta-

τὰ γιγνόμενα δοκιμάζειν, ἐνόμιζε τοῦτον κἂν ἀπὸ τε-
θνεώσης φέρειν ἑαυτῆς, τί χρὴ ὑμᾶς περὶ αὐτοῦ δια-
νοηθῆναι; ὅστις γὰρ περὶ τοὺς ἑαυτοῦ ἀναγκαίους
τοιαῦτα ἁμαρτάνει ἁμαρτήματα, τί ἂν περί γε τοὺς
23 ἀλλοτρίους ποιήσειεν; ὡς οὖν καὶ ταῦτ' ἀληθῆ ἐστιν,
ἀκούσατε αὐτοῦ τοῦ λαβόντος τὸ ἀργύριον καὶ θά-
ψαντος αὐτήν.

ΜΑΡΤΥΣ.

24 Τί [ἂν] οὖν βουληθέντες ὑμεῖς τοῦτον δοκιμά-
σαιτε; πότερον, ὡς οὐχ ἡμαρτηκότα; ἀλλὰ τὰ μέγι-
στα περὶ τὴν πατρίδα ἠδίκηκεν. ἀλλ' ὡς ἔσται βελ-
τίων; τοιγάρτοι πρότερον βελτίων γενόμενος περὶ τὴν
πόλιν, ὕστερον βουλεύειν ἀξιούτω, φανερόν τι ἀγα-
θόν, ὥσπερ τότε κακόν, ποιήσας. σωφρονέστερον γάρ
ἐστιν ὕστερον πᾶσι τῶν ἔργων τὰς χάριτας ἀποδιδό-
25 ναι. δεινὸν γὰρ ἔμοιγε δοκεῖ εἶναι, εἰ ἐξ ὧν μὲν ἤδη
ἡμάρτηκε μηδέποτε τιμωρηθήσεται· ἐξ ὧν δὲ μέλλει
εὖ ποιήσειν ἤδη τετιμήσεται. ἀλλ' ἄρα, ἵνα βελ-
τίους ὦσιν οἱ πολῖται, ὁρῶντες ἅπαντας ὁμοίως τιμω-
μένους, διὰ τοῦτο δοκιμαστέον ἐστίν; ἀλλὰ κίνδυνος
καὶ τοὺς χρηστούς, ἐὰν αἰσθάνωνται ὁμοίως τοὺς πο-
νηροὺς τιμωμένους, παύσεσθαι τῶν χρηστῶν ἐπιτηδευ-
μάτων, τῶν αὐτῶν ἡγουμένους εἶναι τούς τε κακοὺς
26 τιμᾶν, καὶ τῶν ἀγαθῶν ἀμνημονεῖν. ἄξιον δὲ καὶ τό-
δε ἐνθυμηθῆναι, ὅτι, εἰ μέν τις φρούριόν τι προὔ-
δωκεν, ἢ ναῦν, ἢ στρατόπεδόν τι, ἐν ᾧ μέρος τι ἐτύγ-
χανε τῶν πολιτῶν ὄν, ταῖς ἐσχάταις ἂν ζημίαις ἐζη-
μιοῦτο· οὗτος δέ, προδοὺς ὅλην τὴν πόλιν, οὐχ ὅ-
πως τιμωρηθήσεται παρασκευάζεται. καίτοι δικαίως

24. Τί [ἂν] οὖν] Ἄν, uncis inclusum, de suo addidit Bekkerus sine annotatione.

25. ὁμοίως τοὺς πονηροὺς τιμωμένους] Accusativus est ex emendatione Marklandi pro dativo librorum: qui si ab auctore profectus fuisset, aut ἑαυτοὺς addendum, aut τιμώμενοι scribendum fuisse judicat Reiskius. Ὁμοίως est aeque ut ipsos.

men habere existimat. Maximus matri thesaurus sunt liberi. Wakefield Sylvv. Critt. P. IV. p. 12. vana molitus est.

26. οὐχ ὅπως τιμωρηθήσεται, παρασκευάζεται] Raro capiunt viri docti Lysiae brevitatem. Orator vult dicere eum, qui ta-

γ' ἂν ὅςτις φανερῶς, ὥςπερ οὗτος, προὔδωκε τὴν
ἐλευθερίαν, οὐ περὶ τοῦ βουλεύειν, ἀλλὰ περὶ
τοῦ δουλεύειν καὶ τῆς μεγίστης ἀπορίας ἐκκλησιά-
ζοιτο. ἀκούω δ' αὐτὸν λέγειν, ὡς, εἴ τι ἦν ἀδί- 27
κημα τὸ μὴ παραγενέσθαι ἐν ἐκείνῳ τῷ καιρῷ, νόμος
ἂν ἔκειτο περὶ αὐτοῦ διαῤῥήδην, ὥςπερ καὶ περὶ τῶν
ἄλλων ἀδικημάτων. οὐ γὰρ οἴεται ὑμᾶς γνώσεσθαι,
ὅτι διὰ τὸ μέγεθος τοῦ ἀδικήματος οὐδεὶς περὶ αὐτοῦ
ἐγράφη νόμος. τίς γὰρ ἄν ποτε ῥήτωρ ἐνεθυμήθη, ἢ 28
νομοθέτης ἤλπισεν, ἁμαρτήσεσθαί τινα τῶν πολιτῶν
τοσαύτην ἁμαρτίαν; οὐ γὰρ ἂν δήπου, εἰ μέν τις λίποι
τὴν τάξιν, μὴ αὐτῆς τῆς πόλεως ἐν κινδύνῳ οὔσης,
ἀλλ' ἑτέρους εἰς τοῦτο καθιστάσης, ἐτέθη νόμος ὡς με-
γάλα ἀδικοῦντος· εἰ δέ τις αὐτῆς τῆς πόλεως ἐν κινδύ-
νῳ οὔσης λίποι τὴν πόλιν αὐτήν, οὐκ ἂν ἄρα ἐτέθη;
σφόδρα γ' ἄν, εἴ τις ᾠήθη τινὰ τῶν πολιτῶν ἁμαρτή-
σεσθαί τι τοιοῦτόν ποτε. τίς δ' οὐκ ἂν εἰκότως 29
ἐπιτιμήσειεν ὑμῖν, εἰ τοὺς μετοίκους μέν, ὅτι, οὐ

26. ἐκκλησιάζοιτο] Sic cod. Bekkeri pro vulgato ἐκκλησιάζεται. Sententia postulare videtur Reiskio ἀγωνίζοιτο. In ἐκκλησιάζεσθαι videtur inesse gravitas caussae, qualis agebatur ἐν ἐκκλησίᾳ.

lium sibi facinorum conscius sit, qualium Philo, non eam solere spem concipere fore, ut ab omni poena liber discedat, sed in id nonnisi summo studio eniti, ut ne summas poenas patiatur; παρασκευάζεται, omnes machinationes eo tendunt, ὅπως τιμωρηθήσεται, qua ratione puniatur, qua poena afficiatur; sufficit ei, si id assequitur, ut pecunia multetur, saltem si mortis eum poenam subire non oporteat. Philo autem hoc non operae pretium existimat, judicii clementiam implorare, sed honores etiam sibi arrogat. Augerius Reiskii conjecturam: οὐχ ὅπως μὴ τιμωρηθήσεται, ἀλλὰ καὶ ὅπως τιμηθήσεται παρασκευάζεται, temere recepit.

28. οὐ γὰρ ἂν δήπου] Exemplo illustrat legem, quae verbis totum genus complectatur, de singulis etiam partibus latam esse, et quae leviora alicujus generis punienda esse praescribat, multo magis etiam graviora spectare. Lex v. c. erat τὸν λιπόντα τὴν τάξιν ἀπέχεσθαι ἀγορᾶς, μήτε στεφανοῦσθαι, μήτε εἰςιέναι εἰς τὰ ἱερὰ τὰ δημοτελῆ. Quamquam autem non accuratius sit definitum, num in bello, quod contra hostes patriam invadentes gestum sit, an etiam in eo, quo civitas alias invadat, nemo tamen unquam de alterutro tantum intelligendum esse calumniatus est, Jam vero, si λιπεῖν τὴν τάξιν, μὴ αὐτῆς τῆς πόλεως ἐν κινδύνῳ οὔσης, ut grave delictum

κατὰ τὸ προσῆκον ἑαυτοῖς, ἐβοήθησαν τῷ δήμῳ, ἐτι-
μήσατε ἀξίως τῆς πόλεως· τοῦτον δέ, ὅτι παρὰ τὸ
προσῆκον ἑαυτῷ προὔδωκε τὴν πόλιν, μὴ κολάζοιτε, εἰ
30 μή γε ἄλλῳ τινὶ μείζονι, τῇ γε παρούσῃ ἀτιμίᾳ; ἀνα-
μνήσθητε δὲ, διότι ποτὲ τοὺς ἀγαθοὺς ἄνδρας γινομέ-
νους περὶ τὴν πόλιν τιμᾶτε, καὶ τοὺς κακοὺς ἀτιμά-
ζετε. ἐδείχθη γὰρ ἀμφότερα ταῦτα οὐ τῶν γεγενημέ-
νων μᾶλλόν τι ἕνεκα ἢ τῶν γενησομένων, ἵν' ἀγαθοὶ
προθυμῶνται γίνεσθαι ἐκ παρασκευῆς, κακοὶ δὲ μηδὲ
31 ἐξ ἑνὸς τρόπου ἐπιχειρῶσιν. ἔτι δὲ ἐνθυμήθητε, ποί-
ων ἂν ὑμῖν δοκεῖ οὗτος ὅρκων φροντίσαι, ὃς ἔργῳ τοὺς
πατρῴους θεοὺς προὔδωκεν· ἢ πῶς ἂν χρηστόν τι
βουλεῦσαι περὶ τῆς πολιτείας, ὃς οὐδὲ ἐλευθερῶσαι
τὴν πατρίδα ἐβουλήθη· ἢ ποῖα ἂν ἀπόῤῥητα τηρῆσαι,
32 ὃς οὐδὲ τὰ προειρημένα ποιῆσαι ἠξίωσε; πῶς δ' εἰκός
ἐστι τοῦτον, ὃς οὐδὲ τελευταῖος ἐπὶ τοὺς κινδύνους
ἦλθε, πρότερον τῶν κατεργασαμένων καὶ οὕτω συντι-
μηθῆναι; σχέτλιον δ' ἂν εἴη, εἰ οὗτος μὲν ἅπαντας τοὺς
πολίτας περὶ οὐδενὸς ἡγήσατο, ὑμεῖς δὲ τοῦτον ἕνα
33 ὄντα μὴ ἀποδοκιμάσαιτε. ὁρῶ δέ τινας, οἳ νῦν
μὲν τούτῳ παρασκευάζονται βοηθεῖν, καὶ δεῖσθαι
ὑμῶν, ἐπειδὴ ἐμὲ οὐκ ἠδύναντο πεῖσαι· τότε δέ, ὅτε
οἱ κίνδυνοι μὲν ὑμῖν καὶ οἱ μέγιστοι ἀγῶνες ἦσαν, τὰ

30. γινομένους] γενομένους Reiskius ex cod. Vindob.

notatur, num minus λιπεῖν τὴν πόλιν, αὐτῆς τῆς πόλεως ἐν κινδύνῳ οὔσης? Non minus improbum quam vanum calumniatorem omnes habebunt eum, qui talia pronuntiare audeat.

29. οὐ κατὰ τὸ προσῆκον ἑαυτοῖς] Quamquam ab iis postulari non poterat. Ut laudabile erat μετοίκους civitati suppetias tulisse temporum discrimine, sic aequum populum Atheniensem eorum fidem atque εὐεργεσίαν praemiis justis honorasse. Dolendum, quod parum docemur, qualia fuerint illa praemia. Ἰσοτέλεια (cf. Boeckh. Staatsh. II. 77. ss.) tribuebatur μετοίκοις, qui bene de civitate meriti erant, atque etiam animadvertimus Lysiam ex numero ἰσοτελῶν fuisse. Etiam Demosthenes πρὸς Λεπτ. §. 38. p. 52. Wolf. meminit praemiorum in genere, quibus honorati οἱ χρησίμους αὐτοὺς παρασχόντες, ὅτ' ἔφευγεν ὁ δῆμος, ubi vide notam.

τῇ γε παρούσῃ ἀτιμίᾳ] Quod scilicet per δοκιμασίαν senatu excluderetur. Dedecus scilicet erat ἀποδοκιμασθῆναι.

δὲ ἆθλα αὐτὴ ἡ πολιτεία ἔκειτο, καὶ ἔδει οὐ μόνον περὶ τοῦ βουλεύειν, ἀλλὰ καὶ περὶ τῆς ἐλευθερίας βουλεύεσθαι, τότε οὐκ ἐδέοντο αὐτοῦ βοηθῆσαι καὶ ὑμῖν καὶ κοινῇ τῇ πόλει, καὶ μὴ προδοῦναι μήτε τὴν πατρίδα μήτε τὴν βουλήν, ἧς νῦν ἀξιοῖ τυχεῖν, οὐ μετὸν αὐτῷ, ἄλλων γε κατεργασαμένων. μόνος δή, ὦ βουλή, δικαίως οὐδ' ἂν ἀγανακτοίη μὴ τυχών. οὐ γὰρ ὑμεῖς νῦν αὐτὸν ἀτιμάζετε, ἀλλ' αὐτὸς αὑτὸν τότε ἀπεστέρησεν, ὅτε οὐκ ἠξίωσεν, ἧσπερ νῦν προθύμως κληρωσόμενος ἦλθε, καὶ τότε διαμαχόμενος
περὶ αὐτῆς καταστῆναι μεθ' ὑμῶν. ἱκανὰ μὲν νομί- 34
ζω εἰρῆσθαι, καίτοι πολλά γε παραλιπών· ἀλλὰ πιστεύω ὑμᾶς καὶ ἄνευ τούτων αὐτοὺς τὰ συμφέροντα τῇ πόλει γνώσεσθαι. οὐ γὰρ ἄλλοις τισὶν ὑμᾶς δεῖ περὶ τῶν ἀξίων ὄντων βουλεύειν τεκμηρίοις χρῆσθαι ἢ ὑμῖν αὐτοῖς, ὁποῖοί τινες ὄντες αὐτοὶ περὶ τὴν πόλιν ἐδοκιμάσθητε. ἔστι γὰρ τὰ τούτου ἐπιτηδεύματα κοινὰ παραδείγματα καὶ πάσης δημοκρατίας ἀλλότρια.

ΛΥΣΙΟΥ

ΔΗΜΟΥ ΚΑΤΑΛΥΣΕΩΣ ΑΠΟΛΟΓΙΑ.

PROOEMIUM.

Restituta per Thrasybulum pace, sancitum quidem erat jure jurando *μὴ μνησικακεῖν*, hominesque patriae concordiaeque amantes non solum ipsi fidem praestabant, sed eos etiam, qui injurias vel sibi vel familiae illatas ulcisci cupiebant, coercebant. Inter eos, qui se Thrasybulo adjunxerant, tyrannidem a patria depulsuri,

34. *ἄνευ τούτων αὐτοὺς*] *Αὐτούς* est emendatio Reiskii; libri habent *αὐτῶν*, sollemni errore, quum antecedat genitivus *τούτων*.
τὰ τούτου ἐπιτηδεύματα] Sic uterque codex pro vulgata *αὐτοῦ τὰ ἐπιτηδεύματα*.

irrepserant homines, qui ob facinora patrata vel judicio damnati erant, vel, ne damnarentur, se ipsi exsilio multaverant. Qui quum in urbem quasi libertatis vindices cum Thrasybulo rediissent, insontes criminibus vexare, bona eorum publicare ipsosque ex patria ejicere coeperant. Hinc paulo post restitutam pacem populus auctore Archino jussit (cf. annotationes §. 28.), si quis contra oblivionis legem litem alicui intendat, reo licere παραγράφεσθαι h. e. exceptione actorem repellere et ita litem a se amovere tamquam legibus non concessam. Vide librum: Der Attische Process. p. 647 ss. Nulla tamen repagula reperiri possunt satis firma, quae non perfringat calumnia, praesertim in re pecuniaria, quum aerarii publici magna sit inopia. Hinc apud Lysiam aliquot habemus orationes tum defensorias, tum accusatorias; quarum specimina exhibuimus.

Prima est δήμου καταλύσεως ἀπολογία. Δήμου nomine appellatur popularis status seu democratia. Καταλύειν τὸν δῆμον est dissolvere rem publicam. »Ein so bestimmter Begriff des Hochverraths (inquit Ed. Platner in libro: Der Process und die Klagen bei den Attikern Th. II. p. 82 s.), wie ihn neuere Lehrbücher des Criminalrechts aufstellen, läfst sich von der Attischen Gesetzgebung nicht erwarten, in welcher die Verbrechen überhaupt mehr durch Facta, als durch scharf begränzte Begriffe kenntlich gemacht werden. Der Hochverrath hatte in dem Attischen Staatsrecht schon defswegen einen gröfseren Umfang, weil der Staat in seinen Forderungen an den Einzelnen die Gesinnung eben so als die äufsere Handlungsweise und überhaupt die ganze moralische Kraft und Wirksamkeit in Anspruch nahm, und von dem Einzelnen nicht allein eine Enthaltung störender Einwirkungen in den öffentlichen Rechtszustand, sondern auch eine aufopfernde Thätigkeit für das Interesse und die Zwecke des Staats verlangte. Wer daher eine gleichgültige, schlaffe Gesinnung gegen den Staat, und überhaupt durch sein Betragen zu erkennen gab, dafs er seinen Privatvortheil dem öffentlichen vorziehe, wurde als Feind und Verräther des Staates betrachtet. Aus diesem moralischen Verhältnisse des Einzelnen zum Staat ist es erklärlich, wie derjenige als Landesverräther angesehen wurde, welcher z. B. zur Zeit der Noth das Vaterland verliefs, dem Staate Unheilsames rieth u. s. w. Selbst daraus, dafs man sich unter den 30 Tyrannen ruhig verhalten und keinen Widerwillen gegen diese verfassungswidrige Regierung an den Tag gelegt, leitete man eine Billigung derselben und daraus die Beschuldigung des Hochverraths her. Bei diesen Ansichten liefsen sich von den Rednern alle Handlungen in das Gebiet des Hochverraths versetzen, welche in irgend einer Beziehung das Wohl des Staates beeinträchtigten, wenn sie auch streng genommen nur als Hintansetzung der bürgerlichen Pflichten und als Beleidigungen des Staates gelten konnten.«

Huic crimini lex Demophanti poenam irrogavit mortis omniumque bonorum publicationem (Meierus de bonis damn. p. 10. s.). In ea, quae sequitur, oratione actor reo, civi Atheniensi, qui cum aliis multis sub dominatu triginta virorum in urbe manserat, crimina objicit, quae triginta viris merito culpae vertuntur. Reus innocentem se esse probat, quod nihil singulare ipsi crimini verti possit, quum vitam suam ita instituerit, ut melius vix potuisset optimus τῶν ἐκ Πειραιῶς, si in urbe mansisset. Nullo se in oligarchia magistratu functum esse ostendit. Cetera autem vitae in-

stituta ejusmodi fuerunt, ut, si omnes eodem fuissent animo, nemo ullam calamitatem fuisset subiturus. Tum hortatur judices, ne tyrannorum consilia imitentur, sed, illorum fato moniti, concordiam sectantes discordiam sedulo vitent. In memoriam revocat quae exstincto Quadringentorum dominatu acciderint; ut demagogi privata quidem ex reipublicae calamitatibus commoda ceperint, publice vero maximorum malorum auctores exstiterint. Piraeensium praestantissimos et optime de republica meritos saepissime populum esse hortatos, ut jus jurandum fideliter servent; actores autem triginta viris pejores esse, quod in democratia importunius agant, quam triginta viri in oligarchia. Caveant igitur judices, ne insontes damnando videantur tyrannidi studere.

Ὑμῖν μὲν πολλὴν συγγνώμην ἔχω, ὦ ἄνδρες δι- 1
κασταί, ἀκούουσι τοιούτων λόγων, καὶ ἀναμιμνησκο-
μένοις τῶν γεγενημένων, εἰ ὁμοίως ἅπασιν ὀργίζεσθε
τοῖς ἐν ἄστει μείνασι· τῶν δὲ κατηγόρων θαυμάζω,
οἳ ἀμελοῦντες τῶν οἰκείων τῶν ἀλλοτρίων ἐπιμελοῦν-
ται· οἵ, σαφῶς εἰδότες τοὺς μηδὲν ἀδικοῦντας καὶ
τοὺς πολλὰ ἐξημαρτηκότας, ζητοῦσι κερδαίνειν ἢ
ὑμᾶς πείθειν περὶ ἁπάντων ἡμῶν τὴν γνώμην ταύ-
την ἔχειν. εἰ μὲν οὖν οἴονται ἃ ὑπὸ τῶν τριάκοντα 2
γεγένηται τῇ πόλει ἐμοῦ κατηγορηκέναι, ἀδυνάτους

1. εἰ ὁμοίως ἅπασιν ὀργίζεσθε] vulgo ὁμοίως ἅπασιν ὀργίζεσθαι. τοὺς μηδὲν ἀδικοῦντας] Est emendatio Reiskii pro librorum lectione: τοὺς μὴ ἀδικοῦντας. Alterum non solum flagitat oppositio καὶ τοὺς πολλὰ ἐξημαρτηκότας, sed commendat etiam corrupta lectio cod. ap. Bekker., qui habet τοὺς μὲν ἀδικοῦντας.

1. κερδαίνειν ἢ ὑμᾶς πείθειν περὶ cet.] Reiskius opinatur sic legendum esse: κερδαίνειν μᾶλλον ἢ ὑμᾶς πείθειν οὐ περὶ cet. Ante ἢ autem saepe deesse μᾶλλον jam dudum monuerunt viri docti et tradiderunt libri grammatici. cf. Bosii Ellips. p. 769 ss. ed. Schaef., atque si orator negationem addere voluisset, ponendum fuisset μή, non οὐ. Negationem vero addere noluit, ut injuria calumniatorum eo turpior notetur, qui lucrum sine culpa oblatum repudiant, nec sua ipsorum malignitate contenti fraude ac dolis bonos etiam eo perducere student, ut ipsorum sententiam amplectantur et innocentes homines in perniciem conjiciant. Τὴν γνώμην ταύτην est hanc, quam ipsi habent, sententiam, rationem.

[§. 2. ἃ — γεγένηται] De plurali verbi relativo neutrius generis addito vid. Exc. X. et nostram gr. Gr. §. 100. not. 5. V. C. F. B.]

αὐτοὺς ἡγοῦμαι λέγειν· οὐδὲ γὰρ πολλοστὸν μέρος
τῶν ἐκείνοις πεπραγμένων εἰρήκασιν· εἰ δέ, ὡς ἐμοί
τι προςῆκον, περὶ αὐτῶν ποιοῦνται τοὺς λόγους,
ἀποδείξω τούτους μὲν ἅπαντας ψευδομένους, ἐμαυτὸν
δὲ τοιοῦτον ὄντα, οἷόςπερ ἂν τῶν ἐκ Πειραιῶς [ὁ]
3 βέλτιστος ἐν ἄστει μείνας ἐγένετο. δέομαι δ' ὑμῶν,
ὦ ἄνδρες δικασταί, μὴ τὴν αὐτὴν γνώμην ἔχειν τοῖς
συκοφάνταις. τούτων μὲν γὰρ ἔργον ἐστὶ καὶ τοὺς
μηδὲν ἡμαρτηκότας εἰς αἰτίαν καθιστάνειν (ἐκ τού-
των γὰρ ἂν μάλιστα χρηματίζοιντο), ὑμέτερον δὲ
τοῖς μηδὲν ἀδικοῦσιν ἐξ ἴσου τῆς πολιτείας μεταδιδό-
ναι. οὕτω γὰρ ἂν τοῖς καθεστηκόσι πράγμασι πλεί-
4 στους συμμάχους ἔχοιτε. ἀξιῶ δέ, ὦ ἄνδρες δικα-
σταί, ἐὰν ἀποφανῶ συμφορᾶς μὲν μηδεμιᾶς αἴτιος
γεγενημένος, πολλὰ δὲ κἀγαθὰ εἰργασμένος τὴν πό-
λιν καὶ τῷ σώματι καὶ τοῖς χρήμασι, ταῦτα γοῦν
μοι παρ' ὑμῶν ὑπάρχειν, ὧν οὐ μόνον τοὺς εὖ πε-
ποιηκότας, ἀλλὰ καὶ τοὺς μηδὲν ἀδικοῦντας τυγχά-
5 νειν δίκαιόν ἐστι. μέγα μὲν οὖν ἡγοῦμαι τεκμήριον
εἶναι, ὅτι, εἴπερ ἐδύναντο οἱ κατήγοροι ἰδίᾳ με ἀδι-
κοῦντα ἐξελέγξαι, οὐκ ἂν τὰ τῶν τριάκοντα ἁμαρτή-

2. ἀποδείξω] Quod jam Stephanus ediderat, nunc confirmavit
ειν
cod., qui habet ἀποδείξω pro ceterorum librorum lectione ἀπο-
δεῖξαι, cui addere volebat Reiskius βούλομαι.
[ὁ] βέλτιστος] Articulus accessit ex conjectura Reiskii.

3. χρηματίζοιντο] Est emendatio Coraes ad Isocratem T. II. p. 826. pro lectione librorum χρηματίζειν τό, tum quod τό ad ὑμέτερον hoc loco poni non possit, tum quod χρηματίζειν activum Atticis scriptoribus usitatum non sit de iis, qui lucrifaciunt: qua de caussa non poterat admitti Jacobsii ceteroquin lenis conjectura χρηματίζοιεν pro χρηματίζειν. Quod autem idem Coraes ibidem καθιστάνειν mutandum existimat in καθιστάναι, non sequor; nam altera forma frequentior est in scriptoribus Atticis, quam ut eam contra codd. mutare liceat.

4. ἐὰν ἀποφανῶ] Non video, cur Reiskius velit ἀπολογούμενος φανῶ. Notio ἀπολογούμενος satis inest in contextu, et quum certus sit, quamvis rarus, usus personalis passivi ἀποφαίνεσθαι, non probabile est lectionem ἀποφανῶ librariis deberi. [ἀποφανῶ habeo pro futuro act. ind. Indicativum futuri post ἐάν vidimus in or. c. Alcib. §. 13. V. C. F. B.]

ματα ἐμοῦ κατηγόρουν, οὐδ' ἂν ᾤοντο χρῆναι ὑπὲρ
τῶν ἐκείνοις πεπραγμένων ἑτέρους διαβάλλειν, ἀλλ' αὐ-
τοὺς τοὺς ἀδικοῦντας τιμωρεῖσθαι· νυνὶ δὲ νομίζουσι
τὴν πρὸς ἐκείνους ὀργὴν ἱκανὴν εἶναι καὶ τοὺς μηδὲν
κακὸν εἰργασμένους ἀπολέσαι. ἐγὼ δὲ οὐχ ἡγοῦμαι 6
δίκαιον εἶναι, οὔτε εἴ τινες τῇ πόλει πολλῶν ἀγαθῶν
αἴτιοι γεγένηνται, ἄλλους τινὰς ὑπὲρ τούτων τιμὴν
ἢ χάριν κομίσασθαι παρ' ὑμῶν, οὔτ' εἴ τινες πολλὰ
κακὰ εἰργασμένοι εἰσίν, εἰκότως ἂν δι' ἐκείνους τοὺς
μηδὲν ἀδικοῦντας ὀνείδους καὶ διαβολῆς τυγχάνειν,
ἱκανοὶ γὰρ οἱ ὑπάρχοντες ἐχθροὶ τῇ πόλει καὶ μέγα
κέρδος νομίζοντες εἶναι τοὺς ἀδίκως ἐν ταῖς διαβολαῖς
καθεστηκότας.

Πειράσομαι δ' ὑμᾶς διδάξαι, οὓς ἡγοῦμαι τῶν 7
πολιτῶν προσήκειν ὀλιγαρχίας ἐπιθυμεῖν καὶ δημοκρα-
τίας. ἐκ τούτου γὰρ καὶ ὑμεῖς γνώσεσθε, κἀγὼ περὶ
ἐμαυτοῦ τὴν ἀπολογίαν ποιήσομαι, ἀποφαίνων, ὡς
οὔτε ἐξ ὧν ἐν δημοκρατίᾳ οὔτε ἐξ ὧν ἐν ὀλιγαρχίᾳ
πεποίηκα οὐδέν μοι προσῆκον κακόνουν εἶναι τῷ
πλήθει τῷ ὑμετέρῳ. πρῶτον μὲν οὖν ἐνθυμηθῆναι 8
χρή, ὅτι οὐδεὶς ἐστιν ἀνθρώπων φύσει οὔτε ὀλιγαρ-
χικὸς οὔτε δημοκρατικός, ἀλλ' ἥτις ἂν ἑκάστῳ πολι-

7. οὓς ἡγοῦμαι cet.] Taylor et Markland volunt οἷς, affirmantes pronomen jungendum esse cum verbo προσήκειν; sed accusativus subjectum est ad infinitivum ἐπιθυμεῖν: quemadmodum recte dicitur προσήκει μοι et προσήκει με τοῦτο ποιεῖν. Quid? quod interdum ad προσήκειν accusativus ponitur omisso infinitivo, quem ex glossa addiderunt librarii vel grammatici, ut apud Demosthenem κατὰ Ἀριστοκρ. p. 675. τί δὴ προσῆκεν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὸν ὡς ἀληθῶς ἁπλοῦν καὶ φίλον [ποιῆσαι]. ubi a quinque antiquissimis codd. abest ποιῆσαι, quod uncis inclusit Bekkerus. περὶ στεφ. p. 288. ὅσα προσῆκε τὸν ἀγαθὸν πολίτην; ἔπραττον.

ὡς – οὐδέν μοι προσῆκον] Taylor et Marklandus προσῆκε vel προσήκοι legi volunt. Sed interdum participium προσῆκον omisso verbo substantivo pro verbo finito προσήκει vel προσῆκε ponitur, cui ellipsi infensus Taylor. in or. περὶ δημεύσ. τοῦ Νικίου ἀδ. §. 11. οἷς μάλιστα προσῆκον καὶ διὰ γένος καὶ διὰ πλοῦτον καὶ διὰ τὴν ἄλλην ἀρετὴν τιμᾶσθαι, iterum scribit: »fort. προσῆκε.« Supra §. 2. εἰ δέ, ὡς ἐμοί τι προσῆκον, περὶ αὐτῶν ποιοῦνται τοὺς λόγους. Et sic saepe optimi scriptores, interdum cum

τεία συμφέρῃ, ταύτην προθυμεῖται καθιστάναι. ὥστε οὐκ ἐλάχιστον ἐν ὑμῖν ἐστι μέρος, ὡς πλείστους ἐπιθυμεῖν τῶν παρόντων νυνὶ πραγμάτων. καὶ ταῦτα ὅτι οὕτως ἔχει, οὐ χαλεπῶς ἐκ τῶν πρότερον γεγενη-
9 μένων μαθήσεσθε. σκέψασθε γάρ, ὦ ἄνδρες δικασταί, τοὺς προστάντας ἀμφοτέρων [τῶν] πολιτειῶν, ὁσάκις δὴ μετεβάλοντο. οὐ Φρύνιχος μὲν καὶ Πείσανδρος καὶ οἱ μετ' ἐκείνων δημαγωγοί, ἐπειδὴ πολλὰ εἰς ὑμᾶς ἐξήμαρτον, τὰς περὶ τούτων δείσαντες τιμωρίας, τὴν προτέραν ὀλιγαρχίαν κατέστησαν, πολλοὶ δὲ τῶν τετρακοσίων μετὰ τῶν ἐκ Πειραιῶς συγκατῆλθον, ἔνιοι δὲ τῶν ἐκείνους ἐκβαλόντων αὐτοὶ αὖθις τῶν τριάκοντα ἐγένοντο; εἰσὶ δὲ οἵτινες τῶν Ἐλευσινάδε ἀπογραψαμένων, ἐξελθόντες μεθ' ὑμῶν, ἐπολιορκοῦντο
10 μετ' αὐτῶν. οὔκουν χαλεπὸν γνῶναι, ὦ ἄνδρες δικασταί, ὅτι οὐ περὶ πολιτείας εἰσὶν αἱ πρὸς ἀλλήλους διαφοραί, ἀλλὰ περὶ τῶν ἰδίᾳ συμφερόντων ἑκάστῳ. ὑμᾶς οὖν χρὴ ἐκ τούτων δοκιμάζειν τοὺς πολίτας,

8. ἥτις ἂν - - συμφέρῃ, ταύτην προθυμεῖται καθιστάναι] Hanc lectionem, ad quam jam alii codices ducebant, obtulerunt libri a Bekkero collati pro vulgato ἥτις ἂν - - μὴ συμφέρῃ, ταύτην προθυμεῖται μεθιστάναι: quod quamquam re eandem habeat sententiam, forma tamen illud praestat. Multi enim sunt, quos jure dicere non possis προθύμους ad **mutandam** civitatis formam, quae ipsis non conducit: qui iidem omnem operam impendunt omnesque labores suscipiunt, ut retineant eam, cui assueti sunt.

9. ἀμφοτέρων [τῶν] πολιτειῶν] Articulum cum Reiskio addidit Bekkerus.

αὖθις] Haec est conjectura Reiskii. Antea legebatur αὐτοῖς, quod est in omnibus codicibus, praeter C., qui habet αὐτῶν, quod sane non soloecum esset. Marklandus autem et Bekkerus vocabulum omnino abesse malunt, quibus assentior.

variatione codd., ubi participium ab auctore videtur profectum.

9. Ἐλευσινάδε ἀπογραψαμένων] Erat enim momentum in pacis conditionibus, quae fiebant exactis triginta viris. Xenoph. Hellen. II. 4. 38. εἰ δέ τινες φοβοῖντο τῶν ἐξ ἄστεος, ἔδοξεν αὐτοῖς τὴν Ἐλευσῖνα κατοικεῖν. Hoc praetextu qui triginta illis clam favebant, multos tum ex urbe tum ex agris atque aliunde sensim Eleusina pellexerunt; atque etiam quum expeditionem pararent οἱ ἐξ ἄστεος, nonnulli eorum, qui contra Eleusina nomen dederant, induci tamen se passi sunt, ut Eleusina secederent et obsidionem cum triginta viris tolerarent, qua tamen post breve tempus liberati sunt, si attendimus ad ea, quae Xenophon tradit. l. l. 43.

σκοποῦντας μὲν, ὅπως ἦσαν ἐν τῇ δημοκρατίᾳ πεπολιτευμένοι, ζητοῦντας δὲ, εἴ τις αὐτοῖς ὠφέλεια ἐγίνετο τῶν πραγμάτων μεταπεσόντων. οὕτω γὰρ ἂν δικαιοτάτην κρίσιν περὶ αὐτῶν ποιοῖσθε. ἐγὼ τοίνυν 11
ἡγοῦμαι, ὅσοι μὲν ἐν τῇ δημοκρατίᾳ ἄτιμοι ἦσαν, εὐθύνας δεδωκότες, ἢ τῶν ὄντων ἀπεστερημένοι, ἢ ἄλλῃ τινὶ συμφορᾷ τοιαύτῃ κεχρημένοι, προσήκειν αὐτοῖς ἑτέρας ἐπιθυμεῖν πολιτείας, ἐλπίζοντας τὴν μεταβολὴν ὠφέλειάν τινα αὐτοῖς ἔσεσθαι· ὅσοι δὲ τὸν δῆμον πολλὰ κἀγαθὰ εἰργασμένοι εἰσί, κακὸν δὲ μηδὲν πώποτε, ὀφείλεται δὲ αὐτοῖς χάριν κομίσασθαι παρ᾽ ὑμῶν μᾶλλον ἢ δοῦναι δίκην τῶν πεπραγμένων, οὐκ ἄξιον τὰς κατὰ τούτων ὑποδέχεσθαι διαβολάς· οὐδ᾽ ἂν πάντες οἱ τὰ τῆς πόλεως πράττοντες ὀλιγαρχικοὺς αὐτοὺς φάσκωσιν εἶναι. ἐμοὶ τοίνυν, ὦ ἄνδρες δικασταί, 12
οὔτ᾽ ἰδία οὔτε δημοσία συμφορὰ ἐν ἐκείνῳ τῷ χρόνῳ οὐδεμία πώποτε ἐγένετο, ἀνθ᾽ ἥστινος ἂν προθυμούμενος τῶν παρόντων κακῶν ἀπαλλαγῆναι, ἑτέρων ἐπεθύμουν πραγμάτων. ἐτριηράρχησα μὲν γὰρ πεντάκις, καὶ τετράκις νεναυμάχηκα, καὶ εἰσφορὰς ἐν τῷ πολέμῳ πολλὰς εἰσενήνοχα, καὶ τἆλλα λελειτούργηκα οὐδενὸς χεῖρον τῶν πολιτῶν. καίτοι διὰ τοῦτο πλείω 13
τῶν ὑπὸ τῆς πόλεως προσταττομένων ἐδαπανώμην, ἵνα καὶ βελτίων ὑφ᾽ ὑμῶν νομιζοίμην, καί, εἴπου μοί τις

11. *τὰς κατὰ τούτων ὑποδέχεσθαι διαβολάς*] Praepositio *κατά* accessit ex optimo Bekkeri cod. Oratio similis est constructioni, quam illustravimus in or. *κατὰ Φιλ.* annott. §. 2., *κατηγορία κατά τινος*. Taylor autem pro *ὑποδέχεσθαι* mavult *ἀποδέχεσθαι*. Mihi propter *διαβολάς* dixisse videtur *ὑποδέχεσθαι*.

13. *ἐδαπανώμην*] Haec est Stephani emendatio. Libri habent *ἐδαπανῶμεν* et *ἐδαπάνουν*.

11. *ἄτιμοι ἦσαν, εὐθύνας δεδωκότες*] Nescio, cur viri nonnulli docti praeeunte Marklando scribere velint *εὐθύνας οὐ δεδωκότες*. Concedimus quidem eos, qui *εὐθύνην* non dederint, *ἀτιμίᾳ* affectos fuisse, sed non omnes, verum eos, qui vocati non comparebant. Praeter hos autem multi sine poena evaserunt *εὐθύνην οὐ δεδωκότες*. Codicum lectionem recte intellexisse videtur Reiskius, sic eam interpretatus: »qui e ratione gesti muneris infamia notati fuerunt«: cujus notae multa habemus exempla.

συμφορὰ γένοιτο, ἄμεινον ἀγωνιζοίμην. ὧν ἐν τῇ ὀλιγαρχίᾳ ἁπάντων ἀπεστερούμην. οὐ γὰρ τοὺς τῷ πλήθει ἀγαθοῦ τινος αἰτίους γεγενημένους χάριτος παρ' αὐτῶν ἠξίουν τυγχάνειν, ἀλλὰ τοὺς πλεῖστα κακὰ ὑμᾶς εἰργασμένους εἰς τὰς τιμὰς καθίστασαν, ὡς ταύτην παρ' ἡμῶν πίστιν εἰληφότες. ἃ χρὴ πάντας ἐνθυμουμένους μὴ τοῖς τούτων λόγοις πιστεύειν, ἀλλὰ καὶ ἐκ τῶν ἔργων σκοπεῖν ἃ ἑκάστῳ τυγχάνει πεπρα-
14 γμένα. ἐγὼ γάρ, ὦ ἄνδρες δικασταί, οὔτε ἐπὶ τῶν τετρακοσίων ἐγενόμην· ἢ τῶν κατηγόρων ὁ βουλόμενος παρελθὼν ἐλεγξάτω· οὐ τοίνυν οὐδ' ἐπειδὴ οἵδε κατέστησαν, οὐδείς με ἀποδείξει οὔτε βουλεύσαντα,

13. ὧν ἐν τῇ ὀλιγαρχίᾳ ἁπάντων ἀπεστερούμην] Marklandus scribit ἁπάντων ἂν ἀπεστερούμην. Perperam. Orator ut certum hoc affirmat, non solum nihil horum in oligarchia profuisse, sed adeo obfuisse.

ἠξίουν] Ex contextu satis intelligitur subjectum esse τοὺς ἐν τῇ ὀλιγαρχίᾳ προεστῶτας.

παρ' ἡμῶν] A nostri generis hominibus, qui in urbe manebant nec exterminari ex ea volebant.

14. οὔτε ἐπὶ τῶν τετρακοσίων ἐγενόμην] Particula οὔτε semel tantum posita ostendit aut quaedam excidisse, aut locum esse anacoluthon. Certe quod sequi debebat ut alterum membrum, mutata paulum forma incedit οὐ τοίνυν οὐδ'. De mutando loco in diversa abeunt viri docti. Marklandus ἐπί vult deleri, ut τῶν τετρακοσίων sit genitivus partitivus: unus quadringentorum. Reiskius autem opinatur totum membrum alterum deesse: οὔτε ἐπὶ τῶν τριάκοντα δυνατός. Si volumus judicare, utrum sit probabilius, etiam sequentia sunt spectanda, quae in libris omnibus scriptis sic leguntur: οὐ τοίνυν οὐδ' ἐπειδὴ οἵδε κατέστησαν; in quibus corrigendis iterum variam rationem ineunt Marklandus et Reiskius, uterque corruptionem in vocabulo οἵδε recte quaerentes. Marklandus conjicit οἱ Λ' i. e. οἱ τριάκοντα. Reiskius dedit οἱ δέκα eumque secutus est Bekkerus. Quum Reiskio sua conjectura οἱ δέκα tam certa esset, ut eam non dubitaret in contextum recipere, facile intelligitur, cur alterum membrum per οὔτε triginta virorum mentionem faciens ei excidisse visum sit. Si enim is, qui se defendit, ejus meminit, se ne sub δέκα quidem, quorum dominatus brevissimus erat, munere functum esse, parum probabile triginta virorum nullam plane mentionem factam. Contra Marklando sufficiebat triginta virorum fieri mentionem, quorum in hujusmodi caussis solorum fieri solet mentio, et alterum membrum paulum mutata orationis forma additum esse judicabat. Certe οὐ in altero membro post οὔτε haud raro pon[i] docet Schaeferus ad Bosii El[]lips. p. 228. s. Nos quidem le[]ctionem, quam habent omn[es] libri, retinuimus, ejus correcti[o]nem a meliore, si quis forte al[i]cubi latet, codice exspectante[s]. [Reiskium verum vidisse m[]

οὔτε ἀρχὴν οὐδεμίαν ἄρξαντα. καίτοι εἰ μέν, ἐξόν
μοι, ἄρχειν μὴ ἠβουλόμην, ὑφ' ὑμῶν νυνὶ τιμᾶσθαι
δίκαιός εἰμι· εἰ δὲ οἱ τότε δυνάμενοι μὴ ἠξίουν μοι
μεταδιδόναι τῶν πραγμάτων, πῶς ἂν φανερώτερον ἢ
οὕτω ψευδομένους ἀποδείξαιμι τοὺς κατηγόρους;
Ἔτι τοίνυν, ὦ ἄνδρες δικασταί, καὶ ἐκ τῶν ἄλ- 15
λων τῶν ἐμοὶ πεπραγμένων ἄξιον σκέψασθαι. ἐγὼ
γὰρ τοιοῦτον ἐμαυτὸν ἐν ταῖς τῆς πόλεως συμφοραῖς
παρέσχον, ὥςτε, εἰ πάντες τὴν αὐτὴν γνώμην ἔσχον
ἐμοί, μηδένα ἂν ὑμῶν μηδεμιᾷ κεχρῆσθαι συμφορᾷ.
ὑπ' ἐμοῦ γὰρ ἐν τῇ ὀλιγαρχίᾳ οὔτε ἀπαχθεὶς οὐδεὶς
φανήσεται, οὔτε τῶν ἐχθρῶν οὐδεὶς τετιμωρημένος,
οὔτε τῶν φίλων εὖ πεπονθώς. καὶ τοῦτο μὲν οὐκ 16
ἄξιον θαυμάζειν. εὖ μὲν γὰρ ποιεῖν ἐν ἐκείνῳ τῷ
χρόνῳ χαλεπὸν ἦν, ἐξαμαρτάνειν δὲ τῷ βουλομένῳ ῥᾴ-
διον. οὐ τοίνυν οὐδ' εἰς τὸν κατάλογον Ἀθηναίων
καταλέξας οὐδένα φανήσομαι, οὐδὲ δίαιταν κατα-
διαιτησάμενος οὐδενός, οὐδὲ πλουσιώτερος ἐκ τῶν
ὑμετέρων γεγονὼς συμφορῶν. καίτοι εἰ τοῖς τῶν γε-
γενημένων κακῶν αἰτίοις ὀργίζεσθε, εἰκὸς καὶ τοὺς
μηδὲν ἡμαρτηκότας βελτίους ὑφ' ὑμῶν νομίζεσθαι.

15. κεχρῆσθαι] ex Reiskii emendatione pro librorum lectione χρῆσθαι.

dubito. Sed quae praecedunt, sunt mutila. Res ipsa videtur requirere, ut legatur: οὔτε ἐπὶ τῶν τετρακοσίων ἐγενόμην, οὔτε τῶν τριάκοντα· ἢ – ἐλεγξάτω· οὐ τοίνυν οὐδ' ἐπειδὴ οἱ δέκα –. Bene se excipiunt particulae οὐ τοίνυν οὐδ'. cf. §. 16. In eundem modum δέκα depravatum in δέ ap. Achill. Tat. IV. 4. p. 84, 29. ubi vid. not. p. 697. s. F. J.]

15. ὑπ' ἐμοῦ γὰρ cet.] Ostendit tota hac periodo orator tranquillam se et otiosam vitam per totum tyrannidis tempus egisse. Postremum autem membrum οὔτε τῶν φίλων εὖ πεπονθώς quum videatur inhumani et iniqui, caussa additur §. 16., cur mirandum hoc eo tempore non fuerit.

16. εἰς τὸν κατάλογον] Κατάλογος h. l. tabellae, in quas inscribebantur cives Athenienses, das Bürger-Protokoll. Legitur querelarum multitudo apud oratores sycophantas pecunia corruptos improborum nomina civium albo inseruisse. Καταδιαιτᾶσθαι est diaetetae, arbitri, qui condemnat. Multa perperam in arbitriis acta esse facile intelligitur, quum cives honesti, sycophantarum fallacias metuentes, pecuniae summas numerare mallent quam in judiciis vexari.

17 καὶ μὲν δή, ὦ ἄνδρες δικασταί, μεγίστην ἡγοῦμαι περὶ ἐμαυτοῦ τῇ δημοκρατίᾳ πίστιν δεδωκέναι. ὅστις γὰρ τότε οὐδὲν ἐξήμαρτον, οὕτω πολλῆς δεδομένης ἐξουσίας, ἧπου νῦν σφόδρα προθυμηθήσομαι χρηστὸς εἶναι, εὖ εἰδώς, ὅτι, ἐὰν ἀδικῶ, παραχρῆμα δώσω δίκην. ἀλλὰ γὰρ τοιαύτην διὰ τέλους γνώμην ἔχω, ὥςτ᾽ ἐν ὀλιγαρχίᾳ μὲν μὴ ἐπιθυμεῖν τῶν ἀλλοτρίων, ἐν δημοκρατίᾳ δὲ τὰ ὄντα προθύμως εἰς ὑμᾶς ἀναλίσκειν.

18 Ἡγοῦμαι δέ, ὦ ἄνδρες δικασταί, οὐκ ἂν δικαίως ὑμᾶς μισεῖν τοὺς ἐν τῇ ὀλιγαρχίᾳ οὐδὲν πεπονθότας κακόν, ἐξὸν ὀργίζεσθαι τοῖς εἰς τὸ πλῆθος ἐξημαρτηκόσιν· οὐδὲ τοὺς μὴ φυγόντας ἐχθροὺς νομίζειν, ἀλλὰ τοὺς ὑμᾶς ἐκβαλόντας· οὐδὲ τοὺς προθυμουμένους τὰ ἑαυτῶν σῶσαι, ἀλλὰ τοὺς τὰ τῶν ἄλλων ἀφῃρημένους· οὐδὲ οἳ τῆς σφετέρας αὐτῶν σωτηρίας ἕνεκα ἔμειναν ἐν τῷ ἄστει, ἀλλ᾽ οἵτινες ἑτέρους ἀπολέσαι βουλόμενοι μετέσχον τῶν πραγμάτων. εἰ δὲ οἴεσθε χρῆναι οὓς ἐκεῖνοι παρέλιπον ἀδικοῦντες ὑμεῖς ἀπολέσαι, οὐδεὶς τῶν πολιτῶν ἀπολειφθήσεται.

19 Σκοπεῖν δὲ χρὴ καὶ ἐκ τῶνδε, ὦ ἄνδρες δικασταί· πάντες γὰρ ἐπίστασθε, ὅτι ἐν τῇ προτέρᾳ δημοκρατίᾳ τῶν τὰ τῆς πόλεως πραττόντων πολλοὶ μὲν τὰ δημόσια ἔκλεπτον· ἔνιοι δ᾽ ἐπὶ τοῖς ὑμετέροις ἐδωροδόκουν· οἱ δὲ συκοφαντοῦντες τοὺς συμμάχους ἀφίστασαν. καὶ εἰ μὲν οἱ τριάκοντα τούτους μόνους ἐτιμωροῦντο, ἄνδρας ἀγαθοὺς καὶ ὑμεῖς ἂν αὐτοὺς ἡγεῖσθε· νῦν δέ, ὅτι ὑπὲρ τῶν ἐκείνοις ἡμαρτημένων τὸ πλῆθος κακῶς ποιεῖν ἠξίουν, ἠγανακτεῖτε, ἡγούμενοι δεινὸν εἶναι τὰ τῶν ὀλίγων ἀδικήματα πάσῃ τῇ πόλει

18. οὐδὲν πεπονθότας κακόν] Οὐδέν Bekkeri cod. pro vulgato μηδέν.
οἵτινες] praebuerunt Bekkeri codices pro vulgato εἴ τινες.

19. ἐπὶ τοῖς ὑμετέροις] Imprimis id dicit, de quo paulo ante monuimus, servos et de servis (δούλους καὶ ἐκ δούλων) esse in civitatem fraude insertos.

εἰ μὲν οἱ τριάκοντα τούτους μόνους ἐτιμωροῦντο] Testatur Xenophon. Hellen. II. 3, 12. Vide ibi Schneider.

κοινὰ γίνεσθαι. οὐ τοίνυν ἄξιον χρῆσθαι τούτοις, οἷς 20
ἐκείνους ἑωρᾶτε ἐξαμαρτάνοντας· οὐδὲ ἃ πάσχοντες
ἄδικα ἐνομίζετε πάσχειν, ὅταν ἑτέρους ποιῆτε, δίκαια
ἡγεῖσθαι· ἀλλὰ τὴν αὐτὴν κατελθόντες περὶ αὑτῶν
γνώμην ἔχετε, ἥνπερ φεύγοντες περὶ ὑμῶν αὐτῶν εἴ-
χετε. ἐκ τούτων γὰρ καὶ ὁμόνοιαν πλείστην ποιήσετε,
καὶ ἡ πόλις ἔσται μεγίστη, καὶ τοῖς ἐχθροῖς ἀνιαρό-
τατα ψηφιεῖσθε.
Ἐνθυμηθῆναι δὲ χρή, ὦ ἄνδρες δικασταί, καὶ 21
τῶν ἐπὶ τῶν τριάκοντα γεγενημένων, ἵνα τὰ τῶν ἐχθρῶν
ἁμαρτήματα ἄμεινον ὑμᾶς ποιήσῃ περὶ τῶν ὑμετέρων
αὐτῶν βουλεύσασθαι. ὅτε μὲν γὰρ ἀκούοιτε τοὺς ἐν
ἄστει τὴν αὐτὴν γνώμην ἔχειν, μικρὰς ἐλπίδας εἴχετε
τῆς καθόδου, ἡγούμενοι τὴν ἡμετέραν ὁμόνοιαν μέ-
γιστον κακὸν εἶναι τῇ ὑμετέρᾳ φυγῇ· ἐπειδὴ δὲ πυν- 22
θάνοισθε τοὺς μὲν τρισχιλίους στασιάζοντας ἐκ τοῦ

20. *ἡγεῖσθαι*] Bekkeri cod. pro vulgato *ἡγεῖσθε*. Haud rara quidem est variatio apud scriptores, ut ex constructione *χρή*, *ἄξιόν ἐστι* et simil. cum infinitivo transeant in simplicem imperativum.

ἀνιαρότατα] sine varietate scripsit Bekkerus pro vulgato *ἀνιαρώτατα*. Recte. *Ἀνιαρός* enim habet penultimam longam.

21. *ἡγούμενοι τὴν ἡμετέραν ὁμόνοιαν μέγιστον κακὸν τῇ ὑμετέρᾳ φυγῇ*] Codices fluctuant inter *κακόν* et *ἀγαθόν*. Optimi tamen habent *κακόν*. *Ἡμετέραν* autem sine varietate habet Bekkerus: quae lectio postulat, ut *κακόν* scribatur. Qui se defendit, erat *τῶν ἐν ἄστει*. Ergo per *τὴν ἡμετέραν ὁμόνοιαν* intelligit *τὴν ὁμόνοιαν τὴν τῶν ἐν ἄστει*. Haec concordia erat *μέγιστον κακὸν τῇ ὑμετέρᾳ φυγῇ*, vel, ut nos diceremus, *ὑμῖν τοῖς φυγοῦσι*, vobis exsulantibus: quae quidem sententia orationi est aptissima.

21. *ὅτε* et *ἐπειδή* h. l. cum optativo de re, quae saepius et diversis temporibus nuntiabatur et re ipsa fidem inveniebat. cf. Rost gr. Gr. §. 121. 5.

22. *τοὺς μὲν τρισχιλίους στασιάζοντας ἐκ τοῦ ἄστεος*] *Τοὺς μὲν τρισχιλίους ἐκ τοῦ ἄστεος* jungenda sunt: tria millia eorum, qui ex urbe, *ἐκ τῶν ἐν ἄστει*, erant electi, a triginta scilicet viris, sub praetextu quidem, ut participes essent et socii reipublicae administrandae. Hi, quum in prima adversus *τοὺς ἐν Πειραιεῖ* pugna Critias, dux tyrannorum, cecidisset, postridie inter se ubique discordes erant: quod refert Xenophon Hellen. II. 4, 23.

αὐτοὺς ἡγοῦμαι λέγειν· οὐδὲ γὰρ πολλοστὸν μέρος τῶν ἐκείνοις πεπραγμένων εἰρήκασιν· εἰ δέ, ὡς ἐμοί τι προςῆκον, περὶ αὐτῶν ποιοῦνται τοὺς λόγους, ἀποδείξω τούτους μὲν ἅπαντας ψευδομένους, ἐμαυτὸν δὲ τοιοῦτον ὄντα, οἷόςπερ ἂν τῶν ἐκ Πειραιῶς [ὁ]
3 βέλτιστος ἐν ἄστει μείνας ἐγένετο. δέομαι δ' ὑμῶν, ὦ ἄνδρες δικασταί, μὴ τὴν αὐτὴν γνώμην ἔχειν τοῖς συκοφάνταις. τούτων μὲν γὰρ ἔργον ἐστὶ καὶ τοὺς μηδὲν ἡμαρτηκότας εἰς αἰτίαν καθιστάνειν (ἐκ τούτων γὰρ ἂν μάλιστα χρηματίζοιντο), ὑμέτερον δὲ τοῖς μηδὲν ἀδικοῦσιν ἐξ ἴσου τῆς πολιτείας μεταδιδόναι. οὕτω γὰρ ἂν τοῖς καθεστηκόσι πράγμασι πλεί-
4 στους συμμάχους ἔχοιτε. ἀξιῶ δέ, ὦ ἄνδρες δικασταί, ἐὰν ἀποφανῶ συμφορᾶς μὲν μηδεμιᾶς αἴτιος γεγενημένος, πολλὰ δὲ κἀγαθὰ εἰργασμένος τὴν πόλιν καὶ τῷ σώματι καὶ τοῖς χρήμασι, ταῦτα γοῦν μοι παρ' ὑμῶν ὑπάρχειν, ὧν οὐ μόνον τοὺς εὖ πεποιηκότας, ἀλλὰ καὶ τοὺς μηδὲν ἀδικοῦντας τυγχά-
5 νειν δίκαιόν ἐστι. μέγα μὲν οὖν ἡγοῦμαι τεκμήριον εἶναι, ὅτι, εἴπερ ἐδύναντο οἱ κατήγοροι ἰδίᾳ με ἀδικοῦντα ἐξελέγξαι, οὐκ ἂν τὰ τῶν τριάκοντα ἁμαρτή-

2. ἀποδείξω] Quod jam Stephanus ediderat, nunc confirmavit cod., qui habet ἀποδείξω[ειν] pro ceterorum librorum lectione ἀποδεῖξαι, cui addere volebat Reiskius βούλομαι.

[ὁ] βέλτιστος] Articulus accessit ex conjectura Reiskii.

3. χρηματίζοιντο] Est emendatio Coraes ad Isocratem T. II. p. 826. pro lectione librorum χρηματίζειν τό, tum quod τό ad ὑμέτερον hoc loco poni non possit, tum quod χρηματίζειν activum Atticis scriptoribus usitatum non sit de iis, qui lucrifaciunt: qua de caussa non poterat admitti Jacobsii ceteroquin lenis conjectura χρηματίζοιεν pro χρηματίζειν. Quod autem idem Coraes ibidem καθιστάνειν mutandum existimat in καθιστάναι, non sequor; nam altera forma frequentior est in scriptoribus Atticis, quam ut eam contra codd. mutare liceat.

4. ἐὰν ἀποφανῶ] Non video, cur Reiskius velit ἀπολογούμενος φανῶ. Notio ἀπολογούμενος satis inest in contextu, et quum certus sit, quamvis rarus, usus personalis passivi ἀποφαίνεσθαι, non probabile est lectionem ἀποφανῶ librariis deberi. [ἀποφανῶ habeo pro futuro act. ind. Indicativum futuri post ἐάν vidimus in or. c. Alcib. §. 18. V. C. F. B.]

ματα ἐμοῦ κατηγόρουν, οὐδ' ἂν ᾤοντο χρῆναι ὑπὲρ τῶν ἐκείνοις πεπραγμένων ἑτέρους διαβάλλειν, ἀλλ' αὐτοὺς τοὺς ἀδικοῦντας τιμωρεῖσθαι· νυνὶ δὲ νομίζουσι τὴν πρὸς ἐκείνους ὀργὴν ἱκανὴν εἶναι καὶ τοὺς μηδὲν κακὸν εἰργασμένους ἀπολέσαι. ἐγὼ δὲ οὐχ ἡγοῦμαι 6
δίκαιον εἶναι, οὔτε εἴ τινες τῇ πόλει πολλῶν ἀγαθῶν αἴτιοι γεγένηνται, ἄλλους τινὰς ὑπὲρ τούτων τιμὴν ἢ χάριν κομίσασθαι παρ' ὑμῶν, οὔτ' εἴ τινες πολλὰ κακὰ εἰργασμένοι εἰσίν, εἰκότως ἂν δι' ἐκείνους τοὺς μηδὲν ἀδικοῦντας ὀνείδους καὶ διαβολῆς τυγχάνειν, ἱκανοὶ γὰρ οἱ ὑπάρχοντες ἐχθροὶ τῇ πόλει καὶ μέγα κέρδος νομίζοντες εἶναι τοὺς ἀδίκως ἐν ταῖς διαβολαῖς καθεστηκότας.

Πειράσομαι δ' ὑμᾶς διδάξαι, οὓς ἡγοῦμαι τῶν 7
πολιτῶν προςήκειν ὀλιγαρχίας ἐπιθυμεῖν καὶ δημοκρατίας. ἐκ τούτου γὰρ καὶ ὑμεῖς γνώσεσθε, κἀγὼ περὶ ἐμαυτοῦ τὴν ἀπολογίαν ποιήσομαι, ἀποφαίνων, ὡς οὔτε ἐξ ὧν ἐν δημοκρατίᾳ οὔτε ἐξ ὧν ἐν ὀλιγαρχίᾳ πεποίηκα οὐδέν μοι προςῆκον κακόνουν εἶναι τῷ πλήθει τῷ ὑμετέρῳ. πρῶτον μὲν οὖν ἐνθυμηθῆναι 8
χρή, ὅτι οὐδείς ἐστιν ἀνθρώπων φύσει οὔτε ὀλιγαρχικὸς οὔτε δημοκρατικός, ἀλλ' ἥτις ἂν ἑκάστῳ πολι-

7. οὓς ἡγοῦμαι cet.] Taylor et Markland volunt οἷς, affirmantes pronomen jungendum esse cum verbo προςήκειν; sed accusativus subjectum est ad infinitivum ἐπιθυμεῖν: quemadmodum recte dicitur προςήκει μοι et προςήκει με τοῦτο ποιεῖν. Quid? quod interdum ad προςήκειν accusativus ponitur omisso infinitivo, quem ex glossa addiderunt librarii vel grammatici, ut apud Demosthenem κατὰ Ἀριστοκρ. p. 675. τί δὴ προςῆκεν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὸν ὡς ἀληθῶς ἁπλοῦν καὶ φίλον [ποιῆσαι]. ubi a quinque antiquissimis codd. abest ποιῆσαι, quod uncis inclusit Bekkerus. περὶ στεφ. p. 288. ὅσα προςῆκε τὸν ἀγαθὸν πολίτην; ἔπραττον.

ὡς – οὐδέν μοι προςῆκον] Taylor et Marklandus προςῆκε vel προςήκοι legi volunt. Sed interdum participium προςῆκον omisso verbo substantivo pro verbo finito προςήκει vel προςῆκε ponitur, cui ellipsi infensus Taylor. in or. περὶ δημεύσ. τοῦ Νικίου ἀδ. §. 11. οἷς μάλιστα προςῆκον καὶ διὰ γένος καὶ διὰ πλοῦτον καὶ διὰ τὴν ἄλλην ἀρετὴν τιμᾶσθαι, iterum scribit: »fort. προςῆκε.« Supra §. 2. εἰ δέ, ὡς ἐμοί τι προςῆκον, περὶ αὐτῶν ποιοῦνται τοὺς λόγους. Et sic saepe optimi scriptores, interdum cum

τεία συμφέρῃ, ταύτην προθυμεῖται καθιστάναι. ὥστε οὐκ ἐλάχιστον ἐν ὑμῖν ἐστι μέρος, ὡς πλείστους ἐπιθυμεῖν τῶν παρόντων νυνὶ πραγμάτων. καὶ ταῦτα ὅτι οὕτως ἔχει, οὐ χαλεπῶς ἐκ τῶν πρότερον γεγενη-
9 μένων μαθήσεσθε. σκέψασθε γάρ, ὦ ἄνδρες δικασταί, τοὺς προστάντας ἀμφοτέρων [τῶν] πολιτειῶν, ὁσάκις δὴ μετεβάλοντο. οὐ Φρύνιχος μὲν καὶ Πείσανδρος καὶ οἱ μετ' ἐκείνων δημαγωγοί, ἐπειδὴ πολλὰ εἰς ὑμᾶς ἐξήμαρτον, τὰς περὶ τούτων δείσαντες τιμωρίας, τὴν προτέραν ὀλιγαρχίαν κατέστησαν, πολλοὶ δὲ τῶν τετρακοσίων μετὰ τῶν ἐκ Πειραιῶς συγκατῆλθον, ἔνιοι δὲ τῶν ἐκείνους ἐκβαλόντων αὐτοὶ αὖθις τῶν τριάκοντα ἐγένοντο; εἰσὶ δὲ οἵτινες τῶν Ἐλευσινάδε ἀπογραψαμένων, ἐξελθόντες μεθ' ὑμῶν, ἐπολιορκοῦντο
10 μετ' αὐτῶν. οὔκουν χαλεπὸν γνῶναι, ὦ ἄνδρες δικασταί, ὅτι οὐ περὶ πολιτείας εἰσὶν αἱ πρὸς ἀλλήλους διαφοραί, ἀλλὰ περὶ τῶν ἰδίᾳ συμφερόντων ἑκάστῳ. ὑμᾶς οὖν χρὴ ἐκ τούτων δοκιμάζειν τοὺς πολίτας,

8. *ἥτις ἂν -- συμφέρῃ, ταύτην προθυμεῖται καθιστάναι*] Hanc lectionem, ad quam jam alii codices ducebant, obtulerunt libri a Bekkero collati pro vulgato *ἥτις ἂν -- μὴ συμφέρῃ, ταύτην προθυμεῖται μεθιστάναι*: quod quamquam re eandem habeat sententiam, forma tamen illud praestat. Multi enim sunt, quos jure dicere non possis *προθύμους* ad m u t a n d a m civitatis formam, quae ipsis non conducit: qui iidem omnem operam impendant omnesque labores suscipiunt, ut retineant eam, cui assueti sunt.

9. *ἀμφοτέρων [τῶν] πολιτειῶν*] Articulum cum Reiskio addidit Bekkerus.

αὖθις] Haec est conjectura Reiskii. Antea legebatur *αὐτοῖς*, quod est in omnibus codicibus, praeter C., qui habet *αὐτῶν*, quod sane non soloecum esset. Marklandus autem et Bekkerus vocabulum omnino abesse malunt, quibus assentior.

variatione codd., ubi participium ab auctore videtur profectum.

9. *Ἐλευσινάδε ἀπογραψαμένων*] Erat enim momentum in pacis conditionibus, quae fiebant exactis triginta viris. Xenoph. Hellen. II. 4. 38. *εἰ δέ τινες φοβοῖντο τῶν ἐξ ἄστεος, ἔδοξεν αὐτοῖς τὴν Ἐλευσῖνα κατοικεῖν.* Hoc praetextu qui triginta illis clam favebant, multos tum ex urbe tum ex agris atque aliunde sensim Eleusina pellexerunt; atque etiam quum expeditionem pararent *οἱ ἐξ ἄστεος*, nonnulli eorum, qui contra Eleusina nomen dederant, induci tamen se passi sunt, ut Eleusina secederent et obsidionem cum triginta viris tolerarent, qua tamen post breve tempus liberati sunt, si attendimus ad ea, quae Xenophon tradit. l. l. 43.

σκοποῦντας μέν, ὅπως ἦσαν ἐν τῇ δημοκρατίᾳ πεπολιτευμένοι, ζητοῦντας δέ, εἴ τις αὐτοῖς ὠφέλεια ἐγίγνετο τῶν πραγμάτων μεταπεσόντων· οὕτω γὰρ ἂν δικαιοτάτην κρίσιν περὶ αὐτῶν ποιοῖσθε. ἐγὼ τοίνυν 11
ἡγοῦμαι, ὅσοι μὲν ἐν τῇ δημοκρατίᾳ ἄτιμοι ἦσαν, εὐθύνας δεδωκότες, ἢ τῶν ὄντων ἀπεστερημένοι, ἢ ἄλλῃ τινὶ συμφορᾷ τοιαύτῃ κεχρημένοι, προσήκειν αὐτοῖς ἑτέρας ἐπιθυμεῖν πολιτείας, ἐλπίζοντας τὴν μεταβολὴν ὠφέλειάν τινα αὐτοῖς ἔσεσθαι· ὅσοι δὲ τὸν δῆμον πολλὰ κἀγαθὰ εἰργασμένοι εἰσί, κακὸν δὲ μηδὲν πώποτε, ὀφείλεται δὲ αὐτοῖς χάριν κομίσασθαι παρ' ὑμῶν μᾶλλον ἢ δοῦναι δίκην τῶν πεπραγμένων, οὐκ ἄξιον τὰς κατὰ τούτων ὑποδέχεσθαι διαβολάς· οὐδ' ἂν πάντες οἱ τὰ τῆς πόλεως πράττοντες ὀλιγαρχικοὺς αὐτοὺς φάσκωσιν εἶναι. ἐμοὶ τοίνυν, ὦ ἄνδρες δικασταί, 12
οὔτ' ἰδία οὔτε δημοσία συμφορὰ ἐν ἐκείνῳ τῷ χρόνῳ οὐδεμία πώποτε ἐγένετο, ἀνθ' ἧστινος ἂν προθυμούμενος τῶν παρόντων κακῶν ἀπαλλαγῆναι, ἑτέρων ἐπεθύμουν πραγμάτων. ἐτριηράρχησα μὲν γὰρ πεντάκις, καὶ τετράκις νεναυμάχηκα, καὶ εἰσφορὰς ἐν τῷ πολέμῳ πολλὰς εἰσενήνοχα, καὶ τἆλλα λελειτούργηκα οὐδενὸς χεῖρον τῶν πολιτῶν. καίτοι διὰ τοῦτο πλείω 13
τῶν ὑπὸ τῆς πόλεως προσταττομένων ἐδαπανώμην, ἵνα καὶ βελτίων ὑφ' ὑμῶν νομιζοίμην, καί, εἴπου μοί τις

11. τὰς κατὰ τούτων ὑποδέχεσθαι διαβολάς] Praepositio κατά accessit ex optimo Bekkeri cod. Oratio similis est constructioni, quam illustravimus in or. κατὰ Φίλ. annott. §. 2., κατηγορία κατά τινος. Taylor autem pro ὑποδέχεσθαι mavult ἀποδέχεσθαι. Mihi propter διαβολάς dixisse videtur ὑποδέχεσθαι.

13. ἐδαπανώμην] Haec est Stephani emendatio. Libri habent ἐδαπανῶμεν et ἐδαπάνουν.

11. ἄτιμοι ἦσαν, εὐθύνας δεδωκότες] Nescio, cur viri nonnulli docti praeeunte Marklando scribere velint εὐθύνας οὐ δεδωκότες. Concedimus quidem eos, qui εὐθύνην non dederint, ἀτιμίᾳ affectos fuisse, sed non omnes, verum eos, qui vocati non comparebant. Praeter hos autem multi sine poena evaserunt εὐθύνην οὐ δεδωκότες. Codicum lectionem recte intellexisse videtur Reiskius, sic eam interpretatus: »qui e ratione gesti muneris infamia notati fuerunt«: cujus notae multa habemus exempla.

συμφορὰ γένοιτο, ἄμεινον ἀγωνιζοίμην. ὧν ἐν τῇ ὀλιγαρχίᾳ ἁπάντων ἀπεστερούμην. οὐ γὰρ τοὺς τῷ πλήθει ἀγαθοῦ τινος αἰτίους γεγενημένους, χάριτος παρ' αὐτῶν ἠξίουν τυγχάνειν, ἀλλὰ τοὺς πλεῖστα κακὰ ὑμᾶς εἰργασμένους εἰς τὰς τιμὰς καθίστασαν, ὡς ταύτην παρ' ἡμῶν πίστιν εἰληφότες. ἃ χρὴ πάντας ἐνθυμουμένους μὴ τοῖς τούτων λόγοις πιστεύειν, ἀλλὰ καὶ ἐκ τῶν ἔργων σκοπεῖν ἃ ἑκάστῳ τυγχάνει πεπρα-
14 γμένα. ἐγὼ γάρ, ὦ ἄνδρες δικασταί, οὔτε ἐπὶ τῶν τετρακοσίων ἐγενόμην· ἢ τῶν κατηγόρων ὁ βουλόμενος παρελθὼν ἐλεγξάτω· οὐ τοίνυν οὐδ' ἐπειδὴ οἱ δέκα κατέστησαν, οὐδείς με ἀποδείξει οὔτε βουλεύσαντα,

13. ὧν ἐν τῇ ὀλιγαρχίᾳ ἁπάντων ἀπεστερούμην] Marklandus scribit ἁπάντων ἂν ἀπεστερούμην. Perperam. Orator ut certum hoc affirmat, non solum nihil horum in oligarchia profuisse, sed adeo obfuisse.

ἠξίουν] Ex contextu satis intelligitur subjectum esse τοὺς ἐν τῇ ὀλιγαρχίᾳ προεστῶτας.

παρ' ἡμῶν] A nostri generis hominibus, qui in urbe manebant nec exterminari ex ea volebant.

14. οὔτε ἐπὶ τῶν τετρακοσίων ἐγενόμην] Particula οὔτε semel tantum posita ostendit aut quaedam excidisse, aut locum esse anacoluthon. Certe quod sequi debebat ut alterum membrum, mutata paulum forma incedit οὐ τοίνυν οὐδ'. De mutando loco in diversa abeunt viri docti. Marklandus ἐπί vult deleri, ut τῶν τετρακοσίων sit genitivus partitivus: unus quadringentorum. Reiskius autem opinatur totum membrum alterum deesse: οὔτε ἐπὶ τῶν τριάκοντα δυνατός. Si volumus judicare, utrum sit probabilius, etiam sequentia sunt spectanda, quae in libris omnibus scriptis sic leguntur: οὐ τοίνυν οὐδ' ἐπειδὴ οἱδε κατέστησαν; in quibus corrigendis iterum variam rationem ineunt Marklandus et Reiskius, uterque corruptionem in vocabulo οἱδε recte quaerentes. Marklandus conjicit οἱ Λ' i. e. οἱ τριάκοντα. Reiskius dedit οἱ δέκα eumque secutus est Bekkerus. Quum Reiskio sua conjectura οἱ δέκα tam certa esset, ut eam non dubitaret in contextum recipere, facile intelligitur, cur alterum membrum per οὔτε triginta virorum mentionem faciens ei excidisse visum sit. Si enim is, qui se defendit, ejus meminit, se ne sub δέκα quidem, quorum dominatus brevissimus erat, munere functum esse, parum probabile triginta virorum nullam plane mentionem factam. Contra Marklando sufficiebat triginta virorum fieri mentionem, quorum in hujusmodi caussis solorum fieri solet mentio, et alterum membrum paulum mutata orationis forma additum esse judicabat. Certe οὐ in altero membro post οὔτε haud raro poni docet Schaeferus ad Bosii Ellips. p. 228. s. Nos quidem lectionem, quam habent omnes libri, retinuimus, ejus correctionem a meliore, si quis forte alicubi latet, codice exspectantes. [Reiskium verum vidisse non

οὔτε ἀρχὴν οὐδεμίαν ἄρξαντα. καίτοι εἰ μέν, ἐξὸν μοι, ἄρχειν μὴ ἠβουλόμην, ὑφ' ὑμῶν νυνὶ τιμᾶσθαι δίκαιός εἰμι· εἰ δὲ οἱ τότε δυνάμενοι μὴ ἠξίουν μοι μεταδιδόναι τῶν πραγμάτων, πῶς ἂν φανερώτερον ἢ οὕτω ψευδομένους ἀποδείξαιμι τοὺς κατηγόρους;

15 Ἔτι τοίνυν, ὦ ἄνδρες δικασταί, καὶ ἐκ τῶν ἄλλων τῶν ἐμοὶ πεπραγμένων ἄξιον σκέψασθαι. ἐγὼ γὰρ τοιοῦτον ἐμαυτὸν ἐν ταῖς τῆς πόλεως συμφοραῖς παρέσχον, ὥςτε, εἰ πάντες τὴν αὐτὴν γνώμην ἔσχον ἐμοί, μηδένα ἂν ὑμῶν μηδεμιᾷ κεχρῆσθαι συμφορᾷ. ὑπ' ἐμοῦ γὰρ ἐν τῇ ὀλιγαρχίᾳ οὔτε ἀπαχθεὶς οὐδεὶς φανήσεται, οὔτε τῶν ἐχθρῶν οὐδεὶς τετιμωρημένος, οὔτε τῶν φίλων εὖ πεπονθώς. 16 καὶ τοῦτο μὲν οὐκ ἄξιον θαυμάζειν. εὖ μὲν γὰρ ποιεῖν ἐν ἐκείνῳ τῷ χρόνῳ χαλεπὸν ἦν, ἐξαμαρτάνειν δὲ τῷ βουλομένῳ ῥᾴδιον. οὐ τοίνυν οὐδ' εἰς τὸν κατάλογον Ἀθηναίων καταλέξας οὐδένα φανήσομαι, οὐδὲ δίαιταν καταδιαιτησάμενος οὐδενός, οὐδὲ πλουσιώτερος ἐκ τῶν ὑμετέρων γεγονὼς συμφορῶν. καίτοι εἰ τοῖς τῶν γεγενημένων κακῶν αἰτίοις ὀργίζεσθε, εἰκὸς καὶ τοὺς μηδὲν ἡμαρτηκότας βελτίους ὑφ' ὑμῶν νομίζεσθαι.

15. κεχρῆσθαι] ex Reiskii emendatione pro librorum lectione χρῆσθαι.

dubito. Sed quae praecedunt, sunt mutila. Res ipsa videtur requirere, ut legatur: οὔτε ἐπὶ τῶν τετρακοσίων ἐγενόμην, οὔτε τῶν τριάκοντα· ἢ - ἐλεγξάτω· οὐ τοίνυν οὐδ' ἐπειδὴ οἱ δέκα -, Bene se excipiunt particulae οὐ τοίνυν οὐδ'. cf. §. 16. In eundem modum δέκα depravatum in δέ ap. Achill. Tat. IV. 4. p. 84, 29. ubi vid. not. p. 697. s. F. J.]

15. ὑπ' ἐμοῦ γὰρ cet.] Ostendit tota hac periodo orator tranquillam se et otiosam vitam per totum tyrannidis tempus egisse. Postremum autem membrum οὔτε τῶν φίλων εὖ πεπονθώς quum videatur inhumani et iniqui, caussa additur §. 16., cur mirandum hoc eo tempore non fuerit.

16. εἰς τὸν κατάλογον] Κατάλογος h. l. tabellae, in quas inscribebantur cives Athenienses, das Bürger-Protokoll. Legitur querelarum multitudo apud oratores sycophantas pecunia corruptos improborum nomina civium albo inseruisse. Καταδιαιτᾶσθαι est diaetetae, arbitri, qui condemnat. Multa perperam in arbitriis acta esse facile intelligitur, quum cives honesti, sycophantarum fallacias metuentes, pecuniae summas numerare mallent quam in judiciis vexari.

17 καὶ μὲν δή, ὦ ἄνδρες δικασταί, μεγίστην ἡγοῦμαι περὶ ἐμαυτοῦ τῇ δημοκρατίᾳ πίστιν δεδωκέναι. ὅστις γὰρ τότε οὐδὲν ἐξήμαρτον, οὕτω πολλῆς δεδομένης ἐξουσίας, ἦπου νῦν σφόδρα προθυμηθήσομαι χρηστὸς εἶναι, εὖ εἰδώς, ὅτι, ἐὰν ἀδικῶ, παραχρῆμα δώσω δίκην. ἀλλὰ γὰρ τοιαύτην διὰ τέλους γνώμην ἔχω, ὥστ᾽ ἐν ὀλιγαρχίᾳ μὲν μὴ ἐπιθυμεῖν τῶν ἀλλοτρίων, ἐν δημοκρατίᾳ δὲ τὰ ὄντα προθύμως εἰς ὑμᾶς ἀναλίσκειν.

18 Ἡγοῦμαι δέ, ὦ ἄνδρες δικασταί, οὐκ ἂν δικαίως ὑμᾶς μισεῖν τοὺς ἐν τῇ ὀλιγαρχίᾳ οὐδὲν πεπονθότας κακόν, ἐξὸν ὀργίζεσθαι τοῖς εἰς τὸ πλῆθος ἐξημαρτηκόσιν· οὐδὲ τοὺς μὴ φυγόντας ἐχθροὺς νομίζειν, ἀλλὰ τοὺς ὑμᾶς ἐκβαλόντας· οὐδὲ τοὺς προθυμουμένους τὰ ἑαυτῶν σῶσαι, ἀλλὰ τοὺς τὰ τῶν ἄλλων ἀφῃρημένους· οὐδὲ οἳ τῆς σφετέρας αὐτῶν σωτηρίας ἕνεκα ἔμειναν ἐν τῷ ἄστει, ἀλλ᾽ οἵτινες ἑτέρους ἀπολέσαι βουλόμενοι μετέσχον τῶν πραγμάτων. εἰ δὲ οἴεσθε χρῆναι οὓς ἐκεῖνοι παρέλιπον ἀδικοῦντες ὑμεῖς ἀπολέσαι, οὐδεὶς τῶν πολιτῶν ἀπολειφθήσεται.

19 Σκοπεῖν δὲ χρὴ καὶ ἐκ τῶνδε, ὦ ἄνδρες δικασταί· πάντες γὰρ ἐπίστασθε, ὅτι ἐν τῇ προτέρᾳ δημοκρατίᾳ τῶν τὰ τῆς πόλεως πραττόντων πολλοὶ μὲν τὰ δημόσια ἔκλεπτον· ἔνιοι δ᾽ ἐπὶ τοῖς ὑμετέροις ἐδωροδόκουν· οἱ δὲ συκοφαντοῦντες τοὺς συμμάχους ἀφίστασαν. καὶ εἰ μὲν οἱ τριάκοντα τούτους μόνους ἐτιμωροῦντο, ἄνδρας ἀγαθοὺς καὶ ὑμεῖς ἂν αὐτοὺς ἡγεῖσθε· νῦν δέ, ὅτι ὑπὲρ τῶν ἐκείνοις ἡμαρτημένων τὸ πλῆθος κακῶς ποιεῖν ἠξίουν, ἠγανακτεῖτε, ἡγούμενοι δεινὸν εἶναι τὰ τῶν ὀλίγων ἀδικήματα πάσῃ τῇ πόλει

18. οὐδὲν πεπονθότας κακόν] Οὐδέν Bekkeri cod. pro vulgato μηδέν.
οἵτινες] praebuerunt Bekkeri codices pro vulgato εἴ τινες.

19. ἐπὶ τοῖς ὑμετέροις] Imprimis id dicit, de quo paulo ante monuimus, servos et de servis (δούλους καὶ ἐκ δούλων) esse in civitatem fraude insertos.

εἰ μὲν οἱ τριάκοντα τούτους μόνους ἐτιμωροῦντο] Testatur Xenophon. Hellen. II. 3, 12. Vide ibi Schneider.

κοινὰ γίνεσθαι. οὐ τοίνυν ἄξιον χρῆσθαι τούτοις, οἷς 20
ἐκείνους ἑωρᾶτε ἐξαμαρτάνοντας· οὐδὲ ἃ πάσχοντες
ἄδικα ἐνομίζετε πάσχειν, ὅταν ἑτέρους ποιῆτε, δίκαια
ἡγεῖσθαι· ἀλλὰ τὴν αὐτὴν κατελθόντες περὶ αὐτῶν
γνώμην ἔχετε, ἥνπερ φεύγοντες περὶ ὑμῶν αὐτῶν εἴ-
χετε. ἐκ τούτων γὰρ καὶ ὁμόνοιαν πλείστην ποιήσετε,
καὶ ἡ πόλις ἔσται μεγίστη, καὶ τοῖς ἐχθροῖς ἀνιαρό-
τατα ψηφιεῖσθε.

Ἐνθυμηθῆναι δὲ χρή, ὦ ἄνδρες δικασταί, καὶ 21
τῶν ἐπὶ τῶν τριάκοντα γεγενημένων, ἵνα τὰ τῶν ἐχθρῶν
ἁμαρτήματα ἄμεινον ὑμᾶς ποιήσῃ περὶ τῶν ὑμετέρων
αὐτῶν βουλεύσασθαι. ὅτε μὲν γὰρ ἀκούοιτε τοὺς ἐν
ἄστει τὴν αὐτὴν γνώμην ἔχειν, μικρὰς ἐλπίδας εἴχετε
τῆς καθόδου, ἡγούμενοι τὴν ἡμετέραν ὁμόνοιαν μέ-
γιστον κακὸν εἶναι τῇ ὑμετέρᾳ φυγῇ· ἐπειδὴ δὲ πυν- 22
θάνοισθε τοὺς μὲν τρισχιλίους στασιάζοντας ἐκ τοῦ

20. ἡγεῖσθαι] Bekkeri cod. pro vulgato ἡγεῖσθε. Haud rara quidem est variatio apud scriptores, ut ex constructione χρή, ἄξιόν ἐστι et simil. cum infinitivo transeant in simplicem imperativum.

ἀνιαρότατα] sine varietate scripsit Bekkerus pro vulgato ἀνιαρώτατα. Recte. Ἀνιαρός enim habet penultimam longam.

21. ἡγούμενοι τὴν ἡμετέραν ὁμόνοιαν μέγιστον κακὸν τῇ ὑμετέρᾳ φυγῇ] Codices fluctuant inter κακόν et ἀγαθόν. Optimi tamen habent κακόν. Ἡμετέραν autem sine varietate habet Bekkerus: quae lectio postulat, ut κακόν scribatur. Qui se defendit, erat τῶν ἐν ἄστει. Ergo per τὴν ἡμετέραν ὁμόνοιαν intelligit τὴν ὁμόνοιαν τὴν τῶν ἐν ἄστει. Haec concordia erat μέγιστον κακὸν τῇ ὑμετέρᾳ φυγῇ, vel, ut nos diceremus, ὑμῖν τοῖς φυγοῦσι, vobis exsulantibus: quae quidem sententia orationi est aptissima.

21. ὅτε et ἐπειδή h. l. cum optativo de re, quae saepius et diversis temporibus nuntiabatur et re ipsa fidem inveniebat. cf. Rost gr. Gr. §. 121. 5.

22. τοὺς μὲν τρισχιλίους στασιάζοντας ἐκ τοῦ ἄστεος] Τοὺς μὲν τρισχιλίους ἐκ τοῦ ἄστεος jungenda sunt: tria millia eorum, qui ex urbe, ἐκ τῶν ἐν ἄστει, erant electi, a triginta scilicet viris, sub praetextu quidem, ut participes essent et socii reipublicae administrandae. Hi, quum in prima adversus τοὺς ἐν Πειραιεῖ pugna Critias, dux tyrannorum, cecidisset, postridie inter se ubique discordes erant: quod refert Xenophon Hellen. II. 4, 23.

ἄστεος, τοὺς δὲ ἄλλους πολίτας ἐκκεκηρυγμένους, τοὺς δὲ τριάκοντα μὴ τὴν αὐτὴν γνώμην ἔχοντας, πλείους δ' ὄντας τοὺς ὑπὲρ ὑμῶν δεδιότας ἢ τοὺς ὑμῖν πολεμοῦντας, τότ' ἤδη καὶ κατιέναι προςεδοκᾶτε, καὶ παρὰ τῶν ἐχθρῶν λήψεσθαι δίκην. ταῦτα γὰρ τοῖς θεοῖς εὔχεσθε, ἅπερ ἐκείνους ἑωρᾶτε ποιοῦντας, ἡγούμενοι διὰ τὴν τῶν τριάκοντα πονηρίαν πολὺ μᾶλλον σωθήσεσθαι ἢ διὰ τὴν τῶν φευγόντων δύναμιν
23 κατιέναι. χρὴ τοίνυν, ὦ ἄνδρες δικασταί, τοῖς πρότερον γεγενημένοις παραδείγμασι χρωμένους, βουλεύεσθαι περὶ τῶν μελλόντων ἔσεσθαι· καὶ τούτους ἡγεῖσθαι δημοτικωτάτους, οἵτινες, ὁμονοεῖν ὑμᾶς βουλόμενοι, τοῖς ὅρκοις καὶ ταῖς συνθήκαις ἐμμένουσι, νομίζοντες καὶ τῆς πόλεως ταύτην ἱκανωτάτην εἶναι σωτηρίαν, καὶ τῶν ἐχθρῶν μεγίστην τιμωρίαν. οὐδὲν γὰρ ἂν εἴη αὐτοῖς χαλεπώτερον τούτων ἢ πυνθάνεσθαι μὲν ἡμᾶς μετέχοντας τῶν πραγμάτων, αἰσθάνεσθαι δὲ οὕτω διακειμένους τοὺς πολίτας, ὥςπερ μηδενὸς ἐγκλήματος
24 πρὸς ἀλλήλους γεγενημένου. χρὴ δὲ εἰδέναι, ὦ ἄν-

22. τοὺς δὲ ἄλλους] Sic habet liber optimus pro vulgato τοὺς ἄλλους δέ. Quamquam autem non ignoro interdum apud optimos δέ poni post nomen, quod cum articulo arcte cohaereat, in his tamen optimi codices sunt sequendi: praesertim cum in subsequentibus particula ubique post primum vocabulum posita sit.

τοὺς ὑπὲρ ὑμῶν δεδιότας] Qui metuebant, ne quid vobis accideret. Tantum aberat, ut ipsi vobis mala facerent.

23. τοῖς ὅρκοις καὶ ταῖς συνθήκαις ἐμμένουσι] Taylor legi jubet ἐμμένειν κελεύουσι: quod non probo. Multo fortior est vulgata lectio, quae significat vere δημοτικωτάτους, non verbis solum incitantes ad fidem praestandam jurijurando et pactis, sed exemplo praeeuntes ipsos; et ita agunt eo fine, ut omnes sint concordes: ὁμονοεῖν ὑμᾶς βουλόμενοι. Hinc patet nec Reiskium esse audiendum, qui vult ὁμονοεῖν ὑμᾶς βούλονται — — ἐμμένοντας.

χαλεπώτερον τούτων ἢ πυνθάνεσθαι] Reiskius aut τούτων aut ἢ delendum, aut χαλεπώτερον τοῦ πυνθάνεσθαι scribendum censet. Saepe quidem viri docti hac constructione offendebantur; alii autem ἢ pleonastice post comparativum addi opinantur. cf. Matthiae gr. Gr. §. 452. 2. p. 627. Utrique falli videntur. Aut enim addito ἢ pendet ex suo vocabulo e notione genitivi facile omisso, aut nonnisi post pronomina in genitivo posita additur appositio cum ἢ. Rem nuperrime in universum exposuit et illustravit Ulricus noster Faesius.

δρες δικασταί, ὅτι οἱ φεύγοντες τῶν ἄλλων πολιτῶν
ὡς πλείστους καὶ διαβεβλῆσθαι καὶ ἠτιμῶσθαι βού-
λονται· ἐλπίζοντες τοὺς ὑφ' ὑμῶν ἀδικουμένους ἑαυ-
τοῖς ἔσεσθαι συμμάχους, τοὺς δὲ συκοφάντας εὐδο-
κιμεῖν δέξαιντ' ἂν παρ' ὑμῖν καὶ μέγα δύνασθαι ἐν τῇ
πόλει. τὴν γὰρ τούτων πονηρίαν ἑαυτῶν ἡγοῦνται
σωτηρίαν.

Ἄξιον δὲ μνησθῆναι τῶν μετὰ τοὺς τετρακοσίους 25
πραγμάτων. εὖ γὰρ εἴσεσθε, ὅτι, ἃ μὲν οὗτοι συμ-
βουλεύουσιν, οὐδεπώποτε ὑμῖν ἐλυσιτέλησεν· ἃ δ' ἐγὼ
παραινῶ, ἀμφοτέραις ἀεὶ ταῖς πολιτείαις συμφέρει.
ἴστε γὰρ Ἐπιγένην καὶ Δημοφάνην καὶ Κλεισθένην
ἰδίᾳ μὲν καρπωσαμένους τὰς τῆς πόλεως συμφοράς,
δημοσίᾳ δὲ ὄντας μεγίστων κακῶν αἰτίους. ἐνίων μὲν 26
γὰρ ἔπεισαν ὑμᾶς ἀκρίτων θάνατον καταψηφίσασθαι,
πολλῶν δὲ ἀδίκως δημεῦσαι τὰς οὐσίας, τοὺς δ' ἐξε-
λάσαι καὶ ἀτιμῶσαι τῶν πολιτῶν. τοιοῦτοι γὰρ ἦσαν,
ὥςτε τοὺς μὲν ἡμαρτηκότας ἀργύριον λαμβάνοντες ἀφιέ-
ναι, τοὺς δὲ μηδὲν ἠδικηκότας εἰς ὑμᾶς εἰσιόντες ἀπολ-
λύναι. καὶ οὐ πρότερον ἐπαύσαντο, ἕως τὴν μὲν πό-
λιν εἰς στάσεις καὶ τὰς μεγίστας συμφορὰς κατέστη-
σαν, αὐτοὶ δ' ἐκ πενήτων πλούσιοι ἐγένοντο. ὑμεῖς 27
δὲ οὕτω διετέθητε, ὥςτε τοὺς μὲν φεύγοντας κατε-
δέξασθε, τοὺς δ' ἀτίμους ἐπιτίμους ἐποιήσατε, τοῖς

25. Ἐπιγένην] Meier. de bonis damn. p. 177. n. 57. conjicit Ἐπικράτην, eumque eundem esse existimat, contra quem scripta est Lysiae oratio XXVII. κατὰ Ἐπικράτους καὶ τῶν συμπρεσβευτῶν ἐπίλογος: ex quo epilogo patet Epicratem inter eos fuisse, qui populum seduxerant διὰ μισθοφορὰν ad damnandos probos cives eorumque bona publicanda. Codices tamen omnes servant Ἐπιγένην sine ulla varietate. Δημοφάνην est ex Bekkeri codd. pro vulgato Διοφάνη.

24. οἱ φεύγοντες] Intelligit eos, qui psephismate oblivionis beneficio erant privati, et aut poenae judicii subjecti aut in exsilium expulsi. Horum intererat discordiam disseminari inter cives, nec sinceram obtinere eorum, quae facta erant, oblivionem.

δέξαιντ' ἄν] Gratum iis esset. Sycophantae enim uberrimus discordiarum fons in rebus publicis.

25. ἀμφοτέραις – ταῖς πολιτείαις] Per hanc formulam intelliguntur, quas apud oratores ubique oppositas vides, ὀλιγαρχία καὶ δημοκρατία.

δ᾽ ἄλλοις περὶ ὁμονοίας ὅρκους ὤμνυτε· τελευτῶντες δὲ ἥδιον ἂν τοὺς ἐν τῇ δημοκρατίᾳ συκοφαντοῦντας ἐτιμωρήσασθε, ἢ τοὺς ἄρξαντας ἐν τῇ ὀλιγαρχίᾳ. καὶ εἰκότως, ὦ ἄνδρες δικασταί. πᾶσι γὰρ ἤδη φανερόν ἐστιν, ὅτι διὰ μὲν τοὺς ἀδίκως πολιτευομένους ἐν τῇ ὀλιγαρχίᾳ δημοκρατία γίνεται, διὰ δὲ τοὺς ἐν τῇ δημοκρατίᾳ συκοφαντοῦντας ὀλιγαρχία δὶς κατέστη. ὥςτε οὐκ ἄξιον τούτοις πολλάκις χρῆσθαι συμβούλοις, οἷς
28 οὐδὲ ἅπαξ ἐλυσιτέλησε πειθομένοις. σκέψασθαι δὲ χρὴ, ὅτι καὶ τῶν ἐκ Πειραιῶς οἱ μεγίστην δόξαν ἔχοντες, καὶ μάλιστα κεκινδυνευκότες, καὶ πλεῖστα ὑμᾶς ἀγαθὰ εἰργασμένοι, πολλάκις ἤδη τῷ ὑμετέρῳ πλήθει διεκελεύσαντο τοῖς ὅρκοις καὶ ταῖς συνθήκαις ἐμμένειν, ἡγούμενοι ταύτην δημοκρατίας εἶναι φυλακήν. τοῖς μὲν γὰρ ἐξ ἄστεος ὑπὲρ τῶν παρεληλυθότων ἄδειαν ποιήσειν, τοῖς δ᾽ ἐκ Πειραιῶς οὕτω πλεῖστον χρόνον
29 τὴν πολιτείαν παραμεῖναι. οἷς ὑμεῖς πολὺ ἂν δικαιότερον πιστεύοιτε ἢ τούτοις, οἳ φεύγοντες μὲν δι᾽ ἑτέρους ἐσώθησαν, κατελθόντες δὲ συκοφαντεῖν ἐπιχειροῦσιν. ἡγοῦμαι δέ, ὦ ἄνδρες δικασταί, τοὺς μὲν τὴν αὐτὴν γνώμην ἔχοντας ἐμοὶ τῶν ἐν ἄστει μεινάν-

27. οἷς οὐδὲ ἅπαξ ἐλυσιτέλησε πειθομένοις] Ad dativum οἷς repetendum ex antecedente συμβούλοις χρῆσθαι, unde pendet: »quorum consilio uti ne semel quidem proderat iis, qui eorum consilio audientes erant. Dativus πειθομένοις pendet ex verbo ἐλυσιτέλησε.

28. πολλάκις ἤδη – διεκελεύσαντο] His exhortationibus populum obedientem fuisse cognoscimus ex Isocr. oratione πρὸς Καλλίμ. c. 1. §. 2. ubi haec leguntur: Ἐπειδὴ γὰρ ἐκ Πειραιέως κατελθόντες ἐνίους ἑωρᾶτε τῶν πολιτῶν συκοφαντεῖν ὁρμωμένους καὶ τὰς συνθήκας λύειν ἐπιχειροῦντας, βουλόμενοι τούτους τε παῦσαι καὶ τοῖς ἄλλοις ἐπιδεῖξαι, ὅτι οὐκ ἀναγκασθέντες ἐποιήσασθε αὐτάς, ἀλλ᾽ ἡγούμενοι τῇ πόλει συμφέρειν, εἰπόντος Ἀρχίνου νόμον ἔθεσθε, ἄν τις δικάζηται παρὰ τοὺς ὅρκους, ἐξεῖναι τῷ φεύγοντι παραγράψασθαι, τοὺς δὲ ἄρχοντας περὶ τούτου πρῶτον εἰςάγειν, λέγειν δὲ πρότερον τὸν παραγραψάμενον, ὁπότερος δ᾽ ἂν ἡττηθῇ, τὴν ἐπωβελίαν ὀφείλειν, ἵν᾽ οἱ τολμῶντες μνησικακεῖν μὴ μόνον ἐξελέγχοιντο, μηδὲ τὴν παρὰ τῶν θεῶν τιμωρίαν ὑπομένοιεν, ἀλλὰ καὶ παραχρῆμα ζημιοῖντο.

ἡγούμενοι ταύτην δημοκρατίας εἶναι φυλακήν] Etiam hic Reiskius non attendit ad usum vocabulorum emphaticum, quum vel μόνην, vel μεγίστην, βεβαιοτάτην vel simile addendum censeret.

των φανεροὺς γεγενῆσθαι καὶ ἐν δημοκρατίᾳ καὶ ἐν
ὀλιγαρχίᾳ ὁποῖοί τινές εἰσι πολῖται. τούτων δ' ἄξιον 30
θαυμάζειν, ὅ τι ἂν ἐποίησαν, εἴ τις αὐτοὺς εἴασε τῶν
τριάκοντα γενέσθαι, οἳ νῦν δημοκρατίας οὔσης ταὐτὰ
ἐκείνοις πράττουσι· καὶ ταχέως μὲν ἐκ πενήτων πλού-
σιοι γεγένηνται, πολλὰς δὲ ἀρχὰς ἄρχοντες, οὐδεμιᾶς
εὐθύνην διδόασιν· ἀλλ' ἀντὶ μὲν ὁμονοίας ὑποψίαν
πρὸς ἀλλήλους πεποιήκασιν, ἀντὶ δὲ εἰρήνης πόλεμον
κατηγγέλκασι, διὰ τούτους δὲ ἄπιστοι τοῖς Ἕλλησι
γεγενήμεθα. καὶ τοσούτων κακῶν καὶ ἑτέρων πολλῶν 31
ὄντες αἴτιοι, καὶ οὐδὲν διαφέροντες τῶν τριάκοντα,
(πλὴν ὅτι ἐκεῖνοι μὲν ὀλιγαρχίας οὔσης ἐπεθύμουν
ὧνπερ οὗτοι, οὗτοι δὲ καὶ δημοκρατίας τῶν αὐτῶν
ὧνπερ ἐκεῖνοι) ὅμως οἴονται χρῆναι οὕτω ῥᾳδίως ὃν
ἂν βούλωνται κακῶς ποιεῖν· ὥσπερ τῶν μὲν ἄλλων
ἀδικούντων, ἄριστοι δὲ ἄνδρες αὐτοὶ γεγενημένοι.
καὶ τούτων μὲν οὐκ ἄξιον θαυμάζειν, ὑμῶν δέ, ὅτι 32
οἴεσθε μὲν δημοκρατίαν εἶναι, γίγνεται δὲ ὅ τι ἂν
οὗτοι βούλωνται, καὶ δίκην διδόασιν οὐχ οἱ τὸ
ὑμέτερον πλῆθος ἀδικοῦντες, ἀλλ' οἱ τὰ σφέτερα αὐ-
τῶν μὴ διδόντες· καὶ δέξαιντ' ἂν μικρὰν εἶναι τὴν
πόλιν μᾶλλον ἢ δι' ἄλλους μεγάλην καὶ ἐλευθέραν·
ἡγούμενοι νῦν μὲν διὰ τοὺς ἐκ Πειραιῶς κινδύνους 33

31. ὅμως οἴονται χρῆναι] Ὅμως est emendatio Reiskii pro librorum lectione ὁμοίως: quae vocabula interdum confusa fuisse patet ex iis, quae habet Schaeferus ad Gregor. Cor. p. 631. n.*

30. πολλὰς δ' ἀρχὰς ἄρχοντες] Praesens participii h. l. aptius quam quod volebat Marklandus ἄρξαντες vel ob praesens διδόασιν. In genere notandum praesens non negare jam dudum rem obtinere, sed id addi, eam etiamnum durare; et ita res significantius exprimitur.

ἄπιστοι] H. l. significatione passiva: quibus fides non habetur: quae significatio apud optimos scriptores atque etiam oratores haud rara. Plerumque construitur cum dativo ejus, qui fidem non habet.

31. ὅμως οἴονται χρῆναι] Pro χρῆναι Marklandus vult ἐξεῖναι. Sed χρῆναι positum esse potest ea significatione, quam habet Hesychius: χρή· πρέπει, καθήκει. Quid? quod χρή interdum significet licet, apud Demosthenem imprimis et Lucianum, ut monet Valckenaer ad Theocrit. Adon. v. 44. s. T. II. p. 131. ed. Heind. Adde Dukerum ad Thucyd. II. 50.

αὐτοῖς ἐξεῖναι ποιεῖν ὅ τι ἂν βούλωνται· ἐὰν δ' ὕστερον ὑμῖν δι' ἑτέρων σωτηρία γένηται, τούτους μὲν ἐπιλύσεσθαι, ἐκείνους δὲ μέγα δυνήσεσθαι. ὥστε δι' αὐτὸ πάντες ἐμποδών εἰσιν, ἐάν τι δι' ἄλλων ἀ-
34 γαθὸν ὑμῖν φαίνηται. τοῦτο μὲν οὖν οὐ χαλεπὸν τῷ βουλομένῳ κατανοῆσαι. αὐτοί τε γὰρ οὐκ ἐπιθυμοῦσι λανθάνειν, ἀλλ' αἰσχύνονται μὴ δοκοῦντες εἶναι πονηροί· ὑμεῖς τε τὰ μὲν αὐτοὶ ὁρᾶτε, τὰ δ' ἑτέρων πολλῶν ἀκούετε. ἡμεῖς δέ, ὦ ἄνδρες δικασταί, δίκαιον μὲν ἡγούμεθ' εἶναι πρὸς πάντας ὑμᾶς τοὺς πολί-
35 τας ταῖς συνθήκαις καὶ τοῖς ὅρκοις ἐμμένειν· ὅμως δέ, ὅταν μὲν ἴδωμεν τοὺς τῶν κακῶν αἰτίους δίκην διδόντας, τῶν τότε περὶ ἡμᾶς γεγενημένων μεμνημένοι, συγγνώμην ἔχομεν· ὅταν δὲ φανεροὶ γένησθε τοὺς μηδὲν αἰτίους ἐξ ἴσου τοῖς ἀδικοῦσι τιμωρούμενοι, τῇ αὐτῇ ψήφῳ πάντας ἡμᾶς εἰς ὑπο —

ΛΥΣΙΟΥ

ΠΕΡΙ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΑΔΙΚΗΜΑΤΩΝ.

PROOEMIUM.

Hanc inscriptionem habent codd. mss. omnes. Schotto tamen auctore Taylor pro *ἀδικημάτων* scripsit *χρημάτων*, idque retinuit etiam Bekkerus. Equidem non cum Reiskio librorum lectionem

33. *δι' αὐτὸ πάντες ἐμποδών εἰσιν*] Sic cod. optimus pro vulgato *τὸ αὐτό*: hac de caussa omnes impediunt, impedimento sunt, obstant.

34. *κατανοῆσαι*] Sic idem liber pro ceterorum lectione *κατηγορῆσαι*, unde etiam omnium codicum *τοῦτο* vindicatur, quod de conjectura Reiskius mutaverat in *τούτων*.

33. *ἐπιλύσεσθαι*] Rara h. l. significatione. Ex opposito *μέγα δύνασθαι* apparet h. l. de iis dici, quorum vis et potestas dissolvitur, deminuitur. *Τούτους* autem refertur ad eos, qui nunc nimium sibi arrogant, opinantes licere jam sibi facere quae velint, et utendum esse licentia. *Ἐκείνους* autem refertur ad eos, qui futuro tempore civitatem illustrem et majorem reddant.

sic defendam, ut dicam confiscationem fundi praeter jus et fas esse ἀδίκημα δημόσιον, injuriam ab universo populo homini privato factam; pluralem autem positum esse, quoniam inscriptio non uni huic propria sit orationi, sed communis cum duabus proximis insequentibus, eodem in genere caussae versantibus. Hoc equidem non affirmaverim; sed ut codd. lectio corrupta sit, conjectura tamen non ita videtur certa, ut eam praestiterim. Ergo codicum lectionem retinui.

De argumento autem accurate exposuit Ed. Meierus in libro egregio de bonis damnatorum p. 190., cujus equidem verba maximam partem repetivi. Erato, Erasistrati pater, avo ejus, qui hanc orationem habet, duo talenta debebat. §. 2. Qui Erato, dum in vivis erat, usuras creditori ejusque heredi religiose pependerat omnibusque obligationis legibus satisfecerat; ipso autem mortuo, filii, quos tres reliquerat, Erasiphon, Erato et Erasistratus, aeri alieno, cui hereditate obligabantur, non amplius satisfaciebant. Qui, dum belli caussa privata judicia non habebantur, in jus vocari non poterant; restitutis autem cum pace judiciis privatis, pater actoris Erasistrato, qui unus tum fratrum in urbe erat, ὑπὲρ παντὸς τοῦ συμβολαίου, de universa credita pecunia, litem statim (itaque jam Euclidis aut certe Micionis praetura Ol. XCIV. 2, aut 3.) intenderat et praetore Xenaeneto caussam obtinuerat. Hinc actor seu potius ejus pater agrum eorum Sphettium occupavit, de agro autem Cicynnensi et de domo cum possessoribus judicio certavit. Tertio abhinc anno Ol. XCV. 3., aut certe non multo ante, populo visum est omnia Eratonis mortui bona publicare, qua occasione etiam quae actor tenet in indicem publicandorum bonorum Eratonis referuntur. Lite aerario mota, caussa in judicium venit. Olymp. XCV. 3. dixi. Nam quum archonte Xenaeneto caussam vicisset pater actoris, quo ipso anno verisimile est statim eum agros occupasse, ab eo autem anno, quo agros illos auctoritate rei judicatae occupasset, ad hunc annum, quo lis ab ipso aerario mota in judicium venit, tres intersint anni (§. 5. καὶ τὰ μὲν Σφηττοῖ τρία ἔτη μεμίσθωκα. §. 8. μάρτυρας παρέξομαι - - τοὺς Κικυννοῖ τοὺς γείτονας, οἳ ἴσασιν ἡμᾶς ἤδη τρία ἔτη ἀμφισβητοῦντας), publicatio bonorum Eratonis mortui, quae ab anno, quo lis fisco movebatur, non multum abesse potest, anno tertio Ol. XCV., aut certe non multo ante facta est. Eratonis patris mortui bona publicare populo visum; ait enim §. 4. οἱ πάντα τὰ Ἐράτωνος ἀπογράφοντες· ἐγὼ δὲ πολὺν ἤδη χρόνον κέκτημαι; ipse autem quum Erasistrato litem intendisset, non poterat quicquam ex fratris ejus Eratonis, sed ex patris Eratonis bonis occupare. Itaque hoc meo quidem judicio clarum est, omnia Eratonis patris bona, non filii tantum Erasiphontis aut filiorum Erasiphontis et Eratonis bona civitatem jussisse publicari; itaque etiam aperte corrupta sunt, quae leguntur §. 6. ἐπειδὴ δ' ὑμῖν τὰ Ἐρασιφῶντος δημεύειν ἔδοξε, et scribendum τὰ Ἐράτωνος, et per τὰ δύο μέρη, quae actor dicit ἀφεῖναι τῇ πόλει, intelliguntur μέρη filiorum Erasiphontis et Eratonis.

1 Ἴσως τινὲς ὑμῶν, ὦ ἄνδρες δικασταί, διὰ τὸ βούλεσθαί με ἄξιον εἶναί τινος ἡγοῦνται καὶ εἰπεῖν ἂν μᾶλλον ἑτέρου δύνασθαι. ἐγὼ δὲ τοσούτου δέω περὶ τῶν μὴ προσηκόντων ἱκανὸς εἶναι λέγειν, ὥστε δέδοικα, μὴ καὶ περὶ ὧν ἀναγκαῖόν μοί ἐστι λέγειν ἀδύνατος ὦ τὰ δέοντα εἰπεῖν. οἴομαι μὲν οὖν, ἂν πάντα διηγήσωμαι τὰ πεπραγμένα ἡμῖν πρὸς Ἐράτωνα καὶ τοὺς ἐκείνου παῖδας, ῥᾳδίως ἐξ αὐτῶν ὑμᾶς εὑρήσειν ἃ προσήκει σκέψασθαι περὶ ταύτης τῆς διαδικασίας. ἐξ ἀρχῆς οὖν ἀκούσατε.

2 Ἐράτων, ὁ Ἐρασιφῶντος πατήρ, ἐδανείσατο παρὰ τοῦ ἐμοῦ πάππου τάλαντα δύο. ὅτι μὲν οὖν ἔλαβε τἀργύριον καὶ ὡς τοσοῦτόν γε ἐδεήθη δανεῖσαι, ὧν ἐναντίον ἐδόθη μάρτυρας ὑμῖν παρέξομαι· ἃ δ' ἐχρήσατο αὐτῷ καὶ ὅσα ὠφελήθη, οἱ μᾶλλόν τε ἐμοῦ εἰδότες καὶ παραγεγενημένοι οἷς ἐκεῖνος ἔπραττε διηγήσονται ὑμῖν καὶ μαρτυρήσουσι. καί μοι κάλει μάρτυρας.

1. *περὶ ταύτης τῆς διαδικασίας*] Bekker. Anecdd. p. 236. *Διαδικασία. οὐχ ἁπλῶς πᾶσα δίκη διαδικασία καλεῖται, ἀλλ' ἐν αἷς περί τινος ἀμφισβήτησίς ἐστιν, ὅτῳ προσήκει μᾶλλον. σημειωτέον δέ* (et hoc quidem imprimis facit ad explicationem nostri loci), *ὅτι διαδικασία λέγεται καὶ ὅταν δημευθείσης οὐσίας δικάζηταί τις πρὸς τὸ δημόσιον, ὡς ὀφειλομένων αὐτῷ χρημάτων ἐν τῇ δημευθείσῃ οὐσίᾳ.* Jubebantur autem creditores indicem exhibere, quantam et quo tempore pecuniam crediderint, et *ἐγγυητὰς* producere, tum qui vera ipsos dicere testarentur, tum si illi falsa dixisse invenirentur, de pecunia caverent. Qui talem litem aerario intendebat, debebat *παρακαταβολὴν* deponere, quae erat pretio quinta pars rei in controversiam vocatae; hanc, si caussa ceciderat, amittebat; si vicerat, recipiebat. Caussa erat periculosa, praesertim quum aerarium inopia laboraret. *ὑπὲρ τῶν Ἀριστοφ. χρ.* §. 11.

2. *ἐδανείσατο*] Forma media dicitur proprie et usitate de debitore, qui mutuum sumit et accipit, activum autem *δανεῖσαι* de creditore, qui mutuum dat. Interdum tamen utraque forma promiscue adhibetur; substantivum autem *δανειστής* tum creditorem tum debitorem significat. Cf. quos laudat Lobeck ad Phrynichum p. 468. Ad sequentem infinitivum *δανεῖσαι* videtur supplendum *τὸν ἐμὸν πάππον.*

ἃ δ' ἐχρήσατο αὐτῷ] Subjectum ad *ἐχρήσατο* et *ὠφελήθη* est *Ἐράτων.* Ante *ἃ* Marklando videtur deesse *εἰς*, quo non opus. Accusativus enim praesertim pronominis saepe sine praepositione ponitur ad *χρῆσθαι*; unde sollemnis illa formula: *οὐκ ἔχω, ὅ τι χρήσωμαι αὐτῷ.* Cf. Matthiae Gr. Gr. §. 413. not. 4.

παραγενόμενοι οἷς ἐκεῖνος ἔπραττε] Nescio, quid Schotto acciderit, ut pro *οἷς* mallet *ὅτε.* *Οἷς* est idiotica linguae Graecae attractio pro *ἐκείνοις ἅ*, quem-

ΜΑΡΤΥΡΕΣ.

Ἕως τοίνυν ὁ Ἐράτων ἔζη, τούς τε τόκους ἀ- 3
πελάμβανον ἐγὼ καὶ τἄλλα τὰ συγκείμενα· ἐπειδὴ
δὲ ἐτελεύτησε, καταλιπὼν υἱοὺς τρεῖς, Ἐρασιφῶντα,
καὶ Ἐράτωνα, καὶ Ἐρασίστρατον, οὗτοι οὐδὲν ἔτι ἡμῖν
τῶν δικαίων ἐποίουν. ἐν μὲν οὖν τῷ πολέμῳ, διότι
οὐκ ἦσαν δίκαι, οὐ δυνατοὶ ἦμεν παρ' αὐτῶν ἃ ὤ-
φειλον πράξασθαι· ἐπειδὴ δὲ εἰρήνη ἐγένετο, ὅτε
περ πρῶτιν αἱ ἀστικαὶ δίκαι ἐδικάζοντο, λαχὼν ὁ
πατὴρ παντὸς τοῦ συμβολαίου Ἐρασιστράτῳ, ὅσπερ μό-

8. αἱ ἀστικαὶ δίκαι] Sic Bekkerus ex suis codd. pro vulgato ἀστυκαί. Jam inter antiquos videtur de scriptura vocabuli diversitas obtinuisse. Alii nempe ad ἄστυ nonnisi derivationis syllabam κος adjungebant, alii vocabulum ad similitudinem adjectivorum in ικός derivabant, eaque ratio videtur tandem optimorum grammaticorum auctoritate vicisse. Et ἀστυκός dubium videtur. Nunc quidem legitur apud Polluc. IX. 17, 23. Sed optimi codices habent ἀστικός, quod opinor in posterum restitutum iri. Nam ubique, etiam ubi olim obtinebat ἀστυκός, optimi codices praebent ἀστικός. Sic apud Thucyd. V. 19. Apud Demosth. autem πρὸς Καλλίμ. p. 1274., ubi adhuc legebatur ἀστυκοῦ, Bekkerus ex optimis dedit ἀστικοῦ. Hesychius habet ἀστικοὶ νόμοι· οἱ κατὰ τὴν Ἀθηναίων πόλιν. ἦσαν γὰρ καὶ ἐμπορικοί. Bekkeri anecdd. et Photius ceterique ἀστικὸν ἐμπόριον, oppositum ξενικῷ. De eo dicitur, quod est in urbe et civium; de locis, rebus, institutis cet.

admodum Germanorum pueri Graece scribunt.

8. διότι οὐκ ἦσαν δίκαι] De judiciis privatis hoc intelligendum, quorum erat Athenis justitium. Hoc patet ex Thucyd. VI. 91. ubi vide Scholiast. ad vocabula καὶ ὅσα ἀπὸ γῆς καὶ δικαστηρίων νῦν ὠφελοῦνται. Demosth. κατὰ Στεφ. ψευδομαρτ. p. 1102. §. 3. s. πολλὰ ἀγανακτήσας καὶ χαλεπῶς ἐνεγκὼν δίκην μὲν οὐχ οἷός τ' ἦν ἰδίαν λαχεῖν· οὐ γὰρ ἦσαν ἐν τῷ τότε καιρῷ δίκαι, ἀλλ' ἀνεβάλλεσθε ὑμεῖς διὰ τὸν πόλεμον. ejusque rei complura habemus exempla; publicarum tamen caussarum judicia habebantur, quod ex iis, quae apud Demosthenem sequuntur, verbis patet.

λαχὼν παντὸς τοῦ συμβολαίου] Appellabant Athenienses hanc δίκην παραβάσεως συμβολαίων vel συνθηκῶν. Plato de Legg. XI. 5. ὅσα τις ἂν ὁμολογῶν ξυνθέσθαι μὴ ποιῇ κατὰ τὰς ὁμολογίας, πλὴν ὧν ἂν νόμοι ἀπείργωσιν, ἢ ψήφισμα, ἤ τινος ὑπὸ ἀδίκου βιασθεὶς ἀνάγκης ὁμολογήσῃ, καὶ ἐὰν ἀπὸ τύχης ἀπροσδοκήτου τις ἄκων κωλυθῇ, δίκας εἶναι τῶν ἄλλων ἀτελοῦς ὁμολογίας ἐν ταῖς φυλετικαῖσι δίκαις, ἐὰν ἐν διαιτηταῖς ἢ γείτοσιν μὴ δύνωνται διαλλάττεσθαι.

νος τῶν ἀδελφῶν ἐπεδήμει, κατεδικάσατο ἐπὶ Ξεναινέτου ἄρχοντος. μάρτυρας δὲ καὶ τούτων παρέξομαι ὑμῖν. καί μοι κάλει μάρτυρας.

ΜΑΡΤΥΡΕΣ.

4 *Ὅτι μὲν τὰ Ἐράτωνος δικαίως ἂν ἡμέτερα εἴη, ἐκ τούτων ῥᾴδιον εἰδέναι· ὅτι δὲ πάντα δημεύεται, ἐξ αὐτῶν τῶν ἀπογραφῶν. τρεῖς γὰρ καὶ τέσσαρες ἕκαστα ἀπογεγράφασι. καίτοι τοῦτό γε παντὶ εὔγνωστον, ὡς οὐκ ἂν παρέλιπον, εἴ τι ἄλλο τῶν Ἐράτωνος οἷόν τε ἦν δημεύειν, οἱ πάντα τὰ Ἐράτωνος ἀπογράφοντες, ἐγὼ δὲ πολὺν ἤδη χρόνον κέκτημαι. ὡς μὲν οὖν ἡμῖν οὐδετέρωθεν εἰςπράξασθαι οἷόν τε, ἂν ὑμεῖς ταῦτα δημεύ-*
5 *σητε, εὔγνωστόν μοι δοκεῖ εἶναι· ὡς δὲ τὴν ἀμφιςβήτησιν ἐποιησάμην πρός τε ὑμᾶς, καὶ τοὺς ἰδιώτας, ἔτι ἀκούσατε. ἕως μὲν γὰρ ἡμῖν οἱ Ἐρασιφῶντος οἰκεῖοι τούτων τῶν χρημάτων ἠμφιςβήτουν, ἅπαντα ἠξίουν ἐμὰ εἶναι, διότι ὑπὲρ ἅπαντος τοῦ χρέους ἀντιδικῶν πρὸς τὸν πατέρα ὁ Ἐρασίστρατος ἡττήθη· καὶ τὰ μὲν*

4. *ὡς οὐκ ἂν παρέλιπον - - οἱ πάντα τὰ Ἐράτωνος ἀπογράφοντες*] Vulgo: *ὅτι οὐκ ἂν παραλιπόντες - - - πάντα τὰ Ἐράτωνος ἀπέγραφον.* Ad participium *παραλιπόντες* ex antecedente *ἀπογεγράφασι* supplendum censebat Reiskius *ἀπέγραφον.* Unice veram lectionem obtulit optimus Bekkeri codex.

ἐγὼ δὲ] Sic idem. Libri ante collati habent *καὶ λόγῳ*, pro quo Reiskius acute corrigebat: *καὶ ἃ ἐγώ.*

ἐπὶ Ξεναινέτου ἄρχοντος] Xenaeneti archontis mentio est etiam apud Diogen. Laert. II. 55. et fuit archon Ol. XCIV. 4. Apud Diodor. Sic. XIV. 19., qui eum appellat *Ἐξαίνετον*, nomen videtur corruptum.

4. *τρεῖς γὰρ καὶ τέσσαρες ἕκαστα ἀπογεγράφασι*] Haec enuntiatio rationem reddit antecedentis pluralis *αὐτῶν τῶν ἀπογραφῶν.* Plerumque enim nonnisi unus index bonorum publicandorum conficiebatur ab actore illius caussae, ob quam bonorum publicatio irrogabatur. Nonnunquam si nihil neque commodi neque periculi, qualia ex *ἀπογραφῇ* redire poterant, habere volebat, ex amicis aliquem jubebat *τὴν ἀπογραφὴν ἀπογράφειν.* Ex nostro loco cognoscimus plures etiam indices potuisse conficere, qui, opinor, et commoda et pericula, si *ἀπογραφαὶ* consentiebant, communia habebant.

5. *χρέους*] Haec quidem forma h. l. sine varietate est in omnibus codd. a nominativo *χρέος*, quem Atticis inusitatum fuisse scribunt Grammatici, sed *χρέως*, idque Eustathius ad Il. N. p. 939. diserte tribuit Platoni et Demostheni, ex quorum exemplaribus librariorum culpa jamdiu evanuit. Nuper tamen Demostheni ex codd.

Σφηττοῖ ἤδη τρία ἔτη μεμίσθωκα, τῶν δὲ Κικυννοῖ καὶ τῆς οἰκίας ἐδικαζόμην τοῖς ἔχουσι· πέρυσι μὲν οὖν διέγραψάν μου τὰς δίκας, ἔμποροι φάσκοντες εἶναι· νυνὶ δὲ λαχόντος ἐν τῷ Γαμηλιῶνι μηνὶ οἱ ναυτοδίκαι οὐκ ἐξεδίκασαν. ἐπειδὴ δ' ὑμῖν τὰ Ἐρασιφῶν- 6

5. *λαχόντος*] Haec est Bekkeri emendatio pro librorum lectione *λαχόντες*. Nempe ad participium absolutum omissum est subjectum *ἐμοῦ*. *Λαγχάνειν δίκην* locutio est de actore, qui ab Hegemone *δικαστηρίου* id impetrat, ut caussa judicio tradatur; non est judicis, quod in vulgata lectione contra usum loquendi foret. Sensus est: actorem hujus caussae, quum thesmothetae caussam ut mercatoriam removissent, jam adiisse *ναυτοδίκας* eamque ad hos detulisse.

6. *τὰ Ἐρασιφῶντος*] Scribendum esse *τὰ Ἐράτωνος* dictum in prooemio.

restitutum antiquissimis. Genitivus Attici *χρέως* item erat *χρέως*. Legitur autem genitivus *χρέους* etiam in titulo orationis Lysiacae apud Athen. XIII. 6, 94. *πρὸς Αἰσχίνην χρέους*. Membranae tamen nuper inspectae obtulerunt *χρέως*. Apud recentiores invasit *χρέος* ubique. Cf. Lobeck ad Phrynich. p. 391. s. Buttmann ausführl. Gr. Sprachlehre. Vol. I. p. 241. s.

Σφηττοῖ] Forma adverbialiter adhibita, quae significat quod est in loco, a *Σφηττός*, quod nomen est *δήμου Ἀκαμαντίδος φυλῆς*. Similis forma est *Κικυννοῖ* a *Κίκυννος*, qui idem est *δῆμος* ejusdem tribus; de utroque vide Meursium.

διέγραψαν] *Διαγράφειν* activum est *ἡγεμόνος δικαστηρίου*, qui caussam expungit quasi non suae jurisdictioni subjectam vel quasi non secundum leges judicatam. Demosth. *κατὰ Ὀλυμπιοδ.* p. 1174. §. 26. *ψηφισαμένων δὲ ταῦτα τῶν δικαστῶν διέγραψεν ὁ ἄρχων Πυθόδοτος κατὰ τὸν νόμον τὴν τουτονὶ Ὀλυμπιοδώρου ἀμφισβήτησιν*. *Διαγράφεσθαι* autem medium est actoris, qui ab instituta actione desistit; *διαγράφεσθαι* passivum est caussae, quae expungitur. cf. Demosthen. l. c. ea, quae laudata statim sequuntur. Qui usus quum constanter ab oratoribus confirmetur, Meierus in libro: der Attische Process. scribendum censet *διεγράψαντο*, nec de veritate emendationis dubitandum, si subjectum sint actores. Sed qui loquitur ipse erat actor, ut patet ex statim antecedente *ἐδικαζόμην*. Ergo videtur *διέγραψαν* retinendum, et ut subjectum supplendum *οἱ ἡγεμόνες δικαστηρίου*. Tum vero corrupta sunt sequentia: *φάσκοντες ἔμποροι εἶναι*. In his enim contineri oportet caussam, cur *διέγραψαν ἡγεμόνες*. Opinor *φάσκοντες ἐμπορικὰς εἶναι*. Eodem modo video locum intellexisse Platnerum in libro: der Process. p. 123. qui addit hanc sententiam probari etiam eo, quod §. 8. testes appellentur *οἱ πέρυσιν ἄρξαντες*.

οἱ ναυτοδίκαι] *Ναυτοδίκαι*, tradunt Bekkeri Anecdd. p. 283. et Suidas, *ἄρχοντές τινές εἰσι τοῖς ναυκλήροις δικάζοντες καὶ τοῖς περὶ τὸ ἐμπόριον ἐργάταις*. Cf. Platner der Process p. 293. der Attische Process. p. 83. ss. Hi sedebant judices *ἐν τῷ Γαμηλιῶνι μηνί* (Januario). Hieme scilicet *ναυτοδίκαι* judicia

τος δημεύειν ἔδοξε, ἀφεὶς τῇ πόλει τὼ δύο μέρη, τὰ
Ἐρασιστράτου ἀξιῶ μοι ψηφισθῆναι, διότι ταῦτά γε ἤδη
καὶ πρότερον ἐγνώκατε ἡμέτερα εἶναι. ὡρισάμην οὖν
ἐμαυτῷ τὸ τρίτον μέρος τῆς ἐκείνων οὐσίας, οὐ τὴν ἀ-
κρίβειαν ἐπισκεψάμενος, ἀλλὰ πολλῷ πλέον ἢ τὼ δύο μέρη
7 τῷ δημοσίῳ ὑπολιπών. ῥάδιον δὲ γνῶναι ἐκ τοῦ τιμήματος
τοῦ ἐπιγεγραμμένου τοῖς χρήμασιν. ἅπαντα μὲν γὰρ
πλείονος ἢ ταλάντου τετίμηνται. ὧν δ' ἐγὼ ἀμφισβητῶ,
τῷ μὲν πέντε μνᾶς, τῷ δὲ χιλίας δραχμὰς ἐπεγραψάμην.
καὶ εἰ πλείονος ἄξιά ἐστιν ἢ τοσούτου, ἀποκηρυχθέν-
8 των τὸ περιττὸν ἡ πόλις λήψεται. ἵνα οὖν εἰδῆτε, ὅτι
ταῦτα ἀληθῆ ἐστι, μάρτυρας ὑμῖν παρέξομαι· πρῶτον
μὲν τοὺς μεμισθωμένους παρ' ἐμοῦ τὸ Σφηττοῖ χωρίον,
ἔπειτα τοῦ Κικυννοῖ τοὺς γείτονας, οἳ ἴσασιν ἡμᾶς ἤδη
τρία ἔτη ἀμφισβητοῦντας· ἔτι δὲ τούς τε πέρυσιν ἄρ-
ξαντας, πρὸς οὓς αἱ δίκαι ἐλήχθησαν, καὶ τοὺς νῦν
9 ναυτοδίκας. ἀναγνωσθήσονται δὲ ὑμῖν καὶ αὗται αἱ ἀ-

τὼ δύο μέρη] Τώ hic et paulo post ex cod. scriptum pro vulgato τά. Δύο, quod prisca aetate δυω scribebatur, est ipsum forma dualis. De contractione η in duali cf. Matthiae ausführl. gr. Gr. Erster Th. p. 175. zweite Auflage.

8. τοῦ Κικυννοῖ τοὺς γείτονας] Haec est emendatio Bekkeri. Libri habent τό. Taylor dedit τῶν. Simplicior Bekkeri ratio.

exercebant, ne mercatores et nautae impedirentur, quo minus negotia sua obirent. Cf. Boeckh. Staatsh. Vol. I. p. 54.

7. ἅπαντα μὲν γὰρ πλείονος ἢ ταλάντου τετίμηνται] De plurali τετίμηνται cf. Excursum X. Quod si igitur omnia Eratonis bona inter tres filios aequo jure divisa fuissent, unicuique plus tribus et triginta minis obtigisset. Vere igitur actor dixit plus se quam duas partes aerario concessisse, quod ea, quae tanquam tertiae partis bona vindicabat, nonnisi quindecim minarum pretio aestimarentur. Nec, opinor, in aestimando fefellit. Videmus enim ubique ei, qui cum aerario litem habebat, hoc unum conduxisse, si sponte de jure suo multum remittebat; atque etiam si hoc fecerat, saepe accidebat, ut caussa caderet. Ex pretio autem, quod statuitur agris, videntur ii parvi nec boni fuisse. De fundorum pretio confer quae habet Boeckhius Staatsh. Vol. I. p. 68. s.

τὸ περιττὸν ἡ πόλις λήψεται] Juris Attici in genere hoc erat, ut, si fundus oppigneratus ad creditorem perveniret, hic illum sub hasta venderet, et ex redacta pecunia tantum acciperet, quantum crediderat, residuum autem debitori traderetur. Ergo, si actor hoc non obtulisset, ex usu et lege faciendum erat.

πογραφαί. ἐκ τούτων γὰρ μάλιστα γνώσεσθε, ὅτι οὔτε νεωστὶ ταῦτα τὰ χρήματα ἀξιοῦμεν ἡμέτερα εἶναι, οὔτε νυνὶ τῷ δημοσίῳ πλειόνων ἀμφισβητοῦμεν ἢ τῷ ἔμπροσθεν χρόνῳ τοῖς ἰδιώταις. καί μοι κάλει μάρτυρας.

ΜΑΡΤΥΡΕΣ.

Ὅτι μὲν οὖν, ὦ ἄνδρες δικασταί, οὐ παρὰ τὸ δίκαιον ἀξιῶ μοι ψηφίσασθαι τὸ διαδίκασμα, ἀλλ' αὐτὸς τῇ πόλει πολλὰ τῶν ἐμαυτοῦ ἀφιεὶς, τοῦτο ἀξιῶ μοι ἀποδοθῆναι, ἀποδέδεικται. ἤδη δέ μοι δοκεῖ δίκαιον εἶναι καὶ δεηθῆναι ὑμῶν τε καὶ τῶν συνδίκων ἐναντίον ὑμῶν.

Λ Υ Σ Ι Ο Υ

ΠΕΡΙ ΔΗΜΕΥΣΕΩΣ ΤΟΥ ΝΙΚΙΟΥ ΑΔΕΛΦΟΥ ΕΠΙΛΟΓΟΣ *).

PROOEMIUM.

Loquamur de hominibus, quorum in hac oratione fit mentio.

N i c i a s, Nicerati filius, est celebris ille quanquam infelix Atheniensium imperator tempore belli Peloponnesiaci. Ejus res gestas narravit Thucydides Lib. VI. et VII, ejusque vitam exposuit Plutarchus in parallelis. Ut ex nostra etiam oratione cognoscimus, erat inter Atheniensium ditissimos, et liberalitate sua populi sibi favorem conciliavit. Quum vero parum sibi confideret, et sollicita ratione res ponderaret, et fere dubius haereret potius quam alacri impetu ageret, nunquam summa apud populum auctoritate va-

10. *τὸ διαδίκασμα*] Objectum tra alium sibi vindicat. *διαδικασίας*, res, quam quis con-

*) Haec erat inscriptio editionum et codicum ante Taylorum, qui, quum Galenus, locum laudans ex hac oratione, orationem appellet Lysiae *κατὰ Πολιούχου*, hujus auctoritate eam inscripsit *κατὰ Πολιούχου*; quam inscriptionem retinuit Reiskius. Bekkerus autem antiquam lectionem quattuor suorum codicum auctoritate revocavit, qui, praeter unum, *τῆς* addunt ante *δημεύσεως*.

fuit, et facile ab impigrorum et acrium adolescentium vehementia, aut demagogorum calliditate perturbabatur, quum praesertim natura ipsi deesset fiducia sui et fortitudo animi.

Filium reliquit avo cognominem Niceratum, qui periit sub triginta tyrannis Ol. XCIV. 1., quem appellat Diodorus Sic. XIV. 5. ἄνδρα πρὸς ἅπαντας ἐπιεικῆ καὶ φιλάνθρωπον, πλούτῳ δὲ καὶ δόξῃ σχεδὸν πρῶτον πάντων Ἀθηναίων. Ejus meminit Theramenes in defensione sua apud Xenophontem Hellen. II. 3, 39. ἐγίγνωσκον δέ, inquit, ὅτι, ξυλλαμβανομένου Νικηράτου τοῦ Νικίου καὶ πλουσίου καὶ οὐδὲν πώποτε δημοτικὸν οὔτε αὐτοῦ οὔτε τοῦ πατρὸς πράξαντος, οἱ τούτῳ ὅμοιοι δυσμενεῖς ὑμῖν γενήσοιντο. Hic filium reliquit infantem, ut patet ex §. 10, qui more solito avi sui nomen videtur habuisse Niciae; et hic quoque, ni fallor, filium genuit Niceratum, eum, cujus mentio fit in Demosthenis or. c. Midiam, de quo conferendus Excurs. VIII. Buttmanni.

Eucrates, frater Niciae imperatoris. Testatur idem Andocides περὶ τῶν μυστηρ. p. 24. R. §. 47. Εὐκράτης ὁ Νικίου ἀδελφός. οὗτος κηδεστὴς Καλλίου, ejus, opinor, quem tertium novimus, imprimis sophistis deditum, ex Platone. Pater item est Eucrates ejus, qui hanc orationem habet, cujus laudes facit §. 4. s. Post cladem, quae in Sicilia acciderat et quae fratrem pessum dederat, dicitur dux electus esse, et quamvis oblato dominatu tentaretur rempublicam deserere, mortem tamen oppetere maluit quam patriae calamitatem aspicere. Sic orator. Aliud tradit Scholiastes Aristophanis ad Lysistr. v. 104. Στρατηγὸς Ἀθηναίων ὁ Εὐκράτης. κωμῳδεῖται δὲ ὡς δωροδόκος καὶ προδότης καὶ ξένος. Hunc tamen non eundem esse existimo, quem oratio nostra commemorat. Ni fallor, apud Aristophanem de Eucrate demagogo sermo est, qui στύππαξ, στυππειοπώλης, κυρηβιοπώλης appellabatur et his nominibus traducitur ab Aristophane, praesertim in Ἱππεῦσι; quoniam homo erat de faece plebis, et antequam ad rempublicam accedebat, stupam et furfures (Werg und Kleyen) vendebat, sicuti Cleon, qui ei succedebat demagogus, coriarius erat. Cum nostro hunc confudisse videtur etiam Suidas s. v. ἄπεστω et στύγαξ, ubi de Aristophaneo Eucrate loquens addit: ὃς ἀπώλετο ὑπὸ τῶν τριάκοντα· οἱ δὲ ὡς κιὼν κώνειον: quod ad nostrum referendum.

Diogneti item mentio fit §. 9. ss., qui videtur Niciae et Eucratis frater fuisse, mortuo Nicia, Eucrate atque etiam Nicerato Niciae filio, tutor, opinor, orborum puerorum. cf. §. 10. Eundem esse existimo, cujus mentio fit in Andocidis oratione περὶ τῶν μυστηρ. p. 7. R. §. 14. ubi dicitur esse ζητητὴς de profanatis mysteriis. Ζητητής, teste Harpocratione, ἀρχή τις Ἀθήνησι καὶ κατὰ καιροὺς καθισταμένη, εἴποτε τοὺς ἀδικοῦντάς τι δημοσίᾳ δεῖ ζητεῖν. Ζητητῶν munus (cf. Boeckh Staatsh. T. I. p. 170. not. 31.) imprimis de investigandis iis, qui debent aerario publico, invenimus, neque tamen ad unam hanc rem circumscriptum erat, sed quaecunque latebant contra leges commissa vere, vel in suspicionem adducta, ea ab his investigabantur. In secunda tamen inquisitione hic idem Diognetus, qui ζητητὴς erat in prima, inter reos videtur nominatus. p. 8. R. §. 15. Certe Diogneti nomen inter indicatos legitur. §. 21. invenitur Διόμνηστος, qui Marklando idem esse videtur, qui §. 9. Διόγνητος. Diomnestum ego ex temporum rerumque conditione concludo Diogneti filium fuisse.

Reliquum est illud nomen, quod ex Galeno in inscriptione posuit Taylor, Πολίουχος. Notum est Πολιοῦχος tanquam epitheton

deorum, πολιοῦχοι θεοί. Fuisse etiam nomen proprium facile credimus Suidae aliisque. In Lysiae tamen codicibus non legitur, ne in §. 13. quidem, ubi nomen actoris nominatur. Sed ibi codd. vel Πολίαχος habent vel Πολίσχος. Suidas vero cum Πολίουχος conjungit ut nomen proprium Πολιάχης, non Πολίαχος. Πολίαχος, quod etiam codex X habet, notione idem est quod Πολίουχος. Stephanus autem dedit Πολίαρχος idque retinuit Bekkerus. Homo ipse cognoscitur ex hac oratione.

---

1 Ἐνθυμήθητε τοίνυν, ὦ ἄνδρες δικασταί, οἷοί τινες ὄντες πολῖται καὶ αὐτοί, καὶ ὧν προςήκοντες, ἀδικούμενοι ἀξιοῦμεν ἐλεεῖσθαι ὑφ' ὑμῶν καὶ τῶν δικαίων τυγχάνειν. οὐ γὰρ μόνον περὶ τῆς οὐσίας ἀγωνιζόμεθα, ἀλλὰ καὶ περὶ τῆς πολιτείας, εἰ χρὴ δημοκρατουμένης τῆς πόλεως ἡμῖν μετεῖναι. πρῶτον μὲν οὖν περὶ Νικίου τοῦ ἡμετέρου θείου ἀναμνήσθητε·
2 ἐκεῖνος γὰρ ὅσα μὲν τῇ ἑαυτοῦ γνώμῃ χρώμενος ὑπὲρ τοῦ πλήθους τοῦ ὑμετέρου ἔπραξε, πανταχοῦ φανήσεται πολλῶν μὲν ἰδίᾳ ἀγαθῶν αἴτιος τῇ πόλει γεγενημένος, πλεῖστα δὲ καὶ μέγιστα κακὰ τοὺς πολεμίους εἰργασμένος· ὅσα δὲ οὐ βουλόμενος, ἀλλ' ἄκων

1. οἷοί τινες] Sic ex conjectura scripsit Bekkerus pro librorum lectione οἵτινες. Quanquam autem negari non potest ὅς interdum qualitatem indicare et poni pro οἷος (cf. Heindorf ad Plat. Phaedr. §. 46.), id tamen nonnisi vel antecedente τοιοῦτος fit, vel alio vocabulo, in quo qualitatis notio jam inest, vel in certis locutionibus v. c. εἰμὶ ὅς εἰμι, quae omnem sive hominis sive rei naturam complectuntur. Emendatio autem h. l. tam facilis est, ut eam vix mutationem appellare possis. Probatur etiam iis, quae sequuntur, καὶ ὧν προςήκοντες, quod additum non fuisset, si scriptum erat οἵτινες. In hoc enim jam inerat illud. Nunc autem orator duas affert rationes, ob quas dignus sit, qui jus accipiat, primam suam ipsius virtutem, alteram cognatorum. Bekkerus autem recte, opinor, delendum censet καί ante αὐτοί.

1. ἀλλὰ καὶ περὶ τῆς πολιτείας] Actio igitur haec videtur in eum finem instituta fuisse, ut reus cum publicatione bonorum ex civitate exterminaretur. Pro rerum diversitate publicatio bonorum cum variis poenarum additamentis poterat esse conjuncta, quae exposuit Meierus in libro saepe laudato et laudando de bonis damnatorum.

2. ἰδίᾳ] Pro contextu et iis, quae opponuntur, varias hoc vocabulum exprimit notiones. Hoc loco est pacis tempore et quum munus publicum non obiret. Reiskius conjiciebat νὴ Δία, quod non est ex Lysiae more.

ἠναγκάσθη ποιῆσαι, τῶν μὲν κακῶν οὐκ ἐλάχιστον
αὐτὸς μετέσχε μέρος, τὴν δ' αἰτίαν τῆς συμφορᾶς οἱ
3 πείσαντες ὑμᾶς δικαίως ἂν ἔχοιεν. ἐπεὶ τήν γε πρὸς
ὑμᾶς εὔνοιαν καὶ τὴν ἀρετὴν αὐτοῦ ἐν ταῖς εὐτυχί-
αις ταῖς ὑμετέραις καὶ ταῖς δυςτυχίαις ταῖς τῶν ἐ-
χθρῶν ἐπέδειξε. στρατηγῶν γὰρ πολλὰς μὲν πόλεις
εἷλε, πολλὰ δὲ καὶ καλὰ κατὰ τῶν πολεμίων ἔστησε
τρόπαια ὧν καθ' ἓν ἕκαστον πολὺ ἂν ἔργον εἴη λέ-
4 γειν. Εὐκράτης τοίνυν, ἀδελφὸς μὲν ὢν ἐκείνου,
πατὴρ δὲ ἐμός, ἤδη τῆς τελευταίας ναυμαχίας γεγε-
νημένης φανερὰν ἐπεδείξατο τὴν εὔνοιαν, ἣν εἶχε πε-
ρὶ τὸ πλῆθος τὸ ὑμέτερον. ἡττημένων γὰρ ἐν τῇ ναυ-
μαχίᾳ, στρατηγὸς ὑφ' ὑμῶν ᾑρημένος, καὶ παρακα-
λούμενος μετέχειν τῆς ὀλιγαρχίας ὑπὸ τῶν ἐπιβουλευ-
όντων τῷ πλήθει, οὐκ ἠθέλησεν αὐτοῖς πείθεσθαι,
5 ἐν τοιούτῳ καιρῷ ληφθείς, ἐν ᾧ οἱ πλεῖστοι τῶν ἀν-
θρώπων καὶ μεταβάλλονται πρὸς τὰ παρόντα καὶ ταῖς
τύχαις εἴκουσι, δυςτυχοῦντος τοῦ δήμου, οὐκ ἀπε-

4. *ἐν τῇ ναυμαχίᾳ*] Articulus, qui deest in libris scriptis, accessit ex emendatione Reiskii. Nempe de ea pugna navali sermo est, quae prope Syracusas acciderat Ol. XCI. 4. Cf. Thucyd. VII. 69 sqq.

5. *ἐν τοιούτῳ καιρῷ ληφθεὶς* cet.] Quaeritur, quomodo haec verba sint conjungenda. Aut enim post *πείθεσθαι* punctum ponendum, ut *οὐκ ἠθέλησεν αὐτοῖς πείθεσθαι* sit praecisa et fortis voluntatis professio, et *ἐν τοιούτῳ καιρῷ ληφθεὶς* ad *μᾶλλον εἵλετο* trahendum, ut sit prima, sequentia praeparans, generalis significatio momentorum, sub quibus praetulerit perire potius quam patriam videre hostium arbitrio subjectam: quae ipsa momenta exponuntur in sequentibus, *δυςτυχοῦντος τοῦ δήμου, οὐκ ἐξελαυνόμενος* cet.; aut, minore distinctione posita, haec adjungenda antecedentibus, ut ostendatur, qua constantia rara et sub quo discrimine noluerit tyrannis obedire. Mihi quidem prior ratio videtur praeferenda. Oratoris est paucis et fortiter quod est gravissimum enuntiare, tum demum adjungere, quibus haec agendi ratio tanquam fortis et ab hominum, quales esse solent, more aliena indicetur et explicetur. Neque me asyndeton offendit, ut Reiskium, qui conjiciebat *ἀλλ' ἐν τοιούτῳ* cet. In asyndeto inest gravitas. Orator abripitur sententiarum pondere; sufficit illi singula raptim percurrere. Redit demum ad sedatam orationem in verbis *ἀλλ' ἐξὸν αὐτῷ* cet.

καὶ μεταβάλλονται πρὸς τὰ παρόντα καὶ ταῖς τύχαις εἴκουσι] Prius *καί* abundare videtur Reiskio, mihi non item. Parti-

λαυνόμενος τῆς πολιτείας, οὐδ' ἰδίας ἔχθρας ὑπαρχού-
σης πρὸς τοὺς ἄρξειν μέλλοντας· ἀλλ' ἐξὸν αὐτῷ
καὶ τῶν τριάκοντα γενέσθαι, καὶ μηδενὸς ἔλαττον δύ-
νασθαι, μᾶλλον εἵλετο πράττων ὑπὲρ τῆς ὑμετέρας
σωτηρίας ἀπολέσθαι ἢ ἐπιδεῖν τείχη καθαιρούμενα,
καὶ τὰς ναῦς τοῖς πολεμίοις παραδιδομένας, καὶ τὸ
ὑμέτερον πλῆθος καταδουλούμενον. καὶ οὐ πολλῷ 6
χρόνῳ ὕστερον Νικήρατος, ἀνεψιὸς ὢν ἐμὸς καὶ υἱὸς
Νικίου, εὔνους ὢν τῷ ὑμετέρῳ πλήθει, συλληφθεὶς
ὑπὸ τῶν τριάκοντα ἀπέθανεν, οὔτε γένει οὔτε οὐσίᾳ
οὔθ' ἡλικίᾳ δοκῶν ἀνάξιος εἶναι τῆς πολιτείας μετα-
σχεῖν. ἀλλὰ τοιαῦτα ἐνόμιζε τὰ ὑπάρχοντα αὐτῷ πρὸς
τὸ ὑμέτερον πλῆθος εἶναι, καὶ διὰ τοὺς προγόνους
καὶ αὐτόν, ὥστε οὐκ ἂν ποθ' ἑτέρας ἐπιθυμῆσαι πο-
λιτείας. συνῄδεσαν γὰρ ἅπασιν αὐτοῖς ὑπὸ τῆς πο- 7
λιτείας τιμωμένοις, καὶ πολλαχοῦ μὲν ὑπὲρ ὑμῶν κεκινδυ-
νευκόσι, μεγάλας δ' εἰσφορὰς εἰσενηνοχόσι, καὶ λελειτουρ-
γηκόσι κάλλιστα, καὶ τῶν ἄλλων οὐδενὸς πώποτ' ἀπο-
στᾶσιν, ὧν ἡ πόλις αὐτοῖς προσέταξεν, ἀλλὰ προθύ-
μως λειτουργοῦσι. καίτοι τίνες ἂν ἡμῶν εἴησαν δυς- 8

5. *παραδιδομένας – καταδουλούμενον*] *Παραδιδομένας* est in omnibus libris praeter editionem Ald., ex qua Reiskius restituit *παραδεδομένας*. *Καταδουλούμενον* autem profectum ex optimo Bekkeri cod. pro *καταδεδουλωμένον*. Praeferendum utique praesens; vivus est in praesente color. Nolebat videre, quum fieret, nedum factum.

tionem facit orator. Pars prior est hominum inconstantium, metu et anxietate facile abreptorum; varii sunt et flectuntur ad auram, *μεταβάλλονται πρὸς τὰ παρόντα*; alii, minus ingenio mutabiles, fortunae tamen cedunt, necessitati parent, quod semper sapientis est habitum. Latine reddas *καί – καί* partim – partim.

6. *τὰ ὑπάρχοντα αὐτῷ πρὸς τὸ ὑμέτερον πλῆθος*] Ea, quibus bene de populo vestro meritus sit, et quam exinde apud vos gratiam inierit, sua in populum merita et hinc natum populi in ipsum favorem.

7. *συνῄδεσαν*] Attende ad subitam numeri mutationem. Singularis *ἐνόμιζε* refertur ad unum Niceratum: quum autem addiderit *καὶ διὰ τοὺς προγόνους καὶ αὐτόν*, jam plurali utitur *συνῄδεσαν* sc. *οἱ πρόγονοι καὶ αὐτός*.

καὶ τῶν ἄλλων οὐδενὸς ἀποστᾶσιν – – ἀλλὰ προθύμως λειτουργοῦσι] Equidem non mirer, si quis haec a Lysiae brevitate et concinnitate profecta esse neget, sed addita a glossatore, qui quae curae cordique sint satis repeti et inculcari non posse arbitratus sit. Consentientibus tamen libris in hac lectione non ausim eam

τυχέστεροι, εἰ ἐν μὲν τῇ ὀλιγαρχίᾳ ἀποθνήσκοιμεν, εὖνοι ὄντες τῷ πλήθει, ἐν δὲ τῇ δημοκρατίᾳ, ὡς κακόνοι ὄντες τῷ πλήθει, ἀποστεροίμεθα τῶν ὄντων;
9 καὶ μὲν δή, ὦ ἄνδρες δικασταί, καὶ Διόγνητος, διαβληθεὶς μὲν ὑπὸ τῶν συκοφαντῶν, φεύγων ᾤχετο, μετ᾽ ὀλίγων δὲ τῶν ἐκπεπτωκότων οὔτ᾽ ἐπὶ τὴν πόλιν ἐστρατεύσατο, οὔτ᾽ εἰς Δεκέλειαν ἀφίκετο· οὐδ᾽ ἔστιν ὅτου κακοῦ αἴτιος οὔτε φυγὼν οὔτε κατελθὼν τῷ ὑμετέρῳ πλήθει γεγένηται, ἀλλ᾽ εἰς τοῦτ᾽ ἀρετῆς ἦλθεν, ὥστε μᾶλλον ὠργίζετο τοῖς εἰς ὑμᾶς ἡμαρτηκόσιν ἢ τοῖς αὐτῷ τῆς καθόδου αἰτίοις γεγενημένοις ἔχαιρε.

8. κακόνοι] Hoc, quod Reiskius ex emendatione Marklandi dedit pro librorum lectione κακοί, est in editione Bekkeri nulla notata varietate.

9. ἢ τοῖς αὐτῷ τῆς καθόδου αἰτίοις γεγενημένοις ἔχαιρε] Ἔχαιρε accessit ex cod. Palmerius duplicem viam aperuit loco medendi, aut mutando vocabulo καθόδου, aut addendo verbo. Equidem aliquamdiu opinatus eram e verbo ὠργίζετο posse verbum suppleri oppositum. Sed re considerata intellexi hoc supplementum non esse, quale solet esse accuratorum scriptorum. Non enim ex negativo supplendum affirmativum aut vice versa, nec ex composito simplex, nec oppositio talis est, ut per alia vocabula occurrat quod supplendum sit. Quid? quod ne vere dici quidem possit oppositum esse supplendum. Gratias igitur habeo optimo codici, quod ἔχαιρε addidit.

in suspicionem adducere. Satis enim placet hoc loco orator in enumerandis Nicerati majorumque ejus in rempublicam meritis; et quanquam ingrata sit repetitio λελειτουργηκόσι et λειτουργοῦσι, observanda tamen temporis varietas, qua laudes familiae eo tempore, quo praestitorum officiorum suorum conscii pronuntiantur, tanquam durantes ponuntur.

9. διαβληθεὶς ὑπὸ τῶν συκοφαντῶν] Videtur sermo esse de tempore, quo Quadringenti ex civitate exterminabantur et Deceleam se subducebant. Eo tempore sycophantae actionem instituebant in Diognetum ut asseclam Quadringentorum. Diognetus, metuens factiosorum hominum injurias, fuga, ut ex hoc loco cognoscimus, periculis se surripuit.

μετ᾽ ὀλίγων δὲ τῶν ἐκπεπτωκότων οὔτ᾽ ἐπὶ τὴν πόλιν ἐστρατεύσατο cet.] »Immo vero, inquit Reiskius, μετ᾽ οὐκ ὀλίγων: quamvis haud paucos secum haberet adjutores exsilii sui socios, cum quibus potuisset inimicis nocere, tamen non fecit.« Non percepit vir doctus oratoris sententiam. Μετ᾽ ὀλίγων est: pauci fecerunt, quod ipse fecit, ut non contra urbem arma caperent. Nempe qui sycophantarum calumnias metuentes ex patria fugissent, aut castra Lacedaemoniorum secuti sunt, aut Deceleam se contulerunt, ubi Quadringenti erant cum amicis, occasionem exspectantes se restituendi. Diognetus autem in-

καὶ ἀρχὴν μὲν οὐδεμίαν ἦρξεν ἐν τῇ ὀλιγαρχίᾳ· ἐπει- 10
δὴ δὲ τάχιστα ἦλθον εἰς τὴν Ἀκαδημίαν Λακεδαιμό-
νιοι καὶ Παυσανίας, λαβὼν τὸν Νικηράτου καὶ ἡμᾶς
παῖδας ὄντας, ἐκεῖνον μὲν κατέθηκεν ἐπὶ τοῖς γόνασι
τοῖς Παυσανίου, ἡμᾶς δὲ παραστησάμενος, ἔλεγε πρὸς
ἐκεῖνον καὶ τοὺς ἄλλους τοὺς παρόντας, ὅσα εἴημεν
πεπονθότες, καὶ οἵαις τύχαις κεχρημένοι, καὶ ἠξίου
Παυσανίαν βοηθῆσαι καὶ διὰ τὴν φιλίαν καὶ διὰ τὴν
ξενίαν τὴν ὑπάρχουσαν, καὶ τιμωρὸν γενέσθαι τῶν
εἰς ἡμᾶς ἡμαρτηκότων. ὅθεν Παυσανίας ἤρξατο εὔ- 11
νους εἶναι τῷ δήμῳ, παράδειγμα ποιούμενος πρὸς τοὺς
ἄλλους Λακεδαιμονίους τὰς ἡμετέρας συμφορὰς τῆς
τῶν τριάκοντα πονηρίας. δῆλον γὰρ ἅπασι τοῖς ἐλ-
θοῦσι Πελοποννησίων ἐγεγένητο, ὅτι οὐ τοὺς πονη-
ροτάτους τῶν πολιτῶν ἀπέκτεινον, ἀλλ' οἷς μάλιστα
προσῆκον καὶ διὰ γένος καὶ διὰ πλοῦτον καὶ διὰ τὴν
ἄλλην ἀρετὴν τιμᾶσθαι. οὕτω δ' ἠλεούμεθα καὶ πᾶσι 12
δεινὰ ἐδοκοῦμεν πεπονθέναι, ὥστε Παυσανίας τὰ μὲν
παρὰ τῶν τριάκοντα ξένια οὐκ ἠθέλησε λαβεῖν, τὰ δὲ
παρ' ἡμῶν ἐδέξατο. καίτοι δεινόν, ὦ ἄνδρες δικα-
σταί, ὑπὸ μὲν τῶν πολεμίων παῖδας ἡμᾶς ὄντας ἐλε-
εῖσθαι, οἳ τῇ ὀλιγαρχίᾳ βοηθήσοντες ἦλθον· ὑπὸ
δ' ὑμῶν, ὦ ἄνδρες δικασταί, τοιούτους γεγενημένους
τῶν ὄντων ἀποστερεῖσθαι· ὧν οἱ πατέρες ὑπὲρ τῆς
δημοκρατίας ἀπέθανον.

Εὖ δ' οἶδ', ὦ ἄνδρες δικασταί, ὅτι περὶ πλεί- 13
στου ἂν ποιήσαιτο Πολίαρχος τοῦτον τὸν ἀγῶνα κα-

13. *Πολίαρχος*] Sic Stephanus idque retinuit Bekkerus, quanquam codicum nullus nomen sic scribat. Proxime accedit cod, C,

ter pauces erat, qui neutrum facerent.

11. *οἷς μάλιστα προσῆκον*] Reiskius de suo dedit *οὓς*, ut accusativus sit subjectum ad infinitivum *τιμᾶσθαι*. Ut supra in simili loco *δῆμον κατάλ. ἀπολ.* §. 7. accusativum vindicavimus contra mutationem virorum doctorum, sic monuimus dativum in hac constructione ab optimis scriptoribus jungi verbis finitis similibusque, ibidemque tuitus sum participium *προσῆκον* contra mutationem *προσῆκεν*, quam etiam hic et alibi proposuit.

12. *τοιούτους γεγενημένους*] Quum tales et aetate et agendi ratione simus; quum non aetate solum provecti simus, sed et

νορθῶσαι, ἡγούμενος αὐτῷ καλὴν εἶναι τὴν ἀπόδειξιν καὶ πρὸς τοὺς πολίτας καὶ τοὺς ξένους, ὅτι Ἀθήνησι τοσοῦτον δύναται, ὥςθ' ὑμᾶς τοὺς αὐτοὺς, περὶ ὧν ὅρκους ὀμωμόκατε, ὑμῖν αὐτοῖς τἀναντία ποιεῖν
14 ψηφίζεσθαι. πάντες γὰρ εἴσονται, ὅτι τότε μὲν χιλίαις δραχμαῖς ἐζημίωσε τὸν βουλόμενον τὴν ἡμετέραν γῆν δημοσίαν ποιῆσαι, νυνὶ δὲ κελεύων δημεῦσαι, νενίκηκε. καὶ περὶ τούτων δὴ ἀμφοτέρων Ἀθηναῖοι, παρανόμων φεύγοντος τοῦ αὐτοῦ ἀνδρός, τἀναντία σφίσιν
15 αὐτοῖς ἐψηφίσαντο. οὐκοῦν αἰσχρὸν, εἰ ἃ μὲν Λακεδαιμονίοις συνέθεσθε βεβαιώσετε, ἃ δὲ αὐτοῖς ἐψηφίσασθε οὕτω ῥᾳδίως διαλύσετε, καὶ τὰς μὲν πρὸς ἐκείνους συνθήκας κυρίας ποιήσετε, τὰς δὲ πρὸς αὐτοὺς ἀκύρους, καὶ τοῖς μὲν ἄλλοις Ἕλλησιν ὀργίζοισθε, εἴ τις Λακεδαιμονίους ὑμῶν περὶ πλείονος ποιεῖται, ὑμεῖς δ' αὐτοὶ φανήσεσθε πιστότερον πρὸς ἐκείνους ἢ πρὸς

qui habet *Πολίαχος*; alter Bekkeri scribit *Πόλισχος*. Taylor dedit *Πολιοῦχος*, quem secutus est Reiskius.

τἀναντία] Vulgo: *τὰ ἐναντία*. In hoc vocabulo crasis in Lysia jam ubique restituta optimorum codicum auctoritate.

14. *καὶ περὶ τούτων δὴ*] *Δή* restitutum ex Bekkeri codd. pro vulgato *δέ*.

15. *τὰς δὲ πρὸς αὐτοὺς ἀκύρους*] Haec vocabula accesserunt ex optimo cod. In Lysia quidem ea non prorsus necessaria existimo. Quum tamen codex ille non expertus sit glossatorum manus, ob rotunditatem periodi ea non rejeci. Idem codex in seqq. praebuit *μέν*: *καὶ τοῖς μὲν ἄλλοις*. De *ὀργίζοισθε* vide Excursum IX.

cives nos praestiterimus bonos, quales decet.

14. *τότε μὲν χιλίαις δραχμαῖς ἐζημίωσε*] Nempe mille drachmarum multa imponebatur ei, qui contra jus fasque bona alicujus publicari jubebat. Bekkeri Anecdd. p. 188. *ἐν χιλίαις ὁ κίνδυνος καὶ χιλιῶσαι. οἱ κατηγοροῦντες τοὺς κλέπτας καὶ μὴ παριστῶντες* (arguentes, convincentes) *χιλίας δραχμὰς ἐτέλουν καὶ οἱ μάτην ἀπογραφόμενοί τινος οὐσίαν*. Ex nostro igitur loco patet olim statim post restitutam pacem Poliarchum alium, qui publicare volebat Niciae cognatorumque vel alius civis bona, *παρανόμων* accusasse eoque rem perduxisse, ut is multam subiret mille drachmarum, nunc autem, quum ipse similem publicandi causam agat, eandem ipsi multam subeundam esse de jure. Hinc patet, quomodo sequentia verba *παρανόμων φεύγοντος τοῦ αὐτοῦ ἀνδρός* intelligenda sint. Supplendum ad *τοῦ αὐτοῦ* — *ὃς χιλίαις δραχμαῖς ἐζημίωσε τὸν βουλόμενον τὴν ἡμετέραν γῆν δημοσίαν ποιῆσαι*: nisi forte aliquid exciderit, quo addito magis perspicua fiat sententia, quod opinatur Schoemann

ὑμᾶς αὐτοὺς διακείμενοι. ἄξιον δὲ μάλιστα φθονῆσαι, 16
ὅτι οὕτως ἤδη οἱ τὰ τῆς πόλεως πράττοντες διάκεινται,
ὥςτ' οὐχ ὅ τι ἂν τῇ πόλει βέλτιστον ᾖ, τοῦτο οἱ ῥήτορες
λέγουσιν, ἀλλ' ἀφ' ὧν ἂν αὐτοὶ κερδαίνειν μέλλωσι,
ταῦτα ὑμεῖς ψηφίζεσθε· καὶ εἰ μὲν τῷ ὑμετέρῳ πλήθει 17
συνέφερε τοὺς μὲν ἔχειν τὰ αὐτῶν, τῶν δὲ ἀδίκως δη-
μεύεσθαι τὴν οὐσίαν, εἰκότως ἂν ἠμελεῖτε τῶν ὑφ' ἡ-
μῶν λεγομένων. νυνὶ δὲ πάντες ἂν ὁμολογήσαιτε ὁ-
μόνοιαν μέγιστον ἀγαθὸν εἶναι πόλει, στάσιν δὲ πάν-
των κακῶν αἰτίαν, διαφέρεσθαι δὲ πρὸς ἀλλήλους ἐκ
τῶν τοιούτων μάλιστ', ἂν οἱ μὲν τῶν ἀλλοτρίων ἐπι-
θυμῶσιν, οἱ δ' ἐκ τῶν ὄντων ἐκπίπτωσι. καὶ ταῦθ' ὑμεῖς 18
ἔγνωτε, νεωστὶ κατελθόντες, ὀρθῶς βουλευόμενοι (ἔτι
γὰρ ἐμέμνησθε τῶν γεγενημένων συμφορῶν), καὶ τοῖς
θεοῖς εἰς ὁμόνοιαν εὔχεσθε καταστῆναι τὴν πόλιν μᾶλ-
λον ἤ, ἐπὶ τιμωρίαν τῶν παρεληλυθότων τραπόμενοι,
τὴν μὲν πόλιν στασιάσαι, τοὺς δὲ λέγοντας ταχέως

17. *τοὺς μὲν ἔχειν τα αὐτῶν*] Ante Reiskium *τα αὐτά*. Illud hic dedit ex codd. nonnullis estque in Bekkeri editione sine varietate. Quam lectionem cur Meierus de bonis damnatorum p. 175. n. 50. sensu carere dicat, non intelligo. Sensus est: si civitati conduceret, ut alii sua possiderent, aliorum bona publicarentur, non sine probabili ratione ea, quae a nobis dicuntur, parvi penderetis. Apparet, quod conjecit Marklandus et probavit Meierus, *τὰ ὄντα*, sine libris restituendum non esse. *Δημεύεσθαι* obtulit C pro vulgato *δεδημεῦσθαι*. Praesens h. l. praeferendum, quod loquens metuit, ne haec agendi ratio duret; illam non potest ut absolutam et perfectam agnoscere. Per praesens non negatur rem factam jam esse; sed ut id non negatur, ita eam etiamnum fieri affirmatur.

οἱ δ' ἐκ τῶν ὄντων ἐκπίπτωσι] Reiskius de suo scripsit: *οἱ δ' αὖ* in libro: der Attische Process. p. 111. not. 27. v. e. *παρανόμων διώκοντος καὶ φεύγοντος τοῦ αὐτοῦ ἀνδρός*. Nescio tamen, an tolerari possit in Lysiae brevitate altera lectio.

16. *μάλιστα φθονῆσαι*] Verbum *φθονῆσαι* notione irascendi, aegre ferendi contra Marklandi mutationem vindicavi *πρὸς Σίμ.* §. 9.

18. *ἤ, ἐπὶ τιμωρίαν — τραπόμενοι*] Est nominativus absolutus, qui refertur ad subjectum verbi finiti *εὔχεσθε*. Sed quum non idem sit subjectum ad infinitivum *στασιάσαι*, sed *τὴν πόλιν*, ad infinitivum *πλουτῆσαι* — *τοὺς λέγοντας*, pendet jam nominativus participii, pro quo legitima structura ponendus erat genitivus *τραπομένων* sc. *ὑμῶν*. *Στασιάζειν* autem apud probos scriptores significationem habet intransitivam, ut hic.

19 πλουτῆσαι. καίτοι πλείων συγγνώμη μνησικακεῖν νεωστὶ κατεληλυθόσιν, ἔτι τῆς ὀργῆς οὔσης προσφάτου, ἢ τοσούτῳ χρόνῳ ὕστερον ἐπὶ τιμωρίαν τῶν παρεληλυθότων τραπέσθαι, ὑπὸ τοιούτων πεισθέντας, οἳ ἐν ἄστει μείναντες ταύτην ὑμῖν οἴονται διδόναι πίστιν τῆς αὑτῶν εὐνοίας, ἑτέρους κακῶς ποιοῦντες, ἀλλ' οὐ σφᾶς αὐτοὺς χρηστοὺς παρέχοντες· καὶ νυνὶ τῶν τῆς πόλεως εὐτυχιῶν ἀπολαύοντες, ἀλλ' οὐ πρότερον τῶν ὑμετέρων κινδύνων μετέχοντες.

20 Καὶ εἰ μὲν ἑωρᾶτο, ὦ ἄνδρες δικασταί, σωζόμενα τῇ πόλει τὰ ὑπὸ τούτων δημευόμενα, συγγνώμην ἂν εἴχομεν· νῦν δ' ἐπίστασθε, ὅτι τὰ μὲν αὐτῶν ὑπὸ τούτων ἀφανίζεται, τὰ δὲ πολλοῦ ἄξια ὄντα ὀλίγου πιπράσκεται. ἂν δέ μοι πείθησθε, οὐκ ἐλάττω ἀπ' αὐ-

21 τῶν ὑμεῖς ὠφεληθήσεσθε, ἢ ἡμεῖς οἱ κεκτημένοι. ἐπεὶ

τῶν ὄντων ἐκπ. nescio cur; nam apud hujus aetatis scriptores ἐκπίπτειν cum praepositione ex regula ponitur.

19. ταύτην ὑμῖν οἴονται διδόναι πίστιν τῆς αὑτῶν εὐνοίας, ἑτέρους κακῶς ποιοῦντες] Ταύτην est emendatio Marklandi pro librorum lectione αὐτήν. Ceterum notanda constructio rarius quidem obvia, certa tamen, ut post pronomen οὗτος, particulam οὕτω et similia, quae ex usu sequitur ὥστε, interdum ponatur participium, ut hoc loco. Cf. Heindorf. ad Plat. Phaedon. §. 5. p. 11.

20. εἰ μὲν ἑωρᾶτο] Hoc, quod Reiskius de conjectura scripserat, confirmavit cod. Vulgo ἑωρᾶτε: quod quanquam praeter necessitatem mutatum existimat Meierus de bonis damn. p. 211., negare tamen non possumus tertiam personam passivi multo aptiorem esse, ut τὰ ὑπὸ τούτων δημευόμενα sit subjectum et enuntiatio generaliter expressa. Quam lectionem quum jam obtulerit optimus codex, quidni eam a Lysia profectam censeamus? Τὰ μὲν αὐτῶν sc. δημευομένων. Ὑπὸ τούτων sc. τῶν κατηγορούντων.

19. τῆς ὀργῆς οὔσης προσφάτου] Phrynich. p. 374. Πρόσφατον· καὶ περὶ τούτου πολλὴν διατριβὴν ἐποιησάμην ἐπισκοπούμενος, εἰ μόνον λέγεται πρόσφατος νεκρὸς καὶ μὴ πρόσφατον πρᾶγμα, εὑρίσκετο δὲ Σοφοκλῆς ἐν τῇ Ἀνδρομέδᾳ τιθεὶς οὕτω·

Μηδὲν φοβεῖσθαι προσφάτους ἐπιστολάς.

ubi vere monet Lobeckius: »Non videtur ille in quaerendo longe progressus esse; sunt enim exempla hujus usus minime rara.«

20. ἀφανίζεται] Thomas M. p. 131. ἀντὶ τοῦ ἀφανὴς ἐπὶ καιρὸν γίνεται. Nempe ἀφανίζειν saepe de eo, qui aliquid oculis hominum et dominorum subducit, ut contra jus fasque ipse occupet: surripere, interdum etiam dilapidare: quod in bonis publicatis saepissime fiebat. Non minus rerum, quod additur, καὶ

καὶ νυνὶ Διόφαντος καὶ ἐγὼ καὶ ὁ ἀδελφὸς ἐκ μιᾶς οἰκίας τρεῖς ὄντες τριηραρχοῦμεν· καὶ ὅταν ἡ πόλις δέηται χρημάτων, ἀπὸ τούτων ὑμῖν εἰςφέρομεν. ὡς οὖν ἡμῶν ταύτῃ τῇ γνώμῃ χρωμένων, καὶ τῶν προγόνων τῶν ἡμετέρων τοιούτων γεγενημένων, φείδεσθε ἡμῶν. οὐδὲν 22
γὰρ ἂν ἡμᾶς κωλύοι, ὦ ἄνδρες δικασταί, ἀθλιωτάτους εἶναι, ἐπὶ μὲν τῶν τριάκοντα ὀρφανοὺς καταλειφθέντας, ἐν δὲ τῇ δημοκρατίᾳ τῶν ὄντων ἐστερημένους, οἷς ἡ τύχη παρέδωκεν, ὥςτ᾽ ἔτι ἡμᾶς παῖδας ὄντας ἐπὶ τὴν Παυσανίου σκηνὴν ἐλθόντας βοηθῆσαι τῷ πλήθει. καὶ τοιούτων ἡμῖν ὑπαρχόντων, εἰς τίνας ἂν ἐβουλήθημεν δικαστὰς καταφυγεῖν; οὐκ εἰς τοὺς 23
οὕτω πολιτευομένους ὑπὲρ τῆς πολιτείας, ἧς καὶ ὁ πατὴρ καὶ οἱ προςήκοντες ἡμῖν ἀπέθανον; νῦν τοίνυν ταύτην ἀνθ᾽ ἁπάντων ἀπαιτοῦμεν ὑμᾶς τὴν χάριν, μὴ περιϊδεῖν ἡμᾶς ἀπόρως διατεθέντας, μηδ᾽ ἐνδεεῖς τῶν ἐπιτηδείων γενομένους, μηδὲ τὴν τῶν προγόνων εὐδαιμονίαν καταλῦσαι, ἀλλὰ πολὺ μᾶλλον παράδειγμα ποιῆσαι τοῖς βουλομένοις τὴν πόλιν εὖ ποιεῖν, οἵων ὑμῶν ἐν τοῖς κινδύνοις τεύξονται.

Οὐκ ἔχω, ὦ ἄνδρες δικασταί, οὕςτινας δεησομένους 24
ὑπὲρ ἡμῶν ἀναβιβάσωμαι. τῶν γὰρ προςηκόν-

22. *οὐδὲν γὰρ ἂν ἡμᾶς κωλύοι*] Optativum praebuerunt Bekkeri codices pro vulgato conjunctivo, qui h. l. vel contra codices mutandus erat.

ἀθλιωτάτους] Emendatio Stephani pro librorum lectione *ἀθλιοθεάτους*.

23. *γενομένους*] Sic Bekkeri codices pro vulgato *γεγενημένους*.

πολλοῦ ἄξια ὀλίγου πιπράσκεται. Cf. Boeckh Staatsh. T. I. p. 426.

21. *εἰςφέρομεν*] De subsidiis extraordinariis, quae fiunt juvando aerario sumtibus exhausto.

23. *ἧς – ἀπέθανον*] Repetenda praepositio *ὑπέρ*. Fit enim saepe, ut praepositio addita substantivo, quod relativum ipsum antecedit, repetenda sit ad relativum. Qui usus quum olim viros doctos offenderet, hodie per libros grammaticos ab omnibus agnoscitur. Cf. Matthiae gr. Gr. §. 595. p. 876. Patet igitur oblivioni dandum esse quod vel Taylor voluit: *ὑπὲρ ἧς πολιτείας*, vel Reiskius *ὑπεραπέθανον*.

εὐδαιμονίαν] Prosperitatem, laetam rerum externarum sortem. *Τῶν προγόνων* sc. *ἐμῶν*, loquentis.

παράδειγμα ποιῆσαι] sc. *ἡμᾶς*. *Παράδειγμα ἐπὶ ἐμψύχου*, teste Thoma M.

των οἱ μὲν ἄνδρας ἀγαθοὺς αὐτοὺς παρασχόντες, καὶ μεγάλην τὴν πόλιν ποιοῦντες, ἐν τῷ πολέμῳ τεθνᾶσιν, οἱ δ' ὑπὲρ τῆς δημοκρατίας καὶ τῆς ὑμετέρας ἐλευθε-

25 ρίας ὑπὸ τῶν τριάκοντα κώνειον πιόντες. ὥστε τῆς ἐρημίας τῆς ἡμετέρας αἴτιαι γεγόνασιν αἵ τε τῶν προσηκόντων ἀρεταὶ καὶ αἱ τῆς πόλεως συμφοραί. ὧν ἄξιον ὑμᾶς ἐνθυμηθέντας, προθύμως ἡμῖν βοηθῆσαι, ἡγησαμένους τούτους ἂν ἐν δημοκρατίᾳ δικαίως εὖ πάσχειν ὑφ' ὑμῶν, οἵπερ ἐν ὀλιγαρχίᾳ τῶν συμφορῶν μετέ-

26 σχον τὸ μέρος. ἄξιον δὲ καὶ τούτους τοὺς συνδίκους εὔνους ἡμῖν εἶναι, ἐκείνου τοῦ χρόνου μνησθέντας, ὅτ' ἐκ τῆς πατρίδος ἐκπεπτωκότες καὶ τὰς οὐσίας ἀπολωλεκότες ἄνδρας ἀρίστους ἐνομίζετ' εἶναι τοὺς ὑπὲρ ὑμῶν ἀποθνήσκοντας, καὶ τοῖς θεοῖς εὔχεσθε δυνη-

27 θῆναι χάριν τοῖς ἐξ ἐκείνων ἀποδοῦναι. Ἡμεῖς τοίνυν, υἱεῖς ὄντες καὶ συγγενεῖς τῶν ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας προκεκινδυνευκότων, ἀπαιτοῦμεν ὑμᾶς νυνὶ ταύτην τὴν χάριν, καὶ ἀξιοῦμεν μὴ ἀδίκως ἡμᾶς ἀπολέσαι, ἀλλὰ πολὺ μᾶλλον βοηθεῖν τοῖς τῶν αὐτῶν μετασχοῦσι συμφορῶν. ἐγὼ μὲν οὖν καὶ δέομαι καὶ ἀντιβολῶ καὶ ἱκετεύω, καὶ τούτων παρ' ὑμῶν τυγχάνειν ἀξιῶ. οὐ γὰρ περὶ μικρῶν κινδυνεύομεν, ἀλλὰ περὶ τῶν ὄντων ἁπάντων.

25. αἴτιαι] Iidem pro vulgato αἴτιοι.
ἄξιον] Vulgo: ἀξιῶ. Marklandi conjecturam confirmavit cod. Bekkeri.

24. παρασχόντες — — ποιοῦντες] Temporum varietas me non offendit, ut Reiskium. Aoristus suam vim habet et rem hic notat perfectam. Ii, quos significat, factis se bonos viros praestiterant, eorumque opera manent, quod exprimitur per praesens, μεγάλην τὴν πόλιν ποιοῦντες.

26. συνδίκους] Cf. prooemium ὑπὲρ Μαντιθέου.

ΛΥΣΙΟΥ

ΥΠΕΡ ΤΩΝ

ΑΡΙΣΤΟΦΑΝΟΥΣ ΧΡΗΜΑΤΩΝ ΠΡΟΣ ΤΟ ΔΗΜΟΣΙΟΝ.

PROOEMIUM.

Nicophemi et Aristophanis, generi illius, bona post restitutam pacem publicabantur, quumque opinione minora essent, propinqui illorum, in suspicionem de bonis surreptis adducti, in judicium vocabantur. Nicophemus et Aristophanes sub triginta viris indicta caussa obierant. Nicophemus, quantum ex hac oratione cognoscimus, bonus erat civis, qui quaecunque praestanda erant diligenter et religiose praestabat, ceterum res suas agebat, a turba rerum publicarum alienus. Aristophanes, impiger ac strenuus adolescens, per socerum, qui Conone familiariter utebatur, cum hoc viro conjunctus, utendum se obtulit in rebus publicis, et a Conone cum Eunomo et Lysia in Siciliam missus est, qui persuaderet Dionysio, ut affinis fieret Euagorae, hostis Lacedaemoniis, amicus vero et socius Atheniensium. Atque haec, quamvis multa pericula adversus mare et hostes subeunda essent, prospero successu assecuti sunt. Postea vero quam e Cypro legati venissent auxilia flagitantes, summo rem studio agebat Aristophanes. Athenienses autem triremes et auxilia decernebant. Sed opus erat iis, quibus res demandabatur, pecunia, quae non ex aerario publico, sed ex copiis privatis haurienda erat. Aristophanes ipse plurima obtulit. Quum vero haec non sufficerent, ad opes amicorum confugit et germani fratris depositas apud se quadraginta minas, fratre non nolente, impendit. Pridie quam proficiscebatur, accessit ad socerum eumque rogavit, ut, quicquid esset pecuniae, id sibi mutuum daret: Aderant septem minae. Has accepit a socero. Par erat hominem honoris cupidum, qui e Cypro a patre nuntium acceperat omnia abunde futura in Cypro, legationem, ad quam delectus erat, obiturum, cuncta quae posset impendere, ut ei, ad quem missus erat, gratificaretur. Data ab amicis restituta sunt per triremem, quae Aristophanem Cyprum transvexerat. Nihil vero nec auri nec argenti Aristophanes Athenis reliquit; vulgaria nonnisi possidebat vasa aenea. Nec obliviscendum, antequam Conon pugnam navalem ad Cnidum vicerit Ol. XCVI. 3., Aristophanem nonnisi praediolum possedisse Rhamnunte. Jam difficile per quattuor quinqueve annos bis tragoedis chorum ducere suo et patris nomine, tres annos continuos trierarchum esse, multum praeterea pecuniae ad necessitates belli conferre, domum parare quinquaginta minis, amplius trecenta plethra agri acquirere et videri pretiosam reliquisse supellectilem. — Exempla nunc affert eorum, qui, quum multa habere visi fuerint, pauca post mortem reliquerint. Minime igitur mirum, si pauca Aristophanes reliquit,

qui prope quindecim talenta publice impenderat. Propinquos autem ea de caussa, quod publicationem bonorum metuerint, nihil summovisse ex eo patere, quod ipsi custodem apposuerint, ne quid periret aut corrumperetur, quippe quibus persuasum erat jure suas se res sibi vindicaturos. In possessionibus enim haerere dotem uxoris et septem minas a socero mutuo datas.

Addit qui loquitur pauca de se, modestum se et sobrium fuisse, a foro et judiciis abstinuisse; atque etiam patrem, quanquam nunquam magistratus appetierit, omnia boni civis officia sedulo et religiose praestitisse, choros omnis generis adornasse, septies trierarchum fuisse, saepe et multum pecuniae ad necessitates belli numerasse, atque etiam ad collocandas pauperum civium filias et ad sepeliendos eos, qui unde efferrentur non reliquissent, argentum contulisse; per quinquaginta denique annos et corpore et opibus reipublicae inserviisse nec ulli sumtui nec labori pepercisse.

Hanc orationem aut exeunte Olympiade nonagesima septima aut ineunte nonagesima octava habitam esse vere monuit et probavit Meierus de bonis damn. p. 193.

---

1 Πολλήν μοι ἀπορίαν παρέχει ὁ ἀγὼν οὑτοσί, ὦ
ἄνδρες δικασταί, ὅταν ἐνθυμηθῶ, ὅτι, ἂν ἐγὼ μὲν
μὴ νῦν εὖ εἴπω, οὐ μόνον ἐγώ, ἀλλὰ καὶ ὁ πατὴρ
δόξει ἄδικος εἶναι, καὶ τῶν ὄντων ἁπάντων στερή-
σομαι. ἀνάγκη οὖν, εἰ καὶ μὴ δεινὸς πρὸς ταῦτα
πέφυκα, βοηθεῖν τῷ πατρὶ καὶ ἐμαυτῷ, οὕτως ὅπως
2 ἂν δύνωμαι. τὴν μὲν οὖν παρασκευὴν καὶ προθυ-
μίαν τῶν ἐχθρῶν ὁρᾶτε, καὶ οὐδὲν δεῖ περὶ τούτων
λέγειν· τὴν δ' ἐμὴν ἀπειρίαν πάντες ἴσασιν, ὅσοι ἐμὲ
γινώσκουσιν. αἰτήσομαι οὖν ὑμᾶς δίκαια καὶ ῥᾴδια
χαρίσασθαι, ἄνευ ὀργῆς καὶ ἡμῶν ἀκοῦσαι, ὥςπερ
3 τῶν κατηγόρων. ἀνάγκη γὰρ τὸν ἀπολογούμενον, κἂν
ἐξ ἴσου ἀκροᾶσθε, ἔλαττον ἔχειν. οἱ μὲν γὰρ ἐκ πολ-
λοῦ χρόνου ἐπιβουλεύοντες, αὐτοὶ ἄνευ κινδύνων ὄν-

1. οὕτως ὅπως ἂν δύνωμαι] Jam ὑπὲρ Καλλ. §. 1. monuimus hanc formulam modestam esse ejus, qui significat omnibus quidem viribus fore, ut nitatur, se tamen optare, ut vires sint majores.

3. οἱ μὲν γὰρ ἐκ πολλοῦ χρόνου ἐπιβουλεύοντες] Andocides, qui in prooemio orationis περὶ μυστηρίων eadem fere verba habet, quae hic leguntur, scribit ἐπιβουλεύσαντες, idque etiam hic commendat Taylor. Praefero praesens. Ἐκ πολλοῦ χρόνου satis indicat temporis praecedentis longinquitatem, per quam res duraverit; participium autem ἐπιβουλεύοντες eam etiamnum durare ostendit.

τες, τὴν κατηγορίαν ἐποιήσαντο· ἡμεῖς δ' ἀγωνιζόμε-
θα μετὰ δέους καὶ διαβολῆς καὶ κινδύνου μεγίστου.
εἰκὸς οὖν ὑμᾶς εὔνοιαν πλείω ἔχειν τοῖς ἀπολογουμέ-
νοις. οἶμαι γὰρ πάντας ὑμᾶς εἰδέναι, ὅτι πολλοὶ ἤδη 4
πολλὰ καὶ δεινὰ κατηγορήσαντες παραχρῆμα ἐξηλέγ-
χθησαν ψευδόμενοι οὕτω φανερῶς, ὥστε ὑπὲρ πάν-
των τῶν πεπραγμένων μισηθέντες ἀπελθεῖν· οἱ δ' αὖ
μαρτυρήσαντες τὰ ψευδῆ καὶ ἀδίκως ἀπολέσαντες ἀν-
θρώπους ἑάλωσαν, ἡνίκα οὐδὲν ἦν πλέον τοῖς πεπον-
θόσιν. ὅτ' οὖν τοιαῦτα πολλὰ γεγένηται, ὡς ἐγὼ 5
ἀκούω, εἰκὸς ὑμᾶς, ὦ ἄνδρες δικασταί, μήπω τοὺς
τῶν κατηγόρων λόγους ἡγεῖσθαι πιστούς, πρὶν ἂν καὶ
ἡμεῖς εἴπωμεν. ἀκούω γὰρ ἔγωγε (καὶ ὑμῶν δὲ τοὺς
πολλοὺς οἶμαι εἰδέναι), ὅτι πάντων δεινότατόν ἐστι
διαβολή. μάλιστα δὲ τοῦτο ἔχοι ἂν τις ἰδεῖν, ὅταν 6
πολλοὶ ἐπὶ τῇ αὐτῇ αἰτίᾳ εἰς ἀγῶνα καταστῶσιν. ὡς
γὰρ ἐπὶ τὸ πολὺ οἱ τελευταῖοι κρινόμενοι σώζονται.
πεπαυμένοι γὰρ τῆς ὀργῆς αὐτῶν ἀκροᾶσθε, καὶ τοὺς
ἐλέγχους ἤδη θέλοντες ἀποδέχεσθαι. ἐνθυμεῖσθε οὖν, 7
ὅτι Νικόφημος καὶ Ἀριστοφάνης ἄκριτοι ἀπέθανον,

6. *μάλιστα δὲ τοῦτο ἔχοι ἂν τις ἰδεῖν, ὅταν* cet.] Hanc lectionem, quam Marklandus conjectura assecutus erat, habet editio Bekkeri sine varietate pro vulgato *μάλιστα δὲ τοῦτο ἔχοι ἂν τις δεινότατον, ὅταν* cet.

καὶ τοὺς ἐλέγχους ἤδη θέλοντες ἀποδέχεσθαι] Infinitivus est ex emendatione Reiskii pro librorum lectione *ἀποδέχεσθε*. Vulgatam interpretabatur Marklandus: libenter et cum voluptate admittitis. Sed apud Lysiam participium *θέλων* sic non est in usu, et hoc membrum aptius adjungitur ut virtus (?), quam teneant in audiendo.

4. *οἱ δ' αὖ μαρτυρήσαντες τὰ ψευδῆ - - ἑάλωσαν*] Patet ex hoc loco actionem *ψευδομαρτυριῶν* institui potuisse in caussis publicis, quod ex hoc aliisque locis, ut ex rerum natura, demonstravit Platner der Process. p. 411. s.

5. *ἀκούω γὰρ ἔγωγε - - - ὅτι πάντων δεινότατόν ἐστι διαβολή*] »Fando, exclamat Taylor, fando ergo illud audivit dici! Rumor erat in civitate calumniam esse rem longe teterrimam.« Sic pergit vir doctissimus exasperari, donec tandem erumpat in vocem: »Profecto non ea una absurditas neque ea levicula, sed multae, quibus hoc comma onustum est, certissimam lacunam indicant.« Absurditatis equidem nihil video, sed modestam loquendi formulam, qua quis rem non ipse affirmat, sed aliorum testimonia, immo populi vocem appellat.

πρὶν παραγενέσθαι τινὰ αὐτοῖς ἐλεγχομένοις ὡς ἠδίκουν. οὐδεὶς γὰρ οὐδ' εἶδεν ἐκείνους μετὰ τὴν σύλληψιν. οὐ γὰρ θάψαι τὰ σώματ' αὐτῶν ἀπέδωκαν· ἀλλ' οὕτω δεινὴ συμφορὰ γεγένηται, ὥστε πρὸς τοῖς
8 ἄλλοις καὶ τούτου ἐστέρηνται. ἀλλὰ ταῦτα μὲν ἐάσω (οὐδὲν γὰρ ἂν περαίνοιμι)· πολὺ δὲ ἀθλιώτεροι δοκοῦσί μοι οἱ παῖδες οἱ Ἀριστοφάνους. οὐδένα γὰρ οὔτ' ἰδίᾳ οὔτε δημοσίᾳ ἠδικηκότες οὐ μόνον τὰ πατρῷα ἀπολωλέκασι παρὰ τοὺς νόμους τοὺς ὑμετέρους, ἀλλὰ καὶ ἡ ὑπόλοιπος ἐλπὶς ἦν, ὑπὸ τοῦ πάππου
9 ἐκτραφῆναι, ἐν οὕτω δεινῷ καθέστηκεν. ἔτι δ' ἡμεῖς ἐστερημένοι μὲν κηδεστῶν, ἐστερημένοι δὲ τῆς προικός,

8. ὑμετέρους] Hoc praebuerunt Bekkeri codd. pro vulgato ἡμετέρους.

7. πρὶν παραγενέσθαι τινὰ αὐτοῖς ἐλεγχομένοις ὡς ἠδίκουν] Haec est epexegesis ad vocabulum ἄκριτοι: ante quam quis eos conspiceret convictos injuriae. Taylor, »Novi, inquit, qui ἐλεγχόμενον praeferat«. Novi equidem hunc Graece doctum non fuisse. Scribendum enim erat ἐλέγχοντα. Sed si utrumque codices praeberent, vulgatum tamen praeferendum esset. Subtilis enim est loquendi ratio, omnisque narratio egregie et vividis coloribus leges conculcantem tyrannidem pingit.

οὕτω δεινὴ συμφορὰ γεγένηται] Non addiderim post δεινή articulum, quod voluit Reiskius. Minime damnandum, quod οὕτω δεινὴ συμφορά tanquam subjectum sint jungenda.

τούτου ἐστέρηνται] Sc. τοῦ θάψαι: cujus facinoris saepe accusantur triginta tyranni.

8. οὐδὲν γὰρ ἂν περαίνοιμι] Quia facta infecta fieri nequeunt.

πολὺ ἀθλιώτεροι] Quam si patrem fato functum amisissent. Patris mors in se jam est filiorum calamitas; sin vero is mature decessit, superstite avo, orbos hic educandos curat. Hic vero cum patre et opibus etiam avus abreptus. Omnis spes erat in avunculo, ipso ad miserias redacto. Sic eorum ἐλπὶς ἐν οὕτω δεινῷ καθέστηκεν, spes in tantas angustias inciderat.

9. κηδεστῶν] Proprie ponendus erat singularis. Aristophanes enim unus proprio nomine erat κηδεστής. Quum vero simul cum eo pater Nicophemus interierit, rhetorice ponit pluralem. Etiam in sequentibus de eadem re ubique plurali utitur, ut certum sit κηδεσταί sensu latiore dictum fuisse, non solum de eo, qui ipse per matrimonium affinis sit factus.

ἐστερημένοι δὲ τῆς προικός] Novum argumentum, quousque civitas per temporum angustias progressa sit. Cautum enim erat lege, ne quid uxoris doti accideret, etiam si bona mariti publicarentur. Sed tum tantum aberat, ut uxori dos restitueretur, ut frater et pater uxoris in crimen adducerentur: quod verbis exprimitur, quae sequuntur.

παιδάρια δὲ τρία ἠναγκασμένοι τρέφειν, προσέτι
συκοφαντούμεθα, καὶ κινδυνεύομεν περὶ ὧν οἱ πρό-
γονοι ἡμῖν κατέλιπον κτησάμενοι ἐκ τοῦ δικαίου. καί-
τοι, ὦ ἄνδρες δικασταί, ὁ ἐμὸς πατὴρ ἐν ἅπαντι τῷ
βίῳ πλείω εἰς τὴν πόλιν ἀνάλωσεν ἢ εἰς αὑτὸν καὶ
τοὺς οἰκείους, διπλάσια δὲ ἢ νῦν ἔστιν ἡμῖν, ὡς ἐγὼ
λογιζομένῳ αὐτῷ πολλάκις παρεγενόμην. μὴ οὖν προ- 10
καταγινώσκετε ἀδικίαν τοῦ εἰς αὑτὸν μὲν μικρὰ δα-
πανῶντος, ὑμῖν δὲ πολλὰ καθ' ἕκαστον τὸν ἐνιαυτόν,
ἀλλ' ὅσοι καὶ τὰ πατρῷα καὶ ἄν τί ποθεν λάβωσιν,
εἰς τὰς αἰσχίστας ἡδονὰς εἰθισμένοι εἰσὶν ἀναλίσκειν.
χαλεπὸν μὲν οὖν, ὦ ἄνδρες δικασταί, ἀπολογεῖσθαι 11
πρὸς δόξαν, ἣν ἔνιοι ἔχουσι περὶ τῆς Νικοφήμου
οὐσίας, καὶ σπάνιν ἀργυρίου, ἣ νῦν ἔστιν ἐν τῇ
πόλει, καὶ τοῦ ἀγῶνος πρὸς τὸ δημόσιον ὄντος· ὅμως
δέ, καὶ τούτων ὑπαρχόντων, ῥᾳδίως γνώσεσθε, ὅτι
οὐκ ἀληθῆ ἐστι τὰ κατηγορημένα. δέομαι δ' ὑμῶν
πάσῃ τέχνῃ καὶ μηχανῇ μετ' εὐνοίας ἀκροασαμένους
ἡμῶν διὰ τέλους, ὅ τι ἂν ὑμῖν ἄριστον καὶ εὐορ-
κότατον νομίσητε εἶναι, τοῦτο ψηφίσασθαι.

Πρῶτον μὲν οὖν ᾧ τρόπῳ κηδεσταὶ ἡμῖν ἐγέ- 12
νοντο διδάξω ὑμᾶς. στρατηγῶν γὰρ Κόνων περὶ Πε-

10. *ἄν τί ποθεν λάβωσιν*] Hoc, quod Taylor conjectura assecutus erat pro vulgata lectione *ἄν τί ποθεν μὴ δῶσιν*, confirmavit optimus Bekkeri liber.

11. *νομίσητε*] sic idem liber. Ante Reiskium legebatur *νομίζηται*, quod is de conjectura mutavit in *νομίζητε*.

παιδάρια] liberos, quos Aristophanes ex sorore loquentis susceperat.

κινδυνεύομεν] Suspicio erat propinquos uxoris surripuisse ex bonis Nicophemi et Aristophanis publicatis.

10. *ὑμῖν δὲ πολλὰ καθ' ἕκαστον τὸν ἐνιαυτόν*] Scaliger participium excidisse opinatur. Reiskius etiam *εἰσενηνοχότος* addendum censebat. Sluiterus Lectt. Andd. p. 267. proponit *καθ' ἕκαστον δόντος ἐνιαυτόν*: quod vel ipsa vocabulorum collocatione in Lysia rejicitur. Nos locum per zeugma explicantes vindicavimus in Excursu III.

11. *καὶ τοῦ ἀγῶνος πρὸς τὸ δημόσιον ὄντος*] In his, quae antecedentia significant, disertis verbis exprimuntur. Quaecunque in suspicionem loquentis spargebantur, eo facilius fidem inveniebant, quod res pertinebat ad aerarium publicum.

λοπόννησον, τριηραρχήσαντι τῷ ἐμῷ πατρὶ πάλαι φίλος γεγενημένος, ἐδεήθη δοῦναι τὴν ἀδελφὴν αἰτοῦντι
13 τῷ υἱεῖ τῷ Νικοφήμου. ὁ δέ, ὁρῶν αὐτοὺς ὑπ' ἐκείνου τε πεπιστευμένους γεγονότας τε ἐπιεικεῖς τῇ τε πόλει ἔν γε τῷ τότε χρόνῳ ἀρέσκοντας, ἐπείσθη δοῦναι, οὐκ εἰδὼς τὴν ἐσομένην διαβολήν· ἀλλ' ὅτε καὶ ὑμῶν ὁστισοῦν ἂν ἐκείνοις ἠξίωσε κηδεστὴς γενέσθαι. ἐπεὶ ὅτι γε οὐ χρημάτων ἕνεκα, ῥᾴδιον γνῶναι ἐκ τοῦ
14 βίου παντὸς καὶ τῶν ἔργων τῶν τοῦ πατρός. ἐκεῖνος γὰρ ὅτ' ἦν ἐν τῇ ἡλικίᾳ, παρὸν μετὰ πολλῶν χρημάτων γῆμαι ἄλλην, τὴν ἐμὴν μητέρα ἔλαβεν οὐδὲν ἐπιφερομένην, ὅτι δὲ Ξενοφῶντος ἦν θυγάτηρ τοῦ Εὐριπίδου υἱέος, ὃς οὐ μόνον ἰδίᾳ χρηστὸς ἐδόκει εἶναι, ἀλλὰ καὶ στρατηγεῖν αὐτὸν ἠξιώσατε, ὡς ἐγὼ ἀκούω.
15 τὰς τοίνυν ἐμὰς ἀδελφάς, θελόντων τινῶν λαβεῖν ἀπροίκους πάνυ πλουσίων, οὐ δέδωκεν, ὅτι ἐδόκουν

13. ἀλλ' ὅτε] Est Sluiteri emendatio lectt. Andocc. p. 267. pro librorum lectione ἄλλως τε. Nemo, inquit, animadvertit nexum his verbis plane deesse. Memorabilis est lectio codd. Coisl. et Vindob. ἄλλοτε (optimus C item habet ἄλλο τε), quae verba si bene distinguantur, veram continent lectionem: filiam ei in matrimonium collocavit, quum nondum sciret futuram calumniam, sed quum vestrum unusquisque affinitatem cum iis lubens contraxisset.

12. τὴν ἀδελφὴν] Errat Taylor, excidisse opinatus τὴν ἐμήν. Haec ipsa est Lysiae brevitas, ut, quae existimet ab attento lectore non posse non recte percipi, in his parcus verborum sit, nec inane vocabulum addat. Aliud est in oppositione concinnitatis caussa, in qua ipsa brevitati studet. Reiskius, saepe alias Lysiae brevitate offensus, h. l. recte τὴν ἐμήν subaudiendum esse monet.

13. αὐτοὺς] Aristophanem patremque illius; ὑπὸ τούτου, a Conone.

ὅτι γε οὐ χρημάτων ἕνεκα] Sc. ἔδωκε τὴν θυγατέρα vel ἠξίωσεν αὐτοῖς κηδεστὴς γενέσθαι.

14. οὐδὲν ἐπιφερομένην] Ἐπιφέρεσθαι de uxore dotem ferente tetigi ad Aeschin. in Ctes. c. 54.

Ξενοφῶντος τοῦ Εὐριπίδου υἱέος] Cognoscimus hunc ut Atheniensium strenuum imperatorem ex Thucyd. II. 70. 79.

ὡς ἐγὼ ἀκούω] Jam mortuus erat hic Xenophon, quum haec oratio haberetur.

15. ἀπροίκους] Quod signum erat magni hos procos aestimasse conjungi matrimonio cum hac familia. Quanquam enim non infamiam afferebat Athenis virgini, quum sine dote nuberet, ut Romae, tamen raro id accidebat, rarius etiam virgo ἄπροικος in matrimonium offerebatur.

οὐ δέδωκεν] Bekkerus malit οὐκ ἔδωκεν, quod probo. Sim-

κάκιον γεγονέναι. ἀλλὰ τὴν μὲν Φιλομήλῳ τῷ Παια-
νιεῖ, ὃν οἱ πολλοὶ βελτίονα ἡγοῦνται εἶναι ἢ πλου-
σιώτερον, τὴν δὲ πένητι γεγενημένῳ οὐ διὰ κακίαν,
ἀδελφιδῷ δὲ Φαίδρῳ ὄντι Μυῤῥινουσίῳ, ἐπιδοὺς τετ-
ταράκοντα μνᾶς, καὶ Ἀριστοφάνει, τὸ ἴσον. πρὸς δὲ 16
τούτοις ἐμοὶ πολλὴν ἐξὸν πάνυ προῖκα λαβεῖν ἐλάττω
συνεβούλευσεν, ὥστε εὖ εἰδέναι, ὅτι κηδεσταῖς χρη-
σοίμην κοσμίοις καὶ σώφροσι. καὶ νῦν ἔχω γυναῖκα
τὴν Κριτοδήμου θυγατέρα τοῦ Ἀλωπεκῆθεν, ὃς ὑπὸ
Λακεδαιμονίων ἀπέθανεν, ὅτε ἡ ναυμαχία ἐγένετο ἐν
Ἑλλησπόντῳ. καίτοι, ὦ ἄνδρες δικασταί, ὅστις αὐ- 17
τός τε ἄνευ χρημάτων ἔγημε, ταῖν τε θυγατέροιν πο-
λὺ ἀργύριον ἐπέδωκε, τῷ τε υἱῷ ὀλίγην προῖκα ἔλαβε,
πῶς οὐκ εἰκὸς περὶ τούτου πιστεύειν, ὡς οὐχ ἕνεκα
χρημάτων τούτοις κηδεστὴς ἐγένετο;

plex enim est narratio, nec momentum in eo ponitur, quod hoc revera factum sit.

κάκιον γεγονέναι] Terminus technicus de iis, qui non probo genere nati erant, aut quorum parentes majoresve infamia laborabant. Opponitur *γεγενῆσθαι καλῶς*. *κατ' Ἀγορ.* 59. *τοῦτον μέντοι ὡς οὐ καλῶς Ἀθηναῖον ὄντα ἐβούλοντό τινες βασανισθῆναι*. Errat Sluiterus Lectt. Andoc. p. 267., qui scribendum opinatur *κακίονες* vel *κακίους*, quod longe aliud significaret.

τὴν δὲ πένητι γεγενημένῳ οὐ διὰ κακίαν, ἀδελφιδῷ δὲ Φαίδρῳ ὄντι] Non miror hic paullum offendisse viros doctos, quum in verborum collocatione sit quod affectatum videri queat. Clara erunt omnia, si verba sic collocata existimes: *τὴν δὲ Φαίδρῳ ἀδελφιδῷ ὄντι, γεγενημένῳ μὲν πένητι, ἀλλ' οὐ διὰ κακίαν*. Rhetorice autem verba sic collocavit, ut, quod sit praecipuo honori patri, pateret; non spectabat externam hominis fortunam, ne id quidem, si quis in deteriorem sit conditionem delapsus; sed caussam respiciebat, unde hoc accidisset. Si non *κακία* fuerit, libenter suppetias ferebat, seque etiam cum paupere affinitate conjungebat. Fortasse etiam de industria postpositum hominis nomen. Poterat enim Phaedrus Myrrhinusius, quamvis pauper, virtute clarus esse. Meminerimus Phaedri, qui nomen dedit Platonis dialogo.

16. *ἐξὸν*] Pro ea, qua erat, conditione; honesto genere natus, patre divite, probis cognatis et affinibus.

17. *τῷ τε υἱῷ ὀλίγην προῖκα ἔλαβε*] Ut potestas erat paterna in filium, sic etiam sermo talis erat in usu, ut potestas inde paterna pateret. Quemadmodum in rebus omnibus filium patris tanquam *κυρίου* voluntati obedire oportebat, sic aperte hoc exprimebat sermo. Non filius sibi *προῖκα* sive magnam sive parvam acquirebat, sed pater eam constituebat, filius autem constitutam debebat accipere.

τούτοις] Aristophani et Nicophemo.

18 Ἀλλὰ μὲν ὅ γε Ἀριστοφάνης, ἤδη ἔχων τὴν γυ-
ναῖκα, ὅτι πολλοῖς ἂν μᾶλλον ἐχρῆτο ἢ τῷ ἐμῷ πα-
τρί, ῥᾴδιον γνῶναι. ἥ τε γὰρ ἡλικία πολὺ διάφορος,
ἥ τε φύσις ἔτι πλέον. ἐκείνῳ μὲν γὰρ ἦν τὰ ἑαυτοῦ
πράττειν. Ἀριστοφάνης δὲ οὐ μόνον τῶν ἰδίων, ἀλλὰ
καὶ τῶν κοινῶν ἐβούλετο ἐπιμελεῖσθαι, καὶ εἴ τι ἦν
19 αὐτῷ ἀργύριον, ἀνάλωσεν, ἐπιθυμῶν τιμᾶσθαι. γνώ-
σεσθε δὲ, ὅτι ἀληθῆ λέγω, ἐξ αὐτῶν ὧν ἐκεῖνος ἔπρατ-
τε. πρῶτον μὲν γάρ, βουλομένου Κόνωνος πέμπειν
τινὰ εἰς Σικελίαν, ᾤχετο ὑποστὰς μετὰ Εὐνόμου καὶ
Λυσίου, φίλου ὄντος καὶ ξένου, τὸ πλῆθος τὸ ὑμέ-
τερον πλεῖστα ἀγαθὰ πεποιηκότος, ὡς ἐγὼ ἀκήκοα τῶν
20 ἐν Πειραιεῖ παραγενομένων. ἦσαν δ' ἐλπίδες τοῦ πλοῦ,
πεῖσαι Διονύσιον κηδεστὴν μὲν γενέσθαι Εὐαγόρᾳ,
πολέμιον δὲ Λακεδαιμονίοις, φίλον δὲ καὶ σύμμαχον
τῇ πόλει τῇ ὑμετέρᾳ. καὶ ταῦτ' ἔπραττον, πολλῶν κιν-
δύνων ὑπαρχόντων πρὸς τὴν θάλασσαν καὶ τοὺς πο-
λεμίους, καὶ ἔπεισαν Διονύσιον μὴ πέμψαι τριήρεις,

18. *ἀνάλωσεν*] Sic cod. pro vulgato *ἀνήλωσεν*. Apud Lysiam tamen codd. frequentius tuentur hujus verbi augmentum quam rejiciunt. Participium autem additum caussam indicat, ob quam pecuniam impenderit.

19. *τῶν ἐν Πειραιεῖ παραγενομένων*] *Τῶν*, quod vulgo repetitum erat ante *παραγενομένων*, omissum est auctoritate optimi cod.

18. *ἐκείνῳ μὲν γὰρ ἦν τὰ ἑαυτοῦ πράττειν*] Viris doctis ad *ἦν* deesse videtur praedicatum *ἱκανόν* aut simile. Jacobsius autem vitium ex uberi errorum fonte manasse suspicans, quo librarii postremam verborum syllabam plerumque per compendium scriptam negligebant, Additt. Animadvv. in Athen. p. 270. conjecit: *ἐκείνῳ μὲν γὰρ ἤρκει*. Equidem in librorum lectione acquiescendum existimo: *Ἔστι μοι* phrasis est saepissime a Graecis adhibita, non solum de eo, quod possum sive corporis sive animi viribus sive aliorum permissu et concessione, sed etiam de eo, quod naturae et indoli aptum est, convenit. Lucianus Diall. mortt. 24, 2. *ὁ δὲ τάφος καὶ οἱ πολυτελεῖς ἐκεῖνοι λίθοι Ἁλικαρνασσεῦσι μὲν ἴσως εἶεν ἐπιδείκνυσθαι*, ubi vide Tib. Hemsterhusium. Quod attinet ad locutionem *τὰ ἑαυτοῦ πράττειν*, habet Phrynichus p. 441. *τὰ ἴδια πράττω καὶ τὰ ἴδια πράττει οἱ πολλοὶ λέγουσιν εἰκῆ, δέον τὰ ἐμαυτοῦ πράττω, καὶ τὰ σαυτοῦ πράττεις, λέγειν, ὡς οἱ παλαιοί, ἢ τὰ ἴδια ἐμαυτοῦ πράττω καὶ τὰ ἴδια σεαυτοῦ πράττεις*: ubi vide Lobeck.

ἃς τότε παρεσκευάσατο, Λακεδαιμονίοις. μετὰ δὲ ταῦ- 21
τα ἐπειδὴ οἱ πρέσβεις ἧκον ἐκ Κύπρου ἐπὶ τὴν βοή-
θειαν, οὐδὲν ἐνέλιπε προθυμίας σπεύδων· ὑμεῖς δὲ
τριήρεις αὐτοῖς ἔδοτε καὶ τἄλλα ἐψηφίσασθε, ἀργυρίου
δ᾽ εἰς τὸν ἀπόστολον ἠπόρουν. ὀλίγα μὲν γὰρ ἦλθον
ἔχοντες χρήματα, πολλῶν δὲ προςεδεήθησαν· οὐ γὰρ
μόνον εἰς τὰς ναῦς, ἀλλὰ καὶ πελταστὰς ἐμισθώσαντο,
καὶ ὅπλα ἐπρίαντο. Ἀριστοφάνης δ᾽ οὖν τῶν χρημά- 22
των τὰ μὲν πλεῖστα αὐτὸς παρέσχεν· ἐπειδὴ δὲ οὐχ
ἱκανὰ ἦν, τοὺς φίλους ἔπειθε δεόμενος καὶ ἐγγυώμε-
νος, καὶ τοῦ ἀδελφοῦ τοῦ ὁμοπατρίου ἀποκειμένας
παρ᾽ αὐτῷ τεσσαράκοντα μνᾶς εἰπὼν κατεχρήσατο. τῇ
δὲ προτεραίᾳ ᾗ ἧ ἀνήγετο, εἰςελθὼν ὡς τὸν πατέρα

20. ἃς τότε παρεσκευάσατο] Bekkerus existimat praestare παρε-σκεύαστο, vere, opinor. Non enim recte aoristus ponitur significatione plusquamperfecti conjunctus cum aoristo ἔπεισαν, qui mere historicus est, sed ponendum plusquamperfectum ipsum; nec fere haec dici potest mutatio. Nam talia vel accuratissimi librarii saepissime confuderunt.

22. τῇ δὲ προτεραίᾳ ᾗ ἧ ἀνήγετο] sic optimus cod. Vulgo deerat ᾗ; codices tamen fluctuabant inter ᾗ et ἧ. Equidem si vel nullus codex utrumque conjunctum praebuisset, hoc faciendum putavissem. Legitima enim est constructio, ut post τῇ ὑστεραίᾳ, τῇ προτεραίᾳ, ᾗ sequente relativo ponatur. Quum vero jam optimus codex hanc lectionem obtulerit, opinor etiam Buttmannum, qui ad Mid. §. 33. vulgatum contra mutationem tueri studuerit, optimo codici cessurum, quanquam ceteroqui non negamus esse locos, ubi sola aut particula aut relativa conjunctio sine corruptelae suspicione ponatur.

21. ἐκ Κύπρου ἐπὶ τὴν βοήθειαν] E Cypro Athenas, petentes, ut auxilia mittantur Cyprum.

εἰς τὸν ἀπόστολον] ὁ ἀπόστολος et ἡ ἀποστολή pariter dicuntur de classe maritima, quae emittitur. Cf. Duker. ad Thucyd. VIII. 8.

οὐ γὰρ μόνον εἰς τὰς ναῦς] Ex antecedente προςεδεήθησαν assumendum ἐδεήθησαν.

22. τεσσαράκοντα μνᾶς εἰπὼν κατεχρήσατο] Quod Taylor et Markland voluerunt λαβών pro εἰπών, id est etiam in Bekkeri optimo. Et apparet jamdudum hoc εἰπών mirum visum et ejus loco perspicuum magis vocabulum desideratum esse, quod facile ducebat ad λαβών, quod paulo post in simili sententia legitur. Verum vocabulorum confusio criticam probabilitatem non habet. Multo probabilius corruptionis ratione est quod conjecit Jacobsius Additt. Animadvv. in Athen. p. 55. ἀπιὼν κατεχρήσατο, quum abiturus esset. Sed minus placet. Aut enim notio hujus participii languida est, aut molestam habet ambiguitatem, quasi furtim creditam pecuniam arripuerit. E contrario in εἰπών notionem vi-

τὸν ἐμόν, ἐκέλευσε χρῆσαι ὅ τι εἴη ἀργύριον· προσδεῖν γὰρ ἔφη πρὸς τὸν μισθὸν τοῖς πελτασταῖς. ἦσαν δ' ἡμῖν ἔνδον ἑπτὰ μναῖ. ὁ δὲ καὶ ταύτας λαβὼν κα-
23 τεχρήσατο. τίνα γὰρ οἴεσθε, ὦ ἄνδρες δικασταί, φιλότιμον μὲν ὄντα, ἐπιστολῶν δὲ ἡκουσῶν αὐτῷ παρὰ τοῦ πατρὸς μηδὲν ἀπορήσειν ἐκ Κύπρου, ᾑρημένον δὲ πρεσβευτὴν, καὶ μέλλοντα πλεῖν ὡς Εὐαγόραν, ὑπολείπεσθαι ἄν τι τῶν ὄντων, ἀλλ' οὐχ ἃ δυνατὸς ἦν, πάντα παρασχόντα χαρίσασθαι ἐκείνῳ τε, καὶ κομίσασθαι μὴ ἐλάττω; ὡς τοίνυν ταῦτ' ἔστιν ἀληθῆ, κάλει μοι Εὔνομον.

ΜΑΡΤΥΡΕΣ.

24 Τῶν μὲν μαρτύρων ἀκούετε, οὐ μόνον ὅτι ἔχρησαν ἐκείνου δεηθέντος, ἀλλὰ καὶ ὅτι ἀπειλήφασιν. ἐκομίσθη γὰρ αὐτοῖς ἐπὶ τῆς τριήρους.

23. *οὐχ ἃ δυνατὸς ἦν*] Sic Bekkeri editio, ex conjectura, opinor, editoris. In ejus codd. est *εἰ* pro *ἃ*, et in uno eorum *οὐκ εἰ ἦν δυνατός*. Libri ante collati habebant *οὐκ εἴην δυνατός*. In editione Aldina est *οὐκ εἶον ἦν δυνατός*, unde Reiskius, praeeunte Scaligero, scripsit *οὐχὶ ὧν ἦν δυνατός*.

24. *ἔχρησαν*] Hoc est in editione Bekkeri sine varietate pro lectione vulgata *ἐχρήσαντο*. Recte. Activum enim *χρῆν* creditoris est, qui dat mutuum, *χρῆσθαι* debitoris, qui accipit. Utrumque *ἐπὶ φίλων*, quum *δανείζειν* et *δανείζεσθαι* sit *ἐπὶ τῶν τυχόντων*.

dea, quae probitatem hominis ostendat. Opinor eo significari convenisse ei cum fratre, ut in hunc usum impenderet depositam apud se pecuniam; *εἰπών*, ex composito, postquam de ea re collocuti erant. [Fortasse *πιθών*, aut *πείθων κατεχρήσατο*. F. J.]

23. *ἐπιστολῶν δ' αὐτῷ ἡκουσῶν παρὰ τοῦ πατρὸς μηδὲν ἀπορήσειν ἐκ Κύπρου*] *Ἐκ Κύπρου* offendebat Marklandum, nomen loci cum *μηδὲν ἀπορήσειν* jungentem ita, ut scribendum censeret *ἐν Κύπρῳ*. Reiskius autem, si *ἐκ Κύπρου* bene habeant, ea collocanda existimat pone *παρὰ τοῦ πατρός*. Quod si verba *ἐκ Κύπρου* jungenda sint cum *ἡκουσῶν*, verborum collocatio in ore Graeco non potest offendere, quum ad finem ejusdem enuntiationis sint posita; sin vero praeferas jungere cum *ἀπορήσειν*, ne tum quidem mutatione opus. Jam enim libri grammatici docent hunc esse Graecis idiotismum, ut verbo recto eandem praepositionem adjungant, quae vi propria nonnisi regenti, unde alterum pendet, adjungi possit. Vide Matthiae gr. Gr. §. 596.

ἐκείνῳ] sc. *Εὐαγόρᾳ*.

24. *ἐπὶ τῆς τριήρους*] Ea scilicet, qua Aristophanes legatus ad Euagoram vectus erat. Quae quum Athenas rediret, statim Aristophanes pecuniam ab amicis mutuo acceptam restituit.

Ῥᾴδιον μὲν οὖν ἐκ τῶν εἰρημένων γνῶναι, ὅτι,
τοιούτων καιρῶν συμπεσόντων, οὐδενὸς ἂν ἐφείσατο
τῶν ἑαυτοῦ. ὃ δὲ μέγιστον τεκμήριον· Δῆμος γὰρ ὁ 25
Πυριλάμπους, τριηραρχῶν εἰς Κύπρον, ἐδεήθη μου
προςελθεῖν αὐτῷ, λέγων, ὅτι ἔλαβε σύμβολον παρὰ
βασιλέως τοῦ μεγάλου φιάλην χρυσῆν, ὡς Ἀριστοφά-
νη λαβεῖν ἑκκαίδεκα μνᾶς ἐπ᾽ αὐτῇ, ὡς ἔχοι ἀναλί-
σκειν εἰς τὰς τριηραρχίας· ἐπειδὴ δὲ εἰς Κύπρον ἀφί-
κοιτο, λύσασθαι, ἀποδοὺς εἴκοσι μνᾶς· πολλῶν γὰρ
ἀγαθῶν καὶ ἄλλων χρημάτων εὐπορήσειν διὰ τὸ σύμ-
βολον ἐν πάσῃ τῇ ἠπείρῳ. Ἀριστοφάνης τοίνυν ἀκούων 26

25. *Δῆμος γὰρ ὁ Πυριλάμπους*] Ante Bekkerum scribebatur *Πυριλαμποῦς*, quod is recte mutavit; nominativus enim est *Πυριλάμπης*. Et ubique sic scribitur. Demus, Pyrilampis filius, excellebat pulchritudine. Aristophanes Vesp. 98.

— — ἦν ἴδῃ γέ που γεγραμμένον
τὸν Πυριλάμπους ἐν θύρᾳ Δῆμον καλόν.

ubi vide Brunckium.

ὃ δὲ *μέγιστον τεκμήριον*] Formula si vis elliptica, in qua deest apodosis. Eam sequitur plerumque explicativa particula *γάρ*. Interdum brevius etiam dicitur, *τεκμήριον δέ*. Cf. Matthiae gr. Gr. p. 905.

25. *ἐδεήθη μου προςελθεῖν αὐτῷ — — ὡς Ἀριστοφάνη λαβεῖν ἑκκαίδεκα μνᾶς ἐπ᾽ αὐτῇ*] Non miror viros doctos hunc locum turbatum hac illave parte censuisse. Fateor enim illum etiam me diu multumque vexasse, nec contenderim eum me nunc recte percipere et explicare. Dicam tamen quod sentio. Demo, qui erat trierarchus designatus eorum, qui Euagorae auxilio mitterentur, pecunia opus erat ad navem instruendam ornandamque. Olim Demus *φιάλην χρυσῆν* (hanc lectionem obtulit optimus liber pro vulgato *φιάλης μὲν χρυσῆς*) a Persarum rege acceperat *σύμβολον*, signum clementiae in memoriam officii accurate praestiti. Jam adibat affinem Aristophanis cumque rogabat, ut Aristophani, sub cujus auspiciis subsidia mitterentur, persuaderet, ut sedecim sibi minas procuraret, accepta pignoris loco phiala; in Cypro se viginti minas restituturum. Jam sensum in universum expressi, in quo, maximam mihi semper difficultatem faciebat verbum *λαβεῖν*. Generaliter videtur accipiendum: capere quod des alteri, h. l. pecuniam, sive ex suis ipsius opibus, sive ex aliorum mutuo sumtam. Liberum Aristophani relinquit, unde pecuniam procurare velit; sufficit, si pecuniam accipiat, ex qua navem, ut oportet, ornare possit.

λύσασθαι] Medium ut in genere de redemtione dicitur, sic etiam de pignore redemto, ut numerata reddatur pecunia, pro qua pignus erat datum.

εὐπορήσειν διὰ τὸ σύμβολον] Si quis a rege vel homine potente symbolum, tesseram, de cujus authentia dubitari non posset, acceperat, is apud amicos aut regi addictos facile fidem inveniebat,

μὲν ταῦτα Δήμου, δεομένου δ' ἐμοῦ, μέλλων δ' ἄξειν χρυσίον, τέτταρας δὲ μνᾶς τόκον λήψεσθαι, οὐκ ἔφη εἶναι, ἀλλ' ὤμνυε καὶ προςδεδανεῖσθαι τοῖς ξένοις ἄλλοθεν· ἐπειδὴ ....., ἥδιστ' ἀνθρώπων ἄγειν τε εὐθὺς ἐκεῖνο τὸ σύμβολον, καὶ χαρίσασθαι ἡμῖν ἃ ἐδεόμεθα. ὡς δὲ ταῦτ' ἐστὶν ἀληθῆ, μάρτυρας ὑμῖν παρέξομαι.

ΜΑΡΤΥΡΕΣ.

27 Ὅτι μὲν τοίνυν οὐ κατέλιπεν Ἀριστοφάνης ἀργύριον, οὐδὲ χρυσίον, ῥᾴδιον γνῶναι ἐκ τῶν εἰρημένων καὶ μεμαρτυρημένων. χαλκώματα δὲ σύμμικτα οὐ πολλὰ ἐκέκτητο, ἀλλὰ καὶ ὅθ' εἱστία τοὺς παρ' Εὐαγόρου πρεσβεύοντας, αἰτησάμενος ἐχρήσατο. ἃ δὲ κατέλιπεν, ἀναγνώσεται ὑμῖν.

ΑΠΟΓΡΑΦΗ ΧΡΗΜΑΤΩΝ.

28 Ἴσως ἐνίοις ὑμῶν, ὦ ἄνδρες δικασταί, δοκεῖ ὀλίγα εἶναι· ἀλλ' ἐκεῖνο ἐνθυμεῖσθε, ὅτι Ἀριστοφάνει, πρὶν

26. *ἐπειδὴ ...., ἥδιστ' ἀνθρώπων*] Lacunam duodecim litterarum habet optimus C. cui ut gratificarer, lacunam notavi. Si enim ipsam enuntiationem consideres, nihil deesse existimabis, nec, opinor, quidquam deest, nisi formula, quam scriptor brevitatis studiosus facile omittit, v. c. *εἰ δυνατόν*, aut similia. [De infinitivo particulae *ἐπειδή* et similibus adjuncto vid. quae monuimus in gr. Gr. §. 121. not. 3 et 4. V. C. F. R.].

27. *ΑΠΟΓΡΑΦΗ ΧΡΗΜΑΤΩΝ*] accessit ex C.

28. *ὅτι Ἀριστοφάνει*] Vulgo legitur *ὅτι πρὶν Νικοφήμῳ ἢ καὶ Ἀριστοφάνει.* Quattuor vocabula *πρὶν Νικοφήμῳ ἢ καί* auctore Reiskio deleta sunt. Probabiliter etiam conjicit Bekkerus post *νικῆσαι* excidisse *Κόνωνα.* Intelligitur pugna navalis a Conone ad Cnidum facta, quae incidit in initium anni tertii Ol. XCVI.

eique quisque praestabat quod poterat, et fiebat quod ille vellet.

26. *δεομένου δ' ἐμοῦ*] Quum ego rogarem, ut illum voti compotem faceret.

χρυσίον] h. l. de vase aureo: in genere dicitur de metallo facto. Aristophanes magni aestimabat corpus unum idque pretiosum acquirere loco nummorum, quorum pretium pro temporum locorumque ratione variabat.

27. *χαλκώματα σύμμικτα*] *Χαλκώματα* sunt utensilia ex aere facta. *Ἀργύριον* et *χρυσίον* igitur id est, quod Pollux X. 174. *ἀργυρώματα καὶ χρυσώματα* appellat, quibus vocabulis idem testatur Lysiam usum esse in oratione *πρὸς Κλέωνα.* *Σύμμικτα* tropicam hic habet significationem: vulgaria, vilia.

αἰτησάμενος] Notant antiqui grammatici medium *αἰτεῖσθαι* esse *χρήσασθαι εἰς ἀπόδοσιν*, aliquid petere utendum, quod reddas, quum usus sis, et differre a *δανείζεσθαι*, ita mutuum rogare, ut sis cum fenore redditurus. Cf. Valckenaer Animadvv. in Ammonium p. 12 s.

τὴν ναυμαχίαν νικῆσαι, γῆ μὲν οὐδὲν ἦν ἀλλ' ἢ χω-
ρίδιον μικρὸν Ῥαμνοῦντι. ἐγένετο δὲ ναυμαχία ἐπ' Εὐ-
βούλου ἄρχοντος. ἐν οὖν τέτταρσιν ἢ πέντε ἔτεσι, 29
πρότερον μὴ ὑπαρχούσης οὐσίας, χαλεπόν, ὦ ἄνδρες
δικασταί, τραγῳδοῖς τε δὶς χορηγῆσαι ὑπὲρ αὐτοῦ τε
καὶ τοῦ πατρός, καὶ τρία ἔτη συνεχῶς τριηραρχῆσαι,
εἰςφοράς τε πολλὰς εἰςενηνοχέναι, οἰκίαν τε πεντήκον-
τα μνῶν πρίασθαι, γῆς τε πλέον ἢ τριακόσια πλέθρα
κτήσασθαι· ἔτι δὲ πρὸς τούτοις οἴεσθαι χρῆναι ἔπιπλα
πολλὰ καταλελοιπέναι. ἀλλὰ οὐδὲ οἱ πάλαι πλούσιοι 30
δοκοῦντες εἶναι ἄξια λόγου ἔχοιεν ἂν ἐξενεγκεῖν. ἐνίοτε
γὰρ οὐκ ἔστιν, οὐδ' ἐάν τις πάνυ ἐπιθυμῇ, πρίασθαι
τοιαῦτα, ἃ κτησαμένῳ εἰς τὸν λοιπὸν χρόνον ἡδονὴν
ἂν παρέχοι. ἀλλὰ τόδε σκοπεῖτε. τῶν ἄλλων ὅσων 31

29. *οὐσίας*] Hoc, quod Reiskius ex Schotti conjectura pro librorum lectione *αἰτίας* dederat, confirmavit Bekkeri optimus.

δὶς χορηγῆσαι] Certa haec est Reiskii emendatio pro librorum lectione *διαχορηγῆσαι*. Emendationem probant et flagitant verba *ὑπὲρ αὐτοῦ τε καὶ πατρός*: quae item leguntur §. 42. ubi additur summa *πεντακιςχιλίων δραχμῶν*, quam impenderit his choregiis, quae modum solitum excedebat. Sufficiebat enim *χορηγίᾳ* summa ducentarum et mille drachmarum. Vulgatam tamen retinet Meierus de bonis damn. p. 198. not. 112.

30. *ἄξια λόγου ἔχοιεν ἂν ἐξενεγκεῖν*] *Ἄξια* est ex optimo pro vulgato *ἄξιον*. *Ἄν*, quod vulgo deest, obtulit idem et codd. Vindob.

28. *ἐπ' Εὐβούλου ἄρχοντος*] Hoc nomen omnes codd. tenent. Apud ceteros hujus anni archon appellatur Eubulides. Contra codices tamen nihil mutandum, quanquam Meursius aliique voluerunt. Satis enim demonstravit Hemsterhusius ad Luciani Tim. c. 44. non insolens esse, ut primitivum et patronymicum nomen in eadem persona locum obtineant. Sic etiam *κατὰ Νικομάχου* §. 11. *Νικομαχίδης* appellatur, qui semper alias *Νικόμαχος*.

29. *τραγῳδοῖς*] Quum agerentur tragoediae. cf. ad Aeschinem adv. Ctesiph. c. 56.

οἰκίαν πεντήκοντα μνῶν] Erat hoc mediocre pretium domus Atheniensis. A pretio trium minarum ad viginti et centum minas accrescit domorum pretium. Collegit exempla Boeckhius Staatsh. I. p. 71 sq. Agrorum pretium cognosces ab eodem ib. p. 67. ss.

ἐδημεύσατε χρήματα, οὐχ ὅπως σκεύη ἀπέδοσθε, ἀλλὰ καὶ αἱ θύραι ἀπὸ τῶν οἰκημάτων ἀφηρπάσθησαν· ἡμεῖς δέ, ἤδη δεδημευμένων καὶ ἐξεληλυθυίας τῆς ἐμῆς ἀδελφῆς, φύλακα κατεστήσαμεν τῇ ἐμῇ οἰκίᾳ, ἵνα μήτε θυρώματα, μήτε ἀγγεῖα, μήτε ἄλλο μηδὲν ἀπόλοιτο. ἔπιπλα δὲ ἀπεφαίνοντο πλείω ἢ χιλίων δραχμῶν, ὅσα
32 οὐδενὸς πώποτ' ἐλάβετε. πρὸς δὲ τούτοις καὶ πρότερον πρὸς τοὺς συνδίκους καὶ νῦν ἐθέλομεν πίστιν δοῦναι, ἥτις ἐστὶ μεγίστη τοῖς ἀνθρώποις, μὴ ἔχειν τῶν Ἀριστο-

31. ἀφηρπάσθησαν] Sic jam ante Bekkerum codices optimi et ipsius X. Alter per lapsum calami ἀφηρπαπάσθησαν. Editiones vulgatae ἀπεσπάσθησαν.

φύλακα] Singularem obtulit C pro vulgato φύλακας: quod fortasse habeas pro plurali hyperbolico.

31. οὐχ ὅπως σκεύη ἀπέδοσθε, ἀλλὰ καὶ αἱ θύραι ἀπὸ τῶν οἰκημάτων ἀφηρπάσθησαν] Perperam reddidit Auger: »Ceterorum, quorum publicastis bona, non solum supellectilem vendidistis, sed etiam fores ab aedibus divulsae sunt«, atque etiam ceteri interpretes vix recte locum intellexisse videntur. Vertendum est: Tantum aberat, ut supellectilem venderetis, ut etiam fores aedium abriperentur. De locutione οὐχ ὅπως confer Schaeferum ad Bosii Ell. p. 775. s. Hermannum ad Viger. p. 790. Respicitur ad eum morem, quo propinqui ejus, cujus bona publicabantur, fraude plurima subtrahere et surripere conabantur, non pecuniam solum numeratam summovebant, sed etiam supellectilem, ut nihil restaret aerario vendendum. Quid? quod ex nostro loco cognoscimus fores adeo aedium abreptas fuisse. Cf. Meierum de bonis damn. p. 212 s.

τῇ ἐμῇ οἰκίᾳ] Taylor delendum censet ἐμῇ eique assentitur Meierus. Reiskius opinatur recte actorem domum suam appellasse, quod in eo caussa vertatur, ut ostendat jure suam esse, et injuriam sibi fieri, si ea eripiatur. Quum codices sine ulla varietate ἐμῇ teneant, non impugno, quanquam, opinor, actor, si hanc rem in lite pendentem tanquam suam vindicare voluerit, aliquid addidisset, quo hoc per prolepsin dictum esse significaretur. Haec autem ostendunt longe aliter se in publicatione bonorum Aristophanis egisse, quam vulgo fieri solebat. Non solum ipsi a publicatis bonis abstinebant, sed tantum aberat, ut quidquam inde surriperent, ut etiam alios impedirent, quominus id facerent.

πλείω ἢ χιλίων δραχμῶν] Tamen persuasum nobis esse potest verum supellectilis pretium multo majus fuisse, ad minimum duplum. Cf. Boeckh Staatsh. II. p. 25.

32. πίστιν δοῦναι, ἥτις ἐστὶ μεγίστη τοῖς ἀνθρώποις] Pro varietate formularum jurisjurandi sanctitas varia erat. Sub ea, quae sanctissima erat hominibus, intelligitur jusjurandum per liberos. Cf. Platner der Process T. I. p. 223. et der Attische Process p. 688 s.

φάνους χρημάτων, ὀφείλεσθαι δὲ τὴν προῖκα τῆς ἀδελ-
φῆς καὶ ἑπτὰ μνᾶς, ἃς ᾤχετο λαβὼν παρὰ τοῦ πατρὸς
τοῦ ἐμοῦ. πῶς ἂν οὖν εἶεν ἄνθρωποι ἀθλιώτεροι ἢ 33
εἰ τὰ σφέτερ' αὐτῶν ἀπολωλεκότες δοκοῖεν τἀκείνων
ἔχειν; ὃ δὲ πάντων δεινότατον, τὴν ἀδελφὴν ὑποδέξα-
σθαι παιδία ἔχουσαν πολλά, καὶ ταῦτα τρέφειν, μηδ' αὐ-
τοὺς ἔχοντας μηδέν, ἐὰν ὑμεῖς τὰ ὄντ' ἀφέλησθε. φέρε 34
πρὸς θεῶν Ὀλυμπίων· οὕτω γὰρ σκοπεῖτε, ὦ δικα-
σταί· εἴ τις ὑμῶν ἔτυχε δοὺς Τιμοθέῳ τῷ Κόνωνος
τὴν θυγατέρα ἢ τὴν ἀδελφήν, καὶ ἐκείνου ἀποδημή-
σαντος καὶ ἐν διαβολῇ γενομένου ἐδημεύθη ἡ οὐσία, καὶ
μὴ ἐγένετο τῇ πόλει πραθέντων ἁπάντων τέτταρα τά-
λαντα ἀργυρίου, διὰ τοῦτο ἠξιοῦτε ἂν τοὺς ἐκείνου
καὶ τοὺς προσήκοντας ἀπολέσθαι, ὅτι οὐδὲ πολλοστὸν
μέρος τῆς δόξης τῆς παρ' ὑμῖν ἐφάνη τὰ χρήματα;
ἀλλὰ μὴν τοῦτο πάντες ἐπίστασθε, Κόνωνα μὲν ἄρ- 35
χοντα, Νικόφημον δὲ ποιοῦντα ὅ τι ἐκεῖνος προστάτ-
τοι. τῶν οὖν ὠφελειῶν Κόνωνα εἰκὸς πολλοστὸν μέ-
ρος ἄλλῳ τινὶ μεταδιδόναι· ὥστ', εἰ οἴονται πολλὰ
γενέσθαι Νικοφήμῳ, ὁμολογήσειαν τὰ Κόνωνος εἶναι
πλείονα ἢ δεκαπλάσια. ἔτι δὲ φαίνονται οὐδὲν πώ- 36
ποτε διενεχθέντες. ὥστ' εἰκὸς καὶ περὶ τῶν χρημάτων
ταὐτὰ γνῶναι· ἱκανὰ μὲν ἐνθάδε τῷ υἱεῖ ἑκάτερον

34. διὰ τοῦτο ἠξιοῦτε ἂν] *Διὰ τοῦτο* obtulerunt Bekkeri codices. Libri antea collati habebant *διὰ τούτου*, unde Reiskius per conjecturam dederat *διὰ τοῦτ' οὖν*. Simplicior codicum Bekkeri ratio. *Ἂν* accessit ex C, cui ut optimo codici obediendum erat: quanquam constructionem, omisso etiam *ἄν*, ab usu Lysiae non abhorrere ostendit Excursus IV.

35. *ἀλλὰ μὴν τοῦτο πάντες ἐπίστασθε*] *Τοῦτο* habet Bekkeri optimus. Ceteri *τοῦτον*, unde Reiskius de conjectura dederat *τούτοιν*.

36. *ταὐτὰ γνῶναι*] *Ταὐτά*, quae Reiskii emendatio est pro vulgato *ταῦτα*, est etiam in Bekkeri editione sine varietate. Sic etiam *ἱκανά*, pro quo ante Reiskium erat *ἱκανοί*.

ὀφείλεσθαι δὲ] Bekkerus mavult *ἐνοφείλεσθαι*: quod in jure Attico verbum proprium est de argento, quod creditum est ita, ut fundi aut possessiones pignoris loco inscripta sint, quo tutius sit creditum.

35. *πολλοστὸν μέρος*] Aliqua, sed parva pars, si cum toto conferas. Proportio conspicitur ex eo, quod sequitur. *Πολλοστὸν μέρος* h. l. est minus quam decuma.

καταλιπεῖν, τὰ δὲ ἄλλα παρ' αὐτοῖς ἔχειν. ἦν γὰρ
Κόνωνι μὲν υἱὸς ἐν Κύπρῳ καὶ γυνή· Νικοφήμῳ
δὲ γυνὴ καὶ θυγάτηρ. ἡγοῦντο δὲ καὶ τὰ ἐκεῖ ὅμως
37 σφίσιν εἶναι, ἴσα ὥσπερ καὶ τὰ ἐνθάδε. πρὸς δὲ
τούτοις ἐνθυμεῖσθε, ὅτι καὶ εἴ τις μὴ κτησάμενος, ἀλ-
λὰ παρὰ τοῦ πατρὸς παραλαβὼν τοῖς παισὶ διένειμεν,
οὐκ ἐλάχιστα ἂν αὑτῷ ὑπέλιπε. βούλονται γὰρ πάν-
τες ὑπὸ τῶν παίδων θεραπεύεσθαι ἔχοντες χρήματα
38 μᾶλλον ἢ ἐκείνων δεῖσθαι ἀποροῦντες. νῦν τοίνυν
εἰ δημεύσετε τὰ τοῦ Τιμοθέου (ὃ μὴ γένοιτο, εἰ μή
τι μέλλει μέγα ἀγαθὸν ἔσεσθαι τῇ πόλει), ἐλάττω δὲ
ἐξ αὐτῶν λάβοιτ' ἢ ἐκ τῶν Ἀριστοφάνους γεγένηται,
τούτου ἕνεκα ἀξιοῖτ' ἂν τοὺς ἀναγκαίους τοὺς ἐκεί-
39 νου τὰ σφέτερ' αὐτῶν ἀπολέσαι; ἀλλ' οὐκ εἰ-
κός, ὦ ἄνδρες δικασταί· ὁ γὰρ Κόνωνος θάνατος
καὶ αἱ διαθῆκαι, ἃς διέθετο ἐν Κύπρῳ, σαφῶς ἐδή-

37. διένειμεν] Hoc ex Bekkeri codicibus profectum pro vulgato διένειμεν. Aoristus hic unico aptus. Plusquamperfecti significationem habet.

38. εἰ δημεύσετε] Reiskius de conjectura dedit δημεύσαιτε, idque retinuit Bekkerus. Ego vulgatam lectionem revocavi, eam vindicans in Excursu VII.

ἐλάττω δὲ ἐξ αὐτῶν λάβοιτ' ἤ] Δὲ obtulit C pro lectione librorum ἐάν: quod aperte corruptum, nisi forte pro λάβοιτε scribendum sit λάβητε, quod est in cod. Vindob. Ex ea autem, quam optimus codex obtulit, lectione λάβοιτ' est alterum membrum protaseos pendens ex εἰ. In seq. ἀξιοῖτ' ἂν idem cod. obtulit pro vulgato ἠξιοῦτε.

36. ὅμως] Jacobs Additt. Animadvv. in Athen. p. 141. scribendum existimat ὁμῶς. Quod si discrimen a grammaticis nonnullis inter ὅμως et ὁμῶς traditum verum est, ὁμῶς esse i. q. ὁμοίως, haec similisve significatio hic locum habet. Verum etiam ὅμως eadem significatione usurpatum esse existimo. Cur autem ὥσπερ post ἴσα Reiskius ut a glossatore additum uncis incluserit, non intelligo. Ut enim interdum simplex καί post ἴσος sequitur, sic saepe ἴσος ὥσπερ, ὥσπερ καί.

37. εἴ τις μὴ κτησάμενος] Verum enim est, quod Socrates apud Platonem de rep. L. I. c. 4. dicit: οἱ δὲ κτησάμενοι διπλῇ ἢ οἱ ἄλλοι ἀσπάζονται τὰ χρήματα.

38. ἐκείνων δεῖσθαι] sc. τῶν παίδων. Nam, quod natura jubet et quod probi filii sponte faciunt, quo neglecto autem pravi iram divinam excitant, ut diligentem parentum curam habeant, id apud Athenienses lege erat sancitum, si quis vellet esse civis ἐπίτιμος.

λωσαν, ὅτι πολλοστὸν μέρος ἦν τὰ χρήματα ὧν ὑμεῖς προςεδοκᾶτε. τῇ μὲν γὰρ Ἀθηνᾷ καθιέρωσεν εἰς ἀναθήματα καὶ τῷ Ἀπόλλωνι εἰς Δελφοὺς πεντακιςχιλίους στατῆρας· τῷ δὲ ἀδελφιδῷ τῷ ἑαυτοῦ, ὃς ἐφύ- 40
λαττεν αὐτῷ καὶ ἐταμίευε πάντα τὰ ἐν Κύπρῳ, ἔδωκεν ὡς μυρίας δραχμάς· τῷ δὲ ἀδελφῷ τρία τάλαντα· τὰ δὲ λοιπὰ τῷ υἱεῖ κατέλιπε, τάλαντα ἑπτακαίδεκα. τούτων δὲ κεφάλαιον γίγνεται περὶ τετταράκοντα τάλαντα. καὶ οὐδενὶ οἷόν τε εἰπεῖν, ὅτι διηρπά- 41
σθη, ἢ ὡς οὐ δικαίως ἀπεφάνθη. αὐτὸς γὰρ ἐν τῇ νόσῳ ὢν εὖ φρονῶν ἤσθετο. καί μοι κάλει τούτων μάρτυρας.

ΜΑΡΤΥΡΕΣ.

Ἀλλὰ μὴν ὁςτιςοῦν, ὦ ἄνδρες δικασταί, πρὶν 42
ἀμφότερα δῆλα γενέσθαι, πολλοστὸν μέρος τὰ Νικοφήμου τῶν Κόνωνος χρημάτων ᾠήθη ἂν εἶναι. Ἀριστοφάνης τοίνυν γῆν μὲν καὶ οὐσίαν ἐκτήσατο πλέον ἢ πέντε ταλάντων, κατεχορήγησε δὲ ὑπὲρ αὐτοῦ καὶ τοῦ πατρὸς πεντακιςχιλίας δραχμάς· τριηραρχῶν δὲ ἀνήλωσεν ὀγδοήκοντα μνᾶς· εἰςενήνεκται δὲ ὑπὲρ ἀμφοτέρων 43
οὐκ ἔλαττον μνῶν τετταράκοντα. εἰς δὲ τὸν ἐν Σικελίᾳ πλοῦν ἀνήλωσεν ἑκατὸν μνᾶς, εἰς δὲ τὸν ἀπόστο-

42. ᾠήθη ἂν] Hoc primus dedit Stephanus, idque est etiam in Bekkeri editione sine varietate. In Reiskiana est lectio antiquior ᾠήθησαν. Sed non, opinor, usitatum ad ὁςτιςοῦν verbum ponere in plurali.

κατεχορήγησε] Haec est emendatio Reiskii pro librorum lectione καὶ ἐχορήγησε. *Καταχορηγεῖν* autem est in choregiam impendere, et adjunctam videtur habere notionem liberalitatis atque profusionis.

39. *πεντακιςχιλίους στατῆρας*] *Στατήρ* erat nummus aureus, quorum singuli pretium habebant viginti drachmarum Atticarum. Ergo *πεντακιςχίλιοι στατῆρες* aequabant summam 100,000 drachmarum i. e. sedecim talentorum et quadraginta minarum. Jam si addas singulas, quae enumerantur, summas, totum assurgit *περὶ τεσσαράκοντα τάλαντα*, vel si accurate numerare velis, octo et triginta talenta et viginti minas. Nec obliviscendum pretium staterum, ut nummorum aureorum, pro tempore variasse.

41. *ἐν τῇ νόσῳ ὢν εὖ φρονῶν ἤσθετο*] Quanquam mortifero morbo laborans, mente tamen sana ad cuncta attendebat et omnium bene conscius.

42. *ἀμφότερα*] *Τὰ τοῦ Νικοφήμου καὶ τὰ τοῦ Κόνωνος.*

λον τῶν τριήρων, ὅτε οἱ Κύπριοι ἦλθον, καὶ ἔδωκεν
αὐτοῖς τὰς δέκα ναῦς, καὶ τῶν πελταστῶν τὴν μίσθω-
σιν καὶ τῶν ὅπλων τὴν ὠνὴν παρέσχε τρισμυρίας δρα-
χμάς. καὶ τούτων κεφάλαιον πάντων γίγνεται, μικροῦ
44 λείποντος, πεντεκαίδεκα τάλαντα. ὥςτε οὐκ ἂν εἰκότως
ἡμᾶς αἰτιᾶσθε, εἰ τῶν Κόνωνος, τῶν ὁμολογουμένων
δικαίως ἀποφανθῆναι ὑπ' αὐτοῦ ἐκείνου, πολλαπλα-
σίων δοκούντων πλέον ἢ τρίτον μέρος φαίνεται τὰ
Ἀριστοφάνους. καὶ οὐ προςλογιζόμεθα ὅσα αὐτὸς ἐν
Κύπρῳ ἔσχε Νικόφημος, οὔσης αὐτῷ ἐκεῖ γυναικὸς
καὶ θυγατρός.
45 Ἐγὼ μὲν οὐκ ἀξιῶ, ὦ ἄνδρες δικασταί, οὕτω
πολλὰ καὶ μεγάλα τεκμήρια παρασχομένους ἡμᾶς ἀπο-
λέσθαι ἀδίκως. ἀκήκοα γὰρ ἔγωγε καὶ τοῦ πατρὸς καὶ
ἄλλων πρεσβυτέρων, ὅτι οὐ νῦν μόνον, ἀλλὰ καὶ
ἐν τῷ πρόσθεν χρόνῳ πολλῶν ἐψεύσθητε τῆς οὐσίας,
καὶ ζῶντες μὲν πλουτεῖν ἐδόκουν, ἀποθανόντες δὲ πο-
46 λὺ παρὰ τὴν δόξαν τὴν ὑμετέραν ἐφάνησαν. αὐτίκα

44. εἰ] Hoc obtulit C. pro ceterorum librorum lectione ἐπί, pro quo de conjectura scripserat Reiskius ἐπεί majore interpunctione posita ante hoc vocabulum. In lectione vero, quam obtulit codex, enuntiatio erat adjungenda antecedentibus.

δοκούντων] Vulgo δοκούντων εἰ. Reiskius de conjectura δοκούντων εἶναι. Conjunctio abest a Bekkeri codicibus.

45. πρόσθεν] Sic optimus pro vulgato ἔμπροσθεν.

ἐφάνησαν] Quod conjectura restituit Reiskius, confirmavit C. Vulgo ἐφάνη.

43. μικροῦ λείποντος, πεντεκαίδεκα τάλαντα] Si accurate scire velis summam, si singula addideris, invenies esse quattuordecim talenta et dimidium, sive triginta minas.

45. Ἐγὼ μὲν οὐκ ἀξιῶ – – ἡμᾶς ἀπολέσθαι ἀδίκως] Notandus idiotismus linguae Graecae, ex quo negatio, quae sententiam infinitivi afficit, adjuncta est verbo finito, unde infinitivus pendet. Cf. Rost. gr. Gr. §. 185. not. 3.

καὶ ζῶντες μὲν πλουτεῖν ἐδόκουν] Reiskius ex Taylori conjectura dedit οἱ ζῶντες cet. Quod si omnes codices haberent, non foret rejiciendum; ex conjectura cur restituatur, non intelligo. Verbum ἐδόκουν pendet ex conjunctione ὅτι et subjectum ex antecedente supplendum πολλοί.

46. αὐτίκα] Marklandus recte monuit interpretes in constituenda hujus vocabuli significatione multis locis errasse. Est enim saepe, ut hic, particula, quae enuntiationem antecedentem per exemplum illustrat: verbi causa. Si propius ad primariam vocabuli notionem significationem constituere velis, est: ut afferam

Ἰσχομάχῳ, ἕως ἔζη, πάντες ᾤοντο εἶναι πλέον ἢ ἑβδομήκοντα τάλαντα, ὡς ἐγὼ ἀκούω. ἐνειμάσθην δὲ τὼ υἱέε οὐδὲ δέκα τάλαντα ἑκατέρῳ ἀποθανόντος. Στεφάνῳ δὲ τῷ Θαλλοῦ ἐλέγετο εἶναι πλέον ἢ πεντήκοντα ταλάντων, ἀποθανόντος δ' ἡ οὐσία ἐφάνη περὶ ἕνδεκα τάλαντα. ὁ τοίνυν Νικίου οἶκος προσεδοκᾶτο εἶναι 47
οὐκ ἔλαττον ἢ ἑκατὸν ταλάντων, καὶ τούτων τὰ πολλὰ ἔνδον ἦν. Νικήρατος δ' ὅτ' ἀπέθνησκεν, ἀργύριον μὲν ἢ χρυσίον οὐδ' αὐτὸς ἔφη καταλιπεῖν οὐδέν, ἀλλὰ τὴν οὐσίαν, ἣν κατέλιπε τῷ υἱεῖ, οὐ πλείονος ἀξία ἐστὶν ἢ τεττάρων καὶ δέκα ταλάντων. Καλλίας τοίνυν ὁ Ἱππο- 48
νίκου, ὅς, ὅτε νεωστὶ ἐτεθνήκει ὁ πατήρ, πλεῖστα τῶν Ἑλλήνων ἐδόκει κεκτῆσθαι, καί, ὥς φησι, διακοσίων

46. *πλέον ἢ ἑβδομήκοντα τάλαντα*] Sic est in editione Bekkeri. Vulgo pro *πλέον* legitur *πλείω*. *πλέον* autem ex nullo codice notat Bekkerus, sed in C ait esse *πλεῖον*. *Πλέον* in Lysia frequentissimum; *πλεῖον* nonnisi ter legitur.

ἐνειμάσθην δὲ τὼ υἱέε] Hoc, quod Reiskius ex conjectura restituerat, confirmavit C. Vulgo *ἐνειμάσθην δὲ τῷ υἱεῖ*.

48. *ὅς, ὅτε νεωστὶ ἐτεθνήκει ὁ πατήρ*] *Ὅς*, quod in libris post *πατήρ* collocatum erat, ex conjectura ante *ὅτε* posuit Reiskius.

quod statim occurrit, quod primum venit in mentem. Sic etiam *εὐθύς*.

πλέον ἢ πεντήκοντα ταλάντων] Cf. ad orationem *δήμου καταλ. ἀπολ.* §. 23.

47. *ὁ Νικίου οἶκος*] *Οἶκος* grammatici explicant *τὴν πᾶσαν οὐσίαν*, et ita discernunt ab *οἰκία*, quae sit *ἡ ἀφ' ἑνὸς ἢ δυοῖν οἰκουμένη*. De significatione vocabuli *οἶκος* cf. prae ceteris Valckenaer ad Herod. VII. 224.

48. *Καλλίας ὁ Ἱππονίκου*] Multorum ejusdem generis hominum sunt haec nomina. Genealogiam eorum accurate exposuit Boeckhius Staatsh. II. inde a p. 14., unde cognoscimus hunc Calliam tertium esse in familia, *δᾳδοῦχον*, celebrem liberalitate in sophistas, parasitos et *ἑταίρας*. Pauper obiit Ol. CII, 2.

νεωστὶ ἐτεθνήκει ὁ πατήρ] Sex et triginta annos ante quam haec oratio habita est. Calliae pater occubuit dux in proelio ad Delion Ol. LXXXIX, 1. Haec autem oratio habita est Ol. XCVIII. ita ut, quum vix pueritiam egressus esset Callias, pater Hipponicus mortem oppetierit.

ὥς φησι] Haud scio, cur Markland et Taylor scribi jubeant *ὥς φασι*: ut ajunt. *Ὥς φησι* refertur ad Calliam, qui, ut monui, Ol. demum CII. obiit. Ipse igitur Callias affirmabat avum suum, Calliam secundum, censum habuisse ducentorum talentorum.

ταλάντων ἐτιμήσατο αὐτοῦ ὁ πάππος, τὸ τούτου τοίνυν τίμημ' οὐδὲ δυοῖν ταλάντοιν ἐστί. Κλεοφῶντα δὲ πάντες ἴστε, ὅτι πολλὰ ἔτη διεχείρισε τὰ τῆς πόλεως. πάντα καὶ προςεδοκᾶτο πάμπολλα ἐκ τῆς ἀρχῆς ἔχειν· ἀποθανόντος δ' αὐτοῦ οὐδαμοῦ δῆλα τὰ χρήματα, ἀλλὰ καὶ οἱ προςήκοντες καὶ οἱ κηδεσταί, παρ' οἷς κατέ-
49 λιπεν, ὁμολογουμένως πένητές εἰσι. φαινόμεθα δὴ καὶ τῶν ἀρχαιοπλούτων πολὺ ἐψευσμένοι καὶ τῶν νεωστὶ παρὰ τὸ εἰκὸς ἐν δόξῃ γεγενημένων. αἴτιον δέ μοι δοκεῖ εἶναι, ὅτι ῥᾳδίως τινὲς τολμῶσι λέγειν, ὡς ὁ δεῖνα ἔχει τάλαντα πολλὰ ἐκ τῆς ἀρχῆς. καὶ ὅσα μὲν περὶ τεθνεώτων λέγουσιν, οὐ πάνυ θαυμάζω (οὐ γὰρ ὑπό

τὸ τούτου τοίνυν τίμημ' οὐδὲ δυοῖν ταλάντοιν ἐστί] sic optimus Bekkeri. Vulgo pro *τό* legebatur *τότε* idque junctum antecedentibus *ἐτιμήσατο ὁ πάππος τότε*: quod ne prorsus otiosum esset, Reiskius de conjectura pro *τοίνυν* scripsit *τανῦν*, ut fiat oppositio inter *τότε* et *τανῦν*. Optimam lectionem obtulit optimus codex. Ceterum lenis est in hoc loco anacoluthia ejus generis, cujus frequentissima sunt apud antiquos scriptores exempla. Nempe ab initio enuntiationis positus nominativus *Καλλίας ὁ Ἱππονίκου*, ita ut orator in animo haberet verbum ponere, ad quod *Καλλίας* esset subjectum, v. c. *τιμᾶται οὐδὲ δυοῖν ταλάντοιν*. Quum autem in enuntiatione interjecta jam posuisset verbum *ἐτιμήσατο*, orationis variandae caussa posuit, quod ad sententiam idem est, *τίμημά ἐστι*, sed constructione diversum. Ut tamen constructionis mutatio ne dissimularetur, genitivum pronominis addidit *τούτου*; et *τοίνυν* pro indicio est interruptam enuntiationem alia jam constructione redintegrari. Hoc anacoluthiae genus inter scriptores sacros nulli frequentius excidit quam Paulo Apostolo, epistolas suas dictanti.

πάμπολλα] Sic receptum ex C pro vulgato *πάνυ πολλά*.

49. *φαινόμεθα δή*] *Δή* et paulo post *παρὰ τὸ εἰκός* accessit ex optimo libro.

περὶ τεθνεώτων] Haec est emendatio Marklandi pro librorum lectione *περὶ τεθνεῶτος*. Ejus necessitas patet ex sequenti *ὑπό γε ἐκείνων*.

Κλεοφῶντα] Thressa matre natus in civitatem Atticam obrepsit. Hinc traducitur saepe tanquam barbarus et peregrinus ab Aristophane. Plato comicus fabulam in eum docuit sub Cleophontis nomine. Post Cleonem mortuum plurimum in civitate valuit ab omnibusque *δημοτικώτατος* est habitus. Accuratissime de eo exposuit Meierus de bonis damnat. p. 218 s. not. 211.

παρ' οἷς κατέλιπεν] Sc. *τὴν οὐσίαν αὐτοῦ*: apud quos facultates reliquit. Nec enim mortuus quicquam ex re familiari potest auferre. Ergo si quis, dum in vivis erat, vel diligentissime sive divitias sive inopiam celare voluit, post mortem palam fit. Non opinor opus esse reponere, quod Taylor conjecit, *οἷς πάντα κατέλιπεν*.

γε ἐκείνων ἐξελεγχθεῖεν ἄν), ἀλλ᾽ ὅσα ζώντων ἐπιχει-
ροῦσι καταψεύδεσθαι. αὐτοὶ γὰρ ἔναγχος ἠκούετε ἐν 50
τῇ ἐκκλησίᾳ, ὡς Διότιμος ἔχοι τάλαντα τετταράκοντα
πλείω ἢ ὅσα αὐτὸς ὡμολόγει παρὰ τῶν ναυκλήρων καὶ
ἐμπόρων λαβεῖν καὶ ταῦτα, ἐπειδὴ ἦλθεν, ἐκείνου ἀ-
πογραφέντος καὶ χαλεπῶς φέροντος, ὅτι ἀπὼν διε-
βάλλετο, οὐδεὶς ἐξήλεγξε, δεομένης μὲν τῆς πόλεως χρη-
μάτων, ἐθέλοντος δὲ ἐκείνου λογίσασθαι. ἐνθυμεῖσθε 51
τοίνυν, οἷον ἂν ἐγένετο, εἰ Ἀθηναίων ἁπάντων ἀκηκοότων,
ὅτι τετταράκοντα τάλαντα ἔχοι Διότιμος, εἶτα ἔπαθέ τι
πρὶν καταπλεῦσαι δεῦρο. εἶτα οἱ προσήκοντες ἂν αὐ-
τοῦ ἐν κινδύνῳ ἦσαν τῷ μεγίστῳ, εἰ ἔδει αὐτοὺς πρὸς
τοσαύτην διαβολὴν ἀπολογεῖσθαι, μὴ εἰδότας μηδὲν
τῶν πεπραγμένων. αἴτιοι οὖν εἰσι καὶ ὑμῖν πολλῶν
ἤδη ψευσθῆναι, καὶ ἰδίᾳ ἀδίκως τινὰς ῥᾳδίως ἀ-
πολέσθαι, οἱ τολμῶντες ψεύδεσθαι καὶ συκοφαντεῖν
ἀνθρώπους ἐπιθυμοῦντες. ἔπειτ᾽ οἴομαι ὑμᾶς εἰδέναι, 52
ὅτι Ἀλκιβιάδης τέτταρα ἢ πέντε ἔτη ἐφεξῆς ἐστρατήγει
ἐπικρατῶν καὶ νενικηκὼς Λακεδαιμονίους, καὶ διπλά-
σια ἐκείνῳ ἠξίουν αἱ πόλεις διδόναι ἢ ἄλλῳ τινὶ τῶν
στρατηγῶν· ὥστ᾽ ᾤοντο εἶναί τινες αὐτῷ πλέον ἢ ἑκα-
τὸν τάλαντα. ὁ δ᾽ ἀποθανὼν ἐδήλωσεν, ὅτι οὐκ ἀλη-

50. πλείω ἢ ὅσα — — λαβεῖν] Ἤ, quod Marklandus et Taylor addendum esse intellexerunt, accessit ex C, ex quo etiam in fine accessit λαβεῖν.

51. Ἀθηναίων ἁπάντων ἀκηκοότων] Ἁπάντων, quod Reiskius ex conjectura dederat pro librorum lectione ἀπόντων, confirmavit C; idem habet sequentem accusativum εἰδότας, quem Reiskius de conjectura dederat pro εἰδότες.

ἀδίκως τινὰς] Vulgo post ἀδίκως additur τε, quod Reiskius de suo mutavit in γε. Particula omissa est auctoritate cod. C.

50. ἐκείνου ἀπογραφέντος] Valesius ad Harpocrat. p. 279. scribendum censet ἐπιγραφέντος i. e. quum in tabulas hoc censu illatus esset. Sed ἀπογραφῆναι in jure Attico est verbum proprium de eo, qui accusatur, ut bona, vel eorum pars, publicentur.

51. ἰδίᾳ] Hoc oppositum est antecedenti ὑμῖν, in quo latet notio δημοσίᾳ: vobis, qua δήμῳ; igitur ἰδίᾳ est ratione singulorum, si spectemus singulos quosque civium. Hinc apparet non esse cur Reiskium sequamur, qui scripsit νὴ Δία.

θῆ ταῦτα ἦν. ἐλάττω γὰρ οὐσίαν κατέλιπε τοῖς παισὶν ἢ αὐτὸς παρὰ τῶν ἐπιτροπευσάντων παρέλαβεν.

53 Ὅτι μὲν οὖν καὶ ἐν τῷ ἔμπροσθεν χρόνῳ τοιαῦτα ἐγίγνετο, ῥᾴδιον γνῶναι· φασὶ δὲ καὶ τοὺς ἀρίστους καὶ σοφωτάτους μάλιστα ἐθέλειν μεταγινώσκειν. εἰ οὖν δοκοῦμεν εἰκότα λέγειν, καὶ ἱκανὰ τεκμήρια παρέχεσθαι, ὦ ἄνδρες δικασταί, πάσῃ τέχνῃ καὶ μηχανῇ ἐλεήσατε· ὡς ἡμεῖς, τῆς μὲν διαβολῆς οὕτω μεγάλης οὔσης, ἀεὶ προσεδοκῶμεν κρατήσειν μετὰ τοῦ ἀληθοῦς· ὑμῶν δὲ μηδενὶ τρόπῳ ἐθελησάντων πεισθῆναι, οὐδ᾽ ἐλπὶς οὐ-
54 δεμία σωτηρίας ἐδόκει ἡμῖν εἶναι. ἀλλὰ πρὸς θεῶν Ὀλυμπίων, ὦ ἄνδρες δικασταί, βούλεσθε ἡμᾶς δικαίως σῶσαι μᾶλλον ἢ ἀδίκως ἀπολέσαι, καὶ πιστεύετε τούτοις ἀληθῆ λέγειν, οἳ ἂν καὶ σιωπῶντες ἐν ἅπαντι τῷ βίῳ παρέχωσι σώφρονας σφᾶς αὐτοὺς καὶ δικαίους.

55 Περὶ μὲν οὖν αὐτῆς τῆς γραφῆς, καὶ ᾧ τρόπῳ κηδεσταὶ ἡμῖν ἐγένοντο, καὶ ὅτι οὐκ ἐξήρκει τὰ ἐκείνου εἰς τὸν ἔκπλουν, ἀλλὰ καὶ ἄλλοθεν προσεδα-

52. *ἀληθῆ ταῦτα*] Pluralem praebuerunt Bekkeri codices pro vulgato singulari *ἀληθὲς τοῦτο*.

54. *ἀπολέσαι*] Haec est Reiskii emendatio pro librorum lectione *ἀπολέσθαι*. Emendationis veritatem et necessitatem probat oppositio *δικαίως σῶσαι* – *ἀδίκως ἀπολέσαι*. *ὑπὲρ τοῦ ἀδυν*. §. 7. *μὴ τοίνυν, ἐπειδή γε ἔστιν, ὦ βουλή, σῶσαί με δικαίως, ἀπολέσητε ἀδίκως*.

52. *ἐλάττω γὰρ οὐσίαν κατέλιπε*] Hoc luxui, profusioni et gravi fortunae vicissitudini tribuendum videtur potius, quam quod non oporteret eum multo plus relinquere, quam a tutoribus acceperat. Cf. Boeckh Staatsh. Vol. II. p. 17 s.

53. *πάσῃ τέχνῃ καὶ μηχανῇ*] Formula, quae in genere idem significat quod *παντὶ τρόπῳ*. Cum imperativo juncta, qui exprimit votum, auget precum gravitatem. »Enixe vos oro; oro rogoque, ut misereamini.«

κρατήσειν] Fore, ut caussa mea vincat vi veritatis.

ἐδόκει] Reiskius non dubitat, quin scribendum sit *δοκεῖ*. Quod si in codd. esset, vix id quisquam rejiceret. Sed contra codd. nil tentandum. Orator enim commemorat, quid sibi rem secum deliberanti visum fuerit, antequam caussam susceperit. Et sane tunc temporis haud inutile erat, si quis non temere actionem institueret, sed diligenter et deliberatione sine partium studio instituta.

55. *ἐκείνου*] Aristophanis, ad quem etiam singularis *προσεδανείσατο* est referendus, qui non erat a Marklando tentandus.

νείσατο, ἐτριηράρχησε, καὶ μεμαρτύρηται ὑμῖν· περὶ δ' ἐμαυτοῦ βραχέα βούλομαι εἰπεῖν. ἐγὼ γὰρ ἔτη γεγονὼς ἤδη τριάκοντα, οὔτε τῷ πατρὶ οὐδὲν πώποτε ἀντεῖπον, οὔτε τῶν πολιτῶν οὐδείς μοι ἐνεκάλεσεν, ἐγγύς τε οἰκῶν τῆς ἀγορᾶς οὔτε πρὸς δικαστηρίῳ οὔτε πρὸς C
βουλευτηρίῳ ὤφθην οὐδεπώποτε, πρὶν ταύτην τὴν συμφορὰν γενέσθαι. περὶ μὲν οὖν ἐμαυτοῦ τοσαῦτα 56
λέγω. περὶ δὲ τοῦ πατρός, ἐπειδὴ ὥσπερ ἀδικοῦντος αἱ κατηγορίαι γεγένηνται, συγγνώμην ἔχετε, ἐὰν λέγω, ἃ ἀνήλωσεν εἰς τὴν πόλιν καὶ εἰς τοὺς φίλους· οὐ γὰρ φιλοτιμίας ἕνεκα, ἀλλὰ τεκμήριον ποιούμενος, ὅτι οὐ τοῦ αὐτοῦ ἐστιν ἀνδρὸς ἄνευ ἀνάγκης τε πολλὰ ἀναλίσκειν καὶ μετὰ κινδύνου τοῦ μεγίστου ἐπιθυμῆσαι ἔχειν τι τῶν κοινῶν. εἰσὶ δέ τινες οἱ προαναλί- 57
σκοντες, οὐ μόνου τούτου ἕνεκεν, ἀλλ' ἵνα ἄρχειν ὑφ' ὑμῶν ἀξιωθέντες διπλάσια κομίσωνται. ὁ τοίνυν ἐμὸς πατὴρ ἄρχειν μὲν οὐδεπώποτε ἐπεθύμησε, τὰς δὲ χορηγίας ἁπάσας κεχορήγηκε, τετριηράρχηκε δὲ ἑπτάκις, εἰσφορὰς δὲ πολλὰς καὶ μεγάλας εἰσενήνοχεν. ἵνα δὲ εἰδῆτε καὶ ὑμεῖς, καθ' ἑκάστην ἀναγνώσεται.

ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΙ.

Ἀκούετε, ὦ ἄνδρες δικασταί, τὸ πλῆθος. πεν- 58
τήκοντα γὰρ ἔτη ἐστίν, ὅσα ὁ πατὴρ καὶ τοῖς χρήμασι καὶ τῷ σώματι τῇ πόλει ἐλειτούργει. ἐν οὖν το-

55. βραχέα βούλομαι εἰπεῖν] Ante εἰπεῖν vulgo additur ὑμῖν, quod omissum est auctoritate codicis C. Βραχέα εἰπεῖν, quod aliquando (Dinarch. p. 80.) Reiskium nactum est adversarium, frequens est apud Atticos oratores.

οὔτε τῷ πατρὶ] Οὔτε, quod Reiskius dedit ex conjectura pro librorum lectione οὐδέ, confirmavit idem liber.

57. οὐ μόνου τούτου ἕνεκεν] Μόνου obtulit C. pro vulgato μόνον. Μόνου τούτου sc. τοῦ ἀναλίσκειν ἕνεκα, quod studio et amore patriae ducantur, de bonis suis ad decus et ad laudem civitatis impendere.

καθ' ἑκάστην] Vulgo καὶ καθ' ἑκάστην. Καὶ auctoritate cod. C. omissum est.

ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΙ] Titulus accessit ex codice.

ἐγγύς τε οἰκῶν τῆς ἀγορᾶς] quanquam non omnia erant. Cf. Ubi scilicet tribunalia plurima, der Attische Process p. 142.

σούτῳ χρόνῳ δοκοῦντά τι ἐξ ἀρχῆς ἔχειν οὐδεμίαν εἰκὸς δαπάνην πεφευγέναι. ὅμως δὲ καὶ μάρτυρας ὑμῖν παρέξομαι.

ΜΑΡΤΥΡΕΣ.

59 Τούτων συμπάντων κεφάλαιόν ἐστιν ἐννέα τάλαντα καὶ δισχίλιαι δραχμαί. ἔτι τοίνυν καὶ ἰδίᾳ τισὶ τῶν πολιτῶν ἀποροῦσι συνεξέδωκε θυγατέρας καὶ ἀδελφάς, τοὺς δ' ἐλύσατο ἐκ τῶν πολεμίων, τοῖς δ' εἰς ταφὴν παρεῖχεν ἀργύριον. καὶ ταῦτ' ἐποίει, ἡγούμενος εἶναι ἀνδρὸς ἀγαθοῦ ὠφελεῖν τοὺς φίλους, καὶ εἰ μηδεὶς μέλλοι εἴσεσθαι· νῦν δὲ πρέπον ἐστὶ καὶ ὑμᾶς ἀκοῦσαί μου. καί μοι κάλει τὸν καὶ τόν.

ΜΑΡΤΥΡΕΣ.

60 Τῶν μὲν οὖν μαρτύρων ἀκηκόατε· ἐνθυμεῖσθε δέ, ὅτι ὀλίγον μὲν χρόνον δύναιτ' ἄν τις πλάσασθαι τὸν τρόπον τὸν αὑτοῦ, ἐν ἑβδομήκοντα δὲ ἔτεσιν οὐδ' ἂν εἷς λάθοι πονηρὸς ὤν. τῷ τοίνυν πατρὶ τῷ ἐμῷ ἄλλα μὲν ἄν τις ἔχοι ἐπικαλέσαι ἴσως· εἰς χρήμα-
61 τα δὲ οὐδεὶς οὐδὲ τῶν ἐχθρῶν ἐτόλμησε πώποτε. οὐκ-

58. *ἐν οὖν τοσούτῳ χρόνῳ δοκοῦντάς τι ἐξ ἀρχῆς ἔχειν οὐδεμίαν εἰκὸς δαπάνην πεφευγέναι*] Viri docti locum non recte ceperunt. Marklandus legendum esse censebat: *δοκοῦντά – – οὐδεμίαν οὐκ εἰκός*, hoc sensu: non verisimile est eum, si peculatus reus fuisset, nullam impensam refugisse, quia non sit ejusdem hominis, nulla incumbente necessitate, multa impendere, et simul pecuniam publicam velle surripere. Reiskio autem dubium non est, quin pro *δαπάνην* legendum sit *δίκην*. »Quod si ergo visi fuissemus ex honoribus gestis locupletati fuisse, nos per tempus tam longinquum ne semel quidem in jus vocatos esse probabile? « Quae sententia probabilior fuerit ea, quam habet Marklandus, nisi verissima sit lectio librorum. Orator enim ex eo, quod pater suspicionem excitaverit ex muneribus gestis haud pauca se lucratum esse, concludit patrem multa oportuisse in civitatem impendisse. Aliter enim fieri non potuisse, ut suspicio illa excitaretur. Talis est enim suspiciosorum suique commodi studiosorum mos, quales esse solent plerique, ut opinari non possint liberalem et beneficum quemquam esse, quin tandem cuncta cum uberrimis fructibus ad ipsum redeant.

μάρτυρας] Interrogat Reiskius cujus rei? Tandem videt, qui rei sit: testes testari de summ[is] a patre in rempublicam collat[is].

60. *πλάσασθαι τὸν τρόπον τὸν αὐτοῦ*] Fingere mores su[os,] simulare v. c. se liberalem e[sse] et beneficum. Per temporis v[e] longinquitatem fucata et simu[la]ta omnia internoscuntur a sin[ce]ris atque veris.

ουν ἄξιον τοῖς τῶν κατηγόρων λόγοις πιστεῦσαι μᾶλ-
λον ἢ τοῖς ἔργοις, ἃ ἐπράχθη ἐν ἅπαντι τῷ βίῳ, καὶ
τῷ χρόνῳ, ὃν ὑμεῖς σαφέστατον ἔλεγχον τοῦ ἀληθοῦς
νομίσατε. εἰ γὰρ μὴ ἦν τοιοῦτος, οὐκ ἂν ἐκ πολλῶν
ὀλίγα κατέλιπεν, ἐπεὶ, εἰ νῦν γε ἐξαπατηθείητε ὑπὸ τού-
των, καὶ δημεύσαιθ' ἡμῶν τὴν οὐσίαν, οὐδὲ δύο τά-
λαντα λάβοιτ' ἄν. ὥςτ' οὐ μόνον πρὸς δόξαν, ἀλλὰ
καὶ εἰς χρημάτων λόγον λυσιτελεῖ μᾶλλον ὑμῖν ἀποψη-
φίσασθαι· πολὺ γὰρ πλείω ὠφελήσεσθε, ἂν ἡμεῖς ἔχω-
μεν. σκοπεῖτε δὲ ἐκ τοῦ παρεληλυθότος χρόνου ὅσα 62
φαίνεται ἀνηλωμένα εἰς τὴν πόλιν· καὶ νῦν ἀπὸ τῶν
ὑπολοίπων τριηραρχῶ μὲν ἐγώ, τριηραρχῶν δὲ ὁ πατὴρ
ἀπέθανεν, πειράσομαι δ', ὥςπερ ἐκεῖνον ἑώρων, ὀλίγα
κατὰ μικρὸν παρασκευάσασθαι εἰς τὰς κοινὰς ὠφελείας.
ὥςτε τῷ γ' ἔργῳ πάλαι ταῦτ' ἐστι, καὶ οὔτ' ἐγὼ ἀφη-
ρημένος ἀδικεῖσθαι οἰήσομαι, ὑμῖν τε πλείους οὕτως
αἱ ὠφέλειαι ἢ εἰ δημεύσαιτε. πρὸς δὲ τούτοις ἄξιον 63
ἐνθυμηθῆναι, οἵαν φύσιν εἶχεν ὁ πατήρ. ὅσα γὰρ ἔξω
τῶν ἀναγκαίων ἐπεθύμησεν ἀναλίσκειν, πάντα φανή-
σεται τοιαῦτα, ὅθεν καὶ τῇ πόλει τιμὴ ἔμελλεν ἔσε-
σθαι. αὐτίκα ὅτε ἵππευεν, οὐ μόνον ἵππους ἐκτή-

61. ὃν ὑμεῖς] Hanc emendationem Reiskii pro eo, quod antea vulgabatur ὃ νῦν εἰς, confirmavit idem liber.

ὠφελήσεσθε] Sic idem cod. pro vulgato ὠφεληθήσεσθε. Hodie quidem decantatur jam in scholis futurum formae mediae poni pro futuro formae passivae. Sed non obliviscendum quod monet Tib. Hemsterhusius ad Thom. M. p. 852. »Haud levi, inquit, veterum scriptorum familiaritate est opus, ut quis dignoscat, quibus in verbis aut rarius aut nunquam, in quibus crebrius hic usus frequentetur.«

62. ὥςτε τῷ γ' ἔργῳ πάλαι ταῦτ' ἐστι] Γ' est ex emendatione Marklandi pro librorum lectione τ'. Post πάλαι autem ὑμέτερα addendum censet Reiskius hoc sensu: »Bona, de quibus nunc jure vobiscum contendo, et fuerunt semper et sunt et erunt bona vestra, tametsi ego ea possidere pergam.« Videtur tamen ex ipso contextu hic sensus elucere, etiamsi non addatur ὑμέτερα.

ὑμῖν τε] Sic primus conjecit Stephanus pro librorum lectione ὑμῖν δέ.

61. ἃ ἐπράχθη ἐν ἅπαντι τῷ βίῳ] Omnis contextus satis docet, de cujus factis sermo sit, ut non probem Marklandum, qui αὐτῷ ante ἐπράχθη excidisse opinatur.

σατο λαμπρούς, ἀλλὰ καὶ ἀθλητάς, καὶ ἐνίκησεν Ἰσθμοῖ καὶ Νεμέᾳ· ὥςτε τὴν πόλιν κηρυχθῆναι καὶ
64 αὐτὸν στεφανωθῆναι. δέομαι οὖν ὑμῶν, ὦ ἄνδρες δικασταί, καὶ τούτων καὶ τῶν ἄλλων μεμνημένους ἁπάντων τῶν εἰρημένων, βοηθεῖν ἡμῖν, καὶ μὴ περιϊδεῖν ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν ἀναιρεθέντας. καὶ ταῦτα ποιοῦντες, τά τε δίκαια ψηφιεῖσθε καὶ ὑμῖν αὐτοῖς τὰ συμφέροντα.

ΛΥΣΙΟΥ

ΚΑΤΑ ΤΩΝ ΣΙΤΟΠΩΛΩΝ.

PROOEMIUM.

Magna erat Athenis cura frumenti, quum ob agrorum sterilitatem haud raro male proveniret annona nec unquam sufficeret incolarum multitudini, sed aliunde esset importanda, ejusque caritas inde oriretur. Nec deerant homines, qui ex angustiis publicis lucrum quaerebant, legibus illi, quantum fieri poterat, coercendi, interque eos *σιτοπῶλαι*, mercatores frumentarii, homines plerumque ex ordine *τῶν μετοίκων*, qui annonam studebant vexare pretiumque in suam utilitatem adaugere.

Lege igitur cautum erat, ne quis *πλείω σῖτον* coemeret *πεντήκοντα φορμῶν*. §. 5. ibique annott. Ea, quae frumentarias migraverant leges, crimina per *εἰςαγγελίαν* ad senatum quingentorum deferebantur (vide Aug. Matthiae Misc. Philoll. p. 232. cum not. 7.). Huic crimini mors erat poena lege constituta. Pars senatus, irae impetu abrepta, quam caussa *σιτοπωλῶν* deferretur, eos statim *τοῖς ἕνδεκα* tradere volebat ad supplicium: cui sententiae is, qui hanc orationem habet, se opposuerat nec destiterat prius quam obtinuisset, ut judicio res quaerenda traderetur. Ut autem rumorem de se sparsum depelleret, quasi hoc ideo fecis-

καὶ ἐνίκησεν] *Καί* accessit ex C. Reiskius conjiciebat excidisse *οἷς*.

63. *ἀθλητάς*] *Ἀθληταὶ ἵπποι* sunt equi ad certamina instructi et exercitati, quibus multum operae et sumtus impendebant opulentiores Atheniensium.

set, ut frumentarii poenam fugerent, actionem ipse suscepit coram judicio. Primum jubet prodire σιτοπωλῶν aliquem, eumque interrogat, num legibus civitatis observandis teneatur μέτοικος. Quod quum reus affirmasset, quaerit ex eo, num ea, quam supra posui, lex sit publica et ipse num eam non violaverit. Id reus non negat, sed se plus quinquaginta phormis affirmat jussu magistratuum coemisse. Hanc orator criminis esse ostendit confessionem. Nam si vel jussu magistratuum frumentum contra legem coemissent, num culpa vacarent? communicarent eam potius cum magistratu. Sed mendacium est eos jussu magistratus plus coemisse quam lex permittit. Se enim advocasse σιτοφύλακας. cf. 5. annott. Duo se quicquam de ea re scire negabant. Tertius autem, Anytus, superiore hieme, quum esset caritas annonae, hique in damnum civitatis licitando certarent, se eos affirmat, ut desisterent, esse hortatum, seque ut conjungerent, quo minore pretio civitas frumentum ab iis emeret. Ex lege enim nonnisi obolo licere pretium medimni augere. Ex quo eos patet consilio in salutem civium dato abusos hoc anno in damnum civium annonam vexasse. Verum, pergit, hoc non urgebunt, sed se dicent pietate in civitatem ductos frumentum coemisse, ut quam minimo pretio civibus divenderent. Etiam hoc falsum. Nam vel eodem die medimni pretium drachma auxerunt. Iidem vero, quum quid publice conferendum sit, egestatem praetexunt; ea autem, quorum poena mors est, caritate patriae contra leges se fecisse ajunt. At plurimum hi lucrantur, quum nuntio patriae tristi accepto pluris vendunt frumentum, quin etiam ejusmodi nuntios fingunt ipsi. Quare ut improbitatem coerceretis, hujus generis hominum novum magistratum σιτοφυλάκων creastis, saepeque factum est, ut etiam ab his, civibus, qui eorum, μετοίκων, malitias reprimere non potuissent, summum supplicium sumendum esset. Ne igitur obliviscamini, concludit tandem, si hos condemnaveritis, gratiam vos a mercatoribus inituros, aequitati juris satis facturos et frumenti pretium deminuturos; sin aliter, et mercatorum et civium animos sordidi lucri cupiditas occupabit.

Πολλοί μοι προςεληλύθασιν, ὦ ἄνδρες δικασταί, θαυμάζοντες, ὅτι ἐγὼ τῶν σιτοπωλῶν ἐν τῇ βουλῇ κατηγόρουν, καὶ λέγοντες, ὅτι ὑμεῖς, εἰ ὡς μάλιστα αὐτοὺς ἀδικεῖν ἡγεῖσθε, οὐδὲν ἧττον καὶ τοὺς περὶ τούτων ποιουμένους λόγους συκοφαντεῖν νομίζετε. ὅθεν οὖν ἠνάγκασμαι κατηγορεῖν αὐτῶν, περὶ τούτων πρῶτον εἰπεῖν βούλομαι. 1

Ἐπειδὴ γὰρ οἱ πρυτάνεις ἀπέδοσαν εἰς τὴν βουλὴν περὶ αὐτῶν, οὕτως ὠργίσθησαν αὐτοῖς, ὥςτε ἐλε- 2

2. ἀπέδοσαν εἰς τὴν βουλὴν] Reiskius de suo dederat ἐπέδοσαν. Sed ἀποδιδόναι εἰς haud rarum est deferre ad aliquem ut judicem cet. Per εἰςαγγελίαν haec caussa ad senatum

γόν τινες τῶν ῥητόρων, ὡς ἀκρίτους αὐτοὺς χρὴ τοῖς
ἕνδεκα παραδοῦναι θανάτῳ ζημιῶσαι. ἡγούμενος δὲ
ἐγὼ δεινὸν εἶναι τοιαῦτα ἐθίζεσθαι ποιεῖν τὴν βουλήν,
ἀναστὰς εἶπον, ὅτι μοι δοκοίη κρίνειν τοὺς σιτοπώ-
λας κατὰ τὸν νόμον, νομίζων, εἰ μὲν εἰσιν ἄξια θα-
νάτου εἰργασμένοι, ὑμᾶς οὐδὲν ἧττον ἡμῶν γνώσεσθαι
τὰ δίκαια, εἰ δὲ μηδὲν ἀδικοῦσιν, οὐ δεῖν αὐτοὺς
3 ἀκρίτους ἀπολωλέναι. πεισθείσης δὲ τῆς βουλῆς ταῦ-
τα, διαβάλλειν ἐπεχείρουν με λέγοντες, ὡς ἐγὼ σω-
τηρίας οὕνεκα τῆς τῶν σιτοπωλῶν τοὺς λόγους τού-
τους ἐποιούμην. πρὸς μὲν οὖν τὴν βουλήν, ὅτ᾽ ἦν
αὐτοῖς ἡ κρίσις, ἔργῳ ἀπελογησάμην. τῶν γὰρ ἄλ-
λων ἡσυχίαν ἀγόντων, ἀναστὰς αὐτῶν κατηγόρουν,
καὶ πᾶσι φανερὸν ἐποίησα, ὅτι οὐχ ὑπὲρ τούτων ἔλε-
4 γον, ἀλλὰ τοῖς νόμοις τοῖς κειμένοις ἐβοήθουν. ἠρ-
ξάμην μὲν οὖν τούτων ἕνεκα· δεδιὼς δὲ τὰς αἰτίας,
αἰσχρὸν ἡγοῦμαι πρότερον παύσασθαι, πρὶν ἂν ὑμεῖς
περὶ αὐτῶν ὅ τι ἂν βούλησθε ψηφίσησθε.

3. *ἀπελογησάμην*] Hoc, quod Reiskius de conjectura dederat pro *ἀπελογισάμην*, est etiam in editione Bekkeri sine varietate. Sensus est: ad senatum contra ea, quae mihi a senatu objiciebantur, me scilicet, ut *σιτοπώλας* servem, ne *τοῖς ἕνδεκα* tradantur, obniti, facto me defendi, ostendens me non in hominum favorem obniti, sed ut legum sanctitati opem feram.

quingentorum erat delata. Cf. Schoemann de com. p. 198.

τοῖς ἕνδεκα παραδοῦναι] Haec est phrasis propria, etiam absolute posita, tradere undecimviris, ut poena vel legibus vel judicio imposita convictum aut damnatum afficiant. Hic additum habemus *θανάτῳ ζημιῶσαι*: ad quod non erat cur Taylor addendum censeret *ὥςτε*. Haec enim conjunctio ad infinitivum saepe omittitur. Vide Bosii Ellips. p. 783. s. Schaef.

οὐδὲν ἧττον ἡμῶν γ[illegible]*σεσθαι τὰ δίκαια*] Nescio cur Reiskio *ἡμῶν* sit offendiculo idque delendum censeat, ut natum ex *ἧττον*. Qui hanc orationem habet, erat eo tempore *βουλευτής*, et ad *βουλὴν* erat, ut jam vidimus, haec caussa delata; *ἡμῶν* igitur est *τῶν βουλευτῶν*. Judices autem, apud quos jam res agebatur, erant *ἐκ τῶν ἑξακιςχιλίων* sorte ducti.

3. *ἐπεχείρουν*] Interrogat Reiskius quinam? Nec satis potest ipse ad quaestionem respondere. Dubium non est, quin subjectum sit *τινὲς τῶν βουλευτῶν*, ii nempe, qui *σιτοπώλαις* indignati eos tradere voluerunt *τοῖς ἕνδεκα* ad supplicium.

4. *δεδιὼς δὲ τὰς αἰτίας*] Metuens calumnias, rumores sparsos, qui facile fidem apud credulam plebem inveniunt, me arte et dolo frumentarios justae poenae eripuisse.

Καὶ πρῶτον μὲν ἀνάβηθι, καὶ εἰπὲ σύ ἐμοί, μέτοικος εἶ; Ναί. Μετοικεῖς δὲ πότερον ὡς πεισόμενος τοῖς νόμοις τοῖς τῆς πόλεως, ἢ ὡς ποιήσων ὅ τι ἂν βούλῃ; Ὡς πεισόμενος. Ἄλλο τι οὖν ἀξιοῖς ἢ ἀποθανεῖν, εἴ τι πεποίηκας παρὰ τοὺς νόμους, ἐφ' οἷς θάνατος ἡ ζημία; Ἔγωγε. Ἀπόκριναι δή μοι, εἰ ὁμολογεῖς πλείω σῖτον συμπρίασθαι πεντήκοντα φορμῶν, ὧν ὁ νόμος ἐξεῖναι κελεύει. Ἐγὼ τῶν ἀρχόντων κελευόντων συνεπριάμην. b c

5. *πρῶτον μὲν ἀνάβηθι, καὶ εἰπὲ σὺ ἐμοί*] Cf. *κατὰ Ἐρατοσθ.* §. 24. ss.

Ἄλλο τι οὖν ἀξιοῖς ἢ ἀποθανεῖν;] *Ἄλλο τι* aliquando solum, vel, adjecto *ἤ*, *ἄλλο τι ἤ*, aliquando, ut hic, *ἤ* per verbum separato ab *ἄλλο τι*, est formula interrogandi plerumque exprimens Latinorum nonne? Hinc responsio *ἔγωγε*. Cf. Heindorf ad Plat. Phaedon. §. 126. Matthiae gr. Gr. p. 675. Sluiter Lectt. Andd. p. 140. Reiskius locutionem non ut formulam, quae usu certam significationem habet, accipiens, sed pro singulorum vocabulorum vi, de suo scripsit *ἄλλο τι οὖν οὐκ ἀξιοῖς* cet.

πεντήκοντα φορμῶν]. Φορμός a *φέρω* est sporta viminea, mensurae genus fortasse certum, fortasse incertum, tantum quantum homo ferre valebat. Certum quod novimus mensurae genus, medimnus, pendebat libras octoginta vel nonaginta. *Φορμός* fortasse similis mensura; quanquam nihil prohibet, quominus etiam major esset, dupla etiam; tanto enim oneri ferendo pares sunt viri humeri, quemadmodum apud nos in uno sacco interdum a viris robustis per aliquod spatium medimni duo, quos appellamus Mutt, feruntur. Si tamen *φορμός* erat sporta, qua vulgo [illegible] portabatur, quam videmus etiam bajulos in itineribus exercitum sequentes usos esse, vix multo plus capiebat medimno.

τῶν ἀρχόντων] Per ἄρχοντας h. l. intelliguntur, qui suo nomine *σιτοφύλακες* appellantur §. 16. Eo tempore, quo haec caussa agebatur, tres numero fuisse cognoscimus ex §. 8. Ibi enim primum sermo est de duobus: *οἱ μὲν δύο*. Tum additur tertius proprio nomine *Ἄνυτος*. Posteriore tempore eorum numerus auctus, ut videmus ex Harpocratione: *Σιτοφύλακες· ἀρχή τις ἦν Ἀθήνησιν, ἥτις ἐπεμελεῖτο, ὅπως ὁ σῖτος δικαίως πραθήσεται καὶ τὰ ἄλφιτα καὶ οἱ ἄρτοι. Ἦσαν δὲ τὸν ἀριθμὸν πεντεκαίδεκα, δέκα* (hoc, quod vulgo deest, recte addendum censet Valesius) *μὲν ἐν ἄστει, πέντε δ' ἐν Πειραιεῖ, ὡς Ἀριστοτέλης ἐν Ἀθηναίων πολιτείᾳ*. Et aucto numero opus fuisse vel ex hac oratione probabile fit. Patet enim, quam difficile et operosum fuerit eorum munus, quum mercatores fraudibus et dolis omnis generis uterentur, populus autem in annonae caritate *σιτοφύλαξι* graviter succenseret, adeo ut eos, quum clandestinas fraudes non cavissent (quod in hac numeri paucitate difficillimum erat), vel morte damnaret.

6 ἂν μὲν τοίνυν ἀποδείξῃ, ὦ ἄνδρες δικασταί, ὡς ἔστι νόμος, ὃς κελεύει τοὺς σιτοπώλας συνωνεῖσθαι τὸν σῖτον, ἂν οἱ ἄρχοντες κελεύωσιν, ἀποψηφίσασθε· εἰ δὲ μή, δίκαιον ὑμᾶς καταψηφίσασθαι. ἡμεῖς γὰρ ὑμῖν παρεσχόμεθα τὸν νόμον, ὃς ἀπαγορεύει μηδένα τῶν ἐν τῇ πόλει πλείω σῖτον πεντήκοντα φορμῶν συνωνεῖσθαι.

7 Χρῆν μὲν τοίνυν, ὦ ἄνδρες δικασταί, ἱκανὴν εἶναι ταύτην τὴν κατηγορίαν, ἐπειδὴ οὗτος μὲν ὁμολογεῖ συμπρίασθαι, ὁ δὲ νόμος ἀπαγορεύων φαίνεται, ὑμεῖς δὲ κατὰ τοὺς νόμους ὀμωμόκατε ψηφιεῖσθαι· ὅμως δ' ἵνα πεισθῆτε, ὅτι καὶ κατὰ τῶν ἀρχόντων ψεύδονται, ἀνάγκη καὶ μακρότερον εἰπεῖν περὶ αὐτῶν.
8 ἐπειδὴ γὰρ οὗτοι τὴν αἰτίαν εἰς ἐκείνους ἀνέφερον, παρακαλέσαντες τοὺς ἄρχοντας ἠρωτῶμεν. καὶ οἱ μὲν δύο οὐδὲν ἔφασαν εἰδέναι τοῦ πράγματος· Ἄνυτος δ' ἔλεγεν, ὡς τοῦ προτέρου χειμῶνος, ἐπειδὴ τίμιος ἦν ὁ σῖτος, τούτων ὑπερβαλλόντων ἀλλήλους καὶ πρὸς σφᾶς αὐτοὺς μαχομένων, συμβουλεύσειεν αὐτοῖς παύσασθαι φιλονεικοῦσιν, ἡγούμενος συμφέρειν ὑμῖν τοῖς παρὰ τούτων ὠνουμένοις, ὡς ἀξιώτατον τούτους πρίασθαι· δεῖν γὰρ αὐτοὺς ὀβολῷ μόνον πωλεῖν τιμιώτερον.
9 ὡς τοίνυν οὐ συμπριαμένους καταθέσθαι ἐκέλευεν αὐτούς, ἀλλὰ μὴ ἀλλήλοις ἀντωνεῖσθαι συνεβούλευεν, αὐτὸν ὑμῖν Ἄνυτον μάρτυρα παρέξομαι, καὶ ὡς οὗτος μὲν ἐπὶ τῆς προτέρας βουλῆς τούτους εἶπε

7. χρῆν] Haec est Reiskii emendatio pro librorum lectione χρή, in quod saepissime illud a librariis corruptum est. Sic legi postulat oppositio ὅμως ἀνάγκη.

8. ἠρωτῶμεν] Hanc emendationem Taylori confirmavit C. Editiones habebant ἠρώτων με, codices nonnulli ἠρώτων μέν.

8. ἀξιώτατον] Ἄξιον dicunt glossographi, παρὰ τοῖς Ἀττικοῖς εὔωνον. Cf. intpp. ad Moerid. p. 56. s.

9. καταθέσθαι] Κατατίθεσθαι in genere esse custodiendum seu servandum tradere docuit Valckenaer ad Herodot. VI. 73. H. l. autem est frumentum in granariis recondere et ad tempus caritatis reservare.

τοὺς λόγους, οὗτοι δ' ἐπίτηδες συνωνούμενοι φαίνονται.

ΜΑΡΤΥΣ.

Ὅτι μὲν τοίνυν οὐχ ὑπὸ τῶν ἀρχόντων κελευσθέντες συνεπρίαντο τὸν σῖτον, ἀκηκόατε. ἡγοῦμαι δ', ἂν ὡς μάλιστα περὶ τούτων ἀληθῆ λέγωσιν, οὐχ ὑπὲρ αὑτῶν αὐτοὺς ἀπολογήσεσθαι, ἀλλὰ τούτων κατηγορήσειν. περὶ γὰρ ὧν εἰσι νόμοι διαῤῥήδην γεγραμμένοι, πῶς οὐ χρὴ διδόναι δίκην καὶ τοὺς μὴ πειθομένους, καὶ τοὺς κελεύοντας τούτοις τἀναντία πράττειν; 10

Ἀλλὰ γάρ, ὦ ἄνδρες δικασταί, οἴομαι αὐτοὺς ἐπὶ μὲν τοῦτον τὸν λόγον οὐκ ἐλεύσεσθαι· ἴσως δ' ἐροῦσιν, ὥςπερ καὶ ἐν τῇ βουλῇ, ὡς ἐπ' εὐνοίᾳ τῆς πόλεως συνεωνοῦντο τὸν σῖτον, ἵν' ὡς ἀξιώτατον ὑμῖν πωλοῖεν. μέγιστον δ' ὑμῖν ἐρῶ καὶ περιφανέστατον 11

οὗτοι δ' ἐπίτηδες συνωνούμενοι φαίνονται] Num ἐπίτηδες verum esse possit, dubium. Significare oportet hoc anno. Τῆτες autem, quod ab Aristophane plus semel usurpatur, glossographi explicant ἐπ' ἔτος. Scholiastes ad Acharn. v. 15. οἱ Δωριεῖς, addit, διὰ τοῦ δ λέγουσι τῆδες. Unde compositum esse oporteret ἐπίτηδες. Reiskius scripsit ἐπὶ τῆτες: in quo tum ipsum vocabulum, tum addita praepositio dubitationem facit. Ἐπίτηδες idem esset quod τητινόν: quod Anecdd. Bekkeri p. 66. explicant ἐπέτειον. Ἀττικώτερον μὲν τὰ τητινόν· εἴρηται μέντοι καὶ ἐπέτειον. Simplicissimum fuerit quod Bekkerus conjecit: ἐπὶ τῆςδε vel ἔτ' ἐπὶ τῆςδε. Sed mutatio a librariorum parte non probatur.

10. ἂν ὡς μάλιστα cet.] Locum quamvis minime difficilem, fuerunt tamen, qui non intelligerent. Sensus est: Si vel maxime de his vera dicant, eos tamen non existimo ita se culpa liberaturos, sed cum his culpam communicaturos: poena enim dignos esse utrosque, et illos, qui certis legibus et notis obsequium non praestiterint, et eos, qui jusserint ea fieri, quae legibus sunt contraria.

11. ἐλεύσεσθαι] Pollux L. V. 155. εἶμι, ἥξω, ἀφίξομαι· τὸ δὲ ἐλεύσομαι Ὅμηρος μὲν εἶπεν, οὐδεὶς δὲ τῶν καταλογάδην δοκίμων. Eadem docent alii, grammaticorum optimi; et veram esse observationem docet usus. Aetas Alexandrina et sequiora tempora hoc futurum usurpare coeperunt, ut fere assentiaris Elmslejo, qui ad Eurip. Heracl. v. 210. hunc locum librariorum culpa depravatum esse existimat. Cf. Lobeck ad Phryn. p. 37. s.

12 τεκμήριον, ὅτι ψεύδονται. ἐχρῆν γὰρ αὐτούς, εἴπερ ὑμῶν ἕνεκα ἔπραττον ταῦτα, φαίνεσθαι τῆς αὐτῆς τιμῆς πολλὰς ἡμέρας πωλοῦντας, ἕως ὁ συνεωνημένος αὐτοὺς ἐπέλιπε· νυνὶ δ' ἐνίοτε τῆς αὐτῆς ἡμέρας ἐπώλουν δραχμῇ τιμιώτερον, ὥςπερ κατὰ μέδιμνον συνωνούμενοι· καὶ τούτων ὑμᾶς μάρτυρας παρέξομαι.
13 δεινὸν δέ μοι δοκεῖ εἶναι, εἰ, ὅταν μὲν εἰςφορὰν εἰςενεγκεῖν δέῃ, ἣν πάντες εἴσεσθαι μέλλουσιν, οὐκ ἐθέλουσιν, ἀλλὰ πενίαν προφασίζονται, ἐφ' οἷς δὲ θάνατός ἐστιν ἡ ζημία, καὶ λαθεῖν αὐτοῖς συνέφερε, ταῦτα ἐπ' εὐνοίᾳ φασὶ τῇ ὑμετέρᾳ παρανομῆσαι. καίτοι πάντες ἐπίστασθε, ὅτι τούτοις ἥκιστα προςήκει τοιούτους ποιεῖσθαι λόγους. τἀναντία γὰρ αὐτοῖς καὶ τοῖς ἄλλοις συμφέρει. τότε γὰρ πλεῖστα κερδαίνουσιν, ὅταν, κακοῦ τινος ἀπαγγελθέντος τῇ πόλει,
14 τίμιον τὸν σῖτον πωλῶσιν. οὕτω δ' ἄσμενοι τὰς συμφορὰς τὰς ὑμετέρας ὁρῶσιν, ὥςτε τὰς μὲν πρότεροι τῶν ἄλλων πυνθάνονται, τὰς δ' αὐτοὶ λογοποιοῦσιν ἢ τὰς ναῦς διεφθάρθαι τὰς ἐν τῷ Πόντῳ, ἢ ὑπὸ Λακεδαιμονίων ἐκπλεούσας συνειλῆφθαι, ἢ τὰ ἐμπόρια κεκλεῖσθαι, ἢ τὰς σπονδὰς μέλλειν ἀποῤῥηθήσε-
15 σθαι, καὶ εἰς τοῦτ' ἔχθρας ἐληλύθασιν, ὥςτ' ἐν τούτοις τοῖς καιροῖς ἐπιβουλεύουσιν ἡμῖν, ἐν οἷςπερ οἱ πολέμιοι. ὅταν γὰρ μάλιστα σίτου τυγχάνητε δεόμε-

14. *τὰς δ' αὐτοὶ λογοποιοῦσιν*] *Αὐτοί* est emendatio Marklandi pro librorum lectione *οὗτοι*. *Λογοποιεῖν* est in genere f i n g e r e.

13. *ἣν πάντες εἴσεσθαι μέλλουσιν*] Quam praestitam esse omnibus innotescet: quae quum a civibus, quales esse solent, aegre praestetur, certum et indubitabile erat a partibus *μετοίκων* argumentum *τῆς εὐνοίας εἰς τὴν πόλιν*.

14. *ἐν τῷ Πόντῳ*] Pontus tanquam horreum erat imprimis Athenarum et plurimum inde frumenti Athenas advehebatur. Cf. F. A. W o l f i u m ad Leptin. p. 252. s.

15. *ἐν οἷςπερ οἱ πολέμιοι*] Reiskius de suo scripsit *ἐν οἷςπερ οὐδ' οἱ πολέμιοι*, »re ipsa, inquit, id subjiciente, et praeterea illa proxima *εἰρήνης οὔσης* confirmant.« Mihi secus videtur. Tempora belli sunt mercatoribus frumenti exoptatissima. Annonam tum incendi novimus omnes, qui bella sumus experti. Plus enim absumitur, multum etiam perit. — Quod autem *εἰρήνης οὔσης* sequitur, bene habet. Quum enim bellum natura sua annonae caritatem secum ferat, eam, pace

νοι, ἀναρπάζουσιν οὗτοι, καὶ οὐκ ἐθέλουσι πωλεῖν,
ἵνα μὴ περὶ τῆς τιμῆς διαφερώμεθα, ἀλλ' ἀγαπῶμεν,
ἂν ὁποσουτινοσοῦν πριάμενοι παρ' αὐτῶν ἀπέλθωμεν.
ὥστ' ἐνίοτε εἰρήνης οὔσης ὑπὸ τούτων πολιορκούμε-
θα. οὕτω δὲ πάλαι περὶ τῆς τούτων πανουργίας καὶ 16
κακονοίας ἡ πόλις ἔγνωκεν, ὥστ' ἐπὶ μὲν τοῖς ἄλλοις
ὠνίοις ἅπασι τοὺς ἀγορανόμους φύλακας κατεστήσατε,
ἐπὶ δὲ ταύτῃ μόνῃ τῇ τέχνῃ χωρὶς σιτοφύλακας ἀπο-
κληροῦτε· καὶ πολλάκις ἤδη παρ' ἐκείνων πολιτῶν ὄν-
των δίκην τὴν μεγίστην ἐλάβετε, ὅτι οὐχ οἷοί τ' ἦσαν
τῆς τούτων πονηρίας ἐπικρατῆσαι. καίτοι τί χρὴ
αὐτοὺς τοὺς ἀδικοῦντας ὑφ' ὑμῶν πάσχειν, ὁπότε
καὶ τοὺς οὐ δυναμένους φυλάττειν ἀποκτείνετε;
Ἐνθυμεῖσθαι δὲ χρή, ὅτι ἀδύνατον ὑμῖν ἐστιν 17
ἀποψηφίσασθαι. εἰ γὰρ ἀπογνώσεσθε ὁμολογούντων
αὐτῶν ἐπὶ τοὺς ἐμπόρους συνίστασθαι, δόξεθ' ὑμεῖς
ἐπιβουλεύειν τοῖς εἰσπλέουσιν. εἰ μὲν γὰρ ἄλλην τινὰ
ἀπολογίαν ἐποιοῦντο, οὐδεὶς ἂν εἶχε τοῖς ἀποψηφι-
σαμένοις ἐπιτιμᾶν (ἐφ' ὑμῖν γὰρ ὁποτέροις βούλεσθε
πιστεύειν), νῦν δὲ πῶς οὐ δεινὰ ἂν δόξαιτε ποιεῖν,
εἰ τοὺς ὁμολογοῦντας παρανομεῖν ἀζημίους ἀφήσετε;
ἀναμνήσθητε δέ, ὦ ἄνδρες δικασταί, ὅτι πολλῶν ἤδη 18
ἐχόντων ταύτην τὴν αἰτίαν, καὶ μάρτυρας παρεχομέ-

18. *ἐχόντων ταύτην τὴν αἰτίαν*] Vulgo post *αἰτίαν* additur *λαμβάνειν*, quod primus recte vidit Marklandus delendum esse, idque restituta, arte prorogare student frumentarii, et novimus per aliquod tempus iis id succedere.

ἀναρπάζουσιν οὗτοι] Verbum notat rapiditatem hominum, qua, ut ita dicam, singulis granis inhiant, septemque pessulos obdunt, ut ne quisquam quid inde capiat, donec pretium immensum factum sit.

16. *ἀγορανόμους*] Harpocration: *Ἀγορανόμοι οἱ τὰ κατὰ τὴν ἀγορὰν ὤνια διοικοῦντες ἄρχοντες. — — Ἀριστοτέλης ἐν Ἀθηναίων πολιτείᾳ κληροῦσθαί φησι πέντε μὲν εἰς Πειραιᾶ, πέντε δὲ εἰς ἄστυ.*

πολιτῶν ὄντων] Qui si culpa ipsi vacent, nec tamen possint improbitatem et fraudem *μετοίκων* coercere, auxilio potius et venia digni sunt, improbi autem *μέτοικοι*, superbi legum contemtores, summo supplicio afficiendi. Hos enim, qui accusantur, *σιτοπώλας*, ut plurimos ceterorum, *μετοίκους* fuisse videmus.

17. *ὁποτέροις βούλεσθε*] Actori, an reo. Si utraeque partes sibi repugnent, penes judices est discernere, utrae vera dicant.

νων, θάνατον κατέγνωτε, πιστοτέρους ἡγησάμενοι τοὺς
τῶν κατηγόρων λόγους. καίτοι πῶς ἂν οὐ θαυμαστὸν
εἴη, εἰ, περὶ τῶν αὐτῶν ἁμαρτημάτων δικάζοντες,
μᾶλλον ἐπιθυμεῖτε παρὰ τῶν ἀρνουμένων δίκην λαμ-
19 βάνειν; καὶ μὲν δή, ὦ ἄνδρες δικασταί, πᾶσιν ἡγοῦ-
μαι φανερὸν εἶναι, ὅτι οἱ περὶ τῶν τοιούτων ἀγῶνες
κοινότατοι τυγχάνουσιν ὄντες τοῖς ἐν τῇ πόλει, ὥςτε
πεύσονται, ἥντινα γνώμην περὶ αὐτῶν ἔχετε, ἡγούμε-
νοι, ἂν μὲν θάνατον αὐτῶν καταγνῶτε, κοσμιωτέρους
ἔσεσθαι τοὺς λοιπούς· ἂν δ' ἀζημίους ἀφῆτε, πολλὴν
ἄδειαν αὐτοῖς ἐψηφισμένοι ἔσεσθε ποιεῖν ὅ τι ἂν βού-
20 λωνται. χρὴ δέ, ὦ ἄνδρες δικασταί, μὴ μόνον τῶν
παρεληλυθότων ἕνεκα αὐτοὺς κολάζειν, ἀλλὰ καὶ πα-
ραδείγματος ἕνεκα τῶν μελλόντων ἔσεσθαι· οὕτω γὰρ
ἔσονται μόγις ἀνεκτοί. ἐνθυμεῖσθε δ' ὅτι ἐκ ταύτης
τῆς τέχνης πλεῖστοι περὶ τοῦ σώματός εἰσιν ἠγωνι-
σμένοι· καὶ οὕτω μεγάλα ἐξ αὐτῆς ὠφελοῦνται, ὥςτε
μᾶλλον αἱροῦνται καθ' ἑκάστην ἡμέραν περὶ τῆς ψυχῆς
κινδυνεύειν ἢ παύσασθαι παρ' ὑμῶν ἀδίκως κερδαί-
21 νοντες. καὶ μὲν δή, οὐδ' ἂν ἀντιβολῶσιν ὑμᾶς καὶ
ἱκετεύωσι, δικαίως ἂν αὐτοὺς ἐλεήσαιτε, ἀλλὰ πολὺ
μᾶλλον τῶν τε πολιτῶν, οἳ διὰ τὴν τούτων πονηρίαν
ἀπέθνησκον, καὶ τοὺς ἐμπόρους, ἐφ' οὓς οὗτοι συνέ-
στησαν· οἷς ὑμεῖς χαριεῖσθε καὶ προθυμοτέρους ποιή-
σετε, δίκην παρ' αὐτῶν λαμβάνοντες· εἰ δὲ μή, τίν' αὐ-

uncis inclusit Bekkerus, ego prorsus delevi. *Αἰτίαν ἔχειν* non solum de eo dicitur, in quem crimen cum veritate conjicitur, sed etiam de eo, cui, quanquam falso, aliquid crimini vertitur.

18. *μᾶλλον παρὰ τῶν ἀρνουμένων*] Supple *ἢ παρὰ τῶν ὁμολογούντων.*

20. *περὶ τῆς ψυχῆς κινδυνεύειν*] Tanta est auri sacra fames.

21. *οἷς ὑμεῖς χαριεῖσθε καὶ προθυμοτέρους ποιήσετε*] Si in enuntiationibus relativis duae conjunguntur locutiones, quae diversam habent constructionem, nomen, cujus notio ad utrumque verbum pertinet, semel nonnisi ponitur, et plerumque construitur ad primum, interdum tamen etiam ad alterum. Cf. Heindorf ad Plat. Prot. §. 5. Matthiae gr. Gr. §. 428.

τοὺς οἴεσθε γνώμην ἕξειν, ἐπειδὰν πύθωνται, ὅτι τῶν καπήλων, οἳ τοῖς εἰςπλέουσιν ὡμολόγησαν ἐπιβουλεύειν, ἀπεψηφίσασθε;

Οὐκ οἶδ', ὅ τι δεῖ πλείω λέγειν· περὶ μὲν γὰρ 22
τῶν ἄλλων τῶν ἀδικούντων, ὅτε δικάζονται, δεῖ παρὰ τῶν κατηγόρων πυθέσθαι, τὴν δὲ τούτων πονηρίαν ἅπαντες ἐπίστασθε. ἂν οὖν τούτων καταψηφίσησθε, τά τε δίκαια ποιήσετε, καὶ ἀξιώτερον τὸν σῖτον ὠνήσεσθε· εἰ δὲ μή, τιμιώτερον.

ΛΥΣΙΟΥ

ΚΑΤΑ ΠΑΓΚΛΕΩΝΟΣ, ΟΤΙ ΟΥΚ ΗΝ ΠΛΑΤΑΙΕΥΣ.

PROOEMIUM.

Plataeenses saepe, praesertim tempore Marathoniae pugnae praeclare de republica Atheniensium meriti, urbe primum per Lacedaemonios eversa Ol. LXXXVIII. 2., in civitatem, tribus ac demos Athenienses cooptati eorumque posteri eodem civitatis jure donati sunt, si se a Plataeensibus illis, qui jam civitate donati lapideaeque columnae inscripti erant, procreatos ostenderent. Cujus adoptionis quanquam scriptores historici, quod scio, de hoc tempore non meminerunt, in Demosthenica tamen oratione *κατὰ Νεαίρας* p. 1380., ubi fatum Plataeensium narratur, legimus etiam *ψήφισμα περὶ Πλαταιέων*, cujus auctor erat Hippocrates, idem, opinor, qui dux Atheniensium occubuit Ol. LXXXIX. 1. Thuc. IV. 101. et Isocrates Panath. c. 35. *Πλαταιέων*, inquit, *τοὺς περιγενομένους οἱ ἡμέτεροι πολίτας ἐποιήσαντο.* Post Antalcidae pacem Ol. XCVIII. 2. Plataeis restitutis, secunda clades huic urbi accidit Ol. CI. 3., qua denuo civitatem Atticam eos, qui cum uxoribus et liberis Athe-

21. *τίν' αὐτοὺς*] Hanc Reiskii emendationem confirmavit C. Vulgo *τὴν αὐτήν.*
εἰςπλέουσιν] Hoc Bekkerus recte emendavit ex §. 17. pro librorum lectione *ἐκπλέουσιν.*

nas poterant aufugere, accepisse disertis verbis tradit Diodorus Sic. XV. 46.

Pancleo quidam civem Atheniensem per longum tempus contumeliis affecerat. Atheniensis, opinans Pancleonem, qui in officina fullonia operam navabat, *μέτοικον* esse, querelas deferebat ad Polemarchum, ad quem pertinebant caussae *μετοίκων*. Pancleo exceptione utebatur se esse Plataeensem. Actore interrogante, cujus demi esset, Decelene se esse inscriptum respondebat. Tum actor rem detulit ad diaetetas tribus Hippothoontidis, cujus demus erat Decelea, et in tonstrinam se conferens prope porticum Hermarum, quam frequentare solebant Deceleenses, interrogat, num quem nossent *δημότην* Pancleona. Negabant illi: sed hujus nominis hominem variis caussis implicitum esse et fuisse apud Polemarchum. Hinc etiam ego eum vocavi ad Polemarchum. Quum iterum exceptione fori uteretur, actor adiit Euthycritum, Plataeensium natu maximum, interrogavitque eum, num quem nosset Hipparmodori filium, Pancleona Plataeensem. Respondit hic se nosse Hipparmodorum, eum vero non habere filium. Idem affirmabant etiam ceteri, qui aderant, Plataeenses; simulque suadebant, ut, si rem accurate vellet cognoscere, postremo mensis die se conferret ad forum casearium, ubi hoc die convenire solerent Plataeenses.

Huc itaque venit stato die. Nemo noverat Pancleonem Plataeensem, sed quidam eorum (Nicomedes) servum sibi esse dicebat hoc nomine fugitivum. Paucis diebus post videbat actor Pancleonem a Nicomede arreptum. Tunc accesserunt quidam Pancleoni familiares, affirmantes fratrem esse, qui eum vindicaturus sit in libertatem. Cujus rei vadimonium quum praestitissent, Nicomedes Pancleona liberum dimisit. Postridie, actor, aderam, inquit, ut cognoscerem, quid rei esset. At nec frater venit nec quisquam alius; sed femina affirmans suum Pancleona esse servum nec se eum Nicomedi concessuram. Quae dum cum Nicomede altercabatur, Pancleo a familiaribus quibusdam abductus est. Hinc patet eum non solum non Plataeensem, sed ne ingenuum quidem esse, quum familiares in discrimen caussae de violentia illata dicendae conjicere maluit, quam coram judicio ab iis, qui se in servitutem egissent, poenam repetere. Quid? quum aliquando testis juratus negaret eum Plataeensem esse, huic quidem testi denuntiabat falsi testimonii actionem, verum eam non est persecutus, sed Thebas aufugit, quod, si Plataeensis esset, nunquam fecisset. Plataeenses enim Thebanos, ut principes auctores et concitatores malorum, quae perpessi fuerant, summo jure et oderant et detestabantur.

---

1 Πολλὰ μὲν λέγειν, ὦ ἄνδρες δικασταί, περὶ τουτουῒ τοῦ πράγματος οὔτ᾽ ἂν δυναίμην, οὔτε μοι δοκεῖ δεῖν· ὡς δὲ ὀρθῶς τὴν δίκην ἔλαχον τούτῳ Παγκλέωνι, οὐκ ὄντι Πλαταιεῖ, τοῦτο ὑμῖν πειράσομαι ἀποδεῖξαι.

2 Ὡς γὰρ ἀδικῶν με πολὺν χρόνον οὐκ ἐπαύετο, ἐλ-

θὼν ἐπὶ τὸ γναφεῖον, ἐν ᾧ εἰργάζετο, προσεκαλεσάμην αὐτὸν πρὸς τὸν πολέμαρχον, νομίζων μέτοικον εἶναι. εἰπόντος δὲ τούτου, ὅτι Πλαταιεὺς εἴη, ἠρόμην ὁπόθεν δημοτεύοιτο, παραινέσαντός τινος τῶν παρόντων προσκαλέσασθαι καὶ πρὸς τὴν φυλὴν, ἧστινος εἶναι σκήπτοιτο. ἐπειδὴ δὲ ἀπεκρίνατο, ὅτι Δεκελειόθεν, προσκαλεσάμενος αὐτὸν καὶ πρὸς τοὺς τῇ Ἱπποθοωντί-
δι δικάζοντας, ἐλθὼν ἐπὶ τὸ κουρεῖον τὸ παρὰ τοὺς 3
Ἑρμᾶς, ἵνα οἱ Δεκελεῖς προσφοιτῶσιν, ἠρώτων, οὕς τε ἐξευρίσκοιμι Δεκελέων ἐπυνθανόμην, εἴ τινα γιγνώσκοιεν Δεκελειόθεν δημοτευόμενον Παγκλέωνα. ἐπειδὴ δὲ οὐδεὶς ἔφασκεν γιγνώσκειν αὐτόν, πυθόμενος, ὅτι καὶ ἑτέρας δίκας τὰς μὲν φεύγοι, τὰς δ' ὠφλήκοι παρὰ τῷ πολεμάρχῳ, ἔλαχον καὶ ἐγώ.

2. ἐλθὼν ἐπὶ τὸ γναφεῖον] Ἐπί h. l. non est quod εἰς. Nam si πρόσκλησιν accuratius consideramus, videmus τὸν προσκαλεσάμενον non domum intrasse (sua enim domus sanctum erat cuique perfugium), sed ad domum stetisse et quem volebat evocasse. Nempe si quis accusare quempiam in animo habebat, adibat ad magistratum, ad quem caussa illa proxime pertinebat, eamque, quae qualisque esset, exponebat. Tum advocatis amicis, qui testium loco essent legitimae citationis (κλητῆρας appellabant), per eos in certum diem reum in jus vocabat. Qui per κλητῆρας alium in jus vocabat, proprie dicebatur προσκαλέσασθαι. Vide Matthiae Misc. Philoll. p. 257. s.

ὁπόθεν δημοτεύοιτο] Harpocration s. v. δημοτευόμενος. Δημοτεύεσθαί ἐστι τὸ τοῦδέ τινος δήμου μετέχειν καὶ χρηματίζειν ἀπ' αὐτοῦ. Ὁπόθεν vi derivationis proprie originem spectat, unde. Sed tum apud poetas, tum apud prosae scriptores interdum derivata per θεν habitum in loco significant, et ut πόθεν haud raro significat idem quod ποῦ, sic h. l. ὁπόθεν i. q. ὅπου. Id autem eo facilius, quoniam multa etiam demorum nomina syllabam θεν assumunt, ut δημότης indicetur. Sic qui ad hanc quaestionem ὁπόθεν δημοτεύοιτο respondet, ait Δεκελειόθεν.

πρὸς τοὺς τῇ Ἱπποθοωντίδι δικάζοντας] Intelligit διαιτητὰς τῆς Ἱπποθοωντίδος φυλῆς. Singulae tribus suos habebant diaetetas, si Ulpiano fides ad Demosthenis Mid. p. 542. R. p. 342. Par., τέσσαρας καὶ τετταράκοντα. Non improbabilis tamen Heraldi conjectura, qui τετταράκοντα praeponit et existimat hanc summam fuisse omnium tribuum; tum singularum numerum indicari vocabulis τέσσαρας καθ' ἑκάστην φυλήν, sic, ut Ulpianus scripserit: ἦσαν δὲ τετταράκοντα, τέσσαρες καθ' ἑκάστην φυλήν. Cf. Hudtwalcker de Diaetetis p. 3. ss.

3. τὸ παρὰ τοὺς Ἑρμᾶς] Porticus erat τῶν Ἑρμῶν dictus. Harpocration: Ἀπὸ τῆς Ποικίλης καὶ τῆς τοῦ βασιλέως στοᾶς εἰσιν οἱ Ἑρμαῖ καλούμενοι. διὰ γὰρ τὸ πολλοὺς κεῖσθαι καὶ ὑπὸ ἰδιωτῶν καὶ ὑπὸ ἀρχόντων ταύτην εἰληφέναι τὴν προσηγορίαν συμβέβηκεν [illegible]

Πρῶτον μὲν οὖν ὑμῖν Δεκελέων οὓς ἠρόμην μάρ-
τυρας παρέξομαι· ἔπειτα δὲ καὶ τῶν ἄλλων, τῶν λα-
χόντων τε δίκας αὐτῷ πρὸς τὸν πολέμαρχον καὶ κατα-
δικασαμένων, ὅσοι τυγχάνουσι παρόντες. καί μοι ἐπί-
λαβε τὸ ὕδωρ.

ΜΑΡΤΥΡΕΣ.

5 Ἐκ μὲν τούτων πεισθεὶς πρὸς τὸν πολέμαρχον
αὐτῷ τὴν δίκην ἔλαχον, ἐπειδὴ δέ μοι αὐτὴν ἀντεγρά-
ψατο μὴ εἰςαγώγιμον εἶναι, περὶ πολλοῦ ποιούμενος
μηδενὶ δόξαι ὑβρίζειν μᾶλλον βούλεσθαι ἢ δίκην λα-
βεῖν ὧν ἠδικήθην, πρῶτον μὲν Εὐθύκριτον, ὃν πρε-
σβύτατόν τε Πλαταιέων ἐγίγνωσκον, καὶ μάλιστα ᾤόμην
εἰδέναι, ἠρόμην, εἴ τινα γιγνώσκοι Ἱππαρμοδώρου υἱὸν
6 Παγκλέωνα Πλαταιέα· ἔπειτα δέ, ἐπειδὴ ἐκεῖνος ἀ-
πεκρίνατό μοι, ὅτι τὸν Ἱππαρμόδωρον μὲν γιγνώσκοι,
υἱὸν δὲ ἐκείνῳ οὐδένα, οὔτε Παγκλέωνα, οὔτε ἄλλον
οὐδένα εἰδείη ὄντα, ἠρώτων δὴ καὶ τῶν ἄλλων ὅσους
ᾔδειν Πλαταιέας ὄντας. πάντες οὖν ἀγνοοῦντες τὸ
ὄνομα αὐτοῦ, ἀκριβέστατα ἂν ἔφασάν με πυθέσθαι,
ἐλθόντα εἰς τὸν χλωρὸν τυρὸν τῇ ἕνῃ καὶ νέᾳ· ταύτῃ

4. *καί μοι ἐπίλαβε τὸ ὕδωρ*] Dum testimonia actaque in caussis legebantur, aqua dicenti assignata inhibebatur, et haec ipsa formula sollemnis est apud omnes oratores: *καί μοι ἐπίλαβε τὸ ὕδωρ.*

5. *ἀντεγράψατο*] *Ἀντιγράφεσθαι* glossographi explicant *ἀντιδικάζεσθαι, ἀντικατηγορεῖν.* Is enim dicitur in genere *ἀντιγράφεσθαι*, qui accusationem contraria actione repellit. Nam h. l. actor Pancleona apud Polemarchum ob contumelias accusabat, opinans eum esse *μέτοικον.* Querelae enim de *μετοίκοις* ad Polemarchum deferebantur. Pancleo contra affirmabat se apud Polemarchum accusari non posse; se enim Plataeensem esse, non *μέτοικον.*

6. *εἰς τὸν χλωρὸν τυρὸν*] Attici loca iisdem nominibus appellare solebant, quibus res significantur, quae in eo loco aut frequentes erant aut vendebantur. Pollux IX. 47. *οἱ Ἀττικοὶ ὠνόμαζον τοὺς τόπους ἐκ τῶν πιπρασκομένων, ὡς εἰ φαῖεν· ἀπῆλθον εἰς τοὖψον καὶ εἰς τὸν οἶνον καὶ εἰς τοὔλαιον καὶ εἰς τὰς χύτρας. καὶ κατὰ τὸν Εὔπολιν· περιῆλθον εἰς τὰ σκόροδα καὶ τὰ κρόμμυα καὶ τὸν λιβανωτὸν καὶ εὐθὺ ἀρωμάτων καὶ περὶ τὰ γέλγη.* Similia X. 19, ubi nostrum addit *καὶ εἰς τὸν χλωρὸν τυρόν.*

τῇ ἕνῃ καὶ νέᾳ] *Νουμηνία*, quod nos novilunium, Neumond, appellamus; erat Atheniensibus is dies, quo prima, quamvis perexigua pars crescentis lunae vespere post occasum solis aliquantisper observabatur. Atque ab eo die novum illi mensem numerabant. Nov-

γὰρ τῇ ἡμέρᾳ τοῦ μηνὸς ἑκάστου ἐκεῖσε συλλέγεσθαι
τοὺς Πλαταιέας. ἐλθὼν οὖν εἰς τὸν τυρὸν ταύτῃ τῇ 7
ἡμέρᾳ ἐπυνθανόμην αὐτῶν, εἴ τινα γιγνώσκοιεν Παγ-
κλέωνα πολίτην σφέτερον. καὶ οἱ μὲν ἄλλοι οὐκ ἔφα-
σαν γιγνώσκειν, εἷς δέ τις εἶπεν, ὅτι τῶν μὲν πολιτῶν
οὐδενὶ εἰδείη τοῦτο ὂν τὸ ὄνομα, δοῦλον μέντοι ἔφη
ἑαυτοῦ ἀφεστῶτα εἶναι Παγκλέωνα, τήν τε ἡλικίαν λέ-
γων τὴν τούτου, καὶ τὴν τέχνην, ᾗ οὗτος χρῆται.
ταῦτ' οὖν ὡς ἀληθῆ ἐστι, τόν τε Εὐθύκριτον, ὃν 8
πρῶτον ἠρόμην, καὶ τῶν ἄλλων Πλαταιέων ὅσοις προς-
ῆλθον, καὶ τόν, ὃς ἔφη δεσπότης τούτου εἶναι, μάρ-
τυρας παρέξομαι. καί μοι ἐπίλαβε τὸ ὕδωρ.

ΜΑΡΤΥΡΕΣ.

Ἡμέραις τοίνυν μετὰ ταῦτα οὐ πολλαῖς ὕστερον, 9
ἰδὼν ἀγόμενον τουτονὶ Παγκλέωνα ὑπὸ Νικομήδους,
ὃς ἐμαρτύρησεν αὐτοῦ δεσπότης εἶναι, προςῆλθον,
βουλόμενος εἰδέναι, ὁποῖόν τι περὶ αὐτοῦ πραχθήσοι-
το. τότε μὲν οὖν ἐπειδὴ ἐπαύσαντο μαχόμενοι, εἶ-
πόν τινες τῶν τούτῳ παρόντων, ὅτι εἴη αὐτῷ ἀδελ-

μηνία est igitur primus dies mensis cujusque; postremum autem diem mensis appellabant *ἕνην καὶ νέαν*, antiquam et novam, ambiguam inter duos menses, qua ab omni re sacra sive profana, quantum fieri poterat, abstinebant. Exposuit haec Buttmannus in Excursu IV. ad Demosthenis Midian.

7. *πολίτην σφέτερον*] Qui origine esset Plataeensis.

τὴν τέχνην, ᾗ οὗτος χρῆται] *Γναφέως* nempe. §. 2. *ἐπὶ τὸ γναφεῖον, ἐν ᾧ εἰργάζετο.*

8. *καὶ τὸν, ὃς ἔφη*] Taylor opinatur post *τόν* nomen proprium excidisse *Νικομήδην*. Reiskius autem per locum commmunem, ni, si generaliter accipiatur, falsimus est, vulgatam defendit: nties articulum praepositivum pro pronomine *οὗτος* usurpari. s haec est. Etiam apud scriptores Atticos articulus, qui proxime praecedit relativa *ὅς, ὅσος, οἷος*, vim habet pronominis demonstrativi. Cf. Matthiae gr. Gr. §. 287.

9. *ἀγόμενον*] Verbum proprium, sive absolute positum sive addito *εἰς δουλείαν*, de eo, qui abducitur in servitutem, vindicatur ab eo, qui se dominum ejus esse affirmat, alterumque aufugisse, quem Graeci *δραπέτην* nominant.

εἶπόν τινες cet.] Reiskio probabilius est, fratrem qui se professus sit, ipsum haec dixisse; legendum igitur opinatur *εἶπέ τις* - - - *καὶ ὡς ἐξαιρήσοιτο*: se esse fratrem Pancleonis et se velle ipsum in libertatem asserere. Sic etiam sequentia demum apta judicat: *ἐπὶ τούτοις ἐγγυησάμενοι παρέξειν.* Non existimo tamen a librorum scriptura recedendum esse. *Τινές* sunt homines, qui affirmabant se Pancleonem ejusque rationes

φός, ὃς ἐξαιρήσοιτο αὐτὸν εἰς ἐλευθερίαν· ἐπὶ τού-
τοις ἐγγυησάμενοι παρέξειν, εἰς ἀγορὰν ᾤχοντο ἀπι-
10 όντες. τῇ δ' ὑστεραίᾳ τῆς τε ἀντιγράφεως ἕνεκα ταυ-
τησὶ καὶ αὐτῆς τῆς δίκης ἔδοξέ μοι χρῆναι μάρτυ-
ρας λαβόντι παραγενέσθαι, ἵν' εἰδείην τόν τ' ἐξαιρη-
σόμενον αὐτόν, καὶ ὅ τι λέγων ἀφαιρήσοιτο. ἐφ' οἷς
μὲν οὖν ἐξηγγυήθη, οὔτε ἀδελφὸς οὔτε ἄλλος οὐ-
δεὶς ἦλθε· γυνὴ δέ, φάσκουσα αὑτῆς αὐτὸν εἶναι
δοῦλον, ἀμφισβητοῦσα τῷ Νικομήδει, καὶ οὐκ ἔφη
11 ἐάσειν αὐτὸν ἄγειν. ὅσα μὲν οὖν αὐτόθι ἐῤῥήθη, πο-
λὺς ἂν εἴη μοι λόγος διηγεῖσθαι· εἰς τοῦτο δὲ βιαιό-
τητος ἦλθον οἵ τε παρόντες τούτῳ καὶ αὐτὸς οὗτος,
ὥςτε, ἐθέλοντος μὲν τοῦ Νικομήδους, ἐθελούσης δὲ
τῆς γυναικὸς ἀφιέναι, εἴ τις ἢ εἰς ἐλευθερίαν τοῦτον
ἄγοι, ἢ φάσκων ἑαυτοῦ δοῦλον εἶναι, τούτων οὐδὲν
ποιήσαντες, ἀφελόμενοι ᾤχοντο. ὡς οὖν τῇ τε προ-
τεραίᾳ ἐπὶ τούτοις ἐξηγγυήθη, καὶ τότε βίᾳ ᾤχοντο

10. *ἀντιγράφεως ἕνεκα*] *Ἀντιγράφεως* est ex C, quod vocabulum num alibi legatur, nescio. Vulgo *ἀντιγραφῆς*. Si velimus ex analogia discrimen inter verbalia *ἀντιγραφή* et *ἀντίγραφις* constituere: *ἀντιγραφή* est libellus contrariae actionis, *ἀντίγραφις* autem ipsa actio τοῦ *ἀντιγράφεσθαι*. De re cf. §. 5.

10. *ἐξηγγυήθη*] Mirum, quod optimus codex C et h. l. et §. 11. perperam scribit *ἐξεγγυήθη*. Cf. Lobeck ad Phryn. p. 155.

nosse. Hinc se eum non dissimulabant tuituros. Ergo quum testati essent fratrem illum habere, qui in libertatem eum vindicaturus esset, vadimonium faciebant, quod Nicomedes accepit. Hanc esse sententiam patet ex §. 12. ubi dicitur reus *ἐνόχους καταστῆσαι τοὺς ἑαυτοῦ ἐπιτηδείους τοῖς βιαίοις*. — Ceterum si Valesius ad Harpocrat. p. 29. *ἀφαίρεσις*, inquit, competit assertori in libertatem, *ἐξαίρεσις* vero assertori in servitutem, fallitur. Utrumque, *ἀφαιρεῖσθαι* et *ἐξαιρεῖσθαι*, dicitur de eo, qui vindicat in libertatem, et opponitur ei, quod modo habuimus, *ἄγειν* vel *ἄγειν εἰς δουλείαν*.

ἐπὶ τούτοις] Haec vera esse affirmantes, Pancleonem habere fratrem, qui eum vindicaturus sit in libertatem.

10. *αὐτῆς τῆς δίκης*] Quam Nicomedes intendebat Pancleoni, a cujus exitu ipsa partim *ἀντίγραφις* pendebat.

11. *εἴ τις ἢ εἰς ἐλευθερίαν τοῦτον ἄγοι, ἢ φάσκων ἑαυτοῦ δοῦλον εἶναι*] Vere, opinor, monet Reiskius neminem unquam dixisse *εἰς ἐλευθερίαν ἄγειν*, sed omnes *εἰς ἐλευθερίαν ἐξαιρεῖσθαι* et *εἰς δουλείαν ἄγειν*. Hinc probabiliter conjicit *εἴ τις ἢ εἰς ἐλευθερίαν τοῦτον ἐξαιροῖτο, ἢ εἰς δουλείαν ἄγοι φάσκων* cet.

ἀφελόμενοι αὐτόν, μάρτυρας παρέξομαι ὑμῖν. καί μοι ἐπίλαβε τὸ ὕδωρ.

ΜΑΡΤΥΡΕΣ.

12 Ῥᾴδιον τοίνυν εἰδέναι, ὅτι οὐδ' αὐτὸς Παγκλέων νομίζει ἑαυτὸν μὴ ὅτι Πλαταιέα εἶναι, ἀλλ' οὐδὲ ἐλεύθερον. ὅςτις γὰρ ἐβουλήθη βίᾳ ἀφαιρεθεὶς ἐνόχους καταστῆσαι τοὺς ἑαυτοῦ ἐπιτηδείους τοῖς βιαίοις μᾶλλον ἢ κατὰ τοὺς νόμους εἰς τὴν ἐλευθερίαν ἐξαιρεθεὶς δίκην λαβεῖν παρὰ τῶν ἀγόντων αὐτόν, οὐδενὶ χαλεπὸν γνῶναι, ὅτι, εὖ εἰδὼς ἑαυτὸν ὄντα δοῦλον, ἔδεισεν ἐγγυητὰς καταστήσας περὶ τοῦ σώματος ἀγωνίσασθαι.

13 Ὅτι μὲν οὖν Πλαταιεὺς εἶναι πολλοῦ δεῖ, οἶμαι ὑμᾶς ἐκ τούτων σχεδόν τι γινώσκειν· ὅτι δὲ οὐδ' οὗτος, ὃς ἄριστα οἶδε τὰ αὑτοῦ, ἡγήσατο δόξαι ἂν ὑμῖν εἶναι Πλαταιεύς, ἐξ ὧν ἔπραξε ῥᾳδίως μαθήσεσθε. ἐν τῇ ἀντωμοσίᾳ γὰρ τῆς δίκης, ἣν αὐτῷ ἔλαχεν Ἀριστόδικος οὑτοσί, ἀμφιςβητῶν μὴ πρὸς τὸν πολέμαρχον εἶναί οἱ τὰς δίκας, διεμαρτυρήθη μὴ Πλα-

12. ἐνόχους καταστῆσαι τοὺς ἑαυτοῦ ἐπιτηδείους τοῖς βιαίοις] Ἔνοχόν τινα καταστῆσαι τοῖς βιαίοις est obnoxium aliquem reddere δίκῃ βιαίων. Harpocration s. v. βιαίων. ὄνομα δίκης κατὰ τῶν βίᾳ πραττόντων ὁτιοῦν· καὶ δῆλον, ὅτι οὐκ ἐπὶ φθορᾷ παρθένων μόνον οὔτε τὸ ὄνομα οὔτε ἡ δίκη ἐλέγετο, ἀλλὰ καὶ ἐπ' ἄλλων. Videmus §. 9. homines Pancleoni familiares vadimonium praestitisse, fratrem esse, qui eum in libertatem vindicaturus sit, et hac conditione Nicomedem Pancleonem liberum dimisisse. Nunc autem quum non praestitum esset quod promiserant, Nicomedi liberum erat τοὺς ἐγγυητὰς βιαίων accusare i. e. eos in judicium vocare, quod βίᾳ ipsi eripuerint quem servum sibi vindicaverit. Ὁ δὲ βιαίων ἁλοὺς ἀποτίνει εἰς τὸ δημόσιον, ὅσον τῷ ἑλόντι, h. e. qui βιαίων convictus erat, restituebat damnum, quod actor passus erat, et tantundem ut multam numerabat aerario.

περὶ τοῦ σώματος] Hoc loco est de libertate.

13. αντωμοσίᾳ] Ἀντωμοσία proprie dicitur ὅρκος τοῦ διώκοντος καὶ τοῦ φεύγοντος, ἐπειδὴ ἀντώμνυον οἱ διώκοντες καὶ οἱ φεύγοντες, οἱ μὲν ἀληθῆ κατηγορήσειν, οἱ δὲ ἀληθῆ ἀπολογήσασθαι. H. l. autem nonnisi indicatur jusjurandum Pancleonis τοῦ φεύγοντος, quod proprie dicitur διωμοσία.

ἀμφιςβητῶν μὴ πρὸς τὸν πολέμαρχον εἶναί οἱ τὰς δίκας] Qui nunc contendit se non posse ut μέτοικον apud Polemarchum in jus vocari, caussam interserens se esse Plataeensem.

διεμαρτυρήθη] Διαμαρτυρία dicebatur, quae fiebat, antequam caussa judicio tradebatur. Acto-

14 ταιεὺς εἶναι· ἐπισκηψάμενος δὲ τῷ μάρτυρι οὐκ ἐπεξῆλθεν, ἀλλ' εἴασε καταδικάσασθαι αὐτοῦ τὸν Ἀριστόδικον. ἐπεὶ δὲ ὑπερήμερος ἐγένετο, ἐξέτισε τὴν δίκην, καθότι ἔπειθε. καὶ τούτων, ὡς ἀληθῆ ἐστι, μάρτυρας ἐγὼ παρέξομαι ὑμῖν. καί μοι ἐπίλαβε τὸ ὕδωρ.

ΜΑΡΤΥΡΕΣ.

15 Πρὶν τοίνυν ταῦτα ὁμολογηθῆναι αὐτῷ, δεδιὼς τὸν Ἀριστόδικον, μεταστὰς ἐντεῦθεν Θήβησι μετῴκει. καίτοι οἶμαι εἰδέναι ὑμᾶς, ὅτι, εἴπερ ἦν Πλαταιεύς, πανταχοῦ μᾶλλον ἢ Θήβησιν εἰκὸς ἦν αὐτὸν μετοικῆσαι. ὡς οὖν ᾤκει [ἐκεῖ] πολὺν χρόνον, τούτων ὑμῖν μάρτυρας παρέξομαι. καί μοι ἐπίλαβε τὸ ὕδωρ.

ΜΑΡΤΥΡΕΣ.

16 Ἐξαρκεῖν μοι νομίζω τὰ εἰρημένα, ὦ ἄνδρες δικασταί. ἐὰν γὰρ διαμνημονεύητε, οἶδ' ὅτι τά τε δίκαια καὶ τἀληθῆ ψηφιεῖσθε, καὶ ἃ ἐγὼ ὑμῶν δέομαι.

14. καταδικάσασθαι αὐτοῦ] Αὐτοῦ, quod Reiskius de suo dederat, confirmavit X. Ceteri αὐτόν.

rì nempe licebat producere testes, qui affirmabant litem esse εἰςαγώγιμον, judicio esse tradendam, et si reus id negaret, primum contra eos, qui testati erant, caussa disceptabatur. Sin autem actor testem non producebat, reo licebat testem producere, qui testaretur τὴν δίκην μὴ εἰςαγώγιμον εἶναι. Jam testis ab Aristodico productus testabatur Pancleonem non esse Plataeensem, et quanquam Pancleo prae se ferret testem se falsi testimonii accusaturum (ἐπισκηψάμενος τῷ μάρτυρι), non audebat tamen testem in jus vocare.

14. ὑπερήμερος] Is sic dicitur, qui diem certam condictam, qua quid faciendum erat, praeterlabi sineret. Ἐξέτισε τὴν δίκην καθότι ἔπειθε, ex arbitrio rem composuit, ut poterat, quod dicitur ὁμολογεῖν §. 15.

ΛΥΣΙΟΥ

ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΕΙΣΑΓΓΕΛΙΑΝ ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΜΗ ΔΙΔΟΣΘΑΙ ΤΩι ΑΔΥΝΑΤΩι ΑΡΓΥΡΙΟΝ.

PROOEMIUM.

Duce Boeckhio Staatshaush. T. I. p. 260. ss.

Praeclarum erat Athenis institutum, ut pauperiores cives, qui per corporis imbecillitatem et debilitatem victum sibi quaerere non poterant, stipendium aliquod ex aerario acciperent. Antiquo tempore, ut narrat Isocrates Areopagit. c. 38. οὐδεὶς ἦν τῶν πολιτῶν ἐνδεὴς τῶν ἀναγκαίων, οὐδὲ προςαιτῶν τὴν πόλιν κατῄσχυνε; post bellum autem Peloponnesiacum multi subsidio indigebant, si corpore minus valebant aut mutili erant. Harpocration s. v. Ἀδύνατοι· οἱ ἐντὸς τριῶν μηνῶν (l. μνῶν) κεκτημένοι τὸ σῶμα πεπηρωμένον. ἐλάμβανον δὲ οὗτοι δοκιμασθέντες ὑπὸ τῆς βουλῆς δύο ὀβολοὺς τῆς ἡμέρας ἑκάστης, ἢ ὀβολόν, ὥς φησιν Ἀριστοτέλης ἐν Ἀθηναίων πολιτείᾳ· ὡς δὲ Φιλόχορός φησιν, ἐννέα δραχμὰς κατὰ μῆνα. Hoc subsidium per psephisma populi assignabatur, δοκιμασία autem erat penes senatum quingentorum. Numeratio autem fiebat singulis prytaniis, iisque singulis singulorum erat nova δοκιμασία: quam qui negligebat, is amittebat stipendium, usque dum nova instituebatur δοκιμασία.

Ex hac oratione patet Lysiae tempore hoc subsidium obolum fuisse; quum autem difficultas vitam per victum tuendi ingravesceret, duo oboli tribuebantur. Post Aristotelem id factum, sed ante Philochorum, celebrem saeculi secundi grammaticum, qui quum de subsidio per singulos menses tributo loquitur, perspicue seriora respicit tempora.

Indicabatur (haec est h. l. in inscriptione εἰςαγγελία) aliquis irrepsisse inter ἀδυνάτους, qui vere ἀδύνατος non esset. Non disertis quidem verbis id videtur affirmatum fuisse, eum plus possidere tribus minis, sed talia afferuntur, quae sycophantiae facile ansam praebebant calumniandi: artem quaestuosam exercere hominem, equos ascendere, et similia. Faceta oratio, isque, qui eam habet, quamvis pauper nec corpore valens, alacri tamen mente apparet esse nec pauper ingenii dotibus: at Boeckhio (l. l. p. 261. not. 404), μελέτην eam, non verum ἀγῶνα esse propter locos mire jocosos existimanti, assentiri non possim. Nec urbanitas nec concinnitas deest ipsaque mentis alacritas in homine externis angustiis presso delectat et exhilarat animum. Quare hanc in selectis Lysiae orationibus deesse nolui, quamvis non ea, quam novimus, Lysiae gravitate et brevitate pungat legentium animos.

1 Οὐ πολλοῦ δέω χάριν ἔχειν, ὦ βουλή, τῷ κατηγόρῳ, ὅτι μοι παρεσκεύασε τὸν ἀγῶνα τουτονί. πρότερον γὰρ οὐκ ἔχων πρόφασιν, ἐφ' ἧς τοῦ βίου λόγον δοίην, νυνὶ διὰ τοῦτον εἴληφα. καὶ πειράσομαι τῷ λόγῳ τοῦτον μὲν ἐπιδεῖξαι ψευδόμενον, ἐμαυτὸν δὲ βεβιωκότα μέχρι τῆσδε τῆς ἡμέρας ἐπαίνου μᾶλλον ἄξιον ἢ φθόνου. διὰ γὰρ οὐδὲν ἄλλο μοι δοκεῖ παρασκευάσαι τόνδε μοι τὸν κίνδυνον οὗτος ἢ διὰ φθό-
2 νον. καίτοι ὅστις τούτοις φθονεῖ, οὓς οἱ ἄλλοι ἐλεοῦσι, τίνος ἂν ὑμῖν ὁ τοιοῦτος ἀποσχέσθαι δοκεῖ πονηρίας; εἰ μὲν γὰρ ἕνεκα χρημάτων, συκοφαντεῖ· εἰ δ' ὡς ἐχθρὸν ἑαυτοῦ με τιμωρεῖται, ψεύδεται. διὰ γὰρ τὴν πονηρίαν αὐτοῦ οὔτε φίλῳ οὔτε ἐχθρῷ πώπο-
3 τε ἐχρησάμην αὐτῷ. ἤδη τοίνυν, ὦ βουλή, δῆλός ἐστι φθονῶν, ὅτι τοιαύτῃ κεχρημένος συμφορᾷ τούτου βελτίων εἰμὶ πολίτης. καὶ γὰρ οἶμαι δεῖν, ὦ βουλή, τὰ τοῦ σώματος δυστυχήματα τοῖς τῆς ψυχῆς ἐπιτηδεύμασιν ἰᾶσθαι καλῶς. εἰ γὰρ ἐξ ἴσου τῇ συμφορᾷ

1. Ου πολλοῦ δέω χάριν ἔχειν] Negatio accessit ex C, et sic demum justa in locum sententia illata est: »Parum abest, quin gratiam habeam accusatori.«

1. ἐμαυτὸν δὲ βεβιωκότα — — ἐπαίνου — ἄξιον] Reiskius mavult ἀξίως vel ἄξια. Lysias autem videtur imprimis ob additum genitivum ἐπαίνου adjectivum posuisse, et βεβιωκότα tanquam temporis determinationem considerasse, ἐν τῷ βίῳ.

3. ἤδη τοίνυν, ὦ βουλή, δῆλός ἐστι φθονῶν] Reiskius de suo scripsit ἢ δη etc., opinans enuntiationem se interrogativam constituisse, quasi ἢ sit particula interrogativa, quae est relativa. Scribere volebat πῇ δὴ etc. Sed librorum lectio non est tentanda. Ἤδη primum affert momentum, cur actor sit φθονῶν.

τὰ τοῦ σώματος δυστυχήματα τοῖς τῆς ψυχῆς ἐπιτηδεύμασιν ἰᾶσθαι καλῶς] Ἰᾶσθαι hoc loco habet significationem passivam: corporis vitia animi virtutibus pulchre sanari. [Non puto. Ad ἰᾶσθαι supplendum τινὰ aut ἕκαστον, qui accusativus omissus est, quia facile ex contextu suppleri poterat. V. C. F. R.] Reiskius autem καλῶς utrinque distinctione addita seclusit, ut sit plenae enuntiationis loco: recte vero sic arbitror: quod vani hominis esset inanis gloriatio. Καλῶς autem determinatio est ad verbum ἰᾶσθαι fortis et vera.

καὶ τὴν διάνοιαν ἕξω, καὶ τὸν βίον διάξω, τί τούτου διοίσω;

Περὶ μὲν οὖν τούτων τοσαῦτά μοι εἰρήσθω. ὑπὲρ ὧν δέ μοι προσήκει λέγειν, ὡς ἂν οἷόν τε διὰ βραχυτάτων ἐρῶ. φησὶ γὰρ ὁ κατήγορος οὐ δικαίως με λαμβάνειν τὸ παρὰ τῆς πόλεως ἀργύριον· καὶ γὰρ τῷ σώματι δύνασθαι καὶ οὐκ εἶναι τῶν ἀδυνάτων· καὶ τέχνην ἐπίστασθαι τοιαύτην, ὥστε καὶ ἄνευ τοῦ διδομένου τούτου ζῆν. καὶ τεκμηρίοις χρῆται τῆς μὲν τοῦ σώματος ῥώμης, ὅτι ἐπὶ τοὺς ἵππους ἀναβαίνω, τῆς δ' ἐν τῇ τέχνῃ εὐπορίας, ὅτι δύναμαι συνεῖναι δυναμένοις ἀνθρώποις ἀναλίσκειν. τὴν μὲν οὖν ἐκ τῆς τέχνης εὐπορίαν, καὶ τὸν ἄλλον τὸν ἐμὸν βίον, οἷος τυγχάνει [ὢν], πάντας ὑμᾶς οἴομαι γιγνώσκειν· ὅμως δὲ κἀγὼ διὰ βραχέων ἐρῶ. ἐμοὶ γὰρ ὁ μὲν πατὴρ κατέλιπεν οὐδέν, τὴν δὲ μητέρα τελευτήσασαν πέπαυμαι τρέφων τρίτον ἔτος τουτί, παῖδες δέ μοι οὔπω εἰσίν, οἵ με θεραπεύσουσι. τέχνην δὲ κέκτημαι βραχέα δυναμένην ὠφελεῖν, ἣν αὐτὸς μὲν ἤδη χαλεπῶς ἐργάζομαι, τὸν διαδεξόμενον δ' αὐτὴν οὔπω δύναμαι

4 (margin, beside "Περὶ μὲν οὖν τούτων …") · 5 (margin, beside "μένου τούτου ζῆν. καὶ τεκμηρίοις …") · 6 (margin, beside "κἀγὼ διὰ βραχέων ἐρῶ. ἐμοὶ γὰρ …")

3. καὶ τὸν βίον διάξω] Vulgo καὶ τὸν ἄλλον βίον διάξω; ἄλλον, autem auctoritate cod. C. deletum. Ἄλλος de futuro tempore rarum esse monui κατ' Ἀλκιβ. §. 4.

5. οἷος τυγχάνει ὢν] Sic dedit Reiskius de conjectura. Bekkeri etiam codd. habent τυγχάνει; editiones plurimae habent τυγχάνω, quae lectio probabilem reddit Reiskii conjecturam.

εἰ γὰρ ἐξ ἴσου τῇ συμφορᾷ καὶ τὴν διάνοιαν ἕξω] Ἐξ ἴσου, ἐν ἴσῳ enim verbis εἶναι, ἔχειν, καθιστάναι, φαίνεσθαι similibusque pro adjectivo praedicati simpliciter ponuntur. Antiphon περὶ τοῦ Ἡρώδου φόνου. §. 1. ἐβουλόμην μέν, ὦ ἄνδρες, τὴν δύναμιν τοῦ λέγειν καὶ τὴν ἐμπειρίαν τῶν πραγμάτων ἐξ ἴσου μοι καθεστάναι τῇ συμφορᾷ καὶ τοῖς κακοῖς τοῖς γεγενημένοις. Cf. Hemsterhusium ad Lucian. Jud. Voc. c. 2. fin.

4. καὶ γὰρ τῷ σώματι δύνασθαι καὶ οὐκ εἶναι τῶν ἀδυνάτων] Offendere poterat Taylorum in Lysia synonymorum conjunctio. Sed non inanis est. Ipsius enim legis vocabulum ponendum erat, reum non esse ex numero eorum, quos lex per ἀδυνάτους intelligat. Imprimis etiam quod sequitur momentum inter ea conseri potest, quae ostendunt hominem non esse τῶν ἀδυνάτων.

κτήσασθαι. πόρος δέ μοι οὐκ ἔστιν ἄλλη πλὴν ταύτης, ἧς ἂν ἀφέλησθέ με, κινδυνεύσαιμ' ἂν ὑπὸ τῇ
7 δυσχερεστάτῃ γενέσθαι τύχῃ. μὴ τοίνυν, ἐπειδή γε ἔστιν, ὦ βουλή, σῶσαί με δικαίως, ἀπολέσητε ἀδίκως· μηδὲ ἃ νεωτέρῳ καὶ μᾶλλον ἐρρωμένῳ ὄντι ἔδοτε, πρεσβύτερον καὶ ἀσθενέστερον γιγνόμενον ἀφέλησθε· μηδὲ πρότερον καὶ περὶ τοὺς οὐδὲν ἔχοντας κακὸν ἐλεημονέστατοι δοκοῦντες εἶναι, νυνὶ διὰ τοῦτον τοὺς καὶ τοῖς ἐχθροῖς ἐλεεινοὺς ὄντας ἀγρίως ἀποδέξησθε· μηδὲ ἐμὲ τολμήσαντες ἀδικῆσαι, καὶ τοὺς ἄλλους τοὺς
8 ὁμοίως ἐμοὶ διακειμένους ἀθυμῆσαι ποιήσητε. καὶ γὰρ ἂν ἄτοπον εἴη, ὦ βουλή, εἰ, ὅτε μὲν ἁπλῆ μοι ἦν ἡ συμφορά, τότε μὲν φαινοίμην λαμβάνων τὸ ἀργύριον τοῦτο, νῦν δ' ἐπειδὴ καὶ γῆρας καὶ νόσοι καὶ τὰ τούτοις ἑπόμενα κακὰ προσγίγνεταί μοι, τότε ἀ-
9 φαιρεθείην. δοκεῖ δέ μοι τῆς πενίας τῆς ἐμῆς τὸ μέγεθος ὁ κατήγορος ἂν ἐπιδεῖξαι σαφέστατα μόνος ἀνθρώπων. εἰ γὰρ ἐγὼ κατασταθεὶς χορηγὸς τραγῳ-

8. τὰ τούτοις ἑπόμενα] Hoc, quod Reiskius conjecerat pro vulgato ἐχόμενα, est in editione Bekkeri sine varietate.

6. τὸν διαδεξόμενον δ' αὐτὴν οὔπω δύναμαι κτήσασθαι] Videtur intelligere servum, opificem et in domini commodum opificium exercentem: quemadmodum opulenti habebant officinas oppletas servis operariis.

πλὴν ταύτης, ἧς ἂν ἀφέλησθέ με] Taylor, melius, inquit, ἥν: nec potest negari hanc constructionem scriptoribus Atticis esse usitatissimam, verbum ἀφαιρεῖσθαι significatione eripiendi alicui aliquid cum duplice accusativo construentibus. Hic tamen genitivum rei omnes codices tenent mordicus, nec improbabile est quod monuit Koenius ad Gregor. Corinth. p. 95. edit. Schaef. Lysiam vel propter vicinum ταύτης secundo casu usum videri, ut quodammodo genitivum per attractionem positum dicere possis. Atque jam hac aetate hic illic genitivus modo personae modo rei se substraxit, et genitivus quidem rei posteriore aetate frequentior est quam accusativus et invaluit is ex analogia, opinor. Quemadmodum enim scriptores Attici construunt ἀποστερεῖν τινά τι et ἀποστερεῖν τινά τινος, sic existimo construi coeptum esse ἀφαιρεῖσθαί τινά τινος, ut ἀφαιρεῖσθαί τινά τι.

8. νῦν δ' ἐπειδὴ — — προσγίγνεται, τότε ἀφαιρεθείην] Νῦν — τότε in eadem enuntiatione conjuncta offendebant, et Marklandus suspicatur τόδε sc. τὸ ἀργύριον τοῦτο. Verum τότε h. l. non est simpliciter temporis nota, sed significat tam gravi et molesto tempore, ἐν τοιαύτῃ συμφορᾷ. Cf. F. A. Wolfium ad Demosthenis Leptin. p. 264. Similiter Latini δεικτικῶς tum usurpant [Simili modo νῦν et τό-

δοῖς προκαλέσαίμην αὐτὸν εἰς ἀντίδοσιν, δεκάκις ἂν ἕλοιτο χορηγῆσαι μᾶλλον ἢ ἀντιδοῦναι ἅπαξ. εἶτα πῶς οὐ δεινόν ἐστι νῦν μὲν κατηγορεῖν, ὡς διὰ πολλὴν εὐπορίαν ἐξ ἴσου δύναμαι συνεῖναι τοῖς πλουσιωτάτοις, εἰ δὲ ὧν ἐγὼ λέγω τύχοι τις γενόμενος, τοιοῦτον εἶναι καὶ ἔτι πονηρότερον;

Περὶ δὲ τῆς ἐμῆς ἱππικῆς, ἧς οὗτος ἐτόλμησε μνησθῆναι πρὸς ὑμᾶς, οὔτε τὴν τύχην δείσας, οὔτε ὑμᾶς αἰσχυνθείς, οὐ πολὺς ὁ λόγος. ἐγὼ γάρ, ὦ βουλή, πάντας οἶμαι τοὺς ἔχοντάς τι δυστύχημα τοιοῦτο ῥᾳστώνην τινὰ ζητεῖν καὶ τοῦτο φιλοσοφεῖν, ὅπως ὡς ἀλυπότατα μεταχειριοῦνται τὸ συμβεβηκὸς πάθος. ὧν εἷς ἐγώ, καὶ περιπεπτωκὼς τοιαύτῃ συμφορᾷ, ταύτην ἐμαυτῷ ῥᾳστώνην ἐξεῦρον εἰς τὰς ὁδοὺς τὰς μακροτέρας τῶν ἀναγκαίων. ὃ δὲ μέ- 10
γιστον, ὦ βουλή, τεκμήριον, ὅτι διὰ τὴν συμφοράν, ἀλλ' οὐ διὰ τὴν ὕβριν (ὡς οὗτός φησιν) ἐπὶ τοὺς ἵππους ἀναβαίνω, ῥᾴδιόν ἐστι μαθεῖν. εἰ γὰρ ἐκεκτή- 11

9. εἰ δὲ ὧν ἐγὼ λέγω τύχοι τις γενόμενος] Sic Bekkeri codices, nisi quod X habet γενόμενον pro γενόμενος. Vulgo γενομένων. Reiskius scripsit εἰ δὲ ὥς ἐγὼ λέγω τύχοι γενόμενον. Sensus est: si quis ratione rei familiaris talis sit, quales ego modo descripsi.

10. πάντας οἶμαι τοὺς ἔχοντάς τι δυστύχημα τοιοῦτο ῥᾳστώνην τινὰ ζητεῖν καὶ τοῦτο φιλοσοφεῖν] Sic locus restitutus ex C. Vulgo deerat οἶμαι et ῥᾳστώνην τινά. Ζητεῖν καὶ φιλοσοφεῖν, σκοπεῖν καὶ φιλοσοφεῖν interdum apud oratores junguntur: studiosissime indagare. Isocrates Epist. VI. p. 743. Lange. ζητοῦντες καὶ φιλοσοφοῦντες. Ep. VII. p. 746. ζητεῖν καὶ φιλοσοφεῖν. Φιλοσοφεῖν interdum dicitur de multa magnaque opera in meditando praesertim et excogitando posita.

τε in eadem enuntiatione conjuncta invenies in Anthol. Pal. IX. 138. V. C. F. R.]

9. προκαλεσαίμην αὐτὸν εἰς ἀντίδοσιν] Qui ad munus designatus erat, is, si quem praeteritum esse opulentiorem putabat, poterat, quemcunque vellet, nominare, ab eoque petere, ut aut ipse munus reciperet, aut secum facultates permutaret. Haec actio dicebatur ἀντιδόσεως. Προκαλεῖσθαι est verbum generale de sollemni provocatione ad aliquid praestandum vel ad agendum, quo-lis componatur, et varia sunt προκλήσεως genera, quae exponit Hudtwalcker de diaetetis inde a p. 41. Hic igitur erat πρόκλησις εἰς ἀντίδοσιν coram diaetetis.

10. ὧν εἷς ἐγώ] Sc. τούτων, οἳ φιλοσοφοῦσιν, ὅπως ὡς ἀλυπότατα μεταχειριοῦνται τὸ συμβεβηκὸς πάθος. In eo, quod additur, explicatur, quale levamen ipse sibi comparaverit.

μην οὐσίαν, ἐπ' ἀστράβης ἂν ὠχούμην, ἀλλ' οὐκ ἐπὶ
τοὺς ἀλλοτρίους ἵππους ἀνέβαινον· νυνὶ δ' ἐπειδὴ
τοιοῦτον οὐ δύναμαι κτήσασθαι, τοῖς ἀλλοτρίοις ἵπ-
12 ποις ἀναγκάζομαι χρῆσθαι πολλάκις. καίτοι πῶς οὐκ
ἄτοπόν ἐστιν, ὦ βουλή, τοῦτον αὐτόν, εἰ μὲν ἐπ' ἀ-
στράβης ὀχούμενον ἑώρα με, σιωπᾶν (τί γὰρ ἂν καὶ
ἔλεγεν;), ὅτι δ' ἐπὶ τοὺς ᾐτημένους ἵππους ἀναβαίνω,
πειρᾶσθαι πείθειν ὑμᾶς, ὡς δυνατός εἴην; καὶ ὅτι
μὲν δυοῖν βακτηρίαιν χρῶμαι, τῶν ἄλλων μιᾷ χρωμέ-
νων, μὴ κατηγορεῖν, ὡς καὶ τοῦτο τῶν δυναμένων
ἐστίν· ὅτι δ' ἐπὶ τοὺς ἵππους ἀναβαίνω, τεκμηρίῳ χρῆ-
σθαι πρὸς ὑμᾶς, ὡς εἰμὶ τῶν δυναμένων; οἷς ἐγὼ διὰ
13 τὴν αὐτὴν αἰτίαν ἀμφοτέροις χρῶμαι. τοσοῦτον δὲ
διενήνοχεν ἀναισχυντίᾳ τῶν ἁπάντων ἀνθρώπων, ὥστε
ὑμᾶς πειρᾶται πείθειν, τοσούτους ὄντας εἷς ὤν, ὡς
οὐκ εἰμὶ τῶν ἀδυνάτων ἐγώ. καίτοι εἰ τοῦτο πείσει
τινὰς ὑμῶν, ὦ βουλή, τί με κωλύει κληροῦσθαι τῶν
ἐννέα ἀρχόντων, καὶ ὑμᾶς ἐμοῦ μὲν ἀφελέσθαι τὸν

11. *ἐπ' ἀστράβης ἂν ὠχούμην*] *Ἐπ' ἀστράβης ὀχεῖσθαι* significat mula vehi, cui altum sedile impositum est. Quid sit *ἀστράβη*, erudite exposuit Buttmannus in Excurs. VII. ad Demosthenis Midianam. Quod sequitur *τοιοῦτο*, per synesin positum est, sive *ζεῦγος* suppleas sive *σκεῦος*.

12. *ἐπὶ τοὺς ᾐτημένους ἵππους ἀναβαίνω*] Equos commodatos ascendo. cf. *ὑπὲρ τῶν Ἀριστ. χρ.* §. 27. Paupertatis vero vel sordidae avaritiae erat commodatis equis uti. Non enim de equo sermo est, qui certa mercede locabatur, ut fit hodie, sed de eo, qui gratis egenti commodabatur.

τῶν δυναμένων] *Οἱ δυνάμενοι* interdum sunt opulenti, qui opibus pollent.

οἷς ἐγὼ διὰ τὴν αὐτὴν αἰτίαν ἀμφοτέροις χρῶμαι] Reiskius de suo scripsit *ἀμφοτέραις οὐ χρῶμαι*, quod ut intelligi posset, egebat interpretatione, quam addit: *καίτοι ἐγὼ οὐ διὰ τὴν αὐτὴν αἰτίαν χρῶμαι βακτηρίαις, δι' ἣν οἱ δυνάμενοι καὶ σώματι καὶ χρήμασι μιᾷ μόνον χρῶνται βακτηρίᾳ*: quam sententiam nemo unquam tam horrida oratione expressisset. Librorum lectio sic intelligenda, ut nemo non videt: quibus utrisque, et duobus scipionibus et equo commodato, eadem de caussa utor, quia scilicet pedibus non valeo.

13. *εἰ τοῦτο πείσει τινὰς ὑμῶν*] Si hoc vestrum majori parti persuaserit; hoc enim hic esse oportet *τινὰς ὑμῶν*.

τί με κωλύει κληροῦσθαι τῶν ἐννέα ἀρχόντων;] Ex Aristidis tempore nemo Atheniensium sorte exclusus erat, quum crearentur novem archontes, praeter *ἀδυνάτους*, quod patet ex nostra oratione. A vobis enim pendebit mihi, ut *ὑγιαίνοντι*, obo-

ὀβολὸν, ὡς ὑγιαίνοντος, τούτῳ δὲ ψηφίσασθαι πάν-
τας, ὡς ἀναπήρῳ· οὐ γὰρ δήπου τὸν αὐτὸν ὑμεῖς
μὲν ὡς δυνάμενον ἀφαιρήσεσθε τὸ διδόμενον, οἱ δὲ,
ὡς ἀδύνατον ὄντα, κληροῦσθαι κωλύσουσιν. ἀλλὰ 14
γὰρ οὔτε ὑμεῖς τούτῳ τὴν αὐτὴν ἔχετε γνώμην,
οὔθ' οὗτος εὖ ποιῶν. ὁ μὲν γὰρ, ὥςπερ ἐπικλήρου
τῆς συμφορᾶς οὔσης, ἀμφισβητήσων ἥκει, καὶ πειρᾶ-
ται πείθειν ὑμᾶς, ὡς οὐκ εἰμὶ τοιοῦτος, οἷον ὑμεῖς
ὁρᾶτε πάντες· ὑμεῖς δὲ (ὃ τῶν εὖ φρονούντων ἔργον
ἐστὶ) μᾶλλον πιστεύετε τοῖς ὑμετέροις αὐτῶν ὀφθαλ-
μοῖς ἢ τοῖς τούτου λόγοις.
Λέγει δ' ὡς ὑβριστής εἰμι καὶ βίαιος, καὶ λίαν 15
ἀσελγῶς διακείμενος, ὡςπερεὶ φοβερῶς ὀνομάσαι, μέλ-

lum eripere, huic vero eum, ut ἀναπήρῳ, donare, unde, pergit, recte concluderetur me non posse sorte excludi in sortitione archontum, hunc autem a sortitione arceri. Ex nostro autem loco patet omnium archontum sortitione exclusos fuisse ἀναπήρους, quod Etymologicum M. tantum de archonte βασιλεῖ tradit s. v. ἀφελής.

οἱ δὲ] Ii, qui praeerant τῇ δοκιμασίᾳ eorum, qui volebant sortitionis participes esse.

14. οὔθ' οὗτος εὖ ποιῶν] Eu ποιῶν est formula, quae lenem habet ironiam, ut ἀγαθῇ τύχῃ interdum. Dicitur eodem modo καλῶς ποιῶν. Cf. D'Orville ad Chariton. p. 296. s. Lips. Non igitur erat, cur Marklandus locum pro corrupto haberet, et scribendum judicaret εὖ φρονῶν.

ὥςπερ ἐπικλήρου τῆς συμφορᾶς οὔσης] Ἐπίκληρος proprie dicebatur filia, ad quam, quum pater decedens filium non relinqueret germanum, tota veniret hereditas. Harum virginum quum saepe sors esset lauta, ἐπίκληρον tropicam accepit significationem: lautam, lucrosum. Sententia igitur est: quasi ex hac calamitate multum lucri capi posset. Possit etiam ἐπίκληρος significare i. q. ἐπίδικος. Pollux. III. 33. ἐπίδικος δὲ ἡ ἐπίκληρος λέγεται, ὑπὲρ ἧς ἀμφισβητοῦσί τινες ἀλλήλοις, ὡς μᾶλλον εἰς αὐτοὺς καθηκούσης: controversa. Ἀμφισβητεῖν autem est proprium eorum, qui de hereditate litigant et plures affirmant jus in eam habere. [Lepida mihi videtur esse allegoria: Ille de συμφορᾷ mecum tanquam de puella ἐπικλήρῳ litigare videtur. F. J.]

15. ὡςπερεὶ φοβερῶς ὀνομάσαι cet.] Locus acerbe ironicus, ab interpretibus non solum non intellectus, sed misere corruptus, a Bekkero ex Mss. restitutus et interpunctione adjutus. Sententia haec est: Cognomina mihi tribuit quasi terribilia audita, quum vera dicere velit, et quasi non leniter agat, hoc ideo facturus, ne mendacia dicat. Pro φοβερῶς vulgo φοβερόν et ψεύσηται pro ψεύδηται. Vulgo etiam post πρᾶον punctum positum. Ironice dixi haec accipienda esse. Crimina enim, quae in reum, hominem miserum et pauperem,

λων ἀληθῆ λέγειν, ἀλλ' οὐκ ἂν πάνυ πρᾷον, ὡς μηδὲ
ψεύδηται ταῦτα ποιήσων. ἐγὼ δ' ὑμᾶς, ὦ βουλή,
σαφῶς οἶμαι δεῖν διαγιγνώσκειν, οἷς τ' ἐγχωρεῖ τῶν
16 ἀνθρώπων ὑβρισταῖς εἶναι, καὶ οἷς οὐ προςήκει. οὐ
γὰρ πενομένους καὶ λίαν ἀπόρως διακειμένους ὑβρί-
ζειν εἰκός, ἀλλὰ τοὺς πολλῷ πλείω τῶν ἀναγκαίων
κεκτημένους· οὐδὲ τοὺς ἀδυνάτους τοῖς σώμασιν ὄντας,
ἀλλὰ τοὺς μάλιστα πιστεύοντας ταῖς αὐτῶν ῥώμαις·
οὐδὲ τοὺς ἤδη προβεβηκότας τῇ ἡλικίᾳ, ἀλλὰ τοὺς
17 ἔτι νέους, καὶ νέαις ταῖς διανοίαις χρωμένους. οἱ μὲν
γὰρ πλούσιοι τοῖς χρήμασιν ἐξωνοῦνται τοὺς κινδύ-
νους, οἱ δὲ πένητες ὑπὸ τῆς παρούσης ἀπορίας σω-
φρονεῖν ἀναγκάζονται· καὶ οἱ μὲν νέοι συγγνώμης
ἀξιοῦνται τυγχάνειν παρὰ τῶν πρεσβυτέρων, τοῖς δ' ἑτέ-
18 ροις ἐξαμαρτάνουσιν ὁμοίως ἐπιτιμῶσιν ἀμφότεροι· καὶ
τοῖς μὲν ἰσχυροῖς ἐγχωρεῖ, μηδὲν αὐτοῖς πάσχουσιν,
οὓς ἂν βουληθῶσιν, ὑβρίζειν, τοῖς δὲ ἀσθενέσιν οὐκ
ἔστιν οὔτε ὑβριζομένοις ἀμύνεσθαι τοὺς ὑπάρξαντας,
οὔτε ὑβρίζειν βουλομένοις περιγίνεσθαι τῶν ἀδικου-
μένων. ὥςτε μοι δοκεῖ ὁ κατήγορος εἰπεῖν περὶ τῆς
ἐμῆς ὕβρεως οὐ σπουδάζων, ἀλλὰ παίζων, οὐδ' ὑμᾶς
πεῖσαι βουλόμενος, ὡς εἰμὶ τοιοῦτος, ἀλλ' ἐμὲ κω-
μῳδεῖν βουλόμενος, ὥςπερ τι καλὸν ποιῶν.
19 Ἔτι δὲ καὶ συλλέγεσθαί φησιν ἀνθρώπους ὡς
ἐμὲ πονηροὺς καὶ πολλούς, οἳ τὰ μὲν ἑαυτῶν ἀνη-
λώκασι, τοῖς δὲ τὰ σφέτερα σώζειν βουλομένοις ἐπι-
βουλεύουσιν. ὑμεῖς δὲ ἐνθυμήθητε πάντες, ὅτι, ταῦτα
λέγων, οὐδὲν ἐμοῦ κατηγορεῖ μᾶλλον ἢ τῶν ἄλλων,
ὅσοι τέχνας ἔχουσιν, οὐδὲ τῶν ὡς ἐμὲ εἰςιόντων μᾶλ-

conjiciuntur, talia sunt, ut falsitas et absurditas facile in oculos incurrat.

16. τοὺς ἤδη προβεβηκότας τῇ ἡλικίᾳ] Dativum nominis, quod aetatem indicat, ad verbum προβαίνειν frequentiorem esse quam accusativum, nec accusativum tamen inusitatum, ostendit Piersonus ad Moerin p. 475.

17. τοῖς δ' ἑτέροις] i. e. τοῖς οὐ νέοις, iis, qui sunt aetate provectiores.

18. ὥςπερ τι καλὸν ποιῶν] Marklandus, qui pro ποιῶν mavult εἰπών, tentavit sine caussa. Saepe enim loquentes dicuntur bene aut male fecisse in omnibus linguis. Arcte enim dicta et facta cohaerent.

λον ἢ τῶν ὡς τοὺς ἄλλους δημιουργούς. ἕκαστος γὰρ ὑμῶν εἴθισται προςφοιτᾶν, ὁ μὲν πρὸς μυροπωλεῖον, ὁ δὲ πρὸς κουρεῖον, ὁ δὲ πρὸς σκυτοτομεῖον, ὁ δ᾽ ὅποι ἂν τύχῃ, καὶ πλεῖστοι μὲν ὡς τοὺς ἐγγυτάτω τῆς ἀγορᾶς κατεσκευασμένους, ἐλάχιστοι δὲ ὡς τοὺς πλεῖστον ἀπέχοντας αὐτῆς, ὥςτ᾽ εἴ τις ὑμῶν πονηρίαν καταγνώσεται τῶν ὡς ἐμὲ εἰςιόντων, δῆλον, ὅτι καὶ τῶν παρὰ τοῖς ἄλλοις διατριβόντων· εἰ δὲ κἀκείνων, ἁπάντων Ἀθηναίων· ἅπαντες γὰρ εἴθισθε προςφοιτᾶν καὶ διατρίβειν ἁμοῦ γέ που.

20. ὁ δὲ πρὸς κουρεῖον] Singularem ὁ obtulit C pro vulgato plurali οἱ. Sic hoc membrum aequale ceteris redditum. Facile autem pluralis a librariis inductus, quoniam novimus vulgus hominum apud Athenienses confluxisse εἰς κουρεῖα.

ὡς τοὺς πλεῖστον ἀπέχοντας αὐτῆς] Editiones antiquae habent ὡς οὐ πλ. ἀπέχ. αὐτ. Reiskius dedit ὡς τοὺς οὐ πλ. cet. Sed aperte voluit nonnisi τοὺς dare pro οὐ, quod confirmavit C. et quod est unice verum. Plebs garrula raro accedit, nisi quo multi confluere solent, ἐν ἀγορᾷ vel ἐγγὺς τῆς ἀγορᾶς. Cf. D'Orville ad Chariton. p. 275. Lips.

ἁμοῦ γέ που] Sic correxit Bekkerus librorum lectionem ἄλλου γέ που. Reiskius jam merito offendebat in vulgata lectione, et quae frequens est ejus suspicio, excidisse aliquid opinabatur et scribendum esse judicabat ἄλλοι ἄλλου γέ που; quae si librorum esset lectio, non rejicienda foret; et quanquam Reiskii conjectura audax dici non possit, lenior tamen est Bekkeri correctio. *ΛΛ* et *M* sexcenties confusae sunt. Aliud autem est, quod Bekkeri correctioni objici queat: ἁμοῦ γέ που exemplis firmari non posse. Nullum ego quidem novi antiqui scriptoris locum, in quo haec formula legatur. Quam tamen quum certa analogia tueatur, ipsa raritas caussa erat, cur mutaretur. Rem accurate exponamus. Erat adjectivum sive Ionicum sive Doricum, teste Eustathio ad Od. *Α*. p. 1383. l. 52. Rom., ἁμός, quod significabat idem quod εἷς vel τις. Inde vel casus obliqui vel derivata adverbia usurpabantur vel sola vel conjuncta cum aliis particulis. Apud Homerum Od. *Α*. 10. habemus ἁμόθεν. Jam ut casus obliqui adverbialiter usurpati exemplum afferam, ἁμῇ γέ πῃ est Atticum, cui quanquam Moeris et Thomas M. praeferant ἁμῶς γέ πως, quae est ipsa adverbii forma, Ruhnkenius tamen ad Timaeum p. 29. ostendit Atticis utrumque esse usurpatum. Quod si verum est, cur rejiciamus formulam ἁμοῦ γέ που? quae ejusdem modi est. Eam non rejecisse antiquos grammaticos patet ex scholio inedito, quod publici juris fecit Ruhnkenius ad Timaeum in locutione ἁμόθεν γέ ποθεν. Scholion autem hoc est: Ἁμόθεν γέ ποθεν ὁπωςδήποτε, καθ᾽ ὁτιοῦν. λέγεται δὲ καὶ ἁμηγέπη καὶ ἁμωςγέπως καὶ ἁμουγέπου καὶ ἁμουγέποι καὶ ἁμοσέποι: unde

21 Ἀλλὰ γὰρ οὐκ οἶδ' ὅ τι δεῖ λίαν με ἀκριβῶς ἀπολογούμενον πρὸς ἓν ἕκαστον ὑμῖν τῶν εἰρημένων ἐνοχλεῖν πλείω χρόνον. εἰ γὰρ ὑπὲρ τῶν μεγίστων εἴρηκα, τί δεῖ περὶ τῶν ὁμοίως τούτῳ φαύλων σπουδάζειν; ἐγὼ δ' ὑμῶν, ὦ βουλή, δέομαι πάντων τὴν αὐτὴν
22 ἔχειν περὶ ἐμοῦ διάνοιαν, ἥνπερ καὶ πρότερον. μηδ' οὐ μόνου μεταλαβεῖν ἔδωκεν ἡ τύχη μοι τῶν ἐν τῇ πατρίδι, τούτου διὰ τουτονὶ ἀποστερήσητέ με· μηδ' ἃ πάλαι κοινῇ πάντες ἔδοτέ μοι, νῦν οὗτος εἷς ὢν πείσῃ πάλιν ὑμᾶς ἀφελέσθαι. ἐπειδὴ γάρ, ὦ βουλή, τῶν μεγίστων ἀρχῶν ὁ δαίμων ἀπεστέρησεν ἡμᾶς, ἡ πόλις ἡμῖν ἐψηφίσατο τοῦτο τὸ ἀργύριον, ἡγουμένη κοινὰς εἶναι τὰς τύχας τοῖς ἅπασι καὶ τῶν κακῶν καὶ τῶν
23 ἀγαθῶν. πῶς οὖν οὐκ ἂν δειλαιότατος εἴην, εἰ τῶν μὲν καλλίστων καὶ μεγίστων διὰ τὴν συμφορὰν ἀπεστερημένος εἴην, ἃ δ' ἡ πόλις ἔδωκε προνοηθεῖσα τῶν οὕτω διακειμένων, διὰ τὸν κατήγορον ἀφαιρεθείην; μηδαμῶς, ὦ βουλή, ταύτῃ θέσθε τὴν ψῆφον. διὰ τί

patet grammaticos agnovisse omnes formas, quae v. c. ab ἄλλος derivatae a Graecis scriptoribus usurpatae sunt. Optimo igitur jure, ita ut Graecia victoriam tulerit, formulae ἁμοῦ γέ που locus suus restitutus est.

21. λίαν με] Με, quod pro librorum lectione μέν Reiskius conjecerat, obtulit X.

22. οὐ μόνου μεταλαβεῖν] Μόνου est emendatio Marklandi pro librorum lectione μόνον. Cf. Excursus XI.

23. δειλαιότατος] i. e. ἀθλιώτατος. Illud, quod dubitanter Marklandus pro librorum lectione δικαιότατος conjecerat, obtulit X.

μηδαμῶς – θέσθε] Edidit Bekkerus ex conjectura θῆσθε pro librorum lectione μὴ – θέσθε. De constructione μή prohibitivi cf. Excursus XII. Τὴν ψῆφον Taylori est emendatio pro librorum lectione τῇ ψήφῳ.

21. πρὸς ἓν ἕκαστον ὑμῖν τῶν εἰρημένων ἐνοχλεῖν πλείω χρόνον] Metathesis est pronominis ὑμῖν, quae non offendere debebat Marklandum. Non enim est rarum, ut inter nomen regens et genitivum rectum casus interponatur, qui pendet e verbo, praesertim ex infinitivo. §. 27. ἐγὼ δὲ τούτων ὑμῖν τυχὼν ἕξω τὴν χάριν. De metathesi in genere nonnulla cf. ὑπὲρ τοῦ Ἐρ. φόνου §. 16. plura Excurs. XIII.

περὶ τῶν ὁμοίως τούτῳ φαύλων σπουδάζειν] Momenta, quae non minus sunt levia hoc ipso homine, tanquam gravia tractare.

γὰρ ἂν καὶ τύχοιμι τοιούτων ὑμῶν; πότερον, ὅτι 24
δι' ἐμέ τις εἰς ἀγῶνα πώποτε καταστὰς ἀπώλεσε τὴν
οὐσίαν; ἀλλ' οὐδ' ἂν εἰς ἀποδείξειεν. ἀλλ' ὅτι πολυ-
πράγμων εἰμὶ καὶ θρασὺς καὶ φιλαπεχθήμων; ἀλλ' οὐ
τοιαύταις ἀφορμαῖς τοῦ βίου πρὸς τὰ τοιαῦτα τυγ-
χάνω χρώμενος. ἀλλ' ὅτι λίαν ὑβριστὴς καὶ βίαιος; 25
ἀλλ' οὐδ' ἂν αὐτὸς φήσειεν, εἰ μὴ βούλοιτο καὶ τοῦτο
ψεύδεσθαι τοῖς ἄλλοις ὁμοίως. ἀλλ' ὅτι ἐπὶ τῶν τριά-
κοντα γενόμενος ἐν δυνάμει κακῶς ἐποίησα πολλοὺς
τῶν πολιτῶν; ἀλλὰ μετὰ τοῦ ὑμετέρου πλήθους ἔφυγον
εἰς Χαλκίδα τὴν ἐπ' Εὐρίπῳ, καί, ἐξόν μοι μετ' ἐκεί-
νων ἀδεῶς πολιτεύεσθαι, μεθ' ὑμῶν εἱλόμην κινδυ-
νεύειν ἁπάντων. μὴ τοίνυν, ὦ βουλή, μηδὲν ἡμαρ- 26
τηκὼς ὁμοίως ὑμῶν τύχοιμι τοῖς πολλὰ ἠδικηκόσιν,
ἀλλὰ τὴν αὐτὴν ψῆφον θέσθε περὶ ἐμοῦ ταῖς ἄλλαις
βουλαῖς, ἀναμνησθέντες, ὅτι οὔτε χρήματα διαχειρίσας
τῆς πόλεως δίδωμι λόγον αὐτῶν, οὔτε ἀρχὴν ἄρξας
οὐδεμίαν εὐθύνας ὑπέχω νῦν αὐτῆς, ἀλλὰ περὶ ὀβολοῦ
μόνον ποιοῦμαι τοὺς λόγους. καὶ οὕτως ὑμεῖς μὲν τὰ 27
δίκαια γνώσεσθε πάντες, ἐγὼ δὲ τούτων ὑμῖν τυχὼν
ἕξω τὴν χάριν, οὗτος δὲ τοῦ λοιποῦ μαθήσεται μὴ
τοῖς ἀσθενεστέροις ἐπιβουλεύειν, ἀλλὰ τῶν ὁμοίων
αὑτῷ περιγίνεσθαι.

ΛΥΣΙΟΥ

ΚΑΤΑ ΝΙΚΟΜΑΧΟΥ ΓΡΑΜΜΑΤΕΩΣ ΕΥΘΥΝΩΝ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ.

PROOEMIUM.

Nicomachus quidam, cujus pater dicitur δημόσιος fuisse (§. 2. ibique annot.), post expulsos, ni fallor, Quadringentos munus receperat leges Solonis colligendi et fortasse in sermonem eo tem-

25. ἀλλ' οὐδ' ἂν αὐτὸς φήσειεν] Ἀλλ' accessit ex C.

pore usitatum transferendi. Cognovimus ex oratione adversus Theomnestum leges Solonis prisco sermone, qui maximam partem obsoleverat, conscriptas fuisse. Hinc facile intelligitur plures decursu temporis earum recognitiones locum habuisse, tum ut vocabula obsoleta permutarentur cum usitatioribus, tum ut pro temporum rerumque vicissitudinibus etiam sententiae ipsae conformarentur. Hac in re sponte sine dubio oratores et caussidici elaborarunt; interdum tamen etiam publice hoc munus mandatum hominibus, qui ad eam rem aptissimi videbantur, et nomen habebant ἀναγραφεῖς τῶν νόμων. Hoc imprimis eo tempore fiebat, quo per internos motus civitas percussa, disciplina publica turbata legumque auctoritas fracta erat. Sic Nicomacho eo, quo dixi, tempore publice munus conscribendarum legum Solonis traditum esse videtur: cui rei tempus quattuor mensium assignatum erat. Rem difficiliorem fuisse quam vulgo opinabantur, nec suffecisse tempus ab initio constitutum, non mirum. Quattuor annos Nicomachum munere functum esse ait orator §. 4. Paragrapho autem secunda legimus eum munus quattuor mensium in sex annos extendisse. Utrumque fortasse convenit veritati pro temporum conditione. Quum complures anni decurrissent, antequam legum promulgatio fieret, tandem quadriennio elapso Nicomachus in senatu ad rationem reddendam adigitur. Interim novae iterum maturescebant res, quae tandem post fatalem pugnam ad Aegos potamos erumpebant et triginta virorum tyrannidem procreabant. Horum dominatu leges obmutescebant; et si quando una aliqua loquebatur, in commodum triginta virorum detorquebatur. Cujus rei crimen in hac oratione Nicomacho tribuitur. Oratio habita est post ejectos triginta viros, et quidem anduo ad minimum spatio praeterlapso, sed adhuc Ol. XCIV. Accusatur Nicomachus, quod non solum multum temporis terminos ipsi praescriptos excesserit, sed omnem rem ad arbitrium administraverit. Quaestui eum adeo inhiasse, ut utrique litigantium parti leges subministraret tanquam a Solone latas, unde summam confusionem juris oriri necesse erat. Quanquam ab archontibus ad rationem reddendam adigeretur, immo etiam multaretur (§. 3.), dolo tamen semper se subduxit. Nunc etiam (pergit orator), quum non habeat, quo se defendat, culpam amovere studebit eo, quod incuset loquentem, et quidem de re, qua, quanquam falso, sycophantae, quos vexare volebant, inepta ratione accusabant, eum inter Quadringentos fuisse. Tantum vero abfuisse ostendit, ut horum e numero fuerit, ut ne in catalogum quidem ter mille virorum receptus sit, qui, quum res triginta tyrannorum in praeceps rueret, conscripti erant. Demonstrat vero Nicomachum, ut gratificaretur triginta viris, qui quocunque modo Cleophontem de medio tollere cupiebant, legem tanquam Solonis eo die, quo Cleophontem tradi judicio oportebat, subjecisse, penes senatum esse judicium ferre, et ita hunc indicta caussa periisse. Minime igitur, quamvis id simulet, democratiae studiosus fuit.

Atque etiam per leges, quas de rebus sacris instituendis tulit, civitati damnum fecit. Non contentus majorum pietate, qui, sacra parvo cum sumtu, sed pura cum mente celebrantes, civitatem maximam et florentissimam effecerunt, eam in summa pecuniae inopia, quum undique pressa importunis creditorum efflagitationibus satisfacere non posset, coegit magnas impensas facere, et intra

bienniqua duodecim talenta ultra id, quod oportebat, consumeris; vanaque est excusatio, si populo non placeant leges in hanc rem latae, abrogari eas posse. Jam enim per eas improbum reipublicae detrimentum illatum est.

Sollicite, pergit, animum advertunt ii, qui publica furari volunt, quae futura sit Nicomachi sors. Quem si non puniveritis, magnam illis licentiam dabitis; sin gravissimis eum poenis affeceritis, eadem ceteros sententia corrigetis. Atque etiam hoc tenete, salubre exemplum fore, si ab homine loquentia pollente poenam sumatis. Nec ulla probabilis causa est, cur absolvatur. Nec adversus hostem fortem se praestitit, nec sumtus fecit civitati utiles, nec multa tributa pependit, sed ex vestris plurimum surripuit. Propter se ipsum dignus est, qui capite plectatur; propter majores eum venumdari oportet. Nec in posterum meliora potestis ab eo exspectare, qui ne acceptorum quidem beneficiorum memoriam ullam habet. Nec meliores sunt ipso, qui pro eo intercedent: quibus defensio potius rerum a se gestarum suscipienda quam deprecatio in noxiorum salutem. Vos autem hortor, ut imitemini nos accusatores. Nihil enim non tentabant isti, ut nos moverent desistere ab actione. Nos vero eorum precibus morem gerere noluimus; et vos ne ante judicium hominum improbitatem detestemini, sed in ipso judicio eos puniatis, qui legum vestrarum rationes temerant.

Ἤδη, ὦ ἄνδρες δικασταί, τινὲς εἰς κρίσιν καταστάντες ἀδικεῖν μὲν ἔδοξαν, ἀποφαίνοντες δὲ τὰς τῶν προγόνων ἀρετὰς καὶ τὰς σφετέρας αὐτῶν εὐεργεσίας συγγνώμης ἔτυχον παρ' ὑμῶν. ἐπειδὴ τοίνυν καὶ τῶν ἀπολογουμένων ἀποδέχεσθε, ἐάν τι ἀγαθὸν φαίνωνται τὴν πόλιν πεποιηκότες, ἄξιον καὶ τῶν κατηγόρων ὑμᾶς ἀκροάσασθαι, ἐὰν ἀποφαίνωσι τοὺς φεύγοντας πάλαι πονηροὺς ὄντας. ὅτι μὲν τοίνυν ὁ πατὴρ ὁ Νικομάχου δημόσιος ἦν, καὶ οἷα νέος ὢν οὗτος ἐπετήδευσε καὶ ὅσα ἔτη γεγονὼς εἰς τοὺς φράτορας εἰσήχθη, πολὺ 1

1. ἄξιον] Sic Bekkeri optimus codex pro vulgato ἀξιῶ.

2. ὅσα ἔτη γεγονὼς] Genuini civium filii ipso, quo nati erant, anno ad φράτορας ducebantur, a negligentioribus autem tertio quartove aetatis anno, et si deductio ad φράτορας protrahebatur, facile suspicio oriebatur infantem non legitimo connubio procreatum esse, et, si prorsus omittebatur, infans habebatur νόθος. Ex nostro autem loco patet Nicomachum, quanquam sero, inscriptum esse inter φράτορας, nec ullum intercessisse

οὐδὲ τεττάρων ἐτῶν ἠξίωσας ἐγγράψαι, ἀλλὰ μόνῳ σοὶ τῶν πολιτῶν ἐξεῖναι νομίζεις ἄρχειν πολὺν χρόνον, καὶ μήτε εὐθύνας διδόναι, μήτε τοῖς ψηφίσμασι πείθεσθαι,
5 μήτε τῶν νόμων φροντίζειν· ἀλλὰ τὰ μὲν ἐγγράφεις, τὰ δὲ ἐξαλείφεις· καὶ εἰς τοῦτο ὕβρεως ἥκεις, ὥστε σεαυτοῦ νομίζεις εἶναι τὰ τῆς πόλεως, αὐτὸς δημόσιος
6 ὤν. ὑμᾶς τοίνυν χρή, ὦ ἄνδρες δικασταί, ἀναμνησθέντας καὶ τῶν προγόνων τῶν Νικομάχου, οἵτινες ἦσαν, καὶ οὗτος ὡς ἀχαρίστως ὑμῖν προσενήνεκται παρανομήσας, κολάσαι αὐτόν, καὶ ἐπειδὴ ἑνὸς ἑκάστου δίκην οὐκ εἰλήφατε, νῦν ὑπὲρ ἁπάντων τὴν τιμωρίαν ποιήσασθε.

7 Ἴσως δέ, ὦ ἄνδρες δικασταί, ἐπειδὰν περὶ αὑτοῦ μηδὲν δύνηται ἀπολογεῖσθαι, ἐμὲ διαβάλλειν πειράσεται. ἐγὼ δὲ περὶ τῶν ἐμῶν τούτῳ τότε ἀξιῶ πιστεύειν ὑμᾶς, ὁπόταν, ἀπολογίας ἐμοὶ δοθείσης, μὴ δύνωμαι ψευδόμενον αὐτὸν ἐξελέγξαι· ἐὰν δ' ἄρα ἐπιχειρῇ

6. *νῦν ὑπὲρ ἁπάντων τὴν τιμωρίαν ποιήσασθε*] Sic Bekkeri codex optimus. Vulgo *ἁπάντων γ' ὅμων τὴν* cet. Alter Bekkeri codex habet *ἁπάντων γ* additis post *γ* aliquot litteris, quae legi non possunt. Marklandus inde conjecerat *ἁπάντων ἀθρόων*: quae coacervatio synonymorum non est ex Lysiae more. Pro *ποιήσασθε* Bekkerus item ex conjectura Marklandi *ποιήσασθαι*, ut hoc membrum accurate respondeat antecedenti atque etiam hic infinitivus pendeat ex *χρή*: quam nimiam *ἀκρίβειαν* contra libros Lysiae equidem obtrudere nolui. Similia jam aliis locis notavimus, petique possunt nonnulla ex Excursu IV. de anacoluthis.

7. *ἐγὼ δὲ περὶ τῶν ἐμῶν τούτῳ τότε*] Accessit pronomen *τούτῳ* ex cod. Vind. (cujus variantes lectiones minus accurate enotatas habebat Reiskius, totum vero typis expressit F. C. Alterus Viennae. 1785.). Idem codex *τότε* bis scriptum habet; et ab initio enuntiationis pro *ἐγὼ δέ*, et post *τούτῳ*; posterius Reiskius delevit. Bekkerus recte, opinor, pronomine addito, ceteros codices secutus est. Diplasiasmus enim, quem in se non amat Lysias, hic etiam a scriptore hujus figurae amante vix usurpetur.

ἐγγράψαι] Marklandus jubet *ἀναγράψαι*, quod passim legatur in hac oratione. Id verum quidem; sed *ἀναγράφειν* est verbum proprium de collectione legum; *ἐγγράφειν* autem est nomen generis de inscriptione in tabulis publicis, et hic quidem *λόγον ἐγγράφειν* est nomen suum inscribere in tabulis eorum, qui rationem reddiderint, omnino rationem reddere.

7. *ἀπολογίας ἐμοὶ δοθείσης*] Hic est terminus proprius de eo, cui *ἡγεμὼν δικαστηρίου* facultatem dat se contra accusationem defendendi. Generis locutio est *λόγον διδόναι*.

στήριον, οὐκ ἠθέλησε παραδοῦναι τοὺς νόμους· ἀλλὰ πρότερον ἡ πόλις εἰς τὰς μεγίστας συμφορὰς κατέστη, πρὶν τοῦτον ἀπαλλαγῆναι τῆς ἀρχῆς καὶ τῶν πεπραγμένων εὐθύνας ὑποσχεῖν. καίτοι, ὦ ἄνδρες 4
δικασταί, ἐπειδὴ ἐκείνων δίκην οὐ δέδωκεν, ὁποίαν καὶ νῦν τὴν ἀρχὴν κατεστήσατο; ὅστις πρῶτον μὲν τέτταρα ἔτη ἀνέγραψεν, ἐξὸν αὐτῷ τριάκοντα ἡμερῶν 0
ἀπαλλαγῆναι· ἔπειτα διωρισμένον, ἐξ ὧν ἔδει ἀναγράφειν, αὑτὸν ἁπάντων κύριον ἐποίησεν, καὶ τοσαῦτα διαχειρίσας μόνος οὗτος τῶν ἀρξάντων εὐθύνας οὐκ ἔδωκεν. Ἀλλ' οἱ μὲν ἄλλοι τῆς αὑτῶν ἀρχῆς κατὰ 5
πρυτανείαν λόγον ἀναφέρουσι, σὺ δέ, ὦ Νικόμαχε,

4. *αὑτὸν ἁπάντων κύριον ἐποίησεν*] Sic ex optimo codice dedit Bekkerus pro vulgato ἐποιήσατο.

καὶ τοσαῦτα διαχειρίσας] *Τοσαῦτα* obtulit optimus codex pro vulgato ὅσα. Verbum compositum est ex emendatione Marklandi pro librorum lectione χειρίσας. Sententiam, quae nunc partim ex libris restituta est, conjectura assecutus erat Jacobsius in Add. Ann. in Athen. p. 27. scribens *καὶ τόσα διαχειρίσας*.

λειν: ζημίας ὄνομα, τὸ τὸν ἄρχοντα ἢ τὴν βουλὴν χρήματα ὁρίζειν τινὶ δοκοῦντι ἀδικεῖν τὰ δημόσια ἢ ὀρφανούς, ἢ κατέχειν τὰ ἀλλότρια καὶ μὴ εἰς ἐμφανὲς ἄγειν. τὸ δὲ ἐπιβάλλειν ἐπὶ τοῦ ζημιοῦσθαι τέτακται. Ἐπιβολή est compendiaria actio forensis, quum pro auctoritate magistratus noxio poena imponitur.

4. *ὁποίαν καὶ νῦν τὴν ἀρχὴν κατεστήσατο;*] Recte Reiskius signum interrogandi vel potius exclamandi posuit. Indignantis enim est haec interrogatio, qualem tandem etiamnum sibi auctoritatem et potentiam constituerit. Si recta velis enuntiare, dicendum est: ingentem sibi — — constituit. Taylor conjecit *ἐπειδὴ δίκην οὐ δέδωκεν, ὁποίαν ἔδει, καινὴν ἀρχὴν κατεστήσατο*, Marklandus *καινήν τινα ἀρχὴν κατ.* Utrumque languidum, si comparetur cum vulgata.

διωρισμένον] Taylor scribendum censebat *διωρισμένων*, unde patet, quam manca et incerta tunc temporis fuerit rerum grammaticarum cognitio. Marklandus quidem annotat: »*διωρισμένον* absolute pro *διωρισμένου*, quo nihil usitatius.« Taylor tamen, qui hic errabat, meliora tradit in Ind. Att. voc. Accusativus: nisi quod haec participia verborum impersonalium non accusativo, sed nominativo accipienda esse monuerunt subtilissimi grammaticorum quum antiquorum, tum recentiorum. Cf. Hermannum ad Vig. p. 769. Et haec quidem jam decantantur in scholis.

5. *κατὰ πρυτανείαν*] Pollux L. VIII. 87. tradit *τῶν ἀρχόντων* officium fuisse, *καθ' ἑκάστην πρυτανείαν ἐπερωτᾶν, εἰ δοκεῖ καλῶς ἄρχειν ἕκαστος, τὸν δ' ἀποχειροτονηθέντα κρίνουσι.* De prytaniis accurate disputavit Schoemann de Com. L. I. c. 2. p. 33. ss.

9 Ἔτι δέ, οἶμαι, θαυμαστὸν νομίζω Νικόμαχον ἑτέροις ἀδικοῦσι μνησικακεῖν ἀξιοῦν, ὃν ἐγὼ ἐπιβουλεύσαντα τῷ πλήθει ἀποδείξω. καί μου ἀκούσατε. δίκαιον γάρ, ὦ ἄνδρες δικασταί, περὶ τῶν τοιούτων ἀνθρώπων τὰς τοιαύτας κατηγορίας ἀποδέχεσθαι, οἵτινες
8 τότε συγκαταλύσαντες τὸν δῆμον νυνὶ δημοτικοί φασιν
10 εἶναι. ἐπειδὴ γὰρ ἀπολομένων τῶν νεῶν ἡ μετάστασις ἐπράττετο, Κλεοφῶν τὴν βουλὴν ἐλοιδόρει, φάσκων συνεστάναι καὶ οὐ τὰ βέλτιστα βουλεύειν τῇ πόλει. Σάτυρος δὲ Κηφισιεὺς βουλεύων ἔπεισε τὴν βουλὴν
11 δήσαντας αὐτὸν παραδοῦναι δικαστηρίῳ. οἱ δὲ βουλόμενοι αὐτὸν ἀπολέσαι, δεδιότες μὴ οὐκ ἀποκτείνωσιν

9. *ἀδικοῦσι*] Receptum hoc ex Reiskii emendatione. Libri scripti habent vel *ἀδίκως* vel *ἀδίκους*. *Ἀδικοῦντες* hic verum, oppositumque est *τὸν ἐπιβουλεύσαντα τῷ πλήθει*, quod grave crimen indicat contra democratiam.

10. *καὶ οὐ τὰ βέλτιστα*] Negatio accessit ex emendatione Reiskii. Marklandus proposuit *καὶ μὴ τὰ βέλτ.* Praetuli *οὐ*, quoniam cum participio *φάσκων* junctum significat negans.

Κηφισιεὺς] Sic appellabatur *δημότης* ex demo *Κηφισίᾳ τῆς φυλῆς Ἐρεχθηΐδος*. Hoc loco libri scripti habent perperam vel *Κηφισόδευς* vel *Κηφισεύς*. Meursius in libro de populis Atticis scribit perperam *Κηφησιεύς*, in antepenultima *η*. Lapides offerunt *ει*.

bium est, quin sic scripserit orator, si illud temporis momentum spectat, quod proxime subsecutum est Quadringentorum dominatum. Sed per *τρισχιλίους* ii, opinor, sunt intelligendi, quos triginta viri, metuentes, ne cives Therameni se adjungerent, elegerunt *τοὺς μεθέξοντας δὴ τῶν πραγμάτων*. Xenophon Hell. II. 3, 18. Complectitur igitur totum illud tyrannidis tempus a dominatu Quadringentorum ad id momentum usque, quo spes erat fore, ut triginta virorum tyrannis collabefacta mox corrueret, et affirmat tantum abfuisse, ut hominum ambitiosorum et arrogantium consortio se adjunxerit, ut ne partem quidem inter postremos habuerit, qui allecti sint, ut ruinam corporis ruentis remorarentur.

9. *ἔτι δέ, οἶμαι, θαυμαστὸν νομίζω*] Insulsam viri docti appellantes tautologiam *οἶμαι* et *νομίζω* affirmant vel alterutrum delendum, vel *οἶμαι* in *εἶναι* mutandum esse. Reiskius scripsit: *ἔστι δὲ, οἶμαι, θαυμαστὸν νομίζειν* cet. Equidem in vulgata lectione acquiesco. *Οἶμαι* enim, deposita propria notione, formulae cum ironia affirmativae significationem sumsit et valet *ἴσως*, *δήπου*.

δίκαιον γάρ] Timebat nempe, ne judices inique ferrent accusationem, ut *συκοφαντίαν*. Multi enim contra legem restituta pace latam *τοῦ μὴ μνησικακεῖν*, privato odio ducti, homines, qui metu impediti triginta virorum violentiae non restiterant, tanquam socios tyrannidis calumniabantur et actionibus vexabant.

ἐν τῷ δικαστηρίῳ, πείθουσι Νικομαχίδην νόμον ἀπο-
δεῖξαι, ὡς χρὴ καὶ τὴν βουλὴν συνδικάζειν. καὶ ὁ
πάντων οὗτος πονηρότατος οὕτω φανερῶς συνεστα-
σίασεν, ὥςτε τῇ ἡμέρᾳ, ᾗ ἡ κρίσις ἐγένετο, ἀποδεῖξαι
τὸν νόμον. Κλεοφῶντος τοίνυν, ὦ ἄνδρες δικασταί, 12
ἕτερα μὲν ἂν τις ἔχοι κατηγορῆσαι· τοῦτο δὲ παρὰ
πάντων ὁμολογεῖται, ὅτι οἱ καταλύοντες τὸν δῆμον
ἐκεῖνον ἐβούλοντο μάλιστα τῶν πολιτῶν ἐκποδὼν γενέ-
σθαι, καὶ ὅτι Σάτυρος καὶ [Κλεοφῶν] οἱ τῶν τριά-
κοντα γενόμενοι οὐχ ὑπὲρ ὑμῶν ὀργιζόμενοι Κλεο-
φῶντος κατηγόρουν, ἀλλ' ἵνα ἐκεῖνον ἀποκτείναντες

12. [Κλsoφῶν]] Hoc nomen jam in editione Wecheliana atque etiam a Bekkero ut per negligentiam a librariis repetitum uncis inclusum est: recte. Palmerius nescio quid de duobus Cleophontibus sommabat, populari altero, altero de numero triginta virorum. De homine hujus nominis, qui fuerit triginta virorum, nullum usquam vestigium. Atque etiam si vel triginta virorum fuisset, ad conjuncta nomina Σάτυρος καὶ Κλεοφῶν non aptum esset epitheton οἱ τῶν τριάκοντα γενόμενοι. Σάτυρος enim, ut testatur Xenophon Hellen. II. 3, 14. erat θρασύτατος τῶν ἕνδεκα καὶ ἀναιδέστατος.

11. πείθουσι Νικομαχίδην νόμον ἀποδεῖξαι] Marklandus mavult πείθουσι Νικόμαχον ἴδιον νόμον ἀποδ., quoniam in hac oratione nomen hominis ubique sit Νικόμαχος. Sed recte monuit Hemsterhusius ad Luciani Tim. §. 44. n. 31. non insolens esse, ut primitivum et patronymicum nomen in eadem persona obtineant; eamque orationem, quam Harpocratio laudat s. v. ἐπιβολή. ὡς καὶ παρὰ Λυσίᾳ κατὰ Νικομαχίδου, hanc ipsam esse κατὰ Νικομάχου; retractans adeo sententiam, quam pronuntiaverat ad Polluc. VIII. 23., et concedens hoc uno loco Lysiam nominare hominem Νικομαχίδην, quem alibi semper Νικόμαχον nominet. Vide quos laudat A. Matthiae gr. Gr. ed. secund. p. 215. not. u. Legem quam flagitabant; non quidem veram legem Solonis fuisse facile intelligitur, ex parte tamen vera esse poterat. Nam haud incredibile jam Solonis tempore certis in caussis senatui assignatam fuisse juris dictionem, v. c. in caussis majestatis, cf. Platner der Process. T. I. p. 62. ss.

συνεστασίασεν] Hoc verbum ipsum est conspiravit, adjuvit partes eorum, qui legibus contraria, violenta machinabantur, non quod vim transitivam habens suasit Marklandus συνέστησε, confundens id cum praeterito συνεστάναι, quod intransitivam vim habet.

τῇ ἡμέρᾳ, ᾗ ἡ κρίσις ἐγένετο] Subito igitur et repente eo ipso die, quo Cleophontis caussa judicanda erat, hanc legem producebat, ut non posset examinari, utrum vera lex esset Solonis, an subdita.

αὐτοὶ ὑμᾶς κακῶς ποιῶσι. καὶ ταῦτα διεπράξαντο
13 διὰ τὸν νόμον, ὃν Νικόμαχος ἀπέδειξεν. εἰκὸς τοίνυν, ὦ ἄνδρες δικασταί, ἐνθυμεῖσθαι καὶ ὁπόσοι ὑμῶν ἐνόμιζον Κλεοφῶντα κακὸν πολίτην εἶναι, ὅτι καὶ τῶν ἐν τῇ ὀλιγαρχίᾳ ἀποθανόντων ἴσως τις ἦν πονηρός, ἀλλ' ὅμως καὶ διὰ τοὺς τοιούτους ὠργίζεσθε τοῖς τριάκοντα, ὅτι οὐ τῶν ἀδικημάτων ἕνεκα, ἀλλὰ κατὰ
14 στάσιν αὐτοὺς ἀπέκτειναν. ἐὰν οὖν πρὸς ταῦτα ἀπολογῆται, τοσοῦτον μέμνησθε, ὅτι ἐν τοιούτῳ καιρῷ τὸν νόμον ἀπέδειξεν, ἐν ᾧ ἡ πολιτεία μεθίστατο, καὶ τούτοις χαριζόμενος, οἳ τὸν δῆμον κατέλυσαν, καὶ ταύτην τὴν βουλὴν συνδικάζειν ἐποίησεν, ἐν ᾗ Σάτυρος μὲν καὶ Χρέμων μέγιστον ἐδύναντο, Στρομβιχίδης δὲ

13. ὠργίζεσθε] Hoc, quod Stephanus in margine annotavit, praebuerunt Bekkeri codices. Vulgo ὀργίζεσθε.

Στρομβιχίδης] Variant plerumque Mss., ubi hoc nomen legitur. Στρομβιχίδης forma est nomen patronymicum; nomen, unde derivatur, est Στρόμβιχος et primitivum est Στρόμβος. Jam Στρόμβος non solum nomen proprium, sed etiam appellativum, a στρέφω derivatum: quod quum etiam στρόβος dicatur, non mirandum derivata nomina etiam sine μ aliquando in codicibus scripta esse. Ex litteris μβ saepe etiam μμ ortum est, non μ, de qua corruptela Bastius loquitur ep. crit. p. 57. et de confusione litterarum μ et β in Dissert. palaeogr. p. 708. Optimi tamen codices plerumque eam, quam dedimus, scripturam exhibent, quanquam hic optimus Bekkeri codex habet Στροραιχίδης, de qua confusione litterarum β et α exponit idem ibid. p. 707.

13. ὅτι καὶ τῶν — — ἀποθανόντων — — πονηρός, ἀλλ' ὅμως — ὠργίζεσθε] Reiskius de suo scripsit ὅτι εἰ καὶ cet. quod, si codd. addicerent, facile praeferrem. Contra codices tamen nulla opus mutatione. Etiamsi enim εἰ conditionale non adsit, primum membrum concedit Cleophontem aliumve, qui per triginta viros occubuerit, cives fortasse malos fuisse; in altero autem opposito membro affirmatur Athenienses patriae amantes tamen etiam ob hos triginta viris indignatos esse, quoniam intellexissent eos hos non ob crimina ab ipsis commissa, sed ut crudelitati suae satisfacerent, necavisse.

13. Στρομβιχίδης] Duos diversos Strombichidas statuit Valesius ad Harpocrat. p. 175., unum Diotimi filium ναύαρχον Ἀθηναίων, alterum in hoc Lysiae loco, qui periit per triginta viros. Num Strombichides ναύαρχος, cujus Thucydides meminit L. VIII. saepius, v. c. 15. 62. 63. cet., diversus sit ab eo, de quo h. l. sermo sit, non affirmem. Tempora certe concedunt unum eundemque fuisse. Thucydides eum filium Diotimi ait fuisse. Diotimus autem pater is videtur esse, cujus meminit Thucydides I. 45, quem filium nominat Στρομβίχον. Hinc facile patet eum filium nomine patrony-

καὶ Καλλιάδης καὶ ἕτεροι πολλοὶ καὶ καλοὶ κἀγαθοὶ
τῶν πολιτῶν ἀπώλλυντο.

Καὶ περὶ τούτων οὐδένα ἂν ἐποιησάμην λόγον, 15
εἰ μὴ ᾐσθανόμην αὐτὸν ὡς δημοτικὸν ὄντα πειράσε-
σθαι παρὰ τὸ δίκαιον σώζεσθαι, καὶ τῆς εὐνοίας τῆς
εἰς τὸ πλῆθος τεκμηρίῳ χρησόμενον, ὅτι ἔφυγεν. ἐγὼ
δὲ καὶ ἑτέρους ἂν ἔχοιμι ἐπιδεῖξαι τῶν συγκαταλυσάν-
των τὸν δῆμον τοὺς μὲν ἀποθανόντας, τοὺς δὲ φυ-
γόντας τε καὶ οὐ μετασχόντας τῆς πολιτείας. ὥςτε 16
οὐδὲν εἰκὸς αὐτῷ τοῦτο ὑπόλογον γενέσθαι. τοῦ μὲν
γὰρ ὑμᾶς φυγεῖν μέρος τι καὶ οὗτος συνεβάλετο· τοῦ
δὲ τοῦτον κατελθεῖν τὸ πλῆθος τὸ ὑμέτερον αἴτιον
ἐγένετο. ἔτι δὲ καὶ δεινὸν, εἰ ὧν μὲν ἄκων ἔπαθε
χάριν αὐτῷ εἴσεσθε· ὧν δ' ἑκὼν ἐξήμαρτε μηδεμίαν
τιμωρίαν ποιήσεσθε.

Πυνθάνομαι δὲ αὐτὸν λέγειν, ὡς ἀσεβῶ καταλύων 17
τὰς θυσίας. ἐγὼ δ' εἰ μὲν νόμους ἐτίθην περὶ τῆς
ἀναγραφῆς, ἡγούμην ἂν ἐξεῖναι Νικομάχῳ τοιαῦτα
εἰπεῖν περὶ ἐμοῦ· νῦν δὲ τοῖς κοινοῖς καὶ κειμένοις
ἀξιῶ τοῦτον πείθεσθαι. θαυμάζω δὲ, εἰ μὴ ἐνθυμεῖ-
ται, ὅταν ἐμὲ φάσκῃ ἀσεβεῖν λέγοντα, ὡς χρὴ θύειν
τὰς θυσίας τὰς ἐκ τῶν κύρβεων καὶ τῶν στηλῶν κατὰ

mico Strombichidem appellasse. Num tamen idem fuerit, dubitationem movet, quod apud Xenophont. orator Αὐτοκλῆς Στρομβιχίδου memoratur Hellen. VI. 3, 2., quem Strombichidem eundem fuisse cum eo, qui per triginta viros perierit, recte statuere videntur viri docti. Si autem is Στρομβιχίδης filius fuisset Diotimi, verisimile est eum filium appellaturum fuisse avi nomine Diotimum. Res est parvi momenti.

πολλοὶ καὶ καλοὶ κἀγαθοὶ] Idiotismus linguae Graecae, quod copula interponatur vocabulo πολὺς et adjectivo ei adjuncto. Cf. Matth. gr. Gr. §. 444. 4. p. 619.

15. τοὺς μὲν ἀποθανόντας, τοὺς δὲ φυγόντας] Vel morte vel exsilio damnatos ab iis ipsis, quos in dissolvenda reipublicae forma adjuverant, similiter ei sententiae, quam pronuntiavit Philippus ille Macedo: τοὺς μὲν μέλλοντας προδιδόναι μάλιστα φιλῶ, τοὺς δ' ἤδη προδεδωκότας μάλιστα μισῶ.

17. ἐκ τῶν κύρβεων] Harpocration s. v. κύρβεις: κύρβεις, inquit, φησὶν Ἀπολλόδωρος ἐν τοῖς περὶ θεῶν ἔχειν ἐγγεγραμμένους τοὺς νόμους. εἶναι δ' αὐτοὺς λίθους ὀρθοὺς ἑστῶτας ὡς ἀπὸ μὲν τῆς στάσεως στήλας, ἀπὸ δὲ τῆς εἰς ὕψος ἀναστάσεως διὰ τὸ κεκορυφῶσθαι κύρβεις ἐκά-

τὰς συγγραφάς, ὅτι καὶ τῆς πόλεως κατηγορεῖ· ταῦτα γὰρ ὑμεῖς ἐψηφίσασθε. ἔπειτα εἰ ταῦτα νομίζεις δεινά, ἦπου σφόδρα ἐκείνους ἡγῇ ἀδικεῖν, οἳ τὰ ἐκ τῶν κύρβεων μόνον ἔθυον.
18 καίτοι, ὦ ἄνδρες δικασταί, περὶ εὐσεβείας οὐ παρὰ Νικομάχου δεῖ μανθάνειν, ἀλλ' ἐκ τῶν γεγενημένων σκοπεῖν. οἱ τοίνυν πρόγονοι τὰ ἐκ τῶν κύρβεων θύοντες μεγίστην καὶ εὐδαιμονεστάτην τῶν Ἑλληνίδων τὴν πόλιν παρέδοσαν, ὥςτε ἄξιον ἡμῖν τὰς αὐτὰς ἐκείνοις θυσίας ποιεῖσθαι καὶ εἰ μηδὲν δι' ἄλλο, τῆς τύχης ἕνεκα τῆς ἐξ ἐκείνων τῶν ἱερῶν γεγενημένης.
19 πῶς δ' ἄν τις εὐσεβέστερος γένοιτο ἐμοῦ, ὅςτις ἀξιῶ, πρῶτον μὲν κατὰ τὰ πάτρια θύειν, ἔπειτα ἃ μᾶλλον συμφέρει τῇ πόλει, ἔτι δὲ ἃ ὁ δῆμος ἐψηφίσατο, καὶ δυνησόμεθα δαπανᾶν ἐκ τῶν προσιόντων χρημάτων; σὺ δέ, ὦ Νικόμαχε, τούτων τἀναντία πεποίηκας· ἀναγράψας γὰρ πλείω τῶν προςταχθέντων, αἴτιος γεγένησαι τὰ προςιόντα χρήματα εἰς ταῦτα μὲν ἀναλίσκεσθαι,
20 ἐν δὲ ταῖς πατρίοις θυσίαις ἐπιλείπειν. αὐτίκα πέρυσιν ἱερὰ ἄθυτα τριῶν ταλάντων γεγένηται τῶν ἐν ταῖς κύρβεσι γεγραμμένων. καὶ οὐχ οἷόν τε εἰπεῖν, ὡς οὐχ ἱκανὰ ἦν, ἃ προςῆλθε τῇ πόλει. εἰ γὰρ οὗτος μὴ πλείω ἀνέγραψεν ἓξ ταλάντοις, εἴς γε τὰς θυσίας τὰς

λουν – –. ἔστησαν δὲ τὰς κύρβεις ἐν τῇ στοᾷ τῇ βασιλείᾳ. Sunt igitur κύρβεις columnae, in quibus antiquissimae Solonis leges res sacras spectantes inscriptae erant. Θυσίαι ἐκ τῶν κύρβεων κατ' ἐξοχὴν dicebantur πάτριοι et formula erat κατὰ τὰ πάτρια θύειν. His adduntur θυσίαι ἐκ στηλῶν κατὰ τὰς συγγραφάς: quas haud scio an eae sint, quae appellantur ab Isocrate Areop. c. 11. ἐπίθετοι ἑορταί: quas explicat Harpocration s. v. τὰς μὴ πατρίους, ἄλλως δὲ ἐπιψηφισθείσας. Illae erant piae magis quam sumtuosae; hae autem magnos sumtus habebant et in gratiam populi ἑστιάσεις, θεωρικὰ cet. instituta erant.

19. ἐκ τῶν προσιόντων χρημάτων] Ex reditibus in hunc usum destinatis: ἐκ τῶν τεμενικῶν προσόδων. ἑκάστῳ γὰρ θεῷ πλέθρα γῆς ἀπένεμον, ἐξ ὧν μισθουμένων αἱ εἰς τὰς θυσίας ἐγίνοντο δαπάναι. Erant igitur ἱερὰ κτήματα, ἐξ ὧν αἱ θυσίαι τοῖς θεοῖς ἐγίνοντο.

20. ἱερὰ ἄθυτα – γεγένηται] Ἱερὰ ἄθυτα sunt opposita ἱεροῖς τεθυμένοις, sacrificia non acta, intermissa. Cognoscimus igitur ex hoc loco sumtus ad sacrificia ex antiquis Solonis legibus fuisse trium talentorum.

εἰ γὰρ οὗτος μὴ πλείω ἀνέγραψεν ἓξ ταλάντοις] Si sumtus in sacrificia ex nova collectione legum agenda impendendi non sex talentis superassent sumtus in

πατρίους ἂν ἐξήρκεσε, καὶ τρία τάλαντα ἂν περιεγένετο τῇ πόλει. περὶ δὲ τῶν εἰρημένων καὶ μάρτυρας ὑμῖν παρέξομαι.

ΜΑΡΤΥΡΕΣ.

Ἐνθυμεῖσθε τοίνυν, ὦ ἄνδρες δικασταί, ὅτι, ὅταν μὲν κατὰ τὰς συγγραφὰς ποιῶμεν, ἅπαντα τὰ πάτρια θύεται, ἐπειδὰν δὲ κατὰ τὰς στήλας, ἃς οὗτος ἀνέγραψε, πολλὰ τῶν ἱερῶν καταλύεται. καὶ τούτοις ὁ ἱερόσυλος περιτρέχει, λέγων, ὡς εὐσέβειαν, ἀλλ' οὐκ εὐτέλειαν ἀνέγραψε· εἰ δὲ μὴ ταῦτα ὑμῖν ἀρέσκει, ἐξαλείφειν κελεύει, καὶ ἐκ τούτων οἴεται πείθειν, ὡς οὐδὲν ἀδικεῖ, ὃς ἐν δυοῖν μὲν ἐτοῖν πλείω ἤδη τοῦ δέοντος δώδεκα ταλάντοις ἀνάλωσε, παρ' ἕκαστον δὲ τὸν ἐνιαυτὸν ἐπεχείρησεν ἓξ ταλάντοις τὴν πόλιν ζημιῶσαι· 21
καὶ ταῦτα ὁρῶν αὐτὴν ἀποροῦσαν χρημάτων καὶ Λακεδαιμονίους μὲν ἀπειλοῦντας, ὅταν μὴ ἀποπέμψωμεν 22

§. 21. *εἰ δὲ μὴ ταῦτα ὑμῖν ἀρέσκει*] *Εἰ δέ* Bekkerus ex optimo codice pro vulgato *καὶ εἰ*.

sacrificia ex legibus Solonis agenda (qui erant trium talentorum). Nicomachus igitur novem talenta conscripsit esse impendenda. Quod si leges antiquas retinuisset, non tria solum talenta adfuissent ad sacra *ἐκ τῶν κύρβεων* agenda, sed altera tria gravissimo reipublicae tempore, quum non sufficeret publicis necessitatibus, tulisset aerarium.

21. *καὶ τούτοις ὁ ἱερόσυλος περιτρέχει*] Marklandus legendum esse opinatur *καὶ ἐπὶ τούτοις π.*, nec improbarunt posteriores, et sane haec loquendi ratio facilior: nisi forte absolutum *τούτοις* quasi dativus sit instrumenti, id indicans, quod incitaverit hominem ad discurrendum. Cf. Hermannum ad Vigerum p. 882.

λέγων, ὡς εὐσέβειαν, ἀλλ' οὐκ εὐτέλειαν ἀνέγραψε] Se in sacris describendis id spectasse, quod pios homines deceat, non quod parcorum sit, ipsos in deos sordidorum.

εἰ δὲ μὴ ταῦτα ὑμῖν ἀρέσκει] Marklando sententia displicet. Opinatur enim, si Nicomachus ipse concesserit delenda, si quae descripserit Atheniensibus non placeant, optimum hoc futurum fuisse innocentiae argumentum. — Sed orator hoc minime sufficere affirmat. Qui enim aliquid instituerit, unde graves et inanes sumtus patriam oppresserint, hunc culpa non liberari, dicentem in posterum caveri posse hos sumtus, sed hoc saltem ab eo postulandum esse, ut restituat, quod ejus instituto in patriae detrimentum sit profusum. *Ἀδίκημα* autem Nicomachi erat *ἐν δυοῖν ἐτοῖν πλείω ἤδη τοῦ δέοντος δώδεκα ταλάντοις ἀναλωκέναι*, idque est eo gravius delictum, quod civitas hoc temporis lapsu summa eaque pestifera penuria pressa erat.

αὐτοῖς τὰ χρήματα, Βοιωτοὺς δὲ σῦλα ποιουμένους, ὅτι οὐ δυνάμεθα δύο τάλαντα ἀποδοῦναι, τοὺς δὲ νεωςοίκους καὶ τὰ τείχη περικαταῤῥέοντα, εἰδὼς δὲ, ὅτι ἡ βουλὴ ἡ βουλεύουσα, ὅταν μὲν ἔχῃ ἱκανὰ χρήματα εἰς διοίκησιν, οὐδὲν ἐξαμαρτάνει, ὅταν δὲ εἰς ἀπορίαν καταστῇ, ἀναγκάζεται εἰςαγγελίας δέχεσθαι, καὶ δημεύειν τὰ τῶν πολιτῶν, καὶ τῶν ῥητόρων τοῖς πονη-
23 ρότατα λέγουσι πείθεσθαι. χρὴ τοίνυν, ὦ ἄνδρες δικασταί, μὴ τοῖς βουλεύουσιν ἑκάστοτε ὀργίζεσθαι, ἀλλὰ τοῖς εἰς τοιαύτας ἀπορίας καθιστᾶσι τὴν πόλιν. προςέχουσι τὸν νοῦν οἱ βουλόμενοι τὰ κοινὰ κλέπτειν, ὅπως Νικόμαχος ἀγωνιεῖται· οἷς ὑμεῖς, ἐὰν μὴ τοῦτον τιμωρήσησθε, πολλὴν ἄδειαν ποιήσετε· ἐὰν δὲ καταψηφισάμενοι τῶν ἐσχάτων αὐτῷ τιμήσητε, τῇ αὐτῇ ψήφῳ τούς τε ἄλλους βελτίους ποιήσετε καὶ παρὰ τού-
24 του δίκην εἰληφότες ἔσεσθε. ἐπίστασθε δέ, ὦ ἄνδρες δικασταί, ὅτι παράδειγμα τοῖς ἄλλοις ἔσται μὴ τολμᾶν εἰς ὑμᾶς ἐξαμαρτάνειν, οὐχ ὅταν τοὺς ἀδυνάτους εἰπεῖν κολάζητε, ἀλλ᾽ ὅταν παρὰ τῶν δυναμένων λέγειν δίκην

23. καθιστᾶσι] Sic Reiskius emendavit librorum lectionem καθιστῶσι. Sed participium ἱστῶν non est scriptorum Atticorum.

22. τὰ χρήματα] Intelligit centum talenta, quae triginta viri a Lacedaemoniis mutuo sumserant (Xenophon Hell. II. 4, 28.), quae restituta pace civitas se numeraturam receperat.

περικαταῤῥέοντα] Ῥεῖν cum compositis varias habet tropicas significationes. H. l. dicitur de rebus, quae sensim dissolvuntur, labant et tandem concidunt.

ἀναγκάζεται εἰςαγγελίας δέχεσθαι] Non dubitabant demagogi disertis verbis aliquando profiteri, esse homines divites jam hac sola de caussa damnandos eorumque bona publicanda, ut sit unde populo μισθοφορὰ peti possit. Cf. Boeckh Staatsh. I. p. 234.

23. προςέχουσι τὸν νοῦν] Asyndeton notabile, quod clementem hic expertum est Reiskium, durum Marklandum, qui scribit προςέχουσι γάρ. Nos quidem, quanquam Lysias asyndetis non admodum delectatur, in eo hic agnoscimus vim orationis.

ἐὰν δὲ – τῶν ἐσχάτων αὐτῷ τιμήσητε] Τιμᾶν est judicis poenam reo ponentis. Apud oratores non memini id alia ratione construi, ac cum dativo personae ac genitivo poenae. Hinc probo Reiskium, qui dativum αὐτῷ scripsit pro vulgato αὐτόν. Propius a veritate aberat cod. Vind., qui habet αὐτῶν. Notum est autem per librarios saepe ι subscriptum transiisse in ν. Accusativus fortasse invasit propter lectionem, quae est in codd. quibusdam, τιμωρήσητε.

λαμβάνητε. τίς οὖν τῶν ἐν τῇ πόλει ἐπιτηδειότερος Νι-
κομάχου δοῦναι δίκην; τίς ἐλάττω τὴν πόλιν ἀγαθὰ πε-
ποίηκεν, ἢ πλείω ἠδίκηκεν; ὃς καὶ τῶν ὁσίων καὶ τῶν 25
ἱερῶν ἀναγραφεὺς γενόμενος εἰς ἀμφότερα ταῦτα ἡμάρ-
τηκεν; ἀναμνήσθητε δὲ, ὅτι πολλοὺς ἤδη τῶν πολιτῶν
ἐπὶ κλοπῇ χρημάτων ἀπεκτείνατε. καίτοι ἐκεῖνοι μὲν
τοσοῦτον μόνον ὑμᾶς ἔβλαψαν, ὅσον ἐν τῷ παρόντι,
οὗτοι δ' ἐπὶ τῇ τῶν νόμων ἀναγραφῇ καὶ τῶν ἱερῶν
δῶρα λαμβάνοντες, εἰς ἅπαντα τὸν χρόνον τὴν πόλιν
ζημιοῦσι.

Διὰ τί δ' ἄν τις ἀποψηφίσαιτο τούτου; πότερον 26
ὡς ἀνδρὸς ἀγαθοῦ πρὸς τοὺς πολεμίους καὶ πολλαῖς
μάχαις καὶ ναυμαχίαις παραγεγενημένου; ἀλλὰ ὅτε ὑ-
μεῖς ἐκινδυνεύετε ἐκπλέοντες, οὗτος αὐτοῦ μένων τοὺς
Σόλωνος νόμους ἐλυμαίνετο. ἀλλ' ὅτι χρήματα δε-
δαπάνηκε, καὶ πολλὰς εἰςφορὰς εἰςενήνοχεν; ἀλλ' οὐχ
ὅπως ὑμῖν τῶν αὐτοῦ τι ἐπέδωκεν, ἀλλὰ καὶ τῶν ὑ-
μετέρων πολλὰ ὑφῄρηται. ἀλλὰ διὰ τοὺς προγόνους; 27
ἤδη γάρ τινες καὶ διὰ τοῦτο συγγνώμης ἔτυχον παρ' ὑ-
μῶν. ἀλλὰ τούτῳ γε προςήκει διὰ μὲν αὐτὸν τεθνά-

§. 26. ἀλλ' ὅτι χρήματα δεδαπάνηκε] Hanc Marklandi emendationem, χρήματα scribentis pro χρήμασι, confirmavit optimus Bekkeri codex. Hoc loco dativus est soloecismus, quoniam is additus verbo δαπανᾶν significat rem, in quam χρήματα impenduntur. Χρήματα autem, quae impenduntur, nonnisi in accusativo, ut objectum δαπανώμενον, poni possunt.

24. ἐπιτηδειότερος] Cf. ad Aeschinem κατὰ Κτησ. §. 230. Interdum de eo, qui dignus est, qui poenam accipiat malive quid patiatur.

25. τῶν ὁσίων καὶ τῶν ἱερῶν] Marklandus, qui in se conjunctionem horum vocabulorum nec ignorat nec damnat, hic tamen minus recte ea juncta esse opinatur et scribendum censet τῶν δημοσίων καὶ τῶν ἱερῶν. Nil mutandum. Τὰ ὅσια eadem sunt, quae Marklandus per δημόσια intelligit, eaque religiosius notantur. Τὰ ἱερά sunt quae pertinent ad deos; τὰ ὅσια vero sunt gravissimae rerum humanarum, proximae τοῖς ἱεροῖς, parentes, liberi, patria et quae ad eos pertinent. Hodie in his vera docent etiam Lexica.

26. ἀλλ' οὐχ ὅπως – – ἐπέδωκεν, ἀλλὰ – ὑφῄρηται] Libri quidam grammatici docent οὐχ ὅπως esse non solum non, v. c. Viger. de idiot. p. 432. Mihi formulam ellipticam recte videtur explicavisse Schaeferus ad Bosii Ell. p. 775., nec, opinor, aliud hodie traditur in scholis.

ναι, διὰ δὲ τοὺς προγόνους πεπρᾶσθαι. ἀλλ' ὡς,
ἐὰν νῦν αὐτοῦ φείσησθε, αὖθις ἀποδώσει τὰς χάρι-
τας; ὃς οὐδ' ὧν πρότερον μετέλαβε παρ' ὑμῶν ἀγα-
θῶν μέμνηται. καίτοι ἀντὶ μὲν δούλου πολίτης γε-
γένηται, ἀντὶ δὲ πτωχοῦ πλούσιος, ἀντὶ δὲ ὑπογραμ-
28 ματέως νομοθέτης. ἃ καὶ ὑμῶν ἔχοι ἄν τις κατηγο-
ρῆσαι, ὅτι οἱ μὲν πρόγονοι νομοθέτας ᾑροῦντο Σόλω-
να καὶ Θεμιστοκλέα καὶ Περικλέα, ἡγούμενοι τοιού-
τους ἔσεσθαι τοὺς νόμους, οἷοίπερ ἂν ὦσιν οἱ τιθέν-
τες· ὑμεῖς δὲ Τισαμενὸν τὸν Μηχανίωνος καὶ Νικό-
μαχον καὶ ἑτέρους, ἀνθρώπους ὑπογραμματέας· καὶ
τὰς μὲν ἀρχὰς ὑπὸ τῶν τοιούτων ἡγεῖσθε διαφθείρε-
29 σθαι, αὐτοὺς δὲ τούτοις πιστεύετε. ὃ δὲ πάντων
δεινότατον, ὅτι ὑπογραμματεῦσαι μὲν οὐκ ἔξεστι δὶς
τὸν αὐτὸν τῇ ἀρχῇ τῇ αὐτῇ, περὶ δὲ τῶν μεγίστων

§. 28. αὐτοὺς] Hoc a Marklando restitutum pro librorum lectione αὐτοῖς positum est pro ὑμᾶς αὐτούς. Pronominis reflexivi usum apud Atticos scriptores explicavi ad Aeschinem in Tim. c. 34.

29. ὃ δὲ πάντων δεινότατον, ὅτι cet.] Conjunctionem addidit Bekkerus ex optimo codice: in cujus codicis gratiam eam retinui; sed non deest suspicio eam a grammatico additam esse, qui asyndeton post formulam ὃ δὲ δεινότατον non tolerabat. Plerumque enim eam vel particula γάρ vel conjunctio ὅτι sequitur; quam interdum omitti notat Fr. A. Wolfius ad Leptin. p. 225.

27. διὰ δὲ τοὺς προγόνους πεπρᾶσθαι] Nempe si quis convictus erat, quod natus patre non Atheniensi civitatem tamen Atticam usurpaverit, totus erat in civitatis potestate τοῖς χρήμασι καὶ τῷ σώματι, et vendi poterat ὡς ἀνδράποδον. Hoc igitur spectat ad id, quod §. 2. dixit, τὸν πατέρα Νικομάχου δημόσιον εἶναι.

28. ἀνθρώπους ὑπογραμματέας] Marklandus, qui ἄνθρωπος ὑπογραμματεύς ut notam formulam pleonasticam cum ἄνθρωπος βασιλεύς Matth. XXII, 2. comparat, reprehenditur a Valckenario in annott. critt. in loc. N. T. p. 336., qui nusquam in profano Graeco scriptore legi affirmat de rege ἄνθρωπος βασιλεύς, et monet in nostro Lysiae loco opposite ad Solonem, Themistoclem, Periclem memoratos Tisamenum quemdam et Nicomachum per contemtum ab oratore dici ἀνθρώπους ὑπογραμματέας; alibi eum etiam vocabulum ἄνθρωπος in talibus adhibuisse, sed semper in contemtu de ancillis, meretricibus atque hujus generis mulierculis. Tisameni, cujus patrem Mechanionem ex hoc loco cognoscimus nomine, ψήφισμα, de nomothetis extra ordinem creandis restituta pace latum, exstat apud Andocid. de myster. p. 39. s. R.

29. δὶς] Boeckhius recte videtur interpretari duos continuos annos Staatsh. T. I. p. 203.

τοὺς αὐτοὺς ἐᾶτε πολὺν χρόνον κυρίους εἶναι; καὶ τὸ τελευταῖον, Νικόμαχον εἵλεσθε ἀναγράφειν τὰ πάτρια, ᾧ κατὰ πατέρα τῆς πόλεως οὐ προςήκει· καὶ 30
ὃν ἔδει ὑπὲρ τοῦ δήμου κρίνεσθαι, οὗτος τὸν δῆμον συγκαταλύσας φαίνεται. νῦν τοίνυν ὑμῖν μεταμελησάτω τῶν πεπραγμένων, καὶ μὴ ὑπὸ τῶν ἀεὶ κακῶς πάσχοντες ἀνέχεσθε, μηδὲ ἰδίᾳ μὲν ὀνειδίζετε τοῖς ἀδικοῦσιν, ἐπειδὰν δ' ἐξῇ δίκην παρ' αὐτῶν λαμβάνειν, ἀποψηφίζεσθε.

Καὶ περὶ μὲν τούτων ἱκανά μοι τὰ εἰρημένα· 31
περὶ δὲ τῶν ἐξαιτησομένων βραχέα πρὸς ὑμᾶς εἰπεῖν βούλομαι. παρεσκευασμένοι τινές εἰσι καὶ τῶν φίλων καὶ τῶν τὰ τῆς πόλεως πραττόντων δεῖσθαι ὑπὲρ αὐτοῦ· ὧν ἐγὼ ἡγοῦμαι ἐνίοις προςήκειν ὑπὲρ τῶν ἑαυτοῖς πεπραγμένων ἀπολογεῖσθαι πολὺ μᾶλλον ἢ τοὺς ἀδικοῦντας σῴζειν προαιρεῖσθαι. δεινὸν δέ μοι δοκεῖ εἶναι, ὦ ἄν- 32
δρες δικασταί, εἰ τούτου μὲν ἑνὸς ὄντος καὶ οὐδὲν ὑπὸ τῆς πόλεως ἠδικημένου οὐκ ἐπεχείρησαν δεῖσθαι, ὡς χρὴ παύσασθαι εἰς ὑμᾶς ἐξαμαρτάνοντα· ὑμᾶς δὲ τοσούτους ὄντας καὶ ἠδικημένους ὑπὸ τούτου ζητοῦσιν, ὡς οὐ χρὴ δίκην παρ' αὐτοῦ λαμβάνειν. χρὴ τοίνυν, 33
ὥςπερ ἂν τούτους ὁρᾶτε προθύμως σῴζοντας τοὺς φίλους, οὕτω καὶ ὑμᾶς τοὺς ἐχθροὺς τιμωρεῖσθαι, εὖ

§. 32. ζητοῦσιν] Hoc obtulit optimus Bekkeri codex pro vulgato ζητήσουσιν.

30. ὃν ἔδει ὑπὲρ τοῦ δήμου κρίνεσθαι] Viri docti pro ὑπέρ legi volunt ὑπό, quia a populo laesae majestatis caussa sit judicandus; atque etiam Platnerus in libro der Process. p. 376. locum ita intelligit et commendat ὑπό. Augerus autem praepositionem ὑπέρ significare opinatur nomine populi, tanquam reum laesae majestatis erga populum. Fortasse per ὑπὲρ τοῦ δήμου κρίνεσθαι significatur γραφὴ ξενίας, caussa capitalis de civitate. Δῆμος autem h. l. ob oppositionem cum sequenti τὸν δῆμον συγκαταλύσας, et hoc ὑπὲρ τοῦ δήμου κρίνεσθαι simile est ad sensum ei, quod dicebatur §. 27. προςήκει τούτῳ διὰ τοὺς προγόνους πεπρᾶσθαι.

32. ὑμᾶς δὲ ζητοῦσιν] Stephanus scribendum conjicit πεῖσαι ζητήσουσιν. Contra libros πεῖσαι addere nolim, quanquam aptum esset simplicitati Lysiacae. Sed oratoris animo inhaerebat adhuc infinitivus ex antecedente membro.

εἰδότας, ὅτι τούτοις πρώτοις ἄνδρες ἀμείνους δόξετε εἶναι, ἐπὰν παρὰ τῶν ἀδικούντων δίκην λαμβάνητε. ἐνθυμεῖσθε δὲ, ὅτι οὔτε Νικόμαχος, οὔτε τῶν αἰτησομένων οὐδεὶς τοσαῦτα ἀγαθὰ πεποίηκε τὴν πόλιν, ὅσα οὗτος ἠδίκηκεν. ὥςτε πολὺ μᾶλλον ὑμῖν προςήκει τι-
34 μωρεῖσθαι ἢ τούτοις βοηθεῖν. εὖ δ' εἰδέναι χρὴ τοὺς αὐτοὺς τούτους, ὅτι πολλὰ δεηθέντες τῶν κατηγόρων ἡμᾶς μὲν οὐδαμῶς ἔπεισαν, τὴν δὲ ὑμετέραν ψῆφον καταπειράσοντες εἰςεληλύθασιν εἰς τὸ δικαστήριον, καὶ ἐλπίζουσιν, ὑμᾶς ἐξαπατήσαντες, ἄδειαν εἰς τὸν λοιπὸν
35 χρόνον λήψεσθαι τοῦ ποιεῖν ὅ τι ἂν βούλωνται. ἡμεῖς μὲν τοίνυν οὐκ ἠθελήσαμεν ὑπὸ τούτων ἀξιούμενοι πεισθῆναι· τὸ δὲ αὐτὸ τοῦτο παρακαλοῦμεν, μὴ πρὸ τῆς κρίσεως μισοπονηρεῖν, ἀλλ' ἐν τῇ κρίσει τιμωρεῖσθαι τοὺς τὴν ὑμετέραν νομοθεσίαν ἀφανίζοντας· οὕτω γὰρ ἐννόμως διοικηθήσεται τὰ κατὰ τὴν πολιτείαν ἅπαντα.

35. *νομοθεσίαν*] Hoc, quód Marklandus conjecerat pro eo vocabulo, quod omnes libros occupaverat, *νουθεσίαν*, confirmavit optimus Bekkeri codex. Vide Lobeck ad Phryn. p. 512.

34. *πολλὰ δεηθέντες τῶν κατηγόρων*] Nicomachus enim amicique nec nummis nec precibus parcebant, ut persuaderent accusatori ejusque subscriptoribus, ut desisterent ab actione.

35. *ὑπὸ τούτων ἀξιούμενοι*] Marklandum scribi jubentem ὑπὸ τούτων αἰτουμένων in viam reduxit Koenius ad Greger. de dial. p. 157. ed. Schaef. Bekkeri Anecdd. p. 80. ἀξιούμενος· παρακαλούμενος, καὶ ἀξίωμα ἀντὶ τοῦ παράκλησις.

AESCHINIS

ORATIO ADVERSUS CTESIPHONTEM.

ΑΙΣΧΙΝΟΥ
Ο ΚΑΤΑ
ΚΤΗΣΙΦΩΝΤΟΣ
ΛΟΓΟΣ.

ΥΠΟΘΕΣΙΣ.

Κτησιφῶν ἔγραψε ψήφισμα στεφανῶσαι Δημοσθένην Δημοσθένους Παιανιέα χρυσῷ στεφάνῳ καὶ ἀναγορεῦσαι τὸν στέφανον ἐν τῷ θεάτρῳ Διονυσίοις τραγῳδῶν, ὅτι διατελεῖ τὰ ἄριστα καὶ λέγων καὶ πράττων τῷ δήμῳ τῶν Ἀθηναίων. τοῦτο τὸ ψήφισμα ἐγράψατο Αἰσχίνης παρανόμων, καὶ εἰσάγει κεφάλαια γενικὰ τρία, ἓν μέν, ὅτι ὑπεύθυνον ὄντα τὸν Δημοσθένην ἐστεφάνωσε τοῦ νόμου κελεύοντος μὴ ἐξεῖναι ὑπεύθυνον ἄρχοντα στεφανοῦν, περὶ οὐσίας, δεύτερον δέ, ὅτι ἐν τῷ θεάτρῳ ἀνεκήρυξε τὸν στέφανον ἀπαγορεύοντος τοῦ νόμου μηδένα στεφανοῦν ἐν τῷ θεάτρῳ, περὶ ποιότητος, τρίτον καὶ τελευταῖον, ὅτι καὶ τὰ ψευδῆ ἔγραψεν ἐν τῷ ψηφίσματι· οὐκ εἶναι γὰρ καλὸν καὶ ἀγαθὸν τὸν Δημοσθένην, οὐδὲ ἄξιον τοῦ στεφάνου. καὶ τοῦτο εἰς τὸ παράνομον ἀνακτέον, ἐπειδὴ καὶ νόμος ἐστὶν ὁ κωλύων τὰ ψευδῆ γράφειν ἐν τοῖς ψηφίσμασιν· ἔστι δὲ περὶ ποιότητος. ὑποφορὰς δὲ λαμβάνει τρεῖς, πρὸς μὲν τὸ πρῶτον διssῶς ἐροῦντος Δημοσθένους, ὅτι οὐκ ἦν ἄρχων, οὐδὲ ἔστιν ἀρχὴ ἡ τῶν τειχῶν οἰκοδομή, ἀλλὰ διακονία τις καὶ ἐπιμέλεια· εἰ δὲ καὶ ἀρχή, τῷ γε ἐπιδεδωκέναι ἐκ τῶν ἰδίων καὶ μηδὲν εἰληφέναι ἐκ τῆς πόλεως οὐκ ἦν ὑπεύθυνος· περὶ ποιότητος ἀμφότερα. πρὸς δὲ τοῦτο Αἰσχίνης εἰσάγει στοχαστικὸν κεφάλαιον, οὐ μέντοι κατασκευάζει· εἰ δὲ μὴ παρ᾽ ἑαυτοῦ ἐπέδωκεν, ἀλλ᾽ εἶχε παρὰ τῆς βουλῆς εἰς τοῦτο δέκα τάλαντα, περὶ οὐσίας. πρὸς δὲ τὸ δεύτερον κεφάλαιον παρεχομένου Δημοσθένους νόμον ἕτερον, κελεύοντα ἀνακηρύττειν ἐν τῷ θεάτρῳ, ἂν ψηφίσηται ὁ δῆμος, Αἰσχίνης οὐ περὶ τῶν πολιτικῶν αὐτὸν εἶναί φησιν, ἀλλὰ περὶ τῶν ξενικῶν στεφάνων, περὶ οὐσίας. πρὸς δὲ τὸ τρίτον πολλὰ κατὰ μέρος. οἴεται δὲ τὸν Δημοσθένην εἰς τέσσαρας καιροὺς διῃρηκέναι τὴν ἀπολογίαν, τὰ πράγματα καθ᾽ ἕκαστα εἰς τούτους μερίσαντα. πρῶτον μὲν οὖν φησιν εἶναι καιρὸν τοῦ πολέμου τοῦ πρώτου τοῦ πρὸς Φίλιππον περὶ Ἀμφιπόλεως γενομένου, δεύτερον δὲ τὸν τῆς εἰρήνης, τρίτον δὲ τὸν τοῦ πολέμου τοῦ δευτέρου καὶ τῆς περὶ Χαιρώνειαν ἥττης, τέταρτον δὲ τὸν παρόντα

καιρὸν τὸν περὶ τῶν πρὸς Ἀλέξανδρον πολιτευμάτων. ἐν μὲν οὖν τῷ πρώτῳ αἴτιον αὐτόν φησι γεγονέναι τῆς εἰρήνης, αἰσχρᾶς οὔσης καὶ ἀδόξου, καὶ τοῦ μὴ μετὰ κοινοῦ τῶν Ἑλλήνων συνεδρίου τὴν πόλιν αὐτὴν πεποιῆσθαι· ἐν δὲ τῷ δευτέρῳ, ὅτι τὸν πόλεμον τὸν πρὸς Φίλιππον αὐτὸς παρεσκεύασεν· ἐν δὲ τῷ τρίτῳ, ὅτι τοῦ ἱεροῦ πολέμου καὶ τῶν περὶ Φωκίας συμβάντων αἴτιος ἐγένετο, καὶ τῆς ἥττης τῆς ἐν Χαιρωνείᾳ, πείσας μετὰ Θηβαίων ἀραμένους τὸν πόλεμον τὸν πρὸς Φίλιππον παρατάξασθαι· ἐν δὲ τῷ τελευταίῳ, ὅτι τὰ κατὰ τὸν Ἀλέξανδρον οὐκ ἐπολιτεύσατο. μετὰ ταῦτα καὶ τοῦ βίου παντὸς τοῦ Δημοσθένους κατηγορεῖ, καὶ δὴ καὶ Κτησιφῶντος ἐν ὀλίγοις, ἐν οἷς ἀξιοῖ αὐτὸν ὑπὲρ ἑαυτοῦ τὸν Κτησιφῶντα ἀπολογεῖσθαι. τὰ μὲν οὖν κεφάλαια ταῦτ' ἐστιν. ἐνίκα δὲ τὸν ἀγῶνα Δημοσθένης.

Μέμφονται μέντοι τινὲς τὸν Αἰσχίνην, ὅτι οὐκ ἐνδιέτριψεν ἐν τῷ παρανόμῳ, ἀλλὰ καὶ τῆς πολιτείας κατηγορεῖ τοῦ Δημοσθένους, καλῶς πεπολιτευμένου τοῦ ἀνδρός. αὐτὸς δὲ τοὐναντίον τούτῳ μάλιστα ἰσχυρίζεται, λέγων οὕτως „ἔστι δ' ὑπόλοιπον μέρος τῆς κατηγορίας, ἐφ' ᾧ μάλιστα σπουδάζω· τοῦτο δ' ἐστὶν ἡ πρόφασις, δι' ἣν αὐτὸν ἀξιοῖ στεφανοῦσθαι." μήποτε δὲ ἄριστα τοῦτο ἔπραξεν· ἐπειδὴ γὰρ εἶχε δόξαν μεγάλην παρὰ πᾶσι καὶ ὑπόληψιν ὁ Δημοσθένης ὡς λαμπρότατα πεπολιτευμένος, εἰκότως ᾠήθη ψυχροὺς καὶ οὐδενὸς ἀξίους φανήσεσθαι τοὺς περὶ τῶν παρανόμων λόγους, εἰ μὴ δόξαν αὐτοῖς ἐμποιήσει τὴν ἐναντίαν, ὡς ἄρα ὁ Δημοσθένης κακόνους ἐστὶ τῷ δήμῳ καὶ αἰσχρῶς καὶ ἐπιμέμπτως πεπολίτευται. διὰ τοῦτο ἐσπούδασε περὶ τοῦτο μάλιστα, καὶ ἐν τούτῳ τῷ μέρει τῆς κατηγορίας τὸ πλεῖστον ἐνδιέτριψε. μέμφαιτο δ' ἄν τις τὸ προοίμιον ὡς τραγικὸν καὶ περιττὸν καὶ ἐπιλόγῳ μᾶλλον ἐοικός.

Ἡ στάσις τοῦ λόγου ἐστὶ πραγματικὴ ἔγγραφος, ὥσπερ καὶ ἡ τοῦ ὑπὲρ τοῦ στεφάνου. τὰ δὲ κεφάλαια δηλονότι τῆς πραγματικῆς περιέχει ἅπερ καὶ ἐκεῖ, οἷον τὸ νόμιμον τεμνόμενον εἰς τρεῖς νόμους, τὸ δὲ δίκαιον εἰς τέσσαρας καιρούς. ὅρα δὲ, πῶς ἐπιλογικῶς ἤρξατο ἀπὸ συνηγόρων ἐκβολῆς, ὥσπερ καὶ Δημοσθένης.

Τινὲς εἶπον, ὅτι οὐκ ἔχει κατασκευὴν τὸ προοίμιον· οὐκοῦν οὐδὲ συμπέρασμα δεῖ ζητεῖν. ἀλλ' οὐκ ἔστιν ἀκατάσκευον· ἔστι γὰρ αὐτοῦ κατασκευὴ „ὑπὲρ τοῦ τὰ μέτρια καὶ τὰ συνήθη μὴ γίνεσθαι ἐν τῇ πόλει." εἰ γὰρ ἡ αἰτία τῆς προτάσεώς ἐστιν ἡ κατασκευὴ, διὰ δὲ τὸ τὰ μέτρια μὴ γίνεσθαι ἐν τῇ πόλει αἱ δεήσεις, κατασκευὴ ἂν εἴη. ἔχει δὲ καὶ συμπέρασμα, „ἐγὼ δὲ πεπιστευκὼς ἥκω" ἕως τοῦ „μεῖζον τῶν νόμων καὶ τῶν δικαίων."

Τὴν μὲν παρασκευὴν ὁρᾶτε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ 1
τὴν παράταξιν, ὅση γεγένηται, καὶ τὰς κατὰ τὴν ἀγο-
ρὰν δεήσεις, αἷς κέχρηνταί τινες ὑπὲρ τοῦ τὰ μέτρια
καὶ τὰ συνήθη μὴ γίγνεσθαι ἐν τῇ πόλει· ἐγὼ δὲ πεπι-
στευκὼς ἥκω πρῶτον μὲν τοῖς θεοῖς, δεύτερον δὲ τοῖς

1. *παρασκευὴν – καὶ – παράταξιν*] Vocabula desumta ex re militari. *Παρασκευή* enim dicitur de apparatu bellico; *παράταξις* de acie. Vituperarunt technicorum nonnulli hoc prooemium, statuentes tropos parum recte in prooemiis adhiberi. Non tamen primus Aeschines in prooemio hoc tropo usus est. Andocides *περὶ τῶν μυστ.* p. 1. *τὴν μὲν παρασκευὴν καὶ τὴν προθυμίαν τῶν ἐχθρῶν τῶν ἐμῶν – – σχεδόν τι πάντες ἐπίστασθε.* Lysias *πρὸς Σίμ.* §. 2. *ὁρῶν, ὅτι καὶ παρασκευαὶ καὶ τύχαι ἐνίοτε τοιαῦται γίγνονται.*

τὰς κατὰ τὴν ἀγορὰν δεήσεις] Quomodo haec intelligenda sint, apparet ex narratione Livii v. c. L. III. 14. benigne salutare, alloqui plebis homines, domum invitare, adesse in foro – permulcendo tractandoque mansuefacere plebem.

τὰ μέτρια καὶ τὰ συνήθη] Alterum *τά* tres codices, sed, ut ejusdem familiae, plerumque pro uno censendi, omittunt; quod non probandum. Nam, omisso articulo, *συνήθη* tanquam explicativum additum foret antecedenti *μέτρια*. Sed *τὰ συνήθη* diversae significationis epitheton est. *Τὰ μέτρια* ipsam rei naturam spectat, et quasi terminus technicus est. Thucyd. II. 35. Pericles *χαλεπὸν γάρ*, inquit, *τὸ μετρίως εἰπεῖν* et uberius exponit qua re; *τὰ συνήθη* id, quod ἔθος sit civitatis, quid sit in usu: *τὸ ἐξ ἴσου ἀκροᾶσθαι καὶ μηδὲν παρὰ τὸ δίκαιόν τινι χαρίζεσθαι.*

δεύτερον δὲ] Iidem codices *ἔπειτα δεύτερον*. Utrumque Aeschini usitatum. Retinui igitur, quod plurimis codicibus nititur. *κατὰ Τιμ.* §. 170. p. 116. meae ed. *πρῶτον μὲν τῶν ὅρκων ἕνεκεν, οὓς ὠμόσατε, δεύτερον δὲ ὑπὲρ τοῦ μὴ παρακρουσθῆναι ὑπὸ ἀνθρώπου τεχνίτου λόγων.* *περὶ παραπ.* §. 26. p. 151. meae ed. §. 180. p. 254. meae ed. Infra §. 64. s. 91. 169. Ceterum in libera republica interdum leges et cives tanquam conjuncti et una res spectantur; nulla enim salus civibus sine legibus, unaque et vera libertas in legum custodia.

νόμοις καὶ ὑμῖν, ἡγούμενος οὐδεμίαν παρασκευὴν μεῖ-
2 ζον ἰσχύειν παρ' ὑμῖν τῶν νόμων καὶ τῶν δικαίων. ἐβου-
λόμην μὲν οὖν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ τὴν βουλήν,
τοὺς πεντακοσίους, καὶ τὰς ἐκκλησίας ὑπὸ τῶν ἐφεστη-
κότων ὀρθῶς διοικεῖσθαι, καὶ τοὺς νόμους, οὓς ἐνο-
μοθέτησεν ὁ Σόλων περὶ τῆς τῶν ῥητόρων εὐκοσμίας,
ἰσχύειν, ἵνα ἐξῇ πρῶτον μὲν τῷ πρεσβυτάτῳ τῶν πολι-
τῶν, ὥςπερ οἱ νόμοι κελεύουσι, σωφρόνως ἐπὶ τὸ βῆμα
παρελθόντι ἄνευ θορύβου καὶ ταραχῆς ἐξ ἐμπειρίας τὰ
βέλτιστα τῇ πόλει συμβουλεύειν, δεύτερον δ' ἤδη καὶ
τῶν ἄλλων πολιτῶν τὸν βουλόμενον καθ' ἡλικίαν χωρὶς
καὶ ἐν μέρει περὶ ἑκάστου γνώμην ἀποφαίνεσθαι· οὕτω
γὰρ ἄν μοι δοκεῖ ἥ τε πόλις ἄριστα διοικεῖσθαι αἵ τε
3 κρίσεις ἐλάχισται γίγνεσθαι. ἐπειδὴ δὲ πάντα τὰ πρότε-

2. ἐλάχισται γίγνεσθαι] Sic Bekkerus sine varietate pro vulgato ἐλάχιστα: quod adverbium locum habere non videtur. Adverbium enim cum verbo γίνεσθαι junctum nonnisi modum indicat, quo quid fiat; contra si γίνεσθαι sit enuntiationis copula, praedicatum per adjectivum est exprimendum. Sensus est: ex quo oratores novi, adolescentuli, populum in vana et injusta abripiunt, multitudo litium erumpit: quae non erumperet, si sobrii et prudentes homines rempublicam gubernarent. Bekkerus: »Fortasse legendum τάχιστα.« Nondum persuadere mihi possum, adverbium adjectivi instar adjungi posse verbo εἶναι similibusque. Equidem in vulgata

2. την βουλήν, τους πεντακοσίους] Interdum appositio determinativa, praesertim numeralis, eodem casu nomini apponitur, quum plerumque genitivo jungatur. Iterum §. 20. πάλιν τὴν βουλὴν, τοὺς πεντακοσίους, ὑπεύθυνον πεποίηκεν ὁ νομοθέτης. §. 4. ἡ προεδρεύουσα φυλή, τὸ δέκατον μέρος τῆς πόλεως. Lysias κατὰ Ἀγορ. §. 35. ὁ δὲ δῆμος ἐν τῷ δικαστηρίῳ ἐν δισχιλίοις ἐψηφίσατο. Lenior est ea verborum collocatio, quam habemus apud Andoc. περὶ τῆς ἑαυτοῦ καθ. p. 84. τὰ δὲ μέλλοντά τε καὶ ἤδη πραττόμενα ἄνδρες ὑμῶν πεντακόσιοι ἐν ἀποῤῥήτῳ ἴσασιν, ἡ βουλή. Cf. Matthiae Gr. Gr. §. 433. 4.

ἵνα ἐξῇ] Bekkerus »aptius fortasse ἐξῆν« quod a Mss. oblatum recepissem. Nam cum imperfecto indicativi ἵνα construitur, quum, quem quis propositum habebat finem, non assecutus est. Cf. Rost. Gr. Gr. §. 122. 12. Hic tamen post ἐβουλόμην – ἰσχύειν conjunctivus, finem in universum indicans, non ineptus.

τὸν βουλόμενον] Scaliger conjicit τῷ βουλομένῳ, constructione antecedenti accommodata. Sed constructionis est variatio. Ut enim ἔξεστι cum dativo, sequente infinitivo, construi potest, sic accusativus potest infinitivo adjungi. Ejusmodi autem variationes frequentes. Cf. Duker. ad Thucyd. II. 36. et Elmsley ad Eurip. Heracl. 7.

ρον ὡμολογημένα καλῶς ἔχειν νυνὶ καταλέλυται, καὶ γράφουσί τινες ῥᾳδίως παρανόμους γνώμας, καὶ ταῦτα ἕτεροί τινες τὰ ψηφίσματα ἐπιψηφίζουσιν οὐκ ἐκ τοῦ δικαιοτάτου τρόπου λαχόντες προεδρεύειν, ἀλλ' ἐκ παρασκευῆς καθεζόμενοι, ἐὰν δέ τις τῶν ἄλλων βουλευτῶν ὄντως λάχῃ κληρούμενος προεδρεύειν καὶ τὰς ὑμετέρας χειροτονίας ὀρθῶς ἀναγορεύῃ, τοῦτον οἱ τὴν πολιτείαν οὐκέτι κοινήν, ἀλλ' ἰδίαν αὑτῶν ἡγούμενοι εἶναι ἀπειλοῦσιν εἰςαγγέλλειν, καταδουλούμενοι τοὺς ἰδιώτας καὶ δυναστείας ἑαυτοῖς περιποιοῦντες, καὶ τὰς κρίσεις 4
τὰς μὲν ἐκ τῶν νόμων καταλελύκασι, τὰς δ' ἐκ τῶν ψηφισμάτων μετ' ὀργῆς κρίνουσιν, σεσίγηται μὲν τὸ κάλ-

acquiesco, quanquam non damnanda conjecturae sententia. Et in ipso ἐλάχισται non solum paucitatis, sed etiam brevitatis notio inesse potest.

3. ἀλλ' ἰδίαν] Quattuor codices ἀλλ' ἤδη ἰδίαν: quod non spernendum videtur. Sic enim oppositio fortior cum antecedente οὐκέτι. Frequens haec est apud Aeschinem. κατὰ Τιμ. §. 18. p. 26. meae ed. οὐκέτι ἑτέρῳ διαλέγεται, ἀλλ' ἤδη αὐτῷ. περὶ παραπρ. §. 72. p. 175. meae ed. οὐκέτι ὑπὲρ Ἀμφιπόλεως πρὸς ἡμᾶς ἠγωνίζετο, ἀλλ' ἤδη περὶ Λήμνου. Infra §. 132.

κρίνουσιν, σεσίγηται]. Sic Bekkerus sine varietate pro vulgato κρίνουσι· σεσ. Videntur prosaici scriptores accuratiores ante majorem interpunctionem, vel si aliquo modo vocabulum a sequentibus separare vellent, ν paragogicum addidisse; et Coraes, qui in Iso-

3. ταῦτα] Marklandus conjicit τοιαῦτα. Sed ταῦτα acerbius respicit hoc ipsum, quod tulerat psephisma Ctesiphon, de quo nunc agitur.

χειροτονίας – αναγορεύῃ] Hoc epistatae erat, qui, quum porrectae manus, quantum fieri poterat, dinumeratae essent a praecone, pronuntiabat ut ratum, quod plures jusserant. Cf. Schoemann. de Com. p. 124. s.

εἰςαγγέλλειν] Reiskius ex solo Bern., qui correctricem manum expertus est, dedit εἰςαγγελεῖν. Bekkerus ex uno tantum codice memorat εἰςαγγέλειν, quod idem est cum εἰςαγγέλλειν. Solent enim librarii pro duplice λλ saepissime simplex scribere. Praesens et aoristus apud optimos scriptores saepe ponuntur post verba, quae notionem rei futurae involvunt. De hac re accuratissime egit Lobeckius in Parergis ad Phryn. p. 745. ss. cf. infra §. 165.

4. καὶ τας κρίσεις] Κρίσις hic est modus ac ratio, qua caussa in foro agitatur, ab initio usque ad sententiae pronuntiationem: der Gang des Processes; καί autem est adeo; liberis enim judiciis in rebus publicis cavetur, ne violentia et importunitas ingruat.

μετ' ὀργῆς] Ὀργή non iram solum denotat, sed omnes animi affectus complectitur: ad libitum.

λιστον καὶ σωφρονέστατον κήρυγμα τῶν ἐν τῇ πόλει »τίς ἀγορεύειν βούλεται τῶν ὑπὲρ πεντήκοντα ἔτη γεγονότων καὶ πάλιν ἐν μέρει τῶν ἄλλων Ἀθηναίων,« τῆς δὲ τῶν ῥητόρων ἀκοσμίας οὐκέτι κρατεῖν δύνανται οὔθ' οἱ νόμοι οὔθ' οἱ πρυτάνεις οὔθ' οἱ πρόεδροι οὔθ' ἡ προεδρεύουσα φυλή, τὸ δέκατον μέρος τῆς πόλεως. τούτων δ' ἐχόντων οὕτως, καὶ τῶν καιρῶν ὄντων τῇ πόλει τοιούτων, ὁποίους τινὰς αὐτοὺς ὑμεῖς ὑπολαμβάνετε εἶναι, ἓν ὑπολείπεται μέρος τῆς πολιτείας, εἴ τι κἀγὼ τυγχάνω γιγνώσκων, αἱ τῶν παρανόμων γραφαί. εἰ δὲ καὶ ταύτας καταλύσετε, ἢ τοῖς καταλύουσιν ἐπι-

crate hanc literam semper exterminatam volebat, non tamen, quamvis diligens, constare sibi potuit. Eadem fere dicenda de οὕτω et οὕτως. Equidem opinor codices Mss. esse sequendos, si οὕτως ante consonam offerant, quando significat hoc modo, sic; οὕτω vero ante consonam scribendum esse, si gradum denotans cum adjectivo vel adverbio, in quo ipsa qualitatis notio inest, in unam quasi notionem confluat.

5. ὁποίους τινὰς]. Τινάς addidit Bekkerus ex plurimis codicibus. Pronomen indefinitum relativis additum significat tandem et saepe, ut hic, vim auget: quum civitatis discrimen sit tantum, quantumcunque tandem animo concipitis. Haec quidem est hominum consuetudo, ut suam quisque aetatem aut corruptissimam aut ingenio et virtute praestantissimam judicet.

οὔθ' οἱ πρόεδροι] Desunt haec in Mead. Et fortasse quis haec opinetur melius omitti ob sequentia. Sed πρόεδροι non sunt confundendi cum προεδρεύουσα φυλή. Πρόεδροι sunt deni e Prytanibus ad septenos dies sorte creati, per id tempus totius senatus principes ac praesides, unde etiam nomen traxerunt. Diversa ab his est ἡ προεδρεύουσα φυλή, delecta ex tribubus μὴ πρυτανευούσαις, quae in gradibus suggestus, qui pro subselliis erant, praesideret, bonamque rerum omnium disciplinam tueretur.

ἓν – μέρος τῆς πολιτείας] Μέρος, ut Latinorum pars, idem fere est, quod vulgo dicitur genus, forma; ἡ πολιτεία civilis ratio, qua quis reipublicae perniciem avertere, et quantum fieri possit, ejus salutem stabilire queat.

αἱ τῶν παρανόμων γραφαί] »Si quis in psephismate ad populum lato videbatur aliquid animadvertisse, quod veteribus legibus contrarium, aut a bono publico alienum esset, aut alio nomine juste reprehendi posset, ei, si psephismatis auctorem mendaciorum et fraudium convincere se posse arbitrabatur, licebat assurgere, et male rogatae legis postulaturum se esse latorem coram populo profiteri et jure jurando interposito affirmare.« Uberius haec exposuit F. A. Wolfius in Prolegg. ad Lept. p. CXXXVII. sqq. Schoemann de com. L. II. c. 2.

τρέψετε, προλέγω ὑμῖν, ὅτι λήσετε κατὰ μικρὸν τῆς πολιτείας τισὶ παραχωρήσαντες. εὖ γὰρ ἴστε, ὦ ἄνδρες 6
Ἀθηναῖοι, ὅτι τρεῖς εἰσι πολιτεῖαι παρὰ πᾶσιν ἀνθρώποις, τυραννὶς καὶ ὀλιγαρχία καὶ δημοκρατία, διοικοῦνται δ' αἱ μὲν τυραννίδες καὶ ὀλιγαρχίαι τοῖς τρόποις τῶν ἐφεστηκότων, αἱ δὲ πόλεις αἱ δημοκρατούμεναι τοῖς νόμοις τοῖς κειμένοις. μηδεὶς οὖν ὑμῶν τοῦτ' ἀγνοείτω, ἀλλὰ σαφῶς ἕκαστος ἐπιστάσθω, ὅτι, ὅταν εἰςίῃ εἰς δικαστήριον γραφὴν παρανόμων δικάσων, ἐν ταύτῃ τῇ ἡμέρᾳ μέλλει τὴν ψῆφον φέρειν περὶ τῆς ἑαυτοῦ παῤῥησίας. διόπερ καὶ ὁ νομοθέτης τοῦτο πρῶτον ἔταξεν ἐν τῷ τῶν δικαστῶν ὅρκῳ, »ψηφιοῦμαι κατὰ τοὺς νόμους,« ἐκεῖνό γε εὖ εἰδώς, ὅτι, ὅταν διατηρηθῶσιν οἱ
νόμοι τῇ πόλει, σώζεται καὶ ἡ δημοκρατία. ἃ χρὴ δια- 7
μνημονεύοντας ὑμᾶς μισεῖν τοὺς τὰ παράνομα γράφοντας, καὶ μηδὲν ἡγεῖσθαι μικρὸν εἶναι τῶν τοιούτων ἀδικημάτων, ἀλλ' ἕκαστον ὑπερμέγεθες, καὶ τοῦθ' ὑμῶν τὸ δίκαιον μηδένα ἀνθρώπων ἐξαιρεῖσθαι, μήτε τὰς τῶν

τισὶ] Non erat, cur Taylor mallet *τουτοισί*. Pronomen enim indefinitum saepe per contemtum de adversariis ponitur, quos tanquam improbissimos et reipublicae perniciosissimos notare volunt. Malignitas quaedam in pronomine inest.

6. *εἰςίῃ εἰς δικαστήριον γραφὴν παρανόμων δικάσων*] *Εἰςιέναι* hic dicitur de judicibus, ut *εἰςελθεῖν*. Usurpatur alibi etiam de reis; quin etiam *γραφή* dicitur *εἰςιέναι*, quod annoto propter lectionem, hoc quidem loco aperte corruptam, ed. Ald. quae habet *γραφή* pro *γραφήν*.

παῤῥησίας] *Παῤῥησία* sensu civili interdum dicitur libertas in populi concione verba faciendi. *κατὰ Τιμαρχ.* §. 14. p. 24. meae ed. *σκέψασθε δὲ, ὡς καλῶς, ὦ Ἀθηναῖοι, (ὁ νομοθέτης) ζῶντος μὲν αὐτοῦ (πατρὸς ἐκμισθώσαντος τὸν παῖδα ἑταιρεῖν) ἀφαιρεῖται τὴν ὄνησιν τῆς παιδοποιΐας, ὥςπερ ἐκεῖνος τοῦ παιδὸς τὴν παῤῥησίαν.* Demosthenes *κατὰ Νεαίρ.* p. 1353. l. 27. *καίτοι πῶς οὐκ οἴεσθε δεινὸν εἶναι, εἰ τοὺς μὲν φύσει πολίτας – ἀπεστέρηκε τῆς παῤῥησίας Στέφανος.* *κατὰ Μειδ.* p. 58. §. 26. Buttm. respiciens ad *ἄτιμον*: *ἕστηκε νῦν σιωπῇ, οὐ μόνον τῶν ἄλλων ἀγαθῶν τῶν κοινῶν ἀπεστερημένος, ἀλλὰ καὶ τοῦ φθέγξασθαι καὶ ὀδύρασθαι*; quae est ejusdem notionis periphrasis.

7. *μηδένα ἀνθρώπων ἐξαιρεῖσθαι*] Reiske ex cod. Askew. scripsit *μηδένα ἐᾶν ἀνθρώπων ἐξαιρεῖσθαι*. Facile quidem *ἐᾶν* excidere potuisse inter ea, quae antecedunt et sequuntur, nemo negabit. Hujus tamen notionis expressa significatio nobis magis quam veteribus videtur esse necessaria. Concedendi enim et prohibendi notionem antiqui supprimunt, quum ea se ex contextu sponte animo offerat. Quid no-

στρατηγῶν συνηγορίας, οἳ ἐπὶ πολὺν ἤδη χρόνον συνεργοῦντές τισι τῶν ῥητόρων λυμαίνονται τὴν πολιτείαν, μήτε τὰς τῶν ξένων δεήσεις, οὓς ἀναβιβαζόμενοί τινες ἐκφεύγουσιν ἐκ τῶν δικαστηρίων, παράνομον πολιτείαν πολιτευόμενοι· ἀλλ' ὥςπερ ἂν ὑμῶν ἕκαστος αἰσχυνθείη τὴν τάξιν λιπεῖν, ἣν ἂν ταχθῇ ἐν τῷ πολέμῳ, οὕτω καὶ νῦν αἰσχύνθητε ἐκλιπεῖν τὴν τάξιν, ἣν τέταχθε ὑπὸ τῶν νόμων, φύλακες τῆς δημοκρατίας τήνδε τὴν ἡμέραν.
8 κἀκεῖνο δὲ χρὴ διαμνημονεύειν, ὅτι νῦν ἅπαντες οἱ πολῖται, παρακαταθέμενοι τὴν πόλιν ὑμῖν καὶ τὴν πολιτείαν διαπιστεύσαντες, οἱ μὲν πάρεισι καὶ ἐπακούουσι τῆςδε τῆς κρίσεως, οἱ δὲ ἄπεισιν ἐπὶ τῶν ἰδίων ἔργων· οὓς αἰσχυνόμενοι, καὶ τῶν ὅρκων, οὓς ὠμόσατε, μεμνημένοι καὶ τῶν νόμων, ἐὰν ἐξελέγξωμεν Κτησιφῶντα καὶ παράνομα γράψαντα καὶ ψευδῆ καὶ ἀσύμφορα τῇ πόλει,

7. *τήνδε τὴν ἡμέραν*] Reiskius dederat ex Helmst. *εἰς τήνδε τὴν ἡμέραν*, praepositioque adest etiam in quinque Bekkeri codicibus. Praefero tamen accusativum sine praepositione, jungendum cum vocabulis *τὴν τάξιν, ἣν τέταχθε*: quod est multo significantius, quam si praepositio terminum significat, ad quem. Hoc die, non usque ad hunc diem.

tius ellipsi, quam dicunt, verbi *σκοπεῖν* et *φυλάττεσθαι* ante *ὅπως* et *ὅπως μή*? Praesertim id fit, quum in ipsa enuntiatione vocabulum sit, quod ejusmodi notionem jam involvat, ut hoc loco *μηδένα*.

τὰς τῶν στρατηγῶν συνηγορίας] Saepe accusant oratores *τοὺς στρατηγούς*, quod tantum absit, ut reipublicae hostes foris devincant, ut, otiosi domi manentes, seditiosorum consilia adjuvent otiumque et libertatem reipublicae perturbent.

τῶν ξένων] Intelligit potentes et divites ex aliis civitatibus, quos producebant rei, ut testes essent, quam bene de se suisque civitatibus atque etiam in commodum Atheniensium meruerint ii, qui accusabantur. Novimus ex Cornelii Nepotis Timotheo IV. 3, Jasonem tyrannum, qui in patria sine satellitibus se tutum arbitratus non sit, Athenas sine ullo praesidio venisse, ut ne deesset Timotheo de fama dimicanti.

τὴν τάξιν λιπεῖν] Perstringit Demosthenem, cui crimen *λειποταξίου* jam *περὶ παραπρ.* §. 148. p. 226. meae ed. objecit.

φύλακες] Munus quasi indicatur, quod ipsis sit demandatum, *ὥςτ' εἶναι φύλακας*.

8. *παρακαταθέμενοι τὴν πόλιν ὑμῖν*] Quod sequitur, est explicativum *τὴν πολιτείαν διαπιστεύσαντες*. Librariorum nonnulli, offensi verbo composito raro, dederunt simplex *πιστεύσαντες*.

οἱ δὲ ἄπεισιν ἐπὶ τῶν ἰδίων ἔργων] Hi magis etiam confidunt judicum probitate et fide.

λύετε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὰς παρανόμους γνώμας, βεβαιοῦτε τῇ πόλει τὴν δημοκρατίαν, κολάζετε τοὺς ὑπεναντίως τοῖς νόμοις καὶ τῇ πόλει καὶ τῷ συμφέροντι τῷ ὑμετέρῳ πολιτευομένους. κἂν ταύτην ἔχοντες τὴν διάνοιαν ἀκούητε τῶν μελλόντων ῥηθήσεσθαι λόγων, εὖ οἶδ᾽ ὅτι δίκαια καὶ εὔορκα καὶ συμφέροντα ὑμῖν αὐτοῖς ψηφιεῖσθε καὶ πάσῃ τῇ πόλει.

Περὶ μὲν οὖν τῆς ὅλης κατηγορίας μετρίως μοι ἐλ- 9
πίζω προειρῆσθαι· περὶ δὲ αὐτῶν τῶν νόμων, οἳ κεῖνται περὶ τῶν ὑπευθύνων, παρ᾽ οὓς τὸ ψήφισμα τοῦτο τυγχάνει γεγραφὼς Κτησιφῶν, διὰ βραχέων εἰπεῖν βούλομαι. ἐν γὰρ τοῖς ἔμπροσθεν χρόνοις ἄρχοντές τινες τὰς μεγίστας ἀρχὰς καὶ τὰς προσόδους διοικοῦντες, καὶ δωροδοκοῦντες περὶ ἕκαστα τούτων, προσλαμβάνοντες τούς τε ἐκ τοῦ βουλευτηρίου ῥήτορας καὶ τοὺς ἐκ τοῦ

8. τοῖς νόμοις] Sic habent Ask. Helmst. et quattuor Bekkeri codd. Usitatissimus est oratoribus pluralis οἱ νόμοι vel de universa legislatione vel de singulis legibus. Taylor infra §. 21. pro τῶν νόμων reponi voluit τοῦ νόμου: quo minime opus. Nam ad §. 41. verba προειπὼν ὧν ἕνεκα οἱ νόμοι ἐτέθησαν annotat Scholiastes: πάλιν πληθυντικῶς εἶπεν ἀντὶ ἑνικοῦ. Quid? quod orator in universum adhortatur judices, ut periculum avertant, quod immineat civitati et legibus.

ἀκούητε] Sic Bekkerus e quattuor codicibus pro vulgato ἀκούειτε. Septem aoristum habent ἀκούσητε: qui nec ipse damnandus, significationem habens futuri exacti, cui respondet in apodosi futurum actionis durantis, hic εὖ οἶδ᾽ ὅτι ψηφιεῖσθε. Praesens tamen peraptum, tum propter participium ἔχοντες τὴν διάνοιαν, tum ut mite monitum continuam adhibendam esse attentionem.

ὑμῖν αὐτοῖς — καὶ πάσῃ τῇ πόλει] Bekkerus scripserat in editione Halensi ὑμῖν τ᾽ αὐτοῖς: parum recte. Nam ὑμῖν αὐτοῖς et πάσῃ τῇ πόλει non sunt res diversae, quibus idem tribuatur praedicatum; sed πάσῃ τῇ πόλει nonnisi amplificat notionem τοῦ ὑμῖν αὐτοῖς. Saepe quidem legitur τῇ τε πόλει καὶ πᾶσιν ὑμῖν, ut apud Demosth. περὶ στεφ. p. 225. qua formula et tota civitas et singuli cives respiciuntur.

9. προσλαμβάνοντες] Hoc vocabulum Reiskius ut spurium uncis inclusit: perperam. Ex hoc enim pendet qui sequitur accusativus τοὺς ῥήτορας: in auxilium vocantes oratores. Num de industria προσλαμβάνοντες et προκατελάμβανον in eadem enuntiatione conjunxerit, non decernam. — Duplex genus ῥητόρων hic memoratur, οἱ ἐκ τοῦ βουλευτηρίου et οἱ ἐκ τοῦ δήμου. Illi videntur esse, qui ipsi senatores, quum res a senatu deliberatas proponerent, loquebantur; hi, qui surgerent pro ordine ex populo.

δήμου πόῤῥωθεν προκατελάμβανον τὰς εὐθύνας ἐπαίνοις καὶ κηρύγμασιν, ὥςτ' ἐν ταῖς εὐθύναις τῶν ἀρχῶν εἰς τὴν μεγίστην μὲν ἀπορίαν ἀφικνεῖσθαι τοὺς κατηγόρους, πολὺ δὲ ἔτι μᾶλλον τοὺς δικαστάς. πολλοὶ γὰρ πάνυ τῶν ὑπευθύνων, ἐπ' αὐτοφώρῳ κλέπται τῶν δημοσίων χρημάτων ὄντες ἐξελεγχόμενοι, διεφύγγανον ἐκ τῶν δικαστηρίων· εἰκότως· ᾐσχύνοντο γάρ, οἶμαι, οἱ δικασταί, εἰ φανήσεται ὁ αὐτὸς ἀνὴρ ἐν τῇ αὐτῇ πόλει, τυχὸν δὲ καὶ ἐν τῷ αὐτῷ ἐνιαυτῷ, πρώην μέν ποτε ἀναγορευόμενος ἐν τοῖς ἀγῶσιν, ὅτι στεφανοῦται ἀρετῆς ἕνεκα καὶ δικαιοσύνης ὑπὸ τοῦ δήμου χρυσῷ στεφάνῳ,

9. τῶν ἀρχῶν] Sic tres codices pro vulgato τῶν ἀρχόντων. Quum vocabulo εὐθύνη genitivus muneris, cujus ratio redditur, non hominis, qui munus gesserat, addi soleat, ἀρχῶν erat praeferendum. §. 11. fin. ἐπειδὰν λόγον καὶ εὐθύνας τῆς ἀρχῆς δῷ. Demosthenes περὶ στεφ. p. 308. στρατηγίας ἐμὲ εὐθύνας ἀπαιτεῖς. περὶ παραπρ. p. 367. τοῦτο γάρ εἰσι πρεσβείας εὐθῦναι.

10. κλέπται – ὄντες ἐξελεγχόμενοι] Ὄντες valet re vera. Κλέπται ὄντες est, quod nos dicimus als wirkliche Diebe. Haec frequens est hujus participii significatio, nec erat a viris doctis in dubium vocanda. Ἐλέγχεται κλέπτης Graecis non idem est et ἐλέγχεται κλέπτης ὤν. Sic etiam aliorum verborum, quae participium loco infinitivi junctum sibi habent, participium cum participio jungitur. Demosthenes κατὰ Τιμοκρ. p. 735. καὶ τῷ πλήθει τῷ ὑμετέρῳ – – τῷ ἀπειρηκότι τὰ ἑαυτοῦ χρήματα εἰςφέροντι, ubi Lambinus de veritate lectionis dubitabat. Sed quum ἀπείρηκα cum participio construatur, ἀπείρηκα εἰςφέρων, etiam cum participio ἀπειρηκώς alterum participium jungi potest. – Ab hoc longe diversa est participii ὤν cum alio participio conjunctio, ubi ὤν copulae vim habet, et alterum participium adjectivi vel substantivi vicem gerit. Porsonus ad Euripidis Hecubam v. 562. »rarissima, inquit, participii substantivi cum alio participio conjunctio.« Nec vero tam rara est, quam opinatus esse videtur vir doctissimus, sed haud raro a viris doctis addubitata. Xenoph. Sympos. VIII. 2. Κριτόβουλός γε μήν, καὶ ἐρώμενος ὤν, ἤδη ἄλλων ἐπιθυμεῖ: ubi Schneiderus, imprimis mihi, inquit, ὤν post ἐρώμενος displicet. Sine caussa. Ἐρώμενος, substantivi loco positum, habitum indicat, nec unam solam conditionem spectat. Hellen. I. 2, 2. ἐκ δὲ τῆς Μιλήτου βοηθήσαντές τινες τοῖς Πυγελεῦσι, διεσπαρμένους ὄντας τῶν Ἀθηναίων τοὺς ψιλοὺς ἐδίωκον. II. 1, 28. διεσκεδασμένων δὲ τῶν ἀνθρώπων ὄντων, αἱ μὲν τῶν νεῶν δίκροτοι ἦσαν, αἱ δὲ μονόκροτοι, ubi ὄντων delendum censuerunt Stephanus et Leonclavius. Infra §. 162. ὁ νεανίσκος ἑτέρων τὴν ὄψιν διαφέρων γενόμενος. ubi varia tentarunt viri docti.

ὁ δὲ αὐτὸς ἀνὴρ μικρὸν ἐπισχὼν ἐξείσιν ἐκ τοῦ δικαστη-
ρίου κλοπῆς ἕνεκα τὰς εὐθύνας ὠφληκώς· ὥςτε ἠναγκά-
ζοντο τὴν ψῆφον φέρειν οἱ δικασταὶ οὐ περὶ τοῦ παρόν-
τος ἀδικήματος, ἀλλ' ὑπὲρ τῆς αἰσχύνης τοῦ δήμου.
κατιδὼν δέ τις ταῦτα νομοθέτης τίθησι νόμον καὶ μάλα 11
καλῶς ἔχοντα, τὸν διαῤῥήδην ἀπαγορεύοντα τοὺς ὑπευ-
θύνους μὴ στεφανοῦν. καὶ ταῦτα οὕτως εὖ προκατει-
ληφότος τοῦ νομοθέτου, εὕρηνται λόγοι κρείττονες τῶν
νόμων, οὓς εἰ μή τις ὑμῖν ἐρεῖ, λήσετε ἐξαπατηθέντες.
τούτων γάρ τινες τῶν τοὺς ὑπευθύνους στεφανούντων
παρὰ τοὺς νόμους οἱ μὲν φύσει μέτριοί εἰσιν, εἰ δή τίς
ἐστι μέτριος τῶν τὰ παράνομα γραφόντων· ἀλλ' οὖν
προβάλλονταί γέ τι πρὸ τῆς αἰσχύνης. προςεγγράφουσι
γὰρ πρὸς τὰ ψηφίσματα στεφανοῦν τὸν ὑπεύθυνον,
ἐπειδὰν λόγον καὶ εὐθύνας τῆς ἀρχῆς δῷ. καὶ ἡ μὲν 12
πόλις τὸ ἴσον ἀδίκημα ἀδικεῖται· προκαταλαμβάνονται
γὰρ ἐπαίνοις καὶ στεφάνοις αἱ εὐθῦναι· ὁ δὲ τὸ ψήφι-
σμα γράφων ἐνδείκνυται τοῖς ἀκούουσιν, ὅτι γέγραφε
μὲν παράνομα, αἰσχύνεται δὲ ἐφ' οἷς ἡμάρτηκε. Κτη-
σιφῶν δέ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὑπερπηδήσας τὸν νό-
μον τὸν περὶ τῶν ὑπευθύνων κείμενον, καὶ τὴν πρό-

11. *λόγοι κρείττονες*] Hanc verborum collocationem recepi ex tribus codicibus. Vulgo *κρείττονες λόγοι*. Sed oppositio fit fortior substantivo praeposito, et perversa agendi ratio acerbius notatur. Bekkerus ex uno codice scripsit *κρείττους*. Equidem in his terminationibus a Mss. standum esse arbitror.

οἱ μὲν φύσει μέτριοί εἰσιν] Fortasse scribendum *οἳ μέν* cet. ut sit determinatio ad *τινές*: quidam, qui quidem natura sunt aequiores; verbum, ad quod referendum est *τινές*, est *προβάλλονται*, cui *ἀλλ' οὖν* praeponitur, sequente *γε* ut limitante: aliquid saltem mitigandi caussa adjiciunt. cf. infra §. 86. Si tamen, quod praeferendum videtur, *οἱ μέν* oppositum intelligas vocabulis *Κτησιφῶν δέ*, id minime mutandum.

μέτριος τῶν] Vulgo *μέτριος ἐπὶ τῶν*. Praepositio jam a Wolfio deleta abest etiam ab Helmst. et tribus Bekkeri. Reiskius opinabatur in praepositione latere *ἐπικουρῶν τινι*: quod deesse facile patimur. Non enim de eo sermo est, qui *ἐπικουρεῖ τινι τῶν τὰ παράνομα γραφόντων*, sed qui ipse *τὰ παράνομα γράφει*. Corruptio videtur inde nata, quod *ἐστί* vel ante *μέτριος* vel post in codicibus scriptum erat. Plane deest in e.

12. *γέγραφε*] Sic Bern. Helmst. et tres Bekkeri codices, idque aptum est sequenti *αἰσχύνεται* et *γέγραφε*. Vulgo *ἐγγέγραφε*.

φασιν, ἣν ἐγὼ ἀρτίως προεῖπον ὑμῖν, ἀνελὼν, πρὶν λόγον, πρὶν εὐθύνας δοῦναι, γέγραφε μεταξὺ Δημοσθένην ἄρχοντα στεφανοῦν.

13 Λέξουσι δὲ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ ἕτερόν τινα λόγον ὑπεναντίον τῷ ἀρτίως εἰρημένῳ, ὡς ἄρα, ὅσα τις αἱρετὸς ὢν πράττει κατὰ ψήφισμα, οὐκ ἔστι ταῦτα ἀρχὴ, ἀλλ' ἐπιμέλειά τις καὶ διακονία· ἀρχὰς δὲ φήσουσιν ἐκείνας εἶναι, ἃς οἱ θεσμοθέται ἀποκληροῦσιν ἐν τῷ

12. *μεταξὺ*] hic adverbialiter ponitur. Hesychius explicat *μεταξύ*: *ἐξαίφνης, μετ' ὀλίγον, ἀνὰ μέσον*. Docemur quidem a grammaticis *μεταξύ* jungi participio, quod resolvendum sit per interea dum cum verbo finito. Nec nos negamus ita hoc fieri posse. Sed opinor suo ubique participium regimine pendere et *μεταξύ* adverbium esse, quod plerumque tempus durans notionis participii contineat.

13. *ἀρχή, ἀλλ' ἐπιμέλειά τις καὶ διακονία*] Discrimen horum vocabulorum in rebus Atheniensium publicis difficile est constituere. Schoemannus quidem subtiliter et accurate in libro de Comitt. L. II. c. XI. egit de magistratibus, curationibus et ministeriis; sed fateor me non perspexisse distinctam et verborum et rerum notionem. Verba ipsa videamus. Est regressio a majore ad minus. *Ἀρχαί* magistratus ii potissimum censendi sunt, quibus tributum est, ut de rebus quibusdam consulant, judicent et imperent: *τὸ γὰρ ἐπιτάττειν ἀρχικώτερόν ἐστιν*. – *Ἐπιμέλεια* pro notione vocabuli est munus, quod curam et diligentiam postulat, minus cum imperio conjunctum. Quanquam vero *ἀρχὴ* sine cura et diligentia bene administrari non possit, honoratur tamen imperio; *ἐπιμέλεια* autem quanquam nec ipsa omnino imperio careat, id tamen non ultra consilium rem bene curandi et administrandi extendendum. Euphemisticam quoque significationem hoc vocabulum accepit, quum, quod in socios imperium exercebant Athenienses, honesto nomine *ἐπιμέλειαν* nuncuparent. *Διακονία*, quae eadem *ὑπηρεσία* dicitur, laborem habet et molestiam, ministerium, cui non habetur honos: quod, qui *ἀρχὴν* sectatur, refugit, et qui *διακονίαν* suscipit, non sine molestia recipit. Hanc equidem vocabulorum primariam et relativam significationem esse existimo. Quod si eorum usum in caussa nostra consideremus, Demosthenes negabat se *ὑπεύθυνον* esse, quippe qui non *ἀρχήν*, sed *ἐπιμέλειαν* vel potius *διακονίαν* habuerit. Nempe erat a tribu Pandionide in ejus ipsius rem *τειχοποιὸς* electus. Hoc igitur munus privatum non imperium publicum esse affirmabat Demosthenes. Idem fere discrimen obtinere apud Latinos observat Casp. noster Orellius inter honorem (*ἀρχήν*) munus (*ἐπιμέλειαν*) et curam (*διακονίαν*).

οἱ θεσμοθέται] Sic vocabantur sex Archontes exceptis tribus primis, Eponymo, Rege, Polemarcho. *Ἀποκληροῦν* proprie significat sortiendo a reliquis discernere. Hic tamen non positum est de sortitione secunda, qua ii, quibus pro tempore judicandum esset, e sex millium numero eximebantur: de qua poni affirmat Aug. Matthiae Miscell. Philoll. p. 254

Θησείῳ, κἀκείνας, ἃς ὁ δῆμος εἴωθε χειροτονεῖν ἐν ἀρ-
χαιρεσίαις, στρατηγοὺς καὶ ἱππάρχους καὶ τὰς μετὰ τού-
των ἀρχάς, τὰ δ' ἄλλα πάντα πραγματείας προστεταγμέ-
νας κατὰ ψήφισμα. ἐγὼ δὲ πρὸς τοὺς λόγους τοὺς 14
τούτων νόμον ὑμέτερον παρέξομαι, ὃν ὑμεῖς ἐνομοθετή-
σατε λύσειν ἡγούμενοι τὰς τοιαύτας προφάσεις, ἐν ᾧ
διαῤῥήδην γέγραπται, »τὰς χειροτονητὰς« φησιν »ἀρ-
χὰς« ἁπάσας ἑνὶ περιλαβὼν ὀνόματι ὁ νομοθέτης, καὶ
προσειπὼν ἀρχὰς ἁπάσας εἶναι ἃς ὁ δῆμος χειροτονεῖ,
»καὶ τοὺς ἐπιστάτας« φησὶ »τῶν δημοσίων ἔργων·«
ἔστι δὲ ὁ Δημοσθένης τειχοποιός, ἐπιστάτης τοῦ μεγί-
στου τῶν ἔργων· »καὶ πάντας, ὅσοι διαχειρίζουσί τι
τῶν τῆς πόλεως πλέον ἢ τριάκονθ' ἡμέρας, καὶ ὅσοι λαμ-
βάνουσιν ἡγεμονίας δικαστηρίων·« οἱ δὲ τῶν ἔργων 15

Nam δικασταὶ ὑπεύθυνοι non erant. Vide Hudtwalcker von den Diaeteten p. 32. Sed de muneribus, quale λογιστῶν, εὐθύνων, σιτοφυλάκων, aliisque sermo erit, quorum sortitio penes Thesmothetas pro singulorum ratione ex certis ordinibus erat in Θησείῳ, quod erat fanum Theseo sacratum.

ἐν ἀρχαιρεσίαις] Sic appellabantur comitia, quae habebantur magistratuum a populo creandorum caussa. Haec in Pnyce habita esse testatur Pollux VIII. 134. etiam tum temporis, ut videtur, quum de reliquis rebus omnibus populus in Bacchi theatro congregabatur. Moeris p. 10. ἀρχαιρεσίαι θηλυκῶς Ἀττικῶς· ἀρχαιρέσια οὐδετέρως Ἑλληνικῶς.

καὶ τὰς μετὰ τούτων ἀρχάς] Magistratus, qui in eundem veniunt censum. Non erat cur vel Marklandus μετὰ ταῦτα, vel Taylor κατὰ ταῦτα conjiceret.

πραγματείας] Ratione ἀρχῶν videtur significare opera molesta, quae non legibus, sed peculiaribus decretis mandantur.

τειχοποιὸς] Hoc ψήφισμα de muris reficiendis videtur vel exeunte anno primo Ol. CX. vel initio secundi latum esse, quum bellum a Philippo immineret. Anno autem secundo, quum omnes reipublicae pecuniae ad bellum jam non dubium requiri viderentur, verisimile est hoc quoque murorum reficiendorum opus dilatum esse, et, qui ejus curatores creati erant, dilato et imperfecto opere neque abierunt munere neque rationes reddiderunt, ut Demosthenes eo tempore, quo latum est Ctesiphontis psephisma de eo coronando, τειχοποιὸς esset.

ὅσοι διαχειρίζουσί τι τῶν τῆς πόλεως πλέον ἢ τριάκονθ' ἡμέρας] Haec definitio diu post Solonis tempora in legem illata est; quum democratia seriorum temporum praetexens periculum administrationis diutius durantis cuncta nimium dissecaret. Vide der Attische Process. p. 39. ss.

ἡγεμονίας δικαστηρίων] Moderamen judiciorum. Caussae plurimae ad unum de magistratibus ante omnia deferendae erant, qui eas examina-

ἐπιστάται πάντες ἡγεμονίᾳ χρῶνται δικαστηρίου· τί τούτους κελεύει ποιεῖν; οὐ διακονεῖν, ἀλλ' ἄρχειν δοκιμασθέντας ἐν τῷ δικαστηρίῳ, ἐπειδὴ καὶ αἱ κληρωταὶ ἀρχαὶ οὐκ ἀδοκίμαστοι, ἀλλὰ δοκιμασθεῖσαι ἄρχουσι, καὶ λόγον καὶ εὐθύνας ἐγγράφειν πρὸς τὸν γραμματέα καὶ τοὺς λογιστάς, καθάπερ καὶ τὰς ἄλλας ἀρχάς, κελεύει. ὅτι δὲ ἀληθῆ λέγω, τοὺς νόμους ὑμῖν αὐτοὺς ἀναγνώσεται.

ΝΟΜΟΙ.

16 Ὅταν τοίνυν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἃς ὁ νομοθέτης ἀρχὰς ὀνομάζει, οὗτοι προσαγορεύωσι πραγματείας καὶ ἐπιμελείας, ὑμέτερον ἔργον ἐστὶν ἀπομνημονεύειν καὶ ἀντιτάττειν τὸν νόμον πρὸς τὴν τούτων ἀναίδειαν, καὶ ὑποβάλλειν αὐτοῖς, ὅτι οὐ προσδέχεσθε κακοῦργον σοφιστὴν οἰόμενον ῥήμασι τοὺς νόμους ἀναιρήσειν, ἀλλ' ὅσῳ ἄν τις ἄμεινον λέγῃ παράνομα γεγραφώς, τοσούτῳ μείζονος ὀργῆς τεύξεται. χρὴ γάρ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὸ αὐτὸ φθέγγεσθαι τὸν ῥήτορα καὶ τὸν νόμον· ὅταν δὲ ἑτέραν μὲν φωνὴν ἀφιῇ ὁ νόμος, ἑτέραν δὲ ὁ ῥήτωρ, τῷ τοῦ νόμου δικαίῳ χρὴ διδόναι τὴν ψῆφον, οὐ τῇ τοῦ λέγοντος ἀναισχυντίᾳ.

ret, interrogandis de criminis, argumentorum, testium ratione ac natura litigantibus, et judicium constitueret ipseque ei praeesset. Quanquam vero non Archontibus solis hoc jus competeret (vide Matthiae Misc. Phill. p. 212.), τειχοποιῷ tamen nonnisi ea ratione *ἡγεμονία δικαστηρίου* tribui potest, quatenus erat praeses collegii, quod p r o b a r e t opera ex pacto redemta. Non erat ita ipse in sua re judex, sed praeses judicii artis peritorum.

15. *οὐ διακονεῖν, ἀλλ' ἄρχειν*] Urget Aeschines vocabulum legis, quae non de munere *τειχοποιοῦ*, sed de *ἀρχαῖς* proprio nomine sic dictis lata erat. Hinc addidit, quod ipsum *ἄρχειν* spectat, *δοκιμασθέντας ἐν δικαστηρίῳ*. Senatores primum in senatu, tum coram judicio *ἐδοκιμάζοντο*. Num eadem fuerit ratio omnium *ἀρχῶν*, non liquet. In plerisque oratorum locis nonnisi *δικαστηρίου* mentio fit. Cf. der Attische Process p. 206. n. 87.

καὶ λόγον καὶ εὐθύνας ἐγγράφειν] Reiskius offendit in *ἐγγράφειν*, quod *λόγος* quidem *ἐνεγράφετο*, *εὐθύνη* vero *ἐδίδοτο*. Verum antiqui, brevitatis amantes, per zeugma saepe duo nomina, quorum unumquodque verbum suum flagitabat, uni verbo junxerunt. Quod est potissimum, *λόγος καὶ εὐθύνη* erat ejus, qui *ἀρχὴν* gesserat, officium *πρὸς τὸν γραμματέα*, opinor *βουλῆς* seu *δήμου*.

16. *τῷ τοῦ νόμου δικαίῳ χρὴ διδόναι τὴν ψῆφον*] In favo-

Πρὸς δὲ δὴ τὸν ἄφυκτον λόγον, ὅν φησι Δη- 17
μοσθένης, βραχέα βούλομαι προειπεῖν. λέξει γὰρ οὗ-
τος »τειχοποιός εἰμι· ὁμολογῶ· ἀλλ' ἐπιδέδωκα τῇ
πόλει μνᾶς ἑκατὸν καὶ τὸ ἔργον μεῖζον ἐξείργασμαι. τί-
νος οὖν εἰμι ὑπεύθυνος, εἰ μή τίς ἐστιν εὐνοίας εὐ-
θύνη;« πρὸς δὴ ταύτην τὴν πρόφασιν ἀκούσατέ μου
λέγοντος καὶ δίκαια καὶ ὑμῖν συμφέροντα. ἐν γὰρ ταύ-
τῃ τῇ πόλει οὕτως ἀρχαίᾳ οὔσῃ καὶ τηλικαύτῃ τὸ μέγε-
θος οὐδείς ἐστιν ἀνυπεύθυνος τῶν καὶ ὁπωσοῦν πρὸς
τὰ κοινὰ προσεληλυθότων. διδάξω δ' ὑμᾶς πρῶτον ἐπὶ 18
τῶν παραδόξων, οἷον τοὺς ἱερεῖς καὶ τὰς ἱερείας ὑπευ-
θύνους εἶναι κελεύει ὁ νόμος, καὶ συλλήβδην ἅπαντας
καὶ χωρὶς ἑκάστους κατὰ σῶμα, τοὺς τὰ γέρα μόνον

17. ἐξείργασμαι] Sic primus dedit Reiske ex Reg. I. quocum faciunt tres Bekkeri. Ceteri habent ἐξείργασται, quod videtur librariis deberi, potius quam alterum. Attici enim, quanquam non omnino refugiunt praeteritum passivum verbi ἐργάζεσθαι et compositorum significatione passiva adhibere, tamen multo saepius id significatione activa usurpant, eaque significatio in varietate lectionis videtur praeferenda.

rem legis suffragium ferre. Dativus additus locutioni ψῆφον διδόναι, quando significat suffragium ferre, eum designat, cujus in favorem fertur. Vide Buttmann. in ind. orationis Demosth. in Mid. s. v. ψῆφος.

17. φησί] Praesens me non offendit, etsi futurum sequatur: λέξει γὰρ οὗτος. Ibi enim verba ipsa recitat, quibus Demosthenem in oratione usurum esse opinatur. Nostro autem loco ea respiciuntur, quae hoc ipso tempore Demosthenes in circulis privatis jactaverit.

μνᾶς ἑκατὸν] Error hic videtur inesse, num consulto commissus, an furtim subrepens, non decernam. Veritas est in ipso psephismate, quod tulit Ctesiphon et quod servavit Demosthenes περὶ στεφ., ubi p. 266. haec legimus: Δημοσθένης – – ἐπιμελητὴς τῶν τειχῶν ἐπισκευῆς, καὶ προσαναλώσας εἰς τὰ ἔργα ἀπὸ τῆς ἰδίας οὐσίας τρία τάλαντα, ἐπέδωκε ταῦτα τῷ δήμῳ καὶ ἐπὶ τοῦ θεωρικοῦ κατασταθεὶς ἐπέδωκε τοῖς ἐκ πασῶν τῶν φυλῶν θεωρικοῖς ἑκατὸν μνᾶς εἰς θυσίας. Errorem notavit etiam Boeckh. Staatsh. I. p. 219. Sed hoc est oratorum Atticorum flagitium, ut adversarii quae fecerunt laudabilia consulto deminuant et corrumpant.

18. τοὺς ἱερεῖς] Atticistae negant scriptores Atticos accusativum pluralem nominum in εύς contraxisse, nisi praecesserit vocalis, et tum in ᾶς. Cf. A. Matthiae Gr. Gr. §. 83. n. 6. ed. 2. Sed plures apud praestantissimos Atticos loci omnium Mss. auctoritate defenduntur contra hoc praeceptum, quam quos omnes cautus criticus mutare ausit.

γέρα] Scholiastes ad Thuc. I. 25. γέρα explicat τιμὰς καὶ προεδρίας. »Cives debuerunt victimas et alias res, fortasse pecuniam quoque, erogare in templa,

λαμβάνοντας καὶ τὰς εὐχὰς ὑπὲρ ὑμῶν πρὸς τοὺς θεοὺς εὐχομένους, καὶ οὐ μόνον ἰδίᾳ, ἀλλὰ καὶ κοινῇ τὰ γένη, Εὐμολπίδας καὶ Κήρυκας καὶ τοὺς ἄλλους ἅπαντας. πάλιν τοὺς τριηράρχους ὑπευθύνους εἶναι κελεύει ὁ νόμος, οὐ τὰ κοινὰ διαχειρίσαντας, οὐδ᾽ ἀπὸ τῶν ὑμετέρων προσόδων πολλὰ μὲν ὑφαιρουμένους, βραχέα δὲ κατατιθέντας, ἐπιδιδόναι δὲ φάσκοντας, ἀποδιδόντας δὲ ὑμῖν τὰ ὑμέτερα, ἀλλ᾽ ὁμολογουμένως τὰς πατρῴας οὐσίας εἰς τὴν πρὸς ὑμᾶς ἀνηλωκότας φιλοτιμίαν. οὐ τοίνυν μόνοι οἱ τριήραρχοι, ἀλλὰ καὶ τὰ μέγιστα τῶν ἐν τῇ πόλει συνεδρίων ὑπὸ τὴν τῶν δικαστηρίων ἔρχεται ψῆφον. πρῶτον μὲν γὰρ τὴν βουλὴν τὴν ἐν Ἀρείῳ πάγῳ ἐγγράφειν πρὸς τοὺς λογιστὰς ὁ νόμος κελεύει λόγον καὶ εὐθύνας διδόναι, καὶ τῶν ἐκεῖ σκυθρωπῶν καὶ τῶν μεγίστων κύριον ἄγειν ὑπὸ τὴν ὑμετέ-

20. καὶ τῶν ἐκεῖ σκυθρωπῶν — κύριον ἄγειν] Hanc quamvis corruptam codicum, in quibus haec verba leguntur, omnium lectionem revocavi, quum in Bekkeri editione ex Wolfii et Reiskii conjectura

sacrificia et alia ejusdem generis, ac de his ipsis acceperim τὰ γέρα Aeschini memorata in loco insigni orationis in Ctesiphontem.« F. A. Wolfius Prolegg. in Leptin. p. LXXI.

Εὐμολπίδας καὶ Κήρυκας] Familiae duae sacerdotum in sacris Eleusiniis, quarum illa ab Eumolpo, haec a Ceryce genus duxit. Eumolpi nomen modo tributum compluribus, modo complurium hominum res et facta cumulata in unum. In primis nomen illud illustravit institutio mysteriorum Eleusiniorum: sed ad quem inter plures Eumolpos illa referenda esset, ambigebatur. cf. Heyne ad Apollodor. III. 15, 4. Mortuo Eumolpo Κῆρυξ supererat frater, ut dicitur, natu minor, quem tamen ipsius progenies Κηρύκων filium dicit Aglauri et Mercurii. Hunc tradunt primum Musicam ab Apolline didicisse. Pausanias L. I. 38.

19. τοὺς τριηράρχους] Τριήραρχος antiquiorem esse formam quam Τριηράρχης, quam in editione Halensi ubivis restituerat Bekkerus, veremonuit Boeckh. Staatshaush. II. p. 183. Cf. etiam Ern. Fr. Poppo Prol. ad Thucyd. c. 18. p. 220. s. In oratoribus certe ubique priorem formam praebent Mss. vel omnes vel optimi.

ἐπιδιδόναι] Verbum proprium de iis, qui plus minusve suorum bonorum in reipublicae commodum ultro impendunt, quum viri patriae amantes publicis angustiis sponte succurrunt. Substantivum hinc derivatum ἐπίδοσις de una imprimis parte dicitur, quum tempore belli cives voluntariis collationibus, pro suis quisque facultatibus, reipublicae subveniunt. Vide Schoemann de Com. p. 292. Ceterum ἐπιδιδόναι et ἀποδιδόντας consulto videntur ob paronomasiam opposita.

20. σκυθρωπῶν] Σκυθρωπὸς plerumque in vitio ponitur et no-

ϱαν ψῆφον. οὐκ ἄϱα στεφανωθήσεται ἡ βουλὴ ἡ ἐξ
Ἀϱείου πάγου; οὐδὲ γὰϱ πάτϱιόν ἐστιν αὐτοῖς. οὐκ
ἄϱα φιλοτιμοῦνται; πάνυ γε, ἀλλ' οὐκ ἀγαπῶσιν, ἐάν
τις παϱ' αὐτοῖς μὴ ἀδικῇ, ἀλλ' ἐάν τις ἐξαμαϱτάνῃ κο-
λάζουσιν· οἱ δὲ ὑμέτεϱοι ῥήτοϱες τϱυφῶσι. πάλιν τὴν
βουλὴν, τοὺς πενταϰοσίους, ὑπεύθυνον πεποίηϰεν ὁ νο-
μοθέτης. ϰαὶ οὕτως ἰσχυϱῶς ἀπιστεῖ τοῖς ὑπευθύνοις, 21
ὥστ' εὐθέως ἀϱχόμενος τῶν νόμων λέγει »ἀϱχὴν ὑ-
πεύθυνον« φησὶ »μὴ ἀποδημεῖν.« ὦ Ἡϱάϰλεις, ὑπο-
λάβοι ἄν τις, ὅτι ἦϱξα, μὴ ἀποδημήσω; ἵνα γε μὴ

logatur ϰαὶ τὴν ἐϰεῖ σϰυθϱωπὸν — — ϰυϱίαν ἄγει. Casp. enim Orellius vere, opinor, monet leniore mutatione locum ita videri refingendum: ϰαὶ τὸν ἐϰεῖ σϰυθϱωπὸν — ϰύϱιον ἄγει, i. e. unumquemque Areopagitarum, qui ibi (ἐν Ἀϱείῳ πάγῳ) tam tristes sunt et severi iidemque maximarum rerum arbitri, nihilominus lex vestris sententiis subjicit. Quod si dubites, num singulos rationem reddere oporteat, potes de toto collegio intelligere.

tat hominem non solum tristem et tetricum vultum habentem, sed fingentem vel augentem. Hic autem gravitatem nonnisi et severitatem indicat. Quod Ruhnken. ad Terent. Andr. V. 11, 16. monuit, »Saepe graves et severi tristes dicuntur, quoniam a jocis et hilaritate alieni sunt.« id ad Graecum σϰυθϱωπός transferendum.

οὐδὲ γὰϱ πάτϱιόν ἐστιν αὐτοῖς] His verbis Marklandus et Reiskius negationem praeponere volunt, ut respondeatur ad antecedentem interrogationem: quo non opus. *Γάϱ* enim caussam continet omissae responsionis, de qua supplenda nemo potest esse dubius. Vide Bosii Ell. p. 809. ed. Schaef. Similem locum habuimus in Lysia ϰατ' Ἐϱατοσθ. §. 34. ubi Reiskius similia tentabat.

οὐϰ ἀγαπῶσιν] Non sufficit ipsorum dignitati, si quis nil committit, si culpa vacat; sed eorum muneris est, eum, quicunque deliquerit, punire. Tantum abest, ut, quicunque nihil deliquerit, laudent atque honoribus extollant, ut eum puniant, qui inter ipsos officio suo defuerit.

οἱ δὲ ὑμέτεϱοι ῥήτοϱες τϱυφῶσι] *Τϱυφᾶν* proprie dicuntur, qui deliciis et luxui indulgent. Quum vero ejusmodi homines facile in petulantiam et protervitatem incidant, sensu praegnante significat petulantem et protervum esse, modum civilem excedere: quae significatio hoc loco obtinet. Jam Fischer. ad Plat. Euthyph. c. 13 monuit τϱυφᾶν complecti omnia illa vitia, quae insunt in hominibus luxuriae deditis.

21. *ἀϱχήν*] Male hic reddi magistratum opinatur Taylor, sed adverbialiter significare omnino. Quae quidem frequens est apud Atticos significatio (vide Hermann ad Viger. p. 723.); sed an haec significatio in legis formula locum habeat, dubito; et simplicius hic et infra §. 31. ἀϱχὴν ὑπεύθυνον jungas, magistratum rationi reddendae obnoxium, ni-

προλαβὼν χρήματα τῆς πόλεως, ἢ πράξεις δρασμῷ χρήσῃ. πάλιν ὑπεύθυνον οὐκ ἐᾷ τὴν οὐσίαν καθιεροῦν, οὐδὲ ἀνάθημα ἀναθεῖναι, οὐδ' ἐκποίητον γενέσθαι, οὐδὲ διαθέσθαι τὰ ἑαυτοῦ, οὐδ' ἄλλα πολλά· ἑνὶ δὲ λόγῳ ἐνεχυράζει τὰς οὐσίας ὁ νομοθέτης τὰς τῶν ὑπευθύνων, ἕως ἂν λόγον ἀποδῶσι τῇ πόλει.

22 ναί, ἀλλ' ἔστι τις ἄνθρωπος, ὃς οὔτ' εἴληφεν οὐδὲν τῶν δημοσίων οὔτ' ἀνήλωκε, προςῆλθε δὲ πρός τι τῶν κοινῶν. καὶ τοῦτον ἀποφέρειν κελεύει λόγον πρὸς τοὺς λογιστάς. καὶ πῶς ὅ γε μηδὲν λαβὼν μηδ' ἀναλώσας ἀποίσει λόγον τῇ πόλει; αὐτὸς ὑποβάλλει καὶ διδάσκει ὁ νόμος ἃ χρὴ γράφειν· κελεύει γὰρ αὐτὸ τοῦτο ἐγγράφειν, ὅτι »οὔτ' ἔλαβον οὐδὲν τῶν τῆς πόλεως οὔτ' ἀνήλωσα.« ἀνεύθυνον δὲ καὶ ἀζήτητον καὶ ἀνεξέταστον οὐδέν ἐστι τῶν ἐν τῇ πόλει. ὅτι δὲ ἀληθῆ λέγω, αὐτῶν ἀκούσατε τῶν νόμων.

ΝΟΜΟΙ.

23 Ὅταν τοίνυν μάλιστα θρασύνηται Δημοσθένης λέγων, ὡς διὰ τὴν ἐπίδοσιν οὐκ ἔστιν ὑπεύθυνος, ἐκεῖνο αὐτῷ ὑποβάλλετε »οὔκουν ἐχρῆν σε, ὦ Δη-

si forte malis ἀρχῆς ὑπεύθυνον, quod legitur §. 26.

προλαβὼν χρήματα τῆς πόλεως, ἢ πράξεις] *Προλαβών* plena significatione nonnisi convenit *χρήμασιν* et per Zeugma pertinet ad *πράξεις*. *Προλαμβάνειν χρήματα* est occupare pecuniam, non illi usui impendere, cui dicata est. Per Zeugma relatum ad *πράξεις* est opera ut perfecta et absoluta deserere, si sunt imperfecta nec absoluta.

τὴν οὐσίαν καθιεροῦν] Rem familiarem in usus sacros convertere, sive *ἀναθήματα* diis offeruntur sive sacrificia. Hoc verbum probis Atticis usitatum esse hac significatione, non *ἀφιερῶσαι*, affirmat Phrynich. p. 192. idque verum esse docet Lobeckius. Infra §. 109. codex perperam habet *ἀφιέρωσαν* pro *καθιέρωσαν*. Ceterum hoc lege vetitum erat, ne peculatus, pietatis si Dis placet praetexta, infamiam posset aufugere. Puras Deus, non plenas aspicit manus.

ἐκποίητον γενέσθαι] Pater quum demonstravisset filium suum germanum esse Atheniensem, poterat eum alii civi in adoptionem dare. Is filius dicebatur *ἐκποίητος*. Quum autem alter eum adoptavisset et publica instituta observasset, (cf. der Attische Process p. 435. ss.) idem ille *ἐκποίητος εἰςποίητος* (*ποιητός, θετός*) *γέγονε*. Videtur autem lege prohibitum fuisse *τὸν ὑπεύθυνον ἐκποίητον γενέσθαι*, quoniam, qui *εὐθύνης* judicio cadebat, vel civitatem poterat amittere.

μόσθενες, ἐᾶσαι τὸν τῶν λογιστῶν κήρυκα κηρῦξαι τὸ πάτριον καὶ ἔννομον κήρυγμα τοῦτο, τίς βούλεται κατηγορεῖν; ἔασον ἀμφισβητῆσαί σοι τὸν βουλόμενον τῶν πολιτῶν, ὡς οὐκ ἐπέδωκας, ἀλλ' ἀπὸ πολλῶν ὧν ἔχεις εἰς τὴν τῶν τειχῶν οἰκοδομίαν μικρὰ κατέθηκας, δέκα τάλαντα εἰς ταῦτα ἐκ τῆς πόλεως εἰληφώς. μὴ ἅρπαζε τὴν φιλοτιμίαν, μηδὲ ἐξαιροῦ τῶν δικαστῶν τὰς ψήφους ἐκ τῶν χειρῶν, μηδ' ἔμπροσθεν τῶν νόμων, ἀλλ' ὕστερος πολιτεύου. ταῦτα γὰρ ὀρθοῖ τὴν δημοκρατίαν.«

24 Πρὸς μὲν οὖν τὰς κενὰς προφάσεις, ἃς οὗτοι προφασιοῦνται, μέχρι δεῦρο εἰρήσθω μοι· ὅτι δὲ ὄντως ἦν ὑπεύθυνος ὁ Δημοσθένης, ὅθ' οὗτος εἰσήνεγκε τὸ ψήφισμα, ἄρχων μὲν τὴν ἐπὶ τῷ θεωρικῷ ἀρχήν, ἄρχων δὲ τὴν τῶν τειχοποιῶν, οὐδετέρας δέ πω τῶν ἀρχῶν τούτων λόγον ὑμῖν οὐδ' εὐθύνας δεδωκώς, ταῦτ' ἤδη πειράσομαι ὑμᾶς διδάσκειν ἐκ τῶν δημοσίων γραμμάτων. καί μοι ἀνάγνωθι, ἐπὶ τίνος ἄρχοντος καὶ ποίου μηνὸς καὶ ἐν τίνι ἡμέρᾳ καὶ ἐν ποίᾳ ἐκκλησίᾳ ἐχειροτονήθη Δημοσθένης τὴν ἀρχὴν τὴν ἐπὶ τῷ θεωρικῷ.

23. ἐπέδωκας] Sic Helmst. omnesque Bekkeri codd. praeter unum pro vulgato ἐπιδέδωκας, idque et res ipsa flagitat et sequens κατέθηκας.

24. ἐπὶ τῷ θεωρικῷ] Sic Mead. Helmst. et duo Bekkeri pro vulgato ἐπὶ τῶν θεωρικῶν, quod apud neminem inveni neque oratorum neque grammaticorum. *Οἱ περὶ τῶν θεωρικῶν νόμοι* inveniuntur apud Demosthen. Olynth. III. p. 31. ὁ ἐπὶ τῷ θεωρικῷ ὢν apud eundem περὶ στεφ. p. 264. ὁ ἐπὶ τῷ θεωρικῷ τεταγμένος ib. p. 243., ubi codd. nonnulli habent ἐπὶ τῶν θεωρικῶν. οἱ ἐπὶ τὸ θεωρικὸν κεχειροτονημένοι habemus §. 25. ἐπὶ τοῦ θεωρικοῦ καταστάθείς est apud Demosth. περὶ στεφ. p. 266. Θεωρικὴν ἀρχὴν et θεωρικῶν ἄρχοντα norunt grammatici, qui certatim nos docent, quid sint θεωρικά: de cujus moris abusu et perniciositate vere et graviter judicavit Boeckhius Staatsh. I. p. 196.

23. δέκα τάλαντα] Modestius infra §. 31. μικροῦ δεῖν δέκα τάλαντα. Verum modestior quoque summa mihi videtur dubitationem habere. Nempe decem constituti erant τειχοποιοί, singuli ex singulis tribubus. Iis ἐκ τῆς διοικήσεως, ex publico reipublicae thesauro, decem talenta assignata fuisse videntur ad muros reficiendos. Num aequis haec partibus inter singulos divisa fuerint, non decernam. Demosthenes certe praeter id, quod acceperat, e sua re familiari tria talenta impendebat.

ΔΙΑΛΟΓΙΣΜΟΣ ΤΩΝ ΗΜΕΡΩΝ.

Οὐκοῦν εἰ μηδὲν ἔτι περαιτέρω τούτου δείξαιμι, δικαίως ἂν ἁλίσκοιτο Κτησιφῶν· αἱρεῖ γὰρ αὐτὸν οὐχ ἡ κατηγορία ἡ ἐμή, ἀλλὰ τὰ δημόσια γράμματα.

25 *Πρότερον μὲν τοίνυν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἀντιγραφεὺς ἦν χειροτονητὸς τῇ πόλει, ὃς καθ' ἑκάστην πρυτανείαν ἀπελογίζετο τὰς προσόδους τῷ δήμῳ· διὰ δὲ τὴν πρὸς Εὔβουλον γενομένην πίστιν ὑμῖν οἱ ἐπὶ τὸ θεωρικὸν κεχειροτονημένοι ἦρχον μέν, πρὶν ἢ τὸν Ἡγήμονος νόμον γενέσθαι, τὴν τοῦ ἀντιγραφέως ἀρχήν, ἦρχον δὲ τὴν τῶν ἀποδεκτῶν καὶ νεωρίων ἀρχήν, καὶ σκευο-*

25. *ἀντιγραφεὺς*] Harpocration: *ὁ καθιστάμενος ἐπὶ τῶν καταβαλλόντων τινὰ τῇ πόλει χρήματα, ὥστε ἀντιγράφεσθαι ταῦτα.* Hic *ἀντιγραφεὺς* tabulas conficiebat quavis prytania, in quibus inerant rationes redituum, quos acceperant quaestores, ut appareret, an ratio a quaestoribus reddita justa esset. Is erat, quem nos Gegenschreiber vocamus. Pollux VIII. 98. scribit primum eum suffragiis electum, postea sorte ductum esse.

Εὔβουλον] Hic maxima valebat apud populum gratia imprimis ob administrationem pecuniarum publicarum et quod eas liberaliter cum populo communicaret, utpote qui imprimis favebat *θεωρικῶν* distributioni. Demagogi jam tum publicorum redituum curam diligenter assectabantur, ut magna esset ipsorum auctoritas. Cf. Boeckh Staatsh. I. p. 161.

Ἡγήμονος] Hegemon orator fuit ex illorum numero, qui nullis litteris eruditi ad eloquentiam exercendam accesserunt. Philippi muneribus corruptus Macedonum partibus favisse dicitur. Eum legem de cura pecuniae theatralis *ἀντιγραφεῖ* reddenda tulisse cognovimus ex nostro loco. Periit una cum Phocione. Cf. Ruhnkenius Histor. Crit. Orat. Gr. p. 76. s.

ἀποδεκτῶν] Harpocrat.: *Ἀποδέκται, ἀρχή τίς ἐστι παρ' Ἀθηναίοις, ἧς πολλάκις μνημονεύουσιν οἱ ῥήτορες καὶ οἱ κωμικοί. Ἀριστοτέλης δ' ἐν τῇ Ἀθηναίων πολιτείᾳ δεδήλωκεν, ὡς δέκα τε εἴησαν καὶ ὡς παραλαβόντες τὰ γραμματεῖα ἀπαλείφουσι τὰ καταβαλλόμενα χρήματα τῆς βουλῆς ἐναντίον ἐν τῷ βουλευτηρίῳ, καὶ πάλιν ἀποδιδόασι τὰ γραμματεῖα τῷ δημοσίῳ· καὶ ἁπλῶς ἃ πράττουσι διασαφεῖ.* Cf. Boeckh Staatsh. I. p. 171. s.

νεωρίων] Stephanus in Thes. L. G. T. II. p. 1006. s. v. *νεωρέω* monet, antecedens *ἀποδεκτῶν* suadere scribendum *νεωρῶν*; *νεωρὸν* enim, interprete Hesychio, esse *νεωριοφύλακα*: itaque scripsit Bekkerus in editione Halensi. Quanquam autem Stephani conjectura et antecedente vocabulo et emendationis facilitate commendetur, observandum tamen Aeschinem amare abstracta ponere pro concretis; etiamsi vero parum conveniat concreta et abstracta conjungere, simile tamen exemplum, quanquam item a viris doctis mutatum, in Tim. §. 5. *τῶν τυράννων καὶ τῶν ὀλιγαρχιῶν.* Bekkerus recepit Taylori conjecturam *ὀλιγαρχικῶν*. Similiter Isocrates opponit abstractum concreto Areop. 27.

θήκην ᾠκοδόμουν, ἦσαν δὲ καὶ ὁδοποιοὶ καὶ σχεδὸν τὴν ὅλην διοίκησιν εἶχον τῆς πόλεως. 26 καὶ οὐ κατηγορῶν αὐτῶν οὐδ' ἐπιτιμῶν λέγω, ἀλλ' ἐκεῖνο ὑμῖν ἐνδείξασθαι βούλομαι, ὅτι ὁ μὲν νομοθέτης, ἐάν τις μιᾶς ἀρχῆς τῆς ἐλαχίστης ὑπεύθυνος ᾖ, τούτου οὐκ ἐᾷ, πρὶν ἂν λόγους καὶ εὐθύνας δῷ, στεφανοῦν, ὁ δὲ Κτησιφῶν Δημοσθένην τὸν συλλήβδην ἁπάσας τὰς Ἀθήνησιν ἀρχὰς ἄρχοντα οὐκ ὤκνησε γράψαι στεφανῶσαι.

27 Ὡς τοίνυν καὶ τὴν τῶν τειχοποιῶν ἀρχὴν ἦρχεν, ὅθ' οὗτος τὸ ψήφισμα ἔγραφε, καὶ τὰ δημόσια χρήματα διεχείριζε καὶ ἐπιβολὰς ἐπέβαλλε, καθάπερ καὶ οἱ ἄλλοι ἄρχοντες, καὶ δικαστηρίων ἡγεμονίας ἐλάμβανε, τούτων ὑμῖν αὐτὸν Δημοσθένην καὶ Κτησιφῶντα μάρτυρας παρέξομαι. ἐπὶ γὰρ Χαιρώνδου ἄρχοντος Θαργηλιῶνος μηνὸς δευτέρᾳ φθίνοντος ἐκκλησίας οὔσης

Ἀλλὰ μὴν οὐδὲ τὴν πραότητα δικαίως ἄν τις ἐπαινέσειε τὴν ἐκείνων (τῶν ὀλιγαρχικῶν), ἢ τὴν τῆς δημοκρατίας.

σκευοθήκην] Repositorium πολεμικῶν σκευῶν. Pollux. X. 10. τοὔνομα τῆς σκευοθήκης εὕροις ἂν ἐν τοῖς Αἰσχύλου ψυχαγωγοῖς·

καὶ σκευοθηκῶν ναυτικῶν
τ' ἐρειπίων,

καὶ παρ' Αἰσχίνῃ ἐν τῷ κατὰ Κτησιφῶντος σκευοθήκην ᾠκοδόμουν. Θουκυδίδης δὲ ἀποθήκην αὐτὴν καλεῖ, φήσας τοῖς τε χρήμασι καὶ τοῖς σκεύεσιν ἀποθήκην. Respicit locum Thucydidis VII. 97., ubi consulendi interpretes.

ὁδοποιοί] Magistratus significatur, cui cura mandata est viarum publicarum et militarium aperiendarum et muniendarum.

καὶ σχεδὸν τὴν ὅλην διοίκησιν εἶχον τῆς πόλεως] Hyberbole rhetorica, ut appareat Demosthenem rationi reddendae tanti tamque multiplicis muneris obnoxium neque, antequam rationem reddidisset, coronandum esse. Magistratuum conjunctio in se repugnat liberae rerum publicarum rationi; et si quando locum habet, quod accidere poterat post cladem Chaeronensem, id urgenti temporis necessitati tribuendum. Cf. Weiske de Hyperbole P. II. p. 22.

27. ἐπιβολὰς ἐπέβαλλε] Cf. ad Lys. κατὰ Νικομ. §. 3. Id facere Demosthenes nonnisi auctoritate ἀρχῆς poterat.

καθάπερ καὶ οἱ ἄλλοι ἄρχοντες] Καί Bekkerus cum aliquot codd. omisit. Mihi videntur librarii post καθάπερ omisisse potius καί quam addidisse. Assentior enim Heindorfio ad Platonis Phaedon. §. 23., constantem propo Graecorum usum post relativa particulam addidisse.

Χαιρώνδου] Chaerondas aut alius intelligendus ac qui Ol. CX, 3. Archon fuit, aut is anno 2. Ol. CX. Pseudeponymus esse debuit. Certe quod hic narratur, non potest accidisse Ol. CX, 3.

Θαργηλιῶνος μηνὸς δευτέρᾳ φθίνοντος] Atheniensis mensis plenus, triginta dies continens,

ἔγραψε ψήφισμα Δημοσθένης ἀγορὰν ποιῆσαι τῶν φυλῶν Σκιροφοριῶνος δευτέρα ἱσταμένου καὶ τρίτη, καὶ ἐπέταξεν ἐν τῷ ψηφίσματι ἑκάστης τῶν φυλῶν ἑλέσθαι τοὺς ἐπιμελησομένους τῶν ἔργων ἐπὶ τὰ τείχη καὶ ταμίας, καὶ μάλα ὀρθῶς, ἵν' ἡ πόλις ἔχῃ ὑπεύθυνα σώματα, παρ' ὧν ἔμελλε τῶν ἀνηλωμένων λόγον ἀπολήψεσθαι. καὶ μοι λέγε τὰ ψηφίσματα.

ΨΗΦΙΣΜΑΤΑ.

28 Ναί, ἀλλ' ἀντιδιαπλέκει πρὸς τοῦτο εὐθύς, ὡς οὔτ' ἔλαχε τειχοποιὸς οὔτ' ἐχειροτονήθη ὑπὸ τοῦ δήμου. καὶ περὶ τούτου Δημοσθένης μὲν καὶ Κτησιφῶν πολὺν ποιήσονται λόγον· ὁ δέ γε νόμος βραχὺς καὶ σαφὴς καὶ

27. Σκιροφοριῶνος] Sic decem Bekkeri codices pro vulgato Σκιῤῥοφοριῶνος. Harpocration: σκίρα, τά, ἑορτὴ παρ' Ἀθηναίοις, ἀφ' ἧς καὶ ὁ μὴν Σκιροφοριών. Celebrabatur hoc festum Scirophorionis die XII in honorem Minervae vel, ut alii volunt, Cereris et Proserpinae. Vide Scholiasten Aristoph. ad Eccles. 18. Scirophorion succedit Thargelioni,

ἵν' — ἔχῃ] Bekkerus ex uno codice (k) dedit ἔχοι. Mihi quidem conjunctivus, qui rem ponit durantem, ex Aeschinis ore aptior videtur. Optativus finem, quem habuerit Demosthenes, indicaret: quod per se quidem non damnandum; sed unius codicis, qui saepe correctricem, ni fallor, manum expertus est, auctoritate non injiciendum. Cf. in Lysiam Excurs. I.

in tres decadas dividebatur. Prima decas appellabatur μηνὸς ἱσταμένου, ἀρχομένου μηνός, secunda μεσοῦντος, tertia φθίνοντος, λήγοντος. Secundae dies sic notabantur, ut v. c. undecimus mensis dies non solum πρώτη μεσοῦντος, sed etiam πρώτη ἐπὶ δέκα nominaretur et sic porro δευτέρα, τρίτη ἐπὶ δέκα. Tertiae autem decadis dies a remotissimo appellabantur, ita ut ἐνάτη φθίνοντος sit mensis dies vicesimus primus, ὀγδόη φθίνοντος vicesimus secundus et sic porro, ita ut δευτέρα φθίνοντος sit mensis dies octavus et vicesimus. Θαργηλιὼν autem noster Majus est.

ἀγορὰν ποιῆσαι τῶν φυλῶν] Ἀγορά interdum dicitur de conventu tribuum et demorum, publicorum quidem negotiorum caussa, sed quae partium magis erant quam totius civitatis. Cf. Schoemann de Comm, p. 27.

ἑκάστης τῶν φυλῶν] Wolfius de suo addiderat ἐξ, Reiskius scripsit ex conjectura ἑκάστῃ. Ἑκάστης, quae est omnium scriptorum lectio, est genitivus partitivus, qui saepe jungitur locutionibus, quae electionem indicant. Libanius ὑπόθ. orationis Dem. περὶ στεφ. p. 221. ᾑρέθησαν ἐπὶ τὸ ἔργον ἄνδρες δέκα, φυλῆς ἑκάστης εἷς.

ἐπὶ τὰ τείχη] Reiskius hoc, ut scholion, uncis inclusit; non video, quare. Jungenda haec videntur cum ἑλέσθαι.

28. ἀντιδιαπλέκει] Διαπλέκειν τέχνας, δόλους significatione mala artificiose ali-

ταχὺ λύων τὰς τούτων τέχνας. μικρὰ δὲ ὑμῖν ὑπὲρ αὐ-
τῶν πρῶτον προειπεῖν βούλομαι. ἔστι γάρ, ὦ Ἀθη- 29
ναῖοι, τῶν περὶ τὰς ἀρχὰς εἴδη τρία, ὧν ἓν μὲν καὶ
πᾶσι φανερώτατον οἱ κληρωτοὶ καὶ οἱ χειροτονητοὶ
ἄρχοντες, δεύτερον δὲ ὅσοι τι διαχειρίζουσι τῶν τῆς
πόλεως ὑπὲρ τριάκοντα ἡμέρας καὶ οἱ τῶν δημοσίων
ἔργων ἐπιστάται· τρίτον δ' ἐν τῷ νόμῳ γέγραπται,
καὶ εἴ τινες ἄλλοι αἱρετοὶ ἡγεμονίας δικαστηρίων λαμ-
βάνουσι, καὶ τούτους ἄρχειν δοκιμασθέντας. ἐπειδὰν 30
δ' ἀφέλῃ τις τοὺς ὑπὸ τοῦ δήμου κεχειροτονημένους
καὶ τοὺς κληρωτοὺς ἄρχοντας, καταλείπεται, οὓς αἱ
φυλαὶ καὶ αἱ τριττύες καὶ οἱ δῆμοι ἐξ ἑαυτῶν αἱροῦν-
ται τὰ δημόσια χρήματα διαχειρίζειν, τούτους αἱρετοὺς
ἄρχοντας εἶναι. τοῦτο δὲ γίγνεται, ὅταν, ὥσπερ νῦν,
ἐπιταχθῇ τι ταῖς φυλαῖς, ἢ τάφρους ἐξεργάζεσθαι, ἢ
τριήρεις ναυπηγεῖσθαι. ὅτι δὲ ἀληθῆ λέγω, ἐξ αὐτῶν
τῶν νόμων μαθήσεσθε.

ΝΟΜΟΙ.

Ἀναμνήσθητε δὴ τοὺς προειρημένους λόγους, ὅτι 31
ὁ μὲν νομοθέτης τοὺς ἐκ τῶν φυλῶν ἄρχειν κελεύει δο-
κιμασθέντας ἐν τῷ δικαστηρίῳ, ἡ δὲ Πανδιονὶς φυλὴ
ἄρχοντα καὶ τειχοποιὸν ἀπέδειξε Δημοσθένην, ὃς ἐκ
τῆς διοικήσεως εἰς ταῦτα ἔχει μικροῦ δεῖν δέκα τάλαντα,

quid struere, quod damno sit. Hic ἀντιδιαπλέκειν eadem significatione absolute legitur, quum orator jam in mente habeat objectum, quod statim ponit cum alio verbo junctum, καὶ ταχὺ λύων τὰς τέχνας. Nec tamen caute Aeschines hoc verbum delegit. Est enim, quasi dicat suam ipsius orationem διαπλοκήν, contra quam adversarius ἀντιδιαπλέκει.

30. αἱ τριττύες] **Harpocration:** Τριττύς ἐστι τὸ τρίτον μέρος τῆς φυλῆς. αὕτη γὰρ διῄρηται εἰς τρία μέρη, τριττὺν καὶ ἔθνη καὶ φατρίας, ὥς φησιν Ἀριστοτέλης ἐν τῇ Ἀθηναίων πολιτείᾳ. Τριττύς tertia pars tribus fuisse videtur ratione δημοσίων χρημάτων et eorum, quae praestanda erant nummis, ut ex nostro loco patet et ex **Demosthene** περὶ συμμοριῶν p. 184.

αἱρετοὺς] Αἱρέσει, liberae electioni, opposita erat sortitio, κλήρωσις, in quam pronus erat populus Atheniensis, imprimis ne optimates in electione subsidiorum varietate potentiores evaderent. In partium igitur negotiis nonnisi ex nostro etiam loco αἵρεσις usurpabatur. Ab αἱρέσει differt χειροτονία, quae fit in concione manuum porrectione inter eos, qui per archontes propositi sunt. Cf. **Pollux** VIII. 87.

ἕτερος δ' ἀπαγορεύει νόμος ἀρχὴν ὑπεύθυνον μὴ στεφανοῦν, ὑμεῖς δὲ ὀμωμόκατε κατὰ τοὺς νόμους ψηφιεῖσθαι, ὁ δὲ ῥήτωρ γέγραφε τὸν ὑπεύθυνον στεφανοῦν οὐ προςθεὶς »ἐπειδὰν δῷ λόγον καὶ εὐθύνας,« ἐγὼ δὲ ἐξελέγχω τὸ παράνομον μάρτυρας ἅμα τοὺς νόμους καὶ τὰ ψηφίσματα καὶ τοὺς ἀντιδίκους παρεχόμενος. πῶς οὖν ἄν τις περιφανέστερον ἐπιδείξειεν ἄνθρωπον παρανομώτατα γεγραφότα;

32 Ὡς τοίνυν καὶ τὴν ἀνάῤῥησιν τοῦ στεφάνου παρανόμως ἐν τῷ ψηφίσματι κελεύει γίγνεσθαι, καὶ τοῦθ' ὑμᾶς διδάξω. ὁ γὰρ νόμος διαῤῥήδην κελεύει, ἐὰν μέν τινα στεφανοῖ ἡ βουλή, ἐν τῷ βουλευτηρίῳ ἀνακηρύττεσθαι, ἐὰν δὲ ὁ δῆμος, ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ, ἄλλοθι δὲ μηδαμοῦ. καί μοι λέγε τὸν νόμον.

ΝΟΜΟΣ.

33 Οὗτος ὁ νόμος, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ μάλα καλῶς ἔχει. οὐ γάρ, οἶμαι, ᾤετο δεῖν ὁ νομοθέτης τὸν ῥήτορα σεμνύνεσθαι πρὸς τοὺς ἔξωθεν, ἀλλ' ἀγαπᾶν ἐν αὐτῇ τῇ πόλει τιμώμενον ὑπὸ τοῦ δήμου καὶ μὴ ἐργολαβεῖν ἐν τοῖς κηρύγμασιν. ὁ μὲν οὖν νομοθέτης οὕτως· ὁ δὲ Κτησιφῶν πῶς; ἀναγίγνωσκε τὸ ψήφισμα.

31. παρανομώτατα γεγραφότα] Reiskius ex Mead. dedit παράνομα, idque in quattuor, sed ejusdem familiae codd., qui ubique conspirant, inventum recepit Bekkerus. Sed superlativus plurimorum et optimorum codicum auctoritate nitens videtur oratoris consilio convenientissimus, et majorem vim habet.

32. ἀνάῤῥησιν τοῦ στεφάνου] Ἀνειπεῖν, ἀνακηρύττειν, ἀναγορεύειν propria sunt verba de praecone, qui publice promulgabat alicui ob virtutem coronam esse tributam. Cf. Hemsterhus. ad Luciani Tim. 51, T. I. p. 166.

33. καὶ μὴ ἐργολαβεῖν] Bekker. Anecdd. p. 259. ἐργολάβος: ὁ φλαύροις πράγμασι χρώμενος παρὰ τοῖς ῥήτορσι, καὶ οὐχ ὁ ὑπὲρ τινων ἔργων μισθὸν λαμβάνων καὶ ἔχων τοὺς συνεργαζομένους, ὡς ἡ συνήθεια. Hoc loco dicitur de ambitiosis demagogis, qui honoribus ipsis, quibus afficiuntur, ad augendam ambitionem abutuntur, dum jactant hos ipsos honores, eosque per pompam quasi in triumpho ducunt. Frequens est etiam per contemtum de sophistis et philosophis, opus faciendum mercede suscipere. Cf. Wyttenbach. ad Plutarchi Mor. T. I. p. 532. Oxon.

ΨΗΦΙΣΜΑ.

34 Ἀκούετε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὅτι ὁ μὲν νομοθέτης κελεύει ἐν τῷ δήμῳ ἐν Πυκνὶ τῇ ἐκκλησίᾳ ἀνακηρύττειν τὸν ὑπὸ τοῦ δήμου στεφανούμενον, ἄλλοθι δὲ μηδαμοῦ, Κτησιφῶν δὲ ἐν τῷ θεάτρῳ, οὐ τοὺς νόμους μόνον ὑπερβάς, ἀλλὰ καὶ τὸν τόπον μετενεγκών, οὐδὲ ἐκκλησιαζόντων Ἀθηναίων, ἀλλὰ τραγῳδῶν ἀγωνιζομένων καινῶν, οὐδ' ἐναντίον τοῦ δήμου, ἀλλ' ἐναντίον τῶν Ἑλλήνων, ἵν' ἡμῖν συνειδῶσιν, οἷον ἄνδρα τιμῶμεν. 35 οὕτω τοίνυν περιφανῶς παράνομα γεγραφώς, παραταχθεὶς μετὰ Δημοσθένους ἐποίσει τέχνας τοῖς νόμοις· ἃς ἐγὼ δηλώσω καὶ προερῶ ὑμῖν, ἵνα μὴ λάθητε ἐξαπατηθέντες. οὗτοι γάρ, ὡς μὲν οὐκ ἀπαγορεύουσιν οἱ νόμοι τὸν ὑπὸ τοῦ δήμου στεφανούμενον μὴ κηρύττειν ἔξω τῆς ἐκκλησίας, οὐχ ἕξουσι λέγειν, οἴσουσι δὲ εἰς τὴν ἀπολογίαν τὸν Διονυσιακὸν νόμον, καὶ χρήσονται τοῦ νόμου μέρει τινὶ κλέπτοντες τὴν ἀκρόασιν ὑμῶν,

34. *ἐν Πυκνί*] Sic habent optimi libri. **Bekkeri** Anecdd. p. 299. *Πνύξ· ἔστιν ἡ γενικὴ πνυκός, διὰ δὲ τὴν εὐφωνίαν πυκνός.* **Brunckius** quidem ad Aristoph. Thesmoph. v. 568. »suavis est, inquit, ad hunc locum Kusterus, qui librariorum errores, ubique corrigendos, in exemplum trahit, ut probet e recto *Πνύξ* declinari casus obliquos *πυκνός*, *πυκνί*, *πύκνα*, quod absurdum est.« – Non tam absurdum erit ei, qui fidem Mss. reveretur, nec plane contemnit grammaticorum testimonia.

34. *ἐν τῷ δήμῳ ἐν Πυκνὶ τῇ ἐκκλησίᾳ*] Eadem notio, quoniam primaria est, pluribus formulis enuntiatur. *Ἐν τῷ δήμῳ*, opinor, significat coram populo Atheniensi, non coram peregrinis, ut cupiebant ii, qui *ἐν θεάτρῳ* promulgari volebant. *Πυκνί* est locus, ubi promulgationem locum habere oporteat. Cf. **Schoemann**, de com. p. 54. *Ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ* est quasi determinatio antecedentis *ἐν Πυκνί*, ut scilicet promulgatio fiat in concione populi.

τραγῳδῶν ἀγωνιζομένων καινῶν] Per *καινοὺς τραγῳδοὺς* significatur temporis conditio, quam tempore *τῶν Διονυσίων ἐν ἄστει* mense Martio poetae novas tragoedias in honorem festi conscriptas judicum a populo constitutorum judicio subjiciebant, a quibus, quae optima videbatur, coronabatur.

35. *Διονυσιακὸν νόμον*] Legem, quae statuit, quid festis Dionysiacis agendum sit, et quid agere liceat, quid non. Laudat haec **Demosthenes** *περὶ στεφ.* p. 267. *ὅσους στεφανοῦσί τινες τῶν δήμων, τὰς ἀναγορεύσεις τῶν στεφάνων ποιεῖσθαι ἐν αὐτοῖς ἑκάστους τοῖς ἰδίοις δήμοις, ἐὰν μή τινας ὁ δῆμος τῶν Ἀθηναίων ἢ ἡ βουλὴ στεφανοῖ· τούτους δ' ἐξεῖναι ἐν τῷ θεάτρῳ Διονυσίοις ἀναγορεύεσθαι.*

36 καὶ παρέξονται νόμον οὐδὲν προςήκοντα τῇ γραφῇ τῇδε,
καὶ λέξουσιν, ὡς εἰσὶ τῇ πόλει δύο νόμοι κείμενοι περὶ
τῶν κηρυγμάτων, εἷς μὲν, ὃν νῦν ἐγὼ παρέχομαι, διαῤῥή-
δην ἀπαγορεύων τὸν ὑπὸ τοῦ δήμου στεφανούμενον μὴ
κηρύττεσθαι ἔξω τῆς ἐκκλησίας, ἕτερον δ᾽ εἶναι νόμον
φήσουσιν ἐναντίον τούτῳ, τὸν δεδωκότα ἐξουσίαν ποιεῖ-
σθαι τὴν ἀνάῤῥησιν τοῦ στεφάνου τραγῳδοῖς ἐν τῷ θεά-
τρῳ, ἐὰν ψηφίσηται ὁ δῆμος· κατὰ δὴ τοῦτον τὸν νό-
37 μον φήσουσι γεγραφέναι τὸν Κτησιφῶντα. ἐγὼ δὲ πρὸς
τὰς τούτων τέχνας παρέξομαι συνηγόρους τοὺς νόμους
τοὺς ὑμετέρους, ὅπερ διατελῶ σπουδάζων παρὰ πᾶσαν
τὴν κατηγορίαν. εἰ γὰρ τοῦτό ἐστιν ἀληθὲς καὶ τοιοῦτον
ἔθος παραδέδυκεν ὑμῶν εἰς τὴν πολιτείαν, ὥςτ᾽ ἀκύρους
νόμους ἐν τοῖς κυρίοις ἀναγεγράφθαι καὶ δύο περὶ μιᾶς
πράξεως ὑπεναντίους ἀλλήλοις, τί ἂν ἔτι ταύτην εἴποι
τις εἶναι τὴν πολιτείαν, ἐν ᾗ ταὐτὰ προςτάττουσιν οἱ
νόμοι ποιεῖν καὶ μὴ ποιεῖν; ἀλλ᾽ οὐκ ἔχει ταῦθ᾽ οὕτως·

36. τῇ γραφῇ τῇδε] Hanc verborum collocationem recepi ex Helmst. et Bekkeri quattuor bonis. Graeci pronomen ὅδε cum vi postposuerunt substantivo. Nam in enuntiationis fine gravior est sonus quam in media enuntiatione.

ἀπαγορεύων] Sic dedi ex Helmst. et octo Bekkeri codd. pro vulgato ἀπαγορεύοντα, quod in se non damno. Nam interdum participia construuntur in enuntiationem interjectam. Sed plurimis optimisque Mss. obtemperandum erat.

36. οὐδὲν προςήκοντα] Προςήκειν τινί vel πρός τι, pertinere ad aliquid, haud alienum esse ab aliqua re, illustravit Astius ad Plat. Legg. III. 15. p. 190.

37. παραδέδυκεν] Mead. habet παρειςδέδυκεν, quod Marklandus conjecerat. Παρειςδύνειν multo significantius est quam παραδύνειν. Εἰςδύνειν est introire, intrare; παρειςδύνειν contra jus fasque intrare, irrepere, callide se insinuare. Vocabulum apud recentiores imprimis scriptores usurpatur, nec tamen quicquam est, quod optima aetate illud indignum reddat, quum praeterea certum sit Aeschinem decomposita adamasse. Nostri παρειςδύνειν exempla vide apud J. J. Wettstenium ad epistolam Judae. v. 4. Ὑμῶν εἰς τὴν πολιτείαν lenis est metathesis pro εἰς τὴν πολιτείαν ὑμῶν. Haud raro genitivus rectus praeponitur substantivo regenti. περὶ παραπρ. §. 177. p. 253 meae ed. εἰς τοὺς ἐσχάτους ἡμῶν κινδύνους τὴν πόλιν καθιστᾶσι: ubi Bekkerus ex uno codice dedit εἰς τοὺς ἐσχάτους κινδύνους τὴν πόλιν ἡμῶν καθ.

μήθ᾽ ὑμεῖς ποτε εἰς τοσαύτην ἀταξίαν τῶν νόμων προ- 38
βαίητε, οὔτε ἠμέληται περὶ τῶν τοιούτων τῷ νομοθέτῃ
τῷ τὴν δημοκρατίαν καταστήσαντι, ἀλλὰ διαῤῥήδην
προστέτακται τοῖς θεσμοθέταις καθ᾽ ἕκαστον ἐνιαυτὸν
διορθοῦν ἐν τῷ δήμῳ τοὺς νόμους, ἀκριβῶς ἐξετάσαν-
τας καὶ σκεψαμένους, εἴ τις ἀναγέγραπται νόμος ἐναντίος
ἑτέρῳ νόμῳ ἢ ἄκυρος ἐν τοῖς κυρίοις, ἢ εἴ πού εἰσι νό-
μοι πλείους ἑνὸς ἀναγεγραμμένοι περὶ ἑκάστης πράξεως.
κἂν τι τοιοῦτον εὑρίσκωσιν, ἀναγεγραφότας ἐν σανίσιν 39
ἐκτιθέναι κελεύει πρόσθεν τῶν ἐπωνύμων, τοὺς δὲ πρυ-
τάνεις ποιεῖν ἐκκλησίαν ἐπιγράψαντας νομοθέτας, τὸν

38. *μήθ᾽ ὑμεῖς — — προβαίητε*] Helmst. et septem Bekkeri codd. *μή* habent pro *μήθ᾽*. Sic haec enuntiatio per parenthesin posita esset, quasi monitum optantis. Sed *μήθ᾽* et *οὔτε* sibi respondent, prius cum optativo positum, vim optandi habens, ne quid fiat, alterum cum indicativo, vim affirmandi habens aliquid non esse. Sensus hic est: ut vehementer optandum, ne vos unquam ad tantam legum confusionem prolabamini; sic haec a legislatore neglecta non sunt. Hanc membrorum oppositionem per has particulas oratoribus non inusitatas esse docui in Demosthen. p. 94. s.

38. *προστέτακται τοῖς θεσμοθέταις*] Jam anni initio legum censura a Thesmothetis instituebatur. Hic tamen videtur alia ab Aeschine commemorari. Nempe videtur sub anni finem, quum vel ipso judiciorum usu accuratam magis cognitionem sibi comparassent, censura et emendandarum ratio instituta fuisse. Cf. S c h o e m a n n de Com. p. 260.

διορθοῦν ἐν τῷ δήμῳ] Videtur Thesmothetarum officium fuisse, ut rationem quandam legum emendandarum populo proponerent et utrae utris praeferendae essent, eum docerent. Haud dubie tamen aliis quoque civibus idem licuit, ut de his rebus consilia populo darent.

ἀναγέγραπται] i. e. *κεῖται, ἔστιν*: verbum proprium de legislatione.

39. *ἐν σανίσιν*] *Σανίδες* inter alia dicebantur tabulae, in quibus leges publice inscribebantur, antequam a populo disceptarentur. *Ἐκτιθέναι* verbum proprium in hac re.

πρόσθεν τῶν ἐπωνύμων] *Ἐπώνυμοι* hic sunt *οἱ τῶν φυλῶν ἐπώνυμοι ἥρωες, οἳ ἦσαν δέκα*, a quibus Clisthenes decem a se constitutis tribubus nomen dederat. Eos exponit P a u s a n i a s in Attica c. 5. Eorum statuae prope curiam erant collocatae, haeque statuae hic intelliguntur.

ἐπιγράψαντας νομοθέτας] Nullo sensu H. Wolfius vertit i n s c r i p t i s l e g u m l a t o r i b u s. Per *νομοθέτας* autem F. A. W o l f i u s Prolegg. in Leptin. p. CL. not. intelligit judices a populo constitutos, qui jus dixerant in Heliaea; *ἐπιγράφειν* vero ait esse a t t r i b u e r e, d e s i g n a r e, c o n s t i t u e r e, quod proprie fuit populi, non prytanum. S c h o e m a n n autem de Com. p. 259. opinatur *νομοθέτας ἐπιγράφειν* breviter dictum significare: e c c l e s i a m d e

δ' ἐπιστάτην τῶν προέδρων διαχειροτονίαν διδόναι τῷ δήμῳ, καὶ τοὺς μὲν ἀναιρεῖν τῶν νόμων, τοὺς δὲ καταλείπειν, ὅπως ἂν εἷς ᾖ νόμος καὶ μὴ πλείους περὶ ἑκάστης πράξεως. καί μοι λέγε τοὺς νόμους.

NOMOI.

40 Εἰ τοίνυν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἀληθὴς ἦν ὁ παρὰ τούτων λόγος καὶ ἦσαν δύο κείμενοι νόμοι περὶ τῶν κηρυγμάτων, ἐξ ἀνάγκης, οἶμαι, τῶν μὲν θεσμοθετῶν ἐξευρόντων, τῶν δὲ πρυτάνεων ἀποδόντων τοῖς νομοθέταις, ἀνῄρητ' ἂν ὁ ἕτερος τῶν νόμων, ἤτοι ὁ τὴν ἐξουσίαν δεδωκὼς ἀνειπεῖν, ἢ ὁ ἀπαγορεύων· ὁπότε δὲ μηδὲν τούτων γεγένηται, φανερῶς δή που ἐξελέγχονται οὐ μόνον ψευδῆ λέγοντες, ἀλλὰ καὶ παντελῶς ἀδύνατα

41 γενέσθαι. ὅθεν δὲ δὴ τὸ ψεῦδος τοῦτο ἐπιφέρουσιν, ἐγὼ διδάξω ὑμᾶς προειπών, ὧν ἕνεκα οἱ νόμοι ἐτέθησαν οἱ περὶ τῶν ἐν τῷ θεάτρῳ κηρυγμάτων. γινομένων γὰρ

nomothetis habendam esse in programmate proscribere: quod nescio an etiam Victorius intellexerit, qui in margine ed. Ven. ad ἐπιγράψαντας adscripsit οἱονεὶ ὑποβαλόντας.

διαχειροτονίαν διδόναι τῷ δήμῳ] Διαχειροτονία proprie locum habebat, quum diversae rogationes populo proponebantur, ut dijudicaretur, quaenam praeferenda esset, et sic differt ab ἐπιχειροτονία, quae simpliciter est suffragatio manuum erectione. Si res non brachylogice narratur, intelligendum est populum in suffragia mittere, quinam creentur nomothetae. Fortasse tamen brachylogice dictum est, quemadmodum tota omnino res significatur tantum, ita ut ἐπιγράψαντας νομοθέτας omne munus nomothetarum complectatur et διαχειροτονία spectet suffragium de abolendis aut mutandis legibus.

40. ὁ παρὰ τούτων λογος] Παρά cum genitivo saepe brachylogice usurpatur originem indicans, unde aliquid proficiscitur, sive dictum sive factum. κατὰ Τιμ. §. 116. p. 85. meae ed. ἱκανῶς ὑμᾶς ὑπομιμνήσκει ὁ παρ' ἐμοῦ λόγος. Sic saepe. Non audiendus igitur Helmst., qui pro παρά dat περί. Sic etiam Latini usurpant praepos. a. Litterae ab aliquo.

ἤτοι – ἢ] Hoc ordine semper leguntur hae particulae, non vice versa ἢ – ἤτοι. Prius membrum est vel admirantis vel mirantis, interdum tota disjunctio admirantis. [Vid. Lobeck ad Soph. Aj. p. 245 et 443. coll. Schaefero ad Apoll. Rh. T. II. p. 321.]

41. γινομένων – τραγῳδῶν] Reiskius hanc phrasin inter soloecismos Aeschinis refert, quum etiam infra §. 154. legatur μελλόντων – – τῶν τραγῳδῶν γίνεσθαι. Eo autem loco Taylor, qui hic non offenderat, monet a γίνεσθαι non longe abesse ἀγωνίζεσθαι: quam veram lectionem esse arbitratur. Et quidem supra §. 34., ubi legitur τραγῳδῶν ἀγωνιζομένων καινῶν, est

τῶν ἐν ἄστει τραγῳδῶν, ἀνεκήρυττόν τινες, οὐ πείσαντες τὸν δῆμον, οἱ μὲν ὅτι στεφανοῦνται ὑπὸ τῶν φυλετῶν, ἕτεροι δ' ὑπὸ τῶν δημοτῶν· ἄλλοι δέ τινες ὑποκηρυξάμενοι τοὺς αὑτῶν οἰκέτας ἀφίεσαν ἀπελευθέρους, 41
μάρτυρας τῆς ἀπελευθερίας τοὺς Ἕλληνας ποιούμενοι. ὃ δ' ἦν ἐπιφθονώτατον, προξενίας τινὲς εὑρημένοι ἐν 42
ταῖς ἔξω πόλεσι διεπράττοντο ἀναγορεύεσθαι, ὅτι στεφανοῖ αὐτοὺς ὁ δῆμος, εἰ οὕτω τύχοι, ὁ τῶν Ῥοδίων, ἢ Χίων, ἢ καὶ ἄλλης τινὸς πόλεως ἀρετῆς ἕνεκα καὶ ἀνδραγαθίας. καὶ ταῦτ' ἔπραττον οὐχ ὥςπερ οἱ ὑπὸ τῆς βουλῆς τῆς ὑμετέρας στεφανούμενοι, ἢ ὑπὸ τοῦ δήμου, πείσαντες ὑμᾶς καὶ μετὰ ψηφίσματος, πολλὴν χάριν καταθέμενοι, ἀλλ' αὐτοὶ προελόμενοι ἄνευ δόγματος ὑμετέρου. ἐκ δὲ τούτου τοῦ τρόπου συνέβαινε τοὺς μὲν 43
θεατὰς καὶ τοὺς χορηγοὺς καὶ τοὺς ἀγωνιστὰς ἐνοχλεῖσθαι, τοὺς δὲ ἀνακηρυττομένους ἐν τῷ θεάτρῳ μείζοσι τιμαῖς τιμᾶσθαι τῶν ὑπὸ τοῦ δήμου στεφανουμένων. τοῖς μὲν γὰρ ἀποδέδεικτο τόπος ἡ ἐκκλησία, ἐν ᾗ χρὴν

42. ὃ δ' ἦν ἐπιφθονώτατον] Victorius margini Ven. adscripsit ἐκίμερπτον et puncta posuit supra τατον. Λείπει τὸ προςθήσω.

43. μείζοσι τιμαῖς] τιμαῖς accessit ex tribus Bekkeri codd. ut jam in Stephani editione legitur. Vulgo deest τιμαῖς. Reiskius de suo dedit μειζόνως. In Helmst. est μείζονος τιμῆς, quod contendere potest cum μείζοσι τιμαῖς, quodque merito prae vulgata probavit Wunderlichius, qui Bekkeri copias nondum norat.

in tribus Bekkeri codicibus γιγνομένων. Hemsterhusius ad Lucian. Tim. 51. rariorem hanc formam esse monet, nec ipse recusat, quo minus pro γιγνομένων scribatur ἀγωνιζομένων. Loquendi quidem forma non accurata est et subtilis; sed non obliviscendum in rebus, quae populi sermonem exercent, in scribendo quoque paulatim admitti, quae subtilior dicendi ratio rejiciat. Quare haec, quanquam minime laudanda, toleranda tamen videtur locutio. Victorius Venet. adscripsit ἀντὶ ἀγωνιζομένων τῶν τραγικῶν.

ἀνεκήρυττον] Taylor mavult ἀνεκηρύττοντο, quod est in Helmst. et quod unus Bekkeri codex supra scriptum habet. Verum etiam alibi ἀνακηρύττειν dicitur, qui curat aliquid per praeconem promulgandum. §. 46. ὃν αὐτὸς ἔδωκε στέφανον ἅμα ἀνακηρύττειν καὶ ἀφαιρεῖσθαι.

ὑποκηρυξάμενοι] Pollux IV. 94. ὑποκηρύξασθαι τὸ προειπεῖν ἡσυχίαν ἢ ἐπαγγείλασθαί τι δημόσιον. Victorius margini Ven. adscripsit διὰ κήρυκος ἀφέντες: ἐβόα γὰρ ὁ κῆρυξ· ὁ δεῖνα τὸν δεῖνα ἠλευθέρωσεν. Ἀττικῶς δὲ ἀντὶ κηρύξαντες. χαίρουσι γὰρ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον τοῖς παθητικοῖς. Sequenti versui adscribit εἰρωνίας καὶ ἔθους (ἤθους?) μεστὸς ὁ λόγος.

στεφανοῦσθαι, καὶ ἀπείρητο ἄλλοθι μηδαμοῦ κηρύττεσθαι· οἱ δὲ ἀνηγορεύοντο ἐνώπιον ἁπάντων τῶν Ἑλλήνων· κἀκεῖνοι μὲν μετὰ ψηφίσματος πείσαντες ὑμᾶς,
44 οὗτοι δ' ἄνευ ψηφίσματος συνιδὼν δή τις ταῦτα νομοθέτης τίθησι νόμον οὐδὲν ἐπικοινωνοῦντα τῷ περὶ τῶν ὑπὸ τοῦ δήμου στεφανουμένων νόμῳ, οὔτε λύσας ἐκεῖνον· οὐδὲ γὰρ ἡ ἐκκλησία ἠνωχλεῖτο, ἀλλὰ τὸ θέατρον οὔτ' ἐναντίον τοῖς πρότερον κειμένοις νόμοις τιθείς· οὐ γὰρ ἔξεστιν· ἀλλὰ περὶ τῶν ἄνευ ψηφίσματος ὑμετέρου στεφανουμένων ὑπὸ τῶν φυλετῶν καὶ δημοτῶν καὶ περὶ τῶν τοὺς οἰκέτας ἀπελευθερούντων καὶ περὶ τῶν ξενικῶν στεφάνων, καὶ διαῤῥήδην ἀπαγορεύει μήτ' οἰκέτην ἀπελευθεροῦν ἐν τῷ θεάτρῳ, μήθ' ὑπὸ τῶν φυλετῶν ἢ δημοτῶν ἀναγορεύεσθαι στεφανούμενον, μήθ' ὑπ' ἄλ-
45 λου, φησί, μηδενός, ἢ ἄτιμον εἶναι τὸν κήρυκα. ὅταν οὖν ἀποδείξῃ τοῖς μὲν ὑπὸ τῆς βουλῆς στεφανουμένοις εἰς τὸ βουλευτήριον ἀναῤῥηθῆναι, τοῖς δ' ὑπὸ τοῦ δήμου στεφανουμένοις εἰς τὴν ἐκκλησίαν, τοῖς δ' ὑπὸ τῶν δημοτῶν στεφανουμένοις καὶ φυλετῶν ἀπείπῃ μὴ κηρύττεσθαι τοῖς τραγῳδοῖς, ἵνα μηδεὶς ἐρανίζων στεφάνους καὶ κηρύγματα ψευδῆ φιλοτιμίαν κτᾶται, προςαπείπῃ δ' ἐν τῷ νόμῳ μηδ' ὑπὸ ἄλλου μηδενὸς ἀνακηρύττεσθαι

44. ἠνωχλεῖτο] Sic septem Bekkeri codices, fere optimi. Vulgo ἐνοχλεῖτο. Quattuor Bekkeri codices, ejusdem quidem familiae, ἐνωχλεῖτο, unde, etiam si alii codd. non addixissent, jam praeferenda fuisset forma Attica. Nam scriptores Attici in duplici hujus verbi augmento sibi fere constant. Cf. Lobeck. ad Phryn. p. 154.

μετὰ ψηφίσματος πείσαντες ὑμᾶς] Synonyma haec. Τὸ πείθειν id agebat, ut ψήφισμα fieret. Amici enim in favorem ejus, qui se coronari cupiebat, tam multas laudes et publica merita congerebant, ut populus ψήφισμα τοῦ στεφανωθῆναι αὐτὸν non recusaret. Hi contra, quos Aeschines tangit hyperbolice, eo ipso, quod ab externa civitate coronam acceperant, jus sibi vindicabant καινῶν τραγῳδῶν ἀγωνιζομένων promulgari.

45. ὅταν οὖν ἀποδείξῃ] Sc. ὁ νομοθέτης. Victorius margini Ven. adscripsit ὁ νόμος, quod est in duobus Bekkeri codicibus.

ἐρανίζων] Victorius margini Ven. adscripsit οἱονεὶ συλλέγων. De laudabili more ἐράνων exposuit Casaub. ad Theoph. XV. 2., jamque Lexica satis instruunt. Hic autem tropice dicitur emendicare, humili et mendicorum ratione aliquid consectari. Ψευδῆ jungi potest vel cum κηρύγματα vel cum φιλοτιμίαν; aptius tamen jungitur cum κηρύγματα, et φιλοτι-

ἀπούσης βουλῆς καὶ δήμου καὶ φυλετῶν καὶ δημοτῶν,
— ὅταν δέ τις ταῦτα ἀφέλῃ, τί τὸ καταλειπόμενόν ἐστι
πλὴν οἱ ξενικοὶ στέφανοι; Ὅτι δ' ἀληθῆ λέγω, μέγα 46
σημεῖον ὑμῖν τούτου ἐξ αὐτῶν τῶν νόμων ἐπιδείξω. αὐ-
τὸν γὰρ τὸν χρυσοῦν στέφανον, ὃς ἂν ἐν τῷ θεάτρῳ τῷ
ἐν ἄστει ἀναῤῥηθῇ, ἱερὸν εἶναι τῆς Ἀθηνᾶς ὁ νόμος κε-
λεύει, ἀφελόμενος τὸν στεφανούμενον. καίτοι τίς ἂν
ὑμῶν τολμήσειε τοσαύτην ἀνελευθερίαν καταγνῶναι τοῦ
δήμου τοῦ Ἀθηναίων; μὴ γὰρ ὅτι πόλις, ἀλλ' οὐδ' ἂν
ἰδιώτης οὐδὲ εἷς οὕτως ἀγεννὴς γένοιτο, ὥςτε ὃν αὐτὸς
ἔδωκε στέφανον ἅμα ἀνακηρύττειν καὶ ἀφαιρεῖσθαι καὶ
καθιεροῦν. ἀλλ' οἶμαι, διὰ τὸ ξενικὸν εἶναι τὸν στέφα-
νον καὶ ἡ καθιέρωσις γίγνεται, ἵνα μηδεὶς ἀλλοτρίαν
εὔνοιαν περὶ πλείονος ποιούμενος τῆς πατρίδος χείρων
γένηται τὴν ψυχήν. ἀλλ' οὐκ ἐκεῖνον τὸν ἐν τῇ ἐκκλη- 47
σίᾳ ἀναῤῥηθέντα στέφανον οὐδεὶς καθιεροῖ, ἀλλ' ἔξεστι
κεκτῆσθαι, ἵνα μὴ μόνον αὐτός, ἀλλὰ καὶ οἱ ἐξ ἐκείνου,
ἔχοντες ἐν τῇ οἰκίᾳ τὸ ὑπόμνημα, μηδέποτε κακοὶ τὴν
ψυχὴν εἰς τὸν δῆμον γίγνωνται. καὶ διὰ τοῦτο προς-

μίαν ponitur sine epitheto, ut §. 23. *μὴ ἅρπαζε τὴν φιλοτιμίαν.*

ἀπούσης βουλῆς] Si desit senatus, i. e. si excipiatur senatus, praeter senatum. Haec significatio ex primaria verbi notione sponte enascitur. §. 71. *οὐδὲ γιγνώσκειν ἔφη (τοὺς Φιλίππου πρέσβεις) τὴν εἰρήνην, ἀπούσης συμμαχίας.* Monet tamen Orellius fuisse, qui conjiceret *ἀκούσης β.*

46. *τοῦ δήμου τοῦ Ἀθηναίων*] Sic duo Bekkeri codd. pro vulgato *τοῦ δήμου τῶν Ἀθηναίων.* Ad genitivum nominis proprii pendentem ex nomine appellativo plerumque Aeschines repetit articulum nominis appellativi, et nomen proprium in genitivo ponit sine articulo. Hunc usum dicimus esse Atticorum scriptorum: quem librarii saepe vitiarunt. Attendendum tamen a consuetudinem singulorum scriptorum. Recentiores imprimis utrumque articulum et appellativi nominis et proprii jungere videntur. Cf. Jacobs ad Ach. Tat. p. 4, 23. Animadvv. p. 398.

μὴ – ὅτι – ἀλλ' οὐδ'] *Μή* ellipticum est: *μὴ γὰρ ὑπολαμβάνετε, ὅτι ἂν γένοιτο πόλις, ἀλλ' οὐδ' ἂν ἰδιώτης – γένοιτο,* ne opinemini civitatem fore, sed ne fuerit quidem privatus tam illiberalis.

47. *ἀλλ' οὐκ – – οὐδεὶς καθιεροῖ*] Sine caussa nonnemo offenderat in duplici negatione et malebat *οὖν* pro *οὐκ.* Sed per *ἀλλ' οὐκ* in oppositione enuntiatio fortiter negativa annuntiatur; tum ubi nos indefinitum affirmativum in eadem enuntiatione ponimus, Graeci ponunt negativum. Vide Matthiae Gr. Gr. p. 886.

ἔθηκεν ὁ νομοθέτης μὴ κηρύττεσθαι τὸν ἀλλότριον στέφανον ἐν τῷ θεάτρῳ, ἐὰν μὴ ψηφίσηται ὁ δῆμος, ἵν' ἡ πόλις ἡ βουλομένη τινὰ τῶν ὑμετέρων στεφανοῦν πρέσβεις πέμψασα δεηθῇ τοῦ δήμου, ἵνα κηρυττόμενος μείζω χάριν εἰδῇ τῶν στεφανούντων ὑμῖν, ὅτι κηρῦξαι ἐπετρέψατε. ὅτι δ' ἀληθῆ λέγω, τῶν νόμων αὐτῶν ἀκούσατε.

NOMOI.

48 Ἐπειδὰν τοίνυν ἐξαπατῶντες ὑμᾶς λέγωσιν, ὡς προσγέγραπται ἐν τῷ νόμῳ ἐξεῖναι στεφανοῦν, ἐὰν ψηφίσηται ὁ δῆμος, ἀπομνημονεύετε αὐτοῖς ὑποβάλλειν, ναί, εἴ γέ σέ τις ἄλλη πόλις στεφανοῖ· εἰ δὲ ὁ δῆμος ὁ Ἀθηναίων, ἀποδέδεικταί σοι τόπος, ὅπου δεῖ τοῦτο γενέσθαι, ἀπείρηταί σοι ἔξω τῆς ἐκκλησίας μὴ κηρύττεσθαι. τὸ γὰρ »ἄλλοθι δὲ μηδαμοῦ« ὅ τι ἔστιν, ὅλην τὴν ἡμέραν λέγε· οὐ γὰρ ἀποδείξεις, ὡς ἔννομα γέγραφας.

49 Ἔστι δὲ ὑπόλοιπόν μοι μέρος τῆς κατηγορίας, ἐφ' ᾧ μάλιστα σπουδάζω· τοῦτο δέ ἐστιν ἡ πρόφασις,

47. μείζω χάριν εἰδῇ τῶν στεφανούντων ὑμῖν, ὅτι cet.] Sic Aldina et schedae Scrimgeri. Vulgo legitur μείζω χάριν εἰδῇ τῶν στεφάνων ὑμῖν ἢ τοῖς στεφανοῦσιν, ὅτι. Sed στεφάνων memoratur nonnisi ex uno Bekkeri pro στεφανούντων et ἢ τοῖς στεφανοῦσι manifesta est explicatio genitivi post comparativum positi τῶν στεφανούντων.

48. ὑποβάλλειν] Sic septem Bekkeri codd. et ante Helmst. Vulgo ὑποβαλεῖν. In praesente inest, quod immorari eos oporteat in responsione.

48. ἐξεῖναι στεφανοῦν] Petitus Legg. Att. p. 379. ed. Wesseling. addendum censet ἐν τῷ θεάτρῳ, idemque suspicabatur Taylor. Locus quidem sic est intelligendus, ut si haec verba adessent. Sed ut addantur, non est necessarium. Contextus enim satis docet de nulla coronatione sermonem esse posse, nisi quae fiat in theatro.

ἀπείρηται] Asyndeton fortius est, quam si addatur γάρ, quod Reiskius addidit de suo et quod est in uno Bekkeri; asyndeto autem hoc raro utitur Aeschines. κατὰ Τιμ. §. 193. p. 132. meae ed. ἀλλ' ἐκεῖνο ποιήσω· ἀφελὼν τὰ ὀνόματα, διεξιὼν δὲ τὰ ἐπιτηδεύματα αὐτῶν καὶ τὰ σώματα γνώριμα καταστήσω. Tenendum autem enuntiationes quasdem suo pondere tam graves esse, ut particula praesertim caussali non egeant. Hinc apud tragicos rarissima ejus est intra parvum spatium repetitio.

δι' ἣν αὐτὸν ἀξιοῖ στεφανοῦσθαι. λέγει γὰρ οὕτως ἐν τῷ ψηφίσματι, »καὶ τὸν κήρυκα ἀναγορεύειν ἐν τῷ θεάτρῳ πρὸς τοὺς Ἕλληνας, ὅτι στεφανοῖ αὐτὸν ὁ δῆμος ὁ τῶν Ἀθηναίων ἀρετῆς ἕνεκα καὶ ἀνδραγαθίας.« καὶ τὸ μέγιστον, »ὅτι διατελεῖ λέγων καὶ πράττων τὰ ἄριστα τῷ δήμῳ.« ἁπλοῦς δὴ παντάπασιν ὁ μετὰ ταῦτα ἡμῖν 50
λόγος γίνεται, καὶ ὑμῖν ἀκούσασι κρῖναι εὐμαθής· δεῖ γὰρ δή που τὸν μὲν κατηγοροῦντα ἐμὲ τοῦθ' ὑμῖν ἐπιδεικνύναι, ὡς εἰσὶν οἱ κατὰ Δημοσθένους ἔπαινοι ψευδεῖς καὶ ὡς οὔτ' ἤρξατο λέγειν τὰ βέλτιστα οὔτε νῦν διατελεῖ πράττων τὰ συμφέροντα τῷ δήμῳ. κἂν τοῦτ' ἐπιδείξω, δικαίως δή που τὴν γραφὴν ἁλώσεται Κτησιφῶν· ἅπαντες γὰρ ἀπαγορεύουσιν οἱ νόμοι μηδένα ψευδῆ γράμματα ἐγγράφειν ἐν τοῖς δημοσίοις ψηφίσμασι. τῷ δ' ἀπολογουμένῳ τοὐναντίον τούτου δει-

50. ψευδῆ γράμματα ἐγγράφειν] Γράμματα, quod vulgo deerat, ex cunctis fere codd. accessit. Librarios conjugata expellere nota res est. ψευδῆ γράμματα sunt ea ipsa, quae in laudem Demosthenis scripsisse arguitur Ctesiphon.

49. τὸ μέγιστον] Hoc in ipso psephismate Ctesiphontis, quod legimus ap. Demosthen. περὶ στεφ. p. 243. non est, sed additum ab Aeschine, ut attentionem ad hoc maxime momentum moveat. Hic autem totus locus abunde docet, quousque animus odio et cupiditate abreptus progredi possit.

50. ἁπλοῦς] Scholiastes: τριχῶς λέγεται τὸ ἁπλοῦν ἢ ἐπὶ τοῦ ἀπανουργήτου, ἢ ἐπὶ τοῦ ἐρήμου, ἢ ἐπὶ τοῦ συντόμου. ἐνταῦθα οὖν ἁπλοῦν λέγει τὸ σύντομον, ὥσπερ Εὐριπίδης (Phoen. 472).

ἁπλοῦς ὁ μῦθος τῆς ἀληθείας ἔφυ.

οἱ κατὰ Δημοσθένους ἔπαινοι] Κατά proprie motum ex superiore loco in inferiorem locum significat; hinc tropice vel de vituperiis vel de laudibus dicitur, quae quasi dejiciuntur in aliquem, et facile intelligitur significationem malam esse frequentiorem. Interdum tamen etiam in ejusmodi locutionibus reperitur, in quibus aut omnino significat quod attinet ad, aut in favorem, honorem, §. 241. ἄνδρας ἀγαθούς, — — ἐὰν τοὺς καθ' ἑαυτῶν ἐπαίνους λέγωσιν, οὐ φέρομεν.

οὔτ' ἤρξατο — οὔτε διατελεῖ] Sic accipienda, quasi posuisset οὐχ ὅτι διατελεῖ, ἀλλ' οὐδ' ἤρξατο. Interdum illud membrum, quod primo οὔτε adhaeret, involvit, quum ipsum negetur, alterum ne fieri quidem posse.

ἁλώσεται] Pollux VIII. [illegible] ἐπὶ τοῦ καταδικασθέντος ἥλω, ἑάλω, ἁλίσκεσθαι. Cf. Valckenaer ad Herod. II. 174. Oppositum est ἀποφεύγειν, criminibus elabi.

πλέον ἐστίν. ὑμεῖς δ' ἡμῖν ἔσεσθε τῶν λόγων κριταί. ἔχει δ' οὕτως.

51 Ἐγὼ τὸν μὲν βίον τὸν Δημοσθένους ἐξετάζειν μακροτέρου λόγου ἔργον ἡγοῦμαι εἶναι. τί γὰρ δεῖ νῦν ταῦτα λέγειν, ἢ τὰ περὶ τὴν τοῦ τραύματος γραφὴν αὐτῷ συμβεβηκότα, ὅτ' ἐγράψατο εἰς Ἄρειον πάγον Δημομέλη τὸν Παιανιέα, ἀνεψιὸν ὄντα ἑαυτῷ, καὶ τὴν τῆς κεφαλῆς ἐπιτομήν· ἢ τὰ περὶ τὴν Κηφισοδότου στρατηγίαν καὶ τὸν τῶν νεῶν ἔκπλουν τὸν εἰς Ἑλλήσποντον,

52 ὅτε εἷς ὢν τῶν τριηράρχων Δημοσθένης καὶ περιάγων τὸν στρατηγὸν ἐπὶ τῆς νεὼς καὶ συσσιτῶν καὶ συνθύων καὶ συσπένδων, καὶ τούτων ἀξιωθεὶς διὰ τὸ πατρικὸς αὐτῷ φίλος εἶναι, οὐκ ὤκνησεν ἀπ' εἰσαγγελίας αὐτοῦ κρινομένου περὶ θανάτου κατήγορος γενέσθαι· καὶ ταῦτα ἤδη τὰ περὶ Μειδίαν καὶ τοὺς κονδύλους, οὓς ἔλα-

51. τὴν τοῦ τραύματος γραφὴν] Γραφὴ τραύματος erat ἐκ προνοίας. Scilicet si quis eo consilio aliquem vulneraverat, ut eum interficeret, γραφὴ τραύματος locum habebat secundum Solonis legem, quam nobis servavit Demosth. κατὰ Τιμοκρ. p. 627. apud Areopagum. Alterum genus τραύματος est, ἄν τις τύπτῃ τινὰ ἄρχων χειρῶν ἀδίκων. Hic αἰτίας δίκη tenebatur: quae erat actio privata, cui lege multa non definita, tamen constituta erat, si quis scilicet injuriam prior intulerat, non vim vi repellebat. Haec δίκη agebatur πρὸς τετταράκοντα (magistratum sorte ductum, ad quem pertinebant caussae privatae, quarum multa decem minas non superabat). Hinc conjicere licet eos, qui casu et sine consilio aut temeritate aliquem vulneraverint, non esse multatos.

Κηφισοδότου] Scholiastes: Κηφισόδοτος, πολιορκήσας Ἀλωπεκόννησον, εἰσαγγελθεὶς διὰ τὴν συνθήκην τὴν πρὸς Χαρίδημον γενομένην καὶ καταψηφισθεὶς πέντε ταλάντοις ἐζημιώθη. Rem narrantem conferre poteris Demosth. κατὰ Ἀριστοκρ. p. 675. s.

52. περιάγων] Scholiastes: Δοκεῖ τοῦτο ὥσπερ τιμή τις εἶναι τριηράρχου ἐκείνου, οὗ ἂν ὁ στρατηγὸς ἐπιβῇ τῆς νεώς, καθὸ δοκεῖ τῶν ἄλλων τριηράρχων προκρίνειν τὴν ἐκείνου τριήρη ὡς καλῶς κατεσκευασμένην.

ἀπ' εἰσαγγελίας] Sollemnis haec est formula. De εἰσαγγελίᾳ accuratissime exposuit Schoemann. de Com. L. II. c. 3. Interdum praepositio cum substantivo in unum vocabulum coaluit, optimi tamen codd. disjungunt. Infra §. 79. φυγὰς ἀπ' εἰσαγγελίας γεγένηται. §. 171. accessit ex bonis codd. φυγὰς ἀπ' εἰσαγγελίας ἐκ τῆς πόλεως ἐγένετο. Hic εἰσαγγελία spectabat perfidiam in populum commissam.

Μειδίαν] In hunc scripta Demosthenis oratio exstat, sed non habita. Inde quod non habita sit, factum esse putant viri docti, ut adumbratam eam, non perpolitam relinqueret orator.

βεν ἐν τῇ ὀρχήστρᾳ χορηγὸς ὤν, καὶ ταῦτ' ἀπέδοτο τριά-
κοντα μνῶν ἅμα τήν τε εἰς αὐτὸν ὕβριν καὶ τὴν τοῦ δή-
μου καταχειροτονίαν, ἣν ἐν Διονύσου κατεχειροτόνησε
Μειδίου. ταῦτα μὲν οὖν μοι δοκῶ καὶ τἆλλα τὰ τούτοις 53
ὅμοια ὑπερβήσεσθαι, οὐ προδιδοὺς ὑμᾶς, οὐδὲ τὸν
ἀγῶνα καταχαριζόμενος, ἀλλ' ἐκεῖνο φοβούμενος, μή
μοι παρ' ὑμῶν ἀπαντήσῃ τὸ δοκεῖν μὲν ἀληθῆ λέγειν,
ἀρχαῖα δὲ καὶ λίαν ὁμολογούμενα. καίτοι, ὦ Κτησιφῶν,
ὅτῳ τὰ μέγιστα τῶν αἰσχρῶν οὕτως ἐστὶ πιστὰ καὶ γνώ-
ριμα τοῖς ἀκούουσιν, ὥστε τὸν κατήγορον μὴ δοκεῖν ψευ-
δῆ λέγειν, ἀλλὰ παλαιὰ καὶ λίαν προωμολογημένα, πό-
τερα αὐτὸν δεῖ χρυσῷ στεφάνῳ στεφανωθῆναι, ἢ ψέγε-
σθαι; καὶ σέ, τὸν ψευδῆ καὶ παράνομα τολμῶντα γρά-
φειν, πότερα χρὴ καταφρονεῖν τῶν δικαστηρίων, ἢ δί-
κην τῇ πόλει δοῦναι; Περὶ δὲ τῶν δημοσίων ἀδικημά- 54

τριακοντα μνῶν] Conferendus de hac re Boeckh. über die Zeitverhältnisse der Demosthenischen Rede gegen den Midias in Dissertationibus Academiae Regiae Bor. 1818 - 1819., unde patebit hanc Aeschinis criminationem haud improbabilem esse. Quanquam enim contra leges erat componere caussam ad magistratum delatam, tamen id interdum fiebat nec poena compositioni constituta imponebatur. Midiae autem eo tempore potentia et opes tantae erant, ut metuendum esset Demostheni nondum auctoritate pollenti, ne caussa caderet. Hinc non alienus erat a lite componenda. Atticae vero levitati tantum concessit, ut triginta minas ab adversario acciperet, ne, re gratis omissa, omnium esset ludibrio. *Ἅμα* i. e. *ἐπὶ τοῦ κατὰ τὸν αὐτὸν καιρόν*, quod animadvertit Suidas, hunc locum laudans s. v. *ἅμα*; eodem tempore.

κατεχειροτόνησε] Nempe *προβολήν*, querelam, Demosthenes ad populum detulerat, Midiam impium fuisse contra Deum ejusque sacra. A populo autem res demum tradebatur legitimo judicio, et *καταχειροτονία τοῦ δήμου* nonnisi eo valebat, ut actor, quamvis inops et humilis, populi praejudicio munitus cum certiore vincendi spe in judicio ageret. Accurate de hac re exposuit Schoemannus de Com. L. II. c. 5.

53. *τὸν ἀγῶνα καταχαριζόμενος*] *Καταχαρίζεσθαι* est prodere aliquid contra jus fasque in gratiam alicujus.

λίαν ὁμολογούμενα] Praesens indicat ea, quanquam antiqua, tamen etiamnum ut praesentia in memoria esse et ab omnibus concedi. Bene scholiastes: *οὕτω μεγάλα ἐστὶν, ὥστε οὐδὲ ὁ χρόνος τὴν μνήμην αὐτῶν ἠδυνήθη ἀφελέσθαι.*

ὅτῳ τὰ μέγιστα τῶν αἰσχρῶν — πιστά] *Πιστός* de hominibus et de rebus, quae fidem merentur, dicitur. Sed pro dativo *ὅτῳ* exspectaveris *περὶ οὗ*. Adjectivo tamen explicativo *καὶ γνώριμα τοῖς ἀκούουσιν* res mitigatur: de quo turpissima fidem merentur et inveniunt.

των πειράσομαι σαφέστερον εἰπεῖν. καὶ γὰρ πυνθάνομαι μέλλειν Δημοσθένην, ἐπειδὰν αὐτοῖς ὁ λόγος ἀποδοθῇ, καταριθμεῖσθαι πρὸς ὑμᾶς, ὡς ἄρα τῇ πόλει τέτταρες
54 ἤδη γεγένηνται καιροί, ἐν οἷς αὐτὸς πεπολίτευται. ὧν ἕνα μὲν καὶ πάντων πρῶτον, ὥς ἔγωγε ἀκούω, καταλογίζεται ἐκεῖνον τὸν χρόνον, ἐν ᾧ πρὸς Φίλιππον ὑπὲρ Ἀμφιπόλεως ἐπολεμοῦμεν· τοῦτον δ' ἀφορίζεται τὸν χρόνον τῇ γενομένῃ εἰρήνῃ καὶ συμμαχίᾳ, ἣν Φιλοκράτης ὁ Ἁγνούσιος ἔγραψε καὶ αὐτὸς οὗτος μετ' ἐκείνου,
55 ὡς ἐγὼ δείξω. δεύτερον δὲ καιρόν φησι γενέσθαι ὃν ἤγομεν χρόνον τὴν εἰρήνην, δηλονότι μέχρι τῆς ἡμέρας ἐκείνης, ἐν ᾗ καταλύσας τὴν ὑπάρχουσαν εἰρήνην τῇ πόλει ὁ αὐτὸς οὗτος ῥήτωρ ἔγραψε τὸν πόλεμον· τρίτον δὲ ὃν ἐπολεμοῦμεν χρόνον μέχρι τῆς ἀτυχίας τῆς ἐν Χαιρωνείᾳ, τέταρτον δὲ τὸν νῦν παρόντα καιρόν. ταῦτα δὲ καταριθμησάμενος, ὡς ἀκούω, μέλλει με παρακαλεῖν καὶ ἐπερωτᾶν, ὁποίου τούτων τῶν τεττάρων αὐτοῦ καιρῶν κατηγορῶ καὶ πότε αὐτὸν οὐ τὰ βέλτιστά φημι τῷ δήμῳ πεπολιτεῦσθαι· κἂν μὴ θέλω ἀποκρίνασθαι, ἀλλ' ἐγκαλύπτωμαι καὶ ἀποδιδράσκω, ἐκκαλύψειν μέ φησι προσελθὼν καὶ ἄξειν ἐπὶ τὸ βῆμα καὶ ἀναγκάσειν

54. πάντων πρῶτον] Genitivus πάντων suspectus esse potest. Deest enim in sex codd. Duo autem habent πρῶτον ἁπάντων: quae diversitas suspicionem auget.

55. παρακαλεῖν] Hoc novem codices praebuerunt pro vulgato καλεῖν. Alterum commendat praeter codd. sequens ἐπερωτᾶν.

54. ἐν οἷς αὐτὸς πεπολίτευται] Αὐτός ludibrii caussa additum: Ipse, homo scilicet unicus.

ὑπὲρ Ἀμφιπόλεως] Ol. CV. 3.: quo anno Philippus Amphipolin vi expugnavit. Diodorus Sic. XVI. 8.

τῇ γενομένῃ εἰρήνῃ καὶ συμμαχίᾳ] Ol. CVIII. 2.

55. ὃν ἤγομεν χρόνον τὴν εἰρήνην] Per sex fere annos. Nam Ol. CX. 1. instabat bellum Philippi contra Athenienses.

τῆς ἀτυχίας τῆς ἐν Χαιρωνείᾳ] Ol. CX. 3.

ἐγκαλύπτωμαι καὶ ἀποδιδράσκω] Ἐγκαλύπτεσθαι, faciem obtegere: quod variis de caussis fiebat. Hinc variae tropicae significationes. Qui v. c. in moerore et luctu erant, obtegebant faciem. Hinc tropica significatio moerore affici, dolere. Idem faciebant, quos alicujus facti pudebat. Hinc tropica significatio pudore affici, quae h. l. obtinet. Utrumque autem verbum ἐγκαλύπτωμαι καὶ ἀποδιδράσκω conjunctum per ἓν διὰ δυοῖν intelligendum est:

ἀποκρίνασθαι. ἵν' οὖν μήθ' οὗτος ἰσχυρίζηται, ὑμεῖς τε 56
προειδῆτε, ἐγώ τε ἀποκρίνωμαι· ἐναντίον σοι τῶν δικα-
στῶν, Δημόσθενες, καὶ τῶν ἄλλων πολιτῶν, ὅσοι δὴ ἔξω-
θεν περιεστᾶσι, καὶ τῶν Ἑλλήνων, ὅσοις ἐπιμελὲς γέγονεν
ὑπακούειν τῆσδε τῆς κρίσεως· ὁρῶ δὲ οὐκ ὀλίγους πα-
ρόντας, ἀλλ' ὅσους οὐδείς πώποτε μέμνηται πρὸς ἀγῶνα
δημόσιον παραγενομένους· ἀποκρίνομαι, ὅτι ἁπάντων
τῶν τεττάρων καιρῶν κατηγορῶ σου, οὓς σὺ διαιρῇ,
κἂν οἵ τε θεοὶ θέλωσι καὶ οἱ δικασταὶ ἐξ ἴσου ἡμῶν 57
ἀκούσωσι κἀγὼ δύνωμαι ἀπομνημονεῦσαι ἃ σοι σύνοιδα,

56. *ἵν' οὖν μήθ' οὗτος ἰσχυρίζηται, ὑμεῖς τε προειδῆτε, ἐγώ τε ἀποκρίνωμαι, ἐναντίον σοι τῶν δικαστῶν – – – ἀποκρίνομαι, ὅτι – – κατηγορῶ σου*] Quum pro *ἀποκρίνωμαι* Mead., quocum consentit unus Bekkeri, habeat *ἀποκρίνομαι*, Taylor pro *ἐγώ τε ἀποκρίνωμαι* scribendum censet *ἐγὼ δὴ ἀποκρίνομαι*, quo omnis periodi vis et subtilitas enervatur. Mirum quidem videatur, quod in apodosi idem verbum recurrat *ἀποκρίνεσθαι*, quod est in protasi. Sed in eo ipso vis inest. Protasis constat ex tribus partibus bene institutis, quae consilium indicant Aeschinis. Prima pars adversarium spectat, secunda auditores, tertia ipsum loquentem. De prima aliquid negatur, de reliquis affirmatur; et apodosis affirmat de eo, cujus partes sunt primariae, de ipso loquente, et ita affirmat, ut affirmatio in admirationem rapiat omnes. Quibus superbit adversarius, et quae omnia in laudem suam esse cessura opinatur, haec omnia ejus malitiam et improbitatem demonstratura esse affirmat.

si pudore affectus aufugiam. Ad verbi *ἐγκαλύπτεσθαι* vim respiciens in sequentibus opposuit *ἐκκαλύψειν*.

56. *ἰσχυρίζηται*] Ἰσχυρίζεσθαι de pertinace dicitur, qui superbe et importune, non argumentorum pondere, sed sua unius auctoritate nixus, aliquid ita esse asseverat, ut ipse pronuntiet, et mendacia dicere eos, qui aliud quid affirment. Sic interpretanda sunt ea, quae habet Dukerus ad Thucyd. VII. 49.

ἔξωθεν] H. l. idem, quod Demosthenes *ἔξωθεν κύκλῳ* dicit, idque expriuit praepositio in verbo *περιεστᾶσι*. Duo codices habent *ἔξω*, ex correctione, opinor.

ὑπακούειν] Marklandus conjecit *ἐπακούειν*, quod, si varietas esset in manuscriptis, equidem praeferrem. Nam ex usu linguae *ἐπακούειν* est audire, audire diligenter et cum attentione, *ὑπακούειν* auscultare, de eo imprimis, qui clam et furtim aliquid comperire cupit, aut dicto audientem esse.

ὁρῶ δὲ οὐκ ὀλίγους παρόντας] Dicit hoc in ludibrium Demosthenis, qui, ut non coram civibus solum, sed etiam coram peregrinis coronam suam promulgari cupiat, sic jam frui possit voluptate, ut non solum cives, sed etiam exteri turpitudinem ejus cognoscant.

57. *κἀγὼ δύνωμαι ἀπομνημονεῦσαι*] Emphatice dictum tum *δύνασθαι*, tum *ἀπομνημονεύειν*:

πάνυ προσδοκῶ ἐπιδείξειν τοῖς δικασταῖς, τῆς μὲν σωτηρίας τῇ πόλει τοὺς θεοὺς αἰτίους γεγενημένους καὶ τοὺς φιλανθρώπως καὶ μετρίως τοῖς τῆς πόλεως πράγμασι χρησαμένους, τῶν δὲ ἀτυχημάτων ἁπάντων Δημοσθένην αἴτιον γεγενημένον. καὶ χρήσομαι τῇ τοῦ λόγου τάξει ταύτῃ, ἣν τοῦτον πυνθάνομαι μέλλειν ποιεῖσθαι, λέξω δὲ πρῶτον περὶ τοῦ πρώτου καιροῦ καὶ δεύτερον περὶ τοῦ δευτέρου καὶ τρίτον περὶ τοῦ ἐφεξῆς καὶ τέταρτον περὶ τῶν νῦν καθεστηκότων πραγμάτων. καὶ δὴ ἐπανάγω ἐμαυτὸν ἐπὶ τὴν εἰρήνην, ἣν σὺ καὶ Φιλοκράτης ἐγράψατε.

58 Ὑμῖν γὰρ ἐξεγένετ' ἄν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὴν προτέραν ἐκείνην εἰρήνην ποιήσασθαι μετὰ κοινοῦ συνεδρίου τῶν Ἑλλήνων, εἴ τινες ὑμᾶς εἴασαν περιμεῖναι τὰς πρεσβείας, ἃς ἦτε ἐκπεπομφότες κατ' ἐκεῖνον τὸν

si mihi contigerit, si vires meae suffecerint, accurate commemorare.

μετρίως τοῖς τῆς πόλεως πράγμασι χρησαμένους] Intelligit sobriam et humanam rerum civilium rationem, alienam a superbia et arrogantia. Τὰ τῆς πόλεως πράγματα et χρῆσθαι de omni rerum gerendarum ratione; qualis intelligenda sit, vel contextus docet, vel, ut hic, adjectum epitheton φιλανθρώπως καὶ μετρίως.

αἴτιον γεγενημένον] Taylor nihil auribus ingratius accidere ait, quam ejusmodi ὁμοιοτέλευτα. Ergo haec verba rescindenda concedit: quod nolim. Nam repetitur in oppositione vel idem vocabulum vel synonyma locutio, ut vim habeat oratio. §. 168. ἐὰν μὲν τοίνυν πρὸς τὴν εὐφημίαν αὐτοῦ τῶν λόγων ἀποβλέπητε, ἐξαπατηθήσεσθε –, ἐὰν δ' εἰς τὴν φύσιν καὶ ἀλήθειαν, οὐκ ἐξαπατηθήσεσθε. Item non probo Reiskium, quod κατὰ Τιμ. §. 51. p. 46. meae edit. in verbis ὁ γὰρ πρὸς ἕνα τοῦτο πράσσων ἐπὶ μισθῷ δὲ τὴν πρᾶξιν ποιούμενος vocabula τὴν πρᾶξιν ποιούμενος delenda censet. Hujus generis locos in Cicerone multos temere tentavit Ernestius.

58. μετὰ κοινοῦ συνεδρίου] Intelligit conventum legatorum sociarum Graeciae civitatum, qui, si tempus suffecisset, Athenis congregati, communi omnium civitatum nomine pacem fecissent. §. 64. ἵνα μὴ μετὰ τῶν ἄλλων Ἑλλήνων, ἀλλ' ἰδίᾳ ποιήσησθε τὴν εἰρήνην. Demosthenes ipse, hunc locum respiciens, dicit μετὰ κοινοῦ συνεδρίου Ἑλλήνων. p. 232.

περιμεῖναι τὰς] Reiskius ex conjectura dedit περιμείναντας: quo non opus. Nam μετασχεῖν Ἑλληνικοῦ συνεδρίου appositio est ad παρακαλοῦντες ἐπὶ Φίλιππον sc. ὥστε μετασχ. Ἑ. σ. Aeschines dicit Athenienses per legatos Graecas civitates contra Philippum sollicitasse, ut scilicet singulae participes essent consilii socialis, quod Athenis congregatum res Philippum spectantes

καιρὸν εἰς τὴν Ἑλλάδα, παρακαλοῦντες ἐπὶ Φίλιππον
μετασχεῖν Ἑλληνικοῦ συνεδρίου, καὶ προϊόντος τοῦ χρό-
νου παρ᾽ ἑκόντων τῶν Ἑλλήνων ἀπολαβεῖν τὴν ἡγεμο-
νίαν· καὶ τούτων ἀπεστερήθητε διὰ Δημοσθένην καὶ
Φιλοκράτην καὶ τὰς τούτων δωροδοκίας, ἃς ἐδωροδό-
κησαν συστάντες ἐπὶ τὸ δημόσιον τὸ ὑμέτερον. εἰ δέ τι- 59
σιν ὑμῶν ἐξαίφνης ἀκούσασιν ἀπιστότερος προςπέπτω-
κεν ὁ τοιοῦτος λόγος, ἐκείνως τὴν ὑπόλοιπον ποιήσα-
σθε ἀκρόασιν, ὥςπερ ὅταν περὶ χρημάτων ἀνηλωμένων
διὰ πολλοῦ χρόνου καθεζώμεθα ἐπὶ τοὺς λογισμούς·
ἐρχόμεθα δή που ψευδεῖς οἴκοθεν ἐνίοτε δόξας ἔχοντες
κατὰ τῶν λογισμῶν· ἀλλ᾽ ὅμως ἐπειδὰν ὁ λογισμὸς συγ-
κεφαλαιωθῇ, οὐδεὶς ὑμῶν ἐστιν οὕτω δύςκολος τὴν

59. *οὐδεὶς ὑμῶν ἐστιν οὕτω δύςκολος*] Revocavi lectionem omnium codicum *ὑμῶν*. Inde ab H. Stephano editur *ἡμῶν*: quae persona quidem in hac enuntiatione dominatur. Sed frequentes sunt apud oratores subitae personarum mutationes. Wolfius in Leptin. p. 365., »in antiqua oratione, inquit, oculus, manus, digitus vice interpretis funguntur, qui, quae dura legentibus videri possunt, ea auditoribus facillima praestat ac plena nativae elegantiae.« Hic autem Aeschines aliquid affert, quod ipsum facturum esse sponte patet. Hinc fortis est inexspectata orationis ad auditores conversio.

communi omnium nomine administraret. *Καὶ – ἀπολαβεῖν* jungendum cum *ποιήσασθαι*, ut pendeat ex *ἐξεγένετο ἄν*. Similiter Demosthen. *περὶ στεφ.* p. 265. *δοκεῖ τῇ βουλῇ καὶ τῷ δήμῳ στεφανῶσαι τὸν Ναυσικλέα* – – – – multis enuntiationibus interjectis, *καὶ ἀναγορεῦσαι τὸν στέφανον ἐν τῷ θεάτρῳ.*

59. *εἰ δέ τισιν*] Victorius margini Ven. adscripsit *προδιόρθωσις σχῆμα.* Aquila Romanus §. 1. prodiorthosis, inquit, praecedens correctio. Haec figura, ubi aliquid necessarium dictu et insuave audientibus aut odiosum nobis dicturi sumus, praemunit. Alii technici hanc figuram *προθεραπείαν* nominarunt, praeviam expositionem, qua iis, quae sequuntur, fidem aut veniam conciliamus: alii etiam *προμάλαξιν*, quemadmodum Quintilianus L. IV. 3, 10. de fomentis, quibus aspera praemolliamus, locutus est. Ad sequens *ὥςπερ* adscribit *παραβολή*, quae dicitur collatio, *διότι τοῖς λεγομένοις παραβάλλει, τουτέστι, συγκρίνει καὶ παρατίθησι πρᾶγμά τι γνώριμον εἰωθὸς ἀεὶ γίνεσθαι.*

ἐπὶ τοὺς λογισμούς] Victorius: *ἐπὶ τὸ ἀπαιτῆσαι λόγους τῶν ἀναλωθέντων χρημάτων.*

ἐπειδὰν ὁ λογισμὸς συγκεφαλαιωθῇ] *συγκεφαλαιοῦν* rem summatim et capitulatim complecti, ut in reddenda ratione nonnisi capita recenseri solent. Victorius adscripsit *ἀντὶ πλήρης ἀποδειχθῇ.* – Ceterum callide homines, qui melius de Demosthene existimabant, a benigno favore sub specie aequitatis abducit, pietatemque demi-

φύσιν, ὅςτις οὐκ ἀπέρχεται τοῦθ' ὁμολογήσας καὶ ἐπινεύσας ἀληθὲς εἶναι, ὅ τι ἂν αὐτὸς ὁ λογισμὸς αἱρῇ.
60 οὕτω καὶ νῦν τὴν ἀκρόασιν ποιήσασθε. εἴ τινες ὑμῶν ἐκ τῶν ἔμπροσθεν χρόνων ἥκουσιν οἴκοθεν τοιαύτην ἔχοντες τὴν δόξαν, ὡς ἄρα ὁ Δημοσθένης οὐδὲν πώποτε εἴρηκεν ὑπὲρ Φιλίππου συστὰς μετὰ Φιλοκράτους, — ὅςτις οὕτω διάκειται, μήτ' ἀπογνώσω μηδὲν μήτε καταγνώτω, πρὶν ἀκούσῃ· οὐ γὰρ δίκαιον. ἀλλ' ἐὰν ἐμοῦ διὰ βραχέων ἀκούσητε ὑπομιμνήσκοντος τοὺς καιροὺς καὶ τὸ ψήφισμα παρεχομένου, ὃ μετὰ Φιλοκράτους ἔγραψε Δημοσθένης, ἐὰν αὐτὸς ὁ τῆς ἀληθείας λογισμὸς ἐγκαταλαμβάνῃ τὸν Δημοσθένην πλείω μὲν γεγραφότα ψηφίσματα Φιλοκράτους περὶ τῆς ἐξ ἀρχῆς εἰρήνης καὶ
61 συμμαχίας, καθ' ὑπερβολὴν δὲ αἰσχύνης κεκολακευκότα Φίλιππον καὶ τοὺς παρ' ἐκείνου πρέσβεις οὐκ ἀναμείναντα, αἴτιον δὲ γεγονότα τῷ δήμῳ τοῦ μὴ μετὰ κοινοῦ

nuit, quam isti Demostheni deberi fortasse arbitrabantur.

ὅτι ἂν αὐτὸς ὁ λογισμὸς αἱρῇ] *Αἱρεῖν* ostendere verum esse, quod Latini dicunt evincere. Horatius Serm. II, 3, 250.

puerilius his ratio
esse evincet amare.

60. *μήτ' ἀπογνώτω μηδὲν*] *Μηδέν* adverbialiter positum est, nonnisi ad augendam vim negativam enuntiationis. Hinc non est cur Reiskium sequaris, suadentem *μηδενός*. Judicandi verba, quae cum *ἀπό* composita sunt, significationem habent absolvendi, quae cum *κατά*, condemnandi. Cf. Pollux VIII. 9.

πρὶν ἀκούσῃ] Porsonus ad Med. v. 222. monet saepe *πρίν* jungere tragicos cum subjunctivo sine *ἄν*, quod in sermone familiari semper requiratur. Elmslejus et Hermannus ad eundem locum rem subtilius tractantes, non tetigerunt tamen eam quaestionem, num apud prosae scriptores *ἄν* omitti possit. Si usum spectaveris, vix certos locos inveneris, in quibus aut *ἄν* ab omnibus codd. absit, aut subjunctivus ab omnibus libris teneatur. Nonnulli tamen sunt certi. Reisigius Conj. in Aristophanem L. I. p. 66. monet hanc locutionem *μὴ δικάσῃς πρὶν ἂν ἀκούσῃς* quasi in proverbium abiisse, nec usquam ad *πρίν* deesse *ἄν*; id ergo etiam hic addendum: cui equidem assentior.

61. *καὶ τοὺς παρ' ἐκείνου πρέσβεις οὐκ ἀναμείναντα*] si lectio sana est, respicit Aeschines ad id, quod §. 62. ss. uberius exponitur, Demosthenem non exspectasse, quoad venerint legati a Philippo ultro missi, sed curasse, qui invitarent, ut mitteret. Suspicionem tamen movere potest varietas lectionis. *Παρ' ἐκείνου* deest in tribus codd., et vocabula *οὐκ ἀναμείναντα*, quae Wolfius omittebat, iidem codd. post *καί* ponunt, Bekkerus uncis inclusit.

συνεδρίου τῶν Ἑλλήνων ποιήσασθαι τὴν εἰρήνην, ἔκδοτον δὲ Φιλίππῳ πεποιηκότα Κερσοβλέπτην τὸν Θρᾴκης βασιλέα, ἄνδρα φίλον καὶ σύμμαχον τῇ πόλει, ἐὰν ταῦθ' ὑμῖν σαφῶς ἐπιδείξω, δεήσομαι ὑμῶν μετρίαν δέησιν· ἐπινεύσατέ μοι πρὸς θεῶν τὸν πρῶτον τῶν τεττάρων καιρῶν μὴ καλῶς αὐτὸν πεπολιτεῦσθαι. λέξω δὲ ὅθεν μάλιστα παρακολουθήσετε.

Ἔγραψε Φιλοκράτης ἐξεῖναι Φιλίππῳ δεῦρο κήρυκα καὶ πρέσβεις πέμπειν περὶ εἰρήνης καὶ συμμαχίας. 62
τοῦτο τὸ ψήφισμα ἐγράφη παρανόμων. ἧκον οἱ τῆς κρίσεως χρόνοι· κατηγόρει μὲν Λυκῖνος ὁ γραψάμενος, ἀπελογεῖτο δὲ Φιλοκράτης, συναπελογεῖτο δὲ καὶ Δημοσθένης· ἀπέφυγε Φιλοκράτης. μετὰ ταῦτα ἐπῄει ὁ χρόνος, Θεμιστοκλῆς ἄρχων· ἐνταῦθ' εἰσέρχεται βουλευτὴς εἰς τὸ βουλευτήριον Δημοσθένης, οὔτε λαχὼν οὔτ' ἐπιλαχών, ἀλλ' ἐκ παρασκευῆς πριάμενος, ἵν' εἰς ὑποδοχὴν ἅπαντα καὶ λέγοι καὶ πράττοι Φιλοκράτει, ὡς αὐτὸ ἔδειξε τὸ ἔργον. νικᾷ γὰρ ἕτερον ψήφισμα Φιλο- 63
κράτης, ἐν ᾧ κελεύει ἑλέσθαι δέκα πρέσβεις, οἵτινες ἀφικόμενοι πρὸς Φίλιππον ἀξιώσουσιν αὐτὸν δεῦρο πρέσβεις αὐτοκράτορας πέμπειν ὑπὲρ τῆς εἰρήνης. τούτων εἷς ἦν Δημοσθένης, κἀκεῖθεν ἐπανήκων ἐπαινέτης

62. Θεμιστοκλῆς ἄρχων] Ol. CVIII. 2.

οὔτε λαχὼν οὔτ' ἐπιλαχών] Harpocration s. v. ἐπιλαχών: — — ἔοικε τὸ γιγνόμενον τοιοῦτον εἶναι· ἐκληροῦντο οἱ βουλεύειν ἢ ἄρχειν ἐφιέμενοι· ἔπειτα ἑκάστῳ τῶν λαχόντων ἕτερος ἐπελάγχανεν, ἵν', ἐὰν ὁ πρῶτος λαχὼν ἀποδοκιμασθῇ, ἢ τελευτήσῃ, ἀντ' ἐκείνου γένηται βουλευτὴς ἢ ἄρχων ὁ ἐπιλαχὼν αὐτῷ. Quod sequitur, ἐκ παρασκευῆς πριάμενος, videtur id spectare, quod fraude et pecunia sibi πινάκιον, tabellam, comparaverit, quae dabatur ei, cui sors senatoria ceciderat.

ἵν' εἰς ὑποδοχὴν ἅπαντα καὶ λέγοι καὶ πράττοι Φιλοκράτει] Ὑποδέχεσθαι et inde derivata significationem tropicam opitulandi habent, quum saepe de hospitio et receptione dicantur eorum, quibus opus sit auxilio. Apud recentiores hic usus imprimis frequens est.

63. νικᾷ γὰρ ἕτερον ψήφισμα Φιλοκράτης] Νικᾶν, ut vincere apud Latinos, proprium est de eo, qui pertulit rogationem. Cf. Schoem. de Comitt. p. 129. Ernesti Cl. Cic. s. v. vincere. Ut autem is, qui rogationem perfert, dicitur νικᾶν, sic etiam γνώμη. §. 72. καὶ τέλος ταῦτ' ἐνίκα, ubi ταῦτα est nominativus. Demosthenes Phil. I. fin. νικῴη δ' ὅ τι πᾶσιν ὑμῖν μέλλει συνοίσειν.

πὲρ τῆς εἰρήνης, καὶ ταὐτὰ τοῖς ἄλλοις πρέσβεσιν ἀπήγ-
γειλε, καὶ μόνος τῶν βουλευτῶν ἔγραφε σπείσασθαι τῷ
κήρυκι τῷ ἀπὸ τοῦ Φιλίππου καὶ τοῖς πρέσβεσιν, ἀκό-
λουθα γράφων Φιλοκράτει· ὁ μέν γε τὴν ἐξουσίαν ἔδωκε
τοῦ δεῦρο κήρυκα καὶ πρέσβεις πέμπεσθαι, ὁ δὲ τῇ
64 πρεσβείᾳ σπένδεται. τὰ δὲ μετὰ ταῦτα ἤδη σφόδρα μοι
τὸν νοῦν προσέχετε. ἐπράττετο γὰρ οὐ πρὸς τοὺς ἄλλους
πρέσβεις τοὺς πολλὰ συκοφαντηθέντας ὕστερον ἐκ με-
ταβολῆς ὑπὸ Δημοσθένους, ἀλλὰ πρὸς Φιλοκράτην καὶ
Δημοσθένην, εἰκότως, τοὺς ἅμα μὲν πρεσβεύοντας,
ἅμα δὲ τὰ ψηφίσματα γράφοντας, πρῶτον μὲν ὅπως μὴ
περιμείνητε τοὺς πρέσβεις, οὓς ἦτε ἐκπεπομφότες, πα-
ρακαλοῦντες ἐπὶ Φίλιππον, ἵνα μὴ μετὰ τῶν ἄλλων Ἑλ-
65 λήνων, ἀλλ᾽ ἰδίᾳ ποιήσησθε τὴν εἰρήνην· δεύτερον
δ᾽ ὅπως μὴ μόνον τὴν εἰρήνην, ἀλλὰ καὶ συμμαχίαν
εἶναι ψηφιεῖσθε πρὸς Φίλιππον, ἵν᾽, εἴ τινες προσέχοιεν
τῷ πλήθει τῷ ὑμετέρῳ, εἰς τὴν ἐσχάτην ἐμπέσοιεν ἀθυ-
μίαν, ὁρῶντες ὑμᾶς αὐτοὺς μὲν παρακαλοῦντας ἐπὶ τὸν
πόλεμον, οἴκοι δὲ μὴ μόνον εἰρήνην, ἀλλὰ καὶ συμμα-
χίαν ἐψηφισμένους ποιεῖσθαι· τρίτον δὲ ὅπως Κερσο-
βλέπτης ὁ Θρᾴκης βασιλεὺς μὴ ἔσται ἔνορκος, μηδὲ
μετέσται τῆς συμμαχίας καὶ τῆς εἰρήνης αὐτῷ. παρηγ-

τῷ ἀπὸ τοῦ Φιλίππου] Quum Ald. haberet ὑπό, Wolfius scripsit παρά, idemque restituit Valckenaer Annott. Critt. in LL. N. T. p. 352., locutionis plura exempla afferens. Sed propior codicum scripturae est lectio Bekkeri ἀπό. Cf. Bast ad Gregor. Cor. p. 794. Et ἀπό, ut παρά, elliptice usurpatur, originem denotans, unde quid proficiscatur. Cf. Matthiae Gr. Gr. p. 837.

64. τὰ δὲ μετὰ ταῦτα ἤδη σφόδρα μοι τὸν νοῦν προσέχετε] Lenis est anacoluthia. Aeschines enuntiationem inchoans videtur verbum ponere voluisse, quod accusativum regit; tum vero synonymum posuit προσέχετε τὸν νοῦν, cujus constructio dativum flagitaret. Vulgo ejusmodi accusativos vocant absolutos et interpretantur quod attinet ad.

ὅπως μὴ περιμείνητε] Opinor hic aoristum conjunctivi positum esse, non futurum indicativi, quod adversarii maxime metuebant, ne Athenienses legatorum reditum exspectarent.

παρακαλοῦντες] Participium refertur ad subjectum, ad Athenienses, non ad objectum, ad πρέσβεις, ut §. 58. et paule post ὁρῶντες ὑμᾶς αὐτοὺς παρακαλοῦντας ἐπὶ τὸν πόλεμον.

ποιήσησθε] Conjunctive significatur rem fieri conditione aliqua interposita.

γέλλετο δ' ἤδη ἐπ' αὐτὸν στρατεία. καὶ ταῦθ' ὁ μὲν ἐξω- 66
νούμενος οὐκ ἠδίκει, πρὸ γὰρ τῶν ὅρκων καὶ τῶν συν-
θηκῶν ἀνεμέσητον ἦν αὐτῷ πράττειν τὰ συμφέροντα, οἱ
δ' ἀποδόμενοι καὶ κατακοινωνήσαντες τὰ τῆς πόλεως
ἰσχυρὰ μεγάλης ὀργῆς ἦσαν ἄξιοι. ὁ γὰρ μισαλέξανδρος
νυνὶ φάσκων εἶναι καὶ τότε μισοφίλιππος Δημοσθένης,
ὁ τὴν ξενίαν ἐμοὶ προφέρων τὴν Ἀλεξάνδρου, γράφει
ψήφισμα, τοὺς καιροὺς τῆς πόλεως ὑφαιρούμενος, ἐκ- 67
κλησίαν ποιεῖν τοὺς πρυτάνεις τῇ ὀγδόῃ ἱσταμένου τοῦ
Ἐλαφηβολιῶνος μηνός, ὅτ' ἦν τῷ Ἀσκληπιῷ ἡ θυσία
καὶ ὁ προαγών, ἐν τῇ ἱερᾷ ἡμέρᾳ, ὃ πρότερον οὐδεὶς
μέμνηται γενόμενον, τίνα πρόφασιν ποιησάμενος; ἵνα,
φησίν, ἐὰν ἤδη παρῶσιν οἱ Φιλίππου πρέσβεις, βου-
λεύσηται ὁ δῆμος ὡς τάχιστα περὶ τῶν πρὸς Φίλιππον,
τοῖς οὔπω παροῦσι πρέσβεσι προκαταλαμβάνων τὴν ἐκ-
κλησίαν καὶ τοὺς χρόνους ὑμῶν ὑποτεμνόμενος καὶ τὸ
πρᾶγμα κατασπεύδων, ἵνα μὴ μετὰ τῶν ἄλλων Ἑλλή-
νων, ἐπανελθόντων τῶν ὑμετέρων πρέσβεων, ἀλλὰ μό-

66. ὁ μὲν ἐξωνούμενος οὐκ ἠδίκει] His ostendit cautum saltem fuisse Philippum, qui prae se ferre possit, rebus adhuc integris se consuluisse Demosthenem et Philocratem; quum vero hos rerum suarum studiosissimos esse perspexerit, suis ipsum commodis non adversatum esse eorumque studia ut par erat honorasse. Sic unam eamque infamem culpam haerere in Demosthene et Philippo.

κατακοινωνήσαντες] Thomas M. οὐ μόνον κοινωνῶ σοι τοῦ δεῖνος ἀντὶ τοῦ συμμετέχω σοι, ἀλλὰ καὶ κοινωνῶ σοι ὧν ἔχω ἀντὶ τοῦ μεταδίδωμι. Πλάτων ἐν δευτέρῳ τῶν πολιτειῶν τετραπλάσιον χρόνον τε καὶ πόνον ἀναλίσκειν ἐπὶ σίτου παρασκευῇ καὶ ἄλλοις κοινωνεῖν. καὶ πάλιν ἐν τῷ αὐτῷ· καὶ μὴ ἄλλοις κοινωνοῦντα πράγματα ἔχειν. Locus est L. II. p. 369. e. 370. a. Hinc patet contra codices nihil mutandum esse, quum praesertim etiam in oratoribus activa significatio interdum locum habeat. Demosth. κατὰ Ἀριστογ. p. 789. μετὰ ταῦτα ψηφίζονται ταυτὶ οἱ ἐν τῷ οἰκήματι, μηδένα μηδενὸς τούτῳ κοινωνεῖν μηδὲ λαμβάνειν.

67. ὅτ' ἦν τῷ Ἀσκληπιῷ ἡ θυσία] Nempe diebus festis patriae leges moresque majorum non concedebant populum in concionem vocari. Ex hoc autem uno loco novimus festum in honorem Aesculapii octavo Elaphebolionis die actum esse idque primus inter Atheniensium festa retulit Corsini Fast. Att. Dissert. XIII. 19. Si ex Asclepiaeis celebratissimis, quae Epidauri agebantur, conjicere licet, res primaria erant ἀγῶνες μουσικῆς, et ad hos referendus qui hic memoratur προαγών.

ἐπανελθόντων τῶν ὑμετέρων πρέσβεων] Abfuisse legati ad

68 καὶ ποιήσησθε τὴν εἰρήνην. μετὰ δὲ ταῦτα, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἧκον οἱ Φιλίππου πρέσβεις· οἱ δὲ ὑμέτεροι ἀπεδήμουν παρακαλοῦντες τοὺς Ἕλληνας ἐπὶ Φίλιππον. ἐνταῦθ' ἕτερον ψήφισμα νικᾷ Δημοσθένης, ἐν ᾧ γράφει μὴ μόνον ὑπὲρ τῆς εἰρήνης, ἀλλὰ καὶ συμμαχίας ὑμᾶς βουλεύσασθαι, μὴ περιμείναντας τοὺς πρέσβεις τοὺς ὑμετέρους, ἀλλ' εὐθὺς μετὰ τὰ Διονύσια τὰ ἐν ἄστει, τῇ ὀγδόῃ καὶ ἐνάτῃ ἐπὶ δέκα. ὅτι δ' ἀληθῆ λέγω, ἀκούσατε τῶν ψηφισμάτων.

ΨΗΦΙΣΜΑΤΑ.

69 Ἐπειδὴ τοίνυν, ὦ Ἀθηναῖοι, παρεληλύθει τὰ Διονύσια, ἐγίγνοντο δὲ αἱ ἐκκλησίαι, ἐν δὲ τῇ προτέρᾳ τῶν ἐκκλησιῶν ἀνεγνώσθη δόγμα κοινὸν τῶν συμμάχων, οὗ

69. *δόγμα κοινὸν τῶν συμμάχων*] Post *δόγμα* vulgo adduntur *τῇ ὀγδόῃ ἐπὶ δέκα*: quae jam Taylor in margine ad explicationem τῇ

Graecos contra Philippum invitandos missi dicuntur, et ita quidem, quasi etiam tum omnes abfuerint. Demosthen. autem de Coron. p. 233. *οὔτε γάρ*, inquit, *ἦν πρεσβεία πρὸς οὐδένας απεσταλμένη τότε τῶν Ἑλλήνων, ἀλλὰ πάλαι πάντες ἦσαν ἐξεληλεγμένοι, οὐδ' οὗτος ὑγιὲς περὶ τούτων εἴρηκεν οὐδέν* – quae utraque gravius quam verius dicta esse arguit repugnantia, facile concilianda, si memineris, paulo ante (Ol. CVIII. 1.) invitatos ab Atheniensibus esse Arcades aliosque Graecos Olynthi excidio exacerbatos (Diod. Sic. XVI. 54. Demosth. p. 438. 19. cf. 439. 4.), quorum alii jam accesserant ad illud sociorum Atheniensium collegium (cf. supra §. 58.), alii autem, quorum vel refrixerant studia, vel nunquam illis faverant, etiam tunc ab eorum legatis adibantur. Cf. Weiske de hyperb. II. p. 40 et 49.

μετὰ τὰ Διονύσια τὰ ἐν ἄστει] Ex hoc loco patet haec magna Dionysia mensis Elaphebolionis post diem octavum et ante decimum octavum celebrata esse; quo die et quamdiu, incertum. Dodwellus Diss. VI. 18. ad duodecimum hujus mensis diem ea revocanda esse judicat. Egit de hoc festo Corsini Fast. Att. Diss. XIII. 37. P. I. p. 325 sqq., nuper Boeckh. in commentatione de Lenaeis (Abhandl. der Acad. der Wissensch. in Berlin. J. 1817.), et Buttmannus in Exc. I. ad Demosth. Mid.

§. 69. *ἐπειδὴ τοίνυν – παρεληλύθει – ἐγίνοντο δὲ – ἐν δὲ* cet.] Oratio est *ἀνανταπόδοτος*. Protasis incipit ab *ἐπειδή*, tum sequuntur alia membra adjecta protasi et tandem orator constructionem deserit, et sententia, quae apodoseos forma addenda erat, enuntiatione exprimitur recta et suae potestatis. §. 71. Hujusmodi anapodota, praesertim in periodis, quae ab *ἐπειδή* incipiunt, apud Graecos scriptores frequentia sunt. Aeschines *περὶ παραπρ.* §. 22. p. 149. meae ed. *ἐπειδὴ δὲ εἰσεκλήθημεν* –, ubi vide notas. Demosthenes *περὶ στεφ.* p. 269.

τὰ κεφάλαια διὰ βραχέων ἐγὼ προερῶ. πρῶτον μὲν γὰρ ἔγραψαν ὑπὲρ εἰρήνης ὑμᾶς μόνον βουλεύσασθαι, τὸ δὲ τῆς συμμαχίας ὄνομα ὑπερέβησαν, οὐκ ἐπιλελησμένοι, ἀλλὰ καὶ τὴν εἰρήνην ἀναγκαιοτέραν ἢ καλλίω ὑπολαμβάνοντες εἶναι· ἔπειτα ἀπήντησαν ὀρθῶς ἰασόμενοι τὸ Δημοσθένους δωροδόκημα, καὶ προςέγραψαν ἐν τῷ δό- 70
γματι ἐξεῖναι τῷ βουλομένῳ τῶν Ἑλλήνων ἐν τρισὶ μησὶν εἰς τὴν αὐτὴν στήλην ἀναγεγράφθαι μετ' Ἀθηναίων καὶ μετέχειν τῶν ὅρκων καὶ τῶν συνθηκῶν, δύο μέγιστα προκαταλαμβάνοντες, πρῶτον μὲν τὸν χρόνον τὸν τῆς τριμήνου ταῖς τῶν Ἑλλήνων πρεσβείαις ἱκανὸν γενέσθαι παρασκευάζοντες, ἔπειτα τὴν τῶν Ἑλλήνων εὔνοιαν τῇ πόλει μετὰ κοινοῦ συνεδρίου κτώμενοι, ἵν', εἰ παραβαί-

προτέρᾳ adscripta fuisse recte judicavit. Hoc etiam inde fit probabile, quod in tribus codd. eadem vocabula addita sunt ante *δόγμα*. Hinc Bekkerum secutus sum, qui in editione Halensi haec vocabula ejecit, quanquam in altera uncis tantum ea incluserit. – Quod autem Taylor etiam *τῶν ἐκκλησιῶν* ejiciendum censet, id quidem non probo, quum nec in verbis sit quod damnetur, nec manuscripti quicquam varient.

70. *δύο μέγιστα*] Quod habent quattuor codices *δύο τὰ μέγιστα*, et numerosius est et significantius: duo illa gravissima.

§. 126. *ἐπειδὴ τοίνυν* – – *δέδεικται*. p. 289. §. 181. *ἐπειδὴ Φίλιππος* – *παραβαίνων φαίνεται*.

ὑπὲρ εἰρήνης ὑμᾶς μόνον βουλεύσασθαι] Vocabulum *μόνον* non erat in sociorum psephismate, sed scribebant *εἰρήνην* simpliciter. Hoc jam ita interpretatur Aeschines, intelligendum fuisse addita particula *μόνον*, eamque particulam explicat dein tota enuntiatione *τὸ δὲ τῆς συμμαχίας ὄνομα ὑπερέβησαν*. Videtur autem sociorum psephisma ejusmodi verbis conceptum fuisse, quae variam admittebant interpretationem; quemadmodum facere solent homines, qui angustiis pressi quid faciant nesciunt et tamen videri volunt se aliquid fecisse.

ἀλλὰ καὶ τὴν εἰρήνην ἀναγκαιοτέραν ἢ καλλίω ὑπολαμβάνοντες εἶναι] Sensus est: ipsam etiam pacem, nedum *συμμαχίαν*, necessariam magis quam pulcram esse opinantes, unde patet *καί* minime otiosum esse. De duplice comparativo vide Matthiae Gr. Gr. §. 456.

70. *στήλην*] Suidas: *στήλη ἢ λίθος ἢ χαλκὸς ἐπιμήκης, τετραγώνῳ σχήματι ἱδρυμένος*. Quicquid publicae memoriae mandari volebant, ejusmodi columnis inscribebatur. Cujus rei varia exempla habet Suidas.

τῆς τριμήνου] Graeci adjectiva composita ex vocabulo numerali et *μήν* absolute ponunt et quidem addito articulo modo feminini generis modo masculini. Temporis notionem suppressam esse non dubium. Ad articulum femininum supplere solent *περίοδος*, ad masculinum *χρόνος*.

μετὰ κοινοῦ συνεδρίου] Per communem sociorum senatum,

νοιντο αἱ συνθῆκαι, μὴ μόνοι μηδ' ἀπαράσκευοι πολεμήσαιμεν, ἃ νῦν ἡμῖν παθεῖν συνέβη διὰ Δημοσθένην. ὅτι δ' ἀληθῆ λέγω, ἐξ αὐτοῦ τοῦ δόγματος ἀκούσαντες μαθήσεσθε.

ΔΟΓΜΑ ΣΥΜΜΑΧΩΝ.

71 Τούτῳ τῷ δόγματι συνειπεῖν ὁμολογῶ, καὶ πάντες οἱ ἐν τῇ προτέρᾳ τῶν ἐκκλησιῶν δημηγοροῦντες· καὶ ὁ δῆμος ἀπῆλθε τοιαύτην τινὰ δόξαν εἰληφώς, ὡς ἔσται μὲν ἡ εἰρήνη, περὶ δὲ συμμαχίας οὐκ ἄμεινον εἴη διὰ τὴν τῶν Ἑλλήνων παράκλησιν βουλεύσασθαι, ἔσται δὲ κοινῇ μετὰ τῶν Ἑλλήνων ἁπάντων. νὺξ ἐν μέσῳ, καὶ παρῆμεν τῇ ὑστεραίᾳ εἰς τὴν ἐκκλησίαν. ἐνταῦθα δὴ προκαταλαμβάνων Δημοσθένης τὸ βῆμα, οὐδενὶ τῶν ἄλλων παραλιπὼν λόγον, οὐδὲν ὄφελος ἔφη τῶν χθὲς εἰρημένων εἶναι λόγων, εἰ ταῦθ' οἱ Φιλίππου μὴ συμπεισθήσονται πρέσβεις, οὐδὲ γιγνώσκειν ἔφη τὴν εἰρή-
72 νην, ἀπούσης συμμαχίας. οὐ γὰρ ἔφη δεῖν, καὶ γὰρ τὸ ῥῆμα μέμνημαι ὡς εἶπε, διὰ τὴν ἀηδίαν τοῦ λέγοντος

71. εἰ ταῦθ'] Quum editio Ald. haberet ἐνταῦθ', quod est in duobus Bekkeri codicibus, Wolfius inde fecit ἐὰν ταῦθ', quod a nullo libro oblatum probari vix potest (vide tamen Rostium ad Lysiae orationem δήμ. καταλ. ἀπολ. §. 4. supra p. 172.). Quod autem H. Stephanus dederat εἰ ταῦθ', id est in omnibus Bekkeri praeter duos.

qui ex legatis, quos denuo novis mandatis instructos convenire oportebat, constaret.

71. καὶ πάντες οἱ cet.] Notanda constructio, quae talis est, ut ex antecedente infinitivo συνειπεῖν assumendus sit indicativus συνεῖπον.

οὐκ ἄμεινον εἴη — βουλεύσασθαι] Negatio, quae infinitivi notionem spectat, addita est enuntiationi, unde infinitivus pendet. Alii fortasse dicent comparativum positum esse pro positivo. Cf. Hermann. ad Viger. p. 719., ubi tamen imprimis Reizii verba attendenda sunt.

καὶ παρῆμεν τῇ ὑστεραίᾳ εἰς τὴν ἐκκλησίαν] Miror hic interpretum neminem haesisse in constructione saepe a viris doctis tentata. κατὰ Τιμ. §. 64. p. 54. meae ed. quum legatur ὡς δὲ παρῆν ἐπὶ τὸ βῆμα ὁ Ἡγήσανδρος, Reiskius primus de suo παρῄει dedit pro παρῆν, quumque id tres codices offerrent, eum Bekkerus secutus est. Sed recte constructionem defendit Fr. Jacobsius ad Achillem Tatium p. 580. In constructione παρεῖναι εἰς vel ἐπὶ c. acc. inest conjunctio duarum notionum. In praepositione inest motus ipse ad locum, in verbo id, ut sis in loco, ut eo perveneris. cf. etiam Seidler ad Eurip. El. v. 1275.

72. διὰ τὴν ἀηδίαν τοῦ λέγοντος] Plutarchus Demosth. p. 847. E. c. 4. fin. ὁ δ' Ἀργᾶς (καὶ

ἅμα καὶ τοῦ ὀνόματος; ἀποῤῥῆξαι τῆς εἰρήνης τὴν συμμαχίαν, οὐδὲ τὰ τῶν Ἑλλήνων ἀναμένειν μελλήματα; ἀλλ' ἢ πολεμεῖν αὐτούς, ἢ τὴν εἰρήνην ἰδίᾳ ποιεῖσθαι: καὶ τελευτῶν ἐπὶ τὸ βῆμα παρακαλέσας Ἀντίπατρον ἐρώτημά τι ἠρώτα, προειπὼν μὲν ἃ ἐρήσεται, προδιδάξας δὲ ἃ χρὴ κατὰ τῆς πόλεως ἀποκρίνασθαι: καὶ τέλος ταῦτ' ἐνίκα, τῷ μὲν λόγῳ προβιασαμένου Δημοσθένους, τὸ δὲ ψήφισμα γράψαντος Φιλοκράτους: ὃ δὲ ἦν ὑπό- 73
λοιπον αὐτοῖς, Κερσοβλέπτην καὶ τὸν ἐπὶ Θρᾴκης τόπον ἔκδοτον ποιῆσαι, καὶ τοῦτ' ἔπραξαν ἕκτῃ φθίνοντος τοῦ Ἐλαφηβολιῶνος μηνός, πρὶν ἐπὶ τὴν ὑστέραν ἀπαίρειν πρεσβείαν τὴν ἐπὶ τοὺς ὅρκους Δημοσθένην· ὁ γὰρ μισαλέξανδρος καὶ μισοφίλιππος ὑμῖν οὑτοσὶ ῥήτωρ δὶς ἐπρέσβευσεν εἰς Μακεδονίαν, ἐξὸν μηδὲ ἅπαξ, ὁ νυνὶ κελεύων τῶν Μακεδόνων καταπτύειν. εἰς δὲ τὴν ἐκκλησίαν, τὴν τῇ ἕκτῃ λέγω, καθεζόμενος βουλευτὴς ὢν ἐκ παρασκευῆς, ἔκδοτον Κερσοβλέπτην μετὰ Φιλοκράτους ἐποίησε: λανθάνει γὰρ ὁ μὲν Φιλοκράτης ἐν ψηφίσματι 74

72. παρακαλέσας] Ita habent plurimi et optimi codd., quod mutaverat Reiskius ex Mead., quocum faciunt quattuor Bekkeri codices unius familiae, in καλέσας simplex. §. 82: ἄσμενοι παρεκάλουν ἐπὶ τὸ βῆμα. περὶ παραπρ. fin.: παρακαλῶ δὲ Εὔβουλον – συνήγορον. Παρακαλεῖν in genere saepe ponitur cum accusativo ejus, quem advocamus, ut defensor et patronus sit nostrae caussae: τοῦτο γὰρ φασὶ Δημοσθένει γενέσθαι παρώνυμον) [vide Aeschinem περὶ παραπρ. §. 99.] ἢ πρὸς τὸν τρόπον ὡς θηριώδη καὶ πικρὸν ἐτέθη (τὸν γὰρ ὄφιν ἔνιοι τῶν ποιητῶν ἄργαν καλοῦσιν); ἢ πρὸς τὸν λόγον, ὡς ἀνιῶντα τοὺς ἀκροωμένους. Tropus quidem in ἀποῤῥῆξαι non est lenissimus, nec tamen, mea sententia, tam durus, quam vituperat eum Aeschines. Vario modo hoc verbum tropice Graeci usurparunt. Euripid. Orest. 862. dixit πνεῦμ' ἀποῤῥῆξαι: Iphig. T. 974. βίον ἀποῤῥήξειν: Constructio quidem rara est, ut duo casus jungantur, accusativus et genitivus, ea tamen minime vituperanda.

προβιασαμένου] Etsi nusquam me memini legere προβιάζεσθαι, tamen in se non damnandum hic significat, antequam Philocratis psephisma scribebatur, rem ita instruere et ornare, ut populus ad id accipiendum quasi cogeretur. Patet Reiskii correctione προσβιασαμένου non opus esse, qua temporis momentum praetermittitur.

73. ἕκτῃ φθίνοντος] Non est sextus et vicesimus, ut Wolfius vertit, sed quartus et vicesimus, ut patet ex iis, quae dixi supra ad §. 27.

μετὰ τῶν ἄλλων γραμμάτων παρεγγράψας, ὁ δ' ἐπιψηφίσας, Δημοσθένης, ἐν ᾧ γέγραπται. » ἀποδοῦναι δὲ τοὺς ὅρκους τοῖς πρέσβεσι τοῖς παρὰ Φιλίππου ἐν τῇδε τῇ ἡμέρᾳ τοὺς συνέδρους τῶν συμμάχων. « παρὰ δὲ Κερσοβλέπτου σύνεδρος οὐκ ἐκάθητο· γράψας δὲ τοὺς συνεδρεύοντας ὀμνύναι, τὸν Κερσοβλέπτην οὐ συνε-
75 *δρεύοντα ἐξέκλεισε τῶν ὅρκων. ὅτι δ' ἀληθῆ λέγω, ἀνάγνωθί μοι, τίς ἦν ὁ ταῦτα γράψας καὶ τίς ὁ ταῦτα ἐπιψηφίσας πρόεδρος.*

ΨΗΦΙΣΜΑ. ΠΡΟΕΔΡΟΣ.

Καλόν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καλὸν ἡ τῶν δημοσίων γραμμάτων φυλακή· ἀκίνητον γάρ ἐστι καὶ οὐ συμμεταπίπτει τοῖς αὐτομολοῦσιν ἐν τῇ πολιτείᾳ, ἀλλ' ἐπέδωκε τῷ δήμῳ, ὁπόταν βούληται, συνιδεῖν τοὺς πάλαι μὲν πονηρούς, ἐκ μεταβολῆς δ' ἀξιοῦντας εἶναι χρηστούς.

76 *Ὑπόλοιπον δ' ἐστί μοι τὴν κολακείαν αὐτοῦ διεξελθεῖν. Δημοσθένης γάρ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι,*

75. *τῶν δημοσίων γραμμάτων*] Sic quattuor Bekkeri codices et jam Reiskius. Vulgo *πραγμάτων*: quod legitur etiam in editione Aristidis, qui hunc locum laudat T. II. p. 442. Jebb. Bastius tamen ad Gregor. Cor. p. 185. laudat cod. Paris., qui habet *γραμμάτων* ostenditque haec vocabula, *πράγματα* et *γράμματα*, saepissime confusa esse.

74. *μετὰ τῶν ἄλλων γραμμάτων παρεγγράψας*] *Γράμματα* erunt ipsius psephismatis momenta. *Παρεγγράφειν* autem est verbum proprium de eo, qui contra jus fasque aliquid documentis publicis inserit. Facile ex verbis *μετὰ τῶν ἄλλων γραμμάτων* suppletur *γράμμα τι*, ad quod refertur *ἐν ᾧ γέγραπται*. Weiskius de Hyperb. II. p. 23. locum inter eos habet, in quibus *τὸ κατὰ ῥητόν* et *τὸ κατα διάνοιαν* confundantur, et conjicit scriptum fuisse *διὰ δ' ἄλλων ῥημάτων* eodem sensu, quo §. 126. legitur *εὐπρεπῶς γε τῷ ὀνόματι, ἀλλὰ τῷ ἔργῳ αἰσχρῶς*. et §. 142. *τοῖς ὀνόμασι κλέπτων τὰ πράγματα.*

75. *Πρόεδρος*] H. l. i. q. *ἐπιστάτης*. Hujus enim erat *ἐπιψηφίζειν*. cf. notam meam *περὶ παραπρ*. p. 171.

αὐτομολοῦσιν] *Αὐτομολεῖν* proprie dicuntur milites, qui ad hostes transfugiunt. In re civili facile transfertur ad eos, qui alio tempore alias partes secuti, modo in perniciem patriae aperte agunt, modo in ejus salutem agere se simulant. Ne de tropo quis dubitare possit, addit Aeschines *ἐν τῇ πολιτείᾳ*, et in sequentibus ejus vim propriis verbis explicat. Tres codices addunt glossam *ἀντιμεταβαλλομένοις*.

ἐνιαυτὸν βουλεύσας οὐδεμίαν πώποτε φανήσεται πρεσβείαν εἰς προεδρίαν καλέσας, ἀλλὰ τότε πρῶτον καὶ μόνον πρέσβεις εἰς προεδρίαν ἐκάλεσε, καὶ προςκεφάλαια ἔθηκε καὶ φοινικίδας περιεπέτασε, καὶ ἅμα τῇ ἡμέρᾳ ἡγεῖτο τοῖς πρέσβεσιν εἰς τὸ θέατρον, ὥςτε καὶ συρίττεσθαι διὰ τὴν ἀσχημοσύνην καὶ κολακείαν. καὶ ὅτ' ἀπῄεσαν εἰς Θήβας, ἐμισθώσατο αὐτοῖς τρία ζεύγη ὀρικά, καὶ τοὺς πρέσβεις προὔπεμψεν εἰς Θή-

76. *φανήσεται*] Sic scripsi ex Lock. et tribus Bekkeri ejusdem quidem familiae codd. Vulgo *φανεῖται*. Sed Aeschines ubique formam futuri habet *φανήσομαι*. In uno tantum loco sine varietate legitur *φανεῖσθε*. κατὰ Τιμ. §. 4. p. 18. meae ed.

ἀλλὰ τότε πρῶτον καὶ μόνον] Sic tres Bekkeri codices ejusdem quidem familiae. Vulgo *ἀλλὰ τότε μόνον καὶ πρῶτον*: quae verba Taylor delenda censebat ut supposita. Et sane, si quid est solum, quid valet additamentum *πρῶτον*? Id secus est in nostra verborum collocatione. Ex eo, quod quis primum aliquid fecit, minime sequitur eum non plus semel hoc fecisse. Sed in eo ipso major inest mirandi caussa, si quis rem, quam si facere voluerit, citius eum opineris facturum fuisse, non solum diu intermiserit, sed sero et semel fecerit. Aliud est, quum §. 77. legitur de filia Demosthenis *μόνην καὶ πρώτην*. Ex eo enim, quod eo tempore sola erat, non sequitur eam unicam fuisse. Sed *μόνην καὶ πρώτην* eam unicam fuisse testatur: quo Aeschines Demosthenis impietatem eo magis detestandam esse ostendit.

76. *εἰς προεδρίαν*] Προεδρία sedes prima, πρῶτον ξύλον. Qua προεδρίᾳ ut cives bene de republica meriti honorabantur, sic videmus eadem etiam legatos externorum populorum ornatos esse. Vide Hemsterh. ad Pollue. VIII. 133. Casaubon. ad Theophr. Char. V. Sermonem hic esse de προεδρίᾳ in theatro festis Dionysiis patet ex παραπρ. §. 110. De hac προεδρίᾳ erudite nuper egit G. E. Groddeck. in disputatione praelectionibus in Univers. litt. Vilnensi a. 1821. habendis praemissa: quae inserta legitur Misc. Critt. a Friedemanno et Seebodio editis Vol. I. P. II.

φοινικίδας περιεπέτασε] Quemadmodum προςκεφάλαια ad tergorum et capitum mollitiem, sic φοινικίς, stragula purpurea, pedibus substernebatur, ne offenderent.

ἅμα τῇ ἡμέρᾳ] Ut scilicet splendidissimas sedes praeoccuparent.

ζεύγη ὀρικά] Harpocration s. v. ὀρικὰ ζεύγη, τὰ τῶν ὀρέων, inquit, τουτέστι τὰ τῶν ἡμιόνων. – ὅτι γὰρ ὀρέας ἐκάλουν τὰς ἡμιόνους, καὶ Ὅμηρος (Il. I. 50. et saepe) καὶ Ἀριστοφάνης ἐν Βατράχοις (v. 292.) δηλοῖ. Audacter Thomas M. s. v. ὀρεικὸν ζεῦγος· οὐχ ἡμιονικόν. Hoc tamen legitur apud Xenoph. Anab. VII. 5, 2. Recentioris quidem aevi scriptoribus frequentius est quam Atticis. Vehiculum est, cui juncti sunt muli: quod erat hominum ditiorum et splendidiorum. Cf. Hemsterh. ad Poll. VII. 183.

βας, καταγέλαστον τὴν πόλιν ποιῶν. ἵνα δ' ἐπὶ τῆς ὑποθέσεως μείνω, λάβε μοι τὸ ψήφισμα τὸ περὶ τῆς προεδρίας.

ΨΗΦΙΣΜΑ.

77 Οὗτος τοίνυν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὁ τηλικοῦτος τὸ μέγεθος κόλαξ πρῶτος διὰ τῶν κατασκόπων τῶν παρὰ Χαριδήμου πυθόμενος τὴν Φιλίππου τελευτὴν τῶν μὲν θεῶν συμπλάσας ἑαυτῷ ἐνύπνιον κατεψεύσατο, ὡς οὐ παρὰ Χαριδήμου τὸ πρᾶγμα πεπυσμένος, ἀλλὰ παρὰ τοῦ Διὸς καὶ τῆς Ἀθηνᾶς, οὓς μεθ' ἡμέραν ἐπιορκῶν νύκτωρ φησὶν ἑαυτῷ διαλέγεσθαι καὶ τὰ μέλλοντα ἔσεσθαι προλέγειν, ἑβδόμην δ' ἡμέραν τῆς θυγατρὸς αὐτῷ τετελευτηκυίας, πρὶν πενθῆσαι καὶ τὰ νομιζόμενα ποιῆσαι, στεφανωσάμενος καὶ λευκὴν ἐσθῆτα λαβὼν ἐβουθύτει καὶ παρηνόμει, τὴν μόνην ὁ δείλαιος καὶ πρώτην αὐτὸν

77. *παρηνόμει*] Bekkerus ex quinque codicibus scripsit *παρενόμει*. Buttmannus ausführl. Griechische Grammatik T. I. p. 345.

77. *κατασκόπων τῶν παρὰ Χαριδήμου*] Quisquis hic sit Charidemus; ponitur nostro loco speculatores in aula Philippi habuisse, per quos Demosthenem illico de gravioribus, quae accidebant, rebus certiorem faciebat. Narrat rem in genere Plutarch. Demosth. p. 855. D. De Charidemo autem adscribit Victorius margini Ven. *οὗτός ἐστιν ὠρίτης* (l. *Ὠρείτης*) *γένος δημοποίητος Ἀθηναῖος, στρατηγὸς ὑπ' Ἀθηναίων ᾑρημένος.*

ἑβδόμην δ' ἡμέραν] Numerus ordinalis, junctus vocabulo *ἡμέρα*, genitivum post se habet ejus rei, a qua fit computatio, ut hic: septimo die post, quam filia mortua erat, post filiae mortem. Vocabulum autem, quod designat tempus, imprimis si sit *ἡμέρα*, ponunt in accusativo. Thucyd. VIII. 23. *τρίτην ἡμέραν αὐτοῦ ἥκοντος.* Interdum etiam accusativus temporis absolute ponitur, non sequente genitivo. Xenoph. Anab. IV. 5, 24. *τὴν θυγατέρα τοῦ κωμάρχου ἐνάτην ἡμέραν γεγαμημένην.* Tres Bekkeri codices habent *ἑβδόμῃ δ' ἡμέρᾳ*, idemque margini edit. Ald. adscripsit Victorius, qui casus num hac significatione usurpatus fuerit, dubito. Apud Xenophontem quidem Hell. II. 4, 13. absolute legitur *οὓς ὑμεῖς ἡμέρᾳ πέμπτῃ ἐδιώξατε*, sed non sine varietate. Nam margo Leoncl. habet *ἡμέραν πέμπτην.* De re confer, quae laudat Wyttenbachius ad Plutarch. Nott. p. 787. Oxon.

πρὶν πενθῆσαι] Scholiastes Eurip. ad Hec. 209. *πένθος ἡ διὰ λύπην μελανειμονία καὶ ἡ κουρὰ καὶ ἡ οἴκοι ἀπόκλεισις καὶ ὅσα τοιαῦτα.*

ἐβουθύτει] Scholiastes: *ὡς χάριν ὁμολογῶν τοῖς θεοῖς ὑπὲρ τῆς πόλεως, ὅτι ἐτελεύτησεν ὁ Φίλιππος.*

πατέρα προςειποῦσαν ἀπολέσας. καὶ οὐ τὸ δυςτύχημα ὀνειδίζω, ἀλλὰ τὸν τρόπον ἐξετάζω. ὁ γὰρ μισότεκνος καὶ πατὴρ πονηρὸς οὐκ ἄν ποτε γένοιτο δημαγωγὸς χρηστός, οὐδὲ ὁ τὰ φίλτατα καὶ οἰκειότατα σώματα μὴ στέργων οὐδέποθ' ὑμᾶς περὶ πλείονος ποιήσεται τοὺς ἀλλοτρίους, οὐδέ γε ὁ ἰδίᾳ πονηρὸς οὐκ ἄν ποτε γένοιτο δημοσίᾳ χρηστός, οὐδ' ὅςτις ἐστὶν οἴκοι φαῦλος οὐδέποτ' ἦν ἐν Μακεδονίᾳ κατὰ τὴν πρεσβείαν καλὸς κἀγαθός· οὐ γὰρ τὸν τρόπον, ἀλλὰ τὸν τόπον μόνον μετήλλαξεν. 78 3

nostrum quidem ex abusu ortum judicat nec tamen rejiciendum. Praeter nostrum locum duos laudat, Thucyd. III. 67. ubi legitur etiam in editione Bekkeri, Demosth. p. 217, 26. in oratione Demostheni perperam tributa, ubi tamen Bekkerus ex duobus codd. scripsit παρενόμουν. In Lysiae oratione πρὸς Σίμ. §. 17. sine varietate habuimus παρηνόμουν. Ex iis, quae G. Schaeferus habet in nova Reiskiani App. editione T. I. p. 879., videtur patere utramque formam scriptores Atticos admisisse. In varietate lectionis π praetulerim, quoniam alteram formam librariis deberi opinor, qui restituerunt, quod vulgari regulae convenientius.

78. καὶ οὐ τὸ δυςτύχημα ὀνειδίζω] Eurip. Orest. v. 4. κοὐκ ὀνειδίζω τύχας. Sensus est: Non commemoro hoc infortunium, ut ei insultem. Cf. Valckenaer ad Phoeniss. 1549.

οὐδέ γε ὁ ἰδίᾳ πονηρὸς οὐκ ἄν ποτε γένοιτο δημοσίᾳ χρηστός] Οὐδέ ab initio enuntiationis ponitur ita, ut interdum aliquot vocabulis interjectis negatio item repetatur ad verbum. Ex tragicis nonnulla habet Erfurdt ad Sophoclis Ant. v. 5, 6. Addam nonnulla ex oratoribus. Infra §. 194. ἀλλ' οὐχὶ ὁ Κέφαλος, ὁ παλαιὸς ἐκεῖνος, οὐχ οὕτως. Demosth. περὶ Ῥοδίων ἐλευθερίας p. 196. ex bonis libris Reiskius scripserat: καὶ γὰρ οὐδ' εἰ δίκαιά τις ἂν φήσειε Ῥοδίους πεπονθέναι, οὐκ ἐπιτήδειος ὁ χρόνος ἐφησθῆναι; Bekkerus οὐδ' delevit, nullam varietatem notans e suis codicibus; Schaeferus mavult οὐδ' servato οὐκ, quod sequitur, delere. κατὰ Μειδ. p. 532. τὸν δὲ χορηγὸν αὐτὸν οὐδ' ὁ συγκόψας παρὰ πάντας τοὺς νόμους οὐ δώσει δίκην; ubi Bekkerus ex uno codice οὐ delevit. κατὰ Τιμοκρ. p. 746. οὐδ' ἐάν τις καταλύῃ τὸν δῆμον τὸν Ἀθηναίων ἢ λέγῃ ἢ ἐπιψηφίζῃ παρὰ τοῦτο, οὐ πείσομαι. ib. p. 767. οὐδ' εἰ δὶς γένοιθ' ὅσα νῦν ἐστιν, οὐδ' ὁτιοῦν ἂν ὄφελος εἴη. Possunt plurima congeri exempla.

οὐ γὰρ τὸν τρόπον, ἀλλὰ τὸν τόπον — μετήλλαξε] Sententiam saepe apud antiquos obviam Aeschines expressit figura, quam technici παρονομασίαν appellant. Consulto enim ob soni similitudinem τρόπον et τόπον opposuisse per se patet. Qua figura quanquam Aeschines raro utatur, hic eam cum judicio et vi positam esse nemo negabit. Huc respicere videtur Ciceronis vox Tusc. III. 26, 63. quae verba contorquet! Apud Lysiam excel-

79 Πόθεν οὖν ἐπὶ τὴν μεταβολὴν ἦλθε τῶν πραγμάτων, οὗτος γάρ ἐστιν ὁ δεύτερος καιρός, καὶ τί ποτ' ἐστὶ το αἴτιον, ὅτι Φιλοκράτης μὲν ἀπὸ τῶν αὐτῶν πολιτευμάτων Δημοσθένει φυγὰς ἀπ' εἰςαγγελίας γεγένηται, Δημοσθένης δὲ ἐπέστη τῶν ἄλλων κατήγορος, καὶ πόθεν ποθ' ἡμᾶς εἰς τὰς ἀτυχίας ὁ μιαρὸς ἄνθρωπος ἐμβέβληκε, ταῦτ' ἤδη διαφερόντως
80 ἄξιόν ἐστιν ἀκοῦσαι. ὡς γὰρ τάχιστα εἴσω Πυλῶν Φίλιππος παρῆλθε καὶ τάς τε ἐν Φωκεῦσι πόλεις παραδόξως ἀναστάτους ἐποίησε, Θηβαίους δέ, ὡς τόθ' ὑμῖν ἐδόκει, περαιτέρω τοῦ καιροῦ καὶ τοῦ ὑμετέρου συμφέροντος ἰσχυροὺς κατεσκεύασεν, ὑμεῖς τε

79. εἰς τας ἀτυχίας] Tres Bekkeri codices ejusdem familiae habent εἰς τὴν ἀτυχίαν. Videntur librarii rariore plurali offensi esse. Sed scriptores hoc numero saepe utuntur ad augendam notionem. κατὰ Τιμ. §. 118. p. 86. meae ed. τοὺς ὀνείδη τὸν ἑαυτῶν βίον τῇ πόλει παρασκευάζοντας, ubi nihil mutandum. Pluralis enim ὀνείδη significat quod est magnae infamiae. Atque etiam pluralis nominum concretorum de una re saepe ponitur per rhetoricam hyperbolen. Sic infra §. 109. ex iisdem tribus codicibus recepit Bekkerus τὸν λιμένα ἔχωσαν, ubi ceteri libri omnes habent τοὺς λιμένας, quod retinui.

80. καὶ τάς τε ἐν Φ. πόλεις cet.] Reiskius de suo dedit καὶ τὰς μέν et in seqq. ὑμεῖς δέ. Quum autem prius τε ab omnibus codd. teneatur, alterum vero a plurimis et optimis (duo nonnisi Bekkeri habent δέ), manuscriptorum auctoritati obtemperavi, praeeunte Wunderlichio. Quae Phocensibus et Thebanis acciderunt, ab altera parte proferuntur, ab altera quae fiebant apud Athenienses.

περαιτέρω τοῦ καιροῦ] Articulum, qui vulgo deest, obtulerunt plurimi et optimi codd., et solet nomen, quod ex πέρα, περαιτέρω pendet, additum habere articulum. περὶ παραπρ. §. 149. τὸ γὰρ ψευδὲς ὄνειδος οὐ περαιτέρω τῆς ἀκοῆς ἀφικνεῖται. Demosth. ὑπὲρ Μεγαλοπ. p. 208. τί πέρα τοῦ καιροῦ τοὺς ἑτέρους ἐπαίρουσιν. Imprimis a substantivo καιρός articulus abesse nequit.

lit ea, quam habemus κατὰ Φίλων. §. 26. supra p. 167. οὐ περὶ τοῦ βουλεύειν, ἀλλὰ περὶ τοῦ δουλεύειν. Nimius, si vera dicere volumus, in sectanda hac figura est Isocrates.

79. ἀπ' εἰςαγγελίας] Cf. supra §. 52.

ἐπέστη] Hoc verbum significat Demosthenem repente et contra omnium opinionem accusatoris partes suscepisse.

80. τοῦ ὑμετέρου συμφέροντος] Notandum, quod participio aut adjectivo substantive adhibito pronomen possessivum vel genitivus substantivi addatur. Demosth. περὶ στεφ. p. 234. τὰ μικρὰ συμφέροντα τῆς πόλεως ἔδει με φυλάττειν. Cf.

ἐκ τῶν ἀγρῶν φοβηθέντες ἐσκευαγωγήσατε, ἐν ταῖς
μεγίσταις δ' ἦσαν αἰτίαις οἱ πρέσβεις οἱ τὴν εἰρήνην
πρεσβεύσαντες, πολὺ δὲ τῶν ἄλλων διαφερόντως Φι-
λοκράτης καὶ Δημοσθένης διὰ τὸ μὴ μόνον πρεσβεύ-
ειν, ἀλλὰ καὶ τὰ ψηφίσματα γεγραφέναι, συνέβη δ' ἐν 81
τοῖς αὐτοῖς χρόνοις διαφέρεσθαί τι Δημοσθένην καὶ
Φιλοκράτην σχεδὸν ὑπὲρ τούτων, ὑπὲρ ὧν καὶ ὑμεῖς
αὐτοὺς ὑπωπτεύσατε διενεχθῆναι, τοιαύτης δὲ ἐμπι-
πτούσης ταραχῆς μετὰ τῶν συμφύτων νοσημάτων αὐ-
τῷ ἤδη τὰ μετὰ ταῦτα ἐβουλεύετο, μετὰ δειλίας καὶ
τῆς πρὸς Φιλοκράτην ὑπὲρ τῆς δωροδοκίας ζηλοτυ-
πίας, καὶ ἡγήσατο, εἰ τῶν συμπρεσβευόντων καὶ τοῦ
Φιλίππου κατήγορος ἀναφανείη, τὸν μὲν Φιλοκράτην
προδήλως ἀπολεῖσθαι, τοὺς δὲ ἄλλους συμπρέσβεις

ἐσκευαγωγήσατε] Sic Helmst. et quattuor Bekkeri codd. pro vulgato *ἐσκευαγωγήκατε*. Et quae antecedunt et quae sequuntur, flagitant aoristum, nec aptum praesens actionis perfectae.

Schaefer. ad Gregor. Cor. p. 139. s. Rost. gr. Gr. §. 130. not. 6.

ἐσκευαγωγήσατε] Cuncta, quae moveri poterant, in urbem transvexistis: quod est metuentis, ne hosti repente irrumpenti resisti nullo modo possit.

81. *τοιαύτης δὲ ἐμπιπτούσης ταραχῆς*] *Δὲ* interdum ponitur in enuntiatione, quae in unum complectitur plura, ut Latinorum autem. Cf. Hermann. ad Viger. p. 847.

μετὰ τῶν συμφύτων νοσημάτων] Ut par erat innatis ei morbis; *μετὰ δειλίας* cet. est appositio. Fit enim saepe, ut in appositione praepositio repetatur, quae adest nomini, cui additur appositio, ut eam Latine reddere possis et quidem: quo usu interdum perperam offenduntur viri docti.

ὑπὲρ τῆς δωροδοκίας ζηλοτυπίας] Scholiastes: *οἱονεὶ ὑπὲρ τοῦ λαβεῖν αὐτοὺς χρήματα παρὰ Φιλίππου καὶ φιλονεικεῖν ἑκατέρους περὶ τοῦ πλείονος πρὸς ἀλλήλους.*

τῶν συμπρεσβευόντων] Marklandus conjicit vel *συμπρεσβευσάντων* vel *συμπρεσβευτῶν*. Posterius Atticis non usitatum. In singulari enim dicunt *συμπρεσβευτής*, in plurali *συμπρέσβεις*, non *συμπρεσβευταί*. Primo non opus. Praesens enim participii saepe ponitur pro substantivo, rem ipsam in genere indicans. Quid? quod de hac re jam ante infinitivus ponebatur *διὰ τὸ μὴ μόνον πρεσβεύειν* cet. ubi Marklandus conjecit *πρεσβεῦσαι*, quod recepit Reiskius. Sed praesens tuentur etiam omnes Bekkeri codd. et defenditur loco Demosthen. *περὶ παραπρ.* p. 400. §. 189. *ἐγὼ δ' οὐδὲ συμπεπρεσβευκέναι φημί σοι, πρεσβεύειν μέντοι σὲ μὲν πολλὰ καὶ δεινά, ἐμαυτὸν δ' ὑπὲρ τουτωνὶ τὰ βέλτιστα.* Res enim spectatur ut durans.

κινδυνεύσειν, αὐτὸς δ' εὐδοκιμήσειν καὶ προδότης ὢν τῶν φίλων καὶ πονηρὸς πιστὸς τῷ δήμῳ φανή-
82 σεσθαι. κατιδόντες δ' αὐτὸν οἱ τῇ τῆς πόλεως προσπολεμοῦντες ἡσυχίᾳ ἄσμενοι παρεκάλουν ἐπὶ τὸ βῆμα, τὸν μόνον ἀδωροδόκητον ὀνομάζοντες τῇ πόλει· ὁ δὲ παριὼν ἀρχὰς αὐτοῖς ἐνεδίδου πολέμου καὶ ταραχῆς. οὗτός ἐστιν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὁ πρῶτος ἐξευρὼν Σέρριον τεῖχος καὶ Δορίσκον καὶ Ἐργίσκην καὶ Μουργίσκην καὶ Γάνος καὶ Γανίδα, χωρία, ὧν οὐδὲ τὰ ὀνόματα ᾔδειμεν πρότερον. καὶ ἐς τοῦτο φέρων περιέστησε τὰ πράγματα, ὥστ', εἰ μὲν μὴ πέμποι Φι-

82. ἄσμενοι παρεκάλουν] Bern. et tres Bekkeri codd. ἀσμένως. Cf. Excurs. XI. ad Lysiam.

καὶ Μουργίσκην] Deest in sex Bekkeri codicibus, nec usquam hunc locum memoratum inveni, et, quod notandum, nulla ejus mentio in Harpocratione, qui cetera loca, quae hic nominantur, omnia memoravit, ut hoc vocabulum in suo Aeschinis exemplo non videatur invenisse. Demosth. περὶ στεφ. p. 234. cum Serrio et Ergisce habet Μύρτιον. Harpocration id Μύρτανον appellat. Suidas autem Μυρτώνιον habet. In καὶ Γάνος καὶ Γανίδα Helmst. Γάνον habet pro Γάνος, quod fortasse verum. Harpocration: Γάνος θηλικῶς; addit Suidas, vere, opinor, τὸ πρὸς τῇ Θρᾴκῃ ὄρος ἡ Γάνος. Pro Γανίδα habet Harpocration et Suidas Γανιάδα. Nomen videtur regionis fuisse, quae circumjacebat. Montem Ganum Scylax Periplus p. 28. Hutch. nominat Γάνος, Γανίαι.

82. ἀδωροδόκητον] Pollux IV. 34. VI. 191. in laudibus oratoris ponit ἄδωρος, ἀδωροδόκητος, utrumque eadem significatione. Sed ἄδωρος duplicem habet significationem, tum ejus, qui ipse nihil populo largitur, tum ejus, qui nullis se donis et muneribus tentari patitur et corrumpi: quae posterior significatio in ἀδωροδόκητος unice locum habet, quod est δῶρα μὴ λαμβάνων a δέχεσθαι. – Ceterum quam hic Demosthenis asseclae uni Demostheni laudem tribuisse dicuntur, eam referente Diogene Laertio IV. 9. Philippus uni tribuebat Xenocrati, ὡς μόνος εἴη τῶν πρὸς αὐτὸν ἀφιγμένων ἀδωροδόκητος.

Σέρριον τεῖχος cet.] Loca sunt Thraciae non omnia tam ignobilia, quam ea fingit orator ad minuendam rem. Vide Herod. VII. 59.

φέρων περιέστησε τὰ πράγματα] Sunt, qui in tali constructione φέρων abundare dicant. Verius alii monent ubique illud pro rei substratae indole emphasin addere. Omnium accuratissime de eo egit Hemsterhus. ad Lucianum Dialogg. Mortt. VI. 3. T. I. p. 349 s. Plerumque reddi potest dedita opera vel ultro, sponte, cum studio. Infra §. 90. ἀποδρὰς ὑπέβαλεν ἑαυτὸν φέρων Θηβαίοις. §. 146. προσέμιξε φέρων ἀναρπασθέντων τῶν ξένων τὸν κίνδυνον ἀπαρασκεύῳ τῇ πόλει.

λιππος πρέσβεις, καταφρονεῖν αὐτὸν ἔφη τῆς πόλεως, εἰ δὲ πέμποι, κατασκόπους πέμπειν, ἀλλ' οὐ πρέσβεις. εἰ δὲ ἐπιτρέπειν ἐθέλοι πόλει τινὶ ἴσῃ καὶ ὁμοίᾳ περὶ 83 τῶν ἐγκλημάτων, οὐκ εἶναι κριτὴν ἴσον ἡμῖν ἔφη καὶ Φιλίππῳ. Ἀλόννησον ἐδίδου· ὁ δ' ἀπηγόρευε μὴ λαμβάνειν, εἰ δίδωσιν, ἀλλὰ μὴ ἀποδίδωσι, περὶ συλλαβῶν διαφερόμενος. καὶ τὸ τελευταῖον στεφανώσας τοὺς μετὰ Ἀριστοδήμου εἰς Θετταλίαν καὶ Μαγνησίαν παρὰ τὰς τῆς εἰρήνης συνθήκας ἐπιστρατεύσαντας τὴν μὲν εἰρήνην διέλυσε, τὴν δὲ συμφορὰν καὶ τὸν πόλεμον παρεσκεύασεν.

Ναί, ἀλλὰ χαλκοῖς καὶ ἀδαμαντίνοις τείχεσιν, ὡς 84 αὐτός φησι, τὴν χώραν ἡμῶν ἐτείχισε, τῇ τῶν Εὐβοέων καὶ Θηβαίων συμμαχίᾳ. ἀλλ', ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, περὶ ταῦτα τρία μέγιστα ἠδίκησθε καὶ μάλιστα ἠγνοήκατε. σπεύδων δ' εἰπεῖν περὶ τῆς θαυμαστῆς συμμαχίας τῆς τῶν Θηβαίων, ἵν' ἐφεξῆς εἴπω, περὶ τῶν Εὐβοέων πρῶτον μνησθήσομαι.

84. *Εὐβοέων*] Bekkerus in editione Halensi dederat *Εὐβοῶν* ad praeceptum quorundam Grammaticorum, qui ajunt Atticos genitivum nominum in *εύς*, quorum terminationem vocalis praecedat, contraxisse, et ubique etiam contra libros genitivos contraxit. Quod praeceptum si verum est, nonnisi ad eos scriptores pertinet, qui sunt Atticae dialecti antiquae, quae Aeschinem satis longo intervallo antecedit. Hujus enim aetatis scriptores, si fidem non omnem libris scriptis denegamus, hanc contractionem in paucis secuti sunt.

83. *πόλει τινὶ ἴσῃ καὶ ὁμοίᾳ*] Jam hic habemus civitatem neutrarum partium studiosam, sed ex justo et aequo cuncta judicantem. Quod nos neutral dicimus, id Graeci *ἴσον* appellabant.

Ἀλόννησον ἐδίδου] Ista res uberius narratur in oratione, quae inter Demosthenis opera legitur T. I. p. 75 – 88. Hoc vocabulorum lusu saepe et multifariam Comici usi sunt.

84. *χαλκοῖς καὶ ἀδαμαντίνοις τείχεσι*] Cf. Demosth. περὶ στεφ. p. 325. – *Ἀδάμας* apud antiquos nomen est poeticum ferri, chalybis, aeris durissimi; apud posteriores nomen *κύριον* adamantis gemmae. Tropice Graecis et Latinis adamantinum dicebatur quicquid durum, firmum et maxime munitum est. Vide Perizonium ad Aelian. Varr. Historr. VI. 12.

ἵν' ἐφεξῆς εἴπω] Ut rem ordine ad temporum rationem exponam.

85 Ὑμεῖς γάρ, ὦ Ἀθηναῖοι, πολλὰ καὶ μεγάλα ἠδικημένοι ὑπὸ Μνησάρχου τοῦ Χαλκιδέως, τοῦ Καλλίου καὶ Ταυροσθένους πατρός, οὓς οὗτος νυνὶ μισθὸν λαβὼν Ἀθηναίους εἶναι τολμᾷ γράφειν, καὶ πάλιν ὑπὸ Θεμίσωνος τοῦ Ἐρετριέως, ὃς ἡμῶν εἰρήνης οὔσης Ὠρωπὸν ἀφείλετο, τούτων ἑκόντες ἐπιλανθανόμενοι, ἐπειδὴ διέβησαν εἰς Εὔβοιαν Θηβαῖοι καταδουλώσασθαι τὰς πόλεις πειρώμενοι, ἐν πέντε ἡμέραις ἐβοηθήσατε αὐτοῖς καὶ ναυσὶ καὶ πεζῇ δυνάμει, καὶ πρὶν τριάκονθ' ἡμέρας διελθεῖν ὑποσπόνδους Θηβαίους ἀφήκατε, κύριοι τῆς Εὐβοίας γενόμενοι, καὶ τάς τε πόλεις αὐτὰς καὶ τὰς πολιτείας ἀπέδοτε ὀρθῶς καὶ δικαίως τοῖς παρακαταθεμένοις, οὐχ ἡγούμενοι δίκαιον

85. *τοῖς παρακαταθεμένοις*] Sic habent Bern. Steph. codd. et tres Bekkeri. Vulgo *αὐτοῖς παρακαταθέμενοι*. Quam fingit Reiskius formae mediae significationem, *παρακατατίθεσθαι* eum dici, qui pignus servandum et aliquando reddendum accipiat et apud se deponi patiatur, ea nusquam locum habet nec habere potest, sed est rem tanquam depositam tradere, ut fideliter et sancte custodiatur. Sententia igitur est: iis, qui res suas vestrae fidei tradiderunt, eas pie reddidistis, quanquam magnam ab iis injuriam passi eratis. Idem confirmat Demosth. *περὶ στεφ.* p. 259. *καίτοι καλὸν μὲν ἐποιήσατε καὶ τὸ σῶσαι τὴν νῆσον, πολλῷ δ' ἔτι τούτου κάλλιον τὸ καταστάντες κύριοι καὶ τῶν σωμάτων καὶ τῶν πόλεων ἀποδοῦναι ταῦτα δικαίως αὐτοῖς τοῖς ἐξημαρτηκόσιν εἰς ὑμᾶς, μηδὲν ὧν ἠδίκησθε ἐν οἷς ἐπιστεύθητε ὑπολογισάμενοι.*

85. *ἠδικημένοι ὑπὸ Μνησάρχου*] Quas injurias passi sint Athenienses a Mnesarcho et quo tempore, nusquam potui invenire.

Ἀθηναίους εἶναι] Qua de causa Athenienses eos civitate donaverint, ex sequentibus patet.

ὑπὸ Θεμίσωνος] Quo modo Demosthenes rem exponat, cognosces ex oratione *περὶ στεφ.* p. 259. ubi Ulpianus sua hausit ex Diodoro Siculo XV. 76. Occupatio Oropi incidebat in Ol. CIII. 3. archonte Cephisodoro. Xenoph. Hellen. VII. 4. urbem tradit ab exsulibus occupatam esse.

ἐν πέντε ἡμέραις ἐβοηθήσατε αὐτοῖς] Haec expeditio incidit in annum tertium Ol. CV. archonte Cephisodoto. Suscepta ea est auctore Timotheo, cujus adhortationem nobis tradit auctor orationis de rebus Cherson. in Demosthenis operibus T. I. p. 108. Per Dioclem cum Thebanis pactionem factam esse monet Demosthen. *κατὰ Μειδ.* p. 570. Expeditionem hanc promte et studiose paratam esse, in eo consentiunt oratores. Quid? quod Demosth. in Androt. p. 597. affirmat intra tres dies eam factam esse. Idem addit *Εὐβοεῖς σωθέντες καὶ ἐλευθερωθέντες ἐστεφάνωσαν τὸν δῆμον.*

εἶναι τὴν ὀργὴν ἀπομνημονεύειν ἐν τῷ πιστευθῆναι.
καὶ τηλικαῦθ' ὑφ' ὑμῶν εὖ πεπονθότες οἱ Χαλκιδεῖς οὐ 86
τὰς ὁμοίας ὑμῖν ἀπέδοσαν χάριτας, ἀλλ' ἐπειδὴ τάχι-
στα διέβητε εἰς Εὔβοιαν Πλουτάρχῳ βοηθήσοντες, τοὺς
μὲν πρώτους χρόνους ἀλλ' οὖν προςεποιοῦνθ' ὑμῖν εἶναι
φίλοι, ἐπειδὴ δὲ τάχιστα εἰς Ταμύνας παρήλθομεν καὶ
τὸ Κοτύλαιον ὀνομαζόμενον ὄρος ὑπερεβάλλομεν, ἐν-
ταῦθα Καλλίας ὁ Χαλκιδεύς, ὃν Δημοσθένης μισθαρ- 87
νῶν ἐνεκωμίαζεν, ὁρῶν τὸ στρατόπεδον τὸ τῆς πόλεως

86. ὑπερεβάλλομεν] Stephani editio et tres Bekkeri codices ejusdem familiae habent ὑπερεβάλομεν idque praeferendum censet Wunderlichius, quod verisimilius sit montem Cotylaeum, antequam Tamynas descenderent Athenienses, superandum iis fuisse. Sed vel ipse sententiarum ordo indicat primum per Tamynas fuisse transeundum, quae urbs erat sub radicibus montis Cotylaei: quam quum transiissent, ascendere eos oportebat montem: in quo quum essent superando, Callias eos oppressit. Hinc priore loco aoristus, qui rem narrat absolutam, altero imperfectum ὑπερεβάλλομεν, quod rem ponit durantem.

μισθαρνῶν] Hoc obtulerunt Helmstad. et tres Bekkeri ejusdem familiae. Vulgo μισθὸν λαβών ex glossa. Glossographi enim saepe compositum explicarunt per periphrasin compositioni synonymam. Caute tamen hac in re agendum. Nam Attica dialectus saepe per phrasin exprimit, quod recentior Graecorum aetas per compositum vocabulum. Sed μισθαρνεῖν optimis est usitatum. Bekkeri Anecdd. p. 446. Ἄρνυσθαι ἀντικαταλλάσσεσθαι. ὅθεν καὶ τὸ μισθαρνεῖν το μισθὸν ἀπό τινος λαμβάνειν λέγεται. Inter alia imprimis de demagogo, qui opificis instar ratione sua et oratione mercedem sectatur. Infra §. 220. καὶ τὸ μὲν διὰ χρόνου λέγειν σημεῖόν ἐστιν ἐπὶ τῶν καιρῶν καὶ τοῦ συμφέροντος ἀνδρὸς πολιτευομένου, τὸ δὲ μηδεμίαν παραλείπειν ἡμέραν ἐργαζομένου καὶ μισθαρνοῦντος. Pro ἐνεκωμίαζεν habent octo Bekkeri codd. ἐνεχυρίαζεν; et Weiskius de Hyperbole P. II. p. 89. scribendum opinatur ἐνηχυρία-

86. Πλουτάρχῳ βοηθήσοντες] Haec est secunda, quam novimus, expeditio Euboica, qua Athenienses Plutarcho, Eretriae tyranno, suppetias ferebant, qui in discrimen venerat amittendae civitatis, conspirantibus in eum civibus duce Clitarcho. Atheniensium imperator erat Phocion. Expeditio videtur locum habuisse Ol. CVI. 4. Temporum rationes disceptat Boeckh. in chronologia orat. Mid. p. 81 ss.

εἰς Ταμύνας] Ταμύναι πόλις ἐστὶν ἐν Εὐβοίᾳ, ἐν τῇ χώρᾳ τῶν Ἐρετριέων. De re confer etiam Plutarch. in Phocionis vita p. 746 sq.

Κοτύλαιον ὄρος] Harpocration: ἔοικε τὸ ὄρος τῆς Εὐβοίας εἶναι. Ἀρχέμαχος γοῦν ἐν τρίτῃ Εὐβοϊκῶν φησι· Κότυλος μὲν οὖν φαίνεται κατασχεῖν τὸ ὄρος τὸ νῦν ἀπ' ἐκείνου καλούμενον Κοτύλαιον. Steph. Byz. Κοτύλαιον ὄρος Εὐβοίας ἀνακείμενον Ἀρτέμιδι, ὥς φησιν Ἀντίμαχος ἐν Ἀρτέμιδος B.

εἴς τινας δυςχωρίας κατακεκλεισμένον, ὅθεν μὴ νικήσασι μάχην οὐκ ἦν ἀναχώρησις οὐδὲ βοηθείας ἐλπὶς οὔτ' ἐκ γῆς οὔτ' ἐκ θαλάττης, συναγείρας ἐξ ἁπάσης τῆς Εὐβοίας στρατόπεδον καὶ παρὰ Φιλίππου δύναμιν προςμεταπεμψάμενος, ὅ τ' ἀδελφὸς αὐτοῦ Ταυροσθένης, ὁ νυνὶ πάντας δεξιούμενος καὶ προςγελῶν, τοὺς Φωκικοὺς ξένους διαβιβάσας, ἦλθον ἐφ' ἡμᾶς ὡς ἀναιρήσοντες.
88 καὶ εἰ μὴ πρῶτον μὲν θεῶν τις ἔσωσε τὸ στρατόπεδον, ἔπειθ' οἱ στρατιῶται οἱ ὑμέτεροι καὶ πεζοὶ καὶ ἱππεῖς ἄνδρες ἀγαθοὶ ἐγένοντο καὶ παρὰ τὸν ἱππόδρομον τὸν ἐν Ταμύναις ἐκ παρατάξεως μάχῃ κρατήσαντες ἀφεῖσαν ὑποσπόνδους τοὺς πολεμίους, ἐκινδύνευσεν ἂν ἡμῶν ἡ πόλις αἴσχιστα παθεῖν· οὐ γὰρ τὸ δυστυχῆσαι κατὰ πόλεμον μέγιστόν ἐστι κακόν, ἀλλ' ὅταν τις πρὸς ἀνταγωνιστὰς ἀναξίους ἑαυτοῦ διακινδυνεύων ἀποτύχῃ, διπλασίαν εἰκὸς εἶναι τὴν συμφοράν. ἀλλ' ὅμως ὑμεῖς τοιαῦτα πεπονθότες πάλιν διελύσασθε πρὸς αὐτούς.

ζειν: **pignoris** eum **loco esse** dixit, **praedem fidei Chalcidensium.** Dubito vero, num *ἐνεχυράζειν* sit apud Atticos scriptores **pignori dare.** *Ἐνεκωμίαζε* hic **celebrandi** significatione positum Casp. Orellio nostro merito languet, eique probabile videtur in utroque verbo corrupto latere verbum aliquod minus usitatum, quod significet: **subdole civitati donari fecit.**

87. *εἴς τινας δυςχωρίας*] Tres Bekkeri codd. ejusdem familiae habent *εἰς δεινὰς δ.* quod fortasse glossatoris est. *Τὶς* enim substantivis additum haud raro significat **magnum.** Sed videtur Aeschines locum describere nolle, nec opus esse existimat praeter illa, quae sequuntur.

κατακεκλεισμένον] Bekkerus ex duobus codicibus *κατακεκλειμένον.* Utramque formam agnoscunt Attici. Cf. **Buttmanni** ausführliche griechische Gr. T. II. P. I. p. 169. Plurimis et optimis igitur codd. obsecutus sum.

νικήσασι μάχην] Quattuor Bekkeri codd. ejusdem familiae *μάχῃ,* quae videtur esse librarii correctio. *Νικᾶν μάχην* legitimum est. §. 181. *Μιλτιάδης ὁ τὴν ἐν Μαραθῶνι μάχην τοὺς βαρβάρους νικήσας.* Quanquam ne dativus quidem inusitatus. **Xenoph.** Anab. II. 6, 5. *καὶ μάχῃ τε ἐνίκησε καὶ ἀπὸ τούτου ἔφερε καὶ ἦγεν αὐτούς.* *N* et *ι* subscriptum saepe jam vidimus confusa.

88. *ἀφεῖσαν ὑποσπόνδους*] Sic tres Bekkeri codices ejusdem familiae, post adjectivum quidem verbo posito, pro vulgato *ἀφίεσαν.* Aoristus praecessit. Ceterum hoc membrum non erat conjunctioni conditionali adjungendum; non enim dimissio hostium erat conditio, quae servaret civitatem; sed est argumentum liberalitatis et benignitatis Atheniensium.

τυχὼν δὲ συγγνώμης παρ' ὑμῶν Καλλίας ὁ Χαλκιδεὺς 89
μικρὸν διαλιπὼν χρόνον πάλιν ἧκε φερόμενος εἰς τὴν
ἑαυτοῦ φύσιν, Εὐβοϊκὸν μὲν τῷ λόγῳ συνέδριον εἰς
Χαλκίδα συνάγων, ἰσχυρὰν δὲ τὴν Εὔβοιαν ἐφ' ὑμᾶς
ἔργῳ παρασκευάζων, ἐξαίρετον δ' αὑτῷ τυραννίδα περι-
ποιούμενος. καὶ ταύτης ἐλπίζων συναγωνιστὴν Φίλιπ-
πον λήψεσθαι ἀπῆλθεν εἰς Μακεδονίαν καὶ περιῄει μετὰ
Φιλίππου, καὶ τῶν ἑταίρων εἷς ὠνομάζετο. ἀδικήσας δὲ 90
Φίλιππον κἀκεῖθεν ἀποδρὰς ὑπέβαλεν ἑαυτὸν φέρων
Θηβαίοις. ἐγκαταλιπὼν δὲ κἀκείνους, καὶ πλείους τρα-
πόμενος τροπὰς τοῦ Εὐρίπου, παρ' ὃν ᾤκει, εἰς μέσον
πίπτει τῆς τε Θηβαίων ἔχθρας καὶ τῆς Φιλίππου. ἀπο-
ρῶν δ' ὅ τι χρήσαιτο αὑτῷ, καὶ παραγγελλομένης ἐπ' αὐ-
τὸν ἤδη στρατείας, μίαν ἐλπίδα λοιπὴν κατεῖδε σωτη-
ρίας, ἔνορκον λαβεῖν τὸν δῆμον τῶν Ἀθηναίων, σύμ-
μαχον ὀνομασθέντα, βοηθήσειν, εἴ τις ἐπ' αὐτὸν ἴοι·

90. εἴ τις ἐπ' αὐτὸν ἴοι] Sic omnes Bekkeri codd. Edd. habebant ἴῃ, quod in scriptore prosaico non opinor recte dictum. Stephanus ἐάν τις – ἴῃ. Verum est alterum. Loquitur enim de re futura, quae cogitari possit ut profectura a compluribus, quae notio inest in εἴ τις. Si Mss. offerrent ἐάν τις – ἴῃ, res indicaretur, quam ut inevitabilem Callias futuro tempore cognoscebat.

89. τῷ λόγῳ – ἔργῳ] Saepe fit, ut in horum similiumque vocabulorum oppositione uni articulus addatur, ad alterum omittatur, unum in singulari, in plurali alterum ponatur. Tales, inquit Porson ad Eurip. Phoen. v. 512., minutias non anxie curant antiqui. Infra §. 248. φθάνουσι δ' ἐπ' αὐτὰ καταφεύγοντες τῷ λόγῳ ὡς ἐπὶ πολὺ οἱ τοῖς ἔργοις πλεῖστον ἀπέχοντες.

Εὐβοϊκὸν – συνέδριον] Senatus Euboicus, ita scilicet compositus, ut singulae urbes Euboeae legatos Chalcida mitterent, qui res omnes moderarentur.

90. πλείους – τροπὰς τοῦ Εὐρίπου] Strabo L. IX. 11, 8. Livius XXVIII. 6. Erasmus Adagg. p. III. 281. laudat proverbium Εὔριπος ἄνθρωπος in inconstantes et varios homines. Septies enim die reciprocabat Euripus. Hesychius εὔριπος ὁ εὐχερῶς μεταβαλλόμενος. [In hac comparatione praeivit Plato in Phaedon. p. 90. C. ubi vid. Wyttenb. p. 240. Sophistae seriores eandem crebro usurpaverunt. F. I.]

παρ' ὃν ᾤκει] Nempe Χαλκὶς erat ad Euripum, qui inde Χαλκιδικὸς appellatur vel ὁ Χαλκίδος. Cf. Strabo L. I. p. 10. Cas. IX. 8.

ἀπορῶν δ' ὅ τι χρήσαιτο αὑτῷ] Formula, qua quis significatur summis premi angustiis, nec ullam salutem undecunque sperare posse.

91 ὃ πρόδηλον ἦν ἐσόμενον, εἰ μὴ ὑμεῖς κωλύσετε. ταῦτα
δὲ διανοηθεὶς ἀποστέλλει δεῦρο πρέσβεις Γλαυκέτην καὶ
Ἐμπέδωνα καὶ Διόδωρον τὸν δολιχοδρομήσαντα, φέ-
ροντας τῷ μὲν δήμῳ ἐλπίδας κενάς, Δημοσθένει δ' ἀρ-
γύριον καὶ τοῖς περὶ αὐτόν. τρία δ' ἦν ἃ ἅμα ἐξωνεῖτο,
πρῶτον μὲν μὴ διασφαλῆναι τῆς πρὸς ὑμᾶς συμμαχίας·
οὐδὲν γὰρ ἦν τὸ μέσον, εἰ μνησθεὶς τῶν προτέρων
ἀδικημάτων ὁ δῆμος μὴ προσδέξαιτο τὴν συμμαχίαν,
ἀλλ' ὑπῆρχεν αὐτῷ ἢ φεύγειν ἐκ Χαλκίδος, ἢ τεθνάναι
ἐγκαταληφθέντι· τηλικαῦται δυνάμεις ἐπ' αὐτὸν ἐπε-
στράτευον, ἥ τε Φιλίππου καὶ Θηβαίων. δεύτερον
δ' ἧκον οἱ μισθοὶ τῷ γράψαντι τὴν συμμαχίαν ὑπὲρ τοῦ
μὴ συνεδρεύειν Ἀθήνησι Χαλκιδέας, τρίτον δὲ ὥστε μὴ
92 τελεῖν συντάξεις. καὶ τούτων τῶν προαιρέσεων οὐδε-
μιᾶς ἀπέτυχε Καλλίας, ἀλλ' ὁ μισοτύραννος Δημοσθέ-
νης, ὡς αὐτὸς προσποιεῖται, ὅν φησι Κτησιφῶν τὰ
βέλτιστα λέγειν, ἀπέδοτο μὲν τοὺς καιροὺς τοὺς τῆς

εἰ μὴ ὑμεῖς κωλύσετε] Recentissimi *κωλύσαιτε* ex conjectura Marklandi. Cf. Excurs. VII. in Lysiam.

91. *ἐγκαταληφθέντι*] Sic Stephanus et quinque Bekkeri codices. Ceteri *ἐγκαταλειφθέντι*, quod parum huic loco aptum. Sensus est: sine auxilio Atheniensium captivitatem eum effugere non potuisse, nisi Chalcidem reliquerit.

91. *τὸν δολιχοδρομήσαντα*] Suidas: *δολιχὸς τὸ ἐπίθετον ὁ μακρὸς ὀξυτόνως· δόλιχος δὲ τὸ ὄνομα δρόμου προπαροξυτόνως.* *Δόλιχος* igitur nomen erat longioris vel cursus vel spatii, quod percurrebatur. In mensurae ratione non convenit inter Grammaticos, et pro locorum varietate videtur *δολίχου* longitudo, quemadmodum ipsius stadii, varia fuisse. Quicquid sit, *δολιχοδρομήσας* est qui cursu excellebat et fortis erat. Quod autem apud Polluc. L. III. 148. legitur: *Αἰσχίνης δὲ ὁ ῥήτωρ εἴρηκε, τὸν δολιχοδρομήσαντα στάδιον*, id corruptum videtur.

ὑπὲρ τοῦ μὴ συνεδρεύειν Ἀθήνησι Χαλκιδέας] Chalcidenses tum temporis erant socii Atheniensium; Callias autem dominationem in Chalcidenses exercebat, quam quo firmiorem haberet, ne quando sui cives contra ipsum ab Atheniensibus aliquid auxilii impetrarent, effecit, ut Chalcidensibus non permitteretur legatos Athenas mittere ad sociorum concilium, ipse vero, ut Chalcidensium tyrannus Atheniensium foedere uteretur. Honestam autem speciem verba prae se ferebant *βοηθεῖν τοὺς Ἀθηναίους Χαλκιδεῦσι*, non *Καλλίᾳ*.

συντάξεις] Harpocration: *ἔλεγον δὲ ἑκάστους φόρους συντάξεις, ἐπειδὴ χαλεπῶς ἔφερον οἱ Ἕλληνες τὸ τῶν φόρων ὄνομα.* Cf. Boeckh. Staatsh. I. p. 430.

πόλεως, ἔγραψε δ' ἐν τῇ συμμαχίᾳ βοηθεῖν ἡμᾶς Χαλκιδεῦσι, ῥῆμα μόνον ἀντικαταλλαξάμενος, ἀντὶ τούτων εὐφημίας ἕνεκα προσγράψας Χαλκιδέας βοηθεῖν, ἐάν τις ἴῃ ἐπ' Ἀθηναίους· τὰς δὲ συνεδρίας καὶ τὰς συντάξεις, 93
ἐξ ὧν ἰσχύσειν ὁ πόλεμος ἤμελλεν, ἄρδην ἀπέδοτο, καλλίστοις ὀνόμασι αἰσχίστας πράξεις γράφων καὶ τῷ λόγῳ προσβιβάζων ὑμᾶς, ὡς δεῖ τὴν πόλιν τὰς μὲν βοηθείας πρότερον ποιεῖσθαι τοῖς ἀεὶ δεομένοις τῶν Ἑλλήνων, τὰς δὲ συμμαχίας ὑστέρας μετὰ τὰς εὐεργεσίας. ἵνα δ' εὖ εἰδῆτε, ὅτι ἀληθῆ λέγω, λάβε μοι τὴν Καλλίου γραφὴν καὶ τὴν συμμαχίαν, καὶ ἀνάγνωθι τὸ ψήφισμα.

ΨΗΦΙΣΜΑ.

Οὔπω τοίνυν τοῦτ' ἐστι δεινόν, εἰ καιροὶ πέπραν- 94
ται τηλικοῦτοι καὶ συνεδρίαι καὶ συντάξεις, ἀλλὰ πολὺ τούτου δεινότερον ὑμῖν φανήσεται ὃ μέλλω λέγειν. εἰς γὰρ τοῦτο προήχθη Καλλίας μὲν ὁ Χαλκιδεὺς ὕβρεως καὶ πλεονεξίας, Δημοσθένης δέ, ὃν ἐπαινεῖ Κτησιφῶν, δωροδοκίας, ὥστε τὰς ἐξ Ὠρεοῦ συντάξεις καὶ τὰς ἐξ Ἐρετρίας, τὰ δέκα τάλαντα, ὁρώντων, φρονούντων, βλεπόντων ἔλαθον ὑμῶν ὑφελόμενοι, καὶ τοὺς ἐκ τῶν πόλεων τούτων συνέδρους παρ' ὑμῶν μὲν ἀνέστησαν, πάλιν δὲ εἰς Χαλκίδα καὶ τὸ καλούμενον Εὐβοϊκὸν συνέδριον συνήγαγον. ὃν δὲ τρόπον καὶ δι' οἵων κακουργημάτων, ταῦτ' ἤδη ἄξιόν ἐστιν ἀκοῦσαι. ἀφικνεῖται γὰρ 95
πρὸς ὑμᾶς οὐκέτι δι' ἀγγέλων, ἀλλ' αὐτὸς ὁ Καλλίας, καὶ παρελθὼν εἰς τὴν ἐκκλησίαν λόγους διεξῆλθε κατεσκευασμένους ὑπὸ Δημοσθένους. εἶπε γάρ, ὡς ἥκοι ἐκ Πελοποννήσου νεωστὶ σύνταγμα συντάξας εἰς ἑκατὸν ταλάντων πρόσοδον ἐπὶ Φίλιππον, καὶ διελογίζετο ὅσον

93. τῷ λόγῳ προσβιβάζων ὑμᾶς] Blandis et speciosis verbis ad sententiam suam perducens. In Mss. fere confunditur cum προβιβάζειν, quod est impellere bona plerumque significatione.

94. ὁρώντων, φρονούντων, βλεπόντων] In quo quis magnum ponit momentum, id per plura vel verba vel formulas solet enuntiare, quo firmius notio memoriae et animo inhaereat. Si discrimen velis inter synonyma βλέπειν et ὁρᾶν constituere, βλέπειν visum oculorum significat, ὁρᾶν additam habet vim tropicam.

ἑκάστους ἔδει συντελεῖν, Ἀχαιοὺς μὲν πάντας καὶ Με-
γαρέας ἑξήκοντα τάλαντα, τὰς δ' ἐν Εὐβοίᾳ πόλεις ἁπά-
96 σας τετταράκοντα· ἐκ δὲ τούτων τῶν χρημάτων ὑπάρξειν
καὶ ναυτικὴν καὶ πεζὴν δύναμιν· εἶναι δὲ πολλοὺς καὶ
ἄλλους τῶν Ἑλλήνων, οὓς βούλεσθαι κοινωνεῖν τῆς
συντάξεως, ὥςτε οὔτε χρημάτων οὔτε στρατιωτῶν ἔσε-
σθαι ἀπορίαν. καὶ ταῦτα μὲν τὰ φανερά· ἔφη δὲ καὶ
πράξεις πράττειν ἑτέρας δι' ἀποῤῥήτων, καὶ τούτων εἶ-
ναί τινας μάρτυρας τῶν ἡμετέρων πολιτῶν, καὶ τελευ-
τῶν ὀνομαστὶ παρεκάλει Δημοσθένην καὶ συνειπεῖν
97 ἠξίου. ὁ δὲ σεμνῶς πάνυ παρελθὼν τόν τε Καλλίαν
ὑπερεπῄνει τό τε ἀπόῤῥητον προςεποιήσατο εἰδέναι· τὴν
δ' ἐκ Πελοποννήσου πρεσβείαν, ἣν ἐπρέσβευσε, καὶ τὴν
ἐξ Ἀκαρνανίας ἔφη βούλεσθαι ὑμῖν ἀπαγγεῖλαι. ἦν δ' αὐ-
τῷ κεφάλαιον τῶν λόγων πάντας μὲν Πελοποννησίους
ὑπάρχειν, πάντας δ' Ἀκαρνᾶνας συντεταγμένους ἐπὶ Φί-
λιππον ὑφ' ἑαυτοῦ, εἶναι δὲ τὸ σύνταγμα χρημάτων μὲν
εἰς ἑκατὸν νεῶν ταχυναυτουσῶν πληρώματα καὶ εἰς πε-
98 ζοὺς στρατιώτας μυρίους καὶ ἱππέας χιλίους, ὑπάρξειν
δὲ πρὸς τούτοις καὶ τὰς πολιτικὰς δυνάμεις, ἐκ Πελο-

97. *ἔφη βούλεσθαι*] Reiskius ex solo Mead. dedit *ἔφη δὴ βούλε-σθαι*. Sed otiosa est particula et facile alienam a loco sententiam movet.

95. *Ἀχαιοὺς μὲν πάντας*] Achaia nominabatur septentrionalis Peloponnesi pars, continens duodecim urbes, quas enumerat Pausan. L. VII. 6. Non admodum erant bellicosi Achaei, et ubicunque fieri posset, neutrarum erant partium.

96. *δι' ἀποῤῥήτων*] Philippi tempore multa jactabantur a demagogis subornata, quae necesse sit per aliquod tempus silentio contineri, ne scilicet magna in populum utilitas pereat.

97. *ἣν ἐπρέσβευσε*] Demosthenes legationem in Peloponnesum obibat Ol. CIX. 1. Fortasse rediens ex Peloponneso Acarnaniam, regionem in occidentali Helladis parte non inopem, adiit.

συντεταγμένους] Paratos ad subsidia et ad omnia, quae opus sunt bello. *Συντάττεσθαι* enim interdum de iis dicitur, qui promittunt se in usum publicum pecunias collaturos: quo vocabulo imprimis sic utitur Demosth. in oratione *περὶ συντάξεως*: cf. p. 167. 168. cet.

πληρώματα] *Πληροῦν* et quae inde derivantur vocabula, significant quod Latini dicunt navem ornare, instruere omnibus, quibus opus est in bello.

98. *τὰς πολιτικὰς δυνάμεις*] Copias ex ipsis civibus lectas;

πονήσου μὲν πλείονας ἢ δισχιλίους ὁπλίτας, ἐξ Ἀκαρ-
νανίας δὲ ἑτέρους τοσούτους· δεδόσθαι δὲ ἀπὸ πάντων
τούτων τὴν ἡγεμονίαν ὑμῖν· πραχθήσεσθαι δὲ ταῦτα
οὐκ εἰς μακράν, ἀλλ' εἰς τὴν ἕκτην ἐπὶ δέκα τοῦ Ἀνθε-
στηριῶνος μηνός· εἰρῆσθαι γὰρ ἐν ταῖς πόλεσιν ὑφ' ἑαυ-
τοῦ καὶ παρηγγέλθαι πάντας ἥκειν συνεδρεύσοντας
Ἀθήναζε εἰς τὴν πανσέληνον. καὶ γὰρ τοῦτο ἅνθρωπος 99
ἴδιον καὶ οὐ κοινὸν ποιεῖ. οἱ μὲν γὰρ ἄλλοι ἀλαζόνες,
ὅταν τι ψεύδωνται, ἀόριστα καὶ ἀσαφῆ πειρῶνται λέ-
γειν, φοβούμενοι τὸν ἔλεγχον· Δημοσθένης δ' ὅταν ἀλα-
ζονεύηται, πρῶτον μὲν μεθ' ὅρκου ψεύδεται, ἐξώλειαν
ἐπαρώμενος ἑαυτῷ, δεύτερον δέ, ἃ εὖ οἶδεν οὐδέποτε
ἐσόμενα, τολμᾷ λέγειν ἀριθμῶν εἰς ὁπότ' ἔσται, καὶ ὧν

98. *δεδόσθαι δὲ ἀπὸ πάντων τούτων τὴν ἡγεμονίαν ὑμῖν*] Duo Bekkeri codices habent *ἁπάντων* pro *ἀπὸ πάντων*, quae fortasse est lectio vera, ut genitivus pendeat ex *ἡγεμονίαν*. *Ἁπάντων* facile abiit in *ἀπὸ πάντων*. Cf. Bast. in Palaeogr. p. 784. Praepositio autem *ἀπό* hic vix locum habet. Quanquam multis locis et *ἀπό* et *ὑπό* adhiberi potest recte, prout vel originem aut tempus, a quo, vel caussam efficientem indicare velis, hic tamen verbo passivo *δεδόσθαι* et genitivo personae addenda videtur praepositio *ὑπό*. *Ἀπό* enim pro *ὑπό* non Atticis scriptoribus dicitur, sed serioris aevi Graecis; et quae olim de hac re afferebantur exempla, haec aut ab interpretibus perperam intelligebantur, aut jam in editionibus accuratis ad optimorum codicum auctoritatem sublata sunt.

εἰς τὴν πανσέληνον] Sic Stephanus, Helmst. et Bekkeri codices; idque etiam margini Ald. et Ven. adscripsit Victorius. Edd. ceterae habent *εἰς τὴν σελήνην*, quod non ita adhibent Graeci, ut significet plenilunium, sed hoc est *ἡ πανσέληνος* sc. *νύξ*. *Κύκλον πανσέληνον* dixit Euripides Ion. 1155. Lunam Graecos attendisse in rerum discrimine notum. Cf. Scholiasten Aristoph. ad Acharn. v. 84.

99. *ἀριθμῶν*] Hoc deest in multis et bonis codicibus, Helmst. et in sex Bekkeri. Sed recte Scholiastes: *ἀντὶ τοῦ ἀπατῶν ὑμᾶς διὰ*

vocabulo opposito pecuniis, quas in usum belli tribuerent, vel copiis conductis. Demosth. *περὶ στεφ.* p. 306. *μύριοι μὲν καὶ τετρακισχίλιοι ξένοι, δισχίλιοι δ' ἱππεῖς ἄνευ τῶν πολιτικῶν δυνάμεων συνήχθησαν.*

99. *οὐ κοινὸν*] *Κοινὸν τῷ ἰδίῳ* oppositum hic est: agendi ratio, quam plerique sequuntur.

ἀλαζόνες] Proprium hoc erat sophistarum epitheton, qui, quod nesciebant, pulchre se scire insolenti vanitate jactabant. Vide Ruhnkenius ad Timaeum p. 28.

εἰς ὁπότ' ἔσται] Num usquam juncta legantur *εἰς ὁπότε*, nescio. Nec tamen videtur de lectionis veritate dubitandum. *Εἰς τότε*, quod posterioris tantum aevi esse

τὰ σώματα οὐχ ἑωράκει, τούτων τὰ ὀνόματα λέγει, κλέπτων τὴν ἀκρόασιν καὶ μιμούμενος τοὺς τἀληθῆ λέγοντας. διὸ καὶ σφόδρα ἄξιός ἐστι μισεῖσθαι, ὅτι πονηρὸς
100 ὢν καὶ τὰ τῶν χρηστῶν σημεῖα διαφθείρει. ταῦτα δ' εἰπὼν δίδωσιν ἀναγνῶναι ψήφισμα τῷ γραμματεῖ μακρότερον μὲν τῆς Ἰλιάδος, κενώτερον δὲ τῶν λόγων, οὓς εἴωθε λέγειν, καὶ τοῦ βίου, ὃν βεβίωκε, μεστὸν δ' ἐλπίδων οὐκ ἐσομένων καὶ στρατοπέδων οὐδέποτε συλλεγησομένων. ἀπαγαγὼν δ' ὑμᾶς ἄποθεν ἀπὸ τοῦ κλέμμα-

τῶν πιθανῶν τούτων λόγων, ἐν τῷ καὶ ὁρίζειν τὴν ἡμέραν καὶ ἄλλα τοιαῦτα. Ad sententiam quidem vocabulum non est necessarium, sed est γραφικόν. Wunderlich.: »Graeci non raro singulas res tam accurate et plene verbis depingere solent, ut aliis interdum in sententia proposita aliquid abundare videatur, pars in explicanda ea in aliena et inepta abeant.«

100. ἄποθεν] Num scribendum sit ἄποθεν an ἄπωθεν, Grammatici dissentiunt. Lobeckius autem ad Phryn. p. 9. ostendit apud scenicos poetas ἄπωθεν indubitabile esse, in prosaicis autem scriptoribus summam deprehendi lectionum ambiguitatem, et sic apud nostrum modo ἄποθεν legi, modo ἄπωθεν. Frequentius tamen in codd. apparet ō. Ἄπωθεν hic tantum in duobus codd. Ἄποθεν scribit etiam Imm. Bekkerus, ex Thucydide locos cum varietate colligens ad II. 81.

se opinabatur Monkius ad Eurip. Alc. 542., habet Plato Legg. VIII. p. 845. Quin etiam εἰς ὅτε legimus ap. Homerum Od. II. 99. Quaenam adverbia cum praepositione jungantur, accurate exposuit Lobeck. ad Phrynich. p. 46. sq.

100. μακρότερον τῆς Ἰλιάδος] Notum est proverbium Ἰλιὰς κακῶν de multitudine et magnitudine malorum: quod de Aeschine adhibet Demosthenes. Aeschines hinc videtur Ἰλιάς absolute de nimia longitudine s. magnitudine usurpasse.

κενώτερον δὲ τῶν λόγων – καὶ τοῦ βίου] In oppositione non semper diligentissimos esse scriptores antiquos jam saepe vidimus. Hinc κενώτερος duo substantiva addita habet, quamquam in antecedente membro unum nonnisi substantivum additum sit adjectivo. Et sane unum κενώτερος ex Aeschinis cupiditate utrique, et λόγοις et βίῳ Demosthenis, convenit.

ἐλπίδων οὐκ ἐσομένων] Ἐλπίδες in plurali sensu concreto res speratae, quemadmodum saepe nomina abstracta, animorum praesertim motus significantia, numero plurali ponuntur. Ἐλπίδας οὐκ ἐσομένας nos dicimus spem, cui eventus erit nullus, spem irritam.

ἀπαγαγὼν ὑμᾶς ἄποθεν ἀπὸ τοῦ κλέμματος] Valckenaer ad Theocr. Adon. v. 7. T. II. p. 60. Heind. ἄποθεν delendum esse judicat ut interpretamentum praepositioni ἀπό supra scriptum, idque delevit in editione Hal. Bekkerus. Sed jam Fr. Aug. Wolfius ad Demosthenis Leptin. p. 245. vulgatam non solli-

τος καὶ ἀνακρεμάσας ἀπὸ τῶν ἐλπίδων, ἐνταῦθα δὴ συστρέψας γράφει, κελεύων ἑλέσθαι πρέσβεις εἰς Ἐρέτριαν, οἵτινες δεήσονται τῶν Ἐρετριέων, πάνυ γὰρ ἔδει δεηθῆναι, μηκέτι διδόναι τὴν σύνταξιν ὑμῖν τὰ πέντε τάλαντα, ἀλλὰ Καλλίᾳ, καὶ πάλιν ἑτέρους αἱρεῖσθαι εἰς Ὠρεὸν πρὸς τοὺς Ὠρείτας πρέσβεις, οἵτινες δεήσονται τὸν αὐτὸν Ἀθηναίοις φίλον καὶ ἐχθρὸν νομίζειν εἶναι. ἔπειτα ἀναφαίνεται περὶ ἁπάντων ἐν τῷ ψηφίσματι 101
πρὸς τῷ κλέμματι γράψας καὶ τὰ πέντε τάλαντα τοὺς πρέσβεις ἀξιοῦν τοὺς Ὠρείτας μὴ ὑμῖν, ἀλλὰ Καλλίᾳ διδόναι. ὅτι δ' ἀληθῆ λέγω, ἀφελὼν τὸν κόμπον καὶ τὰς τριήρεις καὶ τὴν ἀλαζονείαν, ἀνάγνωθι, καὶ τοῦ κλέμματος ἅψαι, ὃ ὑφείλετο ὁ μιαρὸς καὶ ἀνόσιος ἄν-

εἰς Ὠρεὸν πρὸς τοὺς Ὠρείτας] Cf. supra §. 94. ad ὁρώντων, φρονούντων, βλεπόντων.

101. *ἐν τῷ ψηφίσματι*] Ἐν margo Steph., cod. Askew. et tres Bekkeri pro ἐπί.

ἀξιοῦν] Sic Bern., Helmst., tres Bekkeri codd. pro vulgato ἀξιῶν. Hujus verbi significationem subtiliter et accurate exposuit Buttmannus in ind. orat. Mid.

citandam recte censebat, et hujus parallelismi exempla, qui notionis vim auget, complura attulit Lobeck. ad Soph. Aj. 740., quibus veritatem lectionis vulgatae vindicavit. – *Κλέπτειν* et quae inde derivantur saepe dicuntur de furtiva fraude et callidis mendaciis. Demosthenes *περὶ στεφ.* p. 236.

συστρέψας] Ni fallor i. q. *συστρέψας ἑαυτόν* Plat. de rep. I. 10. *Συστρέφεσθαι*, quod proprie dicitur de serpentibus, qui se contrahunt dorso incurvato, ut impetus fiat vehementior saltusque perniciosior, ad orationem translatum significat concinnam brevitatem, ex qua enascitur vis et robur. Reddi igitur h. l. potest cum vi.

οἵτινες δεήσονται cet.] Scholiastes: *τὸ ἀκόλουθον εἰπεῖν ἦν, ὥστε συμμαχῆσαι αὐτοὺς ἡμῖν· ὁ δὲ ἀπάγει παρ' ὑπόνοιαν κατ' εἰρώνειαν· ναί, ἵνα αὐτοὺς παρακαλέσωσι μὴ φέρειν ἔτι τοὺς φόρους ἡμῖν, ἀλλὰ Καλλίᾳ.*

101. *ἀναφαίνεται περὶ ἁπάντων ἐν τῷ ψηφίσματι πρὸς τῷ κλέμματι γράψας*] Metathesis est verborum. Sic ad sententiam collocanda: *πρὸς τῷ κλέμματι περὶ ἁπάντων ἐν τῷ ψηφίσματι ἀναφαίνεται γράψας*: praeterquam quod omnia, quae in decreto posuit, scripta in fallaciam sunt, exoritur etiam id addens, ut legati petant ab Oritis. Wunderlichius tamen *περὶ ἁπάντων* explicat prae omnibus, locum fortasse sic intelligens, ut Rauchensteinius noster: Deinde praeter cetera omnia aperte in decreto in fraudem scripsit, ut quinque talenta Oritas legati juberent non vobis, sed Calliae tradere.

θρωπος, ὃν φησι Κτησιφῶν καὶ ἐν τῷδε τῷ ψηφίσματι διατελεῖν λέγοντα καὶ πράττοντα τὰ ἄριστα τῷ δήμῳ τῶν Ἀθηναίων.

ΨΗΦΙΣΜΑ.

102 Οὐκοῦν τὰς μὲν τριήρεις καὶ τὴν πεζὴν στρατιὰν καὶ τὴν πανσέληνον καὶ τοὺς συνέδρους λόγῳ ἠκούσατε, τὰς δὲ συντάξεις τῶν συμμάχων, τὰ δέκα τάλαντα, ἔργῳ ἀπολέσατε.

103 Ὑπόλοιπον δέ μοί ἐστιν εἰπεῖν, ὅτι λαβὼν τρία τάλαντα μισθὸν τὴν γνώμην ταύτην ἔγραφε Δημοσθένης, τάλαντον μὲν ἐκ Χαλκίδος παρὰ Καλλίου, τάλαντον δ' ἐξ Ἐρετρίας παρὰ Κλειτάρχου τοῦ τυράννου, τάλαντον δὲ ἐξ Ὠρεοῦ, διὸ καὶ καταφανὴς ἐγένετο, δημοκρατουμένων τῶν Ὠρειτῶν καὶ πάντα πραττόντων μετὰ ψηφίσματος. ἐξανηλωμένοι γὰρ ἐν τῷ πρὸς Φίλιππον πολέμῳ καὶ παντελῶς ἀπόρως διακείμενοι, πέμπουσι πρὸς αὐτὸν Γνωσίδημον, τὸν Χαριγένους υἱόν, τοῦ δυναστεύσαντός ποτε ἐν Ὠρεῷ, δεησόμενον αὐτοῦ τὸ μὲν τάλαντον ἀφεῖναι τῇ πόλει, ἐπαγγελλόμενον δ' αὐ-

103. *ἐπαγγελλόμενον*] Nota praesens ab omnibus codd. repraesentatum, antecedente futuro *δεησόμενον*, nisi quod tres codd. habent *ἐπαγγελόμενον*: quae nulla est varietas. Pro *λλ* librarii saepissime scribunt *λ*. Nec quicquam opinor esse mutandum. Futurum enim id indicat, quod ei mandatum erat ab iis, qui mittebant, praesens

103. *παρὰ Κλειτάρχου τοῦ τυράννου*] Hunc Eretriae tyrannum instituit Philippus, Plutarcho, de quo supra, ejecto. Ejus legatos malo consilio Athenas venientes Aeschinem hospitio excepisse eorumque patronum fuisse notat Demosthenes *περὶ στεφ.* p. 252.

διὸ καὶ καταφανὴς ἐγένετο] Exspectes *καταφανές*, sc. *τὸ πρᾶγμα*. Pro *διό* malim *δι' ὅ*, per quod talentum, quod ab Oritis flagitabat; et ad *καταφανής* vel ex contextu supplendum *δωροδοκήσας*, vel quod antecedit *λαβών*.

δημοκρατουμένων τῶν Ὠρειτῶν] Quum Oritae, tyrannide liberati, reipublicae forma uterentur. Philippus nempe, ut Eretriae Clitarchum, sic Orei Philistidem tyrannum instituerat. Per expeditionem, auctore Demosthene, in Euboeam susceptam Ol. CIX. 4. tyrannos ejecerunt Athenienses eorumque legatos, hostes reipublicae declaratos, ex urbe excedere jusserunt.

ἐξανηλωμένοι] Rarum est de hominibus, quorum opes exhaustae sunt, qui unde rebus necessariis pares sint, non habent. Similiter tamen dixit Thucydides L. IV. 3. *τὴν πόλιν δαπανᾶν*, quod explicant glossographi *εἰς ἀναλώματα μεγάλα ἐμβάλλειν*.

τῷ χαλκῆν εἰκόνα σταθήσεσθαι ἐν Ὠρεῷ. ὁ δὲ ἀπεκρί- 104
νατο τῷ Γνωσιδήμῳ, ὅτι ἐλαχίστου χαλκοῦ οὐδὲν δέοιτο, τὸ δὲ τάλαντον διὰ τοῦ Καλλίου εἰςπράττειν. ἀναγκαζόμενοι δὲ οἱ Ὠρεῖται καὶ οὐκ εὐποροῦντες, ὑπέθεσαν αὐτῷ τοῦ ταλάντου τὰς δημοσίας προςόδους, καὶ τόκον ἤνεγκαν Δημοσθένει τοῦ δωροδοκήματος δραχμὴν τοῦ μηνὸς τῆς μνᾶς, ἕως τὸ κεφάλαιον ἀπέδοσαν. καὶ ταῦτ᾽ ἐπράχθη μετὰ ψηφίσματος τοῦ δήμου. ὅτι δὲ τἀληθῆ λέγω, λάβε μοι τὸ ψήφισμα τῶν Ὠρειτῶν.

ΨΗΦΙΣΜΑ.

Τοῦτ᾽ ἐστὶ τὸ ψήφισμα, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, αἰ- 105
σχύνη μὲν τῆς πόλεως, ἔλεγχος δὲ οὐ μικρὸς τῶν Δημοσθένους πολιτευμάτων, φανερὰ δὲ κατηγορία Κτησιφῶντος· τὸν γὰρ οὕτως αἰσχρῶς δωροδοκοῦντα οὐκ ἔστιν ἄνδρα γεγονέναι ἀγαθόν, ἃ τετόλμηκεν οὗτος γράψαι ἐν τῷ ψηφίσματι.

autem, quid fecerit ipse, etiam si publice mandatum non fuerit, ut finem assequeretur. Profitebatur enim certo sibi esse persuasum, Oritas Demostheni in gratiarum significationem statuam esse posituros. Hinc non erat, cur Stephanus et Bekkerus contra libros scriberent ἐπαγγελλόμενον.

104. ἐλαχίστου χαλκοῦ] Vel dictum, ut nos fere solemus weder viel noch wenig (gar kein) Erz; vel: er brauche das Bisschen Erz nicht; sibi minime opus esse parvula illa aeris parte, ex qua statua conficiatur; nihil se statuae metallo juvari, sed opus esse auro argentove.

εἰςπράττειν] Si sana est lectio, constructionis est mutatio, ita ut ἀπεκρίνατο primo constructum sit sequente ὅτι cum optativo, dein autem sequente infinitivo sine conjunctione. Ejusmodi quidem varietates apud optimos scriptores haud rarae sunt. Praesens tamen hic parum est aptum (futurum potius ponendum erat) et oratio directa sententiae convenientior. Hinc praeferendum fortasse εἰςέπραττεν, quod habent Bern. margo Steph. et tres Bekkeri ejusdem familiae codd.

δραχμὴν τοῦ μηνος τῆς μνᾶς] Nobis quidem fenus videtur immensum, plus dena capitis parte quotannis. Sed eo tempore parvum censebatur, quemadmodum hodie in orientali plaga. Cf. Boeckh. Staatsh. T. I. p. 143.

κεφάλαιον] Suidas s. v. ἔνιοι τῶν ῥαθύμως ἐντετυχηκότων τοῖς ὑπὸ τῶν δέκα ῥητόρων γραφεῖσι λόγοις οἴονται παρειλῆφθαι ἐπὶ τοῦ πράγματος καὶ λόγου μόνον — — παρείληπται δὲ καὶ ἐπ᾽ ἀργυρίου τὸ κεφάλαιον, ὡς ὁ Αἰσχίνης ἐν τῷ κατὰ Κτησιφῶντος. — — ἕως τὸ κεφάλαιον ἀποδόσθαι.

106 Ἐνταῦθ' ἤδη τέτακταί καὶ ὁ τρίτος τῶν καιρῶν, μᾶλλον δ' ὁ πάντων πικρότατος χρόνος, ἐν ᾧ Δημοσθένης ἀπώλεσε τὰς τῶν Ἑλλήνων καὶ τῆς πόλεως πράξεις, ἀσεβήσας μὲν εἰς τὸ ἱερὸν τὸ ἐν Δελφοῖς, ἄδικον δὲ καὶ οὐδαμῶς ἴσην τὴν πρὸς Θηβαίους συμμαχίαν γράψας. ἄρξομαι δὲ ἀπὸ τῶν εἰς τοὺς θεοὺς αὐτοῦ πλημμελημάτων λέγειν.

107 Ἔστι γάρ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὸ Κιῤῥαῖον ὠνομασμένον πεδίον καὶ λιμὴν ὁ νῦν ἐξάγιστος καὶ ἐπάρατος ὠνομασμένος. ταύτην ποτὲ τὴν χώραν κατῴκησαν Κιῤῥαῖοι καὶ Ἀκραγαλλίδαι, γένη παρανομώτατα, οἳ εἰς τὸ ἱερὸν τὸ ἐν Δελφοῖς καὶ τὰ ἀναθήματα ἠσέβουν, ἐξημάρτανον δὲ καὶ εἰς τοὺς Ἀμφικτύονας. ἀγανακτήσαντες δ' ἐπὶ τοῖς γινομένοις μάλιστα μέν, ὡς λέγονται,

106. *πικρότατος*] Porsonus edixit ad Phoen. 1367., quum *πότμος*, *τέκνον* et similia secundum Atticas rationes paenultimam syllabam corripiant, comparativos inde compositos et derivatos antepaenultimam producere. Ego vero, motus iis, quae Buttmannus habet ausführl. Gr. Sprachlehre T. I. p. 263, contra libros in his rebus nil tentaverim.

107. *Ἀκραγαλλίδαι*] Harpocration s. v. *Κραγαλλίδαι. Αἰσχίνης ἐν τῷ κατὰ Κτησιφῶντος. Δίδυμός φησι δεῖν γράφεσθαι Κραυγαλλίδαι. Οὕτω γαρ λέγεσθαι τὴν ἐν Φωκεῦσι πλησίον Κίῤῥας χώραν Κραυγάλλων, ὡς καὶ Ξεναγόρας ἐν τετάρτῳ χρόνων ἱστορεῖ.* Hinc sua videtur Suidas hausisse: *Κραγαλίδαι ἢ Κραυγαλίδαι· ἡ ἐν Φωκεῦσι πλησίον Κίῤῥας χώρα.*

γινομένοις] Sic Helmst. et tres Bekkeri codd. ejusdem familiae. Vulgo *γενομένοις*. Per praesens actio durans exprimitur. Qui enim

106. *ἐνταῦθ' ἤδη*] Transitus est abruptus ad excitandam attentionem, quoniam hoc momentum tanquam *πικρότατον* aestimatur.

πικρότατος χρόνος] *Χρόνος* recte hic dixit, non *καιρός*, respiciens tempora reipublicae iniquissima. Demostheni autem erat *καιρός*.

οὐδαμῶς ἴσην] Minime utrisque partibus aequam. Vult Aeschines ex hoc pacto Thebanis quidem commoda, Atheniensibus autem damna redundasse.

107. *τὸ Κιῤῥαῖον πεδίον*] Cirrha Delphorum erat navale sexaginta a Delphis stadia distans, teste Pausania L. X. 37, 4. Inter epistolas Hippocratis Coi legitur *πρεσβευτικὸς (λόγος) Θεσσαλοῦ Ἱπποκράτους υἱοῦ* in hanc rem.

ἐξάγιστος] Harpocration: *ἐξάγιστος ἀντὶ τοῦ λίαν ἐναγὴς καὶ ἔμπλεος ἄγους. Αἰσχίνης ἐν τῷ κατὰ Κτησιφῶντος ἐπί τινος λιμένος εἴρηκα τοὔνομα.* Idem Suidas, Etymologicum M., alii. Cf. Blomfield. Gloss. ad Agam. v. 624. Praepositio *ἐξ* in compositione saepe habet vim intensivam. *Ἄγος* explicant glossographi *μύσος, μίασμα.*

οἱ πρόγονοι οἱ ὑμέτεροι, ἔπειτα καὶ οἱ ἄλλοι Ἀμφικτύονες, μαντείαν ἐμαντεύσαντο παρὰ τῷ θεῷ, τίνι χρὴ τιμωρίᾳ τοὺς ἀνθρώπους τούτους μετελθεῖν. καὶ αὐτοῖς 108
ἀναιρεῖ ἡ Πυθία πολεμεῖν Κιῤῥαίοις καὶ Ἀκραγαλλίδαις πάντ' ἤματα καὶ πάσας νύκτας, καὶ τὴν χώραν αὐτῶν ἐκπορθήσαντας καὶ αὐτοὺς ἀνδραποδισαμένους ἀναθεῖναι τῷ Ἀπόλλωνι τῷ Πυθίῳ καὶ Ἀρτέμιδι καὶ Λητοῖ καὶ Ἀθηνᾷ Προνοίᾳ ἐπὶ πάσῃ ἀεργίᾳ, καὶ ταύτην τὴν χώραν μήτ' αὐτοὺς ἐργάζεσθαι, μήτ' ἄλλον ἐᾶν. λαβόντες δὲ τὸν χρησμὸν οἱ Ἀμφικτύονες ἐψηφίσαντο Σόλωνος εἰπόντος Ἀθηναίου τὴν γνώμην, ἀνδρὸς καὶ νομοθετῆσαι δυνατοῦ καὶ περὶ ποίησιν καὶ φιλοσοφίαν διατετριφότος, ἐπιστρατεύειν ἐπὶ τοὺς ἐναγεῖς κατὰ τὴν μαντείαν τοῦ θεοῦ· καὶ συναθροίσαντες δύναμιν ἱκα- 109
νὴν τῶν Ἀμφικτυόνων, ἐξηνδραποδίσαντο τοὺς ἀνθρώ-

impune peccarunt, in peccando perseverant. Hinc praesens significantius quam aoristus vel praeteritum γεγενημένοις, quod est in uno codice.

ἔπειτα καί] Quod Marklandus conjecit ἔπειτα δὲ καί, habent Helmst. et quattuor Bekkeri. Sed vide Werferum Act. Monac. T. I. p. 253. not.

108. καὶ τὴν χώραν αὐτῶν ἐκπορθήσαντας] Tres Bekkeri ejusdem familiae post αὐτῶν addunt καὶ τὴν πόλιν, quod est vel a librario vel a grammatico profectum. Nam χώρα, χθών, γῆ, immo etiam νῆσος, ubi videntur urbem significare, saepe de agro cet. ponuntur et de urbe, quae inest in agro. cf. Seidler ad Eurip. Troad. v. 4.

108. πάντ' ἤματα καὶ πάσας νύκτας] Formula periphrastica poesi et oraculis apta de rei diuturnitate.

Ἀθηνᾷ Προνοίᾳ] Harpocration: Αἰσχίνης ἐν τῷ κατὰ Κτησιφῶντος. ὠνομάζετό τις παρὰ Δελφοῖς Ἀθηνᾶ Πρόνοια, διὰ τὸ πρὸ τοῦ ναοῦ ἱδρῦσθαι, ἢ ὅτι προὐνόησεν, ὅπως τέκοι ἡ Λητώ. Confundit duo Ἀθηνᾶς epitheta, alterum Προναίας, alterum Προνοίας. Conjunguntur in Aeschinis loco Ἀπόλλων ὁ Πύθιος, καὶ Ἄρτεμις καὶ Λητὼ καὶ Ἀθηνᾶ Πρόνοια, quibus aram in Zostere Atticae fuisse discimus ex Pausania L. I. 31, 1. Pythia suo oraculo voluit, ut Cirrhaei et Acragallidae in servitutem redacti eorumque agri ipsis numinibus Delphicis, Minervae Προναίᾳ et Apollini Pythico ceterisque donarentur. Cf. Lennepium ad Phalar. p. 144. ed. Bat.

ἐπὶ πάσῃ ἀεργίᾳ] Ita ut prorsus inculta jaceret ista regio. Qui deo sacratus erat ager, eum nec aratro findi, nec falce demeti licebat.

πους καὶ τοὺς λιμένας ἔχωσαν, καὶ τὴν πόλιν αὐτῶν
κατέσκαψαν, καὶ τὴν χώραν αὐτῶν καθιέρωσαν κατὰ
τὴν μαντείαν· καὶ ἐπὶ τούτοις ὅρκον ὤμοσαν ἰσχυρὸν
μήτ' αὐτοὶ τὴν ἱερὰν γῆν ἐργάσεσθαι, μήτ' ἄλλῳ ἐπι-
τρέψειν, ἀλλὰ βοηθήσειν τῷ θεῷ καὶ τῇ γῇ τῇ ἱερᾷ καὶ
110 χειρὶ καὶ ποδὶ καὶ πάσῃ δυνάμει. καὶ οὐκ ἀπέχρησεν
αὐτοῖς τοῦτον μόνον τὸν ὅρκον ὀμόσαι, ἀλλὰ καὶ προς-
τροπὴν καὶ ἀρὰν ἰσχυρὰν ὑπὲρ τούτων ἐποιήσαντο. γέ-
γραπται γὰρ οὕτως ἐν τῇ ἀρᾷ, »εἴ τις τάδε« φησὶ »πα-
ραβαίνοι, ἢ πόλις, ἢ ἰδιώτης, ἢ ἔθνος, ἐναγής« φη-
σιν »ἔστω τοῦ Ἀπόλλωνος καὶ τῆς Ἀρτέμιδος καὶ Λη-
111 τοῦς καὶ Ἀθηνᾶς Προνοίας.« καὶ ἐπεύχεται αὐτοῖς μήτε
γῆν καρποὺς φέρειν, μήτε γυναῖκας τέκνα τίκτειν γο-
νεῦσιν ἐοικότα, ἀλλὰ τέρατα, μήτε βοσκήματα κατὰ

109. τοὺς λιμένας] Quod Marklandus conjecit τὸν λιμένα, dedit Bekkerus ex tribus codd. ejusdem familiae. Ego pluralem hyperbolicum vindicavi supra §. 79.

ἐργάσεσθαι] Sex Bekkeri codd. habent ἐργάσασθαι, tres ejusdem familiae ἐργάζεσθαι: quorum in se neutrum damnandum. cf. Excurs. VIII. in Lysiam. Sed quum in hac periodo ubique futurum sit positum, et quum ratio ubique sit eadem, non opinor Aeschinem in hoc uno membro aoristum aut praesens posuisse.

109. βοηθήσειν τῷ θεῷ] Hac formula significatur dei voluntati accuratissime obtemperare, ejus honorem vindicare impiosque punire. Βοηθεῖν αὐτῷ dicitur is, qui injuriam illatam persequitur et ulciscitur. Vide Demosth. in Mid. p. 64. §. 30. Buttm.

110. οὐκ ἀπέχρησεν αὐτοῖς τοῦτον μόνον τὸν ὅρκον ὀμόσαι] Est genus parallelismi ἀπέχρησε – μόνον neque abundat μόνον, ut opinatus est Stephanus de dialecto Attica p. 105. Verum τοῦτον μόνον τὸν ὅρκον dictum propter sequens ἀλλὰ καὶ προστροπὴν καὶ ἀράν.

111. ἐπεύχεται] Sc. ἡ ἀρά, quod subjectum est etiam ad antecedens interjectum φησί. Hanc ἀρὰν ante oculos habuit Sophocles Oed. Tyr. 270. s. Contraria εὐχῇ hunc locum ob oculos habuit Liban. ep. CCXLII. καὶ δῆτα εὔχομαι τοῖς θεοῖς πᾶσι καὶ πάσαις γῆν τε αὐτοῖς καρπὸν ὅτι πλεῖστον διδόναι καὶ ἀέρα μένειν ἐν τοῖς μέτροις καὶ γυναῖκας τίκτειν ὅμοια τοῖς γονεῦσι, καὶ λόγων, ὥσπερ νῦν, τὴν πόλιν ἐρᾶν. Cf. quos laudat Mitscherl. ad Horat. Od. IV. 5, 23.

τέρατα] Bekker. Anecdd. p. 308. τέρας τὸ ζῶον τὸ μὴ κατὰ φύσιν γενόμενον, ut Plato in Cratylo, ἐάν, ὥσπερ τέρας, γένηται ἐξ ἵππου ἄλλο τι ἢ ἵππος. – Ceterum non ubique verum esse Thomae M. assertum: τέρα καὶ τερῶν Ἀττικοί, τέρατα δὲ καὶ τεράτων ἁπλῶς Ἕλληνες, ex nostro loco patet et docuit Alberti Gloss. in N. T. p. 115.

φύσιν γονὰς ποιεῖσθαι, ἡττᾶν δὲ αὐτοῖς εἶναι πολέμων καὶ δικῶν καὶ ἀγορῶν, καὶ ἐξώλεις εἶναι καὶ αὐτοὺς καὶ οἰκίας καὶ γένος τὸ ἐκείνων. »καὶ μήποτέ« φησιν »ὁσίως θύσαιεν τῷ Ἀπόλλωνι, μηδὲ τῇ Ἀρτέμιδι, μηδὲ τῇ Λητοῖ, μηδ' Ἀθηνᾷ Προνοίᾳ, μηδὲ δέξαιντο αὐτοῖς τὰ ἱερά.« ὅτι δ' ἀληθῆ λέγω, ἀνάγνωθι τὴν τοῦ 112
θεοῦ μαντείαν. ἀκούσατε τῆς ἀρᾶς. ἀναμνήσθητε τῶν ὅρκων, οὓς ὑμῶν οἱ πρόγονοι μετὰ τῶν Ἀμφικτυόνων συνώμοσαν.

ΜΑΝΤΕΙΑ.

Οὐ πρὶν τῆςδε πόληος ἐρείψετε πύργον ἑλόντες,
πρίν γε θεοῦ τεμένη κυανώπιδος Ἀμφιτρίτης
κῦμα ποτικλύζῃ κελαδοῦν ἱεραῖσιν ἐπ' ἀκταῖς.

ΟΡΚΟΙ. ΑΡΑ.

Ταύτης τῆς ἀρᾶς καὶ τῶν ὅρκων καὶ τῆς μαντείας 113
γενομένης, ἀναγεγραμμένων ἔτι καὶ νῦν, οἱ Λοκροὶ οἱ Ἀμφισσεῖς, μᾶλλον δὲ οἱ προεστηκότες αὐτῶν ἄνδρες παρανομώτατοι, ἐπειργάζοντο τὸ πεδίον, καὶ τὸν λι-

ἀγορῶν] H. l. i. q. *ἐκκλησιῶν*, Homerico loquendi usu. Cf. Schoemann de com. p. 28.

μηδὲ δέξαιντο αὐτοῖς τὰ ἱερά] Wolfius: »pro *αὐτῶν* usitata Graecis *ἀντιπτώσει*.« Sed *δέχεσθαι τινί τι* propria Graecis loquendi ratio pro *δέχεσθαί τι παρά τινος*, ut docuit Porsonus ad Eurip. Hec. 539. [ubi praecipue comparanda exempla a Schaefero adscripta], imprimis si dii clementer accipiunt, quod a mortalibus pio animo offertur, quo pertinet locus a Porsono laudatus ex Aristoph. Lysistr. 204. *τὰ σφάγια δέξαι ταῖς γυναιξὶν εὐμενής*. Sic etiam nostro loco. Quanquam nec genitivus inusitatus. Sic §. 121. *μηδὲ δέξαιντο αὐτῶν τὰ ἱερά*.

112. *Οὐ πρίν* cet.] Hoc oraculum etiam ap. Pausaniam legitur X. 37. cum nonnullis, sed parum gravibus mutationibus. De hoc similibusque oraculorum fragmentis monet F. A. Wolfius ad Leptineam p. 245. »Omnino factum videtur mihi saepius, ut in locis, ubi deessent scita, leges aliaeve litterae publicae, sicunde nota essent, aut ex ipsa oratione suppleri possent, a doctis lectoribus insererentur. Pro tali habuerim etiam fragmentum oraculi apud Aeschinem in Ctesiph. p. 563. R.«

113. *οἱ Λοκροὶ οἱ Ἀμφισσεῖς*] Cf. Strabo L. IX. 4, 4. qui *Κρισσαίους* appellat, qui ceteris sunt *Κιῤῥαῖοι*. Pausanias X. 38, 2. dicit *Ἄμφισσαν εἶναι μεγίστην καὶ ὀνομαστοτάτην πόλιν τῶν Λοκρῶν — — τεθῆναι δὲ τῇ πόλει τὸ ὄνομα ἀπὸ Ἀμφίσσης τῆς Μάκαρος τοῦ Αἰόλου φασίν*. Stephan. autem Byz. s. v. *Ἄμφισσα ἐκλήθη δέ*, inquit, *οὕτω διὰ τὸ ἐμπεριέχεσθαι τοῖς ὄρεσι τοῖς κειμένοις*.

μένα τὸν ἐξάγιστον καὶ ἐπάρατον πάλιν ἐτείχισαν καὶ συνῴκισαν, καὶ τέλη τοὺς καταπλέοντας ἐξέλεγον, καὶ τῶν ἀφικνουμένων εἰς Δελφοὺς πυλαγόρων ἐνίους χρή-
114 μασι διέφθειραν, ὧν εἷς ἦν Δημοσθένης. χειροτονηθεὶς γὰρ ὑφ' ὑμῶν πυλαγόρας, λαμβάνει χιλίας δραχμὰς παρὰ τῶν Ἀμφισσέων τοῦ μηδεμίαν μνείαν περὶ αὐτῶν ἐν τοῖς Ἀμφικτύοσι ποιήσασθαι. διωμολογήθη δ' αὐτῷ καὶ εἰς τὸν λοιπὸν χρόνον ἀποσταλήσεσθαι Ἀθήναζε τοῦ ἐνιαυτοῦ ἑκάστου μνᾶς εἴκοσι τῶν ἐξαγίστων καὶ ἐπαράτων χρημάτων, ἐφ' ᾧτε βοηθήσειν τοῖς Ἀμφισσεῦσιν Ἀθήνησι κατὰ πάντα τρόπον· ὅθεν ἔτι μᾶλλον ἢ πρότερον συμβέβηκεν αὐτῷ, ὅτου ἂν προσάψηται ἢ ἀνδρὸς ἰδιώτου, ἢ δυνάστου, ἢ πόλεως δημοκρατουμένης, τούτων ἑκάστους ἀνιάτοις κακοῖς περι-

113. *πυλαγόρων*] Fluctuant libri inter terminationem *πυλαγόραι* et *πυλαγόροι*. Singularis quidem ubique, ni fallor, primam sequitur declinationem; in plurali tamen scriptores ipsi variasse videntur. In Aeschine plerisque locis optimi et plurimi Mss. terminationem secundae declinationis afferunt, eosque, ut par erat, secutus sum. Cf. Wesseling. ad Herodot. VII. 214.

114. *ἢ ἀνδρὸς ἰδιώτου, ἢ δυνάστου, ἢ πόλεως δημοκρ.*] Vulgo *ἀνδρὸς ἢ ἰδιώτου* cet. Sed *ἢ ἀνδρός* habent quattuor Bekkeri; et *ἢ* ante *ἰδιώτου* prorsus deest in quinque aliis. Duo genera producuntur. Alterum est *ἀνὴρ ἰδιώτης, ἢ δυνάστης*, alterum *πόλις δημοκρατουμένη*. *Ἰδιώτης, ἢ δυνάστης* partes sunt ejusdem generis, et *ἢ* ante *δυνάστης* indicium novae partis. Si quaeris, cur orator hoc diserte civitatium genus (*πόλ. δημ.*) nominet, sciebat, quantopere cives sui huic adhaererent, invisum autem adversarium potissimum hac suspicione reddi, si quid crederent eum contra democratiae statum moliri.

πυλαγόρων] De legatis Amphictyonicis accurate egit Tittmann. in libro über den Bund der Amphiktyonen IV. §. 4. Erant eorum duo genera, *πυλαγόρων* unum, alterum *ἱερομνημόνων*. Bekkeri Anecdd. p. 292. *ἐκλήθη δὲ Πυλαγόρας παρὰ τὸ ἐπὶ Πυλαίᾳ ἀγορεύειν· Πυλαία δ' ἐστὶ τὸ Ἀμφικτυονικὸν συνέδριον.* Nomen *ἱερομνημόνων* respicit eorum curam rerum sacrarum, unde etiam *ἱερογραμματεῖς* appellabantur. Aliis locis videtur id praecipue *ἱερομνημόνων* fuisse munus, ut studia suarum civitatum curarent. Scriptores tamen non certum utriusque generis discrimen constituisse, sed per utrumque nomen legatos ad consilium Amphictyonum intellexisse videntur.

114. *ἐφ' ᾧτε*] De hac formula, significante hac lege ut, quae vel cum indicativo vel cum infinitivo construitur, accuratissime exposuit Fr. Wolfg. Reizius de prosodiae Graecae accentus inclin. p. 27 ss.

βάλλειν. σκέψασθε δὴ τὸν δαίμονα καὶ τὴν τύχην, ὅσῳ 115
περιεγένετο τῆς τῶν Ἀμφισσέων ἀσεβείας. ἐπὶ γὰρ Θεοφράστου ἄρχοντος, ἱερομνήμονος ὄντος Διογνήτου Ἀναφλυστίου, πυλαγόρους ὑμεῖς εἵλεσθε Μειδίαν τε ἐκεῖνον τὸν Ἀναγυράσιον, ὃν ἐβουλόμην ἂν πολλῶν ἕνεκα ζῆν, καὶ Θρασυκλέα τὸν ἐξ Οἴου, καὶ τρίτον δὲ μετὰ τούτων ἐμέ. συνέβη δ᾽ ἡμῖν ἀρτίως μὲν εἰς Δελφοὺς ἀφῖχθαι, παραχρῆμα δὲ τὸν ἱερομνήμονα Διόγνητον πυρέττειν· τὸ δ᾽ αὐτὸ τοῦτο συμπεπτώκει καὶ

115. *Μειδίαν τε ἐκεῖνον τὸν Ἀναγυράσιον*] Sic septem Bekkeri codices. Vulgo *Ἀναγυῤῥάσιον*. Zenobius Proverbb. Cent. II, 55. *ἔστιν ὁ Ἀνάγυρος* (alii, ut Harpocration, *Ἀναγυροῦς*) *δῆμος τῆς Ἐρεχθηΐδος φυλῆς, ἔνθα δυσῶδες φυτὸν φύεται. εἴρηται οὖν ἡ παροιμία ἐντεῦθεν· Ἀνάγυρον κινεῖν, ἐπὶ τῶν κινούντων τινὰ ἐπὶ κακῷ ἑαυτῶν. Τινὲς δὲ λέγουσιν, ὅτι ἄνθρωπος ἥρως γέγονεν, ὅστις τοὺς οἴκους τῶν γειτονούντων αὐτῷ ἐκ βάθρων ἀνέστρεψεν, ἐπειδὴ τὸ ἡρῷον ὑβρίσαι ἐπεχείρησαν.* Harpocration: *ἔνθεν ὁ δημότης Ἀναγυράσιος.* Quod Aeschines optat, ut Midias adhuc in vivis esset, de multis, quas dicit, caussis prima, si non una, haec erat, quod Demosthenes in Midia potentem et acrem adversarium habebat.

Θρασυκλέα τὸν ἐξ Οἴου] Sic quattuor Bekkeri codd. Vulgo *Θρασυκλέα τὸν Λέσβιον*: de qua lectione haec notavit F. A. Wolfius ad Leptin. p. 245.: »Postremum nomen pro gentili esse vix bene probetur ne ex iis quidem, quae a Platone Ion. extr., Demosth. Phil. I. p. 51. et aliis narrantur. Nec magis placet emendatio Reiskii *τὸν Λεσβίου*. Exspectatur enim non patris nomen, sed demi, judice etiam Marklando. Scribendum igitur *τὸν Λέκκιον*. Hesychius: *Λέκκον δῆμος Ἀντιοχίδος φυλῆς*. Quem demum quum omisisset Meursius, eum Jac. Sponius addidit in Supplementis.« Quod volebat vir praestantissimus, ut nomen demi restitueretur, id factum est, lectione bonorum librorum recepta. Cf. Harpocrationem s. v. *Οἶον*, qui recte inter duos demos, *Λεοντίδος φυλῆς* unum, alterum *Ἱπποθοωντίδος* discernit. Utrumque hoc nomen habebat *διὰ τὸ μηδαμῶς εὐοίκητον τόπον ἔχειν*. Tertius erat demus *Πανδιονίδος*, qui dicebatur *Οἶα*, *δημόται Οἰῆθεν*, quum *δημόται* ex utroque *Οἶον* dicebantur *ἐξ Οἴου*.

συμπεπτώκει] Sic tres Bekkeri codices. Vulgo *συνεπεπτώκει*. Ubi boni codices superaugmentum omittunt, praesertim in verbis compositis, eos sequendos existimo. Nam Atticorum scriptorum normam perscrutantes, eos in plurimis verbis superaugmentum non addidisse inveniemus.

115. *Θεοφράστου ἄρχοντος*] Ol. CX, 1.

Διογνήτου Ἀναφλυστίου] Harpocration, hunc locum respiciens, *Ἀνάφλυστος δῆμος τῆς φυλῆς Ἀντιοχίδος. ἔνιοι δὲ ὡς πόλεως τῆς Ἀναφλύστου μνημονεύουσιν.* Egit de hoc demo Meurs. de populis Atticis s. v.

116 τῇ Μειδίᾳ. οἱ δ' ἄλλοι συνεκάθηντο Ἀμφικτύονες. ἐξηγγέλλετο δ' ἡμῖν παρὰ τῶν βουλομένων εὔνοιαν ἐνδείκνυσθαι τῇ πόλει, ὅτι οἱ Ἀμφισσεῖς, ὑποπεπτωκότες τότε καὶ δεινῶς θεραπεύοντες τοὺς Θηβαίους, εἰςέφερον δόγμα κατὰ τῆς ὑμετέρας πόλεως, πεντήκοντα ταλάντοις ζημιῶσαι τὸν δῆμον τὸν Ἀθηναίων, ὅτι χρυσᾶς ἀσπίδας ἀνέθεμεν πρὸς τὸν καινὸν νεὼν πρὶν ἐξειργάσθαι, καὶ ἐπεγράψαμεν τὸ προςῆκον ἐπίγραμμα »Ἀθηναῖοι ἀπὸ Μήδων καὶ Θηβαίων, ὅτε τἀναντία τοῖς Ἕλλησιν ἐμάχοντο.« μεταπεμψάμενος δ' ἐμὲ ὁ ἱερομνήμων ἠξίου εἰςελθεῖν εἰς τὸ συνέδριον καὶ εἰπεῖν τι πρὸς τοὺς Ἀμφικτύονας ὑπὲρ τῆς πόλεως, καὶ αὐτὸν οὕτω προῃ-
117 ρημένον. ἀρχομένου δέ μου λέγειν καὶ προθυμότερόν πως εἰςεληλυθότος εἰς τὸ συνέδριον, τῶν ἄλλων πυλαγόρων μεθεστηκότων, ἀναβοήσας τις τῶν Ἀμφισσέων,

116. *πρὶν ἐξειργάσθαι*] Harpocrationem in suo Aeschinis exemplari pro *ἐξειργάσθαι* reperisse *ἐξαράσασθαι*, apparet ex iis, quae ap. eum habentur v. *ἐξαράσασθαι*. *Ἐξαράσασθαί ἐστι τὸ ἐκτελέσαι τὰς ἀράς, τουτέστι τὰς εὐχὰς ἐπὶ ταῖς ἱδρύσεσι τῶν ναῶν, αἳ εἰώθασι ποιεῖσθαι*; accipit igitur de precibus et votis, quae fiebant, quum templa aedificabantur. Scholiastes autem Aeschinis ad vocabula *πρὸς τὸν καινόν* sic scribit: *οὐ λέγει, ὅτι δύο ἦσαν ναοὶ ἐν Δελφοῖς, ἀλλὰ τὸν αὐτὸν λέγει. καλεῖ δὲ αὐτὸν καινόν, καθὸ τὸν παλαιὸν πρησθέντα ἀνῳκοδόμησαν οἱ Ἀμφικτύονες. πρὶν δὲ ἐξεργάσασθαί φησιν ἀντὶ τοῦ τελειωθῆναι τὸ ἔργον πᾶν τῆς οἰκοδομίας. λέγουσι δ' ὅτι ἔμεινεν ἐπὶ πολὺν χρόνον ἀτελής, ἕως οὗ ὕστερον Νέρων ὁ βασιλεὺς Ῥωμαίων ἐπλήρωσεν αὐτόν, ἐκεῖσε παραγενόμενος.* Duo Bekkeri codices habent *ἐξαράσασθαι*; tertius *ἐξαρέσασθαι*.

116. *τὸ προςῆκον ἐπίγραμμα*] Hoc epitheto suam ipsius sententiam et aequorum hominum judicium exprimit Aeschines. Si eorum, qui multare Athenienses volebant, sensum expressisset, dicendum erat *τὸ μὴ προςῆκον*.

καὶ αὐτὸν οὕτω προῃρημένον] Qui etiam ipse, si non essem incitatus, id facere constitueram. Unus codex ex glossa addidit *ποιεῖν*.

117. *προθυμότερόν πως εἰςεληλυθότος*] *Εἰςέρχεσθαι* hoc loco dicitur de oratore: quum studiosius instarem, rem urgerem. Quod sequitur *μεθεστηκότων* sic intelligendum, senatores, Aeschinis oratione permotos, sententiam commutasse. Ante enim proni erant in Amphissensium arbitrium Atheniensibus imponendi multam; tunc autem a sententia desistebant. Rauchensteinius autem noster desiderat in Graecis verbis aliquam particulam temporis, ut *ἤδη*.

ἄνθρωπος ἀσελγέστατος καί, ὡς ἐμοὶ ἐφαίνετο, οὐδεμιᾶς παιδείας μετεσχηκώς, ἴσως δὲ καὶ δαιμονίου τινὸς ἐξαμαρτάνειν αὐτὸν προαγομένου, »ἀρχὴν δέ γε« ἔφη »ὦ ἄνδρες Ἕλληνες, εἰ ἐσωφρονεῖτε, οὐδ' ἂν ὠνομάζετε τοὔνομα τοῦ δήμου τοῦ Ἀθηναίων ἐν ταῖσδε ταῖς ἡμέραις, ἀλλ' ὡς ἐναγεῖς ἐξείργετ' ἂν ἐκ τοῦ ἱεροῦ.«
ἅμα δὲ ἐμέμνητο τῆς τῶν Φωκέων συμμαχίας, ἣν ὁ 118
Κρώβυλος ἐκεῖνος ἔγραψε, καὶ ἄλλα πολλὰ καὶ δυσχερῆ κατὰ τῆς πόλεως διεξῄει λέγων, ἃ ἐγὼ οὔτε τότ' ἐκαρτέρουν ἀκούων, οὔτε νῦν ἡδέως μέμνημαι αὐτῶν. ἀκούσας δὲ οὕτω παρωξύνθην, ὡς οὐδεπώποτ' ἐν τῷ ἐμαυτοῦ βίῳ. καὶ τοὺς μὲν ἄλλους λόγους ὑπερβήσομαι· ἐπῄει δ' οὖν μοι ἐπὶ τὴν γνώμην μνησθῆναι τῆς τῶν Ἀμφισσέων περὶ τὴν γῆν τὴν ἱερὰν ἀσεβείας, καὶ αὐτόθεν ἑστηκὼς ἐδείκνυον τοῖς Ἀμφικτύοσιν· ὑπόκειται

117. ἐξείργετ' ἂν] Sic Bern. Mor. margo Steph. et quattuor Bekkeri ejusdem familiae. Vulgo ἐξήγετε, quod mitius est pro loquentis animo, nec facile potest ἂν abesse.

118. ἐπήει δ' οὖν μοι] Sic quattuor Bekkeri codices, et duo in margine pro vulgato ἐπῆλθε: quae potius videtur glossa, quam vice versa. Ad ἐπιέναι, ἐπέρχεσθαι nonnisi dativum poni ejus, cui quid in mentem venit, ad εἰσιέναι, εἰσέρχεσθαι dativum et accusativum, docuit Hemsterhusius ad Luciani Prometh. §. 2. T. I. p. 26.

περὶ τὴν γῆν τὴν ἱεράν] Sic quattuor Bekkeri codices ejusdem familiae. Vulgo ἐπί. Ἀσεβής et quae inde derivantur περί cum accusativo adjunctum habent vel rei vel hominis, in quem quis est ἀσεβής, interdum εἰς vel πρός. Ἐπί me legere non memini. Ἐπί autem et περί saepe sunt confusa. Vide Bast. ad Gregorium Corinthium p. 783. s.

ἀσελγέστατος] H. l. importunissimus, agrestissimus. Explicatur eo, quod sequitur, οὐδεμιᾶς παιδείας μετεσχηκώς.

118. Κρώβυλος] Hoc cognomen Aeschines tribuit Hegesippo, qui in re publica a Demosthenis stabat partibus. Vide Ruhnken. Histor. Critt. Oratt. Gr. p. LXXVIII. s. Κρώβυλος proprie est nodus crinium in verticem recinctorum: qui videtur mos fuisse elegantiorum hominum. Pluribus hoc nomen tanquam proprium fuisse tributum ostendit Fr. Jacobs. Anthol. T. VIII. p. 122. De re, si vis, cf. Demosthenem περὶ παραπρ. p. 364 ss.

αὐτόθεν ἑστηκὼς ἐδείκνυον] Αὐτόθεν, ex eo ipso loco, quo conveneramus. Ἑστηκώς significanter adjectum est, quod vulgo dicunt pleonastice, forti vultu et animo. Aliis locis alias significationes habet participium hoc pleonasticum.

γὰρ τὸ Κιῤῥαῖον πεδίον τῷ ἱερῷ καὶ ἔστιν εὐσύνοπτον.
119 »ὁρᾶτ'«, ἔφην ἐγώ, »ὦ ἄνδρες Ἀμφικτύονες, ἐξειργασμένον τουτὶ τὸ πεδίον ὑπὸ τῶν Ἀμφισσέων καὶ κεραμεῖα ἐνῳκοδομημένα καὶ αὔλια· ὁρᾶτε τοῖς ὀφθαλμοῖς τὸν ἐξάγιστον καὶ ἐπάρατον λιμένα τετειχισμένον· ἴστε τούτους αὐτοί, καὶ οὐδὲν ἑτέρων δεῖσθε μαρτύρων, τέλη πεπραχότας καὶ χρήματα λαμβάνοντας ἐκ τοῦ ἱεροῦ λιμένος.« ἅμα δὲ ἀναγιγνώσκειν ἐκέλευον αὐτοῖς τὴν μαντείαν τοῦ θεοῦ, τὸν ὅρκον τῶν προγόνων, τὴν ἀρὰν
120 τὴν γενομένην, καὶ διωριζόμην, ὅτι ἐγὼ μὲν ὑπὲρ τοῦ δήμου τοῦ Ἀθηναίων καὶ τοῦ σώματος καὶ τῶν τέκνων καὶ οἰκίας τῆς ἐμαυτοῦ βοηθῶ κατὰ τὸν ὅρκον καὶ τῷ θεῷ καὶ τῇ γῇ τῇ ἱερᾷ καὶ χειρὶ καὶ ποδὶ καὶ φωνῇ καὶ πᾶσιν οἷς δύναμαι, καὶ τὴν πόλιν τὴν ἡμετέραν τὰ πρὸς τοὺς θεοὺς ἀφοσιῶ· ὑμεῖς δ' ὑπὲρ ὑμῶν αὐτῶν ἤδη βουλεύεσθε. ἐνῆρκται μὲν τὰ κανᾶ, παρέστηκε δὲ

120. *οἷς δύναμαι*] Forsitan alicui blandius videatur, quod offerunt quattuor Bekkeri codices, *οἷς ἂν δύνωμαι*. Sed indicativus fortius certum consilium exprimit, a quo se nulla vi abstrahi patiatur.

βουλεύεσθε] Sic Helmst. et novem Bekkeri codices pro vulgato *βουλεύσασθε*. Praesens curam et severitatem deliberationis aptius exprimit.

119. *ὁρᾶτ' - - ὁρᾶτε τοῖς ὀφθαλμοῖς*] Est orationis gradatio animo vel vere commoto, vel commotum se simulanti perquam apta. Nempe vim habet additum verbo videndi *τοῖς ὀφθαλμοῖς*. Sic interdum verbis sensuum additur substantivum, ipsum organon sensus exprimens. §. 235. *καὶ μὴ μόνον τοῖς ὠσίν, ἀλλὰ καὶ τοῖς ὄμμασι διαβλέψαντες εἰς ὑμᾶς αὐτοὺς βουλεύσασθε.*

120. *ἀφοσιῶ*] Harpocration: *ἀντὶ τοῦ ἀποκαθαίρω, ἀφαγνίζω. Αἰσχίνης κατὰ Κτησιφῶντος.* Cf. Ast ad Platonem de Legg. VI. 1.

ἐνῆρκται μὲν τὰ κανᾶ] Valesius in Harpocrat. legendum opinatur *ἐνῆρται* vel *ἐπῆρται*, adductus versu Aristoph. Avv. 851. *παῖ, παῖ, τὸ κανοῦν αἴρεσθε καὶ τὴν χέρνιβα.* Ut *ἐνῆρται* aut *ἐπῆρται*, si ab omnibus codicibus offerretur, tolerandum foret, ita minime *ἐνῆρκται* contra Mss. rejici debet. Est enim *ἐνάρχεσθαι* verbum proprium de initiatione sacrorum, et saepius vocabulo *κανοῦν* adjectum est. Eurip. El. 1141. *κανοῦν ἐνῆρκται.* Adde Iphig. Aul. 1471. Quid? quod Latini etiam inchoare sic usurpant. Virgil. Aen. VI. 252. Tum Stygio regi nocturnas inchoat aras, ubi Servius monet inchoare verbum sacrorum esse. Tuetur hoc etiam Pollux VIII. 83.

τοῖς βωμοῖς τὰ θύματα, μέλλετε δ' αἰτεῖν τοὺς θεοὺς
τἀγαθὰ καὶ κοινῇ καὶ ἰδίᾳ. σκοπεῖτε δή, ποίᾳ φωνῇ, ποίᾳ 121
ψυχῇ, ποίοις ὄμμασι, τίνα τόλμαν κτησάμενοι τὰς ἱκεσίας ποιήσεσθε, τούτους παρέντες ἀτιμωρήτους τοὺς ἐναγεῖς καὶ ταῖς ἀραῖς ἐνόχους; οὐ γὰρ δι' αἰνιγμάτων, ἀλλ' ἐναργῶς γέγραπται ἐν τῇ ἀρᾷ κατά τε τῶν ἀσεβησάντων, ἃ χρὴ παθεῖν αὐτούς, καὶ κατὰ τῶν ἐπιτρεψάντων, καὶ τελευταῖον ἐν τῇ ἀρᾷ γέγραπται, » μηδ' ὁσίως θύσαιεν οἱ μὴ τιμωροῦντες,« φησί, »τῷ Ἀπόλλωνι, μηδὲ τῇ Ἀρτέμιδι, μηδὲ τῇ Λητοῖ, μηδ' Ἀθηνᾷ Προνοίᾳ, μηδὲ δέξαιντο αὐτῶν τὰ ἱερά.« τοιαῦτα καὶ πρὸς 122
τούτοις ἕτερα πολλὰ διεξελθόντος ἐμοῦ, ἐπειδή ποτε ἀπηλλάγην καὶ μετέστην ἐκ τοῦ συνεδρίου, κραυγὴ

121. *σκοπεῖτε δή*] Multi libri habent *σκοπεῖτε δέ*. Forsitan optimum fuerit utraque lectione juncta scribere *σκοπεῖτε δὲ δή*, ut et oppositio deliberationis et exhortatio loquentis conjungatur.

ἱκεσίας] Tres Bekkeri codices habent *ἱκετείας*, et quartus, qui habet *οἰκετείας*, aperte idem voluit. Inter tres formas jam antiqui fluctuarunt. Forma *ἱκετεία* descendit a verbo *ἱκετεύω*, ut abstracta multa derivantur a verbis in *εύω*, eaque forma praesertim veteres Atticos locupletes habet auctores (vide Lobeck. ad Phryn. p. 504.). *Ἱκεσία* paullo post coepit esse in usu, quod Grammatici derivant ab *ἱκέτης*, unde *ἱκετία* et *τροπῇ τοῦ τ εἰς σ ἱκεσία*, quemadmodum ex *εὐεργέτης* proprie *εὐεργετία*, ex usu autem *εὐεργεσία* descendit. Vide Lobeck. l. l.

δι' αἰνιγμάτων] Tres codices *δι' αἰνιγμῶν*: nec negari potest genitivum hunc *δι' αἰνιγμῶν* apud optimos scriptores inveniri, quanquam singularis *αἰνιγμός* aut alius inde derivatus casus apud antiquiores non legatur. Aristoph. Ran. 61. *ὅμως γε μέντοι σοι δι' αἰνιγμῶν ἐρῶ*: ubi Berglerus complura utriusque genitivi formae exempla habet.

121. *ποίᾳ φωνῇ, ποίᾳ ψυχῇ, ποίοις ὄμμασι, τίνα τόλμαν κτησάμενοι*] Coacervatio haec signorum ut ad augendam notionem, ita non temere instituta est. Mens et mentis habitus magnam vim habet in vocem, tum in verba, tum in soni affectum. *Ποίοις ὄμμασι* explicatur per *τίνα τόλμαν κτησάμενοι*. Unde quis tantam arripiat audaciam, ut sacrificio adstare possit rectis oculis tanquam homo nullius sibi culpae conscius?

122. *τοιαῦτα — διεξελθόντος ἐμοῦ*] Reiske conjecit *ταῦτα*, quo non opus. Solent enim Graeci oratione alicujus relata et absoluta transitum facere vel ita: *τοσαῦτα εἰπών*, ut Thuc. II. 72., vel *τοιαῦτα εἰπών*, ut ibid. 74. Nec vero vel numeri vel qualitatis notio premenda; sed idem fere est quod *ταῦτα*: quanquam hoc loco significare possit tam gravia.

μετέστην ἐκ τοῦ συνεδρίου] Videtur moris fuisse, ut qui fe-

πολλὴ καὶ θόρυβος ἦν τῶν Ἀμφικτυόνων, καὶ ὁ λόγος ἦν οὐκέτι περὶ τῶν ἀσπίδων, ἃς ἡμεῖς ἀνέθεμεν, ἀλλ' ἤδη περὶ τῆς τῶν Ἀμφισσέων τιμωρίας. ἤδη δὲ πόῤῥω τῆς ἡμέρας οὔσης, προσελθὼν ὁ κῆρυξ ἀνεῖπε, Δελφῶν ὅσοι ἐπὶ διετὲς ἡβῶσι, καὶ δούλους καὶ ἐλευθέρους, ἥκειν ἅμα τῇ ἡμέρᾳ ἔχοντας ἄμας καὶ δικέλλας πρὸς τὸ θυτεῖον ἐκεῖ καλούμενον· καὶ πάλιν ὁ αὐτὸς κῆρυξ ἀνηγόρευε τοὺς ἱερομνήμονας καὶ πυλαγόρους ἥκειν εἰς τὸν αὐτὸν τόπον βοηθήσοντας τῷ θεῷ καὶ τῇ γῇ τῇ ἱερᾷ· » ἥτις δ' ἂν μὴ παρῇ πόλις, εἴρξεται τοῦ
123 ἱεροῦ, καὶ ἐναγὴς ἔσται καὶ τῇ ἀρᾷ ἔνοχος.« τῇ δὲ ὑστεραίᾳ ἥκομεν ἕωθεν εἰς τὸν προειρημένον τόπον, καὶ κατέβημεν εἰς τὸ Κιῤῥαῖον πεδίον, καὶ τὸν λιμένα κατασκάψαντες καὶ τὰς οἰκίας ἐμπρήσαντες ἀνεχωροῦμεν. ταῦτα δὲ ἡμῶν πραττόντων, οἱ Λοκροὶ οἱ Ἀμφισσεῖς,

122. ἄμας] Spiritum lenem huic vocabulo dedi pro aspero. Sic scribunt Grammaticorum optimi, et quae cognata esse possunt, per spiritum lenem scribuntur.

cerat ipse rogationem discederet, ut liberum esset reliquorum consilium.

πόῤῥω τῆς ἡμέρας οὔσης] Πόῤῥω quum de tempore dicitur, indicat majorem vel maximam ejus temporis, quod nominatur, partem effluxisse. Πόῤῥω τῆς ἡμέρας οὔσης est quum vespera fieret. Plato Apol. ὁρᾶτε γὰρ εἰς τὴν ἡλικίαν, ὡς πόῤῥω ἤδη ἐστὶ τοῦ βίου, θανάτου δὲ ἐγγύς.

ὅσοι ἐπὶ διετὲς ἡβῶσι] Harpocration recte refutat Didymum, qui affirmabat locutionem Aeschinis significare: ἐὰν ἑκκαίδεκα ἐτῶν γένωνται; ipse autem vere monet ἐφήβους dici apud Athenienses eos, qui annum octavum et decimum attigerint, καὶ μένειν ἐν τοῖς ἐφήβοις δύο ἔτη. Ὁ ἐπὶ διετὲς ἡβῶν est viginti annos natus. Apparet id etiam ex Demosthenis κατὰ Στεφ. ψευδομαρτυρ. p. 1135. coll. Sluiteri Lectt. Andocidd. p. 86. ss.

θυτεῖον] Vocabulum derivatur a θύω et significat locum, ubi fiunt sacra, templum. Non opinor de πόλει τῆς Αἰτωλίας sermonem esse posse, quam Harpocration s. v. Θύστιον ab Atticis scriptam se invenisse Θύτειον testatur.

ἥτις δ' ἂν μὴ παρῇ πόλις] Cujus civitatis Amphictyoniae Pylagorae et Hieromnemones non adsint. Hoc videtur quasi προβούλευμα fuisse senatus, cujus sanctio a singulis civitatibus petenda erat.

εἴρξεται τοῦ ἱεροῦ] Fortis mutatio orationis obliquae in rectam, quum in hoc membro maximum insit, quod terreat, momentum. [Nota futurum med. significatione passiva usurpatum, quod multis exemplis comprobavimus in gr. Gr. §. 114. not. 1. V. C. F. R.].

ἑξήκοντα στάδια ἄποθεν οἰκοῦντες Δελφῶν, ἧκον ἐφ' ἡ-
μᾶς μεθ' ὅπλων πανδημεί· καὶ εἰ μὴ δρόμῳ μόλις ἐξε-
φύγομεν εἰς Δελφούς, ἐκινδυνεύσαμεν ἂν ἀπολέσθαι.
τῇ δὲ ἐπιούσῃ ἡμέρᾳ Κόττυφος, ὁ τὰς γνώμας ἐπιψη- 124
φίζων, ἐκκλησίαν ἐποίει τῶν Ἀμφικτυόνων· ἐκκλησίαν
γὰρ ὀνομάζουσιν, ὅταν τις μὴ μόνον τοὺς πυλαγόρους
καὶ τοὺς ἱερομνήμονας συγκαλέσῃ, ἀλλὰ καὶ τοὺς συν-
θύοντας καὶ χρωμένους τῷ θεῷ. ἐνταῦθ' ἤδη πολλαὶ
μὲν τῶν Ἀμφισσέων ἐγίγνοντο κατηγορίαι, πολὺς δ' ἔπαι-
νος ἦν κατὰ τῆς ἡμετέρας πόλεως· τέλος δὲ παντὸς τοῦ
λόγου ψηφίζονται ἥκειν τοὺς ἱερομνήμονας πρὸ τῆς
ἐπιούσης πυλαίας ἐν ῥητῷ χρόνῳ εἰς Πύλας, ἔχοντας
δόγμα, καθ' ὅ τι δίκας δώσουσιν οἱ Ἀμφισσεῖς ὑπὲρ
ὧν εἰς τὸν θεὸν καὶ τὴν γῆν τὴν ἱερὰν καὶ τοὺς Ἀμφι-
κτύονας ἐξήμαρτον. ὅτι δὲ ἀληθῆ λέγω, ἀναγνώσεται
ὑμῖν ὁ γραμματεὺς τὸ ψήφισμα.

ΨΗΦΙΣΜΑ.

Τοῦ δόγματος οὖν τούτου ἀποδοθέντος ὑφ' ἡμῶν 125
τῇ βουλῇ καὶ πάλιν ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ τῷ δήμῳ, καὶ τὰς

123. *πανδημεί*] Inter *πανδημεί* et *πανδημί* fluctuant plerisque locis Mss. Vide ad Poll. VI. 162. Caussam disceptat Lobeck. ad Phryn. p. 515. Hic quattuor codices habent *πανδημί*.

124. *δίκας δώσουσιν*] Bekkerus ex tribus codicibus ejusdem familiae dedit *δίκην δώσουσιν*. Quum ego monuissem in hac phrasi me hyperbolicum pluralem nusquam animadvertisse, me in viam reduxit Casparus noster Orellius, de discrimine admonens inter δί-

124. *τῇ δὲ ἐπιούσῃ ἡμέρᾳ*] Phrynich. p. 464. *τῇ ἐπιούσῃ ἐρεῖς, μὴ προστιθεὶς ἡμέραν· τῆς δὲ ἐπιούσης ἡμέρας*: quod praeceptum praeceps esse satis docuit Lobeckius.

ἐκκλησίαν] Sacrificia quovis Amphictyonum conventu acta fuisse et multi veterum loci testantur et antiqui mores, si testimonia deficerent, per se id redderent probabile. Eos, qui sacrificiis aderant permulti homines, quasi civitatum Amphictyonicarum nomine ad deliberandum invitatos fuisse, fidem facile inveniet. Rem satis exposuit Fr. Guil. Tittmann. in libello: über den Bund der Amphiktyonen. Cap. IV. et V.

125. *ὑφ' ἡμῶν*] Intelligit eos, qui nomine Amphictyonum consilio adfuerant. Hinc Ms. Stephani ex glossa *πυλαγορῶν*.

τῇ βουλῇ καὶ πάλιν ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ τῷ δήμῳ] Taylor *ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ* ex margine irrepsisse opinatur, ut scilicet oppositiones accurate sibi respondeant. Nos jam saepius annotavimus antiquos in oppositionibus non diligentissimos esse solere; et in simili caussa majorem etiam abundantiam habuimus supra §. 34. *ἐν τῷ δήμῳ ἐν Πυκνὶ τῇ ἐκκλησίᾳ*.

πράξεις ἡμῶν ἀποδεξαμένου τοῦ δήμου, καὶ τῆς πόλεως πάσης προαιρουμένης εὐσεβεῖν, καὶ Δημοσθένους ὑπὲρ τοῦ μεσεγγυήματος τοῦ ἐξ Ἀμφίσσης ἀντιλέγοντος, καὶ ἐμοῦ φανερῶς ἐναντίον ὑμῶν ἐξελέγχοντος, ἐπειδὴ ἐκ τοῦ φανεροῦ τὴν πόλιν ἄνθρωπος οὐκ ἠδύνατο σφῆλαι, εἰςελθὼν εἰς τὸ βουλευτήριον καὶ μεταστησάμενος τοὺς ἰδιώτας ἐκφέρεται προβούλευμα εἰς τὴν
126 ἐκκλησίαν, προςλαβὼν τὴν τοῦ γράψαντος ἀπειρίαν· τὸ δ' αὐτὸ τοῦτο καὶ ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ διεπράξατο ἐπιψηφισθῆναι καὶ γενέσθαι δήμου ψήφισμα, ἤδη ἐπαναστάσης τῆς ἐκκλησίας, ἀπεληλυθότος ἐμοῦ, οὐ γὰρ ἄν ποτε ἐπέτρεψα, καὶ τῶν πολλῶν διαφειμένων· οὐ τ

κην διδόναι, poenas dare (gestraft werden), et δίκας διδόναι judicibus rem disceptandam ac dijudicandam permittere (sich einem Gericht unterziehen), ut apud Thucyd. I. 28. οἱ Κερκυραῖοι δίκας ἤθελον δοῦναι ἐν Πελοποννήσῳ παρὰ πόλεσιν, αἷς ἂν ἀμφότεροι ξυμβῶσι, ubi Scholiastes ἐπιτρέψαι δικαστηρίῳ καὶ κριθῆναι ἐβούλοντο. Legitur item in foedere, ut nostro loco, apud Thucyd. V. 79. ἐπὶ τοῖς ἴσοις καὶ δικαίοις δίκας διδόντας κατὰ τὰ πάτρια.

125. ἄνθρωπος] Marklandus conjicit ὁ ἄνθρωπος, et hodieque sunt viri, qui in hujusmodi nexu ubique saltem scribant ἅνθρωπος. Quum Marklandus in nostro scriptore saepissime articulum addendum conjiceret, aliquando Reiskius: »Dedecet, exclamat, in his minutiis labi. Quoties hoc ingerit Marklandus, ignorans Atticos ad vocabula ἄνθρωπος, ἀνήρ et alia quaedam talia solere articulum omittere, quem eorum morem debebat eum auctorum Atticorum usus docere; poterat certe.« Quae quanquam subtilius disceptari possunt, re tamen sunt vera et laetor viros doctos tandem redire ab argutiis, quae adolescentulos decent. Cf. Buttmanni ausführl. griech. Grammatik T. I. p. 120. not. *

126. ἐπαναστάσης τῆς ἐκκλησίας] Wunderlich. ex Mss. Mor. ἐπ' ἀναστάσει τῆς ἐκκλησίας, quocum faciunt tres Bekkeri codices ejusdem familiae. Sed ἀνάστασις de dimissione concionis non inveni, nec ἐπανίσταται de concione videtur rejiciendum, quanquam ἀνίστασθαι plerumque ponatur. cf. Pollux III. 91. Neque asyndeton me offendit, quum in appositione vis primaria insit.

διαφειμένων] Recte sic Bekkerus ex optimis Mss. jam in Halensi editione dederat pro vulgato δὲ ἀφειμένων.

126. τῶν πολλῶν διαφειμένων] Callide verbo studet decipere. Fit etiam hodie saepe in concionibus, ut sub concionis [finem], ejus praesertim, quae [diu] duraverit, homines taedeat [mor]ae, singulique dilabantur. Tum festinatur et itur in suffragia super re parum cognita, e[t] multi nesciunt, de qua re et i[n] quam partem suffragia tulerin[t]. Sic in ea concione, de qua lo[quitur] Aeschines. Surgebant homines, Aeschines jam reliqu[e]

κεφάλαιόν ἐστι » τὸν δὲ ἱερομνήμονα « φησὶ » τῶν Ἀθη-
ναίων καὶ τοὺς πυλαγόρους τοὺς ἀεὶ πυλαγοροῦντας πο-
ρεύεσθαι εἰς Πύλας καὶ εἰς Δελφοὺς ἐν τοῖς τεταγμέ-
νοις χρόνοις ὑπὸ τῶν προγόνων, « εὐπρεπῶς γε τῷ ὀνό-
ματι, ἀλλὰ τῷ ἔργῳ αἰσχρῶς· κωλύει γὰρ εἰς τὸν σύλ-
λογον τὸν ἐν Πύλαις ἀπαντᾶν, ὃς ἐξ ἀνάγκης πρὸ τοῦ
καθήκοντος ἔμελλε χρόνου γίγνεσθαι. καὶ πάλιν ἐν τῷ 127
αὐτῷ ψηφίσματι πολὺ καὶ σαφέστερον καὶ πικρότερον
σύγγραμμα γράφει, » τὸν ἱερομνήμονα « φησὶ » τῶν
Ἀθηναίων καὶ τοὺς πυλαγόρους τοὺς ἀεὶ πυλαγοροῦν-
τας μὴ μετέχειν τοῖς ἐκεῖσε συλλεγομένοις μήτε λόγων,
μήτε ἔργων, μήτε δογμάτων, μήτε πράξεως μηδεμιᾶς. «
τὸ δὲ μὴ μετέχειν τί ἐστι; πότερα τἀληθὲς εἴπω, ἢ τὸ
ἥδιστον ἀκοῦσαι; τἀληθὲς ἐρῶ· τὸ γὰρ ἀεὶ πρὸς ἡδο-
νὴν λεγόμενον οὑτωσὶ τὴν πόλιν διατέθεικεν. οὐκ ἐᾷ

τοὺς ἀεὶ πυλαγοροῦντας] Hoc habent codices omnes Bekkeri, praeter tres pro vulgato εἰςαεί: quod quanquam sit rarum, satis se tuetur auctoritate Sophocl. Aj. 342. Sed hic plurimis et optimis codicibus obsequendum erat. Ceterum hoc ἀεί significat ἑκάστοτε, ut saepe; neque vero ex hoc loco concludi potest munus πυλαγόρων per omne vitae tempus datum fuisse, quod de ἱερομνήμονος munere testatur Scholiastes Aristoph. Nubb. 620. Sensus enim nostri loci est: qui singulis Amphictyonum conventibus Pylagorarum munere fungantur.

127. τοῖς ἐκεῖσε συλλεγομένοις] Ἐκεῖσε habent quattuor Bekkeri codices ejusdem quidem familiae pro vulgato ἐκεῖ. Graeci saepe praepositionibus vel adverbiis motum in locum significantibus utuntur, ubi recentiores linguae praepositionem vel adverbium quietem indicans ponunt. Antiqui autem duas notiones conjungunt; in praepositione inest significatio motus, in verbo significatio quietis. §. 128. συνελέγησαν εἰς Πύλας. Sic etiam καθίζεσθαι εἰς τόπον: de quo accurate exposuit Buttmannus in ind. orationis Mid. s. v. Adde Jacobs ad Achill. Tat. Animadvv. p. 848. [Hermann. ad Soph. Ajac. v. 80. p. 19.].

μήτε λόγων] Sic Helmst. et tres Bekkeri codices pro vulgato μὴ λόγων. Simplex negatio additur verbo μὴ μετέχειν, ut appareat enuntiationem esse negativam; singulae disjunctivae singulis substantivis, quae pendent ex verbo.

rat forum, item multi ante et post eum. Nondum autem concio dimissa erat, sed plurimi sua sponte discesserant; qui autem remanserant, quanquam numero inferiores, tamen concionem agebant ejusque habebant auctoritatem.

127. οὑτωσί] Hoc vocabulum saepe ex contextu definiri, imprimis in malam partem, monui-

μεμνῆσθαι τῶν ὅρκων, οὓς ἡμῶν οἱ πρόγονοι ὤμοσαν, οὐδὲ τῆς ἀρᾶς, οὐδὲ τῆς τοῦ θεοῦ μαντείας.

128 Ἡμεῖς μὲν οὖν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, κατεμείναμεν διὰ τοῦτο τὸ ψήφισμα, οἱ δ' ἄλλοι Ἀμφικτύονες συνελέγησαν εἰς Πύλας πλὴν μιᾶς πόλεως, ἧς ἐγὼ οὔτ' ἂν τοὔνομα εἴποιμι, μήθ' αἱ συμφοραὶ παραπλήσιοι γένοιντο αὐτῆς μηδενὶ τῶν Ἑλλήνων. καὶ συνελθόντες ἐψηφίσαντο ἐπιστρατεύειν ἐπὶ τοὺς Ἀμφισσέας, καὶ στρατηγὸν εἵλοντο Κόττυφον τὸν Φαρσάλιον, τὸν τότε τὰς γνώμας ἐπιψηφίζοντα, οὐκ ἐπιδημοῦντος ἐν Μακεδονίᾳ Φιλίππου, ἀλλ' οὐδ' ἐν τῇ Ἑλλάδι παρόντος, ἀλλ' ἐν Σκύθαις οὕτω μακρὰν ἀπόντος· ὃν αὐτίκα μάλα τολμήσει λέγειν Δημοσθένης ὡς ἐγὼ ἐπὶ τοὺς Ἕλληνας

129 ἐπήγαγον. καὶ παρελθόντες τῇ πρώτῃ στρατείᾳ καὶ μάλα μετρίως ἐχρήσαντο τοῖς Ἀμφισσεῦσιν· ἀντὶ γὰρ τῶν μεγίστων ἀδικημάτων χρήμασιν αὐτοὺς ἐζημίωσαν, καὶ ταῦτ' ἐν ῥητῷ χρόνῳ προεῖπον τῷ θεῷ καταθεῖναι, καὶ τοὺς μὲν ἐναγεῖς καὶ τῶν πεπραγμένων αἰτίους μετεστήσαντο, τοὺς δὲ δι' εὐσέβειαν φυγόντας κατήγαγον. ἐπειδὴ δὲ οὔτε τὰ χρήματα ἐξέτινον τῷ θεῷ, τούς τ' ἐναγεῖς κατήγαγον καὶ τοὺς εὐσεβεῖς κατελθόντας διὰ τῶν

mus ad Lysiam acc. Alc. §. 2. Hic significat οὕτω κακῶς.

128. πλὴν μιᾶς πόλεως] Thebas intelligit, quae, archonte Evaeneto, Ol. CXI. 2. ab Alexandro, Macedonum rege, eversae sunt.

οὔτε — μήτε] Prius οὔτε cum optativo et ἂν de re, quam se facturum esse negat, μήτε cum simplice optativo de re, quam ne fiat optat. Cf. Demosthenica nostra p. 94 s.

Κόττυφον τὸν Φαρσάλιον] Demosthenes περὶ στεφ. p. 279. eum appellat Κόττυφον τὸν Ἀρκάδα. Natus ille forsitan erat in Arcadia, postero vero tempore domicilium constituit Pharsali in Thessalia. Hemsterhusius autem ad Lucian. Jud. Voc. 8. judicat nomen ipsum Κόττυφον eo ducere, ut homo fuerit Arcas: quod in Cyllene, Arcadiae monte, singulare genus avium, quae κόττυφοι appellabantur, inventum fuerit.

129. καὶ μάλα μετρίως ἐχρήσαντο τοῖς Ἀμφισσεῦσι] Admodum lenes, mites se praebuerunt erga Amphissenses.

μετεστήσαντο] Μεταστήσασθαι, oppositum τῷ τὸν φυγόντα κατάγειν, est in exilium mittere. Demosth. κατὰ Ἀριστογείτ. B. p. 802. Ἀριστείδην μὲν γάρ φασιν ὑπὸ τῶν προγόνων μετασταθέντα ἐν Αἰγίνῃ διατρίβειν.

Ἀμφικτυόνων ἐξέβαλον, οὕτως ἤδη τὴν δευτέραν ἐπὶ τοὺς Ἀμφισσέας στρατείαν ἐποιήσαντο, πολλῷ χρόνῳ ὕστερον, ἐπανεληλυθότος Φιλίππου ἐκ τῆς ἐπὶ τοὺς Σκύθας στρατείας, τῶν μὲν θεῶν τὴν ἡγεμονίαν τῆς εὐσεβείας ἡμῖν παραδεδωκότων, τῆς δὲ Δημοσθένους δωροδοκίας ἐμποδὼν γεγενημένης.

Ἀλλ' οὐ προὔλεγον, οὐ προεσήμαινον ἡμῖν οἱ θεοὶ φυλάξασθαι, μόνον γε οὐκ ἀνθρώπων φωνὰς προηκάμενοι; οὐδεμίαν τοι πώποτε ἔγωγε μᾶλλον πόλιν ἑώρακα ὑπὸ μὲν τῶν θεῶν σωζομένην, ὑπὸ δὲ τῶν ῥητόρων ἐνίων ἀπολλυμένην. οὐχ ἱκανὸν ἦν τὸ τοῖς μυστηρίοις φανὲν σημεῖον φυλάξασθαι, ἡ τῶν μυστῶν τελευτή; οὐ περὶ τούτων Ἀμεινιάδης μὲν προὔλεγεν εὐλαβεῖσθαι καὶ πέμπειν εἰς Δελφοὺς ἐπερησομένους τὸν θεὸν ὅ τι χρὴ πράττειν, Δημοσθένης δὲ ἀντέλεγε, φιλιππίζειν τὴν Πυθίαν φάσκων, ἀπαίδευτος ὢν καὶ ἀπο- 130

130. φωνὰς προηκάμενοι] Sic Bern. et Bekkerus in editione Hal. Vulgo προςκτησάμενοι. Composita ex ἱέναι, praesertim ἀφιέναι, de voce sunt propria. Hoc autem loco προηκάμενοι aptissimum. Quanquam vero aoristus medii rarior sit, offensionem habere non potest. Cf. Buttmanni ausführl. griech. Sprachlehre T. I. p. 542. Similis locus apud Demosthenem p. 9. ὁ μὲν οὖν παρὼν καιρὸς – μόνον οὐχὶ λέγει φωνὴν ἀφιείς, ὅτι cet.

πολλῷ χρόνῳ ὕστερον] Oratio hyperbolica eo oratoris consilio nata, ut ne ipse videretur Philippum in Graeciam vocare voluisse. Hinc rem ita exponit, quasi altera in Amphissenses expeditio longo tempore post primam, cui interfuit Aeschines, locum habuerit. Sed utraque fere conjuncta censenda, aut una nonnisi, ut patet ex iis, quae habet Weiske de hyperb. P. III. p. 23.

130. ἡ τῶν μυστῶν τελευτή] Repentina initiatorum mors, quae, ut fieri solet, irae divinae tribuebatur. Scholiastes: λέγει δὲ ἐκεῖνο τὸ τέρας, ὅτι, κατελθόντων τῶν μυστῶν ἐπὶ τὴν θάλατταν ἐπὶ τὸ καθαρθῆναι, ἥρπασεν ἕνα τὸ κῆτος. πληθυντικῶς δὲ εἶπε, δέον ἑνικῶς. οἱ δὲ λέγουσιν, ὅτι δύο ἔφαγεν.

φιλιππίζειν] Verbum hoc a proprio viri nomine ductum rarum est in suo genere, nec simile se legisse praeter Κυψελλίζειν in Theogn. v. 890. testatur Valcken. Orat. de Philippo p. 255. not.; a gentibus enim ducta, qualia dantur multa, ab his esse diversa; sed ad illud efficta dare Macedonum historiam recentiorem: Κασσανδρίζειν, Ἀντιγονίζειν, Σελευκίζειν. Quod autem addit, illud verbum frustra quaesitum esse in orationibus Demosthenis, id non ita intelligi potest, quasi nusquam in Demosthene legatur. Nam περὶ στεφ. p. 287. legitur μιᾷ

λαύων καὶ ἐμπιπλάμενος τῆς διδομένης ὑφ' ὑμῶν αὐτῷ
181 ἐξουσίας; οὐ τὸ τελευταῖον, ἀθύτων καὶ ἀκαλλιερήτων ὄντων τῶν ἱερῶν, ἐξέπεμψε τοὺς στρατιώτας ἐπὶ τὸν πρόδηλον κίνδυνον; καίτοι γε πρώην ἀπετόλμησε λέγειν, ὅτι παρὰ τοῦτο Φίλιππος οὐκ ἦλθεν ἡμῶν εἰς τὴν χώραν, ὅτι οὐκ ἦν αὐτῷ καλὰ τὰ ἱερά. τίνος οὖν εἶ σὺ ζημίας ἄξιος τυχεῖν, ω τῆς Ἑλλάδος ἀλιτήριε; εἰ γὰρ ὁ μὲν κρατῶν οὐκ ἦλθεν εἰς τὴν τῶν κρατουμένων χώραν, ὅτι οὐκ ἦν αὐτῷ καλὰ τὰ ἱερά, σὺ δ' οὐδὲν προειδὼς τῶν μελλόντων ἔσεσθαι, πρὶν καλλιερῆσαι, τοὺς στρατιώτας ἐξέπεμψας, πότερα στεφανοῦσθαί σε δεῖ ἐπὶ ταῖς τῆς πόλεως ἀτυχίαις, ἢ ὑπερωρίσθαι;

181. *ὑπερωρίσθαι*] Sic Bekkeri codices omnes, duobus exceptis, quod multo significantius est, quam quod vulgo legitur *ὑπερορίζεσθαι*. Praeteritum enim significat rem oportuisse jam esse factam. Vid. Demosthenica nostra p. 68. Buttmannus ad Mid. §. 29. p. 63.

γνώμη φιλιππίσαντας. ἐνδ. κατὰ Θεοκρ. p. 1334. *οἱ μὲν ἐφιλίππιζον, οἱ δὲ ἠττίκιζον*.

ἀπολαύων καὶ ἐμπιπλάμενος] Tropus ab edendo sumptus. *Ἀπολαύειν* is dicitur, qui cibo fruitur, tantum quantum decet probum et modestum hominem; *ἐμπίπλασθαι* est plus quam decet edere. *Ἀπαίδευτος* h. l. dicitur de impietate in deum ejusque sacerdotem.

181. *τὸ τελευταῖον*] Significat infelicem pugnam ad Chaeroneam, quae, ut Justini verbis utar IX. 3., universae Graeciae et gloriam dominationis et vetustissimam libertatem finivit. Ea accidit Archonte Chaeronda Ol. CX. 3.

ἀθύτων καὶ ἀκαλλιερήτων ὄντων τῶν ἱερῶν] *Ἀκαλλιέρητον ἱερόν* est, quod Latini dicunt, sacrum non litatum, diis ingratum. Idem est *ἱερὸν ἄθυτον*; *α* privativum enim hic habet significationem *τοῦ δυς*. cf. Hemsterhus. ad Aristoph. Plut. v. 968. Schol. Synonyma autem sunt juncta ad augendam notionem.

παρὰ τοῦτο Φίλιππος οὐκ ἦλθεν εἰς τὴν χώραν] Nempe post pugnam Chaeronensem Athenienses timebant, ne Athenas invaderet et deleret Philippus. Quod quum non fieret, Aeschines Demostheni haud dubie contra veritatem objicit, hunc hoc non Philippi moderationi, sed sacrificiis non litatis tribuisse. De Philippi victoris moderatione bene disputavit A. G. Becker in libro: Demosthenes als Staatsmann und Redner. Vol. I. p. 99.

τῆς Ἑλλάδος ἀλιτήριε] *Ἀλιτηρίους* dicebant grandi aliquo scelere impiatos et ideo ira divina exagitatos huc illuc vagantes. — Si qui in deos et religionum caerimonias commiserant, dicebantur *θεῶν ἀλιτήριοι*, et nomina eorum pilis inscribebantur, ut undique arcerentur neque alios praesentia sua contaminarent. *Τῆς πόλεως ἀλιτήριοι* sunt nefarii in civitatem, quorum quum esset saluti civitatis consulere, perniciem

Τοιγάρτοι τί τῶν ἀνελπίστων καὶ ἀπροσδοκήτων 132
ἐφ' ἡμῶν οὐ γέγονεν; οὐ γὰρ βίον γε ἡμεῖς ἀνθρώ-
πινον βεβιώκαμεν, ἀλλ' εἰς παραδοξολογίαν τοῖς ἐσομέ-
νοις μεθ' ἡμᾶς ἔφυμεν. οὐχ ὁ μὲν τῶν Περσῶν βασι-
λεύς, ὁ τὸν Ἄθω διορύξας, ὁ τὸν Ἑλλήσποντον ζεύξας,
ὁ γῆν καὶ ὕδωρ τοὺς Ἕλληνας αἰτῶν, ὁ τολμῶν ἐν ταῖς
ἐπιστολαῖς γράφειν, ὅτι δεσπότης ἐστὶν ἁπάντων ἀνθρώπων
ἀφ' ἡλίου ἀνιόντος μέχρι δυομένου, νῦν οὐ περὶ τοῦ
κύριος ἑτέρων εἶναι διαγωνίζεται, ἀλλ' ἤδη περὶ τῆς τοῦ
σώματος σωτηρίας; καὶ τοὺς αὐτοὺς ὁρῶμεν τῆς τε δό-
ξης ταύτης καὶ τῆς ἐπὶ τὸν Πέρσην ἡγεμονίας ἠξιω-
μένους, οἳ καὶ τὸ ἐν Δελφοῖς ἱερὸν ἠλευθέρωσαν; Θῆ- 133
βαι δέ, Θῆβαι, πόλις ἀστυγείτων, μεθ' ἡμέραν μίαν
ἐκ μέσης τῆς Ἑλλάδος ἀνήρπασται, εἰ καὶ δικαίως,

132. τὸν Ἄθω] Bekkerus dedit Ἄθων ex uno codice. Sed apud Atticos scriptores ubique inveni optimos codices Ἄθω praeferentes. Apud Herodotum variant. Cf. Wasse ad Thucyd. V. 3.

133. Θῆβαι δέ, Θῆβαι] Secundum Θῆβαι addidit Reiskius ex Mor., quocum faciunt novem Bekkeri codices, et auctoritatem haec lectio accipit ex Demetrio περὶ ἑρμηνείας §. 267. Schneid., ubi legitur in exemplum ἀναδιπλώσεως: Θῆβαι δέ, Θῆβαι, πόλις ἀστυγείτων, ἐκ μέσης τῆς Ἑλλάδος ἀνήρπασται. Διλογηθὲν γὰρ τὸ ὄνομα δεινότητα ποιεῖ. Agatarchides de rubro mari p. 20. ed. ei parant. Apud Dinarch. κατὰ Δημοσθ. p. 55. I.. legitur τὸν τῆς Ἑλλάδος ὄλεθρον, ubi nunc ex codd. dedit Bekkerus ἀλιτήριον.

132. ἐφ' ἡμῶν] Nostra aetate. Ἐπί cum genitivo interdum temporis est.

βίον - ἀνθρώπινον] Vitam, qualis solet esse hominum, erroribus scilicet et inde natis incommodis obnoxiam, sed talem, quae stupore et furore sibi contraxit calamitatem. Hinc εἰς παραδοξολογίαν - ἔφυμεν: quae egimus et passi sumus, incredibilia, monstrosa, portentosa posteris videbuntur.

132. ὁ τὸν Ἄθω διορύξας] Copias et potentiam Xerxis Graeciam invadentis Graecos ὑπερβολικῶς expressisse nemo mirabitur. Humanum enim est in suis sibi rebus placere. Verum etiam historiae scriptores narrant per copias Xerxis fossam esse ductam per montem Atho, quae duas caperet triremes; atque qui nuperrimis temporibus locupletes testes iter conscripsere per Graeciam, etiamnum fossae vestigia exstare testantur, ut Choiseul - Gouffier voyage pittoresque de la Grece T. II. P. I. p. 145. sqq.

ὁ γῆν καὶ ὕδωρ τοὺς Ἕλληνας αἰτῶν] Phrasis Herodotea, qua quis absolutum obsequium flagitat, ut alter durissimis se conditionibus subjiciat.

περὶ τῆς τοῦ σώματος σωτηρίας] Verum est ad sententiam satis futurum fuisse περὶ τοῦ σώματος, ut scribendum arbitraba-

περὶ τῶν ὅλων οὐκ ὀρθῶς βουλευσάμενοι, ἀλλὰ τήν γε θεοβλάβειαν καὶ τὴν ἀφροσύνην οὐκ ἀνθρωπίνως, ἀλλὰ δαιμονίως κτησάμενοι. Λακεδαιμόνιοι δ᾽ οἱ ταλαίπωροι, προςαψάμενοι μόνον τούτων τῶν πραγμάτων ἐξ ἀρχῆς περὶ τὴν τοῦ ἱεροῦ κατάληψιν, οἱ τῶν Ἑλλήνων ποτὲ ἀξιοῦντες ἡγεμόνες εἶναι, νῦν ὁμηρεύσοντες καὶ τῆς συμφορᾶς ἐπίδειξιν ποιησόμενοι μέλλουσιν ὡς

Huds. pro ἀνήρπασται habet ἠφάνισται, quod in suo Ms. invenisse videtur. Sed per ἀνήρπασται celeritas excidii fortius exprimitur. Quae sub Dinarchi nomine fertur oratio κατὰ Δημοσθ. p. 17. itidem Thebarum urbem respiciens: πόλις ἀστυγειτόνων καὶ συμμάχων ἐκ μέσης τῆς Ἑλλάδος ἀνήρπασται. ἀροῦται καὶ σπείρεται τὸ Θηβαίων ἄστυ, τῶν κοινωνησάντων ἡμῖν τοῦ πρὸς Φίλιππον πολέμου: ubi notanda variatio a nostro loco per genitivum ἀστυγειτόνων, qui legitur etiam hic in tribus codicibus. Sed quum nomen urbis ipsum praecedat, adjectivum ἀστυγείτων melius additur substantivo πόλις, quam genitivus incolarum. Atque in Dinarchi loco l. §. 24. Bekkerus scripsit ex suis libris πόλις ἀστυγείτων καὶ σύμμαχος κ. τ. λ. — Ceterum neminem, opinor, hodie offendet βουλευσάμενοι — κτησάμενοι, quanquam cetera sequantur constructionem substantivi πόλις: quae constructio frequens imprimis apud historicos.

tur Taylor; sed facile observabit attentus lector in utroque juncto majorem inesse vim. Non celandum tamen in margine Venetae et Aldinae Victorium adscripsisse εὐτυχίας idque pro σωτηρίας offerre tres Bekkeri codices, ut olim etiam grammaticos locum tentasse et notionem εὐτυχίας addendam censuisse videas.

183. περὶ τῶν ὅλων οὐκ ὀρθῶς βουλευσάμενοι] Τὰ ὅλα Graecis saepe sunt res summae, gravissimae, quae spectant reipublicae salutem et felicitatem. Sententia nostri loci est: quanquam parum Graeciae saluti consulerent. Βουλεύεσθαι absolute consilia capere, ut interdum Latini dicunt consulere. Post Leuctricam pugnam nimium sibi arrogarunt Thebani.

τήν γε θεοβλάβειαν] Θεοβλάβεια h. l. tropicum explicatur per proprium vocabulum ἀφροσύνη: summam enim indicat dementiam. Θεοὶ βλάπτειν φρένας ἀνθρώπων dicuntur, quum mentes hominum occaecant, quo minus recta et salubria perspiciant et in agendo sequantur, immo qui, quum suis se commodis prospicere opinentur, ipsi in perniciem se praecipitent. Sententia est: non humana stultitia laborasse Thebanos, sed divinitus vecordiam iis inflictam fuisse.

προςαψάμενοι cet.] Quum Lacedaemoniis ab Amphictyonum senatu ob occupatam Cadmeam multa quingentorum, deinde, quod pecuniam non numeraverant, mille talentorum imposita esset, ob debitorum magnitudinem Phocensium partes sequebantur.

ὁμηρεύσοντες] Harpocration: ὅμηροί εἰσιν οἱ ἐπὶ συμβάσει διδόμενοι. Quod Valesius putat, ὅμηρον obsidis significatione sub Alexandrina demum

Ἀλέξανδρον ἀναπέμπεσθαι, τοῦτο πεισόμενοι καὶ αὐ-
τοὶ καὶ ἡ πατρίς, ὅ τι ἂν ἐκείνῳ δόξῃ, καὶ ἐν τῇ τοῦ
κρατοῦντος καὶ προηδικημένου μετριότητι κριθησόμε-
νοι. ἡ δ' ἡμετέρα πόλις, ἡ κοινὴ καταφυγὴ τῶν Ἑλ- 134
λήνων, πρὸς ἣν ἀφικνοῦντο πρότερον ἐκ τῆς Ἑλλάδος
αἱ πρεσβεῖαι, κατὰ πόλεις ἕκαστοι παρ' ἡμῶν τὴν σω-
τηρίαν εὑρησόμενοι, νῦν οὐκέτι περὶ τῆς τῶν Ἑλλή-
νων ἡγεμονίας ἀγωνίζεται, ἀλλ' ἤδη περὶ τοῦ τῆς πα-
τρίδος ἐδάφους. καὶ ταῦθ' ἡμῖν συμβέβηκεν ἐξ ὅτου
Δημοσθένης πρὸς τὴν πολιτείαν προσελήλυθεν. εὖ γὰρ
περὶ τῶν τοιούτων Ἡσίοδος ὁ ποιητὴς ἀποφαίνεται. λέ-
γει γάρ που, παιδεύων τὰ πλήθη καὶ συμβουλεύων ταῖς
πόλεσι τοὺς πονηροὺς τῶν δημαγωγῶν μὴ προσδέχεσθαι.
λέξω δὲ κἀγὼ τὰ ἔπη· διὰ τοῦτο γὰρ οἶμαι ἡμᾶς παῖδας 135
ὄντας τὰς τῶν ποιητῶν γνώμας ἐκμανθάνειν, ἵν' ἄνδρες
ὄντες αὐταῖς χρώμεθα.

Πολλάκι δὴ ξύμπασα πόλις κακοῦ ἀνδρὸς ἀπηύρα,
ὅς κεν ἀλιτραίνῃ καὶ ἀτάσθαλα μηχανάαται.

135. *Πολλάκι δὴ*] In Hesiodi editionibus, cujus ex ἔργ. καὶ ἡμ. v. 245. ss. hi versus desumti sunt, legitur πολλάκι καί, quae lectio apud Aeschinem ex uno tantum Bekkeri codice laudatur. Vulgares tempora usurpari coeptum esse, virum doctissimum memoria in hac re fefellit. Nam ὁμήρους δοῦναι legitur jam apud Thucydidem I. 56, ubi Scholiastes ὁμήρους exponit τοὺς ἕνεκα εἰρήνης διδομένους εἰς ἐνέχυρα. καὶ ὁμήρους δοῦναι, ἵνα, ἐὰν ἀποστῶσιν, εὐάλωτοι γένωνται. Et saepius apud eundem legitur, ut etiam apud Xenophontem aliosque. – Lacedaemonii autem, Alexandro absente in Asia; idoneum belli reparandi tempus se nactos arbitrati, Graecos ad ineundam pro libertate concordiam exhortantur. Peloponnesiorum plurimi in hanc militiam nomina profitentur. Antipater autem, praefectus Alexandri, cum universis copiis, quas secum habebat, in Peloponnesum movet, et commisso acri proelio, Lacedaemonii tandem cedere coguntur. Accidit hoc Ol. CXII. 2.

134. παιδεύων τὰ πλήθη] Rarus est pluralis τὰ πλήθη de populis, de democratiis. Oppositionem facit cum plurali τύραννοι apud Demosth. Philipp. II. p. 71. μάλιστα δὲ τοῖς πλήθεσι πρὸς τοὺς τυράννους. Ad analogiam τῶν δήμων; qui saepe ponuntur pro ταῖς πόλεσι δημοκρατουμέναις (conf. F. A. Wolf. ad Lept. p. 232.) dictum est.

135. ἀπηύρα] De hoc vocabulo accurate egit Buttmannus Lexilog. Vol. I. 75. sqq. De ἀτάσθαλα vide Heyne Obsvv. ad Il. IV. 409.

τοῖσιν δ' οὐρανόθεν μέγα πῆμα δῶκε Κρονίων,
λιμὸν ὁμοῦ καὶ λοιμόν, ἀποφθινύθουσι δὲ λαοί·
ἢ τῶν γε στρατὸν εὐρὺν ἀπώλεσεν, ἢ ὅ γε τεῖχος,
ἢ νῆας ἐνὶ πόντῳ τίνυται εὐρύοπα Ζεύς.

136 *ἐὰν δέ, περιελόντες τοῦ ποιητοῦ τὸ μέτρον, τὰς γνώμας ἐξετάζητε, οἶμαι ὑμῖν δόξειν οὐ ποιήματα Ἡσιόδου εἶναι, ἀλλὰ χρησμὸν εἰς τὴν Δημοσθένους πολιτείαν· καὶ γὰρ ναυτικὴ καὶ πεζὴ στρατιὰ καὶ πόλεις ἄρδην εἰσὶν ἀνηρπασμέναι ἐκ τῆς τούτου πολιτείας.*

137 *Ἀλλ', οἶμαι, οὔτε Φρυνώνδας, οὔτε Εὐρύβατος, οὔτ' ἄλλος οὐδεὶς πώποτε τῶν πάλαι πονηρῶν τοιοῦτος μά-*

Aeschinis editiones habent *πολλάκι δέ*, quod est in uno codice. Pro *μέγα πῆμα δῶκε Κρονίων* in Hesiodo et vulgaribus Aeschinis editionibus est *μέγ' ἐπήγαγε πῆμα Κρονίων*, quod est in uno nonnisi Bekkeri codicum. Fortasse Aeschinea lectio, quae olim etiam Hesiodea erat, mutata est a grammatico, qui vitium censebat esse in versu, quum *πῆμα* spondei vicem habeat. Certe tres codices, ut aliquo modo huic vitio medeantur, scripserunt *πῆμα ἔδωκε*. Sed quum in eo loco insignem caesuram longioremque pausam versus recipiat, in thesi spondaica quarti pedis heroici versus syllabam interdum esse ancipitem monuit Hermann. Ell. metr. p. 40. s. Post v. 4. inseruntur in Hesiodi editionibus hi duo versus:

οὐδὲ γυναῖκες τίκτουσιν· μινύθουσι δὲ οἶκοι,
Ζηνὸς φραδμοσύνῃσιν Ὀλυμπίου. ἄλλοτε δ' αὖτε

qui sunt etiam in uno Aeschinis codice. – v. 5. *ἢ ὅ γε τεῖχος*. Articulus subjecti postremo loco additus et librarios et viros quosdam doctos offendit. Sed cum vi illum a poetis sic additum esse satis docuit Robortellus ad Hesiodum. – v. 6. sic legitur in Hesiodo: *ἢ νέας ἐν πόντῳ Κρονίδης ἀποτίνυται αὐτῶν.* Hunc versum secundum codices facillime sic restitui posse judicat Rauchensteinius noster:

ἢ νέας ἐν πόντῳ ἀποτίνυται εὐρύοπα Ζεύς.

Saltem in Aeschine, inquit, *Κρονίδης* interpolatum esse nemo negabit, qui codicum inspexerit lectiones; in Hesiodi autem ea recensione, qua nos utimur, *Κρονίδης* verum est. Victorius margini Venet. adscripsit

ἢ νῆας ἐνὶ πόντῳ τίνυται εὐρύοπα Ζεύς.

137. *οὔτε Φρυνώνδας, οὔτε Εὐρύβατος*] Phrynondas *ἦν κακοήθης καὶ πανοῦργος, μισθοῦ τινας μηχανὰς πραγμάτων ἐπὶ κακοῖς ῥᾳδίως συντιθείς. ἐκ τούτου τοὺς πονηροὺς Φρυνώνδας καλοῦσι.* Haec Suid. s. v. Harpocrat. s. v. *Εὐρυβάτην. Ἔφορος ἐν τῇ ὀγδόῃ Εὐρυβάτην φησὶν Ἐφέσιον λαβόντα χρήματα παρὰ Κροίσου, ὥστε στρατείαν* (l. *στρατιὰν*) *συναγαγεῖν εἰς τὸν πόλεμον τὸν πρὸς τοὺς Πέρσας, εἶτα προδότην γενόμενον ἐγχειρίσαι τὰ δοθέντ[α] χρήματα τῷ Κύρῳ· καὶ ἐντεῦθε[ν] τοὺς πονηροὺς (προδότας) Εὐ[ρυβάτας] καλεῖσθαι.*

μάγος καὶ γόης] *Μάγος* pro[prie] honoris nomen, sacerdotu[m] nempe, sapientium et philoso[phorum] in oriente, qui littera[rum] divinarum et humanaru[m] studio, astrologiae et artis me[...]

γος καὶ γόης ἐγένετο, ὅς, ὦ γῆ καὶ θεοὶ καὶ δαίμονες καὶ ἄνθρωποι, ὅσοι βούλεσθε ἀκούειν τἀληθῆ, τολμᾷ λέγειν βλέπων εἰς τὰ πρόσωπα τὰ ὑμέτερα, ὡς ἄρα Θηβαῖοι τὴν συμμαχίαν ὑμῖν ἐποιήσαντο οὐ διὰ τὸν καιρόν, οὐ διὰ τὸν φόβον τὸν περιστάντα αὐτούς, οὐ διὰ τὴν ὑμετέραν δόξαν, ἀλλὰ διὰ τὰς Δημοσθένους δημηγορίας. καίτοι 138
πολλὰς μὲν τούτου πρότερον πρεσβείας ἐπρέσβευσαν εἰς Θήβας οἱ μάλιστα οἰκείως ἐκείνοις διακείμενοι, πρῶτος μὲν Θρασύβουλος ὁ Κολλυτεύς, ἀνὴρ ἐν Θήβαις πιστευθεὶς ὡς οὐδεὶς ἕτερος, πάλιν Θράσων ὁ Ἑρχιεύς, πρόξενος ὢν Θηβαίοις, Λεωδάμας ὁ Ἀχαρνεύς, οὐχ ἧτ-

§. 137. οὐ διὰ τὴν ὑμετέραν δόξαν] Sic duo Bekkeri codices pro vulgato οὐδὲ διὰ cet. Asyndeto oratio fit fortior, quam si omne asyndeton tollas, in antecedente membro cum Marklando scribens οὐδὲ διὰ τὸν φόβον.

138. Θρασύβουλος] Vulgo huic vocabulo praeponuntur οὗτος στρατηγός. Omittunt quattuor boni codices additamentum librarii

dicae, se dabant; tropice quum sacerdotum et vatum genus hominum credulitate abuti soleret, μάγους ἐκάλουν τοὺς ψευδεῖς φαντασίας περιτιθέντας. Scholiastes ad Soph. Oed. T. 395. Vocabulum γόης Phrynich. Bekkeri Anecdd. p. 31. Ἀττικώτερον appellat τοῦ μάγος. Inter μαγείαν et γοητείαν hoc discrimen statuerunt nonnulli glossographorum: Μαγεία μὲν οὖν, inquiunt, ἐστὶν ἐπίκλησις δαιμόνων ἀγαθοποιῶν δῆθεν πρὸς ἀγαθοῦ τινος σύστασιν, γοητεία δὲ ἐπὶ τοῦ ἀνάγειν νεκροὺς δι' ἐπικλήσεως. Haec tradit Suidas s. v. γοητεία.

ὦ γῆ καὶ θεοὶ καὶ δαίμονες καὶ ἄνθρωποι, ὅσοι βούλεσθε ἀκούειν τἀληθῆ] Coacervatio invocatorum animum indicat commotum et est votum, ut, quicquid possit et valeat, ad rem sit attentum. Cf. Heindorf ad Platonis Prot. §. 5. cf. §. 260.

138. Θρασύβουλος ὁ Κολλυτεύς] Hic (Κόλλυτος δῆμός ἐστι τῆς Αἰγηΐδος φυλῆς) probe distinguendus a Thrasybulo Στειριεῖ, celebri illo Atheniensium libertatis restauratore, quanquam etiam ὁ Κολλυτεὺς teste Demosth. κατὰ Τιμοκρ. p. 742. τῶν ἐκ Πειραιῶς καὶ ἀπὸ Φυλῆς ἦν. Ejus ut ναυάρχου fit mentio apud Xenoph. Hellen. V. 1, 26.

ὁ Ἑρχιεύς] Ἑρχεία δῆμός ἐστι τῆς Αἰγηΐδος, ὡς Διόδωρος. Aliis scribitur Ἑρχία. Hinc formatur δημότης Ἑρχιεύς. Θράσωνος τοῦ Ἑρχιέως tanquam hominis industrii earum partium, ut Cadmea a Lacedaemoniis occupata Thebanis restitueretur, mentio fit in Dinarchi orat. κατὰ Δημοσθένους p. 30. R.

Λεωδάμας ὁ Ἀχαρνεύς] Ἄχαρνα vel Ἀχαρναι δῆμος τῆς Οἰνηΐδος φυλῆς, aberat Athenis LX. circiter stadiis, hedera ibi inventa clara. Traducebatur hic populus, ut carbonibus victum quaerens. Leodamas Acharnensis, Isocratis discipulus, quantum eloquentia excelluerit, patet ex hoc Aeschinis loco, tum ex

τον Δημοσθένους λέγειν δυνάμενος, ἀλλ' ἔμοιγε καὶ
139 ἡδίων, Ἀρχέδημος ὁ Πήληξ, καὶ δυνατὸς εἰπεῖν καὶ πολλὰ κεκινδυνευκὼς ἐν τῇ πολιτείᾳ διὰ Θηβαίους, Ἀριστοφῶν ὁ Ἀζηνιεύς, πλεῖστον χρόνον τὴν τοῦ βοιωτιάζειν ὑπομείνας αἰτίαν, Πύῤῥανδρος ὁ Ἀναφλύστιος, ὃς ἔτι καὶ νῦν ζῇ. ἀλλ' ὅμως οὐδεὶς πώποτε αὐτοὺς ἐδυνήθη προτρέψασθαι εἰς τὴν ὑμετέραν φιλίαν. τὸ δ' αἴτιον οἶδα μέν, λέγειν δ' οὐδὲν δέομαι διὰ τὰς ἀτυχίας
140 αὐτῶν. ἀλλ', οἶμαι, ἐπειδὴ Φίλιππος αὐτῶν ἀφελόμενος Νίκαιαν Θετταλοῖς παρέδωκε, καὶ τὸν πόλεμον, ὃν πρότερον ἐξήλασεν ἐκ τῆς χώρας τῆς τῶν Βοιωτῶν, τοῦτον πάλιν τὸν αὐτὸν πόλεμον ἐπήγαγε διὰ τῆς Φωκίδος ἐπ' αὐτὰς τὰς Θήβας, καὶ τὸ τελευταῖον Ἐλάτειαν καταλαβὼν ἐχαράκωσε καὶ φρουρὰν εἰςήγαγεν, ἐνταῦθ' ἤδη, ἐπεὶ τὸ δεινὸν αὐτῶν ἥπτετο, μετεπέμψαντο Ἀθηναίους, καὶ ὑμεῖς ἐξήλθετε καὶ εἰςήει-

parum eruditi. Item in fine §. post ἡδίων — ῥήτωρ καὶ οὗτος omissum auctoritate quattuor codicum, item §. 139. δημαγωγός ante Ἀριστοφῶν et ῥήτωρ ante Πύῤῥανδρος octo codicum auctoritate.

139. Πύῤῥανδρος ὁ Ἀναφλύστιος] Sic habent octo Bekkeri codices pro vulgato Πύρανδρος. Etiam κατὰ Τιμ. §. 84. p. 66. meae ed. mentio fit Πυῤῥάνδρου, qui num idem sit, qui hic Ἀναφλύστιος a demo Ἀνάφλυστος τῆς Ἱπποθοωντίδος φυλῆς vocatur, nescio. In scribendo autem vocabulo plurimis optimisque codicibus obtemperavi, quanquam Bekkerus vulgatam retinuit.

Demosthenis Lept. p. 551. Ex hoc loco eum novimus legationem ad Thebanos obiisse, quibuscum ipsi aliquam necessitudinem intercessisse oportet.

139. ὁ Πήληξ] Δῆμός ἐστι τῆς Λεοντίδος φυλῆς, ὥς φησι Διόδωρος ὁ περιηγητής.

Ἀριστοφῶν ὁ Ἀζηνιεύς] Stephanus Byz. Ἀζηνιὰ ὡς Πλωθιὰ Λουσιά· δῆμος τῆς Ἱπποθοωντίδος φυλῆς· ὁ δημότης Ἀζηνιεύς. Tres Aristophontes accurate distinxit Ruhnk. historia Crit. Orat. Graec. p. XLV. s.

140. Νίκαιαν] Nomen est plurium locorum. Secundum memorat Stephanus s. v. πόλιν τῶν Ἐπικνημιδίων Λοκρῶν. Strabo L. IX. 4. p. 522. Tzsch. eam in vicinitate Thermopylarum collocat. Hanc urbem in bello Phocensi Thessalis a Phocensibus ereptam Philippus illis restituit, ut eos sibi devinciret. Cf. Demosthenis Philipp. II. p. 71.

Ἐλάτειαν] Haec maxima urbs Phocidis appellatur. Sita est in valle satis ampla et fructuosa fluminis Cephissi a sinistra parte, modico clivo. De re confer Diodor. Sic. XVI. 84.

ἐχαράκωσε] Ab ὁ χάραξ. Vid. Lobeck ad Phrynich. p. 61 s. Χαρακοῦν est munimentis circumdare.

τε εἰς τὰς Θήβας, ἐν τοῖς ὅπλοις διεσκευασμένοι, καὶ οἱ πεζοὶ καὶ οἱ ἱππεῖς, πρὶν περὶ συμμαχίας μίαν μόνην συλλαβὴν γράψαι Δημοσθένην. ὁ δ' εἰσάγων ἦν 141
ὑμᾶς εἰς τὰς Θήβας καιρὸς καὶ φόβος καὶ χρεία συμμαχίας, ἀλλ' οὐ Δημοσθένης, ἐπεὶ περί γε ταύτας τὰς πράξεις τρία τὰ πάντων μέγιστα Δημοσθένης εἰς ὑμᾶς ἐξημάρτηκε, πρῶτον μὲν ὅτι Φιλίππου, τῷ μὲν ὀνόματι πολεμοῦντος ὑμῖν, τῷ δ' ἔργῳ πολὺ μᾶλλον μισοῦντος Θηβαίους, ὡς αὐτὰ τὰ πράγματα δεδήλωκε, καὶ τί δεῖ τὰ πλείω λέγειν; ταῦτα μὲν τὰ τηλικαῦτα τὸ μέγεθος ἀπεκρύψατο, προσποιησάμενος δὲ μέλλειν τὴν συμμαχίαν γενήσεσθαι οὐ διὰ τοὺς καιρούς, ἀλλὰ διὰ τὰς αὐτοῦ πρεσβείας, πρῶτον μὲν συνέπεισε τὸν δῆμον μηκέτι 142
βουλεύεσθαι, ἐπὶ τίσι δεῖ ποιήσασθαι τὴν συμμαχίαν, ἀλλ' ἀγαπᾶν μόνον, εἰ γίγνεται, τοῦτο δὲ προλαβών, ἔκδοτον μὲν τὴν Βοιωτίαν ἅπασαν ἐποίησε Θηβαίοις, γράψας

140. καὶ οἱ πεζοὶ καὶ οἱ ἱππεῖς] Sic quattuor Bekkeri codices ejusdem familiae pro vulgato καὶ οἱ ἱππεῖς καὶ οἱ πεζοί. Supra §. 88. οἱ στρατιῶται οἱ ὑμέτεροι, πεζοὶ καὶ ἱππεῖς. Plerumque solent apud Athenienses οἱ πεζοὶ praecedere ἱππέας: quanquam interdum etiam altera collocatio ab omnibus libris firmatur.

διεσκευασμένοι] Verbum proprium de iis, qui ad proelium instructi et parati sunt.

141. τρία τὰ πάντων μέγιστα] I. Συμμαχία in Thebanorum commodum instituta. II. Per tempus συμμαχίας imminuta majestas populi Atheniensis et Thebanorum potentia aucta. III. Impedimenta, quo minus Thebani cum Philippo pacem facerent, objecta. – Primum momentum in duas partes discernitur: a) Demosthenes persuasit populo, ne ullas poneret conditiones, sub quibus συμμαχία institueretur; satis habere, si ea fieret. b) Duas belli sumtuum partes Atheniensibus imposuit, quorum minus erat periculum, et unam Thebanis, qui in summo periculo versabantur; imperium maritimum utrisque fecit commune, Athenienses autem stipendia ferre oportebat, terrestre fraude Thebanis dedit. Primum momentum inducitur per πρῶτον μέν et in hoc πρώτῳ duae hae partes per πρῶτον μέν – – δεύτερον δέ: quod non oportebat offendere viros doctos. Sic enim saepe optimi scriptores. Vide quae dixi ad Cicer. de fin. I. 6.

ὡς αὐτὰ τὰ πράγματα δεδήλωκε] Intelligit eam rationem, qua Philippus post pugnam Chaeronensem utrosque, tum Thebanos, tum Athenienses, tractaverit, mitis in hos, severus in illos.

ἐν τῷ ψηφίσματι, ἐάν τις ἀφιστῆται πόλις ἀπὸ Θηβαίων, βοηθεῖν Ἀθηναίους Βοιωτοῖς τοῖς ἐν Θήβαις, τοῖς ὀνόμασι κλέπτων καὶ μεταφέρων τὰ πράγματα, ὥςπερ εἴωθεν, ὡς τοὺς Βοιωτούς, ἔργῳ κακῶς πάσχοντας, τὴν τῶν ὀνομάτων σύνθεσιν τῶν Δημοσθένους ἀγαπήσοντας, ἀλλ' οὐ
143 μᾶλλον ἐφ' οἷς κακῶς πεπόνθεσαν ἀγανακτήσοντας· δεύτερον δὲ τῶν εἰς τὸν πόλεμον ἀναλωμάτων τὰ μὲν δύο μέρη ὑμῖν ἀνέθηκεν, οἷς ἦσαν ἀπωτέρω οἱ κίνδυνοι, τὸ δὲ τρίτον μέρος Θηβαίοις, δωροδοκῶν ἐφ' ἑκάστοις τούτων, καὶ τὴν ἡγεμονίαν τὴν μὲν κατὰ θάλατταν ἐποίησε κοινήν, τὸ δ' ἀνάλωμα ἴδιον ὑμέτερον, τὴν δὲ κατὰ γῆν, εἰ μὴ δεῖ ληρεῖν, ἄρδην φέρων ἀνέθηκε Θηβαίοις, ὥςτε παρὰ τὸν γενόμενον πόλεμον μὴ κύριον γενέσθαι Στρατοκλέα, τὸν ἡμέτερον στρατηγόν, βουλεύ-

142. βοηθεῖν Ἀθηναίους Βοιωτοῖς τοῖς ἐν Θήβαις] Aeschines inique traducit argutiam Demosthenicam. Demosthenes ipso verborum dilectu cives suos docere volebat non jam id agi, ut cum Thebanorum civitate in se spectata, parte tantum modo Boeotiae, inimica olim Atheniensibus, foedus inirent eique opem ferrent, sed ut societatem cum ea jungerent, quatenus ea esset totius regionis caput, summamque rem apud foederatos Boeotorum populos legitime administraret. Ejusmodi autem foedus ut cum tota Boeotia Thebanorum potentatui (Cicero de rep. II. 8) subjecta ea tempestate fieret, non solum civilis prudentia suadebat, sed si ita verbis concipiebatur, speciosius etiam erat ad plebis Atheniensis veterem simultatem mitigandam, longeque minorem ipsi oratori invidiam faciebat, quam si incaute Thebanos solos in populiscito nominasset.

ὡς — ἀγαπήσοντας] Frequens est apud Graecos, ut conjunctioni ὡς accusativus participii jungatur tanquam casus absolutus, ita ut in conjunctione insit notio verbi transitivi pro contextu varia, quamvis similis, νομίζων, εἰδώς cet. Cf. Matth. Gr. Gr. §. 568. 3. Rost. §. 131, 4.

143. ἴδιον ὑμέτερον] Non raro possessivum pro genitivo pronominis personalis adjectivo ἴδιον addi patet ex iis, quae habet Lobeck ad Phryn. p. 441.

Στρατοκλέα, τὸν ἡμέτερον στρατηγόν] Stratoclem novimus oratorem protervae linguae, qui, ut ex Dinarchi oratione κατὰ Δημοσθ. apparet, Demosthenem ob pecuniam ab Harpalo acceptam publice accusavit. De eo accurate egit Ruhnkenius ad Rutilium Lupum p. 82 ss. Imperatores in pugna Chaeronensi memorat Diodor. Sic. XVI. 85. Charetem et Lysiclem. Chares videtur is fuisse, qui summae rei praeerat. Polyaenus Strategem. IV. 2, 8. Charetem et Proxenum nominat. Stratoclis tamen meminit idem IV. 22. ita ut haud improbabile sit protervam ejus linguam hoc effudisse: Ἀθηναίων Στρατοκλῆς ἐκβοήσας· οὐ χρὴ ἀποστῆναι προςκειμένους, ἕως ἂν τοὺς πολεμίους κατακλείσωμεν ἐς Μακεδονίαν, οὐκ ἀνῆκε διώκων.

σασθαι περὶ τῆς τῶν στρατιωτῶν σωτηρίας. καὶ 144
ταῦτ' οὐκ ἐγὼ μὲν κατηγορῶ, ἕτεροι δὲ παραλείπουσιν, ἀλλὰ κἀγὼ λέγω, καὶ πάντες ἐπιτιμῶσι, καὶ ὑμεῖς σύνιστε καὶ οὐκ ὀργίζεσθε. ἐκεῖνο γὰρ πεπόνθατε πρὸς Δημοσθένην· συνείθισθε ἤδη τἀδικήματα αὐτοῦ ἀκούειν, ὥστε οὐ θαυμάζετε. δεῖ δὲ οὐχ οὕτως, ἀλλ' ἀγανακτεῖν καὶ τιμωρεῖσθαι, εἰ χρὴ τὰ λοιπὰ τῇ πόλει καλῶς ἔχειν.

Δεύτερον δὲ καὶ πολὺ τούτου μεῖζον ἀδίκημα 145
ἠδίκησεν, ὅτι τὸ βουλευτήριον τὸ τῆς πόλεως καὶ τὴν δημοκρατίαν ἄρδην ἔλαθεν ὑφελόμενος καὶ μετήνεγκεν εἰς Θήβας εἰς τὴν Καδμείαν, τὴν κοινωνίαν τῶν πράξεων τοῖς Βοιωτάρχαις συνθέμενος· καὶ τηλικαύτην αὐτὸς αὑτῷ δυναστείαν κατεσκεύασεν, ὥστ' ἤδη παριὼν ἐπὶ τὸ βῆμα πρεσβεύσειν μὲν ἔφη ὅποι ἂν αὐτῷ δοκῇ,
κἂν μὴ ὑμεῖς ἐκπέμπητε, εἰ δέ τις αὐτῷ τῶν στρατηγῶν 146
ἀντείποι, καταδουλούμενος τοὺς ἄρχοντας καὶ συνεθίζων μηδὲν αὐτῷ ἀντιλέγειν διαδικασίαν ἔφη γράψειν τῷ

145. *τοῖς Βοιωτάρχαις*] Non sunt *οἱ προεστῶτες τῶν Θηβῶν*, quos intelligendos videntur nonnulli opinati esse ex Polluce I. 128. *Τῶν Θηβαίων ἴδιον οἱ Βοιωτάρχαι.* Accuratius, opinor, Thucydidis Scholiastes II. 2. *οἱ τῶν Βοιωτῶν ἄρχοντες.* In numero etiam veteres dissentiunt, qui pro temporum diversitate diversus erat. Scholiastes numerum habet l. l. *ἕνδεκα*, ex ipso, ni fallor, Thucydide haustum IV. 91. *τῶν ἄλλων Βοιωταρχῶν, οἵ εἰσιν ἕνδεκα.* Parum recte affirmat autem O. Müller Geschichten Hellenischer Stämme und Städte T. I. p. 404. numerum *ἕνδεκα* nonnisi *τοὺς ἄλλους Βοιωτάρχας* comprehendere, excepto eo, qui post nominatim affertur Pagondas Thebanus, ita ut plenus Boeotarcharum numerus fuerit duodecim. Sed ita non praesens *εἰσίν* posuisset Thucydides. Numerus duodenarius facilius ex Liv. XLII. 43. sumi posset. Vere de Boeotarchis meo judicio judicavit Fr. Kortüm zur Geschichte Hellenischer Staatsverfassungen, p. 87. — Demostheni autem nequaquam crimini vertendum est, quod per *συμμαχίαν* senatum Boeotorum rerum deliberandarum participem esse voluerit. Et haec ipsa erat Demosthenis mens, quam Aeschines hyperbolice calumniatur.

146. *διαδικασίαν*] Bekkeri Anecdd. p. 236. *Διαδικασία: οὐχ ἁπλῶς πᾶσα δίκη διαδικασία καλεῖται, ἀλλ' ἐν αἷς περί τινος ἀμφισβήτησίς ἐστιν, ὅτῳ προσήκει μᾶλλον.* Prioritätsstreit; vid. Hefter die Athenäische Gerichtsverfassung, p. 272. Der Attische Process, p. 367. ss. Platner der Process, zweites Buch, dritter Abschnitt. T. II. p. 17. ss. Ceterum sententiam, quae hic Demostheni tribuitur, versu expressit Cicero ex libris

βήματι πρὸς τὸ στρατηγεῖον· πλείω γὰρ ὑμᾶς ἀγαθὰ ὑφ' ἑαυτοῦ ἔφη ἀπὸ τοῦ βήματος πεπονθέναι ἢ ὑπὸ τῶν στρατηγῶν ἐκ τοῦ στρατηγείου. μισθοφορῶν δ' ἐν τῷ ξενικῷ κεναῖς χώραις, καὶ τὰ στρατιωτικὰ χρήματα κλέπτων, καὶ τοὺς μυρίους ξένους ἐκμισθώσας Ἀμφισσεῦσι, πολλὰ διαμαρτυρομένου καὶ σχετλιάζοντος ἐν ταῖς ἐκκλησίαις ἐμοῦ, προσέμιξε φέρων ἀναρπασθέντων τῶν
147 ξένων τὸν κίνδυνον ἀπαρασκεύῳ τῇ πόλει. τί γὰρ ἂν οἴεσθε Φίλιππον ἐν τοῖς τότε καιροῖς εὔξασθαι; οὐ χωρὶς μὲν πρὸς τὴν πολιτικὴν δύναμιν, χωρὶς δ' ἐν Ἀμφίσσῃ πρὸς τοὺς ξένους διαγωνίσασθαι, ἀθύμους δὲ τοὺς Ἕλληνας λαβεῖν τηλικαύτης πληγῆς προγεγενημένης; καὶ τηλικούτων κακῶν αἴτιος γεγενημένος Δημοσθένης οὐκ ἀγαπᾷ, εἰ μὴ δίκην δέδωκεν, ἀλλ' εἰ μὴ καὶ χρυσῷ στεφάνῳ στεφανωθήσεται, ἀγανακτεῖ· οὐδ' ἱκανόν ἐστιν αὐτῷ ἐναντίον ὑμῶν κηρύττεσθαι, ἀλλ' εἰ μὴ τῶν Ἑλλήνων ἐναντίον ἀναῤῥηθήσεται, τοῦτ' ἤδη ἀγανακτεῖ. οὕτως, ὡς ἔοικε, πονηρὰ φύσις, μεγάλης ἐξουσίας ἐπιλαβομένη, δημοσίας ἀπεργάζεται συμφοράς.

148 Τρίτον δὲ καὶ τῶν προειρημένων μέγιστόν ἐστιν ὃ μέλλω λέγειν. Φιλίππου γὰρ οὐ καταφρονοῦντος τῶν Ἑλλήνων, οὐδ' ἀγνοοῦντος, οὐ γὰρ ἦν ἀσύνετος,

147. *προγεγενημένης*] Sic Bern. Helmst. et quattuor Bekkeri codices pro vulgato *γεγενημένης*. Librarios composita in simplicia mutare solitos esse jam saepe cognovimus. Non sine vi autem praepositionem addidit, ut ratio rerum consecutionis eo apertior sit.

de consulatu suo, quem servavit de Off. I. 22. 77.

Cedant arma togae; concedat laurea linguae.

κεναῖς χώραις] Stipendia scilicet accipiebant militum nomine, qui non militabant, more avarorum ducum, qui plures milites sub imperio suo stipendia facere simulant, quam faciunt.

πολλὰ διαμαρτυρομένου καὶ σχετλιάζοντος — ἐμοῦ] *Διαμαρτύρεσθαι* est Latinorum contestari, obtestari, deos hominesque testes vocare. *Σχετλιάζειν* est clamare aliquid *σχέτλιον* esse, improbum et iniquum, intolerabile. Aristoph. Plut. 477. jungit *σχετλιάζειν καὶ βοᾶν*. Hinc *σχετλιασμός* est conquestio, oratio, qua conquerimur et commoti sumus ex injuria vel adversa fortuna.

ἀναρπασθέντων τῶν ξένων] Hyperbolice de clade, quam passi sunt milites conducticii. Similem sententiae formam in seqq. vide apud Demosth. περὶ τῶν ἐν Χεῤῥονήσ. p. 94. ult.

ὅτι περὶ τῶν ὑπαρχόντων ἀγαθῶν ἐν ἡμέρας σμικρῷ μέρει διαγωνιεῖται, καὶ διὰ ταῦτα βουλομένου ποιήσασθαι τὴν εἰρήνην, καὶ πρεσβείας ἀποστέλλειν μέλλοντος, καὶ τῶν ἀρχόντων τῶν ἐν Θήβαις φοβουμένων τὸν ἐπιόντα κίνδυνον εἰκότως· οὐ γὰρ ῥήτωρ ἀστράτευτος καὶ λιπὼν τὴν τάξιν αὐτοὺς ἐνουθέτησεν, ἀλλ' ὁ Φωκικὸς πόλεμος δεκαετὴς γεγονὼς ἀείμνηστον παιδείαν αὐτοὺς ἐπαίδευσε, τούτων δὲ ἐχόντων οὕτως αἰσθό- 149
μενος Δημοσθένης, καὶ τοὺς Βοιωτάρχας ὑποπτεύσας μέλλειν εἰρήνην ἰδίᾳ ποιεῖσθαι, χρυσίον ἄνευ αὐτοῦ παρὰ Φιλίππου λαβόντας, ἀβίωτον ἡγησάμενος εἶναι, εἴ τινος ἀπολειφθήσεται δωροδοκίας, ἀναπηδήσας ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ, οὐδενὸς ἀνθρώπων λέγοντος οὔθ' ὡς δεῖ ποιεῖσθαι πρὸς Φίλιππον εἰρήνην, οὔθ' ὡς οὐ δεῖ, ἀλλ' ὡς ᾤετο, τοῦτο κήρυγμά τι τοῖς Βοιωτάρχαις προκηρύττων ἀναφέρειν ἑαυτῷ τὰ μέρη τῶν λημμάτων, διώ-
μνυτο τὴν Ἀθηνᾶν, ἥν, ὡς ἔοικε, Φειδίας ἐνεργολα- 150
βεῖν εἰργάσατο καὶ ἐνεπιορκεῖν Δημοσθένει, ἦ μήν, εἴ τις ἐρεῖ, ὡς χρὴ πρὸς Φίλιππον εἰρήνην ποιήσασθαι, ἀπάξειν εἰς τὸ δεσμωτήριον ἐπιλαβόμενος τῶν τριχῶν,

148. καὶ λιπὼν τὴν τάξιν] Fluctuant libri inter singularem τὴν τάξιν et pluralem τὰς τάξεις, qui foret pluralis hyperbolicus: cui infensos fuisse librarios jam saepius cognovimus. cf. supra §. 109. Hic pluralem habet optimus Helmst. et Bekkeri quattuor, ejusdem quidem familiae, qui forsitan praeferendus.

148. ὁ Φωκικὸς πόλεμος δεκαετής] Ammonius p. 136. s. Τρίετες βαρυτόνως καὶ τριετὲς ὀξυτόνως διαφέρει, φησὶ Πτολεμαῖος ὁ Ἀσκαλωνίτης. ἐὰν μὲν γὰρ βαρυτονήσωμεν, ἔσται ἐπὶ χρόνου - - ἐὰν ὀξυτονήσωμεν, ἔσται ἐπὶ ἡλικίας. Si Mss. consideremus, scriptores hoc discrimen non agnoscunt. Car. Göttling in libro: Die Lehre vom Accent der Griechischen Sprache p. 88. statuit adjectiva ex ἔτος composita esse oxytona, contra si neutra adverbialiter usurpentur, esse barytona. - Belli autem Phocensis anni apud varios scriptores variant, dum a variis terminis progrediuntur. Conf. Weiske de hyperbole P. III. p. 19.

149. τοῦτο κήρυγμά τι] Τοῦτο est accusativus objecti, κήρυγμά τι accusativus praedicati. Κήρυγμα est mandatum vel a senatu datum, vel a populo jussum, quod voce praeconis promulgabatur. Hinc tropice significat jussum, cui tanquam a summo magistratu mandato sit obtemperandum: hoc quasi publica auctoritate sancitum.

ἀπομιμούμενος τὴν Κλεοφῶντος πολιτείαν, ὃς ἐπὶ τοῦ πρὸς Λακεδαιμονίους πολέμου, ὡς λέγεται, τὴν πόλιν ἀπώλεσεν. ὡς δ' οὐ προςεῖχον αὐτῷ οἱ ἄρχοντες οἱ ἐν ταῖς Θήβαις, ἀλλὰ καὶ τοὺς στρατιώτας τοὺς ὑμετέρους πάλιν ἀνέστρεψαν ἐξεληλυθότας, ἵνα βουλεύσησθε περὶ τῆς
151 εἰρήνης, ἐνταῦθ' ἤδη παντάπασιν ἔκφρων ἐγένετο, καὶ παρελθὼν ἐπὶ τὸ βῆμα προδότας τῶν Ἑλλήνων τοὺς Βοιωτάρχας ἀπεκάλεσε, καὶ γράψειν ἔφη ψήφισμα ὁ τοῖς πολεμίοις οὐδέποτ' ἀντιβλέψας πέμπειν ὑμᾶς πρέσβεις εἰς Θήβας αἰτήσοντας Θηβαίους δίοδον ἐπὶ Φίλιππον. ὑπεραισχυνθέντες δὲ οἱ ἐν Θήβαις ἄρχοντες, μὴ δόξωσιν ὡς ἀληθῶς εἶναι προδόται τῶν Ἑλλήνων, ἀπὸ μὲν τῆς εἰρήνης ἀπετράποντο, ἐπὶ δὲ τὴν παράταξιν ὥρμησαν.

152 Ἔνθα δὴ καὶ τῶν ἀνδρῶν τῶν ἀγαθῶν ἄξιόν ἐστιν ἐπιμνησθῆναι, οὓς οὗτος, ἀθύτων καὶ ἀκαλλιερήτων ὄντων τῶν ἱερῶν, ἐκπέμψας ἐπὶ τὸν πρόδηλον κίνδυ-

150. τὴν Κλεοφῶντος πολιτείαν] Scholiastes ad Aristoph. Ran. v. 1580. ὡς Ἀριστοτέλης φησὶ μετὰ τὴν ἐν Ἀργινούσαις ναυμαχίαν, Λακεδαιμονίων βουλομένων ἐκ Δεκελείας ἀπιέναι, ἐφ' οἷς ἔχουσιν ἑκάτεροι, καὶ εἰρήνην ἄγειν, ἐπὶ τοῦ Καλλίου (qui Archon Ol. XCIII. 3.) Κλεοφῶν ἔπεισε τὸν δῆμον μὴ προςδέξασθαι, ἐλθὼν εἰς τὴν ἐκκλησίαν μεθύων καὶ θώρακα ἐνδεδυκώς, οὐ φάσκων ἐπιτρέψειν, ἐὰν μὴ πάσας ἀφῶσι τὰς πόλεις οἱ Λακεδαιμόνιοι. Οὗτος δὲ ὁ Κλεοφῶν ὡς ξένος κωμῳδεῖται καὶ βάρβαρος. Turbulentus erat demagogus et similis Hyperbolo et Cleoni, quibuscum saepe jungitur. De eo cf. Ruhnkenii Historia Critica Oratorum Graecorum p. XCIV. ss.

151. ὁ τοῖς πολεμίοις οὐδέποτ' ἀντιβλέψας] Haec locutio summum timoris gradum indicat: quam etiam Latini receperunt. Quae de hac formula colligi possunt, collegit et illustravit Bentlejus ad Horat. Od. I. 3, 18. Contra βλέπειν εἰς τινος πρόσωπον formula est impudentiam notans §. 152. ἐπιχειρήσειν ἐθελήσεις –, βλέπων εἰς τὰ τούτων πρόσωπα, λέγειν. Adde Demosthenem περὶ στεφ. p. 320. Ceterum ἀντιβλέπειν cum accusativo construćtum memorat Priscianus L. XVIII. §. 190. p. 494 Krehl. Citat nempe hunc locum ita: ὁ μηδέποτε τοὺς πολεμίους ἀντιβλέψας. Sed videtur locu[illegible] ex memoria laudasse, quum i[illegible] nullo, qui exstant, codicum neq[illegible] accusativi appareat vestigiu[illegible] Et ἀντιβλέπειν quidem apud Att[illegible] cos vel cum dativo, vel cum prae[illegible] positionibus εἰς et πρός c. ac[illegible] construitur. Recentiores habe[illegible] etiam accusativum sine praepos[illegible] tione. De legatione et succes[illegible] Demosthenis cf. Plutarch. vita Demosth. p. 854. c. 18.

νον ἐτόλμησε, τοῖς δραπέταις ποσὶ καὶ λελοιπόσι τὴν
τάξιν ἀναβὰς ἐπὶ τὸν τάφον τὸν τῶν τελευτησάντων,
ἐγκωμιάζειν τὴν ἐκείνων ἀρετήν. ὦ πρὸς μὲν τὰ μεγά-
λα καὶ σπουδαῖα πάντων ἀνθρώπων ἀχρηστότατε, πρὸς
δὲ τὴν ἐν τοῖς λόγοις τόλμαν θαυμασιώτατε, ἐπιχειρή-
σειν ἐθελήσεις αὐτίκα μάλα, βλέπων εἰς τὰ τούτων
πρόσωπα, λέγειν, ὡς δεῖ σε ἐπὶ ταῖς τῆς πόλεως συμ-
φοραῖς στεφανοῦσθαι; ἐὰν δ' οὗτος λέγῃ, ὑμεῖς ὑπο-
μενεῖτε, καὶ συναποθανεῖται τοῖς τελευτήσασιν, ὡς ἔοικε,
καὶ ἡ ὑμετέρα μνήμη; γένεσθε δή μοι μικρὸν χρόνον τὴν 153
διάνοιαν μὴ ἐν τῷ δικαστηρίῳ, ἀλλ' ἐν τῷ θεάτρῳ, καὶ νομί-
σαθ' ὁρᾶν προϊόντα τὸν κήρυκα καὶ τὴν ἐκ τοῦ ψη-
φίσματος ἀνάῤῥησιν μέλλουσαν γίγνεσθαι, καὶ λογίσα-
σθε, πότερ' οἴεσθε τοὺς οἰκείους τῶν τελευτησάντων
πλείω δάκρυα ἀφήσειν ἐπὶ ταῖς τραγῳδίαις καὶ τοῖς
ἡρωϊκοῖς πάθεσι τοῖς μετὰ ταῦτ' ἐπεισιοῦσιν, ἢ ἐπὶ
τῇ τῆς πόλεως ἀγνωμοσύνῃ. τίς γὰρ οὐκ ἂν ἀλγή- 154
σειεν ἄνθρωπος Ἕλλην καὶ παιδευθεὶς ἐλευθέρως, ἀ-

153. *γένεσθε δή μοι — τὴν διάνοιαν*] Bern. *τῇ διανοίᾳ*, ex quo hanc lectionem ut optimam recepit Wunderlich; et is quidem casus in similibus locutionibus Aeschini est usitatissimus. §. 157. *ἐπειδὴ τοῖς σώμασιν οὐ παρεγένεσθε, ταῖς γε διανοίαις ἀποβλέψατ' αὐτῶν εἰς τὴν συμφοράν.* §. 186. *προέλθετε οὖν τῇ διανοίᾳ καὶ εἰς τὴν στοὰν ποικίλην.* Quum tamen accusativus ab reliquis omnibus libris confirmetur, isque ex legibus grammaticis locum habere possit, *κατὰ Τιμ.* §. 129. p. 192. meae ed. *ἐπειδὰν δὲ — — τὰς ψυχὰς ἐφ' ἑτέρων γένησθε*, eum retinuimus.

154. *ἄνθρωπος Ἕλλην καὶ παιδευθεὶς*] Sic sex Bekkeri codices pro vulgato *ἢ καί*. Nempe *καί* est explicativum, ut saepe apud Latinos et. Possis etiam reddere e t o m n i n o, ut amplificetur *Ἕλληνος* notio: n o n G r a e c u s s o l u m, s e d s i f o r t e i n t e r c e t e r o s h o m o s i t l i b e r a l i t e r e d u c a t u s. Vide H e r m a n n u m ad Vigerum p. 838.

152. *τοῖς δραπέταις ποσὶ καὶ λελοιπόσι τὴν τάξιν ἀναβὰς ἐπὶ τὸν τάφον τὸν τῶν τελευτησάντων*] Haec verba conjungenda sunt. *Δραπέτης*, quod plerumque substantive ponitur, hoc loco adjective positum est. Nam, ut vere monet B r u n c k i u s ad Soph. Oed. T. v. 81., substantivi pro adjective positi exempla passim obvia, nec apud poetas solum, sed etiam apud prosae scriptores. De re cf. P l u t a r c h. vita Demosthen. p. 855. c. 21.

ἐπιχειρήσειν ἐθελήσεις] Ex T h o m a M. p. 159–168. videtur patere, Grammaticos nonnullos antiquos statuisse non jungi posse verba, quae voluntatem significent, cum futuro in-

ναμνησθεὶς ἐν τῷ θεάτρῳ ἐκεῖνό γε, εἰ μηδὲν ἕτερον, ὅτι ταύτῃ ποτὲ τῇ ἡμέρᾳ μελλόντων ὥςπερ νυνὶ τῶν τραγῳδῶν γίγνεσθαι, ὅτ' εὐνομεῖτο μᾶλλον ἡ πόλις καὶ βελτίοσι προστάταις ἐχρῆτο, προελθὼν ὁ κήρυξ καὶ παραστησάμενος τοὺς ὀρφανούς, ὧν οἱ πατέρες ἦσαν ἐν τῷ πολέμῳ τετελευτηκότες, νεανίσκους πανοπλίᾳ κεκοσμημένους, ἐκήρυττε τὸ κάλλιστον κήρυγμα καὶ προτρεπτικώτατον πρὸς ἀρετήν, ὅτι τούςδε τοὺς νεανίσκους, ὧν οἱ πατέρες ἐτελεύτησαν ἐν τῷ πολέμῳ ἄνδρες ἀγαθοὶ γενόμενοι, μέχρι μὲν ἥβης ὁ δῆμος ἔτρεφε, νυνὶ δὲ καθοπλίσας τῇδε τῇ πανοπλίᾳ ἀφίησιν ἀγαθῇ τύχῃ τρέπεσθαι ἐπὶ τὰ ἑαυτῶν, καὶ
155 καλεῖ εἰς προεδρίαν. τότε μὲν ταῦτ' ἐκήρυττεν, ἀλλ' οὐ νῦν, ἀλλὰ παραστησάμενος τὸν τῆς ὀρφανίας τοῖς παισὶν αἴτιον τί ποτ' ἀνερεῖ, ἢ τί φθέγξεται; καὶ γὰρ ἐὰν αὐτὰ διεξίῃ τὰ ἐκ τοῦ ψηφίσματος προστάγματα, ἀλλ' οὔ τό γ' ἐκ τῆς ἀληθείας αἰσχρὸν σιωπηθήσεται, ἀλλὰ τἀναντία δόξει τῇ τοῦ κήρυκος φωνῇ φθέγ-

finitivi, eosque nostro loco sequitur Marklandus, qui conjicit ἐπιχειρῆσαι vel ἐπιχειρεῖν. Sed optimorum scriptorum usum hoc non omnino rejecisse satis docuit Lobeck Parerga post Phryn. p. 747. s. In Bern. glossa est τολμήσεις. Interdum, ut hic, indicatur quod proxime instat: Audebis statim aggredi, quod nullo unquam tempore audendum sit.

154. μελλόντων – τῶν τραγῳδῶν γίγνεσθαι] Cf. supra §. 41.

τοὺς ὀρφανοὺς] Laudat Diogenes Laert. vita Solon. L. I. §. 55. legem, quae jubet τῶν ἐν πολέμοις τελευτησάντων τοὺς υἱοὺς τρέφεσθαι καὶ παιδεύεσθαι. Commentarii vicem praestat Plato Menex. p. 248. c. Nostro autem loco hoc ipsum Aeschines Demostheni crimini vertit, quod non suppetias tulerit legi praestantissimae, sed orborum salutem suae ambitioni posthabuerit. Tantum abest, ut concludi possit eorum, qui in pugna Chaeronensi ceciderint, liberos Athenienses publicis impensis educandos curasse.

ἀγαθῇ τύχῃ] Est formula bene ominantis et precantis, ut aliquid bene cedat: quod felix faustumque sit, quod bene vertat. Xenophon Cyrop. IV. 5, 51. s. τούτους λαβὼν ποίει, ὅπως ἄριστόν σοι δοκεῖ εἶναι. δέχομαί τε, ἔφη, καὶ ἀγαθῇ τύχῃ ἡμεῖς τε ἱππεῖς γενοίμεθα, καὶ ὑμεῖς διέλοιτε τὰ κοινά.

καὶ καλεῖ εἰς προεδρίαν] Populum iis locum principem in theatro assignare ad spectandos ludos promulgat. Haec προεδρία inter praemia et honores erat, quae civibus et peregrinis bene de civitate meritis a populo dabantur. Cf. Schoemann de Com. p. 335. s.

155. ἀλλ' οὐ τό γ' ἐκ τῆς ἀληθείας αἰσχρὸν σιωπηθήσεται] Haec est apodosis, et ἀλλά vim habet affirmativam: in quo hae-

γεσθαι, ὅτι τόνδε τὸν ἄνδρα, εἰ δὴ καὶ οὗτος ἀνήρ, στεφανοῖ ὁ δῆμος ὁ Ἀθηναίων ἀρετῆς ἕνεκα τὸν κάκιστον, ἀνδραγαθίας ἕνεκα τὸν ἄνανδρον καὶ λελοιπότα τὴν τάξιν. μὴ πρὸς τοῦ Διὸς καὶ τῶν ἄλλων 156
θεῶν, ἱκετεύω ὑμᾶς, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, μὴ τρόπαιον ἵστατε ἀφ᾽ ὑμῶν αὐτῶν ἐν τῇ τοῦ Διονύσου ὀρχήστρᾳ, μηδ᾽ αἱρεῖτε παρανοίας ἐναντίον τῶν Ἑλλήνων τὸν δῆμον τῶν Ἀθηναίων, μηδ᾽ ὑπομιμνήσκετε τῶν ἀνιάτων καὶ ἀνηκέστων κακῶν τοὺς ταλαιπώρους Θηβαίους, οὓς φυγόντας διὰ τοῦτον ὑποδέδεχθε τῇ πόλει, ὧν ἱερὰ καὶ τέκνα καὶ τάφους ἀπώλεσεν ἡ Δημοσθένους δωροδοκία καὶ τὸ βασιλικὸν χρυσίον· ἀλλ᾽ ἐπειδὴ τοῖς σώμασιν οὐ παρεγένεσθε, ἀλλὰ 157
ταῖς γε διανοίαις ἀποβλέψατ᾽ αὐτῶν εἰς τὰς συμφοράς, καὶ νομίσαθ᾽ ὁρᾶν ἁλισκομένην τὴν πόλιν, τειχῶν κατασκαφάς, ἐμπρήσεις οἰκιῶν, ἀγομένας γυναῖκας καὶ παῖδας εἰς δουλείαν, πρεσβύτας ἀνθρώπους, πρεσβύτιδας γυναῖκας ὀψὲ μεταμανθάνοντας τὴν ἐλευ-

156. *μὴ τρόπαιον ἵστατε ἀφ᾽ ὑμῶν αὐτῶν*] Negationem omittunt quattuor codices, cui repetitae saepe infensi erant librarii. Pro *ἀφ᾽* tres codices supra scriptum habent *καθ᾽*. Vere F. A. Wolfius ad Leptin. p. 296. »Frequentissimus est, inquit, usus particulae *ἀπό*, ubi tropaei de populo positi mentio fit, fortasse inde, quod armis tropaea ornari solebant, victo hosti detractis. Verum simpliciter quoque dicitur *τρόπαιον στῆσαί τινος* vel *κατά τινος*.« Hoc autem loco *ἀπό* significat caussam rei ordiendae; nempe tropaei caussa ducitur ab degenerato Atheniensium ingenio.

sitare non oportebat Wolfium. Est enim frequens jam inde ab Homero. In primis hoc fit, quum protasis incipiat ab *ἐπειδή*, ut paullo post.

156. *μηδ᾽ αἱρεῖτε παρανοίας — — τὸν δῆμον*] *Αἱρεῖν* cum accusativo personae et genitivo rei est convincere aliquem vitii, criminis. Cf. Astium ad Plat. de Legg. VI. 9. Xenophon. Memor. I. 2, 49. *φάσκων κατὰ νόμον ἐξεῖναι παρανοίας ἑλόντι καὶ τὸν πατέρα δῆσαι.* Plato de Legg. XI. 3. p. 928 c. *πατέρας ὑπὸ νόσων ἢ γήρως διατιθεμένους αἰσχρῶς ἐξεῖναι παρανοίας γράφεσθαι.*

157. *ταῖς γε διανοίαις* cet.] Hanc descriptionem et antiquos technicos laudasse et Romanos oratores imitatos esse non mirum. Per partes enim ita persequitur Thebanorum calamitates et miserias, ut etiam rudis animus commoveri et misericordia perfundi debeat. Cf. Muretum Varr. Lectt. VIII. 10. qui Ciceronem saepius hunc locum imitatum esse ostendit. Homericae imagines complures videntur Aeschinis animo obversatae esse.

θεωρίαν, κλαίοντας, ἱκετεύοντας ὑμᾶς, ὀργιζομένους οὐ τοῖς τιμωρουμένοις, ἀλλὰ τοῖς τούτων αἰτίοις, ἐπισκήπτοντας μηδενὶ τρόπῳ τὸν τῆς Ἑλλάδος ἀλιτήριον στεφανοῦν, ἀλλὰ καὶ τὸν δαίμονα καὶ τὴν τύχην τὴν
158 συμπαρακολουθοῦσαν τῷ ἀνθρώπῳ φυλάξασθαι. οὔτε γὰρ πόλις οὔτ᾽ ἀνὴρ ἰδιώτης οὐδεὶς πώποτε καλῶς ἀπήλλαξε Δημοσθένει συμβούλῳ χρησάμενος. ὑμεῖς δ᾽, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, οὐκ αἰσχύνεσθε, εἰ ἐπὶ μὲν τοὺς πορθμέας τοὺς εἰς Σαλαμῖνα πορθμεύοντας νόμον ἔθεσθε, ἐάν τις αὐτῶν ἄκων ἐν τῷ πόρῳ πλοῖον ἀνατρέψῃ, τούτῳ μὴ ἐξεῖναι πάλιν πορθμεῖ γενέσθαι, ἵνα μηδεὶς αὐτοσχεδιάζῃ εἰς τὰ τῶν Ἑλλήνων σώματα, τὸν δὲ τὴν Ἑλλάδα καὶ τὴν πόλιν ἄρδην ἀνατετραφότα τοῦτον ἐάσετε πάλιν ἀπευθύνειν τὰ κοινά;

159 Ἵνα δ᾽ εἴπω καὶ περὶ τοῦ τετάρτου καιροῦ καὶ τῶν νυνὶ καθεστηκότων πραγμάτων, ἐκεῖνο ὑμᾶς ὑπομνῆσαι βούλομαι, ὅτι Δημοσθένης οὐ τὴν ἀπὸ στρατοπέδου μόνον τάξιν ἔλιπεν, ἀλλὰ καὶ τὴν ἐκ τῆς πό-

158. ἀνατετραφότα] Pares fere libri hanc formam praebent et ἀνατετροφότα. Hinc retinui eam, quam Bekkerus dedit, lectionem. At singulorum scriptorum usum in hoc quoque maxime attendendum esse opinor. Aeschines vero ejusque aetas formam τέτροφα videtur praetulisse. De ο in perfecto activi vide Buttmann ausführl. Griech. Sprachlehre. T. I. §. 97. Anm. 2. p. 423.

158. καλῶς ἀπήλλαξε] Ἀπαλλάττειν cum adverbio de exitu dicitur, quae ad finem fuerit sors. Καλῶς ἀπαλλάττειν prospera fortuna discedere, αἰσχρῶς ἀπαλλάττειν turpem exitum habere.

πορθμέας τους εἰς Σαλαμῖνα πορθμεύοντας] Legem cognoscimus ex hoc nostro loco, quae facile fidem meretur, quoniam nautas Athenis Salamina vehentes cuncta, quae cursum in tam propinquum locum periculosum facere poterant, cognoscere et facile evitare oportebat, quum distantia locorum nonnisi διστάδιος esset.

ἵνα μηδεὶς αὐτοσχεδιάζῃ] Radix est σχεδία, i. e. ναῦς ἀκατασκεύαστος, ἀπὸ ξύλων μόνον ἀπερίττως συντεθειμένη. Schol. ad Eur. Hec. 113. Hinc σχεδιάζειν tropice tum de verbis dicitur, quae temere effunduntur, tum de factis, quae negligenter et inconsulto conficiuntur. Compositum αὐτοσχεδιάζειν eandem significationem habet. Accurate de verbi significationibus exposuit Piersonus ad Moerin p. 46. s.

λεως, τριήρη προσλαβὼν ὑμῶν καὶ τοὺς Ἕλληνας ἠργυρολόγησε. καταγαγούσης δ᾽ αὐτὸν εἰς τὴν πόλιν τῆς ἀπροσδοκήτου σωτηρίας, τοὺς μὲν πρώτους χρόνους ὑπότρομος ἦν ἄνθρωπος, καὶ παριὼν ἡμιθνὴς ἐπὶ τὸ βῆμα εἰρηνοφύλακα ὑμᾶς αὐτὸν ἐκέλευε χειροτονεῖν· ὑμεῖς δὲ κατὰ μὲν τοὺς πρώτους χρόνους οὐδ᾽ ἐπὶ τὰ ψηφίσματα εἰᾶτε τὸ Δημοσθένους ἐπιγράφειν ὄνομα, ἀλλὰ Ναυσικλεῖ τοῦτο προσετάττετε· νυνὶ δ᾽ ἤδη καὶ στεφανοῦσθαι
ἀξιοῖ. ἐπειδὴ δ᾽ ἐτελεύτησε μὲν Φίλιππος, Ἀλέξανδρος 160
δ᾽ εἰς τὴν ἀρχὴν κατέστη, πάλιν αὖ τερατευόμενος ἱερὰ μὲν ἱδρύσατο Παυσανίου, εἰς αἰτίαν δὲ εὐαγγελίων θυ-

159. *ἀλλὰ καὶ τὴν ἐκ τῆς πόλεως*] Quatenus post cladem Chaeronensem, pericula sibi imminentia reformidans, populiscito perlato, quo pecuniae a stipendiariis cogendae munus sibi demandaretur, (id quod opinor, inest in verbis *τριήρη προσλαβὼν ὑμῶν*) hanc per caussam Athenis excesserat, itaque stationem domi sibi, ut ceteris civibus, a republica commissam non magis tuitus erat, quam militarem apud Chaeroneam. Mox autem, quum propter insperatam urbis salutem ipsi quoque nihil jam esset timendum, propere redire cunctatus non erat. *Ἀργυρολογεῖν* est verbum proprium de iis, qui a sociis, vel, ut vera dicamus, tributariis, praesertim insulis, pecunias publico nomine colligerent.

εἰρηνοφύλακα] Hoc in invidiam nomen adhibuisse videtur Aeschines. Quum scilicet post pugnam Chaeronensem amentes quidam et temerarii instarent non cedendum esse Philippo; Demosthenes, calamitatem patriae perspiciens, earum videtur partium fuisse, ut lenitati Philippi obtemperaretur et pax, civitati tam necessaria, pie servaretur.

ἐπιγράφειν] Narrat Plutarchus in vita Dem. p. 855. c. 21. τοῖς ψηφίσμασιν οὐχ ἑαυτόν, ἀλλ᾽ ἐν μέρει τῶν φίλων ἕκαστον ἐπέγραφεν, ἐξοιωνιζόμενος τὸν ἴδιον δαίμονα καὶ τὴν τύχην, ἕως αὖθις ἀνεθάῤῥησε, Φιλίππου τελευτήσαντος. Nausicles erat aequalis et familiaris Demostheni, populo gratus, saepius coronatus ob liberalitatem, qua erga patriam usus erat.

160. *πάλιν αὖ τερατευόμενος*] *Τερατευόμενος*, quod glossographi explicant *μηδὲν ἀληθὲς μηδ᾽ ὑγιὲς λέγων, δολιούμενος, ψευδόμενος*, hic de habitu externo, de vultu et gestu dicitur ejus, qui superbe, quae dicunt et agunt alii, despicatur et deridet. *Πάλιν αὖ* est familiaris Atticis parallelismus. Componunt adeo triplex *αὖθις αὖ πάλιν*, ut Sophocl. Philoct. 252., ubi vide Brunckium. Morem hunc nemo copiosius illustravit H. Stephano de dialecto Attica p. 69 – 74.

ἱερὰ μὲν ἱδρύσατο Παυσανίου] Statuam coronatam cum ara fortasse poni jussit tyrannicidae, ut tanquam alter Harmodius et Aristogiton sancte coleretur. Nempe ut *τρόπαια στῆσαί τινος* (cf. §. 156.), sic *εἰκόνα στῆσαι, ἱδρύσθαί τινος* et similia, pro *τινί*.

σίας τὴν βουλὴν κατέστησεν, ἐπωνυμίαν δ' Ἀλεξάνδρῳ Μαργίτην ἐτίθετο, ἀπετόλμα δὲ λέγειν, ὡς οὐ κινηθήσεται ἐκ Μακεδονίας· ἀγαπᾶν γὰρ αὐτὸν ἔφη ἐν Πέλλῃ περιπατοῦντα καὶ τὰ σπλάγχνα φυλάττοντα. καὶ ταῦτα λέγειν ἔφη οὐκ εἰκάζων, ἀλλ' ἀκριβῶς εἰδώς, ὅτι αἵματός ἐστιν ἡ ἀρετὴ ὠνία, αὐτὸς οὐκ ἔχων αἷμα καὶ θεωρῶν τὸν Ἀλέξανδρον οὐκ ἐκ τῆς Ἀλεξάνδρου φύσεως,
161 ἀλλ' ἐκ τῆς ἑαυτοῦ ἀνανδρίας. ἤδη δ' ἐψηφισμένων Θετ-

εἰς αἰτίαν δὲ εὐαγγελίων θυσίας τὴν βουλὴν κατέστησεν] Culpam senatui contraxit, cum hilaria celebrasse. Laetus nuntius (*εὐαγγέλια* plerumque numero plurali) celebrabatur sacrificiis, quum praesertim res nuntiata gravioris erat momenti. Xenophon Hellen. I. 6, 38. IV. 3, 14. In hac re non segnis videtur fuisse Demosthenes; populus tamen ipse hoc modo suam laetitiam expressit, ut refert Plutarch. p. 855. c. 22. *εὐθὺς οὖν ἔθυον τὰ εὐαγγέλια καὶ στεφανοῦν ἐψηφίσαντο Παυσανίαν.*

Μαργίτην] Harpocration: *ἐκάλουν δὲ τοὺς ἀνοήτους οὕτω διὰ τὸν εἰς Ὅμηρον ἀναφερόμενον Μαργίτην, ὅπερ ποίημα Καλλίμαχος θαυμάζειν ἔοικεν.* Erat poema satyricum in stultum, inscriptum *Μαργίτης*, ὃς *πολλὰ μὲν ἠπίστατο ἔργα, κακῶς δ' ἠπίστατο πάντα.* Ceterum ne inconditus sit jocus, probe tenendum, Alexandrum a Demosthene ita appellatum fuisse, quod eum Achillis admiratione (Cicero pro Archia X. 24.) quodammodo insanire audiverat. Imbibisse autem animo videtur hujus herois imitationem jam a prima pueritia. Plutarchus Alex. p. 667. B. c. 5. extr. *Λυσίμαχος ὁ τὸ σχῆμα τοῦ παιδαγωγοῦ καὶ τὴν προσηγορίαν ὑποποιούμενος ἑαυτὸν μὲν ὠνόμαζε Φοίνικα, τὸν δ' Ἀλέξανδρον Ἀχιλλέα, Πηλέα δὲ τὸν Φίλιππον.* Quod quum novissime Demosthenes audivisset, Alexandrum acerbissime risit, quippe hunc fere in modum Achilli comparandum, quemadmodum stolidissimus heros Margites, qui item Pseudo-Homerum nactus est rerum suarum praeconem.

καὶ τὰ σπλάγχνα φυλάττοντα] Hoc esse potest proverbium, simile populari Italorum salvar la pancia pei fichi, et plebejo nostro zu seinen Kutteln Sorge tragen. Sed praestare videtur interpretatio plerorumque interpretum, eum exta victimarum inspicere, ut divinare possit, num audendum sit: quod erat timidi et nimium superstitiosi; neque obstat *τοῦ αἵματος* in seqq. mentio; nam qui exta curiosius contulit, vel hoc ipso satis testatur, quantum sibi caveat, ne in acie sanguinem effundat. Videtur autem vocabulum *αἷμα* bis in seqq. positum duplici significatione usurpasse. Priore loco hoc vult: »qui veram fortitudinem sectetur, huic non esse vulnera reformidanda, nec mortem ipsam.« Altero autem *αὐτὸς οὐκ ἔχων αἷμα* significat robur. A copia enim et sinceritate sanguinis pendere robur arbitrabantur veteres. Exposuit hoc Victorius Varr. Lectt. XXV. 21. Eadem significatio etiam in priore membro locum habere possit; sed praefero alteram.

ταλῶν ἐπιστρατεύειν ἐπὶ τὴν ὑμετέραν πόλιν, καὶ τοῦ
νεανίσκου τὸ πρῶτον παροξυνθέντος εἰκότως, ἐπειδὴ
περὶ Θήβας ἦν τὸ στρατόπεδον, πρεσβευτὴς ὑφ᾽ ὑμῶν
χειροτονηθείς, ἀποδρὰς ἐκ μέσου τοῦ Κιθαιρῶνος ἧκεν
ὑποστρέψας, οὔτ᾽ ἐν εἰρήνῃ οὔτ᾽ ἐν πολέμῳ χρήσιμον
ἑαυτὸν παρέχων. καὶ τὸ πάντων δεινότατον, ὑμεῖς μὲν
τοῦτον οὐ προὔδοτε, οὐδ᾽ εἰάσατε κριθῆναι ἐν τῷ τῶν
Ἑλλήνων συνεδρίῳ, οὗτος δ᾽ ὑμᾶς νῦν προδέδωκεν;
εἴπερ ἀληθῆ ἐστιν ἃ λέγεται. ὥς γὰρ φασιν οἱ πάραλοι 162
καὶ οἱ πρεσβεύσαντες πρὸς Ἀλέξανδρον, καὶ τὸ πρᾶγμα
εἰκότως πιστεύεται, ἔστι τις Ἀριστίων Πλαταϊκός, ὁ
τοῦ Ἀριστοβούλου τοῦ φαρμακοπώλου υἱός, εἴ τις ἄρα

162. οἱ πάραλοι] Sic quattuor Bekkeri codices et Victorius margini ed. Venetae adscripsit pro vulgato παράλιοι. Harpocration: Πάραλος μία τῶν παρ᾽ Ἀθηναίων πρὸς τὰς δημοσίας χρείας διαπεμπομένων τριηρῶν ἀπό τινος ἥρωος τοὔνομα λαβοῦσα Παράλου· οἱ δὲ ἐπιβεβηκότες αὐτῆς ἐκαλοῦντο πάραλοι, οἳ διὰ ταύτην τὴν ὑπηρεσίαν τέτταράς τε ὀβολοὺς ἐλάμβανον, καὶ τὸ πλεῖστον μέρος ἐνιαυτοῦ οἴκοι ἔμενον· ἄλλα τέ τινα ὑπῆρχεν αὐτοῖς παρὰ τῆς πόλεως. Quod H. Valesius in Harpocratione restituendum censet παράλιοι, eo non opus. Non enim solum antiqui Grammatici hoc nomen ita scribunt (Pollux VIII. 116. οὐ μόνον πάραλοι, ἀλλὰ καὶ παραλῖται), sed etiam apud optimos scriptores hanc formam codd. tenent constanter, ut apud Thucyd. VIII. 73 et 74.

161. τοῦ νεανίσκου] Erat quidem Alexander eo tempore, quo hoc accidebat, Ol. CXI. 2., annos natus duo et viginti.

ἀποδρὰς ἐκ μέσου τοῦ Κιθαιρῶνος] Commentarii loco est quod narrat Plutarchus in vita Dem. p. 856. c. 23.

ἐν τῷ τῶν Ἑλλήνων συνεδρίῳ] Videtur hic senatus Amphictyonum intelligendus. Certe ex Demosthenis oratione περὶ στεφ. p. 331. apparet adversarios ipsi ἀμφικτυονικὰς δίκας intendisse, et hoc ipsum nomen τὸ κοινὸν τῶν Ἑλλήνων συνέδριον sibi in dogmate tribuit hoc consilium. Atque etiam Alexander, quum tradi sibi postularet demagogos, id videtur voluisse, ut caussam apud Amphictyonas dicerent. Cf. etiam Tittmann. über den Bund der Amphiktyonen p. 62. et p. 128 s.

162. οἱ πάραλοι] Quod Reiskius opinatur, hic πάραλοι non locum habere, sed scribendum esse Φαρσάλιοι, in eo nimirum fallitur. Nam legati in ea, quae πάραλος nominabatur, navi vehebantur et vectores appellabantur πάραλοι. Ceterum Graecum est idioma ὥς φασιν -- ἔστι cet. Nos quidem diceremus φασὶν εἶναι cet.

Ἀριστίων] Harpocration s. v. οὗτος Σάμιος μέν ἐστιν ἢ Πλαταιεύς, ὥς Δίυλλός φησιν, ἐκ μειρακυλλίου ἑταῖρος Δημοσθένους. ἐπέμφθη δὲ ὑπ᾽ αὐτοῦ πρὸς Ἡφαιστίωνα ἕνεκα διαλλαγῶν, ὥς φησι Μαρσύας ἐν πέμπτῳ τῶν περὶ Ἀλέξανδρον.

καὶ ὑμῶν γιγνώσκει. οὗτός ποτε ὁ νεανίσκος ἑτέρων τὴν ὄψιν διαφέρων γενόμενος ᾤκησε πολὺν χρόνον ἐν τῇ Δημοσθένους οἰκίᾳ· ὅ τι δὲ πράττων ἢ πάσχων, ἀμφίβολος ἡ αἰτία καὶ τὸ πρᾶγμα οὐδαμῶς εὔσχημον ἐμοὶ λέγειν. οὗτος, ὡς ἐγὼ ἀκούω, ἠγνοημένος ὅςτις ποτ' ἐστὶ καὶ πῶς βεβιωκώς, τὸν Ἀλέξανδρον ὑποτρέχει καὶ πλησιάζει ἐκείνῳ. διὰ τούτου γράμματα πέμψας ὡς Ἀλέξανδρον ἄδειάν τινα εὕρηται καὶ διαλλαγὰς καὶ πολλὴν κο-
163 λακείαν πεποίηται. ἐκεῖθεν δὲ θεωρήσατε, ὡς ὅμοιόν ἐστι τὸ πρᾶγμα τῇ αἰτίᾳ. εἰ γάρ τι τούτων ἐφρόνει Δημοσθένης καὶ πολεμικῶς εἶχεν, ὥςπερ καί φησι, πρὸς Ἀλέξανδρον, τρεῖς αὐτῷ καιροὶ κάλλιστοι παραγεγόνασιν, ὧν οὐδενὶ φαίνεται κεχρημένος. εἷς μὲν ὁ πρῶτος, ὅτ' εἰς τὴν ἀρχὴν οὐ πάλαι καθεστηκὼς Ἀλέξανδρος ἀκατασκεύων αὐτῷ τῶν ἰδίων ὄντων εἰς τὴν Ἀσίαν διέβη, ἤκμαζε δ' ὁ τῶν Περσῶν βασιλεὺς καὶ ναυσὶ καὶ χρήμασι καὶ πεζῇ στρατιᾷ, ἄσμενος δ' ἂν ἡμᾶς εἰς τὴν συμμαχίαν προςεδέξατο διὰ τοὺς ἐπιφερομένους ἑαυτῷ κινδύνους. εἶπάς τινα ἐνταῦθα λόγον, Δημόσθενες, ἢ

καὶ πολλὴν κολακείαν πεποίηται] Quattuor Bekkeri ejusdem familiae codices habent *καὶ πολλὴν τὴν κολακείαν πεπ.* quae lectio haud displicet Casparo Orellio nostro.

163. *ἀκατασκεύων αὐτῷ τῶν ἰδίων ὄντων*] Sic tres Bekkeri codices pro vulgato *ἀπαρασκεύων*. Atque *ἀκατασκεύων* multo aptius videtur de turbato ordine rerum domesticarum, quum contra *ἀπαρασκεύων* defectum significet copiarum, quas paratas esse oportet contra conatus externorum. Idem est, quod Alexander ipse apud Lucianum Dialogg. Mortt. XII. sic exprimit: *τεταραγμένην ἀρχὴν κατέσχον*. De re cf. Diodor. Sic. XVII. 2., unde apparebit hunc *καιρὸν* non tam opportunum fuisse, quam fingit Aeschines.

διαφέρων γενόμενος] Marklandus pro *γενόμενος* conjicit *γενόμενος*. In uno codice vocabulum prorsus deest. Constructionem ego vindicavi ad §. 10.

τὸν Ἀλέξανδρον ὑποτρέχει] Ὑποτρέχειν τινά tropice dicitur se insinuare, sich bei Einem einschleichen. Plato de Legg. XI. 6. p. 923. b. *ἐάν τις ὑμᾶς θωπείαις ὑποδραμὼν πείθῃ*, ubi vide Astium.

163. *καιροὶ κάλλιστοι*] Infensum scilicet regi animum non factis probandi, sed verbis.

εἰς τὴν Ἀσίαν διέβη] Primum non Alexander ipse trajecit, sed Attalum et Parmenionem misit. Quae vero quis per alios fieri jubebat, ea non solum poetae, sed etiam oratores tribuunt jubenti.

ἔγραφάς τι ψήφισμα; βούλει σε θῶ φοβηθῆναι καὶ χρήσασθαι τῷ αὑτοῦ τρόπῳ; καίτοι ῥητορικὴν δειλίαν δημόσιος καιρὸς οὐκ ἀναμένει. ἀλλ' ἐπειδὴ πάσῃ τῇ δυ- 164
νάμει Δαρεῖος καταβεβήκει, ὁ δ' Ἀλέξανδρος ἦν ἀπειλημμένος ἐν Κιλικίᾳ πάντων ἐνδεής, ὡς ἔφησθα σύ, αὐτίκα δὲ μάλα ἤμελλεν, ὡς ἦν ὁ παρὰ σοῦ λόγος, συμπατηθήσεσθαι ὑπὸ τῆς Περσικῆς ἵππου, τὴν δὲ σὴν ἀηδίαν ἡ πόλις οὐκ ἐχώρει καὶ τὰς ἐπιστολάς, ἃς ἐξηρτημένος ἐκ τῶν δακτύλων περιήεις, ἐπιδεικνύων τισὶ τὸ ἐμὸν πρόσωπον ὡς ἐκπεπληγμένου καὶ ἀθυμοῦντος, καὶ χρυσόκερων ἀποκαλῶν καὶ κατεστέφθαι φάσκων, εἴ

τῷ αὐτοῦ τρόπῳ] Unus Bekkeri codex et duo ex correctione habent *τῷ σαυτοῦ τρόπῳ*. Ego retinui ceterorum codicum lectionem. Assentior enim Hermanno ad Soph. Trach. 451., qui monet *αὐτοῦ* initio poetarum et in his tragicorum licentia de prima secundaque persona dictum esse, inde paullatim in communem usum venisse, ac primo in plurali, ne opus esset *ἡμῶν αὐτῶν*, *ὑμῶν αὐτῶν* dicere. Nos ex Demosthene satis multa attulimus in Demosth. p. 71.

ῥητορικὴν δειλίαν — οὐκ ἀναμένει] Non exspectat, dum oratoris ignavia in animositatem ascenderit.

164. *ἀπειλημμένος ἐν Κιλικίᾳ*] Videtur intelligere pugnam ad Issum, Ciliciae urbem. Ibi ingentem Darius exercitum et acerrimum equitatum congregaverat, et anceps aliquamdiu erat proelium. Magna utrarumque partium strages facta erat; ipse etiam Alexander, cum suis Darium ipsum ejusque satellites petens, in femine sauciabatur. Tandem Persae, quum regem ipsum trepidantem viderent, fugam capessunt. Sed quum fuga per angustias locorum fieret, mutuo semet ipsi concursu proculcant et interficiunt. Pugnam describit Diodorus Siculus XVII. 33 s. Vide Alexandrum personatum de hac pugna loquentem apud Lucian. Dialogg. Mortt. XII. 5.

ἐξηρτημένος ἐκ τῶν δακτύλων] In *ἐξηρτημένος* cogita de vinculis, quibus Graeci colligare solebant epistolas (Corn. Nep. Paus. c. 4.). Haec igitur digitis circumvoluta Demosthenes cum gravitate ostentabat quasi a locupletibus testibus, rerum conditionis optime gnaris et certum eventum indicantibus profecta.

περιήεις] Lobeck. ad Phryn. p. 237. hanc formam dubiam esse existimat. Sed quum eam Mss. omnes teneant, quumque eadem pluribus locis ab omnibus codd. firmetur, cum Bekkero eam retinui, quum praesertim similes formae, in quibus Atticos *θα* apposuisse affirmant Grammatici, apud oratores inveniantur sine lectionis varietate, ut *ἤδεις* Isaeus p. 42. *εἰ ἤδεις ἐξ αὐτῆς*. ib. *ἢ οὐκ ἤδεις ἐν τῇ ἐπιδικασίᾳ*. Antiphon. p. 712. *εὖ γὰρ ἤδεις*.

χρυσόκερων — καὶ κατεστέφθαι] Per haec vocabula significatur victima immolationi consecrata, quippe cujus cornibus aurum inducebatur et capiti co-

τι πταῖσμα συμβήσεται Ἀλεξάνδρῳ, οὐδ' ἐνταῦθα ἔπρα-
165 ξας οὐδέν, ἀλλ' εἴς τινα καιρὸν ἀνεβάλλου καλλίω. ὑπερ-
βὰς τοίνυν ἅπαντα ταῦτα ὑπὲρ τῶν νυνὶ καθεστηκότων
λέξω. Λακεδαιμόνιοι μὲν καὶ τὸ ξενικὸν ἐπέτυχον μάχῃ
καὶ διέφθειραν τοὺς περὶ Κόῤῥαγον στρατιώτας, Ἠλεῖοι
δ' αὐτοῖς συμμετεβάλοντο καὶ Ἀχαιοὶ πάντες πλὴν Πελ-
ληναίων καὶ Ἀρκαδία πᾶσα πλὴν Μεγάλης πόλεως, αὕ-
τη δὲ ἐπολιορκεῖτο καὶ καθ' ἑκάστην ἡμέραν ἐπίδοξος ἦν
ἁλῶναι, ὁ δ' Ἀλέξανδρος ἔξω τῆς ἄρκτου καὶ τῆς οἰ-
κουμένης ὀλίγου δεῖν πάσης μεθειστήκει, ὁ δὲ Ἀντίπα-
τρος πολὺν χρόνον συνῆγε στρατόπεδον, τὸ δ' ἐσόμενον

rona imponebatur. Vide interpretes, imprimis Grotium, ad Acta Apost. XIV. 13. Huc pertinet oraculum, quod Pythia dedit consulenti de expeditione in regem Persarum Philippo, servatum a Diodoro Sic. XVI. 91. et Pausania VIII. 7, 4.

ἔστεπται μὲν ὁ ταῦρος, ἔχει τέλος, ἔστιν ὁ θύσων.
τοῦτο μὲν δὴ οὐ μετὰ πολὺ ἐδήλωσεν οὐκ ἐς τὸν Μῆδον, ἀλλὰ ἐς αὐτὸν ἔχον Φίλιππον.

εἴς τινα καιρὸν ἀνεβάλλου καλλίω] Oratores Attici medium ἀναβάλλεσθαι usurpant ad indicandam cunctationem ac procrastinationem rerum eam, quae fit ex desidia et languore, activum autem ἀναβάλλειν ratione hominum, quos de industria retinemus, aut vero malitiose retardamus, dein etiam ratione rerum, quarum eventum consilio malo reprimimus. Nostro loco autem est ex ignavia rem rejicere.

165. Λακεδαιμόνιοι μὲν καὶ τὸ ξενικὸν ἐπέτυχον μάχῃ] Per τὸ ξενικόν h. l. forsitan intelliguntur copiae, quae post pugnam ad Issum amissam ex Persarum exercitu, ipso instigante Dario, in Peloponnesum trajecerant, seditionem hujus regionis adjuturae. Primum Lacedaemonii ἐπέτυχον μάχῃ, prospere res iis cessit, et pessum dederunt milites, quorum dux erat Κόῤῥαγος. Dubitant interpretes, utrum Κόῤῥαγος sit nomen ducis an castelli, nec antiquitas unum alterumve decernit. Mihi videtur ducis nomen esse, quum addita sit praepositio περί. Nam στρατιῶται περί τινα sunt copiae sub alicujus imperio militantes. Corragus autem is fuisse videtur, qui primum Antipatri agmen ducebat.

Ἠλεῖοι] populus Peloponnesi parum bellicosus, qui calliditate suam plerumque salutem et utilitatem quaerebat.

Μεγάλης πόλεως] Post pugnam Leuctricam Epaminondas oppidula Arcadum in unam novam urbem conjunxit, quae molesta esset Lacedaemoniis, Ol. CII. 2. Exstructio erat perfecta Ol. CIII. 1. Quadraginta κῶμαι eo confluxere, teste Diodoro XV. 70. Μεγάλη πόλις Atticis dicitur; seriori demum tempore Μεγαλόπολις nominari coepit, ut eam appellant Romani.

ἐπίδοξος ἦν ἁλῶναι] Miror aoristum post ἐπίδοξος neminem tentasse. Eum autem satis munivit Lobeck. ad Phrynichum p. 132 s. cf. Excurs. VIII. ad Lys.

ἄδηλον ἦν. ἐνταῦθ' ἡμῖν ἀπόδειξιν ποίησαι, ὦ Δημό-
σθενες, τί ποτ' ἦν ἃ ἔπραξας καὶ τί ποτ' ἦν ἃ ἔλεγες·
καὶ εἰ βούλει, παραχωρῶ σοι τοῦ βήματος, ἕως ἂν εἴ-
πῃς. ἐπειδὴ δὲ σιγᾷς, ὅτι μὲν ἀπορεῖς, συγγνώμην ἔχω 166
σοι, ἃ δὲ τότ' ἔλεγες, ἐγὼ νυνὶ λέξω. οὐ μέμνησθε αὐ-
τοῦ τὰ μιαρὰ καὶ ἀπίθανα ῥήματα, ἃ πῶς ποθ' ὑμεῖς,
ὦ σιδήρεοι, ἐκαρτερεῖτε ἀκροώμενοι; ὅτ' ἔφη παρελθὼν
» ἀμπελουργοῦσί τινες τὴν πόλιν, ἀνατετμήκασί τινες
τὰ κλήματα τοῦ δήμου, ὑποτέτμηται τὰ νεῦρα τῶν πρα-
γμάτων, φορμοῤῥαφούμεθα ἐπὶ τὰ στενά, τινὲς πρῶτον
ὥςπερ τὰς βελόνας διείρουσι.« ταῦτα δὲ τί ἐστιν, ὦ κί- 167

τί ποτ' ἦν ἃ ἔλεγες·] Marklandus conjecit ὅ, quo non opus. Nam post *τί* plerumque ponitur pluralis relativi, quanquam in eo saepe offenderunt viri docti et librarii, et vel *τίνα* reposuerunt vel ὅ. Vide Heindorf. ad Plat. Gorg. §. 136.

166. *ὦ σιδήρεοι*] Phrynich. p. 207. *χρύσεα, ἀργύρεα, χάλκεα, κυάνεα, ταῦτα Ἰακά. Χρὴ οὖν λέγειν χρυσᾶ, ἀργυρᾶ, χαλκᾶ, κυανᾶ τὸν Ἀττικίζοντα.* Quanquam vero cetera ubique contracta habet Aeschines, hoc *σιδήρεοι* tamen, quod apud eum hoc uno loco legitur, et ab omnibus codicibus firmatur, et Lobeckius ad Phrynichum et Bekkerus in editione recte, opinor, toleravit. Ceterum *σιδήρεος*, ut Latinorum ferreus, hominem significat durum, qui nulla re afficitur, callum obduxit.

ἀμπελουργοῦσι] Tropus, cujus nullum in Demosthenis scriptis vestigium, a cultura vitium desumptus. Et *ἀμπελουργεῖν* totum quidem vinitoris opus complectitur, cujus tamen praecipua laus versatur in sollertia vitium putandarum, *ἐν τῷ ἀνατέμνειν τὰ κλήματα.* Qui vero inscite opus hoc perficiunt, incrementum impediunt vitium, aut eas prorsus destruunt. Sic tropice haec verba intelligenda: »Sunt qui barbarorum vinitorum instar civitatem putandam susceperunt, et ut illi bonos vitium palmites dissecant, sic hi fortes cives et patriae amantes exterminant et dejiciunt.«

ὑποτέτμηται τὰ νεῦρα τῶν πραγμάτων] *τὰ νεῦρα τῶν πραγμάτων* sunt *χρήματα καὶ σύμμαχοι.* Cf. Pollux II. 234. Fortasse nostrum locum respexit Cicero de lege agrar. c. Rullum 33, 91. fin. nervis urbis omnibus exsectis, urbem ipsam solutam et debilem relinquunt. Cf. interpretes ad Gregor. Cor. p. 53.

φορμοῤῥαφούμεθα ἐπὶ τὰ στενά, τινὲς πρῶτον ὥςπερ τὰς βελόνας διείρουσι] Hunc locum desperatissimum esse conclamant viri docti. Difficilem esse ejus interpretationem verum est, nec mirum, quum locutiones hae tanquam portenta loquendi afferantur. *Φορμοῤῥαφεῖν* est stoream consuere, einen Korb flechten. Quomodo passivum *φορμοῤῥαφεῖσθαι* accipiendum sit, videtur innui addito *ἐπὶ τὰ στενά,* — *ἐπὶ τὰ στενὰ ἐμπίπτειν ὥςπερ ἂν εἴ τις εἰς φορμὸν ἐγκλείοιτο*: tantis angustiis premi, ut si quis in stoream fuerit inclusus. *Πρῶτον*, prius quam

ναδος; ῥήματα, ἢ θαύματα; καὶ πάλιν ὅτε κύκλῳ περιδινῶν σεαυτὸν ἐπὶ τοῦ βήματος ἔλεγες ὡς ἀντιπράττων Ἀλεξάνδρῳ »ὁμολογῶ τὰ Λακωνικὰ συστῆσαι, ὁμολογῶ Θετταλοὺς καὶ Περῥαιβοὺς ἀφιστάναι.« σὺ γὰρ ἂν κώμην ἀποστήσαις; σὺ γὰρ ἂν προςέλθοις μὴ ὅτι πρὸς πόλιν, ἀλλὰ πρὸς οἰκίαν, ὅπου κίνδυνος πρόςεστιν; ἀλλ' εἰ μέν που χρήματα ἀναλίσκεται, προςκαθιζήσει, πρᾶξιν δὲ ἀνδρὸς οὐ πράξεις· ἐὰν δ' αὐτόματόν

167. ὦ κίναδος] Sic quattuor Bekkeri codd. pro vulgato ὦ κίναιδος. Haec vocabula et genere et significatione sunt diversa. *Κίναιδος, ὁ, ἀρσενικῶς ὁ πόρνος. κίναδος, τὸ, οὐδετέρως θηρίον τι, οὗ τὸ δέρμα εἰς περικεφαλαίας κατασκευὴν ἐπεποίητο. Σικελιῶται δὲ τὸ κίναδος ἀλώπεκα ἐκάλουν.* Unus locus, quo affertur κίναδος genere masculino, Theocrit. V. 25. καὶ πῶς, ὦ κίναδ', εὖ τάδε γ' ἔσσεται ἐξ ἴσου ἄμμιν; videtur corruptus et scribendum uno vocabulo κιναδεῦ, tanquam Doricum. Graecis est convicium usitatum: improbe, vafer.

προςκαθιζήσει] Sic Bekkerus ex Lobeckii conjectura ad Phryn. p. 269. pro vulgato προςκαθεσθήσῃ, de quo Phrynichus l. l. ἐκαθέσθη, καθεσθείς, καθεσθήσομαι καὶ τὰ πληθυντικὰ καθεσθή-

includunt, ὥςπερ τὰς βελόνας διείρουσι. Sensus est: Non solum angustia loci premimur, verum etiam quasi acubus pungimur. Wunderlichio ex Mss. vestigiis in mentem venit legendum esse τινὲς πρωκτὸν τὸν Ἀθηναίων ὥςπερ ταῖς βελόναις διείρουσι. Non id, inquit, agendum esse censeo, ut ἀηδία illa, quam et verba reliqua Demostheni tributa arguunt, et quam supra §. 72. acerbe vituperaverat Aeschines, conjectando molliatur vel tollatur.

ῥήματα, ἢ θαύματα] Hunc locum respiciens Cicero Or. VIII. 26. In hoc ipso (Demosthene), inquit, diligenter examinante verborum omnium pondera, reprehendit Aeschines quaedam et exagitat, illudensque dira, odiosa, intolerabilia esse dicit. Quin etiam quaerit ab ipso, quum quidem eum belluam appellet, utrum illa verba an portenta sint: ut Aeschini ne Demosthenes quidem videatur Attice dicere.

167. κύκλῳ περιδινῶν σεαυτὸν ἐπὶ τοῦ βήματος] Non prae gaudio, uti faciunt pueri laetitia subacti, sed ostentationis gratia, quasi dicat: Ecce ego, qui hoc unus perfecerim, ecce iterum.

Περῥαιβούς] Perrhaebi regionem tenebant in septentrionali parte Helladis a flumine Peneo; et posteriore tempore Thessalia adjungebantur.

μὴ ὅτι] Μή est ellipticum. Idem est ac si dixisset: μὴ εἴπω ὅτι. Cf. de hac locutione Bosii Ell. p. 775. Schaef.

προςκαθιζήσει] Tropus, qui est in καθίζεσθαι, sumtus a palaestra et athletarum certamine, quum duobus certantibus assidebat tertius, ἔφεδρος, qui, cer-

τι συμβῇ, προσποιήσῃ καὶ σαυτὸν ἐπὶ τὸ γεγενημένον ἐπιγράψεις· ἂν δ' ἔλθῃ φόβος τις, ἀποδράσῃ· ἐὰν δὲ θαῤῥήσωμεν, δωρεὰς αἰτήσεις καὶ χρυσοῖς στεφάνοις στεφανοῦσθαι.

Ναί, ἀλλὰ δημοτικός ἐστιν. ἐὰν μὲν τοίνυν πρὸς 168
τὴν εὐφημίαν αὐτοῦ τῶν λόγων ἀποβλέπητε, ἐξαπατηθήσεσθε ὥσπερ καὶ πρότερον, ἐὰν δ' εἰς τὴν φύσιν καὶ τὴν ἀλήθειαν, οὐκ ἐξαπατηθήσεσθε. ἐκείνως δὲ ἀπολάβετε παρ' αὐτοῦ τὸν λόγον. ἐγὼ μὲν μεθ' ὑμῶν λογιοῦμαι ἃ δεῖ ὑπάρξαι ἐν τῇ φύσει τῷ δημοτικῷ ἀνδρὶ καὶ σώφρονι, καὶ πάλιν ἀντιθήσω ποῖόν τινα εἰκός ἐστιν

σονται ἔκφυλα. Λέγε οὖν καθέζομαι, καθεδοῦμαι, καθεδεῖται, καθεδοῦνται, καθεδούμενος. Unus codex habet προσκαθεδίζεις εἰς et tres προσκαθεδίζειν εἰς: qua varietate probabilis fit Lobeckii emendatio.

δωρεὰς αἰτήσεις καὶ χρυσοῖς στεφάνοις στεφανοῦσθαι] Quattuor codices Bekkeri pro στεφανοῦσθαι scribunt ἀξιώσεις στεφανοῦσθαι. Librarii videntur offendisse in constructionis variatione, quum αἰτήσεις primo constructum sit cum accusativo substantivi, dein cum infinitivo verbi. Sed interdum sic antiqui variant. De variatione constructionis vide quae habet et laudat Ruhnkenius ad Rut. Lup. p. 95 sq.

168. ἐὰν - - ἀποβλέπητε] Tres Bekkeri codices ἀποβλέψητε: qui aoristus quum cum conjunctione ἐάν similibusque junctus vim habeat futuri exacti, et in apodosi sequatur futurum indicativi, forsitan praeferendus est.

tamine duorum finito, cum victore congrediebatur, cujus vires priori certamine erant defatigatae. Possis igitur vertere insidiari.

ἐὰν δ' αὐτόματόν τι συμβῇ] Συμβαίνει vocabulum est medium et nexu aut addita determinatione in bonam vel malam partem definitur. Ἄν τι συμβαίνῃ absolute positum est euphemismus, similis Latino si quid acciderit. Hoc loco αὐτόματον indicat id sensu bono accipiendum esse: si quid casu, forte fortuna obtigerit.

προσποιήσῃ] Προσποιεῖσθαι est in genere sibi acquirere, quod non oportet, sibi arrogare, cum qua saepe conjuncta est vel simulandi vel mentiendi significatio.

σαυτὸν ἐπὶ τὸ γεγενημένον ἐπιγράψεις] Ἐπιγράφειν ἐπί phrasis est propria eorum, qui honoris caussa nomina inscribunt in donaria; hinc tropica significatio eadem, quam explicuimus ad verbum προσποιεῖσθαι. Possit etiam sumtum esse de nominis inscriptione ejus, qui ψήφισμα tulerit, ut hoc significetur, Demosthenem re aliqua bene gesta ejus eventum secundum sibi tribuere solitum, nomine suo decreto clam inscripto.

εἶναι τὸν ὀλιγαρχικὸν ἄνθρωπον καὶ φαῦλον· ὑμεῖς
δ' ἀντιθέντες ἑκάτερα τούτων θεωρήσατ' αὐτὸν μὴ ὁπο-
169 τέρου τοῦ λόγου, ἀλλ' ὁποτέρου τοῦ βίου ἐστίν. οἶμαι
τοίνυν ἅπαντας ἂν ὑμᾶς ὁμολογήσειν τάδε δεῖν ὑπάρξαι
τῷ δημοτικῷ, πρῶτον μὲν ἐλεύθερον αὐτὸν εἶναι καὶ
πρὸς πατρὸς καὶ πρὸς μητρός, ἵνα μὴ διὰ τὴν περὶ τὸ
γένος ἀτυχίαν δυσμενὴς ᾖ τοῖς νόμοις, οἳ σώζουσι τὴν
δημοκρατίαν, δεύτερον δ' ἀπὸ τῶν προγόνων εὐεργεσίαν
τινὰ αὐτῷ πρὸς τὸν δῆμον ὑπάρχειν, ἢ τό γ' ἀναγκαιό-
τατον μηδεμίαν ἔχθραν, ἵνα μὴ βοηθῶν τοῖς τῶν προ-
170 γόνων ἀτυχήμασι κακῶς ἐπιχειρῇ ποιεῖν τὴν πόλιν. τρί-
τον σώφρονα καὶ μέτριον χρὴ πεφυκέναι αὐτὸν πρὸς τὴν
καθ' ἡμέραν δίαιταν, ὅπως μὴ διὰ τὴν ἀσέλγειαν τῆς
δαπάνης δωροδοκῇ κατὰ τοῦ δήμου, τέταρτον εὐγνώ-
μονα καὶ δυνατὸν εἰπεῖν· καλὸν γὰρ τὴν μὲν διάνοιαν
προαιρεῖσθαι τὰ βέλτιστα, τὴν δὲ παιδείαν τὴν τοῦ ῥή-
τορος καὶ τὸν λόγον πείθειν τοὺς ἀκούοντας· εἰ δὲ μή,
τήν γ' εὐγνωμοσύνην ἀεὶ προτακτέον τοῦ λόγου. πέμ-

169. ἅπαντας ἂν ὑμᾶς ὁμολογήσειν] Bekkerus ex quattuor codicibus ejusdem familiae edidit ὁμολογῆσαι. Ἂν cum futuro interdum jungi nondum dubitare possum. Alibi aptior erit de hac re disserendi locus.

168. φαῦλον] Ut δημοτικῷ ἀνδρί explicativum σώφρονι addidit, sic τὸν ὀλιγαρχικὸν explicat per φαῦλον, qui idem est cum κακῷ, δολίῳ. Ut enim οἱ ὀλιγαρχικοὶ ex natura rei proni sunt ad superbiam et importunitatem, sic Atheniensibus, δημοκρατίας, ne dicam ὀχλοκρατίας, studiosissimis, ὀλιγαρχικὸς et φαῦλος idem erat.

169. βοηθῶν τοῖς τῶν προγόνων ἀτυχήμασι] Vindicans ea, quae, ut opinatur, injuste passi sunt majores. De vi τοῦ βοηθεῖν vide supra §. 109.

170. διὰ τὴν ἀσέλγειαν τῆς δαπάνης] Ἀσέλγεια h. l. improba facta et lasciviam ut caussam profusionis notat, per profusionem ex lascivia natam, per sumtus libidinosos.

τὴν μὲν διάνοιαν προαιρεῖσθαι τὰ βέλτιστα cet.] Τὴν διάνοιαν est subjectum; τὴν διάνοιαν τοῦ ῥήτορος, consilium, probitatem oratoris, ut in altero membro τὴν δὲ παιδείαν τὴν τοῦ ῥήτορος καὶ τὸν λόγον, quae per ἓν διὰ δυοῖν dicta sunt pro τὸν πεπαιδευμένον λόγον vel τὸν λόγον πεπαιδευμένου ῥήτορος, ein gebildeter Vortrag, der Vortrag eines gebildeten Redners.

πτον ἀνδρεῖον εἶναι τὴν ψυχήν, ἵνα μὴ παρὰ τὰ δεινὰ καὶ τοὺς κινδύνους ἐγκαταλίπῃ τὸν δῆμον. τὸν δ᾽ ὀλιγαρχικὸν πάντα δεῖ τἀναντία τούτων ἔχειν· τί γὰρ δεῖ πάλιν διεξιέναι; σκέψασθε δὴ τί τούτων ὑπάρχει Δημοσθένει· ὁ δὲ λογισμὸς ἔστω ἐπὶ πᾶσι δικαίοις.

Τούτῳ πατὴρ μὲν ἦν Δημοσθένης ὁ Παιανιεύς, 171
ἀνὴρ ἐλεύθερος· οὐ γὰρ δεῖ ψεύδεσθαι· τὰ δ᾽ ἀπὸ τῆς μητρὸς καὶ τοῦ πάππου τοῦ πρὸς μητρὸς πῶς ἔχει αὐτῷ; ἐγὼ φράσω. Γύλων ἦν ἐκ Κεραμέων. οὗτος προδοὺς τοῖς πολεμίοις Νύμφαιον τὸ ἐν Πόντῳ, τότε τῆς πόλεως ἐχούσης τὸ χωρίον τοῦτο, φυγὰς ἀπ᾽ εἰσαγγελίας ἐκ τῆς πόλεως ἐγένετο, θανάτου καταγνωσθέντος αὐτοῦ, τὴν κρίσιν οὐχ ὑπομείνας, καὶ ἀφικνεῖται εἰς

171. *πῶς ἔχει αὐτῷ; ἐγὼ φράσω*] Interrogandi signum, quod vulgo deest, apposuit Bekkerus. Et gravior quidem est ista separatio enuntiationum. Hoc imprimis faciendum, quum responsio sit *ἐγὼ φράσω, ἐγὼ ἐρῶ, ἐγὼ διδάξω*: quod solet esse hominis gravitatem

παρὰ τὰ δεινὰ καὶ τοὺς κινδύνους] *Παρά* cum accusativo saepe temporis notionem habet et singula rerum momenta exprimit vertique potest h. l. in ipsis periculis, momento periculi. Subtiliter praepositionem illustravit Buttmannus in Ind. Orat. in Mid. s. v.

ἐπὶ πᾶσι δικαίοις] Toupius conjecit *δίκαιος*, ut adjectivum referatur ad *λογισμός*, quam conjecturam merito vanam appellat F. A. Wolfius ad Leptin. p. 308. Nam *ἐπί* saepe conditionem notat et *ἐπὶ πᾶσι δικαίοις* est sub ea conditione, ut veritas plane observetur, convenienter aequitati, veritati. Demosthenis Leptin. p. 79. Wolf. *ὡς ἀληθῶς ἐπὶ πᾶσι δικαίοις ποιούμεθα τοὺς λόγους*. *κατὰ Στεφ. ψευδομ. B.* p. 1134. *ἣν ἂν ἐγγυήσῃ ἐπὶ δικαίοις*, conditione ea, ut fruatur juribus legitimae uxoris.

171. *ἐκ Κεραμέων*] Harpocration: *Κεραμεῖς δῆμός ἐστι φυλῆς τῆς Ἀκαμαντίδος, ὥς φησι Διόδωρος. Φησὶ δὲ Φιλόχορος ἐν τῇ τρίτῃ εἰληφέναι τούτους τοὔνομα ἀπὸ τῆς κεραμεικῆς τέχνης, καὶ τοῦ θύειν Κεράμῳ τινὶ ἥρωϊ.* Fortasse duplex erat *δῆμος* hoc nomine appellatus, ut duo erant *Κεραμεικοί*, alter intra urbem, alter extra eam, ubi sepeliebantur et celebrabantur ii, qui in bello ceciderant.

Νύμφαιον τὸ ἐν Πόντῳ] Stephanus Byzant. s. v. *Νύμφαιον, πόλις Ταυρικὴ* (urbs Chersonesi Tauricae) *μεταξὺ Παντικαπαίου τῆς μητροπόλεως καὶ Θεοδοσίας, ὥς φησι Στράβων.* Locus Strabonis, quem respicit, est L. VII. 4, 4. p. 309. Cas. Harpocration s. v. addit: *Κρατερὸς δὲ ἐν ἐννάτῃ τῶν ψηφισμάτων φησίν, ὅτι Ἀθηναίοις τὸ Νύμφαιον ἐτέλει τάλαντον.*

φυγὰς — — ἐγένετο — — τὴν κρίσιν οὐχ ὑπομείνας] Nempe reorum cuique licebat *ἐν αὐτῇ τῇ δίκῃ* e patria excedere; sin vero

σίας τὴν βουλὴν κατέστησεν, ἐπωνυμίαν δ' Ἀλεξάνδρῳ Μαργίτην ἐτίθετο, ἀπετόλμα δὲ λέγειν, ὡς οὐ κινηθήσεται ἐκ Μακεδονίας· ἀγαπᾶν γὰρ αὐτὸν ἔφη ἐν Πέλλῃ περιπατοῦντα καὶ τὰ σπλάγχνα φυλάττοντα. καὶ ταῦτα λέγειν ἔφη οὐκ εἰκάζων, ἀλλ' ἀκριβῶς εἰδώς, ὅτι αἵματός ἐστιν ἡ ἀρετὴ ὠνία, αὐτὸς οὐκ ἔχων αἷμα καὶ θεωρῶν τὸν Ἀλέξανδρον οὐκ ἐκ τῆς Ἀλεξάνδρου φύσεως,
161 ἀλλ' ἐκ τῆς ἑαυτοῦ ἀνανδρίας. ἤδη δ' ἐψηφισμένων Θετ-

εἰς αἰτίαν δὲ εὐαγγελίων θυσίας τὴν βουλὴν κατέστησεν] Culpam senatui contraxit, cum hilaria celebrasse. Laetus nuntius (*εὐαγγέλια* plerumque numero plurali) celebrabatur sacrificiis, quum praesertim res nuntiata gravioris erat momenti. Xenophon Hellen. I. 6, 38. IV. 3, 14. In hac re non segnis videtur fuisse Demosthenes; populus tamen ipse hoc modo suam laetitiam expressit, ut refert Plutarch. p. 855. c. 22. *εὐθὺς οὖν ἔθυον τὰ εὐαγγέλια καὶ στεφανοῦν ἐψηφίσαντο Παυσανίαν.*

Μαργίτην] Harpocration: *ἐκάλουν δὲ τοὺς ἀνοήτους οὕτω διὰ τὸν εἰς Ὅμηρον ἀναφερόμενον Μαργίτην, ὅπερ ποίημα Καλλίμαχος θαυμάζειν ἔοικεν.* Erat poema satyricum in stultum, inscriptum *Μαργίτης*, ὃς *πολλὰ μὲν ἠπίστατο ἔργα, κακῶς δ' ἠπίστατο πάντα.* Ceterum ne inconditus sit jocus, probe tenendum, Alexandrum a Demosthene ita appellatum fuisse, quod eum Achillis admiratione (Cicero pro Archia X. 24.) quodammodo insanire audiverat. Imbibisse autem animo videtur hujus herois imitationem jam a prima pueritia. Plutarchus Alex. p. 667. B. c. 5. extr. *Λυσίμαχος ὁ τὸ σχῆμα τοῦ παιδαγωγοῦ καὶ τὴν προσηγορίαν ὑποποιούμενος ἑαυτὸν μὲν ὠνόμαζε Φοίνικα, τὸν δ' Ἀλέξανδρον Ἀχιλλέα, Πηλέα δὲ τὸν Φίλιππον.* Quod quum novissime Demosthenes audivisset, Alexandrum acerbissime risit, quippe hunc fere in modum Achilli comparandum, quemadmodum stolidissimus heros Margites, qui item Pseudo-Homerum nactus est rerum suarum praeconem.

καὶ τὰ σπλάγχνα φυλάττοντα] Hoc esse potest proverbium, simile populari Italorum salvar la pancia pei fichi, et plebejo nostro zu seinen Kutteln Sorge tragen. Sed praestare videtur interpretatio plerorumque interpretum, eum exta victimarum inspicere, ut divinare possit, num audendum sit: quod erat timidi et nimium superstitiosi; neque obstat *τοῦ αἵματος* in seqq. mentio; nam qui exta curiosius consulit, vel hoc ipso satis testatur, quantum sibi caveat, ne in acie sanguinem effundat. Videtur autem vocabulum *αἷμα* bis in seqq. positum duplici significatione usurpasse. Priore loco hoc vult: »qui veram fortitudinem sectetur, huic non esse vulnera reformidanda, nec mortem ipsam.« Altero autem *αὐτὸς οὐκ ἔχων αἷμα* significat robur. A copia enim et sinceritate sanguinis pendere robur arbitrabantur veteres. Exposuit hoc Victorius Varr. Lectt. XXV. 21. Eadem significatio etiam in priore membro locum habere possit; sed praefero alteram.

ἂν εἴη τῷ δήμῳ, θάνατον γὰρ αὐτοῦ τῶν προγόνων κατέγνωτε, τὰ δ' ἀπὸ τῆς μητρὸς Σκύθης βάρβαρος ἑλληνίζων τῇ φωνῇ· ὅθεν καὶ τὴν πονηρίαν οὐκ ἐπιχώριός ἐστι. περὶ δὲ τὴν καθ' ἡμέραν δίαιταν τίς ἐστιν; ἐκ 173 τριηράρχου λογογράφος ἀνεφάνη, τὰ πατρῷα καταγελάστως προέμενος· ἄπιστος δὲ καὶ περὶ ταῦτα δόξας εἶναι καὶ τοὺς λόγους ἐκφέρων τοῖς ἀντιδίκοις ἀνεπήδησεν ἐπὶ τὸ βῆμα· πλεῖστον δ' ἐκ τῆς πολιτείας εἰληφὼς ἀργύριον ἐλάχιστα περιεποιήσατο. νῦν μέντοι τὸ βασιλικὸν χρυσίον ἐπικέκλυκε τὴν δαπάνην αὐτοῦ, ἔσται δ' οὐδὲ τοῦθ' ἱκανόν· οὐδεὶς γὰρ πώποτε πλοῦτος τρόπου πονηροῦ περιεγένετο. καὶ τὸ κεφάλαιον, τὸν βίον οὐκ ἐκ τῶν ἰδίων προσόδων πορίζεται, ἀλλ' ἐκ τῶν ὑμετέρων κινδύνων. περὶ δ' εὐγνωμοσύνην καὶ λόγου δύ- 174 ναμιν πῶς πέφυκε; δεινῶς λέγειν, κακῶς βιῶναι. οὕτω γὰρ κέχρηται καὶ τῷ ἑαυτοῦ σώματι καὶ παιδοποιΐα, ὥστ' ἐμὲ μὴ βούλεσθαι λέγειν ἃ τούτῳ πέπρακται· ἤδη

τῶν προγόνων] Pluralis positus est ratione sententiae. Proprie unus respicitur avus Gylon.

173. λογογράφος — ἀνεπήδησεν ἐπὶ τὸ βῆμα] Ammonius: Λογογράφος καὶ λογοποιὸς διαφέρει. Λογογράφος μὲν γάρ ἐστιν ὁ τοὺς δικανικοὺς λόγους γράφων (sc. μισθοῦ ἕνεκα), λογοποιὸς δὲ ὁ λόγους τινὰς καὶ μύθους συντιθείς. Macula haesit interdum in utroque. Cf. Valesium ad Harpocr. p. 304. Hoc loco oppositio est inter λογογράφον et τὸν ἐπὶ τὸ βῆμα ἀναβαίνοντα, ut hyperbolicum vocabulum ἀναπηδᾶν vulgari vocabulo exprimam. Λογογράφος igitur etiam hic est caussidicus, qui orationes judiciales vel ipse habet, vel scriptas aliis tradit; ὁ ἀναβαίνων ἐπὶ τὸ βῆμα, qui suggestum ascendit tanquam demagogus, orator et consultor in rebus publicis. Ἐκ τριηράρχου, quum ex ditissima classe fuisset eorum, quibus ob divitias munus trierarchiae injunctum erat. Cf. F. A. Wolfii Prolegom. in Leptin. p. C. et ss.

καταγελάστως] H. l. i. q. ἀσελγῶς, per voluptates libidinosas.

ἐπικέκλυκε] Locum hunc laudat Diodorus Sic. XVII. 4. Ἐπικλύζειν quidem tropice de pecuniis saepe dicitur, quae abunde affluunt, ut patet ex exemplis, quae attulit Wesselingius l. l. Suidas s. v. ἐπικλύσασα: ἐπιδαψιλεύσασα. Τὸ βασιλικὸν χρυσίον est aurum a rege Persarum datum, ut Macedonum consiliis obsisteret.

174. πῶς πέφυκε; δεινῶς λέγειν, κακῶς βιῶναι] Brachylogice hoc dictum ita intelligendum: πῶς πέφυκεν; οὕτως ὥστε δεινῶς λέγειν, οἷος δεινῶς λέγειν.

παιδοποιΐα] Apparet Aeschinem ex obliquo Demostheni objicere procreationem liberorum ex ἑταίραις.

γάρ ποτε εἶδον μισηθέντας τοὺς τὰ τῶν πλησίον αἰσχρὰ
λίαν σαφῶς λέγοντας. ἔπειτα τί συμβαίνει τῇ πόλει; οἱ
175 μὲν λόγοι καλοί, τὰ δ' ἔργα φαῦλα. πρὸς δὲ ἀνδρίαν
βραχύς μοι λείπεται λόγος. εἰ μὲν γὰρ ἠρνεῖτο μὴ δειλὸς
εἶναι, ἢ ὑμεῖς μὴ συνῄδειτε αὐτῷ, διατριβὴν ὁ λόγος
ἄν μοι παρεῖχεν· ἐπειδὴ δὲ καὶ αὐτὸς ὁμολογεῖ ἐν ταῖς
ἐκκλησίαις, καὶ ὑμεῖς σύνιστε, λοιπὸν ὑπομνῆσαι τοὺς
περὶ τούτων κειμένους νόμους. ὁ γὰρ Σόλων, ὁ πα-
λαιὸς νομοθέτης, ἐν τοῖς αὐτοῖς ἐπιτιμίοις ᾤετο δεῖν
ἐνέχεσθαι τὸν ἀστράτευτον καὶ τὸν λελοιπότα τὴν τάξιν
καὶ τὸν δειλὸν ὁμοίως· εἰσὶ γὰρ καὶ δειλίας γραφαί. καί-
τοι θαυμάσειεν ἄν τις ὑμῶν, εἰ εἰσὶ φύσεως γραφαί.
εἰσίν. τίνος ἕνεκα; ἵν' ἕκαστος ἡμῶν, τὰς ἐκ τῶν νόμων
ζημίας φοβούμενος μᾶλλον ἢ τοὺς πολεμίους, ἀμείνων
176 ἀγωνιστὴς ὑπὲρ τῆς πατρίδος ὑπάρχῃ. ὁ μὲν τοίνυν νο-
μοθέτης τὸν ἀστράτευτον καὶ τὸν δειλὸν καὶ τὸν λιπόντα
τὴν τάξιν ἔξω τῶν περιῤῥαντηρίων τῆς ἀγορᾶς ἐξείργει,
καὶ οὐκ ἐᾷ στεφανοῦσθαι οὐδ' εἰσιέναι εἰς τὰ ἱερὰ τὰ
δημοτελῆ· σὺ δὲ τὸν ἀστεφάνωτον ἐκ τῶν νόμων κε-
λεύεις ἡμᾶς στεφανοῦν, καὶ τῷ σαυτοῦ ψηφίσματι τὸν
οὐ προσήκοντα εἰσκαλεῖς τοῖς τραγῳδοῖς εἰς τὴν ὀρχή-

175. *εἰσίν*] Sic scripsit Bekkerus nulla notata varietate. Quum id eum suorum codicum auctoritate fecisse existimem, id retinui.

175. *τὸν ἀστράτευτον*] Cf. supra in Lysiae oratione *κατὰ Ἀλκιβ. λειποτ.* §. 7. qui commentarii loco erit. Ceterum *ὁμοίως* jungendum cum *ἐνέχεσθαι*.

176. *ἔξω τῶν περιῤῥαντηρίων*] Sunt cancelli, intra quos nemini *ἀτίμῳ* intrare licebat. Nomen habebant, quod subsellia, quibus sedebant cives, porcellorum, qui post in mare abjiciebantur, sanguine aspergebantur. Cf. G. Fr. Schoemann. de Com. L. I. c. 8. Quod si quis, unius trium horum criminum convictus, legi non obtemperabat, rapiebatur ab Undecimviris ad Heliastarum tribunal, ut ei poena aut multa irrogaretur.

τὰ ἱερὰ τὰ δημοτελῆ] Harpocration: *δημοτελῆ καὶ δημοτικὰ ἱερὰ διέφερον ἀλλήλων* Bekkeri Anecdd. p. 240. *τὰ μὲν δημοτελῆ θύματα ἡ πόλι[ς] δίδωσιν, εἰς δὲ τὰ δημοτικὰ ο[ἱ] δημόται, εἰς δὲ τὰ ὀργεωνικ[ὰ] οἱ ὀργεῶνες, οἳ ἂν ὦσιν ἑκάστο[υ] τοῦ ἱεροῦ, εἰς δὲ τὰ τῶν γενέω[ν] τὰ γένη.* Cf. Boeckh. Staatsh. T. I. p. 228.

τοῖς τραγῳδοῖς] »Non erat quod Reiskius ex Helmst. *ἐ[ν] τοῖς τραγῳδοῖς* rescriberet. Constructionem imitantur Latini. Cicero Philipp. I. 15, 36. Quid enim gladiatoribus clamores innumerabilium civium? ubi vide interpretes.

στραν, εἰς τὸ ἱερὸν τοῦ Διονύσου τὸν τὰ ἱερὰ διὰ δειλίαν προδεδωκότα.

Ἵνα δὲ μὴ ἀποπλανῶ ὑμᾶς ἀπὸ τῆς ὑποθέσεως, ἐκεῖνο μέμνησθε, ὅταν φῇ δημοτικὸς εἶναι. θεωρεῖτ' αὐτοῦ μὴ τὸν λόγον, ἀλλὰ τὸν βίον, καὶ σκοπεῖτε μὴ τίς φησιν εἶναι, ἀλλὰ τίς ἐστιν.

Ἐπεὶ δὲ στεφάνων ἀνεμνήσθην καὶ δωρεῶν, ἕως 177 ἔτι μέμνημαι, προλέγω ὑμῖν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, εἰ μὴ καταλύσετε τὰς ἀφθόνους ταύτας δωρεὰς καὶ τοὺς εἰκῇ διδομένους στεφάνους, οὔθ' οἱ τιμώμενοι χάριν ὑμῖν εἴσονται, οὔτε τὰ τῆς πόλεως πράγματα ἐπανορθωθήσεται· τοὺς μὲν γὰρ πονηροὺς οὐ μή ποτε βελτίους ποιήσετε, τοὺς δὲ χρηστοὺς εἰς τὴν ἐσχάτην ἀθυμίαν ἐμβαλεῖτε. ὅτι δ' ἀληθῆ λέγω, μεγάλα τούτων οἶμαι σημεῖα δείξειν ὑμῖν. εἰ γάρ τις ὑμᾶς ἐρωτήσειε, πότερον 178 ὑμῖν ἐνδοξοτέρα δοκεῖ ἡ πόλις εἶναι ἐπὶ τῶν νυνὶ καιρῶν ἢ ἐπὶ τῶν προγόνων, ἅπαντες ἂν ὁμολογήσαιτε, ὅτι ἐπὶ τῶν προγόνων. ἄνδρες δὲ πότερον τότε ἀμείνους ἦσαν ἢ νυνί; τότε μὲν διαφέροντες, νυνὶ δὲ πολλῷ καταδεέστεροι. δωρεαὶ δὲ καὶ στέφανοι καὶ κηρύγματα καὶ σιτήσεις ἐν πρυτανείῳ πότερον τότε ἦσαν πλείους ἢ νυνί; τότε μὲν ἦν σπάνια τὰ καλὰ παρ' ἡμῖν καὶ τὸ τῆς ἀρετῆς ὄνομα τίμιον· νῦν δ' ἤδη καταπέπλυται τὸ πρᾶγμα, καὶ

178. σιτήσεις] Male Reiskius ex cod. Helmst. σιτίσεις scripsit. Nam si de honore illo civibus praeclare de republica meritis publice victum quotidianum praebendi sermo est, non adhibetur σίτισις. Verbum enim est σιτεῖσθαι et poetarum loci veritatem satis ostendunt. Aristoph. Ran. v. 96. Σίτησιν αὐτὸν ἐν Πρυτανείῳ λαμβάνειν. Infra §. 196. scriptura σιτήσεις a nemine tentatur. Qui in perpetuum illo praemio ornati erant, ἀείσιτοι dicebantur; alii honoris caussa semel ad coenam in Prytaneo invitabantur, ut legati post administratam legationem domum reversi.

Wunderlich. In ipsa Aeschinis παρανόμων γραφῇ, quam servavit Demosthenes περὶ στεφ. p. 243., legitur absolute τραγῳδοῖς καινοῖς.

178. δωρεαὶ δέ cet.] Idem deplorat Cornel. Nepos Milt. VI. 2. »Ut enim populi nostri honores quondam fuerunt rari et tenues, ob eamque caussam gloriosi, nunc autem effusi et obsoleti, sic olim apud Athenienses fuisse reperimus.«

καταπέπλυται τὸ πρᾶγμα] Pollux VII. 38. πλύνειν καὶ τὸ λοιδορεῖν καὶ πλυνόν με ποιεῖς ἢ

τὸ στεφανοῦν ἐξ ἔθους, ἀλλ' οὐκ ἐκ προνοίας ποιεῖσθε.
179 οὔκουν ἄτοπον ουτωσὶ διαλογιζομένοις τὰς μὲν δωρεὰς νῦν πλείους εἶναι, τὰ δὲ πράγματα τῆς πόλεως τότε μᾶλλον ἢ νῦν ἰσχύειν, καὶ τοὺς ἄνδρας νῦν μὲν χείρους εἶναι, τότε δ' ἀμείνους; ἐγὼ δὲ τοῦθ' ὑμᾶς ἐπιχειρήσω διδάσκειν. οἴεσθ' ἄν ποτε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἐθελῆσαί τινα ἐπασκεῖν εἰς τὰ Ὀλύμπια, ἢ εἰς ἄλλον τινὰ τῶν στεφανιτῶν ἀγώνων παγκράτιον, ἢ καὶ ἄλλο τι τῶν βαρυτέρων ἄθλων, εἰ ὁ στέφανος ἐδίδοτο μὴ τῷ κρατίστῳ, ἀλλὰ τῷ διαπραξαμένῳ; οὐδεὶς ἄν ποτ' ἠθέλησεν
180 ἐπασκεῖν. νῦν δ', οἶμαι, διὰ τὸ σπάνιον καὶ τὸ περιμάχητον καὶ τὸ καλὸν καὶ τὸ ἀείμνηστον ἐκ τῆς νίκης ἐθέλουσί τινες τὰ σώματα παρακαταθέμενοι καὶ τὰς μεγίστας ταλαιπωρίας ὑπομείναντες διακινδυνεύειν. ὑπολά-

179. *τότε μᾶλλον ἢ νῦν ἰσχύειν*] Bekkerus cum quattuor codicibus ejusdem familiae vocabula *ἢ νῦν* omisit. Ego opinor grammaticum offendisse in constructione. Si enim diversorum temporum particulae sunt in eadem enuntiatione, interque eas particula praesentis temporis, verbum plerumque in tempore praesenti ponitur. Demosthenes *περὶ στεφ.* p. 236. *ὑπὲρ οὗ καὶ τότε καὶ νῦν καὶ ἀεὶ ὁμολογῶ πολεμεῖν.*

οἴεσθ' ἄν ποτε — ἐθελῆσαι] Vulgo deest *ἄν*. Et aoristum quidem sine *ἄν* positum per se satis vindicavi in Excursu VIII. ad Lysiam. Hic tamen quum quinque Bekkeri codices *ἄν* addant et agatur de re sumta tantum, quam noveris vere nec evenisse nec esse, additum *ἄν* retinui.

κωμῳδία φησὶν ἤγουν ὀνειδίζεις ἢ αἰσχύνεις. καὶ τὸ οὐδενὸς ἄξιόν τι ἀποπεφάνθαι ὁ ῥήτωρ ἔφη Αἰσχίνης. Aristoph. Acharn. 379.

Διέβαλλε καὶ ψευδῆ κατεγλώττιζέ μου
κἀκυκλοβόρει κἄπλυνεν,

ubi Scholiastes: *κατέμιξε τὴν κωμῳδιακὴν χάριν καὶ τὰ δικαστικὰ ῥήματα. τὸ μὲν γὰρ διαβάλλειν καὶ πλύνειν εἴποι τις ἂν περὶ τα δικαστήρια ταῦτα λέγειν δεῖν· το δὲ κυκλοβορεῖν καὶ καταγλωττίζειν χαριεντίσματά ἐστι κωμῳδίας.* [Vid. Porson. Advers. p. 111. Meineke ad Menandr. p. 221.]

179. *παγκράτιον*] Quintil. Institt. II. 8, 13. Si quis exercendi corpora peritus docendum pancratiasten susceperit, non pugno ferire vel calce tantum, aut nexus modo, atque in his certos aliquos docebit, sed omnia, quae sunt ejus certaminis. Pugno ferire et calce erat pugilum; nexus luctatorum, *συμπλοκαί*; utraque pancratiastarum. Verum quum pugiles caestibus dimicandi jus haberent, pancratiastis nonnisi pugnis non armatis videtur licuisse certare.

βετε τοίνυν ὑμᾶς αὐτοὺς εἶναι ἀγωνοθέτας πολιτικῆς
ἀρετῆς, κἀκεῖνο ἐκλογίσασθε, ὅτι, ἐὰν μὲν τὰς δωρεὰς
ὀλίγοις καὶ ἀξίοις καὶ κατὰ τοὺς νόμους διδῶτε, πολ-
λοὺς ἀγωνιστὰς ἕξετε τῆς ἀρετῆς, ἐὰν δὲ τῷ βουλομένῳ
καὶ τοῖς διαπραξαμένοις χαρίζησθε, καὶ τὰς ἐπιεικεῖς
φύσεις διαφθερεῖτε. ὅτι δὲ ὀρθῶς λέγω, ἔτι μικρῷ σα- 181
φέστερον ὑμᾶς βούλομαι διδάξαι. πότερον ὑμῖν ἀμείνων
ἀνὴρ εἶναι δοκεῖ Θεμιστοκλῆς, ὁ στρατηγήσας, ὅτ' ἐν τῇ
περὶ Σαλαμῖνα ναυμαχίᾳ τὸν Πέρσην ἐνικᾶτε, ἢ Δημο-
σθένης, ὁ τὴν τάξιν λιπών; Μιλτιάδης δέ, ὁ τὴν ἐν
Μαραθῶνι μάχην τοὺς βαρβάρους νικήσας, ἢ οὗτος;
ἔτι δ' οἱ ἀπὸ Φυλῆς φεύγοντα τὸν δῆμον καταγαγόντες;
Ἀριστείδης δ' ὁ δίκαιος ἐπικαλούμενος, ὁ τὴν ἀνόμοιον
ἔχων ἐπωνυμίαν Δημοσθένει; ἀλλ' ἔγωγε μὰ τοὺς θεοὺς 182
τοὺς Ὀλυμπίους οὐδ' ἐν ταῖς αὐταῖς ἡμέραις ἄξιον ἡγοῦ-
μαι μεμνῆσθαι τοῦ θηρίου τούτου κἀκείνων τῶν ἀνδρῶν.
ἐπιδειξάτω τοίνυν Δημοσθένης ἐν τῷ αὐτοῦ λόγῳ, εἴ
που γέγραπταί τινα τούτων τῶν ἀνδρῶν στεφανῶσαι.
ἀχάριστος ἄρ' ἦν ὁ δῆμος; οὔκ, ἀλλὰ μεγαλόφρων, κἀ-
κεῖνοί γε οἱ μὴ τετιμημένοι τῆς πόλεως ἄξιοι· οὐ γὰρ

182. *κἀκεῖνοί γε οἱ μὴ τετιμημένοι τῆς πόλεως ἄξιοι*] Taylor in Mead. repererat *ἀνάξιοι*. Hinc interrogative conjecit scribendum: *κἀκεῖνοι δὲ – ἀνάξιοι*; Quanquam vero etiam tres Bekkeri codices habeant *ἀνάξιοι*, non tamen videtur a vulgata lectione recedendum. Aeschines enim in responsione conjungit et populum et cives de republica bene meritos, adjuncto suo alterutris praedicato. Populus enim erat *μεγαλόφρων*, qui non parva magnis virtutibus praemia convenire judicabat; et ii ipsi, qui non parvis praemiis hono-

180. *ἀγωνοθέτας*] *Ἀγωνοθέται* et *ἀθλοθέται* utrique iidem sunt Atticis scriptoribus, quanquam Moeris p. 97. hoc solum Atticorum dicit, illud Ἑλλήνων, et quanquam interpretes nonnulli hos solum *γυμνικά*, illos *τὰ μουσικὰ ἀκροάματα* direxisse affirmant. Pollux VIII. 94. *ἀθλοθέται δέκα μέν εἰσιν, εἷς κατὰ φυλήν*. Latini munerarios dicunt, quo vocabulo primum Augustum usum esse testatur Quintilian. VIII. 3, 34., quum antea domini ludorum vel editores nominarentur.

181. *Ἀριστείδης δ'*] H. Wolfius *Ἀριστείδης θ'*. Perperam. Singula exempla in progressu enumerantur per particulam *δέ*, nonnunquam cum indignatione. Demosthenes *περὶ παραπρ.* p. 398. *ἀποδοῦναι δὲ καὶ Κερσοβλέπτῃ τοὺς ὅρκους, μὴ μετέχειν δὲ τῶν ἐν Ἀμφικτύοσι, ἐπανορθώσεσθαι δὲ τὴν εἰρήνην.*

ᾤοντο δεῖν ἐν τοῖς γράμμασι τιμᾶσθαι, ἀλλ' ἐν τῇ μνήμῃ τῶν εὖ πεπονθότων, ἣ ἀπ' ἐκείνου τοῦ χρόνου μέχρι τῆςδε τῆς ἡμέρας ἀθάνατος οὖσα διαμένει. δωρεὰς δὲ τίνας ἐλάμβανον; ὧν ἄξιόν ἐστι μνησθῆναι.

183 Ἦσάν τινες, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, κατὰ τοὺς τότε καιρούς, οἳ πολὺν πόνον ὑπομείναντες καὶ μεγάλους κινδύνους ἐπὶ τῷ Στρυμόνι ποταμῷ ἐνίκων μαχόμενοι Μήδους· οὗτοι δεῦρο ἀφικόμενοι τὸν δῆμον ᾔτησαν δωρεάν, καὶ ἔδωκεν αὐτοῖς ὁ δῆμος τιμὰς μεγάλας, ὡς τότ' ἐδόκει, τρεῖς λιθίνους Ἑρμᾶς στῆσαι ἐν τῇ στοᾷ τῇ τῶν Ἑρμῶν, ἐφ' ᾧτε μὴ ἐπιγράφειν τὰ ὀνόματα τὰ ἑαυτῶν, ἵνα μὴ τῶν στρατηγῶν, ἀλλὰ τοῦ δήμου δοκῇ εἶ-
184 ναι ἐπίγραμμα. ὅτι δ' ἀληθῆ λέγω, ἐξ αὐτῶν τῶν ποιημάτων εἴσεσθε. ἐπιγέγραπται γὰρ ἐπὶ μὲν τῷ πρώτῳ τῶν Ἑρμῶν·

Ἦν ἄρα κἀκεῖνοι ταλακάρδιοι, οἵ ποτε Μήδων
παισὶν ἐπ' Ἠϊόνι, Στρυμόνος ἀμφὶ ῥοάς,

rabantur, digni erant generosa civitate. Particula autem γε huic loco aptissima. Est quod nos dicimus gerade, eben. Hanc particulae vim illustravit Hermannus ad Vigerum p. 826.

183. ἐπὶ τῷ Στρυμόνι] Intelligitur Cimonis expeditio in Thraciam, cujus regionis flumen erat Strymon, quod cum valido exercitu eum trajicere jubebant Athenienses, ut sociis urbibus auxilium ferret et quae Persarum adhuc praesidiis tenebantur, in libertatem vindicaret. Primum enim Eionem (Ἠιόνα) Persarum jugo adhuc pressam dolo cepit, et terra marique pari fortuna usus est. Exponit haec Diodorus Sic. XI. 60 seqq. Plutarchus Cim. p. 482. c. 7-10. tetigit Thucyd. L. I. 98. Contigerunt haec Ol. LXXVII. 3, 4. Qui labores erant Atheniensibus tolerandi, perspicitur ex Herod. VII. 107.

ἐν τῇ στοᾷ τῇ τῶν Ἑρμῶν] Porticus quaedam in foro, de qua Harpocrat. s. v. Ἑρμαῖ. Μενεκλῆς ἢ Καλλίστρατος ἐν τῷ περὶ Ἀθηναίων γράφει ταυτί. Ἀπὸ τῆς ποικίλης καὶ τῆς τοῦ βασιλέως στοᾶς (vide intpp. ad Platonis Euthyphr. 1.) εἰσὶν οἱ Ἑρμαῖ καλούμενοι. διὰ γὰρ τὸ πολλοὺς κεῖσθαι καὶ ὑπὸ ἰδιωτῶν καὶ ὑπὸ ἀρχόντων, ταύτην εἰληφέναι τὴν προςηγορίαν συμβέβηκεν. Praestantium virorum laudes aliaque epigrammata Hermis inscribi solebant, quorum tria exempla noster laudat §. 184 s. eademque habet Plutarch. in Cimone l. l. Cf. Demosthenem in Leptin. §. 93. Wolf.

184. ἦν ἄρα cet.] Tria haec epigrammata etiam in Anthologia Graeca T. IV. p. 148. ed. Jac. laudantur inter ἐπιγράμματα ἀδέσποτα. Ἦν pro ἦσαν.

λιμόν τ' αἴθωνα κρατερόν τ' ἐπάγοντες Ἄρηα
πρῶτοι δυςμενέων εὗρον ἀμηχανίην.

ἐπὶ δὲ τῷ δευτέρῳ·

Ἡγεμόνεσσι δὲ μισθὸν Ἀθηναῖοι τάδ' ἔδωκαν
ἀντ' εὐεργεσίης καὶ μεγάλης ἀρετῆς.
μᾶλλόν τις τάδ' ἰδὼν καὶ ἐπεσσομένων ἐθελήσει
ἀμφὶ ξυνοῖσι πράγμασι μόχθον ἔχειν.

ἐπὶ δὲ τῷ τρίτῳ ἐπιγέγραπται Ἑρμῇ· 185

Ἔκ ποτε τῆςδε πόληος ἅμ' Ἀτρείδῃσι Μενεσθεὺς
ἡγεῖτο ζάθεον Τρωϊκὸν ἂμ πεδίον,

184. *ἀμφὶ ξυνοῖσι πράγμασι*] In Anthologia legitur *ἀμφὶ περὶ ξυνοῖς*, quod ex Plutarcho primum venit in Brunckii Analecta. Sed quando in Homero *ἀμφὶ περί* legitur, *ἀμφί* adverbialiter positum est. Pleonasmus autem cujuscujus praepositionis nonnisi in certis formulis invenitur, ut monuit Hermann. ad Vigerum p. 854. *Ἀμφί* autem interdum, imprimis apud poetas, significat quod attinet ad, ratione. Vide Matthiae Gr. Gr. §. 583. *Ξυνός* videtur esse alia dialecto idem vocabulum, quod Attica pronuntiabat *κοινός*. Wunderlich. autem scripsit *ξυνοῖσιν*, quod hac aetate media syllaba pentametri elegiaci semper producitur, ut docuit in singulari dissertatione Fr. Traug. Friedemannus. Hic tamen sequens vocabulum a *πρ* incipiens tolerabilem facit codicum lectionem.

μόχθον ἔχειν] Plutarchus habet *δῆριν ἔχειν*. Videtur tamen laboris et molestiae notio aptior, quam litis et contentionis.

Uberius de hac forma exponit Choeroboscus Anecdd. Bekker. p. 1293. Quattuor Bekkeri codices habent glossam *ἦσαν*.

λιμόν τ' αἴθωνα] Apud Homerum inter alia *αἴθων* est epitheton leonis, quod alii de fulvo colore, alii de ferocia et violentia interpretantur. Quicquid est, *αἴθω* proprie habet calefaciendi notionem, et inde derivata est notio incendendi, urendi, et similes. *Λιμὸς αἴθων* id est, quod in nonnullis regionibus ein brennender, in aliis ein grimmiger Hunger vocatur. Cf. Ovidii Metam. VIII, 827. furit ardor edendi.

Adde 887 sqq. Ez. Spanhem. ad Callimachi H. in Cer. v. 67.

πρῶτοι δυςμενέων] »Primi omnium viam et rationem invenerunt, qua hostes in consilii inopiam conjicerent.« Jacobs.

μισθόν] praemium, honorem.

185. *Μενεσθεύς*] Respicitur ad Homeri Il. II. 552., qui sic de Menestheo:

τῷ δ' οὔπω τις ὁμοῖος ἐπιχθόνιος γένετ' ἀνὴρ
κοσμῆσαι ἵππους τε καὶ ἀνέρας ἀσπιδιώτας.

ὅν ποθ' Ὅμηρος ἔφη Δαναῶν πύκα χαλκοχιτώνων
κοσμητῆρα μάχης ἔξοχον ἄνδρα μολεῖν.
οὕτως οὐδὲν ἀεικὲς Ἀθηναίοισι καλεῖσθαι
κοσμητὰς πολέμου τ' ἀμφὶ καὶ ἠνορέης.

ἔστι που τὸ τῶν στρατηγῶν ὄνομα; οὐδαμοῦ, ἀλλὰ τὸ τοῦ δήμου.

186 Προςέλθετε δὴ τῇ διανοίᾳ καὶ εἰς τὴν στοὰν τὴν ποικίλην· ἁπάντων γὰρ ὑμῖν τῶν καλῶν ἔργων τὰ ὑπομνήματα ἐν τῇ ἀγορᾷ ἀνάκειται. τί οὖν ἔστιν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὃ ἐγὼ λέγω; ἐνταῦθα ἡ ἐν Μαραθῶνι μάχη γέγραπται. τίς οὖν ἦν ὁ στρατηγός; οὑτωσὶ μὲν ἐρωτηθέντες ἅπαντες ἀποκρίναισθε ἂν ὅτι Μιλτιάδης, ἐκεῖ δὲ οὐκ ἐπιγέγραπται. πῶς; οὐκ ᾔτησε τὴν δωρεὰν ταύτην; ᾔτησεν, ἀλλ' ὁ δῆμος οὐκ ἔδωκεν, ἀλλ' ἀντὶ τοῦ ὀνόματος συνεχώρησεν αὐτῷ πρώτῳ γραφῆναι, παρα-
187 καλοῦντι τοὺς στρατιώτας. ἐν τοίνυν τῷ Μητρῴῳ παρὰ

185. *χαλκοχιτώνων*] Plutarchus habet *θωρηκτάων*, quod offert etiam Bern. et habent tres Bekkeri codices supra versum, idque recepit in editione hujus orationis Wunderlich., annotans adverbium *πύκα* unice favere lectioni *θωρηκτάων*, non vero vocabulo *χαλκοχιτώνων* convenire, atque etiam Homerum, qui saepe *πύκα θωρηκτάων* usurpaverit, nusquam habere *πύκα χαλκοχ*. Quod quanquam concedimus, seriore tamen tempore synonymis idem adverbium addi poterat. Manuscriptos igitur codices secutus sum.

κοσμητῆρα] Sic Bekkeri quattuor codices. Idem suprascriptum in tribus. Vulgo legitur *κοσμήτορα*, quod est in nullo Bekkeri codicum, nisi suprascriptum in uno. Ceteri contra metrum *κοσμήτορα*. Et in casibus obliquis Homerus ubique habet o breve. Forma quidem *κοσμητήρ* nescio an nusquam legatur; sed derivationis regulis non minus convenit quam *κοσμήτωρ*. Eadem forma est in Plutarcho et Anthologia. Versu ultimo habemus formam *κοσμητής*.

186. *εἰς τὴν στοὰν τὴν ποικίλην*] Pausanias L. I. 15, 1. *ποικίλην ὀνομάζουσιν ἀπὸ τῶν γραφῶν*, ubi picturas, quae inerant in hac porticu, accurate describit. Plutarchus Cim. p. 480. fin. tradit priore tempore eam *Πεισιανάκτειον στοὰν* appellatam esse, quocum consentit Diog. Laertius L. VII. 5. Ab hac *στοᾷ* nomen habebant Stoici, quoniam in hac porticu Zeno docebat.

187. *ἐν τῷ Μητρῴῳ*] Pausanias L. I. 3, 4. *ᾠκοδόμηται δὲ καὶ μητρὸς Θεῶν ἱερόν, ἣν Φειδίας εἰργάσατο, καὶ πλησίον τῶν πεντακοσίων καλούμενον βουλευτήριον, οἳ βουλεύουσιν ἐνιαυτὸν Ἀθηναίοις*. Aedificandi hujus templi caussa haec traditur. Metragyrtes quidam quum in Atticam venisset mulieresque Matri deum initiasset, in barathrum eum conjecerunt Athenienses occideruntque. Ea de caussa

τὸ βουλευτήριον, ἣν ἔδοτε δωρεὰν τοῖς ἀπὸ Φυλῆς
φεύγοντα τὸν δῆμον καταγαγοῦσιν, ἔστιν ἰδεῖν. ἦν μὲν
γὰρ ὁ τὸ ψήφισμα γράψας καὶ νικήσας Ἀρχῖνος ὁ ἐκ
Κοίλης, εἷς τῶν καταγαγόντων τὸν δῆμον· ἔγραψε δὲ
πρῶτον μὲν αὐτοῖς εἰς θυσίαν καὶ ἀναθήματα δοῦναι
χιλίας δραχμάς, καὶ τοῦτ᾽ ἔστιν ἔλαττον ἢ δέκα δραχμαὶ
κατ᾽ ἄνδρα ἕκαστον, ἔπειτα κελεύει στεφανῶσαι θαλλοῦ
στεφάνῳ αὐτῶν ἕκαστον, ἀλλ᾽ οὐ χρυσῷ· τότε μὲν γὰρ
ἦν ὁ τοῦ θαλλοῦ στέφανος τίμιος, νυνὶ δὲ καὶ ὁ χρυ-
σοῦς καταπεφρόνηται. καὶ οὐδὲ τοῦτο εἰκῇ πρᾶξαι κε-
λεύει, ἀλλ᾽ ἀκριβῶς τὴν βουλὴν σκεψαμένην ὅσοι αὐ-
τῶν ἐπὶ Φυλῆς ἐπολιορκήθησαν, ὅτε Λακεδαιμόνιοι
καὶ οἱ τριάκοντα προσέβαλλον τοῖς καταλαβοῦσι Φυλήν,
οὐχ ὅσοι τὴν τάξιν ἔλιπον ἐν Χαιρωνείᾳ τῶν πολεμίων
ἐπιόντων. ὅτι δ᾽ ἀληθῆ λέγω, ἀναγνώσεται ὑμῖν τὸ 188
ψήφισμα.

mox orta peste, oraculum acceperunt expiandos esse interfecti manes. Ita curiam aedificaverunt eo loco, ubi eum occiderant, Matrique deum templum consecrarunt. Hoc autem templo utebantur Athenienses receptaculo tabularum publicarum et legum. Praepositus iis erat scriba publicus, et clavis erat penes epistatam.

187. *τοῖς ἀπο Φυλῆς φεύγοντα τὸν δῆμον καταγαγοῦσιν*] Notandus usus praepositionis *ἀπό* similiumque apud antiquos. Nostra ratione dicendum esset: *τοῖς ἀπὸ Φυλῆς ὁρμηθεῖσι καὶ καταγαγοῦσιν*. Sed antiqui brachylogiae studiosi mediam notionem, unde praepositio pendeat, omittunt. Vide Matthiae gr. Gr. §. 596. Rost. gr. Gr. §. 139. 9. c. et Haackium ad Thucyd. II. 80 et 83.

Ἀρχῖνος ο ἐκ Κοίλης] *Κοίλη* demus Atticus, cujus tribus, ignoratur. Sponius tamen ex marmore refert eum tribus Hippothoontidis fuisse. Erat autem prope urbem, et sepulcrum ibi Thucydidis historici. Archinum hunc ita laudat Demosthenes *κατὰ Τιμοκρ.* p. 741. *Ἀρχίνου τοῦ καταλαβόντος Φυλὴν καὶ μετά γε τοὺς θεοὺς αἰτιωτάτου ὄντος τῆς καθόδου τῷ δήμῳ, καὶ ἄλλα πολλὰ καὶ καλὰ πεπολιτευμένου καὶ ἐστρατηγηκότος πολλάκις.*

θαλλοῦ στεφάνῳ] Bekkeri Anecdd. p. 263. *θαλλὸν λέγουσι τὸν στέφανον τὸν ἀπὸ τῆς ἐλαίας.* Antiquis temporibus erant coronae oleaginae summo honori. Aureae erant non tam honorificae, quam signum divitiarum et luxus.

οὐχ ὅσοι την τάξιν ἔλιπον ἐν Χαιρωνείᾳ] Eo acerbior, quo magis inopinata et quo remotior ab re tractata invectio.

ΨΗΦΙΣΜΑ ΠΕΡΙ ΔΩΡΕΑΣ ΤΟΙΣ ΑΠΟ ΦΥΛΗΣ.

Παρανάγνωθι καὶ ὃ γέγραφε Κτησιφῶν Δημοσθένει τῷ τῶν μεγίστων κακῶν αἰτίῳ.

ΨΗΦΙΣΜΑ.

Τούτῳ τῷ ψηφίσματι ἐξαλείφεται ἡ τῶν καταγαγόντων τὸν δῆμον δωρεά. εἰ τοῦτ' ἔχει καλῶς, ἐκεῖνο αἰσχρῶς· εἰ ἐκεῖνοι κατ' ἀξίαν ἐτιμήθησαν, οὗτος ἀνάξιος ὢν στεφανοῦται.

189 *Καίτοι πυνθάνομαί γ' αὐτὸν μέλλειν λέγειν, ὡς οὐ δίκαια ποιῶ παραβάλλων αὐτῷ τὰ τῶν προγόνων ἔργα· οὐδὲ γὰρ Φιλάμμωνα φήσει τὸν πύκτην Ὀλυμπίασι στεφανωθῆναι νικήσαντα Γλαῦκον τὸν παλαιὸν ἐκεῖνον πύκτην, ἀλλὰ τοὺς καθ' ἑαυτὸν ἀγωνιστάς, ὥσπερ ὑμᾶς ἀγνοοῦντας, ὅτι τοῖς μὲν πύκταις ἐστὶν ὁ ἀγὼν πρὸς ἀλλήλους, τοῖς δ' ἀξιοῦσι στεφανοῦσθαι πρὸς αὐτὴν τὴν ἀρετήν, ἧς καὶ ἕνεκα στεφανοῦνται. δεῖ γὰρ τὸν κήρυκα ἀψευδεῖν, ὅταν τὴν ἀνάῤῥησιν ἐν τῷ θεάτρῳ ποιῆται πρὸς τοὺς Ἕλληνας. μὴ οὖν ἡμῖν ὡς Παταικίωνος ἄμεινον πεπολίτευσαι διέξιθι, ἀλλ' ἐφικόμενος τῆς ἀνδραγαθίας οὕτω τὰς χάριτας τὸν δῆμον ἀπαίτει.*

190 *Ἵνα δὲ μὴ ἀποπλανῶ ὑμᾶς ἀπὸ τῆς ὑποθέσεως, ἀναγνώσεται ὑμῖν ὁ γραμματεὺς τὸ ἐπίγραμμα, ὃ ἐπιγέγραπται τοῖς ἀπὸ Φυλῆς τὸν δῆμον καταγαγοῦσιν.*

ΕΠΙΓΡΑΜΜΑ.

Τούσδ' ἀρετῆς ἕνεκα στεφάνοις ἐγέραιρε παλαίχθων
δῆμος Ἀθηναίων, οἵ ποτε τοὺς ἀδίκοις

189. *Φιλάμμωνα*] *Φιλάμμων* (nam sic scribendum, non *Φιλάμων*) *πύκτης ἦν Ἀθηναῖος, ὃς πάντα τὸν χρόνον ἐνίκα τοὺς ἀντιπάλους.* Glauco quidem Carystio, qui Olympionices incertae Olympiadis est, junior, sed antiquior Ol. CX. De Glauco vide Pausaniam VI. 10.

Παταικίωνος ἄμεινον] Suidas s. v. *Παταικίων. ἀνὴρ ἀπὸ συκοφαντίας τὸν βίον ποιούμενος, καὶ προςκρούειν ἐπιτηδεύων τοῖς εὐδοκιμοῦσι τῶν νέων. διεβάλλετο δὲ καὶ ὡς κλέπτης καὶ τοιχωρύχος, ὥςτε καὶ κωμῳδεῖσθαι ἐπὶ τούτοις.*

ἐφικόμενος τῆς ἀνδραγαθίας] Generalis est enuntiatio: quando fortia facta perfeceris. Consulto omittit genitivum *ἐκείνων* aut similem, ne videatur postulare, ut illorum antiquorum fortitudinem aequet, sed eum vult fortitudinis in se spectatae documenta edere.

θεσμοῖς ἄρξαντας πόλιος πρῶτοι καταπαύειν
ἦρξαν, κίνδυνον σώμασιν ἀράμενοι.

Ὅτι τοὺς παρὰ τοὺς νόμους ἄρξαντας κατέλυ- 191
σαν, διὰ τοῦτ' αὐτούς φησιν ὁ ποιητὴς τιμηθῆναι.
ἔναυλον γὰρ ἦν τότε πᾶσιν, ὅτι τηνικαῦτα ὁ δῆμος
κατελύθη, ἐπειδή τινες τὰς γραφὰς τῶν παρανόμων
ἀνεῖλον. καὶ γάρ τοι, ὡς ἐγὼ τοῦ πατρὸς τοῦ ἐμαυ-
τοῦ ἐπυνθανόμην, ὃς ἔτη βιοὺς ἐνενήκοντα καὶ πέν-
τε ἐτελεύτησεν, ἁπάντων μετασχὼν τῶν πόνων τῇ πό-
λει, ὃς πολλάκις πρὸς ἐμὲ διεξῄει ἐπὶ σχολῆς. ἔφη
γάρ, ὅτε ἀρτίως κατεληλύθει ὁ δῆμος, εἴ τις εἰσίοι
γραφὴν παρανόμων εἰς δικαστήριον, εἶναι ὅμοιον τὸ
ὄνομα καὶ τὸ ἔργον. τί γάρ ἐστιν ἀνοσιώτερον ἀνδρὸς
παράνομα λέγοντος καὶ πράττοντος; καὶ τὴν ἀκρόασιν, 192
ὡς ἐκεῖνος ἀπήγγελλεν, οὐ τὸν αὐτὸν τρόπον ἐποιοῦν-
το, ὥσπερ νῦν γίγνεται, ἀλλ' ἦσαν πολὺ χαλεπώτεροι
οἱ δικασταὶ τοῖς παράνομα γράφουσιν αὐτοῦ τοῦ κα-
τηγόρου, καὶ πολλάκις ἀνεπόδιζον τὸν γραμματέα καὶ
ἐκέλευον πάλιν ἀναγιγνώσκειν τοὺς νόμους καὶ τὸ ψή-
φισμα, καὶ ἡλίσκοντο οἱ παράνομα γράφοντες οὐκ εἰ
πάντας παραπηδήσαιεν τοὺς νόμους, ἀλλ' εἰ μίαν μό-

191. *εἴ τις εἰσίοι γραφὴν*] Sic habent Bekkeri codd. omnes, quibus obsequendum erat. Vulgo edebatur *γραφή*. Verbum *εἰσιέναι*, ut vocabulum forense, dicitur et de caussa, et de reo, et de judicio.

191. *ἔναυλον*] Vocabulum subtiliter adhibetur tum de sermone, quo tanquam tibiae sono aures personant, tum de re qualibet, cujus adhuc recens est memoria. Accurate exposuit de vocabulo Ruhnk. ad Tim. Lex. p. 100.

πολλάκις – διεξῄει] *Διεξιέναι*, oratione persequi, enarrare, solet junctum habere accusativum rei, quae enarratur. Hinc Marklandus pro *ὅς* conjecit *οὕς*, sc. *πόνους*. Sed animo Aeschinis obversabatur sequens enuntiatio *ἔφη γὰρ* cet. tanquam objectum, quasi dictum sit *διεξῄει τόδε*.

εἶναι ὅμοιον τὸ ὄνομα καὶ τὸ ἔργον] Pari culpa eos habitos fuisse, qui contra leges locuti sint et egerint: veram tenentes sententiam, ex dictis facta nasci, et qui assuescat rebus pravis audiendis, minus eum indignari iis, qui prave agant, et minus etiam ipsum a prave factis abhorrere.

192. *ἀνεπόδιζον τὸν γραμματέα*] Jubebant scribam repetere. Pollux II. 196. *ἀνεπόδιζον τὸν γραμματέα Αἰσχίνης εἶπεν ὁ ῥήτωρ, ἐπὶ τοῦ πάλιν ἀναγινώσκειν ἐποίουν. καὶ ἀναποδιζόμενα ὁ Ἀντιφῶν τὰ πάλιν ἐξεταζόμενα.*

νον συλλαβὴν παραλλάξαιεν. τὸ δὲ νυνὶ γιγνόμενον πρᾶγμα ὑπερκαταγέλαστόν ἐστιν· ὁ μὲν γὰρ γραμματεὺς ἀναγιγνώσκει τὸ παράνομον, οἱ δὲ δικασταί, ὥσπερ ἐπῳδὴν ἢ ἀλλότριόν τι πρᾶγμα ἀκροώμενοι, πρὸς
193 ἑτέρῳ τινὶ τὴν γνώμην ἔχουσιν. ἤδη δ' ἐκ τῶν τεχνῶν τῶν Δημοσθένους αἰσχρὸν ἔθος ἐν τοῖς δικαστηρίοις παραδέχεσθε. μετενήνεκται γὰρ ὑμῖν τὰ τῆς πόλεως δίκαια· ὁ μὲν γὰρ κατήγορος ἀπολογεῖται, ὁ δὲ φεύγων τὴν γραφὴν κατηγορεῖ, οἱ δὲ δικασταὶ ἐνίοτε ὧν μέν εἰσι κριταὶ ἐπιλανθάνονται, ὧν δ' οὐκ εἰσὶ δικασταί, περὶ τούτων ἀναγκάζονται τὴν ψῆφον φέρειν. λέγει δὲ ὁ φεύγων, ἐὰν ἄρα ποθ' ἅψηται τοῦ πράγματος, οὐχ ὡς ἔννομα γέγραφεν, ἀλλ' ὡς ἤδη ποτὲ καὶ
194 πρότερον ἕτερος τοιαῦτα γράψας ἀπέφυγεν. ἐφ' ᾧ καὶ νυνὶ μέγα φρονεῖν ἀκούω Κτησιφῶντα, ἐτόλμα δ' ἐν ὑμῖν ποτε σεμνύνεσθαι Ἀριστοφῶν ἐκεῖνος ὁ Ἀζηνιεύς, λέγων, ὅτι γραφὰς παρανόμων πέφευγεν ἑβδομήκοντα καὶ πέντε. ἀλλ' οὐχὶ ὁ Κέφαλος ὁ παλαιὸς ἐκεῖνος, ὁ δοκῶν δημοτικώτατος γεγονέναι, οὐχ οὕτως, ἀλλ' ἐπὶ τοῖς ἐναντίοις ἐφιλοτιμεῖτο, λέγων, ὅτι πλεῖστα πάντων γεγραφὼς ψηφίσματα οὐδεμίαν πώποτε γραφὴν πέφευγε παρανόμων, καλῶς, οἶμαι, σεμνυνόμενος. ἐγράφοντο γὰρ ἀλλήλους παρανόμων οὐ μόνον οἱ διαπολιτευόμενοι, ἀλλὰ καὶ οἱ φίλοι τοὺς φίλους, εἴ τι ἐξα-

ἐπῳδὴν] Tropicum vocabulum explicat propriq ἢ ἀλλότριόν τι πρᾶγμα, ducta metaphora ab epodis in carminibus lyricis, quae solent esse breviores strophis, tertia pars odes, et plerumque stropharum additamenta continent, non res novas.

193. ἤδη δ' – – παραδέχεσθε] Ἤδη h. l. est augentis in oratione progrediente, quin etiam, atque etiam: ne Reiskium sequaris, vel aoristum παρεδέξασθε vel perfectum παραδέδεχθε substituendum censentem.

194. Κέφαλος ὁ παλαιὸς ἐκεῖνος] Videtur is esse, de quo Suidas s. v. Κέφαλος Ἀθηναῖος, ῥήτωρ καὶ δημαγωγός, ὃς πρῶτος προοίμιον καὶ ἐπιλόγους συντέθεικε. γέγονε δὲ ἐπὶ τῆς ἀναρχίας. Cephalum, ut virum probum, patriae amantem et auctoritate, quam bonis artibus peperisset, pollentem laudat Demosthenes περὶ στεφ. p. 310. s. Dinarch. κατα Δημ. p. 31. Tres erant oratores Cephalorum nomine, quos distinguit Taylor in vita Lysiae p. 103. n. 5. Reisk.

οἱ διαπολιτευόμενοι] Ammonius de vocc. diff. διαπολιτεύεσθαι καὶ ἀντιπολιτεύεσθαι διαφέρει. Δια-

μάρτοιεν εἰς τὴν πόλιν. ἐκεῖθεν δὲ τοῦτο γνώσεσθε. 195
Ἀρχῖνος γὰρ ὁ ἐκ Κοίλης ἐγράψατο παρανόμων Θρασύβουλον τὸν Στειριέα, γράψαντά τι παρὰ τοὺς νόμους [στεφανοῦν] ἕνα τῶν συγκατελθόντων αὐτῷ ἀπὸ Φυλῆς, καὶ εἷλε νεωστὶ γεγενημένων αὐτῷ τῶν εὐεργεσιῶν, ἃς οὐχ ὑπελογίσαντο οἱ δικασταί· ἡγοῦντο γάρ, ὥςπερ τότε αὐτοὺς φεύγοντας ἀπὸ Φυλῆς Θρασύβουλος κατήγαγεν, οὕτω νῦν μένοντας ἐξελαύνειν γράφοντά τι παρὰ τοὺς νόμους. ἀλλ' οὐ νῦν, ἀλλὰ 196
πᾶν τοὐναντίον γίγνεται· οἱ γὰρ ἀγαθοὶ στρατηγοὶ ὑμῖν καὶ τῶν τὰς σιτήσεις τινὲς εὑρημένων ἐν τῷ πρυτανείῳ ἐξαιτοῦνται τὰς γραφὰς τῶν παρανόμων, οὓς ὑμεῖς

195. *γράψαντά τι παρὰ τοὺς νόμους [στεφανοῦν] ἕνα* cet.] *Στεφανοῦν* deest in duobus codicibus, idque ut suppositum recte, opinor, uncis inclusit Bekkerus. Nec enim, si Thrasybulus decretum tulisset, ut unus eorum, qui ex Phyle redierant, coronaretur, id in se legibus contrarium fuisset; hoc contrarium fuisset, si v. c. tulisset, ut unus *χρυσῷ στεφάνῳ* coronaretur: quod si fecisset, diserte hic erat exprimendum. Opinor respici ad historiam, quam narrat Pseudo-Plutarchus in vita Lysiae T. II. p. 835. fin. *ἐφ' οἷς γράψαντος αὐτῷ* (Lysiae, qui bene meritus erat de iis, qui *δῆμον κατήγαγον*) *πολιτείαν Θρασυβούλου μετὰ τὴν κάθοδον ἐπὶ ἀναρχίας τῆς πρὸ Εὐκλείδου, ὁ μὲν δῆμος ἐκύρωσε τὴν δωρεάν, ἀπενεγκαμένου δὲ τοῦ Ἀρχίνου γραφὴν παρανόμων, διὰ τὸ ἀπροβούλευτον εἰςαχθῆναι, ἑάλω τὸ ψήφισμα.* Pro accusativo autem *ἕνα* Casp. noster Orellius legendum censet *ἑνί*, ut item dativus est in *πολιτεύεσθαι μὲν γὰρ λέγουσι τοὺς ἐκ τῆς αὐτῆς πόλεως. ἀντιπολιτεύεσθαι δὲ τοὺς ἐξ ἑτέρας δι' ἑτέρας ἀντιδιαστατοῦντας ἀλλήλοις*: unde patet minime opus esse Wolfii conjectura *ἀντιπολιτευόμενοι*. Accurate de hac verbi significatione exposuit Casaub. ad Polyaen. Strateg. I. 21, 3. et recte ad nostrum locum animadvertit Reiskius *διά* in compositione saepe nisum in diversa significare. Respondet Latinorum dis, quod est in diversas partes.

196. *ἐξαιτοῦνται τὰς γραφὰς τῶν παρανόμων*] *Ἐξαιτεῖσθαι* varias habet deposcendi significationes. Hic est veniam rogare, enixe petere, ut ignoscatur, ut poena remittatur. Construitur cum accusativo vel hominis, qui peccavit et pro quo venia petitur; vel criminis. Demosthenes in Mid. p. 426. §. 27. *παιδία παραστήσεται καὶ κλαιήσει, καὶ τούτοις αὐτὸν ἐξαιτήσεται*; ubi hunc reorum morem illustrat Buttmannus. Eurip. Androm. 53 ss.

ᾔτησε Φοῖβον, πατρὸς οὗ τίνειν δίκην,
εἴ πως τὰ πρόσθεν σφάλματ' ἐξαιτούμενος
θεὸν παράσχοιτ' ἐς τὸ λοιπὸν εὐμενῆ.

ἀχαρίστους εἶναι δικαίως ἂν ὑπολαμβάνοιτε· εἰ γάρ τις
ἐν δημοκρατίᾳ τετιμημένος, ἐν τοιαύτῃ πολιτείᾳ, ἣν οἱ
θεοὶ καὶ οἱ νόμοι σώζουσι, τολμᾷ βοηθεῖν τοῖς πα-
ράνομα γράφουσι, καταλύει τὴν πολιτείαν, ὑφ' ἧς τε-
197 τίμηται. τίς οὖν ἀποδέδεικται λόγος ἀνδρὶ δικαίῳ συν-
ηγόρῳ καὶ σώφρονι; ἐγὼ λέξω. εἰς τρία μέρη διαι-
ρεῖται ἡ ἡμέρα, ὅταν εἰςίῃ γραφὴ παρανόμων εἰς τὸ
δικαστήριον. ἐγχεῖται γὰρ τὸ μὲν πρῶτον ὕδωρ τῷ
κατηγόρῳ καὶ τοῖς νόμοις καὶ τῇ δημοκρατίᾳ, τὸ δὲ
δεύτερον ὕδωρ τῷ τὴν γραφὴν φεύγοντι καὶ τοῖς εἰς
αὐτὸ τὸ πρᾶγμα λέγουσιν· ἐπειδὰν δὲ τῇ πρώτῃ ψήφῳ
μὴ λυθῇ τὸ παράνομον, ἤδη τὸ τρίτον ὕδωρ ἐγχεῖται
198 τῇ τιμήσει καὶ τῷ μεγέθει τῆς ὀργῆς τῆς ὑμετέρας. ὅςτις
μὲν οὖν ἐν τῇ τιμήσει τὴν ψῆφον αἰτεῖ, τὴν ὀργὴν τὴν ὑμε-
τέραν παραιτεῖται· ὅςτις δ' ἐν τῷ πρώτῳ λόγῳ τὴν ψῆφον
αἰτεῖ, ὅρκον αἰτεῖ, νόμον αἰτεῖ, δημοκρατίαν αἰτεῖ, ὧν οὔτε

Pseudo-Plutarcho. Vix enim ipsi toleranda videtur constructio verbi *γράφειν* cum duplice accusativo, ut *λέγειν τινά τι*, ferre aliquid de aliquo.

197. *ἀνδρὶ δικαίῳ συνηγόρῳ καὶ σώφρονι*] *Ἀνδρὶ δικαίῳ καὶ σώφρονι* est dativus objecti, *συνηγόρῳ* dativus appositionis. »Quaenam oratio convenit homini justo et sobrio, qui patroni partes suscipit?« — Victorius margini ed. Ven. ad *ἀποδέδεικται* adscripsit »Puto *ἀπολέλειπται*.«

εἰς τρία μέρη] Harpocration s. v. *διαμεμετρημένη ἡμέρα*. *Διενέμετο εἰς τρία μέρη τὸ ὕδωρ, τὸ μὲν τῷ διώκοντι* (accusatori), *τὸ δὲ τῷ φεύγοντι* (reo), *τὸ τρίτον τοῖς δικάζουσι. Ταῦτα δὲ σαφέστατα αὐτοὶ οἱ ῥήτορες δεδηλώκασιν, ὥςπερ καὶ Αἰσχίνης ἐν τῷ κατὰ Κτησιφῶντος.*

ἐπειδὰν δὲ τῇ πρώτῃ ψήφῳ μὴ λυθῇ τὸ παράνομον] Nempe absoluta accusatione et defensione primum judices in suffragia ibant, num reus crimine teneretur nec ne. Si reum innocentem esse plura suffragia testarentur, ab omni poena liber erat. Sin noxius declarabatur, tum demum poenae fiebat aestimatio.

198. *τὴν ψῆφον αἰτεῖ*] Dicitur de eo, qui flagitat, ut in suum favorem suffragium feratur. *Τὴν ὀργὴν τὴν ὑμετέραν παραιτεῖται* est quod nos dicimus clementiam vestram implorat.

ὅρκον αἰτεῖ] Flagitat, ut sua caussa perjurium admittatis; *νόμον αἰτεῖ*, flagitat, ut negligatis legem; *δημοκρατίαν αἰτεῖ*, flagitat, ut a rationibus democratiae deficiatis. Hic locus exemplum est *ἐπιμονῆς*, quam figuram technici explicant, *ὅταν τις πλείω ῥήματα ὀρθὰ ἀλλήλοις ἐπιβάλλῃ*. Amat hanc figuram rhetoricam Aeschines. §. 200. *κλέπτεις τὴν ἀκρόασιν, βλάπτεις τὴν πόλιν, καταλύεις τὴν δημοκρατίαν*. §. 202. *ἐπὶ σαυτὸν κα-*

αἰτῆσαι οὐδὲν ὅσιον οὐδενὶ οὔτ' αἰτηθέντα ἑτέρῳ δοῦναι.
κελεύσατε οὖν αὐτούς, ἐάσαντας ὑμᾶς τὴν πρώτην ψῆ-
φον κατὰ τοὺς νόμους διενεγκεῖν, ἀπαντᾶν εἰς τὴν τίμη-
σιν. ὅλως δ' ἔγωγε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὀλίγου δέω 199
εἰπεῖν, ὡς καὶ νόμον δεῖ τεθῆναι ἐπὶ ταῖς γραφαῖς μό-
νον ταῖς παρανόμων, μὴ ἐξεῖναι μήτε τῷ κατηγόρῳ συν-
ηγόρους παρασχέσθαι, μήτε τῷ τὴν γραφὴν τῶν πα-
ρανόμων φεύγοντι. οὐ γὰρ ἀόριστόν ἐστι τὸ δίκαιον,
ἀλλ' ὡρισμένον τοῖς νόμοις τοῖς ὑμετέροις. ὥςπερ γὰρ ἐν
τῇ τεκτονικῇ, ὅταν εἰδέναι βουλώμεθα τὸ ὀρθὸν καὶ τὸ
μή, τὸν κανόνα προςφέρομεν, ᾧ διαγιγνώσκεται, οὕ- 200
τω καὶ ἐν ταῖς γραφαῖς ταῖς τῶν παρανόμων παράκειται
κανὼν τοῦ δικαίου τουτὶ τὸ σανίδιον καὶ τὸ ψήφισμα
καὶ οἱ παραγεγραμμένοι νόμοι. ταῦτα συμφωνοῦντα
ἀλλήλοις ἐπιδείξας κατάβαινε· καὶ τί δεῖ σε Δημοσθέ-
νην παρακαλεῖν; ὅταν δ' ὑπερπηδήσας τὴν δικαίαν
ἀπολογίαν παρακαλῇς κακοῦργον ἄνθρωπον καὶ τεχνί-
την λόγων, κλέπτεις τὴν ἀκρόασιν, βλάπτεις τὴν πό-
λιν, καταλύεις τὴν δημοκρατίαν.

Τίς οὖν ἐστιν ἀποτροπὴ τῶν τοιούτων λόγων; 201
ἐγὼ ἐρῶ. ἐπειδὰν προςελθὼν ἐνταυθοῖ Κτησιφῶν
διεξέλθῃ πρὸς ὑμᾶς τοῦτο δὴ τὸ συντεταγμένον αὐ-
τῷ προοίμιον, ἔπειτ' ἐνδιατρίβῃ καὶ μὴ ἀπολογῆται,
ὑπομνήσατ' αὐτὸν ἄνευ θορύβου τὸ σανίδιον λαβεῖν

λεῖς, ἐπὶ τοὺς νόμους καλεῖς, ἐπὶ τὴν δημοκρατίαν καλεῖς.

τὴν - ψῆφον - διενεγκεῖν] *Διαφέρειν ψῆφον* dicitur de pluribus, qui viritim suffragia de eadem re ferunt. Isocrat. *περὶ ἀντιδ.* p. 9. fin. Orell. *λέγειν ἅπερ ἐγὼ νῦν περὶ τοὺς μέλλοντας περὶ ἐμαυτοῦ τὴν ψῆφον διοίσειν.*

200. *ὑπερπηδήσας τὴν δικαίαν ἀπολογίαν*] *Ὑπερπηδᾶν* levi pede aliquid praeterire et migrare quasi rem parvi momenti.

κακοῦργον ἄνθρωπον] »Haec verba arguunt Demosthenem maleficiorum et injuriarum in rempublicam; suo itaque loco sunt posita. Agitur enim de legum *περὶ τῶν παρανόμων* vi infringenda, et detrimento inde in reipublicae formam redundante. — Non igitur vereor, ne quis alteram lectionem *πανοῦργον* hoc loco praeferendam ducat.« Wunderlich.

κλέπτεις τὴν ἀκρόασιν] Quomodo intelligendum sit, apparet ex §. 99. ubi junguntur *κλέπτων τὴν ἀκρόασιν καὶ μιμούμενος τοὺς τἀληθῆ λέγοντας*: quod Latini dicunt decipere aures.

καὶ τοὺς νόμους τῷ ψηφίσματι παραναγνῶναι, ἐὰν
δὲ μὴ προςποιῆται ὑμῶν ἀκούειν, μηδὲ ὑμεῖς ἐκεί-
νου ἐθέλετε ἀκούειν· οὐ γὰρ τῶν φευγόντων τὰς οὐ
δικαίας ἀπολογίας εἰςεληλύθατε ἀκροασόμενοι, ἀλλὰ
202 τῶν ἐθελόντων δικαίως ἀπολογεῖσθαι. ἐὰν δ' ὑπερ-
πηδήσας τὴν δικαίαν ἀπολογίαν Δημοσθένην παρακα-
λῇ, μάλιστα μὲν μὴ προςδέχεσθε κακοῦργον ἄνθρω-
πον, οἰόμενον ῥήμασι τοὺς νόμους ἀναιρήσειν, μηδ' ἐν
ἀρετῇ τοῦθ' ὑμῶν μηδεὶς καταλογιζέσθω, ὃς ἂν ἐπα-
νερομένου Κτησιφῶντος, εἰ καλέσει Δημοσθένην, πρῶ-
τος ἀναβοήσῃ »κάλει, κάλει.« ἐπὶ σαυτὸν καλεῖς,
ἐπὶ τοὺς νόμους καλεῖς, ἐπὶ τὴν δημοκρατίαν καλεῖς.
ἂν δ' ἄρα ὑμῖν δόξῃ ἀκούειν, ἀξιώσατε τὸν Δημο-
σθένην τὸν αὐτὸν τρόπον ἀπολογεῖσθαι, ὅνπερ κἀγὼ
203 κατηγόρηκα. ἐγὼ δὲ πῶς κατηγόρηκα; ἵνα καὶ ὑπο-
μνήσω ὑμᾶς. οὔτε τὸν ἴδιον βίον τὸν Δημοσθένους
πρότερον διεξῆλθον, οὔτε τῶν δημοσίων ἀδικημάτων
οὐδενὸς πρότερον ἐμνήσθην, ἄφθονα δήπου καὶ πολ-
λὰ ἔχων λέγειν, ἢ πάντων γ' ἂν εἴην ἀπορώτατος· ἀλλὰ

202. *εἰ καλέσει*] Sic dedi ex tribus codicibus, quo ducunt etiam quattuor, qui habent *καλέσεις*. Quattuor habent *εἰ καλέσω*. Bekkerus dedit *εἰ καλέσῃ*, provocans ad locum *περὶ παραπρ.* §. 64. p. 171. ubi legitur *εἰ δῷ*, ego vero ex optimo Helmst. scripsi *εἰ δώσει*. Quod ad constructionem attinet, ratione Atticorum prosae scriptorum, nondum deserere possum quae Hermann. docet ad Vigerum p. 831. [Cf. gr. Gr. nostram. §. 121. not. 11. V. C. F. R.].

κατηγόρηκα. ἐγὼ δὲ πῶς κατηγόρηκα;] Sic plurimi Bekkeri codices pro vulgato *ὧδέ πως κατηγόρηκα*. Consulto hoc aliquanto gravius exprimit Aeschines, quum attentionem in suam accusandi rationem movere velit, oppositione ejus rationis, quam in caussa dicenda sequitur Demosthenes. Hic locus videtur, ut alii, demum post habitam Demosthenis *περὶ στεφάνου* orationem sic elaboratus esse. Nam tangit ea momenta, in quibus Demosthenis defensio revera parum satisfacit.

202. *μάλιστα μὲν μὴ προςδέχεσθε*] Optimum fuerit, si aditum ad suggestum ei non concedatis.

κάλει, κάλει] Perspicitur hinc, quantum fuerit populi Atheniensis studium Demosthenis audiendi, quum, simulac quis ejus mentionem fecerat, solerent alta voce clamare, ut vocetur et progrediatur orator. Repetitio vocabuli hoc idem studium exprimit, et perperam alterum omittitur in nonnullis codicibus.

203. *ἀπορώτατος*] Inertissimus, stolidissimus. Ἄπορος interdum is dicitur, qui propter ingenii tarditatem nil expedire queat.

πρῶτον μὲν τοὺς νόμους ἐπέδειξα ἀπαγορεύοντας μὴ στεφανοῦν τοὺς ὑπευθύνους, ἔπειτα τὸν ῥήτορα ἐξήλεγξα γράψαντα Δημοσθένην ὑπεύθυνον ὄντα στεφανοῦν, οὐδὲν προβαλόμενον, οὐδὲ προσεγγράψαντα »ἐπειδὰν δῷ τὰς εὐθύνας,« ἀλλὰ παντελῶς καὶ ὑμῶν καὶ τῶν νόμων καταπεφρονηκότα· καὶ τὰς ἐσομένας πρὸς ταῦτα προφάσεις εἶπον, ἃς ἀξιῶ καὶ ὑμᾶς διαμνημονεύειν. δεύτερον δ' ὑμῖν διεξῆλθον τοὺς περὶ τῶν κη- 204
ρυγμάτων νόμους, ἐν οἷς διαῤῥήδην ἀπείρηται τὸν ὑπὸ τοῦ δήμου στεφανούμενον μὴ κηρύττεσθαι ἔξω τῆς ἐκκλησίας· ὁ δὲ ῥήτωρ ὁ φεύγων τὴν γραφὴν οὐ τοὺς νόμους μόνον παραβέβηκεν, ἀλλὰ καὶ τὸν καιρὸν τῆς ἀναῤῥήσεως καὶ τὸν τόπον, κελεύων οὐκ ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ, ἀλλ' ἐν τῷ θεάτρῳ τὴν ἀνάῤῥησιν γίγνεσθαι, οὐδ' ἐκκλησιαζόντων Ἀθηναίων, ἀλλὰ μελλόντων τραγῳδῶν εἰσιέναι. ταῦτα δ' εἰπὼν μικρὰ μὲν περὶ τῶν ἰδίων εἶπον, τὰ δὲ πλεῖστα περὶ τῶν δημοσίων ἀδικη-
μάτων λέγω. οὕτω δὴ καὶ τὸν Δημοσθένην ἀξιώσατε 205
ἀπολογεῖσθαι πρὸς τὸν τῶν ὑπευθύνων νόμον πρῶτον καὶ τὸν περὶ τῶν κηρυγμάτων δεύτερον, τρίτον δέ, τὸ μέγιστον λέγω, ὡς οὐδὲ ἄξιός ἐστι τῆς δωρεᾶς. ἐὰν δ' ὑμῶν δέηται συγχωρῆσαι αὐτῷ περὶ τῆς τάξεως τοῦ λόγου, κατεπαγγελλόμενος ὡς ἐπὶ τῇ τελευτῇ τῆς ἀπολογίας λύσει τὸ παράνομον, μὴ συγχωρεῖτε, μηδ' ἀγνοεῖθ' ὅτι πάλαισμα τοῦτ' ἐστι δικαστηρίου· οὐ γὰρ εἰςαῦθίς ποτε βούλεται πρὸς τὸ παράνομον ἀπολογεῖσθαι,

παντελῶς] Absolute, sine ulla restrictione.

204. τὰ δὲ πλεῖστα περὶ τῶν δημοσίων ἀδικημάτων λέγω] Λέγω Marklandus delendum censet et deest in quinque codicibus. Miram rationem iniit Reiske, distinguens τὰ δὲ περὶ τῶν δημοσίων, ἀδικημάτων λέγω, interpretans de publicis, injuriis inquam. Simplicissimum fuerit interpretari: de publicis potissimum injuriis verba facio (in hac ipsa oratione).

205. τρίτον δέ, τὸ μέγιστον λέγω] Λέγω cum nomine saepissime ponitur, ubi nos ex nostra ratione nonnisi nomen ponimus. Cf. Valckenaer ad Phoen. v. 994. In Graeco sermone tamen nomen, cui additur, ut grave notatur, reddique potest λέγω et quidem, ut h. l.

ὅτι πάλαισμα τοῦτ' ἐστι δικαστηρίου] Πάλαισμα significat astutam rationem vincendi adversarium, quali utebantur pugiles in certaminibus. Translatum ad alias res significat callidum quodvis consilium et vafrum. Scho-

ἀλλ' οὐδὲν ἔχων δίκαιον εἰπεῖν ἑτέρων παρεμβολῇ πραγμάτων εἰς λήθην ὑμᾶς βούλεται τῆς κατηγορίας ἐμ-
206 βαλεῖν. ὥσπερ οὖν ἐν τοῖς γυμνικοῖς ἀγῶσιν ὁρᾶτε τοὺς πύκτας περὶ τῆς στάσεως ἀλλήλοις διαγωνιζομένους, οὕτω καὶ ὑμεῖς ὅλην τὴν ἡμέραν ὑπὲρ τῆς πόλεως περὶ τῆς τάξεως αὐτῷ τοῦ λόγου μάχεσθε, καὶ μὴ ἐᾶτε αὐτὸν εἰς τοὺς ἔξω τοῦ παρανόμου λόγους περιΐστασθαι, ἀλλ' ἐγκαθήμενοι καὶ ἐνεδρεύοντες ἐν τῇ ἀκροάσει εἰςελαύνετε αὐτὸν εἰς τοὺς τοῦ πράγματος λόγους,
207 καὶ τὰς ἐκτροπὰς αὐτοῦ τῶν λόγων ἐπιτηρεῖτε. ἀλλ' ἃ δὴ συμβήσεται ὑμῖν, ἐὰν τοῦτον τὸν τρόπον τὴν ἀκρόασιν ποιῆσθε, ταῦθ' ὑμῖν ἤδη δίκαιός εἰμι προειπεῖν. ἐπειςάξει γὰρ τὸν γόητα καὶ βαλαντιοτόμον καὶ διατετμηκότα τὴν πολιτείαν. οὗτος κλάει μὲν ῥᾷον ἢ ἄλλοι γελῶσιν, ἐπιορκεῖ δὲ πάντων προχειρότατα· οὐκ ἂν θαυμάσαιμι δέ, εἰ μεταβαλλόμενος τοῖς ἔξω περιεστηκόσι λοιδορήσεται, φάσκων τοὺς μὲν ὀλιγαρχικοὺς ὑπ' αὐτῆς

Hastae explicant *παλαίσματα τὰ ἀγωνίσματα, οἷς βούλεταί τις καταπαλαῖσαι τὸν ἀντίδικον*, Fechterstreich. Exponit haec Victor. Varr. Lectt. II, 10.

ἑτέρων παρεμβολῇ πραγμάτων] Technici per *παρεμβολὴν* intelligunt insertam aliquam sententiam, quae per se consistit, ut, si eam tollas, cetera salva maneant. Aeschines per *παρεμβάλλειν* et derivata ea intelligit, quae injiciuntur, ut auditores et judices a re primaria abducantur, et res aliena eorum attentionem abripiat.

206. *περιΐστασθαι*] *Περί* praesertim in compositione cum verbis motum indicantibus duplicem habet significationem, bonam et malam. *Περιϊστάναι* significat tum in melius, tum in pejus mutare, tum emendare, tum corrumpere. Hic habet significationem malam.

ἐγκαθήμενοι καὶ ἐνεδρεύοντες] His verbis indicatur diligentissime ipsis a dolis et callidis fallaciis hominis fraudulenti cavendum esse.

ἐκτροπὰς] Aeschines tropice adhibuit de degressione loquentis, tanquam ferae, quae in saltu aliquo a venatoribus inclusa retibusque undique cincta conetur aliqua via occulta erumpere. Exposuit de vocabulo Victorius Varr. Lectt. XIV. 5.

207. *ἐπειςάξει*] Tropus ab eo sumptus, qui personam in scenam inducit. *Βαλαντιοτόμος* tropice denotat eum, qui callide commoda aliorum vel summo scelere arripere conatur. *Διατετμηκὼς τὴν πολιτείαν* is est, qui partes in civitate excitat, et, dum hae se laniant invicem, ipse earum opibus inhiat.

μεταβαλλόμενος] i. q. *μεταβάλλων τὸν τρόπον*, sonum mutans, alia oratione loquens. Ex lacrimis et ejulatu transit in probra et maledicta. Ineptam glossam habent tres codices *ἔξω τῆς πόλεως*. Est *ἔξω τοῦ δικαστηρίου*.

τῆς ἀληθείας διηριθμημένους ἥκειν πρὸς τὸ τοῦ κατη-
γόρου βῆμα, τοὺς δὲ δημοτικοὺς πρὸς τὸ τοῦ φεύ-
γοντος. ὅταν δὴ τὰ τοιαῦτα λέγῃ, πρὸς μὲν τοὺς 208
στασιαστικοὺς λόγους ἐκεῖνο αὐτῷ ὑποβάλλετε, »ὅτι,
ὦ Δημόσθενες, εἰ σοὶ ἦσαν ὅμοιοι οἱ ἀπὸ Φυλῆς φεύ-
γοντα τὸν δῆμον καταγαγόντες, οὐκ ἄν ποθ' ἡ δημο-
κρατία κατέστη. νῦν δὲ ἐκεῖνοι μὲν μεγάλων κακῶν
συμβάντων ἔσωσαν τὴν πόλιν τὸ κάλλιστον ἐκ παιδείας
ῥῆμα φθεγξάμενοι, „μὴ μνησικακεῖν·“ σὺ δὲ ἑλκο-
ποιεῖς, καὶ μᾶλλόν σοι μέλει τῶν αὐθημερὸν λόγων ἢ
τῆς σωτηρίας τῆς πόλεως.« ὅταν δ' ἐπίορκος ὢν εἰς τὴν
διὰ τῶν ὅρκων πίστιν καταφυγγάνῃ, ἐκεῖνο ἀπομνημο-
νεύσατε αὐτῷ, ὅτι τῷ πολλάκις μὲν ἐπιορκοῦντι, ἀεὶ
δὲ πρὸς τοὺς αὐτοὺς μεθ' ὅρκων ἀξιοῦντι πιστεύεσθαι
δυοῖν θάτερον ὑπάρξαι δεῖ, ὧν οὐδέτερόν ἐστι Δημο-
σθένει ὑπάρχον, ἢ τοὺς θεοὺς καινούς, ἢ τοὺς ἀκρο-
ατὰς μὴ τοὺς αὐτούς. περὶ δὲ τῶν δακρύων καὶ τοῦ 209
τόνου τῆς φωνῆς, ὅταν ὑμᾶς ἐπερωτᾷ »ποῖ καταφύ-
γω, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι; περιγράψατέ με ἐκ τῆς πολι-

209. *περιγράψατέ με*] **Reiskius dedit ex Bern.** *εἰ περιγράψετέ με.* **Aeschines affectare videtur orationem flebilis hominis et timidi, qui**

διηριθμημένους] *Διαριθμεῖσθαι* proprie est d i n u m e r a r i; hinc d i s c e r n i, s e p a r a r i.

208. *τὸ κάλλιστον ἐκ παιδείας ῥῆμα*] Pulcherrimam vocem ex liberalitate et salutari sapientia profectam, quae maximum est documentum eos non solum liberaliter educatos fuisse, sed liberalitatem etiam vita et moribus expressisse.

μὴ μνησικακεῖν] Hoc erat proprium hujus rei nomen. Vocabulum *ἀμνηστία* serioris demum temporis est. M u r e t u s Varr. Lectt. II. 15. De re confer Fr. A. W o l f. ad Leptin. p. 227 s.

ἑλκοποιεῖς] Tropus subtilis, in omnibus fere linguis usitatus, v u l n e r a r e f r i c a r e, d i e W u n d e n a u f r e i s s e n, de eo, qui, quum convenerit inter quosdam praeteritarum rerum nullam amplius mentionem facere vel quaestionem instituere, eas tamen nunquam non in memoriam revocat, quin etiam auget et invidiose calumniatur. Hic est d i s c o r d i a s d i s s e m i n a r e e t a l e r e, e x a c e r b a r e.

τῶν αὐθημερὸν λόγων] Orationes, quae quum habentur, plausum ferunt, qui tamen cito perit, quum perspicitur, si eas in agendo sequamur, nil nasci nisi infortunium. Adverbium in hac similibusque locutionibus videtur usitatius, quam adjectivum *αὐθημέρων*, quod est in quattuor codicibus quodque etiam apud P l i n i u m legitur Epp. IX. 26, qui locum laudat in exemplum audaciae loquendi.

209. *περιγράψατέ με*] *Περι-*

τείας· οὐκ ἔστιν ὅποι ἀναπτήσομαι,« ἀνθυποβάλλετε αὐτῷ, »ὁ δὲ δῆμος ὁ Ἀθηναίων ποῖ καταφύγῃ, Δημόσθενες; πρὸς ποίαν συμμάχων παρασκευήν; πρὸς ποῖα χρήματα; τί προβαλλόμενος ὑπὲρ τοῦ δήμου πεπολίτευσαι; ἃ μὲν γὰρ ὑπὲρ σεαυτοῦ βεβούλευσαι, ἅπαντες ὁρῶμεν. ἐκλιπὼν μὲν τὸ ἄστυ οὐκ οἰκεῖς, ὡς δοκεῖς, ἐν Πειραιεῖ, ἀλλ' ἐξορμεῖς ἐκ τῆς πόλεως, ἐφόδια δὲ πεπόρισαι τῇ σαυτοῦ ἀνανδρίᾳ τὸ βασιλικὸν χρυσίον

ipse perspicit civibus non solum jus esse, sed officium eum puniendi, sed ita eos flagitat hoc jure uti, ut deminuta honore ipse tamen salvus evadat. Casparus tamen Orellius noster opinatur scribi posse futuro tempore περιγράψετε et interrogationis signum in fine addendum: περιγράψετέ με ἐκ τῆς πολιτείας; »Num vultis me exterminare ex republica?« Potest tamen ea constructio esse, qua imperativus non imperet, sed ponat aliquid fieri. Tum addit quod eventurum sit ipsi; quae interpretatio optima videtur.

γράφειν est minuere alicujus auctoritatem, impedire, ne quis sua auctoritate possit abuti, sive id fiat removendo a republica, sive minis, sive alia ratione. Cf. Graevium ad Ciceron. Epp. ad Att. VII. 9. Respicit ad significationem verbi περιγράφειν, qua idem fere est ac circumcidere. Ut enim avis, cui alae circumcisae sunt, in sublimia surgere non valet, sic se ait, si sua auctoritas sit circumscripta, non in sublimem honoris gradum ascensurum nec in superbiam et importunitatem prolapsurum.

τί προβαλλόμενος ὑπὲρ τοῦ δήμου πεπολίτευσαι;] Προβάλλεσθαι est verbum proprium de eo, qui aliquid praetendit, objicit, ut se suosque tueatur; estque vocabulum, quod adhibere vel etiam sibi tribuere amat Demosthenes. Hinc Aeschines per irrisum: Quod tandem munimentum praeclara tua rerum civilium administratio civitati paravit?

ἃ μὲν γὰρ ὑπὲρ σεαυτοῦ βεβούλευσαι, πάντες ὁρῶμεν] Sensus est: Quodnam consilium in tuam utilitatem ceperis, nos omnes videmus. In βουλεύεσθαι notio inest calliditatis et doli: ne opineris προβέβλησαι cum Marklando scribendum esse.

ἐξορμεῖς ἐκ τῆς πόλεως] Pollux L. I. 122. προεκπλεῦσαί ποι, ἐξορμεῖν καὶ παρορμεῖν. Ἐξορμεῖν navis dicitur, quae ex statione in altum provehitur aut provecta est. Eadem significatione apud Lycurg. contra Leocr. p. 148. R. legitur ἐξορμεῖν: καὶ νεὼς ἤδη περὶ τὴν ἀκτὴν ἐξορμώσης, ubi Taylor legi vult ἐξορμούσης. Sed vulgatam, codd. omnium auctoritate firmatam, defenderunt Schulzius et Alb. Gerh. Bekkerus. Sensus est: Urbe relicta non in Piraeo domicilium, ut videtur, constituisti, sed opportunum locum elegisti, unde, quando tibi placet, peregre abeas.

τὸ βασιλικὸν χρυσίον καὶ τὰ δημόσια δωροδοκήματα] A singulari progreditur ad generale, quod fit per simplicem copulam, quae significat et omnino.

καὶ τὰ δημόσια δωροδοκήματα.« 210 ὅλως δὲ τί τὰ δάκρυα; τίς ἡ κραυγή; τίς ὁ τόνος τῆς φωνῆς; οὐχ ὁ μὲν τὴν γραφὴν φεύγων ἐστὶ Κτησιφῶν, ὁ δ' ἀγὼν οὐκ ἀτίμητος, σὺ δ' οὔτε περὶ τῆς οὐσίας, οὔτε περὶ τοῦ σώματος, οὔτε περὶ τῆς ἐπιτιμίας ἀγωνίζῃ; ἀλλὰ περὶ τίνος ἐστὶν αὐτῷ ἡ σπουδή; περὶ χρυσῶν στεφάνων καὶ κηρυγμάτων ἐν τῷ θεάτρῳ παρὰ τοὺς νόμους· 211 ὃν ἐχρῆν, εἰ καὶ μανεὶς ὁ δῆμος, ἢ τῶν καθεστηκότων ἐπιλελησμένος ἐπὶ τοιαύτης ἀκαιρίας ἐβούλετο στεφανοῦν αὐτόν, παρελθόντα εἰς τὴν ἐκκλησίαν εἰπεῖν· »ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὸν μὲν στέφανον δέχομαι, τὸν δὲ καιρὸν ἀποδοκιμάζω, ἐν ᾧ τὸ κήρυγμα γίγνεται· οὐ γὰρ δεῖ ἐφ' οἷς ἡ πόλις ἐπένθησε καὶ ἐκείρατο, ἐπὶ τούτοις ἐμὲ στεφανοῦσθαι.« ἀλλ', οἶμαι, ταῦτα μὲν ἂν εἴποι ἀνὴρ ὄντως βεβιωκὼς μετ' ἀρετῆς· ἃ δὲ σὺ λέ-

211. ἐφ' οἷς ἡ πόλις ἐπένθησε καὶ ἐκείρατο] Quattuor Bekkeri codices ejusdem familiae habent ἐκείρατο καὶ ἐπένθησε: qui quidem ordo et vocabulorum notioni (plerumque enim solet partis notio praecedere, generis sequi) et scriptorum usui convenientior est, Grammaticis tamen, qui vulgarem collocationem minus solitae anteferrent, deberi videtur. In nostro autem ordine longe argutius exsistit contrapositum inter ἐκείρατο et στεφανοῦσθαι, quod utrumque ad caput refertur, illud ejus deformitatem, hoc ornatum denotans. Similiter mox post acerbam Demosthenis cum Ajace comparationem ludit in illis κεφαλὴν – στεφανῶσαι – κατατέτμηκε.

210. ὅλως δὲ τί τὰ δάκρυα;] Ὅλως est Latinorum denique. Denique cur opus est lacrimis? Quid est, quod lacrimas excitet? ὁ δ' ἀγὼν οὐκ ἀτίμητος;] Tria membra in unam interrogationem inclusa sunt et ad singula membra οὐχ ab initio enuntiationis pertinet; οὐκ ἀτίμητος autem in nostro membro idem est, quod τιμητός. Accuratum vero examen inter ἀγῶνα τιμητὸν et ἀτίμητον instituit A. Matthiae in Dissertt. de judiciis Atheniensium Miscell. Philoll. T. I. p. 275 ss. ubi nostri loci sententiam recte sic constituit: Quid te attinet lamentari et vociferari? Nonne Ctesiphon est, in quem haec actio est intentata, et ea quidem non talis, in qua multa ab actore constituta necessario pendenda sit, sed quae certationem multae accipiat, judicumque misericordiae locum relinquat, tu vero nec de fortuna, nec de capite, nec de salute periclitaris? Τιμητὸν autem fuisse τὸν ἀγῶνα τῆς γραφῆς τῶν παρανόμων patet ex multis exemplis de varia hujus litis aestimatione, quae recenset Boeckh Staatsh. I. p. 411.

212 ξεις, εἴποι ἂν κάθαρμα ζηλοτυποῦν ἀρετήν. οὐ γὰρ δὴ μὰ τὸν Ἡρακλέα τοῦτό γε ὑμῶν οὐδεὶς φοβηθήσεται, μὴ ὁ Δημοσθένης, ἀνὴρ μεγαλόψυχος καὶ τὰ πολεμικὰ διαφέρων, ἀποτυχὼν τῶν ἀριστείων, οἴκαδε ἐπανελθὼν ἑαυτὸν διαχρήσηται· ὃς τοσοῦτον καταγελᾷ τῆς πρὸς ὑμᾶς φιλοτιμίας, ὥςτε τὴν μιαρὰν κεφαλὴν ταύτην καὶ ὑπεύθυνον, ἣν οὗτος παρὰ πάντας τοὺς νόμους γέγραφε στεφανῶσαι, μυριάκις κατατέτμηκε καὶ τούτων μισθοὺς εἴληφε τραύματος ἐκ προνοίας γραφὰς γραφόμενος, καὶ κατακεκονδύλισται, ὥςτε αὐτὸν οἶμαι τὰ τῶν κονδύλων ἴχνη τῶν Μειδίου ἔχειν ἔτι φανερά· ὁ γὰρ ἄνθρωπος οὐ κεφαλήν, ἀλλὰ πρόσοδον κέκτηται.

213 Περὶ δὲ Κτησιφῶντος τοῦ γράψαντος τὴν γνώμην

211. *κάθαρμα ζηλοτυποῦν ἀρετὴν*] Phavorinus s. v. *κάθαρμα*. *Ἔτρεφόν τινας Ἀθηναῖοι λίαν ἀγενεῖς καὶ ἀχρήστους καὶ ἐν καιρῷ συμφορᾶς τινος ἐπελθούσης τῇ πόλει, λοιμοῦ λέγω, ἢ τοιούτου τινός, ἔθυον τούτους ἕνεκα τοῦ καθαρθῆναι τοῦ μιάσματος· οὓς καὶ ἐπωνόμαζον καθάρματα.* Tropicam hinc significationem habet homo nequam. *Ζηλοτυπεῖν*, inquit Harpocrat.: *Αἰσχίνης ἐν τῷ κατὰ Κτησιφῶντος ἀντὶ τοῦ μισεῖν. ζηλοῦν γὰρ τὸ μακαρίζειν, ζηλοτυπεῖν δὲ εἰς ἀπέχθειαν ἐληλυθέναι.* Auctore Cicerone, quem vide Tusc. IV. 8. 17. 18., vertamus *κάθαρμα ζηλοτυποῦν ἀρετήν* nequam, qui obtrectat virtuti.

212. *μυριάκις κατατέτμηκε*] Jam supra §. 51. capitis *ἐπιτομὴν* Demostheni objecit, ut alium *τραύματος ἐκ προνοίας* accusaret. Nemo in nostro loco non agnoscit hyperbolen rhetoricam. §. 52. etiam de Midia ejusque caussa sermo erat.

ὁ γὰρ ἄνθρωπος οὐ κεφαλήν, ἀλλὰ πρόσοδον κέκτηται] Locus videtur corruptus. Ingeniose Toupius conjecit *οὐ κεφαλήν, ἀλλὰ κεφάλαιον*, sic ut *πρόσοδον* glossema sit vocabuli *κεφάλαιον*; est enim *κεφάλαιον* caput, unde usurae redeunt. Casparus autem noster Orellius ingeniosam utique Toupii suspicionem appellans, hoc tamen monet incommodi habere, quod, quemadmodum in vulgata, tertium aliquod membrum aegre desideretur, ad quod et *κεφαλὴ* et *κεφάλαιον* referantur. Ipse igitur leniore etiam mutatione jocum haud illepidum intulit *οὐ κεφαλὴν κεφαλήν, ἀλλὰ πρόσοδον κέκτηται*: caput habet non quo utatur ut reliqui homines ad videndum, audiendum, cogitandum, sed quo lucrifaciat tantum. Rud. vero Rauchensteinius emendatione fortasse non opus esse opinatur, quum ex praecedentibus appareat Demosthenis caput etiam tum foedatum fuisse verberibus vulneribusque variis; hinc propter hunc ejus foedum aspectum Aeschinem ejus caput nominare non caput humanum, sed lucri instrumentum. Non nego tamen Toupii emendationem ut festivitate, sic acerbitate commendari.

βραχέα βούλομαι εἰπεῖν, τὰ δὲ πολλὰ ὑπερβήσομαι, ἵνα
καὶ πεῖραν ὑμῶν λάβω, εἰ δύνασθε τοὺς σφόδρα πο-
νηρούς, κἂν μή τις προείπῃ, διαγιγνώσκειν· ὃ δ' ἐστὶ
κοινὸν καὶ δίκαιον κατ' ἀμφοτέρων αὐτῶν ἀπαγγεῖλαι
πρὸς ὑμᾶς, τοῦτ' ἐρῶ. περιέρχονται γὰρ τὴν ἀγορὰν
ἀληθεῖς κατ' ἀλλήλων ἔχοντες δόξας καὶ λόγους οὐ ψευ-
δεῖς λέγοντες. ὁ μὲν γὰρ Κτησιφῶν οὐ τὸ καθ' ἑαυ- 214
τόν φησι φοβεῖσθαι, ἐλπίζειν γὰρ δόξειν ἰδιώτης εἶναι,
ἀλλὰ τὴν τοῦ Δημοσθένους ἐν τῇ πολιτείᾳ δωροδοκίαν
φησὶ φοβεῖσθαι καὶ τὴν ἐμπληξίαν καὶ δειλίαν· ὁ δὲ
Δημοσθένης εἰς αὑτὸν μὲν ἀποβλέπων θαῤῥεῖν φησιν,
τὴν δὲ τοῦ Κτησιφῶντος πονηρίαν καὶ πορνοβοσκίαν
ἰσχυρῶς δεδιέναι. τοὺς δὴ κατεγνωκότας ἀλλήλων
ἀδικεῖν μηδαμῶς ὑμεῖς, οἱ κοινοὶ κριταὶ τῶν ἐγκλη-
μάτων, ἀπολύσητε.

Περὶ δὲ τῶν εἰς ἐμαυτὸν λοιδοριῶν βραχέα βού- 215
λομαι προειπεῖν. πυνθάνομαι γὰρ λέξειν Δημοσθένην,
ὡς ἡ πόλις ὑπ' αὐτοῦ μὲν ὠφέληται πολλά, ὑπ' ἐμοῦ

214. *ἐλπίζειν*] Hoc legitur in omnibus Bekkeri codd. Ante Reiskium, qui primus ex suis libris sic ediderat, edebatur *ἐλπίζει*, quod revocavit Wunderlich. Ut autem Reiskii ratio me non movet, qui se infinitivum edidisse ait, ut planior fieret plerisque legentium oratio, quorum multi viderentur haud assuevisse mori oratorum Atticorum ab obliqua oratione ad rectam et iterum ab hac ad illam transeundi; sic a codicum lectione me non deterruit Wunderlichii animadversio, Aeschinem Ctesiphonti tantum stultitiae affingere non potuisse, quasi ipse ejusmodi caussam *ἐλπίζειν δόξειν ἰδιώτης εἶναι*, cur suo nomine de periculo non timeret, professus sit. Quod per infinitivum Ctesiphonti affingitur, non est inter graviora, quae ei crimini vertuntur. Immo **i r o n i a** est acerbior, quum ipse hanc spem dicatur professus esse, quam alio sensu veram esse Aeschines concedet. Ctesiphon dicebat se sperare futurum, ut habeatur *ἰδιώτης*, i. e. homo a cura et scientia rerum publicarum alienus; hinc se, si quid deliquerit, facile veniam impetraturum. Aeschines autem emphatice nomen *ἰδιώτης* pronuntiat, et intelligit ineptum, stupidum.

214. *ἐμπληξίαν*] Ἐμπλήττεσθαι, ut *ἐμβροντᾶσθαι*, dicitur de iis, qui tonitru tanguntur. Hinc tropice de iis, qui non sunt sanae mentis; *ἐμπληξία* i. q. *μανία*, *φρενοβλάβεια*. Inconstantiam imprimis hoc vocabulo notatam esse apparet ex **E u r i p.** Tr. 1194 ss. Matth.

τοῖς τρόποις γὰρ αἱ τύχαι,
ἔμπληκτος ὡς ἄνθρωπος, ἄλλοτ' ἄλλοσε
πηδῶσι.

δὲ καταβέβλαπται, καὶ τὸν Φίλιππον καὶ τὸν Ἀλέξανδρον καὶ τὰς ἀπὸ τούτων αἰτίας ἀνοίσειν ἐπ' ἐμέ. οὕτω γάρ ἐστιν, ὡς ἔοικε, δεινὸς δημιουργὸς λόγων, ὥστε οὐκ ἀπόχρη αὐτῷ, εἴ τι πεπολίτευμαι παρ' ὑμῖν ἐγώ, ἢ εἴ τινας δημηγορίας εἴρηκα,
216 τούτων κατηγορεῖν, ἀλλὰ καὶ τὴν ἡσυχίαν μου τοῦ βίου διαβάλλει, καὶ τῆς σιωπῆς μου κατηγορεῖ, ἵνα μηδεὶς αὐτῷ τόπος ἀσυκοφάντητος παραλείπηται, καὶ τὰς ἐν τοῖς γυμνασίοις μετὰ τῶν νεωτέρων μου διατριβὰς καταμέμφεται, καὶ κατὰ τησδὲ τῆς κρίσεως εὐθὺς ἀρχόμενος τοῦ λόγου φέρει τινὰ αἰτίαν, λέγων, ὡς ἐγὼ τὴν γραφὴν οὐχ ὑπὲρ τῆς πόλεως ἐγραψάμην, ἀλλ' ἐνδεικνύμενος Ἀλεξάνδρῳ διὰ τὴν πρὸς αὐ-
217 τὸν ἔχθραν. καὶ νὴ Δί', ὡς ἐγὼ πυνθάνομαι, μέλλει με ἀνερωτᾶν διὰ τί τὸ μὲν κεφάλαιον τῆς πολιτείας αὐτοῦ ψέγω, τὰ δὲ καθ' ἕκαστον οὐκ ἐκώλυον, οὐδ' ἐγραφόμην, ἀλλὰ διαλιπὼν καὶ πρὸς τὴν πολιτείαν οὐ πυκνὰ προσιὼν ἀπήνεγκα τὴν γραφήν. ἐγὼ δὲ οὔτε τὰς Δημοσθένους διατριβὰς ἐζήλωκα, οὔτ' ἐπὶ ταῖς ἐμαυτοῦ αἰσχύνομαι, οὔτε τοὺς εἰρημένους ἐν ὑμῖν λόγους ἐμαυτῷ ἀῤῥήτους εἶναι βουλοίμην, οὔτε τὰ αὐ-

217. *βουλοίμην*] Bekkerus »deest ἄν.« Opinor hoc sibi velle, addendam esse particulam ἄν, sed ubi collocetur, deserentibus nos codicibus, difficile esse judicatu. In quo assentior, nisi forte assumendum sit ex altero membro. Interdum enim fit, ut ἄν semel positum complura membra afficiat; usitatum id quidem, ut primo membro positum petendum sit ad sequentia; rarius, ut a posteriore revocetur.

215. *τὰς ἀπὸ τούτων αἰτίας*] Criminationes, quas repetit a mea cum Philippo et Alexandro consuetudine. Brachylogicus est usus praepositionis *ἀπό*.

216. *ἐνδεικνύμενος Ἀλεξάνδρῳ*] *Ἐνδείκνυσθαι* hoc loco positum, ut *ἐπιδείκνυσθαι*, de eo, qui artis suae specimen dat, ut suam sollertiam ostendat. Hic apprime sentiendi rationis documentum edere. *Διὰ τὴν* (sc. *Ἀλεξάνδρου*) *πρὸς αὐτὸν* (sc. *Δημοσθένην*) *ἔχθραν*.

217. *τὸ κεφάλαιον*] Summam et scopum rationis civilis. Non videtur praeferendum, quod praeferre volebat Wunderlich ex Helmst. *τὰ κεφάλαια*. Nam *τὸ κεφάλαιον* rem totam complectitur, oppositum partibus, *τοῖς καθ' ἕκαστον*.

οὐ πυκνὰ προσιών] Non frequenter in rebus publicis versans. Demosthenes *περὶ στεφ.* p. 328. *εἶτα ἐπὶ τούτῳ τῷ καιρῷ ῥήτωρ ἐξαίφνης ἐκ τῆς ἡσυχίας, ὥσπερ πνεῦμα*,

τὰ τούτῳ δημηγορήσας ἐδεξάμην ἂν ζῆν. τὴν δ' ἐμὴν 218
σιωπήν, ὦ Δημόσθενες, ἡ τοῦ βίου μετριότης παρε-
σκεύασεν· ἀρκεῖ γάρ μοι μικρά, καὶ μειζόνων αἰσχρῶς
οὐκ ἐπιθυμῶ, ὥστε καὶ σιγῶ καὶ λέγω βουλευσάμενος,
ἀλλ' οὐκ ἀναγκαζόμενος ὑπὸ τῆς ἐν τῇ φύσει δαπάνης.
σὺ δ', οἶμαι, λαβὼν μὲν σεσίγηκας, ἀναλώσας δὲ κέ-
κραγας. λέγεις δὲ οὐχ ὁπόταν σοι δοκῇ οὐδ' ἃ βούλει,
ἀλλ' ὁπόταν οἱ μισθοδόται σοι προστάττωσιν· οὐκ αἰ-
σχύνῃ δὲ ἀλαζονευόμενος ἃ παραχρῆμα ἐξελέγχῃ ψευδό-
μενος. ἀπηνέχθη γὰρ ἡ κατὰ τοῦδε τοῦ ψηφίσματος 219
γραφή, ἣν οὐχ ὑπὲρ τῆς πόλεως, ἀλλ' ὑπὲρ τῆς πρὸς
Ἀλέξανδρον ἐνδείξεώς με φῂς ἀπενεγκεῖν, ἔτι Φιλίππου
ζῶντος, πρὶν Ἀλέξανδρον εἰς τὴν ἀρχὴν καταστῆναι,
οὔπω σοῦ τὸ περὶ Παυσανίαν ἐνύπνιον ἑωρακότος, οὐ-
δὲ πρὸς τὴν Ἀθηνᾶν καὶ τὴν Ἥραν νύκτωρ διειλεγμέ-
νου. πῶς ἂν οὖν ἐγὼ προενεδεικνύμην Ἀλεξάνδρῳ; εἴ
γε μὴ ταὐτὸ ἐνύπνιον ἐγὼ καὶ Δημοσθένης εἴδομεν. ἐπι- 220

218. *ὁπόταν οἱ μισθοδόται σοι προστάττωσιν*] Cod. Bern. *ὁπόταν καὶ ἃ οἱ μ. σ. πρ.*, quam pulcherrimam lectionem vocat Taylor. Quod si eam lectionem pulcherrimam judicarem, qua verbum verbo responderet, flagitarem insuper, ut quemadmodum in membro primo duo verba adsint et diversi modi, sic idem fiat in secundo. Nos vero jam saepius monuimus antiquos scriptores in oppositionibus non anxios esse solere.

219. *πῶς ἂν οὖν ἐγὼ προενεδεικνύμην Ἀλεξάνδρῳ;*] Stephanum et Wunderlichium secutus sum, qui punctum interrogationis post hoc membrum posuerunt; quo sequens enuntiatio acerba est animadversio, quales solent apud Graecos ut novae enuntiationes per *εἰ μή, εἴγε μή, εἰ μὴ ἄρα*, apud Latinos per nisi vero, nisi forte annecti. Cf. Philologische Beiträge aus der Schweiz p. 181 ss.

ἀνεφάνη. καὶ πεφωνασκηκὼς καὶ συνειλοχὼς ῥήματα καὶ λόγους συνείρει τούτους σαφῶς καὶ ἀπνευστί, ὄνησιν μὲν οὐδεμίαν φέροντας, οὐδ' ἀγαθοῦ κτῆσιν οὐδενός, συμφορὰν δὲ τῷ τυχόντι τῶν πολιτῶν καὶ κοινὴν αἰσχύνην.

218. *καὶ σιγῶ καὶ λέγω βουλευσάμενος*] Consulto et taceo et loquor; re demum accurate pensitata aut prodeo ad dicendum, aut linguam contineo.

ὑπὸ τῆς ἐν τῇ φύσει δαπάνης] Interdum ipsum vitii nomen ponitur pro animo ad peccatum propenso. Demosth. κατὰ Ἀριστογ. B. p. 796. *οἱ πρεσβύτεροι, ἂν ἄρ' ἴδωσιν ἢ δαπάνην ἢ πότον ἢ παιδιὰν πλείω τῆς μετρίας, οὕτω ταῦθ' ὁρῶσιν, ὥστε μὴ δοκεῖν ἑωρακέναι.*

219. *πρὸς τὴν Ἀθηνᾶν καὶ τὴν Ἥραν*] Supra §. 77., ubi fusius res narratur, scriptum erat *παρὰ τοῦ Διὸς καὶ τῆς Ἀθηνᾶς.*

τιμᾷς δέ μοι, εἰ μὴ συνεχῶς, ἀλλὰ διαλείπων πρὸς τὸν δῆμον προσέρχομαι, καὶ τὴν ἀξίωσιν ταύτην οἴει λανθάνειν ἡμᾶς μεταφέρων οὐκ ἐκ δημοκρατίας, ἀλλ' ἐξ ἑτέρας πολιτείας. ἐν μὲν γὰρ ταῖς ὀλιγαρχίαις οὐχ ὁ βουλόμενος, ἀλλ' ὁ δυναστεύων κατηγορεῖ, ἐν δὲ ταῖς δημοκρατίαις ὁ βουλόμενος καὶ ὅταν αὐτῷ δόξῃ. καὶ τὸ μὲν διὰ χρόνου λέγειν σημεῖόν ἐστιν ἐπὶ τῶν καιρῶν καὶ τοῦ συμφέροντος ἀνδρὸς πολιτευομένου, τὸ δὲ μηδεμίαν παραλείπειν ἡμέραν ἐργαζομένου καὶ μισθαρνοῦν-
221 τος. ὑπὲρ δὲ τοῦ μηδέπω κεκρίσθαι ὑπ' ἐμοῦ, μηδὲ

κατηγορεῖ] **Bekkerus** »imo *δημηγορεῖ.*« Sed in *ὀλιγαρχίᾳ*, ut opinor, rarissimus est *τῆς δημηγορίας* usus, ubi *ἰσηγορία* nulla. Verum hic quoque brachylogiam agnosco. In oligarchia potentissimus quisque judicia exercet, in democratia quicunque vult adversario diem dicit. Orellius.

221. *τοῦ μηδέπω κεκρίσθαι*] Bekkerus ex haud paucis codicibus, sed ejusdem fere familiae, scripsit *μήπω*. Sed *οὐδέπω*, *μηδέπω* interdum poni videtur, ut fortius *οὔπω*, *μήπω*, nondum sane, tum apud poetas, tum apud prosae scriptores. Aeschylus Prom. 328. Bl.

σὺ δ' οὐδέπω ταπεινὸς οὐδ' εἴκεις κακοῖς.

Eur. Med. 130 ss.

ἔκλυον φωνάν, ἔκλυον δὲ βοὰν
τᾶς δυστάνας
Κολχίδος. οὐδέ πω ἤπιος.

ubi probo Elmslejum, quod signum interrogationis in punctum mutavit. Sensus est: adhuc graviter est commota. Xenophon Cyrop. I. 3, 8. *ὡς ἂν παῖς μηδέπω ὑποπτήσσων*; ubi Muretus, probante Schneidero, conjicit *μηδέν πω*: quo non opus esse recte Fischerus vidit. Sic idem Schneiderus L. II. 1, 20. e cod. Alt. recepit *οἱ πολέμιοι ἐλέγοντο μὲν προσιέναι, παρῆσαν δ' οὔπω.* Ceteri codd. *οὐδέπω*, quod recte restituit Poppo. Noster *κατὰ Τιμ.* §. 134. p. 94. *τοὺς μὲν υἱεῖς τοὺς μηδέπω γεγονότας*, ubi item variant codices.

ἀξίωσιν cet.] »Num opinaris nos non intelligere, quod hanc rationem non ex democratia, sed ex oligarchia petis?« In oligarchia enim nemini, nisi cui ex oligarchiae institutis competit, licet ad res publicas accedere; in democratia vero id licet civi cuivis *ἐπιτίμῳ*. Ex verbi *ἀξιοῦν* significatione, qua est postulare, substantivi *ἀξίωσις* significatio facile petitur.

220. *ἐπὶ τῶν καιρῶν* cet.] Verborum collocatio eas notiones praeponit, in quibus potissima enuntiationis vis inest. *Ἀνδρὸς πολιτευομένου, ἐπὶ τῶν καιρῶν καὶ τοῦ συμφέροντος*, hominis eo fine rempublicam capessentis, ut temporibus ejus et utilitati inserviat: quemadmodum *αἱ ἐπὶ τούτου πράξεις* apud Platon. Protag. p. 358. b. §. 118. Heind. actiones *eo fine* perpetratae.

τῶν ἀδικημάτων τιμωρίαν ὑποσχεῖν, ὅταν καταφεύγῃς
ἐπὶ τοὺς τοιούτους λόγους, ἢ τοὺς ἀκούοντας ἐπιλή-
σμονας ὑπολαμβάνεις, ἢ σαυτὸν παραλογίζῃ. τὰ μὲν
γὰρ περὶ τοὺς Ἀμφισσέας ἠσεβημένα σοι, καὶ τὰ περὶ
τὴν Εὔβοιαν δωροδοκηθέντα, χρόνων ἐγγεγενημένων, ἐν
οἷς ὑπ' ἐμοῦ φανερῶς ἐξηλέγχου, ἴσως ἐλπίζεις τὸν δῆ-
μον ἀμνημονεῖν· τὰ δὲ περὶ τὰς τριήρεις καὶ τοὺς τριη- 222
ράρχους ἁρπάγματα τίς ἂν ἀποκρύψαι χρόνος δύναιτ' ἄν,
ὅτε νομοθετήσας περὶ τῶν τριακοσίων νεῶν, καὶ σαυτὸν
πείσας Ἀθηναίους ἐπιστάτην τάξαι τοῦ ναυτικοῦ, ἐξη-
λέγχθης ὑπ' ἐμοῦ ἑξήκοντα καὶ πέντε νεῶν ταχυναυτου-
σῶν τριηράρχους ὑφῃρημένος, πλεῖον τῆς πόλεως ἀφα-
νίζων ναυτικὸν ἢ ὅτε Ἀθηναῖοι τὴν ἐν Νάξῳ ναυμαχίαν
Λακεδαιμονίους καὶ Πόλλιν ἐνίκησαν; οὕτω δὲ ταῖς αἰ- 223
τίαις ἐνέφραξας τὰς κατὰ σαυτοῦ τιμωρίας, ὥςτε τὸν
κίνδυνον εἶναι μὴ σοὶ τῷ ἀδικήσαντι, ἀλλὰ τοῖς ἐπεξιοῦ-
σι, πολὺν μὲν τὸν Ἀλέξανδρον καὶ τὸν Φίλιππον ἐν ταῖς
διαβολαῖς φέρων, αἰτιώμενος δέ τινας ἐμποδίζειν τοὺς
τῆς πόλεως καιρούς, ἀεὶ τὸ παρὸν λυμαινόμενος, τὸ δὲ
μέλλον κατεπαγγελλόμενος. οὐ τὸ τελευταῖον εἰςαγγέλλε-
σθαι μέλλων ὑπ' ἐμοῦ, τὴν Ἀναξίνου σύλληψιν τοῦ

222. ἐξηλέγχθης — ὑφῃρημένος] Demosthen. περὶ στεφ. p. 260. audacter provocat ad suam integritatem, etiam si multa sibi oblata sint, si destitisset a lege roganda. Dinarch. autem κατὰ Δημ. p. 33. turpis eum venalitatis accusat, Aeschines autem hic Demosthenem affirmat a se convictum esse civitati suffuratum quinque et sexaginta naves. » Wem soll die Nachwelt glauben, welche ein Urtheil aus den Berichten lügenhafter Redner bilden will? Mich dünkt, für Demosthenes stimmt die Sache selbst, und die öffentliche Meinung über sein ganzes Staatsleben. « Boeckh. Staatsh. II. p. 116.

Πόλλιν] De re vide Diodor. Sic. XV. 34.

223. οὕτω δὲ ταῖς αἰτίαις ἐνέφραξας cet.] Sensus est: Quum tibi poena metuenda sit, tu, partibus mutatis, accusas eos, qui te in judicium produxerunt, ita ut, quamvis ipsi sint insontes, ob calliditatem tuam et perfidiam in maximo discrimine versentur, tu autem quasi innoxius evadas.

πολὺν] Πολὺς h. l. is, de quo multa dicuntur: aliis locis eum significat, qui multa dicit, qui loquax est.

Ἀναξίνου] Ratione hujus Anaxini Aeschini haec exprobrat Demosthenes περὶ στεφ. p. 272. s. πάλιν μετὰ ταῦθ' ὕστερον Ἀναξίνῳ τῷ κατασκόπῳ συνιὼν εἰς τὴν Θράσωνος οἰκίαν ἐλήφθη. καίτοι ὅστις τῷ ὑπὸ τῶν πολεμίων πεμφθέντι μόνος μόνῳ συνῄει καὶ ἐκοινολογεῖτο, οὗτος

224 Ὠρείτου κατεσκεύασας, τοῦ τὰ ἀγοράσματα Ὀλυμπιάδι
ἀγοράζοντος, καὶ τὸν αὐτὸν ἄνδρα διεστρέβλωσας τῇ
σαυτοῦ χειρί, γράψας αὐτὸν θανάτῳ ζημιῶσαι, καὶ
παρὰ τῷ αὐτῷ ἐν Ὠρεῷ κατήγου, καὶ ἀπὸ τῆς αὐτῆς
τραπέζης ἔφαγες καὶ ἔπιες καὶ ἔσπεισας, καὶ τὴν δεξιὰν
ἐνέβαλες, ἄνδρα φίλον καὶ ξένον ποιούμενος, καὶ τοῦ-
τον ἀπέκτεινας; καὶ περὶ τούτων ἐν ἅπασιν Ἀθηναίοις
ἐξελεγχθεὶς ὑπ' ἐμοῦ καὶ κληθεὶς ξενοκτόνος οὐ τὸ ἀσέ-
βημα ἠρνήσω, ἀλλ' ἀπεκρίνω ἐφ' ᾧ ἀνεβόησεν ὁ δῆμος
καὶ ὅσοι ξένοι περιέστασαν τὴν ἐκκλησίαν· ἔφησθα γὰρ
τοὺς τῆς πόλεως ἅλας περὶ πλείονος ποιήσασθαι τῆς ξε-
225 νικῆς τραπέζης. ἐπιστολὰς δὲ σιγῶ ψευδεῖς καὶ κατα-
σκόπων συλλήψεις καὶ βασάνους ἐπ' αἰτίαις ἀγενήτοις,
ὡς ἐμοῦ μετά τινων ἐν τῇ πόλει νεωτερίζειν βουλομένου.
ἔπειτα ἐπερωτᾶν με, ὡς ἐγὼ πυνθάνομαι, μέλλει, τίς
ἂν εἴη τοιοῦτος ἰατρός, ὅστις τῷ νοσοῦντι μεταξὺ μὲν
ἀσθενοῦντι μηδὲν συμβουλεύοι, τελευτήσαντος δὲ αὐ-
τοῦ ἐλθὼν εἰς τὰ ἔνατα διεξίοι πρὸς τοὺς οἰκείους ἃ ἐπι-
226 τηδεύσας ὑγιὴς ἂν ἐγένετο. σαυτὸν δ' οὐκ ἀντερωτᾷς,
τίς ἂν εἴη δημαγωγὸς τοιοῦτος, ὅστις τὸν μὲν δῆμον
θωπεῦσαι δύναιτο, τοὺς δὲ καιροὺς, ἐν οἷς ἦν σώζε-
σθαι τὴν πόλιν, ἀποδοῖτο, τοὺς δ' εὖ φρονοῦντας κω-
λύοι διαβάλλων συμβουλεύειν, ἀποδρὰς δ' ἐκ τῶν κιν-
δύνων καὶ τὴν πόλιν ἀνηκέστοις κακοῖς περιβαλών, ἀξιοῖ
στεφανοῦσθαι ἐπ' ἀρετῇ, ἀγαθὸν μὲν πεποιηκὼς μηδέν,

αὐτὸς ὑπῆρχε τῇ φύσει κατάσκοπος, καὶ πολέμιος τῇ πατρίδι.

224. τοὺς τῆς πόλεως ἅλας] Ἅλες καὶ τράπεζα proverbialis est locutio de convictu et hospitio. Τὴν ξενικὴν τράπεζαν perquam apud antiquos sanctam et gravi poena ejus violationem affectam fuisse docet Spanhemius ad Callim. H. in Dian. v. 123. unde proverbiale praeceptum ἅλας καὶ τράπεζαν μὴ παραβαίνειν. Merito autem viro vere patriae amanti summa cum homine privato necessitudo posterior est patriae salute.

225. ἔνατα] Sacra, quae manibus nono die a funere elato offerebantur (efferri autem solebat mortuus die tertio post quam exspiraverat); haec faciebant consanguinei et familiares; exclusi ab his erant defunctis invisi. Ad exsequias usque funera in atrio proponebantur. Τοῖς ἐνάτοις comparari possunt feriae denicales Romanorum; distinguenda sunt ab iisdem τὰ γενέσια, de quibus vide Lobeck. ad Phryn. p. 104.

πάντων δὲ τῶν κακῶν αἴτιος γεγονώς, ἐπεστράφη δὲ τοὺς συκοφαντηθέντας ἐκ τῆς πολιτείας ἐπ' ἐκείνων τῶν καιρῶν, ὅτ' ἐνῆν σώζεσθαι, διὰ τί αὐτὸν οὐκ ἐκώλυσαν ἐξαμαρτάνειν; ἀποκρύπτοιτο δὲ τὸ πάντων τελευταῖον, 227
ὅτι τῆς μάχης ἐπιγενομένης οὐκ ἐσχολάζομεν περὶ τὴν σὴν εἶναι τιμωρίαν, ἀλλ' ὑπὲρ τῆς σωτηρίας τῆς πόλεως ἐπρεσβεύομεν· ἐπειδὴ δὲ οὐκ ἀπέχρη σοι δίκην μὴ δεδωκέναι, ἀλλὰ καὶ δωρεὰς αἰτεῖς καταγέλαστον ἐν τοῖς Ἕλλησι τὴν πόλιν ποιῶν, ἐνταῦθ' ἐνέστην καὶ τὴν γραφὴν ἀπήνεγκα.

Καὶ νὴ τοὺς θεοὺς τοὺς Ὀλυμπίους, ὧν ἐγὼ πυν- 228
θάνομαι Δημοσθένην λέξειν, ἐφ' ᾧ νυνὶ μέλλω λέγειν ἀγανακτῶ μάλιστα. ἀφομοιοῖ γάρ μου τὴν φύσιν ταῖς Σειρῆσιν, ὡς ἔοικε. καὶ γὰρ ὑπ' ἐκείνων οὐ κηλεῖσθαί φησι τοὺς ἀκροωμένους, ἀλλ' ἀπόλλυσθαι, διόπερ

227. ἀποκρύπτοιτο] Hanc lectionem, quam Reiskius meram Stephani de suo depravationem appellat, obtulerunt septem Bekkeri codices pro vulgato ἀποκρίνοιντο. Ex morata oratione in propriam progreditur earum rerum narrationem, quas crimini vertere vult Demostheni, et in iis haec est primaria, quod celare studeat civi patriae amanti multo graviora fuisse facienda, quam accusare in judicio eos, qui patriam in tantum discrimen praecipitaverint, patriam scilicet ipsam a ruina, quae illi minitabatur, defendere. Ἀποκρίνοιντο nec ex regulis grammaticis nec ex sententia aptum.

226. τοὺς συκοφαντηθέντας ἐκ τῆς πολιτείας] Parum recte, opinor, vertitur: quos ob reipublicae rationem insectatus est. Videtur potius hoc dici: qui per calumnias a rerum publicarum administratione depulsi sunt. Demosthenes περὶ στεφ. p. 273. jungit eadem, ni fallor, significatione ὑποσκελίζειν καὶ συκοφαντεῖν.

227. ἐνέστην] Ἐνίστασθαι dicitur de hominibus, qui irruenti hosti inopinato se opponunt, vel etiam ipsi invadunt. Translatum ad forum est alicujus tentaminibus obsistere et hic explicatur per additum τὴν γραφὴν ἀπήνεγκα.

228. [ὧν ἐγὼ - μάλιστα. haec verba, ob duplicem attractionem obscuriora, in hunc modum resolvas: τούτων ἃ ἐγὼ πυνθάνομαι Δημοσθένην λέξειν, ἐπὶ τούτῳ ἀγανακτῶ μάλιστα. V. C. F. R.]

κηλεῖσθαι] Κηλεῖν verbum proprium est de carminibus et orationibus, quae magica quadam vi auditorum animos commovent. Suidas s. v. κηλούμενος. τερπόμενος, θελγόμενος, οἷον αὐλοῖς καὶ ἡδυφωνίαις. Κηλοῦμαι γὰρ τὸ ὑπ' αὐλῶν ἥδομαι.

οὐδ' εὐδοκιμεῖν τὴν τῶν Σειρήνων μουσικήν· καὶ δὴ καὶ τὴν τῶν ἐμῶν λόγων ἐμπειρίαν καὶ τὴν φύσιν μου γεγενῆσθαι ἐπὶ βλάβῃ τῶν ἀκουόντων. καίτοι τὸν λόγον τοῦτον ὅλως μὲν ἔγωγε οὐδενὶ πρέπειν ἡγοῦμαι περὶ ἐμοῦ λέγειν· τῆς γὰρ αἰτίας αἰσχρὸν τὸν αἰτιώμενόν ἐστι τὸ
229 ἔργον μὴ ἔχειν ἐπιδεῖξαι· εἰ δ' ἦν ἀναγκαῖον ῥηθῆναι, οὐ Δημοσθένους ἦν ὁ λόγος, ἀλλ' ἀνδρὸς στρατηγοῦ, μεγάλα μὲν τὴν πόλιν κατειργασμένου, λέγειν δὲ ἀδυνάτου καὶ τὴν τῶν ἀντιδίκων διὰ τοῦτο ἐζηλωκότος φύσιν, ὅτι σύνοιδεν ἑαυτῷ μὲν οὐδὲν ὧν διαπέπρακται δυναμένῳ φράσαι, τὸν δὲ κατήγορον ὁρᾷ δυνάμενον καὶ τὰ μὴ πεπραγμένα ὑφ' αὐτοῦ παριστάναι τοῖς ἀκούουσιν ὡς διῴκηκεν. ὅταν δ' ἐξ ὀνομάτων συγκείμενος ἄνθρωπος, καὶ τούτων πικρῶν καὶ περιέργων, ἔπειτα ἐπὶ

228. τῶν Σειρήνων] Hoc habent omnes Bekkeri codices praeter tres pro vulgato τῶν εἰρημένων. Reiskius eos, qui locutione τῶν εἰρημένων tanquam peregrina offendantur, parum cognitum habere Polybium arbitratus, oblitus est illos Polybium non habuisse pro exemplo Atticae dictionis, sed existimasse hanc formulam scriptoribus Atticis usitatam non fuisse.

τῶν ἐμῶν λόγων ἐμπειρίαν] Fluctuant codices inter ἐμπειρίαν et εὐπορίαν. Nimium autem scrupulosi erant viri docti, qui putabant Demosthenem, Aeschini silentium et dicendi raritatem exprobrantem, eidem λόγων ἐμπειρίαν tribuere non potuisse. Nec Demosthenes hanc ipsi tribuit. Sed Aeschines Demosthenis calumniam, περὶ στεφ. p. 328. συνείρειν αὐτὸν λόγους σαφῶς καὶ ἀπνευστί, ita in suum honorem interpretatur.

229. μεγάλα μὲν τὴν πόλιν κατειργασμένου] Sic quattuor Bekkeri codices ejusdem familiae pro vulgato τῇ πόλει. Ἐργάζεσθαι et synonyma apud Atticos scriptores ex regula cum duplice accusativo construuntur, eumque in lectionis varietate praeferendum censeo. Si dativus personae ab omnibus Mss. teneatur, eum non ausim de conjectura mutare. Sobrie de hac re egit Fischerus ad Wellerum P. III. a. p. 429 s.

διόπερ οὐδ' εὐδοκιμεῖν τὴν τῶν Σειρήνων μουσικήν] Nimium fastidiosus est Taylor, si hoc tanquam futile et ab hoc loco alienum glossema exterminandum censet. Est hoc ex eorum genere, quo oratores si adversarium inducunt loquentem, puerilia saepe ei tribuunt; hanc animadversionem appellaverim leviter ironicam.

τῆς γὰρ αἰτίας cet.] Grammaticus verborum ordo hic est: αἰσχρὸν γάρ ἐστι τὸν αἰτιώμενον μὴ ἔχειν ἐπιδεῖξαι τὸ ἔργον τῆς αἰτίας. Τὸ ἔργον τῆς αἰτίας est veritas criminationis, quae vertitur in certo facto, de quo dubitari non potest.

229. ἐξ ὀνομάτων συγκείμενος ἄνθρωπος, καὶ τούτων πικρῶν καὶ περιέργων] Contra has Ae-

τὴν ἁπλότητα καὶ τὰ ἔργα καταφεύγῃ, τίς ἂν ἀνάσχοιτο; οὗ τὴν γλῶτταν, ὥςπερ τῶν αὐλῶν, ἐάν τις ἀφέλῃ, τὸ λοιπὸν οὐδέν ἐστιν.

Θαυμάζω δ' ἔγωγε ὑμῶν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ 230
ζητῶ πρὸς τί ἂν ἀποβλέποντες ἀποψηφίσαισθε τὴν γραφήν. πότερ' ὡς τὸ ψήφισμά ἐστιν ἔννομον; ἀλλ' οὐδεμία πώποτε γνώμη παρανομωτέρα γεγένηται. ἀλλ' ὡς ὁ τὸ ψήφισμα γράψας οὐκ ἐπιτήδειός ἐστι δίκην δοῦναι; οὐκ ἄρ' εἰσὶ παρ' ὑμῖν εὔθυναι βίου, εἰ τοῦτον ἀφήσετε. ἐκεῖνο δ' οὐ λυπηρόν, εἰ πρότερον μὲν ἐνεπίμπλατο ἡ ὀρχήστρα χρυσῶν στεφάνων, οἷς ὁ δῆμος ἐστεφανοῦτο ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων, διὰ τὸ ξενικοῖς στεφάνοις ταύτην ἀποδεδόσθαι τὴν ἡμέραν, ἐκ δὲ τῶν Δημοσθένους πολιτευμάτων ὑμεῖς μὲν ἀστεφάνωτοι καὶ ἀκήρυκτοι γίγνεσθε, οὗτος δὲ κηρυχθήσεται; καὶ εἰ μέν τις 231

230. ζητῶ] Vulgo ζητῶ πυθέσθαι. Quum autem πυθέσθαι in tribus tantum Bekkeri codd. sit, recte ut additamentum grammatici deletum. Ζητεῖν enim apud optimos interdum est interrogare, et adjunctam habet notionem desiderii.

schinis criminationes defendit Demosthenem Dionysius Halicarn. περὶ τῆς λεκτικῆς Δημοσθένους δεινότητος c. 55 s., ostendens orationis πικρότητα, suo loco adhibitam, et ita ut Demosthenes ea usus sit, laudem esse, non vitium. Περιεργίαν technici appellabant affectationem ornatus, malam sedulitatem in ornando et poliendo, quam supervacuam operositatem dicit Quintilianus Oratt. Institutt. L. VIII. 3, 55.

οὗ τὴν γλῶσσαν, ὥςπερ τῶν αὐλῶν, ἐάν τις ἀφέλῃ, τὸ λοιπὸν οὐδέν ἐστι] Demadis hic fertur jocus fuisse in Athenienses: Δημάδης τοὺς Ἀθηναίους εἴκαζεν αὐλοῖς, ὧν εἴ τις ἀφέλοι τὴν γλῶτταν, τὸ λοιπὸν οὐδέν ἐστι. Faceta sane comparatio! Quod si enim hoc tempore Athenienses erant satis loquentes et diserti, plerumque etiam gloriosi, in agendo tamen inertissimi et languore suo et desidia nimium quantum verborum vanitatem testabantur.

230. οὐκ ἐπιτήδειός ἐστι δίκην δοῦναι] Attici hominem ἐπιτήδειον vocabant, quem Sallustius Jugurtha XX. 2. opportunum injuriae. Sic Plutarchus scribit tyrannos Athenarum interfecisse primum invisissimum omnium sycophantarum, qui quia primo loco sese obtulerat neque propter publicum odium latere poterat, ab ea re ἐπιτήδειος vocatus est. Demosthenes κατὰ Ἀνδροτ. p. 610. αἱ πόρναι ἐπιτήδειαι παθεῖν κακά. [Cf. Wyttenbach. Cur. poster. in Bibl. cr. III. P. 12. p. 30.]

τῶν τραγικῶν ποιητῶν τῶν μετὰ ταῦτα ἐπεισαγόντων ποιήσειεν ἐν τραγῳδίᾳ τὸν Θερσίτην ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων στεφανούμενον, οὐδεὶς ἂν ὑμῶν ὑπομείνειεν, ὅτι φησὶν Ὅμηρος ἄνανδρον αὐτὸν εἶναι καὶ συκοφάντην· αὐτοὶ δ' ὅταν τὸν τοιοῦτον ἄνθρωπον στεφανῶτε, οὐκ οἴεσθε ἐν ταῖς τῶν Ἑλλήνων δόξαις συρίττεσθαι; οἱ μὲν γὰρ πατέρες ὑμῶν τὰ ἔνδοξα καὶ λαμπρὰ τῶν πραγμάτων ἀνετίθεσαν τῷ δήμῳ, τὰ δὲ ταπεινὰ καὶ καταδεέστερα εἰς τοὺς ῥήτορας τοὺς φαύλους ἔτρεπον· Κτησιφῶν δ' ὑμᾶς οἴεται δεῖν ἀφελόντας τὴν ἀδοξίαν ἀπὸ Δημοσθένους
232 περιθεῖναι τῷ δήμῳ. καί φατε μὲν εὐτυχεῖς εἶναι, ὡς καὶ ἐστὲ καλῶς ποιοῦντες, ψηφιεῖσθε δ' ὑπὸ μὲν τῆς τύχης ἐγκαταλελεῖφθαι, ὑπὸ Δημοσθένους δὲ εὖ πεπονθέναι; καὶ τὸ πάντων ἀτοπώτατον, ἐν τοῖς αὐτοῖς δικαστηρίοις τοὺς μὲν τὰς τῶν δώρων γραφὰς ἁλισκομένους ἀτιμοῦτε, ὃν δ' αὐτοὶ μισθοῦ πολιτευόμενον σύνιστε, στεφανώσετε; καὶ τοὺς μὲν κριτὰς τοὺς ἐκ Διονυσίων, ἐὰν μὴ δικαίως τοὺς κυκλίους χοροὺς κρί-

231. *ἐπεισαγόντων*] sc. *δράματα*. Taylor cum Wolfio scribens *ἐπεισιόντων* non attendit ad subjectum *ποιητῶν*, quum, monente Fischero ad Wellerum III, a. p. 256., *ἐπεισιέναι* non de poetis, sed de histrionibus dicatur. *Ἐπεισάγειν* autem est verbum proprium de poetis, qui inducunt fabulas. Cf. Schaefer. ad Bosii Ellips. p. 118 s.

ἀνετίθεσαν] Quum *ἀνατιθέναι* de donariis imprimis diceretur, quae diis consecrabantur, in genere significationem accepit, aliquid tanquam ornamentum alicui tribuere. Xenophon Memor. IV. 6, 15. *ἔφη δὲ καὶ Ὅμηρον τῷ Ὀδυσσεῖ ἀναθεῖναι τὸ ἀσφαλῆ ῥήτορα εἶναι.*

232. *καλῶς ποιοῦντες*] Hanc formulam, significantem jure, merito, illustravit D'Orvillius ad Charit. p. 296 s. Lips. Mihi in quibusdam locis, ut hic, inesse videtur lenis ironia, quemadmodum in similibus formis, v. c. *ἀγαθῇ τύχῃ*, cum bona fortuna.

τοὺς μὲν κριτὰς τοὺς ἐκ Διονυσίων] Eosdem intelligit, quos Demosthenes in Mid. p. 520. appellat *τοὺς κριτὰς τῷ ἀγῶνι τῶν ἀνδρῶν*: qui judices sedebant certaminis, eumque coronabant, qui praestantissimus judicatus erat. Videntur iidem fuisse, ad quos deferendae erant eorum querelae, qui per festum injurias se passos esse opinabantur, et quibus censura Archontis ejusque curationis demandata erat. *Κύκλια* vel *ἐγκύκλια* sunt *τὰ κατ' ἐνιαυτὸν γινόμενα, οἷον χορηγίαι, γυμνασιαρχίαι καὶ ἱερῶν περίοδος*. F. A. Wolfius in Prolegg. ad Leptin. vertit munera sollemnia, stata, ordinaria.

νωσι, ζημιοῦτε· αὐτοὶ δὲ οὐ κυκλίων χορῶν κριταὶ κα-
θεστηκότες, ἀλλὰ νόμων καὶ πολιτικῆς ἀρετῆς, τὰς
δωρεὰς οὐ κατὰ τοὺς νόμους οὐδ' ὀλίγοις καὶ τοῖς ἀξί-
οις, ἀλλὰ τῷ διαπραξαμένῳ δώσετε; ἔπειτ' ἔξεισιν ἐκ 233
τοῦ δικαστηρίου ὁ τοιοῦτος κριτὴς ἑαυτὸν μὲν ἀσθενῆ
πεποιηκώς, ἰσχυρὸν δὲ τὸν ῥήτορα. ἀνὴρ γὰρ ἰδιώτης
ἐν πόλει δημοκρατουμένῃ νόμῳ καὶ ψήφῳ βασιλεύει·
ὅταν δ' ἑτέρῳ ταῦτα παραδῷ, καταλέλυκε τὴν αὐτὸς
αὑτοῦ δυναστείαν. ἔπειθ' ὁ μὲν ὅρκος, ὃν ὀμωμοκὼς
δικάζει, συμπαρακολουθῶν αὐτὸν λυπεῖ· δι' αὐτὸν
γάρ, οἶμαι, γέγονε τὸ ἁμάρτημα· ἡ δὲ χάρις πρὸς ὃν
ἐχαρίζετο ἄδηλος γεγένηται· ἡ γὰρ ψῆφος ἀφανὴς φέ-
ρεται.
Δοκοῦμεν δ' ἔμοιγε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἀμφό- 234
τερα καὶ κατορθοῦν καὶ παρακινδυνεύειν εἰς τὴν πολι-
τείαν οὐ σωφρονοῦντες. ὅτι μὲν γὰρ ἐπὶ τῶν νῦν και-
ρῶν οἱ πολλοὶ τοῖς ὀλίγοις προΐεσθε τὰ τῆς δημοκρατίας
ἰσχυρά, οὐκ ἐπαινῶ· ὅτι δ' οὐ γεγένηται φορὰ καθ' ἡμᾶς
ῥητόρων πονηρῶν ἅμα καὶ τολμηρῶν, εὐτυχοῦμεν. πρό-
τερον μὲν γὰρ τοιαύτας φύσεις ἤνεγκε τὸ δημόσιον, αἳ

233. ὁ τοιοῦτος κριτής] Scholiastes: ἐνταῦθα καταχρηστικῶς εἶπε κριτὴν τὸν δικαστήν. Κριτὴς γὰρ ὁ κρίνων τοὺς τραγῳδοὺς καὶ τοὺς ἄλλους ἐπὶ σκηνῆς.

συμπαρακολουθῶν αὐτὸν λυπεῖ] Jurisjurandi violatio perpetua memoria, furiarum instar, conscientiam terret et vexat.

234. καὶ κατορθοῦν καὶ παρακινδυνεύειν εἰς τὴν πολιτείαν οὐ σωφρονοῦντες] Brachylogice hoc dictum. Sententia haec est: Quemadmodum non est mirum per nostram nos imprudentiam in administrandis rebus civilibus in magna incurrisse pericula, sic ne ea quidem, quae nobis commodo esse possint, nobis debentur ipsis, sed fortunae, nec nos quicquam facimus ad rem juvandam et regendam, verum, quam obtulit opportunitatem fortuna, ea non utimur, sed abutimur.

τὰ τῆς δημοκρατίας ἰσχυρά] Firma democratiae praesidia, quae sunt posita in legum severitate et observantia, in depellendis a republica hominibus callidis, qui adulatione et assentatione ad voluptatem omnia loquuntur et agunt, nihil ad veritatem.

φορὰ ῥητόρων] Φορά, proventus, in quo saepe inest notio copiae et multitudinis, tropice de hominum copia, quos aetas fert, significatione bona et mala. Nota est apud Demosthenem περὶ στεφ. p. 245. φορὰ προδοτῶν τοσαύτη, ὅσην οὐδείς πω πρότερον μέμνηται γεγονυῖαν. Exempla tropici usus habet Wesselingius ad Diod. Sic. XVI. 54.

ῥᾳδίως οὕτω κατέλυσαν τὸν δῆμον· ἔχαιρε γὰρ κολακευόμενος. ἔπειτ᾽ αὐτὸν οὐχ οὓς ἐφοβεῖτο, ἀλλ᾽ οἷς
235 ἑαυτὸν ἐνεχείριζε κατέλυσαν· ἔνιοι δὲ καὶ αὐτοὶ τῶν τριάκοντα ἐγένοντο, οἳ πλείους ἢ χιλίους καὶ πεντακοσίους τῶν πολιτῶν ἀκρίτους ἀπέκτειναν, πρὶν τὰς αἰτίας ἀκοῦσαι, ἐφ᾽ αἷς ἔμελλον ἀποθνήσκειν, καὶ οὐδ᾽ ἐπὶ τὰς ταφὰς καὶ ἐκφορὰς τῶν τελευτησάντων εἴων τοὺς προσήκοντας παραγίγνεσθαι. οὐχ ὑφ᾽ ὑμῖν αὐτοῖς ἕξετε τοὺς πολιτευομένους; οὐ ταπεινώσαντες ἀποπέμψετε τοὺς νῦν ἐπηρμένους; οὐ μέμνησθ᾽ ὅτι οὐδεὶς πώποτε ἐπέθετο πρότερον δήμου καταλύσει, πρὶν ἂν μεῖζον τῶν δικαστηρίων ἰσχύσῃ;

236 Ἡδέως δ᾽ ἂν ἔγωγε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἐναντίον ὑμῶν ἀναλογισαίμην πρὸς τὸν γράψαντα τὸ ψήφισμα, διὰ ποίας εὐεργεσίας ἀξιοῖ Δημοσθένην στεφανῶσαι. εἰ μὲν γὰρ λέγεις, ὅθεν τὴν ἀρχὴν τοῦ ψηφίσματος ἐποιήσω, ὅτι τὰς τάφρους τὰς περὶ τὰ τείχη καλῶς ἐτάφρευσε, θαυμάζω σου. τοῦ γὰρ ταῦτ᾽ ἐξειργάσθαι καλῶς τὸ γεγενῆσθαι τούτων αἴτιον μείζω κατηγορίαν ἔχει· οὐ γὰρ

234. *κατέλυσαν*] Taylor, offensus tam vicina ejusdem vocabuli repetitione, conjecit priore loco *κατεκήλησαν* scribendum. Sed hoc mitius est pro re, quam Aeschines exprimere vult. Casp. noster Orellius vere monet, si quid mutandum sit, Tayloriano *κατεκήλησαν* longe praestare *κατέκλυσαν* a *κατακλύζω*: Facile sic populi mentem suae orationis volubilitate obruebant, transversumque agebant.

235. *ἀκρίτους*] Quum in hac notione summum insit tyrannorum crimen, ejus etiam periphrasin addit Aeschines *πρὶν τὰς αἰτίας ἀκοῦσαι.*

ἐπέθετο – δήμου καταλύσει] *Ἐπιτίθεσθαι* significat adoriri, vel vi aperta, vel dolo et insidiis. Dativus autem substantivi finis est, quem hi homines hoc impetu assequi studebant. Insidiabantur libertati et democratiae.

236. *Ἡδέως δ᾽ ἂν – ἀναλογισαίμην*] *Ἀναλογίζεσθαι* proprie est ejus, qui, absoluta computatione, denuo eandem repetit, ut videat, num prima justa fuerit. Ad argumentationem relatum significat praecipua argumentationis capita repetere.

εἰ μὲν γὰρ λέγεις] Marklandus mavult *λέξεις*, quoniam sequitur *εἰ δὲ ἥξεις ἐπὶ τὸ δεύτερον μέρος τοῦ ψηφ.* Utrumque recte dicitur, atque etiam ubi minus est caussae, variant tempora praesens et futurum. Hoc loco praesens aptius sensu: Nam si etiamnum dicis.

γεγενῆσθαι τούτων αἴτιον] Etiam hic offenderunt viri docti in plurali *τούτων* de re una ad-

περιχαρακώσαντα χρὴ τὰ τείχη, οὐδὲ τὰς δημοσίας τα-
φὰς ἀνελόντα τὸν ὀρθῶς πεπολιτευμένον δωρεὰς αἰτεῖν,
ἀλλ' ἀγαθοῦ τινος αἴτιον γεγενημένον τῇ πόλει. εἰ δὲ 237
ἥξεις ἐπὶ τὸ δεύτερον μέρος τοῦ ψηφίσματος, ἐν ᾧ τε-
τόλμηκας γράφειν, ὡς ἔστιν ἀνὴρ ἀγαθὸς καὶ διατελεῖ
λέγων καὶ πράττων τὰ ἄριστα τῷ δήμῳ τῶν Ἀθηναίων,
ἀφελὼν τὴν ἀλαζονείαν καὶ τὸν κόμπον τοῦ ψηφίσματος
ἅψαι τῶν ἔργων, ἐπίδειξον ἡμῖν ὅ τι λέγεις. τὰς μὲν γὰρ
περὶ τοὺς Ἀμφισσέας καὶ τοὺς Εὐβοέας δωροδοκίας πα-
ραλείπω· ὅταν δὲ τῆς πρὸς Θηβαίους συμμαχίας τὰς
αἰτίας ἀνατιθῇς Δημοσθένει, τοὺς μὲν ἀγνοοῦντας ἐξα-
πατᾷς, τοὺς δ' εἰδότας καὶ αἰσθανομένους ὑβρίζεις.
ἀφελὼν γὰρ τὸν καιρὸν καὶ τὴν δόξαν τὴν τούτων, δι' ἣν
ἐγένετο ἡ συμμαχία, λανθάνειν οἴει ἡμᾶς τὸ τῆς πόλεως
ἀξίωμα Δημοσθένει περιτιθείς. ἡλίκον δ' ἐστὶ τὸ ἀλα- 238
ζόνευμα τοῦτο, ἐγὼ πειράσομαι μεγάλῳ σημείῳ διδάξαι.
ὁ γὰρ τῶν Περσῶν βασιλεὺς οὐ πολλῷ πρότερον χρόνῳ
πρὸ τῆς Ἀλεξάνδρου διαβάσεως εἰς τὴν Ἀσίαν κατέπεμ-
ψε τῷ δήμῳ καὶ μάλα ὑβριστικὴν καὶ βάρβαρον ἐπιστο-
λήν, ἐν ᾗ τά τε δὴ ἄλλα καὶ μάλ' ἀπαιδεύτως διελέχθη,
καὶ ἐπὶ τελευτῆς ἐνέγραψεν ἐν τῇ ἐπιστολῇ, »ἐγὼ« φη-
σὶν »ὑμῖν χρυσίον οὐ δώσω· μή με αἰτεῖτε· οὐ γὰρ λή-
ψεσθε.« οὗτος μέντοι ὁ αὐτὸς ἐγκαταληφθεὶς ὑπὸ τῶν 239

hibito. Cf. supra ad Lysiam κατὰ Ἀγορ. §. 21.

τὰς δημοσίας ταφὰς ἀνελόντα] Objicit Aeschines Demostheni eum, ut muros suos, quibus tantopere gloriaretur, aedificaret, ne locis quidem sacris, v. e. sepulcris, pepercisse, quo minus ipsi impendere necesse esset: quum tamen lege vetitum sit sepulcra violare. Cf. Cicero de Legg. II. 26. Soli Atheniensium muri, qui, auctore Themistocle, Ol. LXXV. 2. adversantibus ceteris Graecis, celerrime instituti sunt, constabant ex sacellis sepulcrisque. Thucyd. I. 90 ss. Corn. Nep. Them. c. 6.

237. τὸ τῆς πόλεως ἀξίωμα Δημοσθένει περιτιθείς] Tribuens auctoritatem, quam habebat ut legatus ex hac civitate, homini qua tali. Περιτιθέναι proprie is dicitur, qui alteri vestem induit.

238. οὐ γὰρ λήψεσθε] Si non respicitur ad locum Aristophanis Acharn. 100 ss. ubi Pseudartabas, qui partes agit satrapae Persici, quasi Persice loquens barbara lingua dira opprobria jactat in Athenienses, quorum partem legatus Atheniensis, qui redierat ex Persia, in laudem et commodum Atheniensium interpretatur, similis tamen hic est barbari fastus.

νυνὶ παρόντων αὐτῷ κινδύνων, οὐκ αἰτούντων Ἀθηναίων, αὐτὸς ἑκὼν κατέπεμψε τριακόσια τάλαντα τῷ δήμῳ, ἃ σωφρονῶν ὁ δῆμος οὐκ ἐδέξατο. ὁ δὲ κομίζων ἦν τὸ χρυσίον καιρὸς καὶ φόβος καὶ χρεία συμμάχων. τὸ δὲ αὐτὸ τοῦτο καὶ τὴν Θηβαίων συμμαχίαν ἐξειργάζετο. σὺ δὲ τὸ μὲν τῶν Θηβαίων ὄνομα καὶ τὸ τῆς δυςτυχεστάτης συμμαχίας ἐνοχλεῖς ἀεὶ λέγων, τὰ δ' ἑβδομήκοντα τάλαντα ὑποσιωπᾷς, ἃ προλαβὼν τοῦ βασιλι-

240 κοῦ χρυσίου ἀπεστέρησας. οὐ δι' ἔνδειαν μὲν χρημάτων ἕνεκα πέντε ταλάντων οἱ ξένοι τοῖς Θηβαίοις τὴν ἄκραν οὐ παρέδοσαν; διὰ δὲ ἐννέα τάλαντα ἀργυρίου, πάντων Ἀρκάδων ἐξεληλυθότων καὶ τῶν ἡγεμόνων ἑτοίμων ὄντων βοηθεῖν, ἡ πρᾶξις οὐ γεγένηται; σὺ δὲ πλουτεῖς καὶ ταῖς ἡδοναῖς ταῖς σαυτοῦ χορηγεῖς. καὶ τὸ κεφάλαιον, τὸ μὲν βασιλικὸν χρυσίον παρὰ τούτῳ, οἱ δὲ κίνδυνοι παρ' ὑμῖν.

241 Ἄξιον δ' ἐστὶ καὶ τὴν ἀπαιδευσίαν αὐτῶν θεωρῆσαι. εἰ γὰρ τολμήσει Κτησιφῶν μὲν Δημοσθένην παρακαλεῖν λέξοντα εἰς ὑμᾶς, οὗτος δ' ἀναβὰς ἑαυτὸν ἐγκωμιάσει, βαρύτερον τῶν ἔργων ὧν πεπόνθατε τὸ ἀκρόαμα γίγνεται. ὅπου γὰρ τοὺς μὲν ὄντως ἄνδρας ἀγαθούς,

241. *τολμήσει*] Sic habent quinque Bekkeri codices pro vulgato *τολμήσεις*. Modorum diversitatem in hoc verbo et sequenti *ἐγκωμιάσει*, qua offensi erant Marklandus et Reiskius, Wunderlich defendebat. »Optativus *τολμήσειε*, inquit, notat Aeschinem post ea, quae monuerat §. 202. s., dubitare, num Ctesiphon Demosthenem advocaturus sit. Indicativus autem *ἐγκωμιάσει* Demostheni eam Aeschinem impudentiam tribuere significat, tanquam extemplo re suscepta se ipsum praedicaturus sit.« Mihi utriusque membri eadem videtur ratio. Neque supra res dubitanter est expressa, sed ut futura. Hinc bonorum codicum auctoritati cessi.

βαρύτερον τῶν ἔργων ὧν πεπόνθατε τὸ ἀκρόαμα γίγνεται] Quattuor codices pro *πεπόνθατε* habent *πεπόνθαμεν*, quod legitur etiam in Bekkeri Anecdd. p. 372; non male. Vividior enim est oratio, si Aeschines se cum auditoribus conjungit ratione eorum, quae passi sunt.

239. *τὰ δ' ἑβδομήκοντα — ὑποσιωπᾷς*] Haec omnia nonnisi ex adversariis Demosthenis cognita habemus, ut incertum sit, num fidem ullam mereantur. Ipsa certe narratio est tenebricosa.

διὰ δὲ ἐννέα τάλαντα] Cf. **Dinarchum** p. 14.

241. *ἀπαιδευσίαν αὐτῶν*] Ctesiphontis, Demosthenis et assclarum.

οἷς πολλὰ καὶ καλὰ σύνισμεν ἔργα, ἐὰν τοὺς καθ' ἑαυ-
τῶν ἐπαίνους λέγωσιν, οὐ φέρομεν· ὅταν δὲ ἄνθρωπος
αἰσχύνη τῆς πόλεως γεγονὼς ἑαυτὸν ἐγκωμιάζῃ, τίς ἂν
τὰ τοιαῦτα καρτερήσειεν ἀκούων;

'Απὸ μὲν οὖν τῆς ἀναισχύντου πραγματείας, ἐὰν 242
σωφρονῇς, ἀποστήσῃ, ποίησαι δέ, ὦ Κτησιφῶν, διὰ
σαυτοῦ τὴν ἀπολογίαν. οὐ γὰρ δή που τοῦτό γε σκή-
ψῃ, ὡς οὐ δυνατὸς εἶ λέγειν. καὶ γὰρ ἂν ἄτοπόν σοι
συμβαίνοι, εἰ πρώην μέν ποθ' ὑπέμεινας πρεσβευτὴς
ὡς Κλεοπάτραν, τὴν Φιλίππου θυγατέρα, χειροτονεῖ-
σθαι συναχθεσθησόμενος ἐπὶ τῇ τοῦ Μολοττῶν βασι-
λέως 'Αλεξάνδρου τελευτῇ, νυνὶ δὲ οὐ φήσεις δύνασθαι
λέγειν. ἔπειτα γυναῖκα μὲν ἀλλοτρίαν πενθοῦσαν δύνα-
σαι παραμυθεῖσθαι, γράψας δὲ μισθοῦ ψήφισμα οὐκ
ἀπολογήσῃ; ἢ τοιοῦτός ἐστιν ὃν γέγραφας στεφανοῦ- 243
σθαι, οἷος μὴ γιγνώσκεσθαι ὑπὸ τῶν εὖ πεπονθότων,

242. *συναχθεσθησόμενος*] Duo codd. habent *συναχθησόμενος*, et Atticistae, ut Thomas M. et Moeris, hanc formam *καλλίω καὶ Ἀττικὴν* pronuntiant. Sed Atticistae saepe unum scriptorem vel unum locum respicientes rem posuerunt ut universe veram. Negari tamen nequit formas *ἀχθεσθήσομαι* et *ἀχθέσομαι* (nam sic est scribenda: vide Buttmann ausführliche Griechische Sprachlehre §. 112. Anm. 5.) a librariis saepe confusas esse.

ὅταν δὲ ἄνθρωπος cet.] Oratio est *ἀνακόλουθος*, quam *ἀκόλουθον* reddidit Marklandus delenda particula *δέ*. Sed contra omnes libros non ausim anacoluthiam tollere. Sic enim facile pergit, quasi primo membro scripserit: *ὅταν μὲν γὰρ οἱ ὄντως ἄνδρες ἀγαθοὶ καθ' ἑαυτῶν ἐπαίνους λέγωσιν, οὐ φέρομεν.*

242. *ποίησαι*] Bekkerus malit *ποιήσῃ* vel *ποιήσει* in futuro, quemadmodum praecessit *ἀποστήσῃ*. Equidem in vulgata acquiesco. Prius enim membrum est conditionatum: *ἐὰν σωφρονῇς, ἀποστήσῃ*, et ex eo, quod conditioni satisfactum sit, pendet actio futura. Imperativus autem secundi membri est absolute exhortantis et imperantis.

Κλεοπάτραν] Haec erat Philippi filia ex Olympiade, quam Ol. CXI. 1. Philippus Alexandro, fratri Olympiadis, Molossorum vel Epirotarum regi, nuptum dedit, nuptiasque magnificentissime celebravit, ut enarrat Diodorus Sic. XVI. 91. Alexander, a Tarentinis auxilia adversus Bruttios deprecantibus sollicitatus, cupide in Italiam trajecit, se sibi sperans Italiam subjecturum, sed cum omnibus suis copiis occisus est, anno ante Chr. n. 331.

243. *οἷος μὴ γιγνώσκεσθαι*] »Si *οἷος* translatam significationem habet qui velit, qui possit, qui ad eam rem,

ἂν μή τις σοι συνείπῃ; ἐπερώτησον δὴ τοὺς δικαστάς, εἰ ἐγίγνωσκον Χαβρίαν καὶ Ἰφικράτην καὶ Τιμόθεον, καὶ πυθοῦ παρ' αὐτῶν διὰ τί τὰς δωρεὰς αὐτοῖς ἔδοσαν καὶ τὰς εἰκόνας ἔστησαν. ἅπαντες γὰρ ἅμα σοι ἀποκρινοῦνται, ὅτι Χαβρίᾳ μὲν διὰ τὴν περὶ Νάξον ναυμαχίαν, Ἰφικράτει δὲ ὅτι μόραν Λακεδαιμονίων ἀπέκτεινε, Τιμοθέῳ δὲ διὰ τὸν περίπλουν τὸν εἰς Κέρκυραν, καὶ ἄλλοις, ὧν ἑκάστῳ πολλὰ καὶ καλὰ κατὰ πόλεμον ἔργα πέ-
244 πρακται. Δημοσθένει δ' ἀντεροῦ διὰ τί δώσετε; ὅτι δωροδόκος, ὅτι δειλός, ὅτι τὴν τάξιν ἔλιπε. καὶ πότερον τοῦτον τιμήσετε, ἢ ὑμᾶς αὐτοὺς ἀτιμώσετε καὶ τοὺς ὑπὲρ ὑμῶν ἐν τῇ μάχῃ τελευτήσαντας; οὓς νομίσαθ' ὁ-

243. *ἀντεροῦ διὰ τί δώσετε*] Vulgo *ἐάν τις ἐρωτᾷ, διὰ τί οὐ δώσετε, φήσετε*; quae est enuntiationis enervatio. *φήσετε* deest in omnibus codd. praeter duos. Negatio *οὐ* est nonnisi in quinque codicibus. Receptam lectionem obtulerunt quinque codices, quae sensim per partes in reliquis corrupta est.

de qua agitur, sit proclivis, paratus, intentus, semper cum infinitivo et, si negativa sit enuntiatio, cum negatione *μή* construitur et ipsum effertur eo casu, qui erat casus nominis *τοιοῦτος*.« Haec exposuit et demonstravit Fr. W. Reitzius de prosodiae Gr. accentus inclinatione p. 92 ss. ibique F. A. Wolfius.

Χαβρίαν] Chabriam ait propter pugnam navalem inter Naxum et Parum ornatum praemiis fuisse (Ol. C. 4. Diodor. Sic. XV. 34). Maxime tamen eluxit inventum ejus in proelio, quod apud Thebas fecit, quum Boeotiis subsidio venisset. Narrat id Diodor. Sic. XV. 35. Cornel. Nep. Chabr. I. Statua in memoriam hujus rei Athenis in foro constituta erat.

Ἰφικράτην] Iphicratem donarunt statua aenea, victu Prytanei, aliis praemiis, *ὅτι μόραν Λακεδαιμονίων ἀπέκτεινεν* in bello, quod dicitur Corinthiacum, Ol. XCVI. 4. De Lacedaemoniorum mora accurate egit Fr. Manso Sparta. Vol. I. P. II. p. 225., nos in tironum usum explicuimus ad Corn. Nep. Iphicrat. II. 3.

Τιμόθεον] Etiam huic statuam aeneam posuerunt Athenienses: quod primum exemplum erat, ut, quum patri populus statuam posuisset, filio quoque daret. Haec autem expeditio in Corcyram *κατ' ἐξοχὴν* dicitur *περίπλους*. Nam quum primo in Thraciam navigavisset Timotheus, ut naves arcesseret, tum Graeciam circumnavigavit et Corcyram Atheniensium potestati subjecit. Cf. Xenoph. Hellen. VI. 2, 11 ss. De hujus insulae nomine accurate disputavit Cardinalis Quirinus in primordiis Corcyrae. Atticis dicitur *Κέρκυρα*, Latinis et Graecis post Christum n. *Κόρκυρα*, hodiernis *Κορφοί*, quod corruptum est ex *κορυφή*, nobis Corfu.

ῥᾶν σχετλιάζοντας, εἰ οὗτος στεφανωθήσεται. καὶ γὰρ
ἂν εἴη δεινόν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, εἰ τὰ μὲν ξύλα καὶ
τοὺς λίθους καὶ τὸν σίδηρον, τὰ ἄφωνα καὶ ἀγνώμονα,
ἐάν τῳ ἐμπεσόντα ἀποκτείνῃ, ὑπερορίζομεν, καὶ ἐάν
τις αὑτὸν διαχρήσηται, τὴν χεῖρα τὴν τοῦτο πράξασαν
χωρὶς τοῦ σώματος θάπτομεν, Δημοσθένην δέ, ὦ Ἀθη- 245
ναῖοι, τὸν γράψαντα μὲν τὴν πανυστάτην ἔξοδον, προ-
δόντα δὲ τοὺς στρατιώτας, τοῦτον ὑμεῖς τιμήσετε. οὐκ-
οῦν ὑβρίζονται μὲν οἱ τελευτήσαντες, ἀθυμότεροι δὲ οἱ
ζῶντες γίγνονται, ὁρῶντες τῆς ἀρετῆς ἆθλον τὸν θάνα-
τον κείμενον, τὴν δὲ μνήμην ἐπιλείπουσαν. τὸ δὲ μέγι-
στον, ἐὰν ἐπερωτῶσιν ὑμᾶς οἱ νεώτεροι πρὸς ποῖον χρὴ
παράδειγμα αὑτοὺς τὸν βίον ποιεῖσθαι, τί κρινεῖτε; εὖ 246
γὰρ ἴστε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὅτι οὐχ αἱ παλαῖστραι,
οὐδὲ τὰ διδασκαλεῖα, οὐδ' ἡ μουσικὴ μόνον παιδεύει
τοὺς νεωτέρους, ἀλλὰ πολὺ μᾶλλον τὰ δημόσια κηρύ-

246. *τὰ δημόσια κηρύγματα*] Hanc lectionem jam antiquitus tentatam fuisse videtur patere ex lectione quattuor codicum ejusdem familiae, qui pro *κηρύγματα* habent *δίκαια*, quod corruptum exi-

244. *σχετλιάζοντας*] *Σχετλιάζειν* de vehemente affectu ejusque significatione per gestum vel vocem vel facta dicitur, unde quis appareat non tranquillae mentis esse, sed occaecatus affectu; imprimis de moerore et indignatione. §. 258. *Ἀριστείδην — — σχετλιάζοντα ἐπὶ τῷ τῆς δικαιοσύνης προπηλακισμῷ.*

ἐάν τῳ ἐμπεσόντα ἀποκτείνῃ] Pausanias L. VI. 11, 2. *Δράκων Ἀθηναίοις θεσμοὺς γράψας φονικοὺς ὑπερώρισε καὶ τὰ ἄψυχα, εἴ γε ἐμπεσόν τι ἐξ αὐτῶν ἀποκτείνειεν ἄνθρωπον*, eamque legem probavit etiam Plato Legg. IX. 12. Cf. Matthiae Misc. Phill. T. I. p. 154.

τὴν χεῖρα — — χωρὶς τοῦ σώματος θάπτομεν] Rationem reddit Josephus *ἁλώσ.* L. III. 8, 5. *παρ' ἑτέροις δὲ καὶ τὰς δεξιὰς τούτων τῶν νεκρῶν ἀποκόπτειν ἐκέλευσαν, αἷς ἐστρατεύσαντο καθ' ἑαυτῶν, ἡγούμενοι, καθάπερ τὸ σῶμα τῆς ψυχῆς ἀλλότριον, οὕτω καὶ τὴν χεῖρα τοῦ σώματος.* Aristoteles Nicom. L. III. 7. *Τὸ δὲ ἀποθνήσκειν φεύγοντα πενίαν ἢ ἔρωτα ἤ τι λυπηρὸν οὐκ ἀνδρείου; ἀλλὰ μᾶλλον δειλοῦ. μαλακία γὰρ τὸ φεύγειν τὰ ἐπίπονα.*

245. *πανυστάτην ἔξοδον*] Intelligit fatalem illam expeditionem, quae clade Chaeronensi finita est.

τῆς ἀρετῆς ἆθλον cet.] Praemium virtutis esse mortem, memoriam vero evanuisse: quum tamen viri fortes cupiant *μετὰ μνήμης τὸν ἀεὶ χρόνον ὑμνούμενοι θάλλειν.* [Interrogative, ni fallor, locutus est orator, scribens: *οὔκουν — ἐπιλείπουσαν;* V. C. F. R.]

τί κρινεῖτε;] Quid judicabitis? Quam sententiam pronuntiabitis? Quattuor co-

γματα. κηρύττεταί τις ἐν τῷ θεάτρῳ, ὅτι στεφανοῦται ἀρετῆς ἕνεκα καὶ ἀνδραγαθίας καὶ εὐνοίας, ἄνθρωπος ἀσχήμων ὢν τῷ βίῳ καὶ βδελυρός· ὁ δέ γε νεώτερος ταῦτ᾽ ἰδὼν διεφθάρη. δίκην τις δέδωκε πονηρὸς καὶ πορνοβοσκὸς ὥςπερ Κτησιφῶν· οἱ δέ γε ἄλλοι πεπαίδευνται. τἀναντία τις ψηφισάμενος τῶν καλῶν καὶ δικαίων ἐπανελθὼν οἴκαδε παιδεύει τὸν υἱόν· ὁ δέ γε εἰκότως οὐ πείθεται, ἀλλὰ τὸ νουθετεῖν ἐνοχλεῖν ἐνταῦθα
247 ἤδη δικαίως ὀνομάζεται. ὡς οὖν μὴ μόνον κρίνοντες, ἀλλὰ καὶ θεωρούμενοι, οὕτω τὴν ψῆφον φέρετε, εἰς ἀπολογισμὸν τοῖς νῦν μὲν οὐ παροῦσι τῶν πολιτῶν, ἐπερησομένοις δὲ ὑμᾶς τί ἐδικάζετε. εὖ γὰρ ἴστε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὅτι τοιαύτη δόξει ἡ πόλις εἶναι, ὁποῖός τις ἂν ᾖ ὁ κηρυττόμενος· ἔστι δὲ ὄνειδος μὴ τοῖς προγόνοις ὑμᾶς, ἀλλὰ τῇ Δημοσθένους ἀνανδρίᾳ προςεικασθῆναι.
248 πῶς οὖν ἄν τις τὴν τοιαύτην αἰσχύνην ἐκφύγοι; ἐὰν τοὺς προκαταλαμβάνοντας τὰ κοινὰ καὶ φιλάνθρωπα τῶν ὀνομάτων, ἀπίστους ὄντας τοῖς ἤθεσι, φυλάξησθε. ἡ

stimat Casparus noster Orellius ex vocabulo δικαιώματα. Ego tamen cum Wunderlichio censeo vulgatam lectionem veram esse, tum quod, si exempla, quae afferuntur, examinaveris, invenies ea κηρύγματα esse, tum quod additur: εὖ γὰρ ἴστε, ὅτι τοιαύτη δόξει ἡ πόλις εἶναι, ὁποῖός τις ἂν ᾖ ὁ κηρυττόμενος.

dices ejusdem familiae omittunt haec vocabula, ut sit aposiopesis, quae tamen hic locum habere non videtur.

246. πεπαίδευνται] Παιδεύεσθαι interdum de eo dicitur, qui, quum videat, quo ducat inscitia et improbitas, ab iis deterretur et ad prudentiam et honestatem ducitur.

παιδεύει] »Non Orientales solum et Judaei Graecienses, sed quivis scriptores antiqui conatibus effectum tribuunt.« Valckenaer ad Phoen. 1406. Id praesertim fit, quum effectus sit durans. §. 249. τῆς δημοκρατίας ἐπιμελήθητε ἤδη διαφευγούσης ὑμᾶς. Cf. Porson. ad Phoen. 1231.

248. προκαταλαμβάνοντας τὰ κοινὰ καὶ φιλάνθρωπα τῶν ὀνομάτων] Προκαταλαμβάνειν oratores dicuntur, quum quod aut in adversarii caussa aut in judicis opinione esse aut fore arbitrantur contrarium, praeoccupant dicere et cum ratione dissolvere: qui, quum adversarius in judicibus velit opinionem excitare superbiae et importunitatis rei, utuntur oratione modesta et civili, ut fidem adversario occludant, etiam si agendi ratione minime sint modesti et civiles. Quae sequuntur continent hujus enuntiationis explicationem.

γὰρ εὔνοια καὶ τὸ τῆς δημοκρατίας ὄνομά κεῖται μὲν ἐν μέσῳ, φθάνουσι δ' ἐπ' αὐτὰ καταφεύγοντες τῷ λόγῳ ὡς ἐπὶ πολὺ οἱ τοῖς ἔργοις πλεῖστον ἀπέχοντες. ὅταν οὖν 249
λάβητε ῥήτορα ξενικῶν στεφάνων καὶ κηρυγμάτων ἐν τοῖς Ἕλλησιν ἐπιθυμοῦντα, ἐπανάγειν αὐτὸν κελεύετε καὶ τὸν λόγον, ὥσπερ τὰς βεβαιώσεις τῶν κτημάτων ὁ νόμος κελεύει ποιεῖσθαι, εἰς βίον ἀξιόχρεων καὶ τρόπον σώφρονα. ὅτῳ δὲ ταῦτα μὴ μαρτυρεῖται, μὴ βεβαιοῦτε αὐτῷ τοὺς ἐπαίνους, καὶ τῆς δημοκρατίας ἐπιμελήθητε ἤδη διαφευγούσης ὑμᾶς. ἢ οὐ δεινὸν ὑμῖν δοκεῖ εἶναι, 250
ὅτι τὸ μὲν βουλευτήριον καὶ ὁ δῆμος παρορᾶται, αἱ δ' ἐπιστολαὶ καὶ αἱ πρεσβεῖαι ἀφικνοῦνται εἰς ἰδιωτικὰς οἰκίας, οὐ παρὰ τῶν τυχόντων ἀνθρώπων, ἀλλὰ παρὰ τῶν πρωτευόντων ἐν τῇ Ἀσίᾳ καὶ τῇ Εὐρώπῃ; καὶ ἐφ' οἷς ἐστιν ἐκ τῶν νόμων ζημία θάνατος, ταῦτά τινες οὐκ ἐξαρνοῦνται πράττειν, ἀλλ' ὁμολογοῦσιν ἐν τῷ δήμῳ, καὶ τὰς ἐπιστολὰς ἀλλήλοις παραναγιγνώσκουσιν, καὶ παρακελεύονται ὑμῖν οἱ μὲν βλέπειν εἰς τὰ ἑαυτῶν πρόσωπα ὡς φύλακες τῆς δημοκρατίας, ἕτεροι δ' αἰτοῦσι δωρεὰς ὡς σωτῆρες τῆς πόλεως ὄντες. ὁ δὲ δῆμος 251

248. ὡς ἐπὶ πολὺ] Sic Bekkeri codd. omnes praeter duos pro eo, quod vulgabatur, ὡς ἐπὶ τὸ πολύ. A librariis saepissime hae formulae confunduntur; optimos tamen arbitror et plurimos codices sequendos esse, quum utramque formam agnoscat Pollux IX. 152. Ὡς ἐπὶ πολύ est saepe, ὡς ἐπὶ τὸ πολύ saepissime. Scriptores tamen pro arbitrio aut natura alterutram formulam praetulisse videntur. Sic Heindorfius ad Theaetetum §. 26. monet Platoni ὡς ἐπὶ τὸ πολύ in usu esse. Vide tamen God. Stallbaum ad Platonis Phileb. p. 119.

249. τὰς βεβαιώσεις κτημάτων] Αἱ βεβαιώσεις sunt pignora, quae dari solebant in emendo et vendendo. Centesima enim pretii pars deponebatur in fidem, si lis exoriretur inter emtorem et venditorem. Haec summa dicebatur ἀξιόχρεως. Hinc jubetur orator, qui publice velit coronari, provocare ad vitam fide dignam et laude, venditoris instar, qui fidem suam praestat.

Ex eodem genere petitum est μὴ βεβαιοῦτε τοὺς ἐπαίνους, ne confirmate laudes. Confirmare enim in jure Romano est terminus technicus.

μαρτυρεῖται] Μαρτυρεῖσθαι pro εὖ μαρτυρεῖσθαι usurpatur. Τοῦτό μοι μαρτυρεῖται, hoc mihi bonum testimonium datur.

ἐκ τῆς ἀθυμίας τῶν συμβεβηκότων ὥςπερ παραγεγηρακὼς ἢ παρανοίας ἑαλωκὼς αὐτὸ μόνον τοὔνομα τῆς δημοκρατίας περιποιεῖται, τῶν δ' ἔργων ἑτέροις παρακεχώρηκεν. ἔπειτ' ἀπέρχεσθε ἐκ τῶν ἐκκλησιῶν οὐ βουλευσάμενοι, ἀλλ' ὥςπερ ἐκ τῶν ἐράνων τὰ περιόντα νειμάμενοι.

252 ὅτι δ' οὐ ληρῶ, ἐκεῖθεν τὸν λόγον θεωρήσατε. ἐγένετό τις, ἄχθομαι δὲ μεμνημένος πολλάκις τὰς ἀτυχίας τῆς πόλεως, ἐνταῦθ' ἀνὴρ ἰδιώτης, ὃς ἐκπλεῖν μόνον εἰς Σάμον ἐπιχειρήσας ὡς προδότης τῆς πατρίδος αὐθημερὸν ὑπὸ τῆς ἐξ Ἀρείου πάγου βουλῆς θανάτῳ ἐζημιώθη. ἕτερος δ' ἰδιώτης ἐκπλεύσας εἰς Ῥόδον, ὅτι τὸν φόβον ἀνάνδρως ἤνεγκε, πρώην ποτὲ εἰςηγγέλθη, καὶ ἴσαι αὐτῷ αἱ ψῆφοι ἐγένοντο· εἰ δὲ

253 μία μόνον μετέπεσεν, ὑπερώριστ' ἄν, ἢ ἀπέθανεν. ἀντιθῶμεν δὴ τὸ νυνὶ γιγνόμενον. ἀνὴρ ῥήτωρ, ὁ πάντων τῶν κακῶν αἴτιος, ἔλιπε μὲν τὴν ἀπὸ στρατοπέδου τάξιν, ἀπέδρα δ' ἐκ τῆς πόλεως· οὗτος στεφανοῦσθαι ἀξιοῖ καὶ κηρύττεσθαι οἴεται δεῖν. οὐκ ἀ-

251. *παραγεγηρακὼς*] »*Παρά* in ejusmodi compositione discessum significat a natura et recto. *Παραγηρᾶν* est ita senescere, ut a statu naturae desciscas, secus quam decebat et expediebat. *Καταγηράσκειν* est senescere simpliciter, quod est ab hoc loco alienum.« Reiske. Graeco comparari potest Latinorum senio confectus, decrepitus, capularis senex.

παρανοίας ἑαλωκὼς] Vide supra §. 156. *μηδ' αἱρεῖτε παρανοίας*.

ἐκ τῶν ἐράνων τὰ περιόντα νειμάμενοι] Merces, (triobolum) quam judices accipiunt, non est praemium operae cum justitia impensae, sed ex publicis pecuniis ista inter vos dividitis, tanquam a symbola seu coena collaticia, cujus reliquias convivae inter se dispertitas domum quisque reportant.

252. *ἐκπλεῖν μόνον εἰς Σάμον ἐπιχειρήσας*] Num significet Autolycum, qui ab Areopagitis morte damnatus est, non decernam. De eo Lycurgus in Leocr. p. 177. *ἀλλὰ μὴν Αὐτολύκου μὲν ὑμεῖς κατεψηφίσασθε, μείναντος μὲν αὐτοῦ ἐν τοῖς κινδύνοις, ἔχοντος δ' αἰτίαν τοὺς υἱοὺς καὶ τὴν γυναῖκα ὑπεκθέσθαι· καὶ ἐτιμωρήσασθε.*

εἰς Ῥόδον] Hic est Leocrates, Atheniensis, dives et illustris, qui post pugnam Chaeronensem clam noctu navem conscendit, rebusque suis clam in eam comportatis, Rhodum trajecit. Quum octavo dein anno post varios casus Athenas rediisset, Lycurgus, cujus oratio etiamnum exstat, eum accusavit, et ex nostro discimus, quinam accusationis fuerit eventus. Nempe, si *ἴσαι ψῆφοι* erant, reus a poena liber erat. Vide quae apud Euripidem *Διόςκουροι* Oresti praedicunt El. 1265 ss.

ποπέμψετε τὸν ἄνθρωπον ὡς κοινὴν τῶν Ἑλλήνων
συμφοράν; ἢ συλλαβόντες ὡς λῃστὴν τῶν πραγμάτων,
ἐπ' ὀνομάτων διὰ τῆς πολιτείας πλέοντα, τιμωρήσε-
σθε; καὶ τὸν καιρὸν μνήσθητε, ἐν ᾧ τὴν ψῆφον φέ-
ρετε. ἡμερῶν μὲν ὀλίγων μέλλει τὰ Πύθια γίγνε- 254
σθαι καὶ τὸ συνέδριον τὸ τῶν Ἑλλήνων συλλέγεσθαι·
διαβέβληται δ' ἡ πόλις ἐκ τῶν Δημοσθένους πολιτευ-
μάτων περὶ τοὺς νῦν καιρούς· δόξετε δ', ἐὰν μὲν τοῦ-
τον στεφανώσητε, ὁμογνώμονες εἶναι τοῖς παραβαίνουσι
τὴν κοινὴν εἰρήνην, ἐὰν δὲ τοὐναντίον τούτου πράξητε,
ἀπολύσετε τὸν δῆμον τῶν αἰτιῶν.

Μὴ οὖν ὡς ὑπὲρ ἀλλοτρίας, ἀλλ' ὡς ὑπὲρ οἰ- 255
κείας τῆς πόλεως βουλεύεσθε, καὶ τὰς φιλοτιμίας μὴ
νέμετε, ἀλλὰ κρίνετε, καὶ τὰς δωρεὰς εἰς βελτίω σώμα-
τα καὶ ἄνδρας ἀξιολογωτέρους ἀπόθεσθε, καὶ μὴ μό-
νον τοῖς ὠσίν, ἀλλὰ καὶ τοῖς ὄμμασι διαβλέψαντες εἰς
ὑμᾶς αὐτοὺς βουλεύσασθε, τίνες ὑμῶν εἰσιν οἱ βοηθή-
σοντες Δημοσθένει, πότερον οἱ συγκυνηγέται, ἢ οἱ συγ-
γυμνασταὶ αὐτοῦ, ὅτ' ἦν ἐν ἡλικίᾳ. ἀλλὰ μὰ τὸν Δία

253. *οὐκ ἀποπέμψετε*] *Ἀποπέμπειν* non est simpliciter relegare, ut explicaverunt Budaeus, Steph. in Thes., Reiskius in Ind., sed *ἀποκομπὴν ποιεῖσθαι* velut piaculi et monstri. cf. Harpocrationem et Coraes ad Isocrat. T. II. p. 80. Orellius.

ἐπ' ὀνομάτων διὰ τῆς πολιτείας πλέοντα] Ut respublica diversis rationibus cum navi comparatur, ita dicuntur ii, qui in republica versantur, navigare. *Ἐπ' ὀνομάτων*, verbis, verborum magnificentia utens, cui eventus non respondet. Tropo igitur sublato sensus est: »eum, qui per varios reipublicae casus verbis cives decipit, eorum fortuna abutitur, eorumque infortunium auget, blanditiis et magnificentia verborum eos fascinans et occaecans.«

254. *ἡμερῶν μὲν ὀλίγων μέλλει τὰ Πύθια γίγνεσθαι*] Aeschines significat consilium Amphictyonum et certamina Pythica eodem fere tempore habita esse: quod eo probabilius est, quum Amphictyones praesiderent his ludis. Non tamen eodem mense singulis annis videntur locum habuisse, plerumque tamen mense Elaphebolione (Martio). Consule Tittmann über den Bund der Amphiktyonen p. 81.

τὸ συνέδριον τὸ τῶν Ἑλλήνων] Hic est conventus Amphictyonum, ut supra §. 161.

255. *καὶ τὰς φιλοτιμίας μὴ νέμετε, ἀλλὰ κρίνετε*] *Φιλοτιμίαι* sunt honores, qui publice virtuti tribuuntur. *Νέμειν*, ut patet ex opposito *κρίνειν*, indicat temere tribuere, profundere. *Μὴ νέμετε, ἀλλὰ κρίνετε* idem est ac si dixisset *νέμετε κρίνοντες*, cum judicio tribuete, re pensitata, num honorem meritus sit is, qui eum appetit.

τὸν Ὀλύμπιον οὐχ ὡς ἀγρίους κυνηγετῶν οὐδὲ τῆς τοῦ σώματος εὐεξίας ἐπιμελόμενος, ἀλλ' ἐπασκῶν τέχνας ἐπὶ
256 τοὺς τὰς οὐσίας κεκτημένους διαγεγένηται. ἀλλ' εἰς τὴν ἀλαζονείαν ἀποβλέψαντες, ὅταν φῇ Βυζαντίους μὲν ἐκ τῶν χειρῶν πρεσβεύσας ἐξελέσθαι τῶν Φιλίππου, ἀποστῆσαι δὲ Ἀκαρνᾶνας, ἐκπλῆξαι δὲ Θηβαίους δημηγορήσας· οἴεται γὰρ ὑμᾶς εἰς τοσοῦτον εὐηθείας ἤδη προβεβηκέναι, ὥστε καὶ ταῦτα ἀναπεισθήσεσθαι, ὥσπερ Πειθὼ τρέφοντας, ἀλλ' οὐ συκοφάντην ἄνθρωπον
257 ἐν τῇ πόλει. ὅταν δ' ἐπὶ τελευτῆς ἤδη τοῦ λόγου συνηγόρους τοὺς κοινωνοὺς τῶν δωροδοκημάτων αὐτῷ παρακαλῇ, ὑπολαμβάνετε ὁρᾶν ἐπὶ τοῦ βήματος, οὗ νῦν ἑστηκὼς ἐγὼ λέγω, ἀντιπαρατεταγμένους πρὸς τὴν τούτων ἀσέλγειαν τοὺς τῆς πόλεως εὐεργέτας, Σόλωνα μὲν τὸν καλλίστοις νόμοις κοσμήσαντα τὴν δημοκρατίαν, ἄνδρα φιλόσοφον καὶ νομοθέτην ἀγαθόν, σωφρόνως, ὡς προσῆκεν αὐτῷ, δεόμενον ὑμῶν μηδενὶ τρόπῳ τοὺς Δημοσθένους λόγους περὶ πλείονος ποιήσασθαι τῶν ὅρκων
258 καὶ τῶν νόμων· Ἀριστείδην δὲ τὸν τοὺς φόρους τάξαντα τοῖς Ἕλλησιν, οὗ τελευτήσαντος τὰς θυγατέρας

256. ἀλλ' — ἀποβλέψαντες, ὅταν φῇ cet.] Digna est, quae adscribatur Wunderlichii annotatio. »Cogitandum est Aeschinem in universum jam reputatione τῆς ἀλαζονείας Demosthenis commotum, verbis vero ἐκπλῆξαι δὲ Θηβαίους δημηγορήσας eo fervore abreptum esse, ut, dum acerbam illam notam οἴεται γὰρ — — πόλει apponendam properaret, verbum, quale est ἀποψηφιεῖσθε, omitteret, vel potius plura, quibus judices monerentur, ne jactatione beneficiorum in rempublicam cumulatorum permoti illum absolverent. Quo ex fonte quae ἀνακολουθίας exempla apud oratores Graecos promanarint, incredibile est dictu. Primum igitur Aeschines docet Demosthenem propter auctoritatem eorum, qui in judicio adsint, absolvi non posse; nec magis id fieri debere ob jactantiam, qua se efferat, secundo loco demonstrat. Quum vero allata prima caussa, qua judices ad litem secundum aliquam partem dandam permoveri aut avocari non debeant, ad aliam progrediuntur oratores, particula ἀλλά justum suum locum obtinet, praesertim si paullo ante adhibita est ad rationem adversariorum tanquam inanem refellendam.«

Πειθώ] Cicero Brut. 15, 59. Πειθὼ quam Graeci vocant, — — hanc Suadam appellavit Ennius, quam deam in Periclis labiis scripsit Eupolis sessitavisse.

258. τὰς θυγατέρας] Duas reliquit filias, quae a populo, teste Plutarcho in Aristidis vita, dotem acceperunt ter mille dra-

ἐξέδωκεν ὁ δῆμος, σχετλιάζοντα ἐπὶ τῷ τῆς δικαιοσύνης προπηλακισμῷ, καὶ ἐπερωτῶντα, εἰ οὐκ αἰσχύνεσθε, εἰ οἱ μὲν πατέρες ὑμῶν Ἄρθμιον τὸν Ζελείτην κομίσαντα εἰς τὴν Ἑλλάδα τὸ ἐκ Μήδων χρυσίον, ἐπιδημήσαντα εἰς τὴν πόλιν, πρόξενον ὄντα τοῦ δήμου τῶν Ἀθηναίων, παρ' οὐδὲν μὲν ἦλθον ἀποκτεῖναι, ἐξεκήρυξαν δ' ἐκ τῆς πόλεως καὶ ἐξ ἁπάσης ἧς Ἀθηναῖοι ἄρχου-
σιν, ὑμεῖς δὲ Δημοσθένην, οὐ κομίσαντα τὸ ἐκ Μήδων 259
χρυσίον, ἀλλὰ δωροδοκήσαντα καὶ ἔτι καὶ νῦν κεκτημένον, χρυσῷ στεφάνῳ μέλλετε στεφανοῦν· Θεμιστοκλέα δὲ καὶ τοὺς ἐν Μαραθῶνι τελευτήσαντας καὶ τοὺς ἐν Πλαταιαῖς καὶ αὐτοὺς τοὺς τάφους τοὺς τῶν προγόνων οὐκ οἴεσθε ἀναστενάξαι, εἰ ὁ μετὰ τῶν βαρβάρων ὁμολογῶν τοῖς Ἕλλησιν ἀντιπράττειν στεφανωθήσεται;

Ἐγὼ μὲν οὖν, ὦ γῆ καὶ ἥλιε καὶ ἀρετὴ καὶ σύν- 260

259. *οὐκ οἴεσθε ἀναστενάξαι*] Vulgo *οὐκ ἂν οἴεσθε ἀναστενάξαι.* Sed *ἂν* plerique codices omittunt. Bekkerus ex quattuor, opinor, (nihil enim inde affertur varietatis) scripsit *οὐκ οἴεσθε στενάξειν.* Duplicis videtur Grammaticorum correctionis alterutra nonnullos libros occupasse. Utrique non tolerarunt simplicem aoristum infinitivi, sed alteri mutarunt in futurum, alteri aoristo *ἂν* addiderunt. Cf. Excurs. VIII. in Lysiam.

chmarum. De iis, quorum filiae ex aerario dotatae fuerunt, vide Valerium Max. L. IV. 4.

Ἄρθμιον] Conf. Demosth. Phil. III. p. 121. s.

παρ' οὐδὲν μὲν ἦλθον ἀποκτεῖναι] Locutio formata ad frequentiorem *παρὰ μικρόν, παρ' ὀλίγον ἔρχομαι ποιεῖν τι*, paullum abest, quin aliquid faciam. *Παρ' οὐδὲν ἦλθον ἀποκτεῖναι*, nihil, minimum aberat, quin interficerent; poena, qua multabant eum, mortis poenam aequiparabat. Polybius I. 15. *οἱ Ῥωμαῖοι παρ' οὐδὲν ἐλθόντες τοῦ πάσας ἀποβαλεῖν τὰς παρασκευάς.* Cf. Vigerum p. 647. Exempla habet Wyttenbachius ad Plutarchi Mor. p. 461. Oxon.

260. *ὦ γῆ καὶ ἥλιε καὶ ἀρετή*] Acerbe ridet locum Demosthenes *περὶ στεφ.* p. 286. *ὥςπερ ἐν τραγῳδίᾳ βοῶντα ὦ γῆ καὶ ἥλιε καὶ ἀρετὴ καὶ τὰ τοιαῦτα. καὶ πάλιν σύνεσιν καὶ παιδείαν ἐπικαλούμενον, ᾗ τὰ καλὰ καὶ αἰσχρὰ διαγινώσκεται. ταῦτα γὰρ δήπουθεν ἠκούετ' αὐτοῦ λέγοντος. σοὶ δὲ ἀρετῆς, ὦ κάθαρμα, ἢ τοῖς σοῖς τίς μετουσία; ἢ καλῶν ἢ μὴ τοιούτων διάγνωσις; — — ποῦ δὲ παιδείας σοι θέμις μνησθῆναι; ἧς τῶν μὲν ὡς ἀληθῶς τετυχηκότων οὐδ' ἂν εἷς περὶ αὐτοῦ τοιοῦτον οὐδέν· ἀλλὰ κἂν ἑτέρου λέγοντος ἐρυθριάσειε.*

εσις καὶ παιδεία, ᾗ διαγιγνώσκομεν τὰ καλὰ καὶ τὰ αἰσχρά, βεβοήθηκα καὶ εἴρηκα. καὶ εἰ μὲν καλῶς καὶ ἀξίως τοῦ ἀδικήματος κατηγόρηκα, εἶπον ὡς ἐβουλόμην, εἰ δὲ ἐνδεεστέρως, ὡς ἐδυνάμην. ὑμεῖς δὲ καὶ ἐκ τῶν εἰρημένων λόγων καὶ ἐκ τῶν παραλειπομένων αὐτοὶ τὰ δίκαια καὶ τὰ συμφέροντα ὑπὲρ τῆς πόλεως ψηφίσασθε.

260. *βεβοήθηκα*] Mirum est, quod Reiskius conjecit, adversarii potius partes quam ipsius scriptoris exprimens, *βεβόηκα* a tribus Bekkeri codd. confirmari. *Βεβοήθηκα* audace quidem figura ad sola illa *ἀρετή, σύνεσις καὶ παιδεία* refertur.

EXCURSUS XII

AD

LYSIAE ORATIONES.

Excursus I.

De conjunctionum *ἵνα, ὅπως, μὴ* cet. constructione cum *conjunctivo* et *optativo*.

Grammatici nos docent has similesque conjunctiones conjunctivum regere in constructione cum praesenti et futuro, optativum autem in constructione cum praeteritis. Et haec quidem regula est vera, patitur tamen, ut regulae grammaticae, cum subtilitate exceptiones, nimiumque curiosus erat Dawesius Miscell. Critt. p. 66. ss. Lips., cui vere et fortiter se opposuit Heindorfius ad Platonis Protag. §. 29. p. 501 s. et Hermannus ad Vigerum p. 850. demonstravit conjunctivum etiam post praeteritum poni, si res, quae conjunctivo illo significetur, adhuc duret. Nos Lysiae usum perlustremus, qui frequenter et cum judicio post praeterita conjunctivum adhibuit. Primum damus locos, in quibus praesens [conjunctivus? V. C. F. R.] statum durantem per aliquod tempus indicat. Caed. Eratosth. §. 4. p. 7. R. — *οὔτε χρημάτων ἕνεκα ἔπραξα ταῦτα, ἵνα πλούσιος ἐκ πένητος γένωμαι.* §. 11. p. 14. R. *μετὰ δὲ τὸ δεῖπνον τὸ παιδίον ἐβόα καὶ ἐδυσκόλαινεν ὑπὸ τῆς θεραπαίνης λυπούμενον, ἵνα ταῦτα ποιῇ.* κατὰ *Ἐρατ.* §. 59. p. 422. R. *ἑκατὸν τάλαντα ἐδανείσατο, ἵνα ἔχῃ ἐπικούρους μισθοῦσθαι.* Sic vulgo; Bekkerus autem ex suis CX *ἔχοι*: quod, si scriptor finem, cur triginta viri pecuniam mutuati sunt, in universum exprimere voluit, praeferendum; sin vero spectatur magnitudo summae, ut per longius temporis spatium suppetat unde stipendia dare possint, conjunctivus aptior; in re dubia antiquam retinui lectionem. Conjunctus est cum hoc usu alter, quo conjunctivus ponitur de re, quae repetitis vicibus fit. Caed. Eratosth. §. 9. p. 12. R. *ἵνα δὲ μή, ὁπότε λούεσθαι δέοι, κινδυνεύῃ κατὰ τῆς κλίμακος καταβαίνουσα, ἐγὼ μὲν ἄνω διῃτώμην, αἱ δὲ γυναῖκες κάτω.* Sic Bekkerus ex omnibus suis codd. pro eo, quod antea edebatur *κινδυνεύοι.* ib. §. 10. p. 13. R. *ὥστε πολλάκις ἡ γυνὴ ἀπῄει κάτω καθευδήσουσα ὡς τὸ παιδίον, ἵνα τὸν τιτθὸν αὐτῷ διδῷ καὶ μὴ βοᾷ.* Tertius conjunctivi post praeterita usus est, quum quis ipsum momentum facti timet, idque studet avertere. Caed. Eratosth. §. 29. p. 31. R. *καὶ ὅπως μὲν μὴ ἀποθάνῃ ἠντιβόλει καὶ ἱκέτευεν.* κατ' *Ἐρατοσθ.* §. 3. p. 384. R. *πολλάκις εἰς πολλὴν ἀθυμίαν κατέστην, μὴ διὰ τὴν ἀπειρίαν ἀναξίως καὶ ἀδυνάτως ὑπὲρ τοῦ ἀδελφοῦ καὶ ἐμαυτοῦ τὴν κατηγορίαν ποιήσωμαι.* X. hu-

bet ποιήσομαι. ib. §. 98. p. 445. R. εἰ δ' ἐδυςτυχήσατε καὶ τούτων ἡμάρτετε, αὐτοὶ μὲν ἂν δείσαντες ἐφεύγετε, μὴ πάθητε τοιαῦτα, οἷα καὶ πρότερον. Tandem conjunctivus in hac structura indicat revera factum esse id, quod significatur sententia. κατ' Ἀγορ. §. 17. p. 455. R. εἵλοντο, πρὶν τὴν ἐκκλησίαν τὴν περὶ τῆς εἰρήνης γενέσθαι, τούτους πρῶτον εἰς διαβολὰς καὶ κινδύνους καταστῆσαι, ἵνα μηδεὶς ἐκεῖ ὑπὲρ τοῦ ὑμετέρου πλήθους ἀντιλέγῃ. Bekkerus ex X ἀντιλέγοι. ὑπὲρ Μαντιθ. §. 6. p. 574. R. ἐπειδὴ γὰρ κατήλθετε, ἐψηφίσασθε τοὺς φυλάρχους ἀπενεγκεῖν τοὺς ἱππεύσαντας, ἵνα τὰς καταστάσεις ἀναπράττητε παρ' αὐτῶν. ib. §. 14. p. 579. R. αὐτὸς ἔδωκα δυοῖν ἀνδροῖν τριάκοντα δραχμὰς ἑκατέρῳ, οὐχ ὡς πολλὰ κεκτημένος, ἀλλ' ἵνα παράδειγμα τοῦτο τοῖς ἄλλοις γένηται. [Disputavimus de canone Dawesiano et de exceptionibus, quas patitur, earumque caussis in Grammatica nostra ed. 3. §. 122. 9. p. 475. ss. V. C. F. R.].

Excursus II.

De pronomine demonstrativo, quando, quum in eadem enuntiatione sit substantivum, desit articulus inter pronomen et substantivum.

Recte jubent Grammatici pronomini demonstrativo et substantivo conjuncto interseri articulum, τοῦτο τὸ παιδίον, non τοῦτο παιδίον. Hoc ita intelligendum, si eandem enuntiationis partem et pronomen et substantivum efficiant. Contra si diversae sunt partes, tum articulus deest. Hinc de caede Eratosth. §. 17. Bekkerus scripsit ταύτην γὰρ τέχνην ἔχει eum notula: »Vulg. τὴν τέχνην; delevi articulum coll. 6, 7. κατ' Ἀνδ. §. 7. p. 202. R. ὃς τέχνην ταύτην ἔχει, τοὺς μὲν ἐχθροὺς μηδὲν κακὸν ποιεῖν cet.« Item περὶ σηκοῦ §. 28. p. 280. R. tacite scripsit ἐπειδὴ δὲ οὐκ εἰσὶν αὐτῷ, ἐμοὶ καὶ ταύτην [τὴν] ζημίαν οἴεται χρῆναι γενέσθαι. In nullo codicum deest articulus et in omnibus editionibus desunt unci. Nos usum Lysiae illustremus. Et hunc quidem constituimus canonem: Articulus omittendus est inter pronomen demonstrativum et substantivum, si pronomen est enuntiationis subjectum, substantivum autem praedicatum, ubi Germani ponunt neutrum pronominis, linguae contra antiquae genus sequuntur substantivi. Progrediamur ab exemplis, quae etiam pueris clara erunt, ad difficiliora. ὑπὲρ Μαντιθ. §. 1. p. 571. R. ἡγοῦμαι γὰρ τοῖς ἀδίκως διαβεβλημένοις τούτους εἶναι μεγίστων ἀγαθῶν αἰτίους, οἵτινες ἂν αὐτοὺς ἀναγκάζωσιν εἰς ἔλεγχον τῶν αὐτοῖς βεβιωμένων καταστῆναι. Clarum est τούτους esse subjectum ad infinitivum εἶναι, ad quod refertur οἵτινες ἂν cet., μεγίστων vero ἀγαθῶν αἰτίους

praedicatum. Hinc etiam ubi non sequente relativo pronomen accusativus est subjecti spectatque vel antecedentia vel sequentia, substantivum autem accusativus praedicati: caed. Eratosth. §. 6. p. 10. R. *ἐπειδὴ δέ μοι παιδίον γίγνεται, ἐπίστευον ἤδη, καὶ πάντα τὰ ἐμαυτοῦ ἐκείνῃ παρέδωκα, ἡγούμενος ταύτην οἰκειότητα μεγίστην εἶναι.* *ταύτην* hoc, quod nobis genitus sit infans. — Hinc etiam ubi pronomen est accusativus objecti, substantivum praedicati. *δήμου καταλ.* §. 13. p. 770. R. *τοὺς πλεῖστα κακὰ εἰργασμένους εἰς τὰς τιμὰς καθίστασαν, ὡς ταύτην παρ' ἡμῶν πίστιν εἰληφότες.* *ταύτην* hoc, quod quis multa mala patravit. *ἀπολ. δωροδ.* §. 13. p. 704. R. *ὥστ' ἄξιον ταύτην ἡγεῖσθαι πρόσοδον βεβαιοτάτην τῇ πόλει, τὰς οὐσίας τῶν ἐθελόντων λειτουργεῖν*: ubi appositio ad *ταύτην* est *τὰς οὐσίας* cet. et *πρόσοδον* praedicatum. Tandem subjectum et praedicatum nullo alio vocabulo interposito ponuntur, quanquam notione diligenter separanda, cujus usus pauca tantum et maxime memorabilia exempla afferam. *κατ' Ἀγορ.* §. 77. p. 496. R. *Ἀκούω δ' αὐτὸν παρασκευάζεσθαι ἀπολογεῖσθαι, ὡς ἐπὶ Φυλήν τε ᾤχετο καὶ συγκατῆλθε τοῖς ἀπὸ Φυλῆς, καὶ τοῦτο μέγιστον ἀγώνισμα εἶναι.* *Ὀλυμπ.* §. 3. p. 913. R. *ἡγοῦμαι γὰρ ταῦτα ἔργα μὲν εἶναι σοφιστῶν.* *κατ' Ἀλκιβ. Α'* §. 12. p. 525. *ὥστε τούτῳ παραδείγματι χρώμενοι βελτίους ἔσονται οἱ πολῖται*: qualia saepe tentarunt viri docti. Sobrie de his egit Reisigius Conjectt. in Aristoph. p. 183.

Excursus III.

Zeugmatis exempla.

Zeugma Grammaticis est ea figura, qua ad unum verbum plura junguntur, quae vel constructione vel sententia non eadem ratione ex eo verbo pendent, sed aliud ex eodem assumendum requirunt, ut vel constructio vel sententia constet, cujus tamen notio cognata sit cum ea, quae verbo quod adest exprimitur. Caed. Eratosth. §. 21. *ἐγὼ γὰρ οὐδὲν δέομαι λόγων, ἀλλὰ τὸ ἔργον φανερὸν γενέσθαι, εἴπερ οὕτως ἔχει.* Ut constructio constaret, dicendum erat *ἀλλὰ τοῦ τὸ ἔργον φ. γ.* Sed, opinor, ad hoc membrum ex *δέομαι* supplenda notio *βούλομαι, ἐθέλω.* ib. §. 25. *ἠντιβόλει καὶ ἱκέτευε μὴ αὐτὸν κτεῖναι, ἀλλ' ἀργύριον πράξασθαι.* Suppleri potest, si vis, *ἐδίδου*, offerebat. *κατ' Ἀλκ. Α'.* §. 29. p. 542. R. *καὶ τοιαῦθ' ἡμαρτηκότι καὶ οὕτω δεινὰ καὶ πολλὰ καὶ μεγάλα πεποιηκότι οὔτε τῶν πεπραγμένων αὐτῷ μεταμέλει οὔτε τῶν μελλόντων ἔσεσθαι.* Reiskius scribendum opinatur *οὔτε μέλει τῶν μ. ἔ.*: quo non opus. Facile enim ex *μεταμέλει* assumitur notio

metuendi. ὑπὲρ Μαντιθ. §. 4. p. 572. s. R. καὶ οὔτε τῶν τειχῶν καθαιρουμένων οὔτε μεθισταμένης τῆς πολιτείας, ἀλλ' ἤλθομεν πρὶν τοὺς ἀπὸ Φυλῆς εἰς τὸν Πειραιᾶ κατελθεῖν πρότερον πένθ' ἡμέραις. Ex verbo ἤλθομεν assumendum in prius membrum παρῆμεν, ἦμεν μάρτυρες aut similis notio; in altero autem membro notionem habet r e d e u n d i, ut saepe simplex ἐλθεῖν et ἰέναι. cf. Heindorf. ad Plat. Protag. §. 4. p. 261. s. ὑπὲρ τ. Ἀριστοφ. χρ. §. 10. p. 618. R. μὴ οὖν προκαταγινώσκετε ἀδικίαν τοῦ εἰς αὐτὸν μὲν μικρὰ δαπανῶντος, ὑμῖν δὲ πολλὰ καθ' ἕκαστον τὸν ἐνιαυτόν: ubi quod Reiskius addendum censet εἰσενηνοχότος, vel ex δαπανῶντος assumendum, vel statuendum δαπανᾶν duplici constructione positum esse, primo cum εἰς, dein cum dat. κατ' Ἐπικρ. §. 13. p. 818 s. R. ὥστε οὐ χάριτος ἄξιοι τυχεῖν, ἀλλὰ τιμωρίας, ὁπόταν ὑμεῖς δύνησθε, sc. τιμωρεῖσθαι, quod sumendum ex τιμωρίας τυχεῖν. κατὰ Φιλοκρ. §. 6. p. 830. R. εἰ δύναιντο αὐτὸν σῶσαι καὶ μὴ κατηγορεῖν, sc. βούλοιντο. κατὰ Φίλων. §. 15. p. 880 s. ὑπολείπεται τοίνυν αὐτῷ λέγειν, ὡς τῷ μὲν σώματι δι' ἀσθένειάν τινα γενομένην ἀδύνατος κατέστη βοηθῆσαι εἰς τὸν Πειραιᾶ, ἀπὸ δὲ τῶν ὑπαρχόντων ἐπαγγειλάμενος αὐτὸς ἢ χρήματ' εἰσενεγκεῖν εἰς τὸ πλῆθος τὸ ὑμέτερον, ἢ ὁπλίσαι τινὰς τῶν ἑαυτοῦ δημοτῶν, ubi ex ἀδύνατος κατέστη βοηθῆσαι supplendum οὕτως ἐβοήθησε. Reiskius de conjectura dedit εἰσενέγκειεν pro εἰσενεγκεῖν. κατ' Ἐρατοσθ. §. 100. ἡγουμένους, ὅσοι μὲν ἂν τούτων ἀποψηφίσησθε, αὐτῶν θάνατον καταψηφιεῖσθαι, ὅσοι δ' ἂν παρὰ τούτων δίκην λάβωσιν, ὑπὲρ αὐτῶν τιμωρίας ποιουμένους: ubi Reiskius opinatur post τιμωρίαν ποιουμένους excidisse φανήσεσθαι; ego vero existimo ex δίκην λάβωσιν protaseos assumendum esse δίκην λήψεσθαι vel δίκην λαβεῖν.

E x c u r s u s IV.

De omissione particulae ἄν ad imperfectum et aoristum indicativi.

Accuratissimi Grammaticorum docent in enuntiatione hypothetica, quando in protasi εἰ cum imperfecto Latine exprimendum sit per imperfectum conjunctivi, cum aoristo autem indicativi per plusquamperfectum conjunctivi, tum in apodosi imperfectum et aoristum indicativi addito ἄν eodem modo Latine vertendum esse, nec a probis scriptoribus ἄν omitti; significari autem rem tum demum fieri aut fieri posse, si fiat conditio, et quum conditio non fiat, nec fieri conditionatum, aut rem nec factam esse nec fieri potuisse, quia conditio facta non sit. Et hanc quidem regulam in universum recte statui nemo doctus negaverit. At multi inveniuntur loci tum

apud poetas, tum apud orationis pedestris scriptores optimos, in quibus apodosis non habeat ἄν. Hinc recentiori tempore variae fuerunt virorum doctorum opiniones, num defectus particulae tolerandus sit, an ubique illa addenda, etiamsi emendatio non ab omni parte probabilis sit. Quum Dawesius Misc. Critt. p. 195. edit. Lips. imperfecto sine ἄν posito non concessisset conjunctivi significationem, Brunckius, fidus Dawesii assecla, obloquente quamvis Burgessio, audacter ad Ran. 866. affirmavit ἄν addendum esse, si conjunctivi significatio necessaria sit, eamque rem ad Lysistr. v. 301. ex animadversione, cujus veritas negari non potest, defendit, infinita occurrere exempla, ubi librarii particulam omiserint, quam recte unus vel alter servaverit. Brunckio se opposuit Hermannus, imprimis ad Aristoph. Nubb. v. 1344. et Eurip. Hec. v. 1087. eumque etiam recentiori tempore in eadem perstare sententia patet ex annotatione ad Soph. El. v. 902. Contra quidem dixit Schaeferus Meletem. Critt. p. 55. sqq. Sed viri doctissimi, qui in ejusmodi constructione ἄν necessarium putarunt, grammaticam potius rationem quam orationis venustatem et subtilitatem secuti esse videntur. Hermannus enim ad Hec. 1087. subtiliter monet Latinos etiam et Germanos indicativum pro conjunctivo ponere. Quod quanquam non ubique fieri potest, ab iis tamen, qui jure egregii censentur, elegantissime fit. Quidni Graecis idem concedamus, qui scribendi arte nemini cedunt? Quid? quod ejusmodi locos invenimus, qui, nisi violata scriptoris elegantia, mutari non possunt. Sic rectissime Erfurdtius animadvertit Brunckii correctionem in Sophoclis Electra l. l. ἐλάνθαν' ἄν esse κακοφωνίαν, quam Brunckius in alio quovis vehementer damnasset. Nec satisfacit in hac re Schaeferus. Etsi enim εὐφωνίας ratione minime laudanda sint ea, quae affert, exempla, longe aliud est corrigendo ejusmodi κακοφωνίαν obtrudere, aliud eam tolerare in libris mss. omnibus inventam. Tandem in formulis vulgari sermone, qui dominus est ipsius etiam grammatices, tritis omissio particulae sollemnis fuit. Tale est illud ἐχρῆν vel χρῆν, ut Latinorum oportebat, καλῶς εἶχε pro καλῶς ἂν εἶχε. Plato de rep. L. V. p. 460 d. Isocrates πρὸς Φίλιππον c. 39. Eodem pertinet verbum εἰμί vel, ut rectius loquar, imperfectum ἦν, ad quod particulam ἄν omitti certis meo quidem judicio exemplis evicit Schaeferus l. l. Hinc facilis erat transitus ad notiones cognatas, et saepissime significationis diversitas facilius intelligi quam verbis exprimi potest.

His in universum monitis, jam accedamus ad Lysiae usum illustrandum. De caede Eratosth. §. 38. εἰ δὲ ἤδη πάντων διαπεπραγμένων καὶ πολλάκις εἰςεληλυθότος εἰς τὴν οἰκίαν τὴν ἐμὴν ᾡτινιοῦν τρόπῳ ἐλάμβανον αὐτόν, σωφρονεῖν ἐμαυτὸν ἡγούμην. Marklandus scribendum existimat σωφρονεῖν ἂν ἐμαυτὸν ἡγούμην.

Sed h. l. alius existimabit minus necessarium esse particulam ἂν addi, quum illa praecesserit in priore membro ἠδίκουν ἄν. ibid. §. 46. ἔπειτα παρακαλέσας αὐτὸς μάρτυρας ἠσέβουν, ἐξόν μοι, εἴπερ ἀδίκως αὐτὸν ἐπεθύμουν ἀπολέσαι, μηδένα μοι τούτων συνειδέναι; ubi nemo interpretum quidquam notavit, opinor, quia contenti erant eo, quod in antecedente membro legitur: τί ἂν οὖν βουλόμενός ἐγὼ τοιοῦτον κίνδυνον ἐκινδύνευον: quanquam etiam hic ἂν demum per Reiskium accessit ex bonis quidem libris, nec ullam varietatem notavit Bekkerus ex suis codd. — περὶ τραύμ. ἐκ προν. §. 17. p. 180. R. καίτοι ἔγωγ' οὐκ ἴσον εἶχον βασανισθείσης. Hanc lectionem Bekkerus ex optimo C recepit; in ceteris deest οὐκ, et legitur ἂν ἴσον, unde Reiskius fecerat ἄνισον; et miror neminem suasisse οὐκ ἂν ἴσον εἶχον: quod regulae consentaneum foret, quoniam de eo sermo est, quod accidisset, si, quod factum non est, factum fuisset. — κατὰ Θεομν. §. 5. p. 346. R. καὶ μὲν δὴ οὐκ ὀρθῶς τῶν χρημάτων ἕνεκα ἐπεβούλευσα αὐτῷ: Hic certatim viri docti ἂν addendum censuerunt; Marklandus ἐπεβούλευσα ἄν; simplicius etiam Jacobsius Additt. Animadvv. in Athen. p. 15. ἐπεβούλευσ' ἄν; Reiskius post οὐκ id inserendum putavit. Et sane, si necesse fuerit addi, vix certo locus sine codd. auxilio constitui poterit. Possit enim alius etiam jubere ἕνεκ' ἄν. Praestat igitur codicum sequi scripturam. Qui subtilius, ne dicam argutius, sententiam omissa particula constituere velit, dixerit indicari per verbum non solum, quod insidiatus non sit, sed, quod quae acciderunt, etiam si insidiari voluisset, omnes insidias irritas reddiderint, non modo reddidissent. ibid. §. 7. πολὺ γὰρ ἔργον ἦν τῷ νομοθέτῃ ἅπαντα τὰ ὀνόματα γράφειν: ubi miror neminem suasisse πολὺ γὰρ ἂν ἔργον ἦν, quum sexcenti possint loci laudari, in quibus librarii ἂν post γάρ temere omiserint, quum particulam codd. optimi et accuratissimi servent. κατ' Ἐρατοσθ. §. 27. οὐ γὰρ δήπου ἐν τοῖς μετοίκοις πίστιν παρ' αὐτοῦ ἐλάμβανον. Sensus est: »Noluissent profecto ejus fidem tentare inter μετοίκους; abhorruissent a tentanda fide ejus, qui aperte jam professus erat sibi videri parcendum esse his hominibus, quum praesertim non deessent alii, qui parati erant jussa facere, homines certi, quibus in ejusmodi rebus fides haberi poterat. Euphonia vix pateretur usquam hic addere particulam. κατ' Ἀγορ. §. 90. εἰ μὲν οὖν οὗτος μὲν ἐν ἄστει, ἡμεῖς δ' ἐν Πειραιεῖ ἦμεν, εἶχόν τινα λόγον αὐτῷ αἱ συνθῆκαι, ubi nemo quidquam monuit. κατὰ Πολιούχ. vel, ut in Bekkeri editione inscribitur, ὑπὲρ τῶν τοῦ Νικ. ἀδ. §. 17. p. 608. R. εἰ μὲν τῷ ὑμετέρῳ πλήθει συνέφερε τοὺς μὲν ἔχειν τὰ αὐτῶν, τῶν δὲ ἀδίκως δημεύεσθαι τὴν οὐσίαν, εἰκότως ἠμελεῖτε τῶν ὑφ' ἡμῶν λεγομένων, ubi Reiskius de suo scripsit εἰκότως ἂν ἠμελεῖτε, quod retinuit Bekkerus, quanquam ab optimo C abest ἄν.

Excursus V.

Anacolutha in Lysia.

Anacoluthiam hoc loco appellamus eam vel periodi vel enuntiationis formam, qua ipsi sibi ex regulis grammatices et scribendi non ex omni parte respondet, sed distracta est in partes diversas. Tres ejus causas statuimus, incuriae et negligentiae unam, alteram consuetudinis, tertiam curae et consilii. Haec grata est et ornata (ῥητορική); illae humanae, partim etiam inconcinnae.

Rara sunt in Lysia ἀνακολουθίας, quam dixi ῥητορικήν, exempla; humanarum, si per euphemismum hoc nomine uti volumus, complura: quarum etiam eas, quas in scriptorum consuetudinem abiisse dixeris, viri docti in accurato scriptore non tolerantes librariorum plerumque culpae tribuerunt.

In exemplis ἀνακολουθίας ῥητορικῆς haec posuerim: κατ' Ἐρατοσθ. §. 36. Incipit ab interrogatione οὔκουν δεινόν. Huic interrogationi eum adjungere voluisse duo membra per conjunctionem εἰ patet ex μέν: εἰ τοὺς μὲν στρατ.; alterum autem non adjunxit ea constructione, quae sit similis prioris membri, sed formae novae interrogationis, per quam sententiae vim multum augeri quis est qui non intelligat? Similem constructionem illustravi in fasciculo Obsvv. in Demosthenem p. 86, ss. Alterum est in propinquo exemplum, quod viri docti tolerare noluerunt, quum notio, quae vulgari constructione ex antecedente verbo pendeat, formam ipsa regiminis recipiat. §. 38. οὐ γὰρ δὴ οὐδὲ τοῦτο αὐτῷ προσήκει ποιῆσαι — πρὸς μὲν τὰ κατηγορημένα μηδὲν ἀπολογεῖσθαι, περὶ δὲ σφῶν αὐτῶν ἕτερα λέγοντες ἐνίοτε ἐξαπατῶσιν: ubi constructio videtur Marklando postulare ἐξαπατῆσαι, aut corrigendum potius existimat ἀπαντῆσαι.

Accedamus ad anacoluthiam consuetudinis eamque, quam appellaverim constructionem πρὸς τὸ νοούμενον. Certa versatur nobis in animo sententia. Subjecti, praedicati et alterutrius vel utriusque determinationum notiones tenemus. Jam vocabula enuntiationis constituenda sunt. Haec non sunt certa; sed electio datur de pluribus. Inchoamus enuntiationem et, ut fit, subjectum praemittimus ita, ut obscure nobis praedicati expressio obversetur. Addimus subjecti determinationes, interjicimus sententias, et quum venimus ad praedicatum, eligimus verbum, significatione quidem non diversum ab eo, quod ab initio in animo habebamus, sed diversae constructionis; hinc anacoluthia, quam raro concedit recentior aetas, sed quam antiquitas vix unquam vituperavit. Aut vice versa praecedit praedicatum adjecto subjecto; interjectis jam mediis

notionibus, redimus ad subjectum, sed constructionem nunc aliam sequentes incidimus in anacoluthiam. Hujus generis loci saepe editoribus, ad grammaticam potius quam ad scribendi artem attentis, offendiculo fuerunt. *κατ' Ἐρατοσθ.* §. 7. *ἔδοξεν οὖν αὐτοῖς — — — ὥσπερ — — πεποιηκότες.* Vitium in hoc odorati sunt viri docti. Lenissimam emendationem proposuit Taylor *πεποιηκότας*, quam ut suam ipsius in textu posuit Auger. Reiskius brevitatem Lysiae rare tolerans excidisse nonnulla opinatur, conjiciens *καὶ φαίνονται ὥσπερ — — πεποιηκότας.* Taylori emendationem dixi lenissimam, quod apud Atticos scriptores accusativus adjecto *ὡς* saepe est casus absolutus, eaque recipienda foret, nisi jam Marklandus ab omni mutatione cavendum esse monuisset. Quanquam autem non in omnibus illi assentiens concedam casuum mutatione gaudere Atticos, quando nihil sit obscuritatis vel ambiguitatis: tamen illorum mutatio non est rejicienda, si fiat ad phraseos sententiam, quamvis a constructione grammatica sit aliena. *Ἔδοξεν αὐτοῖς* ad sententiam idem est quod *ἐψηφίσαντο*, et ad hujus verbi subjectum refert scriptor participium *πεποιηκότες.* Haec constructio ad *δοκεῖ μοι* Graecis imprimis est frequens. Cf. Hermannum ad Viger. p. 894. Rost. gr. Gr. §. 130. not. 1. Similis constructio vexavit Reiskium apud Antiphont. *κατηγ. φαρμακ.* p. 613. §. 17. B. *ἔδοξεν οὖν αὐτῇ βουλευομένῃ βέλτιον εἶναι μετὰ δεῖπνον δοῦναι, ταῖς Κλυταιμνήστρας τῆς τούτου μητρὸς ὑποθήκαις ἅμα διακονοῦσα*, ubi Reiskius fluctuat inter *διακονοῦσαν* ad *δοῦναι* referendum, et *διακονούσῃ* ad *ἔδοξεν αὐτῇ.* Ejusdem generis constructio est etiam in aliis locutionibus insolentior. Lysias *κατ' Ἀνδοκ.* §. 24. p. 222. R. *ὥστε μὴ ἀδικουμένῳ ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν δύνασθαι δίκην λαβεῖν*, ubi certatim viri docti probant Marklandi conjecturam *ἀδικούμενον.* Sed Lysias incipit a dativo *ἀδικουμένῳ* positurus *ἐξεῖναι*; subito vero posuit synonymum *δύνασθαι*, quo fit, ut dativus pendeat.

Aliud genus est vere humanum, quum celeritate quadam abrepti novam enuntiationem inchoamus, priore nondum absoluta. Etiam hoc non tolerat gravitas recentiorum hominum, sed quacunque ratione vitio mederi studet. Sic in loco, qui mihi quidem tolerabilis est, *κατὰ Ἀγορ.* §. 63. *οἱ δ' αὐτῶν περιγενόμενοι καὶ σωθέντες, οὓς οὗτος μὲν ἀπέκτεινεν ὠμῶς, καὶ θάνατος αὐτῶν κατεγνώσθη, ἡ δὲ τύχη καὶ ὁ δαίμων περιεποίησε· φυγόντες γὰρ ἐνθένδε καὶ οὐ συλληφθέντες οὐδὲ ὑπομείναντες τὴν κρίσιν, κατελθόντες ἀπὸ Φυλῆς τιμῶνται ὑφ' ὑμῶν ὡς ἄνδρες ἀγαθοὶ ὄντες.* Reiskius *γάρ* post *φυγόντες* uncis inclusit, ut oratio per totam periodum constet. Ego vero opinor abreptum Lysiam opinatum esse cum *περιεποίησε* finitam esse enuntiationem, et sic pendere nominativos participiorum *περιγενόμενοι καὶ σωθέντες*:

quae lenis est anacoluthia, nec inconcinna. Ad negligentissimum jam properamus hujus generis exemplum, in quo facile haerere possit corruptionis suspicio. Qui enim in scribendo non omnem negligit grammaticum nexum, quum negligentiam videat una vocula deleta tolli potuisse, non facile sibi persuadet diligentem scriptorem eam commisisse. Locus est de caede Eratosth. §. 40. *ἐνθυμήθητε, ὅτι, εἰ ἐν ἐκείνῃ τῇ νυκτὶ ἐπεβούλευον Ἐρατοσθένει, πότερον ἦν μοι κρεῖττον αὐτῷ ἑτέρωθι δειπνεῖν, ἢ τὸν συνδειπνήσοντά μοι εἰσαγαγεῖν;* Reiskius ὅτι uncis inclusit, ut a librariis profectum; Augerus ὅτι ait more Graeco et Attico abundare; Sed id nonnisi tum fit, quum alterius verba oratione recta afferuntur. Videtur anacoluthia. Lysias enim quum post ἐνθυμήθητε posuisset ὅτι, enuntiatione interjecta ponit bimembre πότερον – ἤ, quasi ὅτι non scripsisset.

Excursus VI.

De variis formis praepositionis ἕνεκα.

Leve est quod ago, nec quicquam refert ad sententiam; sed mera est scribendi diversitas, cujus equidem nec rationem reddere possum. Sed quod ego non possum, poterunt forsitan alii, poterit aliquando vel unus, quum id, quod est, certo sit constitutum.

Forma ἕνεκα Lysias plurimis locis utitur eamque nomen rectum vel praecedere vel sequi jubet, pro aurium, opinor, judicio et notionum gravitate. Rarissime eam inter substantivum et adjectivum interserit. *περὶ τραύμ.* ἐκ προν. p. 172. R. legitur *πόρνης ἕνεκ' ἀνθρώπου.* Sed Bekkerus §. 9. ex quattuor codd. scripsit *ἕνεκα πόρνης ἀνθρώπου.* *κατ' Ἐρατοσθ.* §. 98. autem *μικρῶν ἂν ἕνεκα συμβολαίων* sine varietate legitur.

Eadem forma (ἕνεκα) in nuperrima editione ex pluribus vel uno saltem eoque optimo codice restituta est, ubi vulgo aliae obtinebant, sexies pro ἕνεκεν. *πρὸς Σίμων.* ex quattuor codd. CMOX. *κατ' Ἀνδοκ.* §. 39. p. 235. R. *οὐ γὰρ ἕνεκα ἑνὸς ἀνδρός, ἀλλ' ἕνεκα ἡμῶν,* utrobique ex CGKM. *ὑπὲρ τῶν Ἀριστοφ. χρ.* §. 56. p. 657. ex C. *δήμ. καταλύσ. ἀπολ.* §. 3. p. 664. *τίνος ἂν ἕνεκα* ex CX. ib. §. 5. p. 668. ex iisdem *τούτων ἕνεκα ἑτέρας.* Etiamnum restitui possit *κατ' Εὐάνδρ.* §. 9. p. 793. vulgo *οὐχ ἥκιστα περὶ τῶν ἐν ὀλιγαρχίᾳ ἀρξάντων ἕνεκεν ἔθηκεν.* – Pro οὕνεκα sexies restitutum. *ὑπὲρ σηκοῦ* §. 40. *τούτου ἕνεκα* ex tribus codd. CMO. *κατ' Ἐρατοσθ.* §. 7. *χρημάτων ἕνεκα* ex C. *κατὰ τῶν σιτοπ.* §. 12. p. 720. *ὑμῶν ἕνεκα* ex C. ib. §. 20. p. 725. *τῶν παρεληλυθότων ἕνεκα, ἀλλὰ καὶ παραδείγματος ἕνεκα,* utrobique ex C. *κατ' Εὐάνδρ.*

§. 7. p. 791. Bekkerus τούτου ἕνεκα, nulla notata varietate. His igitur locis codicum auctoritate forma ἕνεκα restituta.

Ab hac autem forma diversae sunt aliae, quae item codd. omnium auctoritate firmatae sunt. Tria genera constitui possunt; primum, quum brevis ab initio vocalis transit in diphthongum ει aut ου; alterum, ubi vocalis in fine transit in εν; tertium, quod est ex utroque compositum.

I. εἵνεκα nunc quidem semel nonnisi legitur, et in oratione, quam non esse Lysiae genuinam assentior Jacobsio Add. Animadvv. in Athen. p. 282., περὶ τραύμ. ἐκ προν. §. 4. p. 170. R. ἡμῶν εἵνεκα ἐκαθέζετο. Non celandum tamen M a pr. m. habuisse ἕνεκα. — οὕνεκα legitur bis, semel restitutum ex C X, κατὰ τῶν σιτοπ. §. 3. p. 714. σωτηρίας οὕνεκα pro vulgato εἵνεκα. κατὰ Διογ. §. 10. p. 898. καὶ τῆς ἀδελφῆς οὕνεκα καὶ σφῶν αὐτῶν.

II. ἕνεκεν etiamnum legitur quater. caed. Eratosth. §. 44. κατὰ Ἀλκ. Α. §. 82. ubi tamen non celandum C habere εἵνεκα. ὑπὲρ Ἀριστοκρ. χ. §. 57. p. 567. ὑπὲρ Πολυστρ. §. 36. p. 695.

III. εἵνεκεν nonnisi semel κατ' Ἐρατοσθ. §. 69. et quidem restitutum ex C τῶν πολεμίων εἵνεκεν pro οὕνεκεν.

Excursus VII.

De conjunctione εἰ cum futuro indicativi, sequente ἄν cum optativo vel praesentis vel aoristi.

Reiskius hanc constructionem non tolerans complures sollicitavit in Lysia locos, eosque vel facto mutavit, vel mutandos suasit, et, quod miror, semel, nullo libro suffragante, Bekkerus eum secutus est. Ego vero etiamnum existimo Jacobsium Add. Animadvv. in Athenaeum p. 29. recte Reiskium in viam revocasse, quod nunc copiosius probabo, primum locos adducens, qui pendent in lite, tum eos laudans, quos nemo nec tentavit, nec tentabit, opinor, in posterum; qui tuebuntur etiam tentatos.

Praecedat locus, quem recte mutavit Bekkerus auctoritate praestantissimi codicis C, κατ' Ἀλκιβ. Α. §. 25. ἡγούμενος οὐκ ἂν δύνασθαι πρεσβύτερος ὢν λαμπρὸς γενέσθαι, εἰ μὴ νέος ὢν δόξειεν πονηρότατος εἶναι. In omnibus libris praeter C est δείξει pro δόξειεν, unde ex corrupta librorum lectione Marklandus conjecit δόξει, quod recepit Reiskius sine dubitatione. Veram tamen lectionem ego quoque arbitror servasse codicem C, eumque, etiam si solus sit, sequor. Jam vero κατὰ Ἐρατοσθ. §. 83. ἀλλὰ γὰρ εἰ τὰ χρήματα τὰ φανερὰ δημεύσετε, καλῶς ἂν ἔχοι τῇ πόλει. Sic codd. omnes et edd. ante Reiskium. Is tamen de suo scripsit δη-

μεύσαιτε idque retinuit Bekkerus, etsi id in nullo suorum codd. invenit. πρὸς Σίμων. §. 43. καὶ γὰρ δεινὸν ἂν εἴη — — — εἰ ὑπὲρ τούτων, ὧν, ἐπειδὰν βέλτιον φρονήσωσιν, ἅπασι μεταμέλει, οὕτως ὑμεῖς μεγάλας καὶ δεινὰς τὰς τιμωρίας ποιήσεσθε. Reiskius item de suo ποιήσαισθε. Bekkerus recte codicum lectionem revocavit, alterius tamen inter varias lectiones meminit, quod facere non solet, nisi aliquam probabilitatem lectioni tribuit. Jam dabimus eos locos, quos nemo nec tentavit, nec tentabit, opinor. ὑπὲρ τοῦ σηκοῦ §. 41. πάντων γὰρ ἂν ἀθλιώτατος γενοίμην, εἰ φυγὰς ἀδίκως καταστήσομαι. κατ' Ἀγορ. §. 94. οὕτως ἂν δεινότατα πάντων πάθοιεν, εἰ, οἷς ἐπέσκηπτον ἐκεῖνοι ὡς φίλοις οὖσι τιμωρεῖν ὑπὲρ αὐτῶν, οὗτοι ὁμόψηφοι κατ' ἐκείνων τῶν ἀνδρῶν τοῖς τριάκοντα γενήσονται. Nec, opinor, sine argutiis varietas sententiae in varietate constructionis ponetur.

Excursus VIII.

Aoristus vel praesens infinitivi, ubi exspectatur futurum.

Praesens vel aoristum infinitivi post verba, quae futuri notionem involvunt, poni tam perspicue demonstravit Lobeck in Parergorum post Phrynichum cap. VI., inde a p. 749., ut vel verbum addere sit superfluum. Quum tamen Marklandus imprimis in notis ad Lysiam permultos hujus generis locos vexaverit, quumque etiam Reiskius interdum tales locos mutaverit, et nuperrima quoque editio, si vel unus codex addixerit, futurum restituerit, hic omnes Lysiae de hac re colligamus.

Primum dabo locum, a Reiskio de conjectura mutatum, in quo Bekkerus unius codicis auctoritate mutationem retinuit. κατ' Ἀλκιβ. Α. §. 8. καίτοι φασὶν αὐτὸν ταύτην τὴν ἀπολογίαν ποιήσασθαι. Reiskius, ut dixi, de suo dedit ποιήσεσθαι idque retinuit etiam Bekkerus auctoritate codicis X; sed is non tantum apud me valet, ut ejus auctoritate lectionem ab omnibus, qui collati sunt, codicibus, etiam optimo C, firmatam mutem. Quid? quod in hac re ne ipsi quidem codici C tantum concesserim. κατ' Εὐάνδρ. §. 1. ἡγούμενος ἀκριβῆ νῦν τὴν δοκιμασίαν αὐτοὺς διὰ τὸν χρόνον ποιήσασθαι: ubi Bekkerus ex eo dedit ποιήσεσθαι. Facilis quidem inter haec formae mediae tempora lapsus est, ut mirer cupidos usquam correctione abstinuisse. Sed formae aliae impediunt religiosum criticum. Similes alios locos recte servavit Bekkerus, quos Marklandus vexavit. κατ' Ἐρατοσθ. §. 68. πυνθάνομαι γὰρ ταῦτα ἀπολογήσασθαι αὐτόν. Marklandus vult ἀπολογήσεσθαι. κατ' Ἀγορ.

§. 53. εἰ τῶν ἑταίρων τινὶ καὶ τῶν ταξιάρχων ὑπάρξαι μόνον εἴποις, μέγα τι ᾤου παρ' αὐτῶν διαπράξασθαι. Marklandus jubet διαπράξεσθαι. Sed in forma activa mutatio jam dubitationem facit. κατ' Ἀγορ. §. 15. οὐκ ἔφασαν ἐπιτρέψαι ταῦτα γενέσθαι, ubi nonnulli vel ἂν addere vel ἐπιτρέψειν scribere volunt. Sed item §. 47. οὐκ ἔφασαν ἐπιτρέψαι τὴν εἰρήνην ποιήσασθαι. κατ' Ἐργοκλ. §. 4. p. 818. οἶμαι δ' ἔγωγε πάντας ὑμᾶς ὁμολογῆσαι, ubi Marklandus opinatur vel ὁμολογήσειν vel ἔγωγ' ἄν. Miror, quod nemo sollicitaverit κατ' Ἀλκιβ. Β'. §. 10. p. 568. ἄλλως τε καὶ ὀμωμοκότας καὶ περὶ Ἀλκιβιάδου μέλλοντας ψηφίσασθαι. Nam aoristo post μέλλειν imprimis infensi erant viri docti; sed hic usus Atticus prohiberet ψηφιεῖσθαι corrigere. ὑπὲρ τῶν Ἀριστοφ. χρ. §. 8. p. 617. ὑπόλοιπος ἐλπὶς ἦν ὑπὸ τοῦ πάππου ἐκτραφῆναι, quod intactum reliquerunt. Marklandus, in Lysia suae opinionis tenax, cautius loquitur in notis ad Maximum Tyrium Dissert. XVIII. p. 686. ad verba: τί εἰκὸς πρᾶξαι τὸν ἄνδρα. »Ob ambiguitatem, inquit, significationis vel mendi vel defectus particulae ἂν suspecta habui omnia loca, quibus ejusmodi infinitivi occurrebant: qualia multa notaveram. Sed quum temerarium sit conjecturam opponere, ubi nihil est absurdi, constanti scripturae tot Mss. et opinionibus (quod tunc nesciebam) virorum me longe doctiorum et in lingua Graeca longe longeque peritiorum, ἀφίσταμαι.« Hominem ingenuum, qui tam candide et simpliciter veritati et aliorum intelligentiae cedit!

Excursus IX.

Conjunctio eadem in eadem enuntiatione diversis modis juncta.

Quum aliquando Latina lingua ubique dominaretur, et ad eam cuncta aestimarentur, ea autem in conjunctionum constructione simplicior sit Graeca et minus variare possit, obstupescebant interpretes, quum animadverterent summam esse in hac re linguae Graecae varietatem; sed satis habentes hunc usum tanquam anomaliam notare, in rationes non inquirebant. Hodie vero inde a pueris adsuescimus non notandis solum ejusmodi varietatibus, sed etiam inquirendis et constituendis. Intelligitur jam modorum diversitatem originem habere in singulorum modorum et conjunctionum significatione et usu. Ut igitur tempora variant pro ratione rerum et notionum, sic etiam modi. Memorabiles aliquot locos laudabo et illustrabo.

Ὅτι variat cum indicativo et optativo, nec ea res quidquam habet difficultatis. Indicativus rem ponit ut certam, optativus libe-

rum cuique relinquit judicium, et qui eo utitur, opinionem suam enuntiat, remque ponit probabilem, et modeste nonnisi affirmat. *πρὸς Σίμ.* §. 4. *εἰδότας ὅτι ἐπιθυμῆσαι μὲν ἅπασιν ἀνθρώποις ἔνεστιν, οὗτος δὲ βέλτιστος ἂν εἴη καὶ σωφρονέστατος, ὅστις κοσμιώτατα τὰς συμφορὰς φέρειν δύναται:* ubi hoc solum memorandum, quod, quanquam praecessit *εἴη*, tamen in ea enuntiatione, quae subjecti vim habet, indicativus est *δύναται*. Similia omittimus.

Etiam ad conjunctionem *εἰ* in eadem enuntiatione aoristus indicativi et optativi ponitur, ille de re facta, hic de ea, quae facienda demum sit. *κατὰ Φίλων.* §. 29. *τίς δ' οὐκ ἂν εἰκότως ἐπιτιμήσειεν ὑμῖν, εἰ τοὺς μετοίκους μέν, ὅτι — — ἐβοήθησαν τῷ δήμῳ, ἐτιμήσατε ἀξίως τῆς πόλεως, τοῦτον δέ, ὅτι — προὔδωκε τὴν πόλιν, μὴ κολάσαιτε.* Vulgo *κολάζοιτε.* Bekkerus autem *κολάσαιτε*, quum ejus codd. habeant *κολάσετε.* ib. §. 32. *σχέτλιον δ' ἂν εἴη, εἰ οὗτος ἅπαντας τοὺς πολίτας περὶ οὐδενὸς ἡγήσατο, ὑμεῖς δὲ τοῦτον ἕνα ὄντα μὴ ἀποδοκιμάσαιτε.* Res clara. Unum praeterea afferam locum, in quo futurum indicativi et praesens optativi junguntur, illud de re certa, hoc de eo, quod probabile erat, orator vero non ad auditorum ignominiam ut certum pronuntiare velit. *κατὰ Πολιούχ.* p. 607. R. *ὑπὲρ τῶν τ. N. ἀδ.* §. 15. *οὐκοῦν αἰσχρὸν, εἰ ἃ μὲν Λακεδαιμονίοις συνέθεσθε βεβαιώσετε, ἃ δὲ αὐτοῖς ἐψηφίσασθε οὕτω ῥᾳδίως διαλύσετε· καὶ τὰς μὲν πρὸς ἐκείνους συνθήκας κυρίας ποιήσετε, τὰς δὲ πρὸς αὐτοὺς ἀκύρους· καὶ τοῖς μὲν ἄλλοις Ἕλλησιν ὀργίζοισθε, εἴ τις Λακεδαιμονίους ὑμῶν περὶ πλείονος ποιεῖται, ὑμεῖς δ' αὐτοὶ φανήσεσθε πιστότερον πρὸς ἐκείνους ἢ πρὸς ὑμᾶς αὐτοὺς διακείμενοι:* cujus loci subtilitatem non percipientes viri docti alius aliud tentaverunt.

Fit tandem, ut *ὅπως*, *ἵνα* in uno membro cum optativo, in altero cum conjunctivo vel futuro indicativi constructum sit, de cujus constructionis diversitate consulendus est Excursus I. *ὑπὲρ Πολυστρ.* §. 13. *ὑμῶν ψηφισαμένων πεντακισχιλίοις παραδοῦναι τὰ πράγματα, καταλογεὺς ὢν ἐννακισχιλίους κατέλεξεν, ἵνα μηδεὶς αὐτῷ διάφορος εἴη τῶν δημοτῶν, ἀλλ' ἵνα τὸν μὲν βουλόμενον γράφῃ, εἰ δέ τῳ μὴ οἷόν τ' εἴη, χαρίζοιτο.* ib. §. 23. *ἐξὸν αὐτῷ τὴν οὐσίαν ἀφανῆ καταστήσαντα μηδὲν ὑμᾶς ὠφελεῖν, εἵλετο συνειδέναι ὑμᾶς, ἵν', εἰ καὶ βούλοιτο κακὸς εἶναι, μὴ ἐξῇ, ἀλλ' εἰςφέροι τε τὰς εἰςφορὰς καὶ λειτουργοίη.* *κατὰ Διογ.* §. 22. p. 906. *ὥςπερ διὰ τοῦτο ἐπίτροπος τῶν παίδων καταλειφθείς, ἵνα γράμματα αὐτοῖς ἀντὶ τῶν χρημάτων ἀποδείξειε καὶ πενεστάτους ἀντὶ πλουσίων ἀποφήνειε, καὶ ἵνα, εἰ μέν τις αὐ-*

τοῖς πατρικὸς ἐχθρὸς ἦν, ἐκείνου μὲν ἐπιλάθωνται, τῷ δ', ἐπεὶ τῶν πατρῴων εἰσὶν ἀπεστερημένοι, πολεμῶσι.

Excursus X.

Subjecti neutrius constructio apud Lysiam.

Docent grammatici, quando subjectum sit neutrum plurale, verbum poni in singulari. Et haec quidem est regula ex antiquis temporibus etiam in Atticam linguam transiens. Sed postquam Porsonus in Add. ad Eurip. Hec. 1149. pronuntiaverat plurale verbum neutri plurali subjici nunquam, nisi ubi de animantibus ageretur, certatim viri docti, ut fieri solet, hanc rationem secuti permultos veterum locos jam mutarunt, et ne postera aetate audacter mutarent, periculum videbatur. Nunc, postquam librorum auctoritas sancta haberi coepta est, mutandi libido videtur defervescere. Interim nos sine ira et studio Lysiae locos excutiamus.

Veram grammaticos regulam posuisse usus docet. Apud Atticos enim scriptores et apud Lysiam centesimus vix locus invenitur, qui, si librorum fidem reverearis, ab ea discedat. Sed aliquando regulam fuisse violatam vix negari posse videtur. Immo dicendum est aliquando scriptores optimos ad usum vere grammaticum rediisse et eum, qui proprie est anomalus, vitasse. Jam quam exceptionem ipse concedit Porsonus, docet non serviliter Graecos regulae paruisse, et mirum fuerit, si non facile etiam rhetoricis rationibus cesserint, ita ut eos vel euphonia vel membrorum aequalitas vel simile aliquid moverit. Unum hujus generis laudabo locum, quem a nemine tentatum novi, Xenophontis Ἀπομν. II. 4, 7. Ἃ δὲ αἵ τε χεῖρες ἑκάστῳ ὑπηρετοῦσι, καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ προορῶσι, καὶ τὰ ὦτα προακούουσι, καὶ οἱ πόδες διανύτουσι, τούτων φίλος εὐεργετῶν μηδενὸς λείπεται.

Bekkerus in editione sua eam viam secutus videtur, quam docet cautum et accuratum criticum, et quae emanat ex ea, quam exposuimus, ratione. Si codex vel unus, sed optimus et antiquissimus singularem praebebat, eum textui intulit; sed si Mss. omnes in plurali consentirent, grave fuisset et audax in gratiam vel subtilissimi hominis aliquid tentare. Sic κατὰ Ἀγορ. §. 5. recte scripsit ex utroque codice τὰ πράγματα ἐν τῇ πόλει ἀσθενέστερα ἐγεγένητο, quum ante legeretur ἐγεγένηντο; nec quisquam temerariam mutationem appellare jure posset, si nulla fortior contra libros facienda fuisset. Nam quam facilis sit lapsus in una litte-

rula, nemo non videt. Abstinebat tamen, quod laudandum, in similibus locis, si nullam varietatem codd. offerrent. Sic δημ. καταλ. ἀπολογ. §. 2. ἃ ὑπὸ τῶν τριάκοντα γεγένηνται τῇ πόλει. περὶ δημοσ. χρ. §. 7. ἅπαντα μὲν γὰρ περὶ πλείονος ἢ ταλάντου τετίμηνται. κατὰ Διογ. §. 29. p. 910. R. καὶ ἀποδεικνύνται ἓξ τάλαντα περιόντα. Locus, in quo nullius cod. auctoritate singularis restitutus est, est κατὰ Ἀγορ. §. 34. καὶ αἱ νῆες αἱ ὑμέτεραι Λακεδαιμονίοις παρεδόθησαν, καὶ τὰ τείχη κατεσκάφη, καὶ οἱ τριάκοντα κατέστησαν. Vix tamen negari potest apertum in libris vitium haerere. Habent enim pro κατεσκάφη καὶ omnes κατεσκάφησαν. De conjectura Reiskius addiderat καί; probabilius videtur Bekkerus statuisse ex duobus vocabulis κατεσκάφη καί per librarios unum factum esse κατεσκάφησαν. Praeter hos, quos laudavi, locos sunt etiam hi pauci in Lysia, quorum unus et alter a viris doctis tentatus est, non tentabuntur, opinor, in posterum. κατὰ Θεομν. §. 4. ἐμοὶ γὰρ, ὦ ἄνδρες δικασταί, ἔτη εἰσὶ τριάκοντα τρία: in altera oratione, quae item Lysiae fertur, sed falso, p. 375. R. legitur ἔτη γάρ ἐστί μοι δύο καὶ τριάκοντα. κατὰ Ἀγορ. §. 95. τῶν ἰδίων ὅσα ἑκάστῳ ἐγένοντο. ὑπὲρ τῶν Ἀριστοφ. χρ. §. 31. ἔπιπλα ἀπεφαίνοντο πλείω ἢ χιλίων δραχμῶν.

Excursus XI.

De vocabulis, quae tum adjectiva, tum adverbia sic ponuntur, ut putes scriptores ex arbitrio vel casu unum alterumve posuisse: μόνος et μόνον, πρῶτος et πρῶτον, ἄσμενος et ἀσμένως, ἄκριτος et ἀκρίτως, et si quae sunt similia.

Virtus est hodiernae aetatis, ut rationes rerum similium et discrimina rimetur, et quae majores usum loquendi, importunum tyrannum, pro arbitrio sanxisse quadam animi pigritia dixerant, nostri homines alacri vigore disceptant vereque et ingeniose in lucem protrahere student. Laudabile sane studium! in quo si quando ultra modum procedatur, atque etiam in luce incerta et dubia clamitetur cuncta esse sole illustriora, tamen, quum ardor deferbuit, igniculi manent, ex quibus aliquando clarescat. Et, si nunquam quae volumus assequamur, ipsa mentis agitatio in lucro est ponenda.

De ea re, quam hoc excursu paucis tractandam suscepimus, fatendum est facilius regulam constitui posse in universum, quam

sine argutiis ita definitam, ut non multas exceptiones admittat. Et haec quidem regula eadem est, quae usum docet adjectivorum et adverbiorum. Adjectivum enim tum usurpatur, quum notio definiat substantivum, adverbium, quum verbum. Jam per se patet pro singulari hominis vel natura vel affectione modo ad substantivum, modo ad verbum eandem notionem et referri posse et referri. Hinc intelligitur singulis in locis attendendum esse, tum quid hominis naturam omnino deceat, tum quaenam pro certa rerum conditione ex contextu cum affectio teneat. Quo diligentius sine partium studio ad haec attenderimus, eo religiosiores erimus in tenenda lectione, quam scripti codices offerunt, et, si varietas lectionis in codicibus fuerit, re diligenter pensitata plerumque intelligemus optimos sequendos esse. Ejusmodi vocabulorum duo genera constituere possumus, alterum, quod quae vocant accidentia exprimit; alterum, quod attributa.

Ad singulos jam accedamus locos. *Περὶ τοῦ ἀδυνάτου* §. 22. μηδ' οὖ *μόνου μεταλαβεῖν ἔδωκεν ἡ τύχη μοι τῶν ἐν τῇ πατρίδι*. Adjectivum *μόνου* receptum est ex emendatione Marklandi. Nam libri scripti adverbium habent *μόνον*. Hic autem adjectivum necessarium videtur, quum manifesta fiat oppositio cum genitivo partitivo, qui totum indicat, *τῶν ἐν τῇ πατρίδι*, cujus pars, una quidem et sola, profertur. Ergo Bekkerum secutus sum, quamvis fortasse nonnemo adverbium tolerandum censeat. *Ὑπὲρ τῶν Ἀριστ. χρ.* §. 57. optimus Bekkeri codex praebuit *οὐ μόνου τούτου ἕνεκεν* pro vulgato *μόνον*. Hic facile fidem habemus optimo codici. Ipsa verborum collocatio adjectivum commendat, significans minime eam rem, quam solum per se sectari praedicabant, iis unam fuisse curam, ne summam quidem, sed multo magis id spectasse eos, ut duplum lucrarentur; quam membrorum gradationem indicat etiam solum *ἀλλά* sine *καί* positum: quod tetigit Hermannus ad Vigerum p. 837. — Quum *ἅπαντες* ad nomen relatum faciat oppositionem, tum adjectivum *μόνος* solet poni. *ὑπὲρ Καλλ.* §. 5. *οὐ γὰρ τούτοις μόνοις εἰσὶ θεράποντες, ἀλλὰ καὶ τοῖς ἄλλοις ἅπασιν. ὑπὲρ Μαντιθ.* §. 9. *δοκεῖ δέ μοι, ἐν τοῖς μὲν ἄλλοις ἀγῶσι περὶ αὐτῶν μόνων τῶν κατηγορημάτων προσήκειν ἀπολογεῖσθαι, ἐν δὲ ταῖς δοκιμασίαις δίκαιον εἶναι παντὸς τοῦ βίου λόγον διδόναι.* ubi *ων* in optimo Bekkeri codice est *μόνον*. Quam difficile tamen sit vel in singulis his, in quibus rationem facile agnoscas, aliquid in universum affirmare, videmus ex loco *κατ' Ἀλκιβ.* §. 5. *ὁ δὲ νόμος οὐ περὶ τούτων κελεύει μόνον, ἀλλὰ καὶ ὁπόσοι ἂν μὴ παρῶσιν ἐν τῇ πεζῇ στρατιᾷ.* Item cum numerale adjectivum negativum opponatur, adest *μόνος*. *κατὰ Φιλ.* §. 20. *ὥστε, εἰ καὶ μηδὲν αὐτῷ ἄλλο*

ἠμάρτητο, διὰ μόνα ταῦτα ἱκανὸν εἶναι ἀποδακρυσθῆναι. *κατὰ Διογ.* §. 27. p. 909. R. *καίτοι τί αὐτὸν οἴεσθε πεποιηκέναι, περὶ ὧν αὐτῷ οὐδεὶς σύνοιδεν, ἀλλ' αὐτὸς μόνος διεχείριζεν.* Cavendum autem non solum, ne quid temere affirmemus, sed ne argutiis utamur, ut propugnemus pro praeconcepta opinione. — Adverbium autem *μόνον* tum poni, quum ad verbum potissimum attendendum sit, ex generali canone sponte consequitur. *κατ' Ἀγορ.* §. 53. *νῦν δὲ πεισθεὶς ὑφ' ὧν τότε ἐπείσθης, εἰ τῶν στρατηγῶν καὶ τῶν ταξιάρχων ὀνόματα μόνον εἴποις, μέγα τι ᾤου παρ' αὐτῶν διαπράξασθαι.* Potuisset etiam *μόνα* scribere ad *ὀνόματα*, ut vis esset in nominibus; sed praetulisse videtur *μόνον*, quia *τὰ ὀνόματα εἰπεῖν* periphrasin posuit pro *ὀνομάζειν*. Aliis in locis, ubi adverbium ponitur, ad substantivorum notionem in oppositione attendendum est. *κατ' Ἐρατοσθ.* §. 44. *οὕτως οὐχ ὑπὸ τῶν πολεμίων μόνον, ἀλλὰ καὶ ὑπὸ τούτων πολιτῶν ὄντων ἐπεβουλεύεσθε.*

Πρῶτος et *πρῶτον* similiter variant, pro aetate scriptorum et conditione contextus et nominum junctorum, opinor. De caede Eratosth. §. 24. *οἱ μὲν πρῶτοι εἰσιόντες ἔτι εἴδομεν αὐτὸν κατακείμενον παρὰ τῇ γυναικί.* ubi ante Reiskium *πρῶτον*; sed ex bono codice edidit *πρῶτοι*, nec Bekkerus, eandem lectionem secutus, ex suis codicibus ullam varietatem notavit. Raro autem aut nunquam Attici scribunt lectione certa *ὁ πρῶτον εἰσιών*, nunquam vero *ὁ ὕστερος εἰσιών*, semper *ὕστερον*. D' Orvillius quidem ad Charit. p. 389. Lips. h. l. *πρῶτον* recte ait servari; sed attendebat, opinor, ad usum scriptorum recentiorum. Interdum difficultatem habet etiam vocabuli collocatio, ut apud Xenophontem Cyrop. I. 3, 18. *καὶ ὁ σὸς πρῶτος πατὴρ τεταγμένα μὲν ποιεῖ ἃ ποιεῖ τῇ πόλει.* — *ὑπὲρ τῶν Ἀριστ. χρ.* §. 6. *ὡς γὰρ ἐπὶ τὸ πολὺ οἱ τελευταῖοι κρινόμενοι σώζονται.* *κατὰ Νικομ.* §. 33. *εὖ εἰδότας, ὅτι τούτοις πρώτοις ἀμείνους δόξετε εἶναι.* *κατὰ τῶν σιτοπ.* §. 14. *τὰς μὲν (συμφορὰς) πρότεροι τῶν ἄλλων πυνθάνονται.*

Ἄσμενος et *ἀσμένως* eodem fere modo dici vix negari potest: cf. annotationem adversus Simon. §. 29. Nec tamen diffitendum adjectivi usum apud Atticos scriptores frequentiorem esse quam adverbii, nec falleris, si adjectivum ad substantivum hominis relatum dicas tenerum ejus sensum et blandum vel malitiosum exprimere. De caede Eratosth. §. 12. *ἡ δὲ (γυνὴ) τὸ μὲν πρῶτον οὐκ ἤθελεν (ἀπιέναι), ὡς ἂν ἀσμένη με ἑωρακυῖα ἥκοντα διὰ χρόνου.* *κατὰ τῶν σιτοπ.* §. 14. *οὕτω δ' ἄσμενοι τὰς συμφορὰς τὰς ὑμετέρας ὁρῶσιν.*

Ἄκριτος ubique ponitur et aptissimum est, ubi homo significatur, qui jure suo rei coram judicio examinandae contra jus fasque est spoliatus, et, si quando varietas sit lectionis in codicibus, invenimus optimos et antiquissimos praeferre adjectivum, v. c. apud Herodotum III. 80. Atque etiam Werferus Act. Monacc. T. I. p. 237. adjectivum tum multis locis adhibitum esse ostendit, tum in aliis restituendum censet; recte, opinor. In Lysia quidem nunc nonnisi semel legitur adverbium, κατ' Ἐρατοσθ. §. 82. οὗτοι μὲν τοὺς οὐδὲν ἀδικοῦντας ἀπέκτειναν ἀκρίτως, ubi Bekkerus vocabulum, quod vulgo antecedebat verbum ἀπέκτειναν, ex optimo codice postposuit.

Excursus XII.

De constructione particulae prohibitivae μή.

Grammatici Graeci antiqui jam tradiderunt regulam: μὴ ἀπαγορευτικὸν ἐπὶ μὲν ἐνεστῶτος προστακτικῷ συντάσσεται· ἐπὶ δὲ ἀορίστου καὶ τῶν ἄλλων ὑποτακτικῷ. οὐ γὰρ ἐρεῖς ἐπὶ ἐνεστῶτος μὴ τύπτῃς, ἀλλὰ μὴ τύπτε. μὴ τύψῃς δὲ ἐπὶ ἀορίστου. Thomas M. s. voc. μή. Alios tamen opinor non solum ratione praesentis hoc affirmasse, sed addidisse etiam ratione aoristi, non licere construi imperativum cum μή. Concludo hoc ex Anti-Atticista, quem edidit Bekkerus Anecdd., qui pag. 107. l. 30. docet: μὴ νόμισον ἀντὶ τοῦ μὴ νομίσῃς. Σοφοκλῆς Πηλεῖ. καὶ μὴ ψεῦσον. Piersonum, qui ad Moerin p. 334. affirmabat μὴ ψεῦσον et similia esse plurima apud Aristophanem et Sophoclem, redarguit Porsonus ad Euripidis Hec. v. 1174., dicens unicum hujus constructionis exemplum apud Aristophanem, unicum apud Sophoclem reperiri. Arctioribus eum tamen limitibus hunc usum circumscripsisse patet ex iis, quae Schaeferus habet ad Gregorium Corinthium p. 15. Auxit exemplorum numerum ad poetas gnomicos p. 155. Certiora quidem sunt exempla, quae ex poetis Atticis afferuntur, eaque augeri etiamnum poterunt. Pleraque autem, quae ex Atticis prosae scriptoribus laudantur, sunt dubia, nonnulla jam ex optimis libris correcta.

Hactenus in universum de usu. Jam cognoscamus, quid grammaticorum subtilissimi de ratione usus statuerint. Antiqui nonnisi usum spectantes utrumque sine significationis discrimine recte dici opinabantur. Qui unus hodie omnium sollertissime ratio-

nem rationum grammaticarum indagavit et explicuit, (qui utinam strenue agat et tandem cum accuratae rerum investigationis amatoribus fundamenta grammaticae Graecae communicet!) hanc rem accurato examini subjecit in Dissertatione de praeceptis quibusdam Atticistarum §. 1., cujus summam ipsius verbis, quae p. VIII. leguntur, proponamus. » Jam igitur, inquit, sic erit de omni ista vetandi ratione statuendum: μή cum imperativo praesentis de omittendo eo, quod quis jam faciat, intelligi, sed saepius tamen etiam ad ea trahi, quae quis nondum facere aggressus sit; aoristi tandem imperativum tantummodo de non incipiendo usurpari, in quo quidem genere conjunctivum aoristi Graecos praetulisse, idque Atticis maxime, ut dubitantius loqui amantibus, ita placuisse, ut apud hos rarissime imperativus inveniatur. «

Nos codicum auctoritatem sequendam existimare ex ea, quam ubique tenemus, ratione sponte patet. Ex tertia persona imperativi imprimis videtur apparere, num hic modus cum μή Atticis usurpatus fuerit, et quidem etiam prosae scriptoribus. Nam difficilius haec persona imperativi et conjunctivi a librariis confunditur. Nunc quidem nonnisi unum exemplum ex Attico prosae scriptore ad manum est, Xenoph. Cyrop. VIII. 7, 26. ὅταν δ' ἐγὼ ἐγκαλύψωμαι, αἰτοῦμαι ὑμᾶς, ὦ παῖδες, μηδεὶς ἔτ' ἀνθρώπων τοὐμὸν σῶμα ἰδέτω, μηδ' αὐτοὶ ὑμεῖς. Poetarum locos complures congessit P. Elmsley in Notes on the Ajax of Sophocles v. 1180. (leguntur addita Lipsiensi Marklandi editioni Euripidis Iphigeniarum) nec agnoscit tamen inter imperativum et conjunctivum discrimen: quod in viro doctissimo non admodum miror; hic enim magis sibi placet in congerendis exemplis et constituendo usu quam ratione. Sed si locos sine ira et studio examinaveris, invenies interdictionem indicari absolutam, ne quid incipiatur nec fiat unquam, quamdiu haec quae est rerum conditio maneat. Secunda persona pluralis utriusque modi facile confunditur a librariis, et nunc restitutus est ex plurimis et bonis codicibus conjunctivus, ubi olim imperativus erat. Sic apud Demosthenem in Mid. p. 566. l. 17. editio Reiskiana habet ὑβρίζειν δὲ μὴ δότε. Sed omnes, quos laudat codices Reiskius in varietate lectionis, habent δῶτε: quod jam legitur in editione Bekkeri sine varietate, recepitque etiam Buttmannus. p. 585. l. 7. Reiskiana μὴ τοίνυν μηδ' ἐμέ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πρόεσθε τούτῳ. Editiones aliquot antiquae et codd. nonnulli jam apud Reiskium habebant πρόησθε, idque ex plurimis suis recepit Bekkerus et secutus est Buttmannus. Aeschines in Tim. §. 193. p. 132. editionis meae. μὴ οὖν εἰς ἀθρόους, ἀλλ' εἰς ἕνα

ἀποσκήψατε: quod in omnibus et editionibus est et codicibus nec tentavit quisquam; sed non negligendum imperativum non directe cum μή junctum esse, sed per interpositum ἀλλά. Lysias ὑπὲρ τοῦ ἀδυνάτου §. 22. μηδαμῶς, ὦ βουλή, ταύτῃ θέσθε τὴν ψῆφον. Sic codices omnes, Bekkerus contra hos dedit θῆσθε: quod factum nollem. Nondum res eo adacta, ut contra libros scriptos ejicere liceat imperativum aoristi cum particula μή junctum. Alter quidem hujus generis locus non est in Lysia; sed pro iis, quae hoc quidem tempore in universum docuimus, unus non exterminandus. Nunc quidem dedimus quae ad manum erant; aliquando spero fore, ut rem plenius excutiam.

INDICES.

I. INDEX VERBORUM, QUAE IN ANNOTATIONIBUS ILLUSTRANTUR.

II. INDEX GRAMMATICUS.

III. INDEX RERUM.

This book should be returned to the Library on or before the last date stamped below.

A fine of five cents a day is incurred by retaining it beyond the specified time.

Please return promptly.